

**T.C.**  
**FIRAT ÜNİVERSİTESİ**  
**TARİH ANABİLİM DALI**  
**YENİÇAĞ BİLİM DALI**

**H.1091-1092/M.1680-1681 (s.125-247) TARİHLİ**  
**HARPUT ŞER'İYYE SİCİLİ (TRANSKRİPSİYON VE**  
**DEĞERLENDİRME)**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**DANIŞMAN**  
**Prof. Dr. ENVER ÇAKAR**

**HAZIRLAYAN**  
**YAVUZ KISA**

**ELAZIĞ-2015**

T.C.  
FIRAT ÜNİVERSİTESİ  
TARİH ANABİLİM DALI  
YENİÇAĞ BİLİM DALI

H.1091-1092/M.1680-1681 (s.125-247) TARİHLİ HARPUT ŞER'İYYE SİCİLİ  
(TRANSKRİPSİYON VE DEĞERLENDİRME)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

DANIŞMAN  
Prof. Dr. ENVER ÇAKAR

HAZIRLAYAN  
YAVUZ KISA

Jürimiz, 03.08.2015 tarihinde yapılan tez savunma sınavı sonunda bu yüksek lisans /  
~~doçtora~~ tezini oy birliği / oy çokluğu ile başarılı saymıştır.

Jüri Üyeleri:

1. Prof. Dr. Enver ÇAKAR
2. Doç. Dr. Ünal TAŞKIN
3. Yrd. Doç. Dr. Özcan TATAR
- 4.
- 5.

F. Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun ..... tarih ve .....sayılı  
kararıyla bu tezin kabulü onaylanmıştır.

Prof. Dr. Zahir KIZMAZ  
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

**ÖZET****Yüksek Lisans Tezi****H.1091-1092/M.1680-1681 (s.125-247) Tarihli Harput Şer'iyeye Sicili  
(Transkripsiyon ve Değerlendirme)****Yavuz Kısa****Fırat Üniversitesi****Sosyal Bilimler Enstitüsü****Tarih Anabilim Dalı****Yeniçağ Bilim Dalı****Elazığ-2015, Sayfa: XI + 332**

Bu çalışmada, Harput Kazası'na ait H.1091-1092/M.1680-1681 (s.125-247) tarihli Şer'iyeye Sicili'nin transkripsiyonu ve değerlendirmesi yapılmıştır. Çalışmada, öncelikli olarak kadılık kurumu, şer'iyeye mahkemeleri ve şer'iyeye sicilleri hakkında bilgi verildikten sonra, söz konusu sicil içindeki belgeler özetlenip, konularına göre tasnifi ve genel değerlendirmesi yapılmıştır. Daha sonra ise transkripsiyon metnine yer verilmiştir.

İncelediğimiz Harput Şer'iyeye Sicili alım-satım, borç tescilleri, mal anlaşmazlığı davaları, miras taksimi, vasi tayini, hibe, evlenme, din değiştirme, vergi, hırsızlık, cinayet, eşkıyalık olayları, yaralama ve darp vb. konuları içeren kayıtlarla; berat buyuruldu gibi belgelerin suretlerinin kaydı yer almaktadır. Bütün bu belgeler ışığında, Harput Sancağı'nın söz konusu tarihlerdeki siyasi, iktisadi ve sosyal durumu hakkında bazı tespitlerde bulunulmaya çalışılmıştır.

Sicilin hazırlandığı dönem, Osmanlı-Rus Savaşı'na rastlamaktadır. 1675 yılında başlayan bu savaş, 1681 yılında yapılan antlaşmayla son bulmuştur. Bu dönemde Osmanlı Devleti Padişahı IV. Mehmed'dir.

**Anahtar Kelimeler:** Kadı, Mahkeme, Şer'iyeye Sicili, Harput

**ABSTRACT**

**Master Thesis**

**Harput Shar'iyah Record Dated H.1091-1092/M.1680-1681 (p.125-247)  
(Transcription and Evaluation)**

**Yavuz Kısa**

**Firat University**

**Institution of Social Sciences**

**History Department**

**Modern Ages Programme**

**Elazig-2015, Page: XI + 332**

In this study, the transcription and evaluation of Harput District's Shar'iyah Record dated H.1091-1092/M.1680-1681 (p.125-247) are made. In this study after giving information about primarily the institution of kadi, religious courts, and Shar'iyah record, the documents in the mentioned registry are summarized and are classified according to their subjects, and a general evaluation is made.

Harput Religious Registry that we have examined contains purchase and sale, debt registrations, the cases of commodity disagreements, portion of the inheritance, appointment of guardianship, grant, marriage, tergiversation, tax, robbery, murder, the cases of banditry, injury and pounding cases, and the copies of these documents as ordered. In the light of all of these documents it is tried to be made some observation about the political, economic and social situation of Harput Sanjak at the mentioned date.

The period of the registry prepared intersects with Ottoman-Russian War. This war that started in 1675 ended with an agreement in 1681. In this period the sultan of the Ottoman Empire was Mehmed IV.

**Key Words:** Kadi, Court, Shar'iyah Record, Harput.

**İÇİNDEKİLER**

<b>ÖZET .....</b>	<b>I</b>
<b>ABSTRACT.....</b>	<b>III</b>
<b>İÇİNDEKİLER .....</b>	<b>IV</b>
<b>KISALTMALAR .....</b>	<b>VIII</b>
<b>TRANSKRİPSİYON ALFABESİ .....</b>	<b>IX</b>
<b>ÖNSÖZ .....</b>	<b>X</b>
<b>GİRİŞ .....</b>	<b>1</b>
<b>1. OSMANLI DEVLETİ'NDE KADILIK KURUMU VE ŞER'İYYE MAHKEMELERİ.....</b>	<b>1</b>
1.1. Kadının Tanımı ve Yetkileri .....	1
1.2. Kadılıkta Aranılan Şartlar .....	3
1.3. Derece ve Tayinleri .....	3
1.4. Kadıların Uyması Gereken Temel Esaslar .....	5
1.5. Yargılama Şekli.....	5
1.6. Şer' iyye Mahkemeleri.....	6
1.7. Şer' iyye Mahkemelerinde Görev Yapan Görevliler .....	7
<b>2. ŞER'İYYE SİCİLLERİ, ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ VE TARİHİ KAYNAK OLARAK ÖNEMİ.....</b>	<b>8</b>
2.1. Şer' iyye Sicilleri.....	8
2.2. Şer' iyye Sicillerindeki Belge Çeşitleri.....	9
2.2.1. Hücetler.....	9
2.2.2. Mürâsele .....	10
2.2.3. Maruzlar .....	10
2.2.4. İlâm.....	11
2.2.5. Emir ve Fermanlar .....	11
2.2.6. Berât (Nişân) .....	11
2.2.7. Buyuruldu .....	12
2.2.8. Tezkireler.....	12
2.2.9. Temessük.....	12
2.2.10. Mektup.....	12
2.3. Tarihi Kaynak Olarak Sicillerin Önemi .....	12

### **3. HARPUT ŞER'İYYE SİCİLLERİ KATALOĞU VE YAPILAN ÇALIŞMALAR** ..... 14

- 3.1. Harput Şer'iyeye Sicilleri Kataloğu..... 14
- 3.2. Harput Şer'iyeye Sicilleri Konusunda Yapılan Çalışmalar ..... 16
- 3.2.1. Yüksek Lisans Tez Çalışmaları ..... 16
- 3.2.2. Makaleler ..... 17

### **4. H.1091-1092/M.1680-1681 TARİHLİ HARPUT ŞER'İYYE SİCİLİNİN (s. 125-247) TANITIMI VE TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN METOD ..... 18**

#### **BİRİNCİ BÖLÜM**

#### **1. SİCİLDEKİ BELGELERİN ÖZETLERİ..... 19**

#### **İKİNCİ BÖLÜM**

### **2. H.1090-1091/M.1680-1681 (s.125-247) TARİHLİ HARPUT ŞER'İYYE SİCİLİNDEKİ BELGELERİN KONULARINA GÖRE TASNİFİ..... 42**

- 2.1. İdari Atamalarla İlgili Belgeler ..... 42
- 2.2. Menzillerle İlgili Belgeler ..... 42
- 2.3. İktisadi Nitelikli Belgeler ..... 42
- 2.3.1. Vergi ve Vergi Ödemeleri ile İlgili Belgeler ..... 42
- 2.3.2. Alım-Satım ve Kirayla İlgili Belgeler ..... 43
- 2.3.3. Narh ..... 46
- 2.4. Sosyal Nitelikli Belgeler ..... 47
- 2.4.1. Alacak, Verecek, Veraset, Miras, Mal, Emanet ve Yapılan Sulh Akidleri ile İlgili Belgeler ..... 47
- 2.4.2. Vasi, Vekil Tayini, Nafaka, Evlenme, Boşanma, Mehir, Kefalet, Hibe ve Tereke ile İlgili Belgeler ..... 51
- 2.4.3. Arazi, Su Yolu, Sınır vb. Anlaşmazlıklar ile İlgili Belgeler ..... 52
- 2.4.4. Hırsızlık, Haneye Tecavüz, Kişiyi Tecavüz veya Kasdı ve Sû-i Hal İkrarıyla İlgili Belgeler ..... 52
- 2.4.5. Diyet, Olay ve Ölüm Keşifleri ile İlgili Belgeler ..... 52
- 2.4.6. Gasb, Yaralama, Sözlü Saldırı, İftira ile İlgili Belgeler ..... 52
- 2.4.7. Eşkıyalık ile İlgili Belgeler ..... 53
- 2.4.8. Din Değiştirme İle İlgili Belgeler ..... 53
- 2.5. Vakıf ve Fetva ile İlgili Belgeler ..... 53
- 2.6. Diğer Belgeler ..... 53
- 2.7. Belgelerin Konularına Göre Yüzdelik Dilimleri ..... 54

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

<b>3. H.1091-1092/M.1680-1681 (s.125-247) TARİHLİ HARPUT ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ .....</b>	<b>56</b>
3.1. 1680-1681 Yıllarında Osmanlı Devleti.....	56
3.2. Harput Sancağı ve Sancak İdaresi.....	57
3.3. Askeri ve İdari Görevliler .....	58
3.3.1. Alaybeyi .....	58
3.3.2. Dizdar .....	58
3.3.3. Çeribaşı (Serasker) .....	59
3.3.4. Kadı .....	59
3.3.5. Kethüda ve Kethüda Yeri .....	59
3.3.6. Şehir, Kale ve Kapı Kethüdarları.....	60
3.3.7. Muhzırbaşı.....	61
3.3.8. Melikler .....	61
3.3.9. Subaşı .....	61
3.3.10. Nakîbül'l-Eşraf Kaymakamı .....	62
3.3.11. Sicilde Adı Geçen Diğer Görevliler .....	62
3.4. Sicilde Adı Geçen Nahiye; Köy, Mezra ve Mahalle İsimleri .....	63
3.4.1. Nahiyeler .....	63
3.4.2. Köyler (Karyeler) .....	64
3.4.3. Mezralar.....	65
3.4.4. Mahalleler.....	65
3.5. Menziller .....	66
3.6. İktisadi Yapı.....	66
3.6.1. Vergiler.....	66
3.6.1.1. Öşür.....	67
3.6.1.2. Avâriz, Nüzül ve Sürsat.....	67
3.6.2. Mukataa .....	68
3.6.3. Narh .....	69
3.6.4. Alım-Satım ile İlgili Belgeler .....	69
3.6.5. Alacak-Verecek Davaları .....	71
3.6.6. Miras ve Mal Davaları.....	72
3.6.7. Esnaf Grupları ve Çarşılar .....	73

3.6.7.1. Esnaflar .....	73
3.6.7.2. Çarşılar .....	76
3.7. Sosyal Yapı ve Toplumsal İlişkiler .....	76
3.7.1. Evlilik .....	76
3.7.1.1. Vasi Tayini .....	77
3.7.1.2. Vekil Tayini .....	77
3.7.2. Din Değişirme .....	78
3.7.3. Toplumsal Düzeni Bozan Olaylar .....	79
3.7.3.1. Hırsızlık Olayları .....	79
3.7.3.2. Öldürme, Yaralama, İntihar ve Eşkîyalık Olayları .....	79
3.7.3.3. Komşular Arasındaki Anlaşmazlıklar .....	80
3.7.4. Sicilde Adı Geçen Dini ve Sosyal Yapılar .....	81
3.7.5. Vakıflarla ilgili Belgeler .....	81

#### **DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**

<b>4. METİN TRANSKRİPSİYONU .....</b>	<b>82</b>
<b>SONUÇ .....</b>	<b>321</b>
<b>EKLER .....</b>	<b>324</b>
<b>KAYNAKÇA .....</b>	<b>328</b>
<b>ÖZGEÇMİŞ .....</b>	<b>332</b>



**KISALTMALAR**

<b>b.</b>	: Belge
<b>bkz.</b>	: Bakınız
<b>C.</b>	: Cilt
<b>çev.</b>	: Çeviren
<b>DİA</b>	: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
<b>Ens.</b>	: Enstitü
<b>H.</b>	: Hicri
<b>HŞS.</b>	: Harput Şer'iyeye Sicili
<b>İA</b>	: İslam Ansiklopedisi (M.E.B.)
<b>K.</b>	: Kısım
<b>M.</b>	: Miladi
<b>M.E.B.</b>	: Milli Eğitim Bakanlığı
<b>OTAM</b>	: Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi
<b>S.</b>	: Sayı
<b>s.</b>	: Sayfa
<b>T.T.K.</b>	: Türk Tarih Kurumu
<b>vb.</b>	: ve benzeri

## TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	<i>a, â</i>	ص	<i>s</i>
ب	<i>b-p</i>	ض	<i>z.d</i>
پ	<i>p</i>	ط	<i>t</i>
ت	<i>t</i>	ظ	<i>z</i>
ث	<i>s</i>	ع	<i>'</i>
ج	<i>c-ç</i>	غ	<i>ğ</i>
چ	<i>ç</i>	ف	<i>f</i>
ح	<i>h</i>	ق	<i>k, g</i>
خ	<i>h</i>	ك	<i>k</i>
د	<i>d</i>	ل	<i>l</i>
ذ	<i>z</i>	م	<i>m</i>
ر	<i>r</i>	ن	<i>n</i>
ز	<i>z</i>	و	<i>v, u, û, ü, o, ö</i>
ژ	<i>j</i>	ه	<i>h, a, e</i>
س	<i>s</i>	لا	<i>la, lâ</i>
ش	<i>ş</i>	ى	<i>y, ı, î, î</i>
		ء	<i>'</i>

## ÖNSÖZ

Harput, Doğu Anadolu'da bulunan eski ve tarihi bir şehirdir. Tarih boyunca birçok kavmin yönetimine giren Harput, Malazgirt Savaşı'ndan sonra Çubukoğulları, Artuklular, Selçuklular, Moğollar, Dulkadiroğulları, Akkoyunlular ve Safevilerin hâkimiyeti altına girmiştir. İdari bakımdan 1516 yılından itibaren XIX. yüzyılın sonlarına kadar Diyarbakır eyaletine bağlı olan Harput, 1846 yılında müstakil bir eyalet haline gelmiştir.

Harput, idari-askeri bakımdan sancak merkezi; adli teşkilat bakımından kaza merkezi idi. Kaza idaresinin başı olan kadı tarafından verilen bütün kararlar ve muhtelif dönemlerdeki resmi kayıtları içeren belgelerin suretleri “Şer‘iyye Sicili” denilen defterlere kaydedilirdi. Bu defterlerden biri de incelememize konu olan H.1091-1092/M.1680-1681 tarihli Harput Şer‘iyye Sicili’dir.

H.1091-1092/M.1680-1681 (s.125-247) tarihli Harput Şer‘iyye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme) adlı çalışmamız bir giriş ile dört ana bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümünde Osmanlı Devleti’nde kadılık kurumu, şer‘iyye mahkemeleri, şer‘iyye sicillerinin önemi ve şer‘iyye sicillerindeki belge çeşitleri hakkında kısaca bilgi verilerek, Harput Şer‘iyye Sicilleri kataloğu ile Harput Şer‘iyye Sicilleri konusunda yapılan çalışmalara değinildikten sonra, H.1091-1092/M.1680-1681 tarihli Harput Şer‘iyye Sicilinin özellikleri hakkında bilgi verilmiş ve transkripsiyonunda takip edilen metot konusuna değinilmiştir.

Birinci bölümde incelediğimiz defterde yer alan belgelerin özetleri verilmiştir. İkinci bölümde bu belgelerin konularına göre tasnifi yapılmıştır. Üçüncü bölümde H.1091-1092/M.1680-1681 (s.125-247) tarihli Harput Şer‘iyye Sicilinde yer alan belgelerden ve diğer kaynaklardan faydalanılarak, Harput’un bu tarihlerdeki idari, sosyal, askeri ve iktisadi durumu hakkında genel değerlendirmeler yapılmaya çalışılmıştır. Dördüncü ve son bölümde ise sicildeki metnin transkripsiyonuna yer verilmiştir.

Bu çalışmanın öncelikli amacı, Osmanlı Devleti’nin bir taşra idarî bölgesi olan Harput’un XVII. yüzyılın son çeyreğindeki adlî, idarî, sosyal, kültürel, askerî ve iktisadî durumunu tespit etmek ve araştırmacıların hizmetine sunmaktır.

Bu araştırmayı yaparken, konunun tespitinden son aşamasına gelinceye kadar her zaman yardım ve desteklerini gördüğüm kıymetli hocam Prof. Dr. Enver ÇAKAR'a teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca metnin okunması sırasında kıymetli vakitlerini ayırarak bana yardımcı olan değerli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Özcan TATAR'a ve Yrd. Doç. Dr. Kürşat ÇELİK'e ve tez yazma aşamasında bana destek olan eşim Fadime KISA'ya teşekkürlerimi sunarım.

**ELAZIĞ-2015**

**Yavuz KISA**

# GİRİŞ

## 1. OSMANLI DEVLETİ'NDE KADILIK KURUMU VE ŞER'İYYE MAHKEMELERİ

Osmanlı Devleti'nin yüzyıllar boyunca üç kıtaya hükmedebilmesinin nedeni, devletin idari birimlerinin dayanak noktasının adalet üzerine inşa edilmesidir. Bu gerekçe, adalet ve diğer idari görevlerin, iktisadi ve toplumsal işlevlerin birbiriyle yakından ilişkili olması gerekliliğini oluşturmuştur.

Osmanlı Devleti'nde yargı sisteminin en önemli temsilcisi olan kadı, görev bütünlüğü bakımından toplum yöneticisinin yargı erkinini, kendi adına bir görevliye tevcih etmesinden ileri gelmektedir. Nitekim İslam devletinde bu durum böyle olmuş ve bu nedenle de İslam öncesi toplum sistemlerindeki kurumlardan bazı öğeler alınmıştır<sup>1</sup>. Osmanlı Devleti'nde de “kaza” veya “kadılık” denilen idari bölge, Osmanlı Türkiye'sinin sivil hükümetinde ana düzen olup, Padişah ve onun Divanı doğrudan doğruya bu sistem yoluyla memleketi kendisine bağlamakta, kanunlarını ve buyruklarını kadılıklar eliyle uygulamaktaydı<sup>2</sup>.

### 1.1. Kadının Tanımı ve Yetkileri

Kadı, kelime olarak “hükmeden”, “yerine getiren” manalarına gelmektedir<sup>3</sup>. Osmanlı Devleti'nde çok geniş kapsamlı yetkileri bulunan ve şer'îyye mahkemelerinde yargı görevini ifâ eden şahıslara *kadı* denilmektedir. Osmanlı hukukçuları kadıyı, insanlar arasında meydana gelen dava ve anlaşmazlıkları şer'î hükümlere göre karara bağlamak için devletin en yüksek icrâ makamı (sultanlar veya yetkili kıldığı şahıslar) tarafından tayin edilen şahıs diye tarif etmektedirler. Kadılara *hâkim* veya *hâkimü'ş-şer'* de denilir<sup>4</sup>.

Teori ve uygulamada kadı genel olarak sivil (medeni) ve cezai davalara bakar. Fakat görevinin şer'î niteliği, kadının idari bir takım görevlerini de yürütmesini,

---

<sup>1</sup> İlber Ortaylı, “Osmanlı Kadısı: Tarihi Temeli ve Yargı Görevi”, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.30, Ankara, 1975, s.117.

<sup>2</sup> Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2014, s.439.

<sup>3</sup> Yusuf Halaçoğlu, *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilâtı ve Sosyal Yapı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2014, s.126.

<sup>4</sup> Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri*, 1.Kitap, Fey Vakfı Yayınları, No:1, İstanbul, 1990, s.227.

denetlemesini gerektirir. Bu nedenle cami, vakıf gibi kurumların yönetim ve denetiminden şehir idaresi ve asayiş işlerine kadar her alanda onu baş sorumlu olarak görmek mümkündür<sup>5</sup>.

Kadılar, idari yönden başında buldukları yerin yönetiminden sorumludurlar. Devlet ve halk arasındaki ilişkileri sağlamak, karşılıklı yazıları alıp verme, gelen fermanları ve emirleri halka duyurmak suretiyle gereken uygulamaların yerine getirilmesini ya bizzat ya da başkalarının aracılığı ile sağlamakla görevlidirler. Kadılar, şer‘i hukuk yanı sıra aynı zamanda örfi kanun ve hükümlerin, yasaknameler’in icra ve uygulaması ile de görevlendirilmişlerdir. Bulduğu yönetim ünitesinin başında kanunları uymayanları, halkın çeşitli şikâyetlerini, istek ve dileklerini merkeze iletmek, yani halkla devlet arasındaki diyalogu sağlamak ve buna aracılık etmek esas görevi olduğu kadar, halkın hükümet idarecileri tarafından baskı altında tutulmasına engel olmak, şer‘i ve örfi kanun hükümlerini “*ehl-i örf taifesi*”ne karşı korumakta başlıca işleri arasında yer alıyordu<sup>6</sup>.

*Kadının diğer görevlerini başlıklar halinde sıralayacak olursak:*

1- Ordunun ihtiyaçlarını temin, yol ve konaklama tesislerini önceden kontrol etmek ve bilhassa toplanan vergileri zamanında orduya yetiştirmek.

2- Avarız hanelerin kayd ve muhafazası ve bu verginin toplanması; Para rayicine dikkat etmek, rayicden fazlaya sikke mübadelesini önlemek; tedavülde kalp veya kırkık sikke bulundurulmasına mani olmak, suçluları cezalandırmak.

3- Kazasındaki her türlü şer‘î uyuşmazlığı çözümlenmek, şer‘î davalara bakmak.

4- Geleneksel şehirde büyük sorun olan iâşe ve ibade kıtlığının giderilmesi ve civar kaynaklardan teminini sağlayarak, istifçilik ve karaborsacılık gibi yolsuzlukları önlemek.

5- Çarşı pazarda satılan malları, bu mallarda bulunması gereken vasıfları, fiyatları denetlemek, narh koymak ve şehrin alt yapısal tesis ve hizmetlerini kontrol etmek.

<sup>5</sup> İlber Ortaylı, “Osmanlı Kadı’sının Taşra Yönetiminde Rolü Üzerine”, *Ortadoğu Amme İdaresi Dergisi*, C.IX, S.1, 1976, s. 95-96.

<sup>6</sup> Feda Şamil Arık, “Osmanlılarda Kadılık Müessesesi I”, *OTAM*, S.8, 1997, s. 25; İlber Ortaylı, “Osmanlı Kadı’sının Taşra Yönetiminde Rolü Üzerine”, s. 103-104; Mustafa Akdağ, “Osmanlı Müesseseleri Hakkında Notlar”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C.13, S.1-2, 1955, s.48-51; Münir Atalar, “Şer‘iye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, S.4, İstanbul, 1980, s.310-311; Coşkun Üçok ve Ahmet Mumcu, *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1976, s. 232-233.

6- Vakıf kurumlarından sayılan medreseleri kontrol etmek, müderrislerinin tayin ve azli ile imaretlerin ve talebe-i ulûmun iaşesini denetlemek.

Kadılar, Mahkeme denilen yerlerde dâvalara baktıkları esnada, dürüstlüğüne herkesin itimat ettiği o şehrin ahalisinden beş altı kişi celselerde daima müşahit olarak bulunurlar ve kâtipler tarafından “Şer’iyye Sicili” denen defterlere geçen hüccet suretlerinin altını imza ederlerdi.

### 1.2. Kadılıkta Aranılan Şartlar

Kadı olacak kişi; reşid olmalı, temyiz kudretine sahip olmalı, iman sahibi ve adil ve tarafsız olmalıdır. Kadı, erkek olmalıdır. Bir kadın ne kadar bilgili ve gerekli niteliklere sahip olursa olsun kadı olamaz. Yakın zamanda da hiçbir toplumda kadınların böyle bir mesleğe girmediği göz önüne alınmalıdır<sup>7</sup>. Ancak Hanefi hukukçular ve Osmanlı hukukçuları günah işleyen bir şahsın da Müslüman olmak şartıyla kadı olabileceğini; kadılık görevini ifa için içtihat melekesine sahip olma şartının bulunmadığını, had ve kısas cezalarıyla alakalı davalar dışında kadınların da hâkimlik yapabileceklerini kabul etmişlerdir. Bütün bunlarla beraber kadı olacak şahıs; yerli yerinde hüküm verebilen, hukuki meselelere ve yargılama usulüne vâkıf ve kendisine gelecek davaları mevcut hükümlere uygun olarak çözümleyecek bir iktidara sahip olmalıdır<sup>8</sup>.

### 1.3. Derece ve Tayinleri

Osmanlı Devleti’nde kadı, Sahn-ı Seman Medreselerinde yetişmektedir. Buradan çıktıktan sonra Bağdad, Kahire, Konya, Bursa gibi yerlerin molla kadıları yanında *danişmendlik* yani staj devresi geçirmek gerekiyordu. Kadı adayını, 3-5 yıl veya daha fazla olabilen danişmendlik süresini bitirdikten sonra İstanbul’a gelerek bir yıl kadar da mülazamet süresini doldurur ve ancak bundan sonra bir yere kadı olarak atanabilirdi<sup>9</sup>. İsmail Hakkı Uzunçarşılı mülazamet süresinin iki yıl olduğunu yazmaktadır<sup>10</sup>.

<sup>7</sup> İlber Ortaylı, “Osmanlı Kadısı: Tarihi Temeli ve Yargı Görevi”, s.118.

<sup>8</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer’iyye Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, C.1, İstanbul, 1998. s.70.

<sup>9</sup> Mustafa Akdağ, *Türkiye’nin İktisadî ve İçtimai Tarihi*, C.II, İstanbul, 1979, s. 97-98; Enver Çakar, *Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2012, s.114.

<sup>10</sup> İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2014, s.101.

Kadınların nereye, ne kadar süre ile tayin edilecekleri kadıasker tarafından düzenlenir, ruznâme denilen deftere yazılırdı ve sırası ve zamanı gelen kadının tayini için pâdişâha arzda bulunulur, onay çıktıktan sonra durum bir mektupla ilgiye bildirilir ve berat alması istenirdi. Kadılar arası nakil ve tayinler, planlı bir şekilde yapılmaktadır ve bir yerin kadılığı boşalmadan yerine gelecek olan kadıya durum kadıasker tarafından bildirilirdi. Yerine gelecek kadının bekleme süresine ise *tevkât* denirdi<sup>11</sup>.

Bir kazaya tayin edilen kadı, görev yerine gecikir veya görev yerine gitmezse kazanın bağlı olduğu eyaletin defterdarı veya beylerbeyi tarafından hükümete bildirilerek bir başka kadının gönderilmesi sağlanırdı<sup>12</sup>.

Osmanlı Devleti'nde kadılık iki kısma ayrılmaktaydı. Birinci kısımda, bir makam bilfiil işgal olunur ve orada vazife görülürse buna *mansıb* denilirdi. Diğer kısımda ise, makam bilfiil işgal olunmaz sadece bir rütbe derecesi olarak ismen kullanılırsa buna da *pâye ve pâye-i mücerrede* denilirdi<sup>13</sup>.

Osmanlı Devleti'nde kadılar iki dereceye ayrılırlardı: *Birincisi*, büyük ve önemli eyaletlere ve bazı önemli sancaklara tayin edilen mevleviyet denilen büyük kadılıklardı. Bu kadılıklar aldıkları maaşlara göre üç yüz akçe yevmiyeli ve beş yüz akçe yevmiyeli mevleviyetlerdi. Devlet özellikle beş yüz akçe yevmiyeli mevleviyet kadılarına büyük önem verirdi.

İkincisi kaza kadılıkları idi. Tayinleri kazaskere bağlı olan kaza kadıları üç sınıf olup bunlar Rumeli, Anadolu ve Mısır kazalarındaki kadılıklardı. Bu kadılıklar kendi içlerinde çeşitli sınıflara ayrılmışlardı. Rumeli, Anadolu ve Mısır'daki kazalarda kadılık görevini idrak ederek sonunda *Sitte* denilen dereceye sahip olanlara *eşraf-ı kuzât* denilirdi. Kaza kadınlarının görev süresi 20 aydı. Görev süresini tamamlayan kadılar, İstanbul'a giderek her Çarşamba günü kazasker dairesinde mülâzemet edip atanmak için sıra beklerdi<sup>14</sup>.

Kadılar, görevleri süresince hukuka aykırı karar almadıkça ve görevlerini herhangi bir sebep olmadan ihmal etmedikçe görevden alınmaları veya görev yerlerinin değiştirilmesi söz konusu olmamıştır. Fakat kadılar kendi istekleri doğrultusunda istifa edebilirler veya iki kadı anlaşarak görev yerlerini değiştirebilirlerdi. Bununla birlikte

<sup>11</sup> Özer Ergenç, *XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2012, s.102-103.

<sup>12</sup> Enver Çakar, *Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)*, s.115.

<sup>13</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, s. 68.

<sup>14</sup> İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s.98-101.



kadınların görevden alınma durumları söz konusu olduğunda müderrislik veya müftülük yaparak geçimlerini farklı alanlarda sürdürebilmekteydiler<sup>15</sup>.

Bir kadının görevden alınması veya istifa etmesi bazı şartlara bağlı idi. Bu şartlar şunlardır:

- Akıl sağlığını kaybetmesi durumu,
- Bedensel olarak bir takım eksikliklerin olması (kör, sağır ve dilsiz olması),
- Görevini ihmal etmesi ve hukuka aykırı kararlar alması,
- Yolsuzluk olaylarına karışarak bu olayların açığa çıkması durumu,
- Bu görev için yeterli bilgi ve birikime sahip olmaması ve bu durumu itiraf etmesi<sup>16</sup>.

#### 1.4. Kadınların Uyması Gereken Temel Esaslar

Kadı, yargılama meclisinde mahkemenin durumunu zedeleyecek hal ve hareketlerden kaçınmak zorundadır. Rüşvete meyil verecek davranışlarda bulunmamalı adaletli ve adil olmalıdır. Sultanın vekili olduğundan mütevellinin koymuş olduğu kurallara ve sınırlamalara riayet etmelidir. Kadı lehine şahitlikleri caiz olmayan hısımları lehinde karar vermemelidir. Dava sıralarını kronolojik olarak takip etmelidir. İhtiyaç duyduğunda ehliyetli şahıslarla mütalaa edebilir. Zihninin karışık olduğu durumlarda karar vermekten kaçınmalıdır<sup>17</sup>. Yargı bölgesi dışındaki işlere karışmamalıdır. Kendi arzusuna göre mahkeme merkezisini değiştirememeli, herhangi bir sebep olmadıkça davaya bakmaktan ve olayın aydınlanması için gerekli teftişten kaçınmamalıdır<sup>18</sup>.

#### 1.5. Yargılama Şekli

Doğrudan doğruya padişahın şahsını temsil eden kadılar Divan'a bağlı olup, kendi üzerinde Divan'dan başka üstün bir adalet kurumu yoktu. Kadılar, taraflar arasında yapacağı yargılamayı açıkça uygulardı. Duruşmalar herkese açık olup, dava sırasında yeterli sayıda şuhûdü'l-müslimîn (şuhûdü'l-hal) hazır olurdu. Bu kişilerin duruşma sırasında bulunması kadınların işlerini kolaylaştırırdı. Çünkü kadı, bazı

<sup>15</sup> Şeniz Anbarlı Boztaş ve Konur Alp Demir, "Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Dergisi*, C.6, S.10, Burdur, 2014, s.82.

<sup>16</sup> İlber Ortaylı, "Osmanlı Kadısı: Tarihi Temeli ve Yargı Görevi", s.119.

<sup>17</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer'iyye Sicilleri*, s.70-71.

<sup>18</sup> İlber Ortaylı, "Osmanlı Kadısı: Tarihi Temeli ve Yargı Görevi", s.125-126-127.

durumlarda örf ve adetleri iyi bilen bu insanlara akıl danışır. Bazı davalarda, davanın büyüklüğüne göre görevli sayısı değişirdi. Görevli sayısının çok olması adaleti sağlamak açısından önemliydi. Fakat Osmanlı Devleti'nin mali prensiplerinde kazaî hizmetler ücrete tabi olduğundan, görevli sayısının fazla olduğu mahkemeye işi düşenlere pahalıya mal olurdu<sup>19</sup>.

Kadılar, almış oldukları kararlarda hiç kimseye danışmak mecburiyetinde değildir. Yanlış kararlar verirlerse, hiçbir şekilde eleştirilemez, sadece vicdanen sorumlu olurlardı. Bazı konularda tereddüte düşerlerse fetva isteyebilirlerdi. Lakin aldıkları fetva kendi kararına uygun değilse, kanaatlerini diledikleri gibi açıklarlardı<sup>20</sup>. Bununla birlikte kadıların vermiş oldukları kararlarda suiistimal veya kanunlara aykırı bir durum varsa, ahalinin şikâyeti üzerine devlet denetleme yoluna giderdi. Bu gibi durumlarda merkezi hükümet, beylerbeyi veya sancakbeyi rütbesindeki bir kişiyi görevlendirirdi. Bu kişiye müfettiş paşa denirdi. Bazen de merkezden bir başka kadının görevlendirildiği de olurdu. Bunlara da toprak kadısı denirdi. Yolsuzluk yaptığı anlaşılan kadı, görevinden alınıp merkeze çekilirdi<sup>21</sup>.

### 1.6. Şer'iyeye Mahkemeleri

Kadıların her türlü davaları dinleyip karara bağladığı yere meclis-i şer'iyeye (şer'iyeye mahkemeleri) denirdi. Bu mahkemeler, kadı ve emrinde bulunan mülâzım, kâtip ve muhızırlardan oluşurdu. Davalar, meclis-i şer' veya mahfil-i kazâ denilen yerde görülürdü<sup>22</sup>.

Şer'iyeye mahkemelerinin belirli bir makam binası yoktu. Kadıların yargı işlerini yürütebilecekleri ve tarafların birbirlerini bulabilecekleri bilinen yerler vardı. Bu yerler kadının evi, cami, mescid veya medreselerin bazı odaları olabilirdi. Kadılar, bayram günleri ve Cuma günleri dışında yargı görevlerini yürütürlerdi<sup>23</sup>.

Şer'iyeye mahkemelerinin iki özelliği vardı. Birincisi ehl-i örfün tasarrufu kadı denetiminde olduğu için mahkeme sürekli açıktı. İkincisi de mahkemelerde duruşmalar açıktı. Bu açıklığı da sicill-i mahfuz denilen zabıt defterlerinde dava ile ilgili kaydın altına şuhûdü'l-hal diye birtakım isimlerin yazılı olmasından anlaşılır. Kadı, şer'iyeye

<sup>19</sup> Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, s.438-439.

<sup>20</sup> Münir Atalar, "Şer'iyeye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe", s.309.

<sup>21</sup> İlber Ortaylı, "Osmanlı Kadı'sının Taşra Yönetiminde Rolü Üzerine", s.106.

<sup>22</sup> Özer Ergenç, *XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*, s.108.

<sup>23</sup> Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri*, 1.Kitap, s.224.

mahkemelerinde Hanefî mezhebine göre hüküm verirdi. Bu mahkemelerde kadılar tarafından her türlü şer'î ve hukuki konular görülürdü<sup>24</sup>.

### 1.7. Şer'îyye Mahkemelerinde Görev Yapan Görevliler

1. *Naib*: Kadıların işlerinin yoğun oldukları bölgelerde kadılık vasıflarına sahip, kendisine işleri hakkında yardımcı olan kişilere *naib* denirdi. Kadı, naib tayin ederken genellikle o mahallenin ulemasından seçerdi. Bu kişiler iyi bir tahsile ve hukuk bilgisine sahiptir<sup>25</sup>. Kadılar, tayin edildikleri yere gitmeyerek yerlerine naib görevlendirebildikleri gibi, kazalara bağlı nahiyelere de naib tayin edebilirlerdi. Nahiyelere tayin olan naiblere kaza naibleri denirdi<sup>26</sup>.

2. *Muhzırlar*: Topluma zarar verecek kamu suçları dışında, kişilerarası anlaşmazlıklarda, davalıları mahkemeye celp ve kadı hüküm verdikten sonra davalının hakkını teslim eden kişilere denirdi<sup>27</sup>.

3. *Çavuşlar (Dergah-ı Ali Çavuşları)*: Günümüzdeki icra memurlarının ve kısmen de savcılarının ve emniyet görevlilerinin vazifelerini yerine getiren görevlilerdi. Osmanlı Devleti'nin ilk devirlerinden itibaren var olan çavuşlar mahkemelerde kararların uygulanmasını, kesinleşen nakdi ve bedeni cezaların uygulanmasını takip ederlerdi<sup>28</sup>.

4. *Subaşı*: Osmanlı Devleti'nin ilk yıllarında merkezden tayin edilen subaşılar, XVI. yüzyılın sonlarında Beylerbeyi ve Sancak beyleri tarafından onlara bağlı bir memur olarak tayin edilmeye başlandı<sup>29</sup>. Subaşı'nın iki görevi vardı: Birincisi mali görev olarak vergi toplamak; İkincisi kolluk görevi olarak şehirlerde asayiş sağlamaktı<sup>30</sup>. Subaşılar, ticari faaliyetlerden ve çeşitli suçlardan kesilen para cezalarından gelen geliri, mültezim gibi toplayarak merkeze yollamakla görevlendirilmiştir. Bir çeşit maliye memurluğu yapan subaşılara “*zaim*” veya “*emin*”

<sup>24</sup> İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s.113.

<sup>25</sup> İlber Ortaylı, “Osmanlı Kadı'sının Taşra Yönetiminde Rolü Üzerine”, s.98.

<sup>26</sup> Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri*, 1.Kitap, s.232.

<sup>27</sup> Özer Ergenç, *XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*, s.110.

<sup>28</sup> Ahmed Akgündüz, *Osmanlı Kanunnâmeleri ve Hukuki Tahlilleri*, 1.Kitap, s.232.

<sup>29</sup> İlber Ortaylı, “Osmanlı Kadı'sının Taşra Yönetiminde Rolü Üzerine”, s.100.

<sup>30</sup> Şeniz Anbarlı Bozatay ve Konur Alp Demir, “Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme”, s.84.

ünvanları da verilmiştir<sup>31</sup>. Mustafa Akdağ subaşının zaim diye adlandırılmasının sebebini subaşının vergi toplamakla ilgili görevine bağlamaktadır<sup>32</sup>.

5. *Mübaşirler*: Sözlük anlamı işe başlayan ve başlayıcı manalarında kullanılan mübaşirler, mahkemelerde celb ve tebliğ işlemlerine bakarlardı. Mübaşirler aynı zamanda çeşitli işlerin yapılmasında da görevlendirilirdi<sup>33</sup>.

6. *Kâtipler ve Hademeler*: Kâtiplerin görevi davlara bakmak, şahitlerin ifadelerini zapta geçmek, sicillerin düzgün tutulması ve korunması, merkezden gelen yazıları sicile kaydetmekti. Kâtipler seçilirken yazılarının düzgünlüğüne ve güvenilirliğine bakılarak kadı tarafından seçilirdi<sup>34</sup>. Hademelerin görevi ise evrakların getirilmesi, duruşmaların güvenliği vb. işlere bakmaktı<sup>35</sup>.

7. *Kassamlar*: Bir kimse öldüğü zaman, mirasını haksızlığa yol açmadan mirascılar arasında paylaştırılmasından sorumlu memurdu<sup>36</sup>. Osmanlı Devleti'nde şer'îyye teşkilatında miras taksimi, kazasker kassamları ve şer'î mahkemelerde bulunan kassamlar tarafından yapılmaktaydı<sup>37</sup>.

## 2. ŞER'İYYE SİCİLLERİ, ŞER'İYYE SİCİLLERİNDEKİ BELGE ÇEŞİTLERİ VE TARİHİ KAYNAK OLARAK ÖNEMİ

### 2.1. Şer'îyye Sicilleri

İçinde insanlarla ilgili bütün hukuki olayları, kadıların vermiş oldukları kararları yargıyla ilgili olan çeşitli yazı kayıtlarını ihtiva eden defterlere şer'îyye sicilleri, kadı defterleri, mahkeme defterleri, zabt-ı vakâyi sicilleri ve sicillât defterleri denir<sup>38</sup>. Genel olarak bu defterlerin özellikleri kadının cebine sığabilecek kadar küçük, eni dar ve boyu uzun ve normal kalınlıktadır<sup>39</sup>. Bu defterlerin yazıları genelde ta'lik kırmısı şeklinde; kâğıdı sağlam, parlak ve mürekkeplerinin rengi bugün dahi rengini koruyacak kadar

<sup>31</sup> Feda Şamil Arık, "Osmanlılarda Kadılık Müessesesi 1", s.30.

<sup>32</sup> Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadi ve İctimai Tarihi*, C.II, s.430.

<sup>33</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, s.74.

<sup>34</sup> Feda Şamil Arık, "Osmanlılarda Kadılık Müessesesi 1", s.30.

<sup>35</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, s.75.

<sup>36</sup> Feda Şamil Arık, "Osmanlılarda Kadılık Müessesesi 1", s.51.

<sup>37</sup> İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, s.124.

<sup>38</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer'îyye Sicilleri*, s.17.

<sup>39</sup> Ali Duman, "Kadı Defterleri (Şer'îyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi", *EKEV Akademi Dergisi*, S.33, No: 11, Ankara, 2007, s.141.

parlak<sup>40</sup>. Bu defterlerin başında saygı arz eden Arapça bir giriş cümlesi yer alır. Daha sonra sicili tutan Kadı'nın ismi ve görev unvanı belirtilmektedir<sup>41</sup>.

Şer'iyeye sicillerinin konu edindiği kayıtları iki kısımda özetlenir: Birinci kısımda mahallinde geçen mukâvele, senet, satış, evlenme-boşanma, vakfiye, tereke ve taksim, kefâlet, nafaka, vesâyet, fiyatlarla ilgili esnaf kontrolüne ait notları içeren davaların kaydedildiği *sicil-i mahfuz* kısmı, İkinci kısımda merkezden yazılan ferman, berat, tezkire, mektup, rüûs gibi resmi mahiyetteki belgelerin kaydedildiği *sicil-i mahfuz defterlü* kısmıdır<sup>42</sup>. Bu defterlerden kadının hem idârî hem de adli görevler üstlenmiş olduklarını görmemiz mümkündür. Bunun yanında bölgeyle ilgili işlerine, devletin çıkardığı yasaklara, ordu için gerekli asker ve zahire toplanması, bölgede yetişen ürünler, bölgenin nüfuzu, insan ve hayvan hastalıkları gibi birçok konu da bu defterlerde kayıtlıdır<sup>43</sup>.

Şer'iyeye sicil defterlerinin anlaşılması için söz konusu defterlerde yer alan belge türlerinin neler olduğunun bilinmesi gerekmektedir. Özellikle hangi belgenin hangi kurum ve hangi makam tarafından yazıldığına bilinmesi, defterin içeriğinin kısa sürede anlaşılmasını sağlayacaktır<sup>44</sup>.

## 2.2. Şer'iyeye Sicillerindeki Belge Çeşitleri

### 2.2.1. Hüccetler

Arapça bir kelime olan hüccet “delil, burhan, kavil ya da fiilin sübutuna vesile olan” anlamına gelir<sup>45</sup>. Hüccet, herhangi bir kararı içermeyen, yalnızca taraflardan biri tarafından yapılan ikrar ile karşı tarafın bu ikrarı tasdik etmesi ve hakimim imza ve mührünü kullanarak belgelemesi sonucu kadı tarafından taraflara verilen ve bir sureti de sicil defterlerine yazılan belgelere denir<sup>46</sup>.

<sup>40</sup> Mehmet Ali Ünal, *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Paradigma Yayınları, İstanbul, 2011, s. 647.

<sup>41</sup> Ali Duman, “Kadı Defterleri (Şer'iyeye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, s.141.

<sup>42</sup> Ahmet Aksın, *19. Yüzyılda Harput*, Elazığ, 1999, s. 17; Münir Atalar, “Şer'iyeye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe”, s.311.

<sup>43</sup> Ahmet Halaçoğlu, “Şer'iyeye Sicillerinin Önemi ve 381 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili (H.1283-84, M.1866-68)'nin Tanıtımı”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.I, S.I, Elazığ, 1987, s.33.

<sup>44</sup> Muhammed Ceyhan, “Tanzimat Dönemi Sonrası Şer'iyeye Sicil Defterlerinin Muhteva ve Diplomatik Açısından Tahlili”, *OTAM*, S.29, Ankara, 2011, s.54.

<sup>45</sup> M. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.I, M.E.B Yayınları, İstanbul, 2004, s.865.

<sup>46</sup> Ali Duman, “Kadı Defterleri (Şer'iyeye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, s.149.

Hüccetler genellikle mahkemenin bulunduğu şehrin adıyla başlar ve şehir “*Mahrûse*”, “*Mahmiye*” veya “*Medine*” kelimeleriyle nitelendirilir. Keşif ve muayene hüccetlerinde ise “*Zikri âti hususu mahallinde muâyene ve tahrir için.....*” veya “*Hususı âti'l-beyânın mahallinde keşf ve tahrîri iltimas olunmağın....*”, “*Budur ki....*”, “*Oldur ki...*”, “*Sebeb-i tahrir-i hurûf oldur ki ....*” vb. gibi giriş cümleleri kullanılır<sup>47</sup>.

Şer‘iyye sicillerindeki belgelerin büyük çoğunluğu hüccet’dir. Konularına göre, satış akdi, mehir, evlenme-boşanma akdi, hibe, nafaka, vasi tayini, kefalet, vekâlet, ibra ve iflas vb. gibi hüccet çeşitleri vardır<sup>48</sup>.

Hüccetlerin ortak özellikleri şunlardır: Taraflara verilen hüccetlerin üst kısımlarında hücceti veren kadının mührü bulunur. Tarafların adresi açık bir şekilde yazılır. Konu ayrıntılı bir şekilde ele alınarak hukuki muamelelerin şekli beyan edilir. İkrarda bulunan tarafın karşı tarafı ibra ettiği konunun çekişme konusu yapılmayacağı belirtilir. Hüccetlerin sonunda tarih, yıl, ay, gün ve bazen de günün belli bir dilimi yazılır. Hüccetlerin altında mutlaka “*şuhûdü'l-hal: durumun şahitleri*” başlığı ile şahit olanların isimleri ve varsa unvanları yazılır<sup>49</sup>.

### 2.2.2. Mürâsele

Arapça haberleşmek ve mektuplaşmak demektir<sup>50</sup>. Şer‘iyye sicillerinde kadının kendisine denk veya rütbe olarak kendisinden daha düşük kişilere, makamlara yazdığı belgelere mürâsele denir<sup>51</sup>. Bununla birlikte Anadolu ve Rumeli kazaskerleri tarafından kadı ve naiblerine ve onlar tarafından nahiye naiblerine yetkilerini ve tayinlerini açıklamak için yazılan emirler de mürâsele içerisindedir<sup>52</sup>.

### 2.2.3. Maruzlar

Kelime anlamı olarak arz olunmuş demek olan Maruz, küçüklerin büyüklere karşı sözlü ve yazılı olarak yaptıkları ifade şekli manasında kullanılır<sup>53</sup>. Kadılar tarafından idari bir durumun yürütme makamlarına arz edildiği yazılı kayıtlara ya da

<sup>47</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, s.22.

<sup>48</sup> Ahmed Akgündüz, “İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer‘iyye Mahkemeleri ve Şer‘iyye Sicilleri”, *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S.14, Konya, 2009,s.32.

<sup>49</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, s.22.

<sup>50</sup> M. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.II, s. 621.

<sup>51</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, s.38.

<sup>52</sup> Ali Duman, “Kadı Defterleri (Şer‘iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, s.151.

<sup>53</sup> M. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.II, s.410.

halkın kadiya veya yürütme makamlarına yazmış olduğu şikayet dilekçelerine denir. İçeriği bakımından oldukça geniş olan bu belgeler, kadı tarafından kaleme alınmasına rağmen kadının kararını içermese de mahkemelerin durumları hakkında daha fazla bilgiye, kaza içerisinde işlenen suçları ve gayr-ı meşru davranışların ortaya çıkarılmasında önemlidir<sup>54</sup>.

#### 2.2.4. İlâm

Bildirme, anlatma demektir. İlâm, kadıların şer‘i mahkemeye intikal eden bir davanın kararının tasdikini üst makamlara bilgi vermek amacıyla yazdıkları resmi yazılardır<sup>55</sup>. Ekrem Tak, ilâmın arz ve maruz türü belgelerin zamanla değişerek yeni bir hukukî işlev icra etmesi ve diplomatik bakımdan değişmesinin neticesinde 18. yüzyılda ortaya çıktığını ve hüküm ihtiva edip etmemesi bakımından da tanımlanamayacağını ve Osmanlı diplomatik biliminde ilâm olarak bilinen belge türünün esasını kadı arzlarının oluşturduğunu ifade etmektedir. Ayrıca ilâmların hüccetlerden farklılığını belirten önemli özellik olarak da şuhûdü’l-hâl gösterilmekte ve ilâmlarda bulunmadığını belirtmektedir<sup>56</sup>.

#### 2.2.5. Emir ve Fermanlar

İslam hukukunun padişaha vermiş olduğu yasama yetkisine dayanarak ve yürütme kuvvetinin başı olarak şer‘iyye sicillerinde “*Evâmir ve Ferâmîn*” diye zikredilen hükümleri içeren belgelerdir. Bununla birlikte, sadrazamların kadılarına yazmış oldukları buyurdular, kazasker tarafından kadılarına gönderilen tayin buyurduları, şahısları ilgilendiren vazife tevcihleri, ticaret beratları bu belge türü içerisinde<sup>57</sup>.

#### 2.2.6. Berât (Nişân)

Kelime anlamı olarak yazılı kâğıt ve mektup demek olan berât bazı vazife, hizmet ve memuriyetlere tayin edilenlere vazifelerini yapması için verilen ve padişahın tuğrası bulunan izin ve atama emirlerini gösteren belgedir<sup>58</sup>.

<sup>54</sup> Ali Duman, “Kadı Defterleri (Şer‘iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, s.151.

<sup>55</sup> Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul, 1994, s.345.

<sup>56</sup> Ekrem Tak, *Diplomatik Bilimi Bakımından XVI-XVII. Yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Gelişimi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2009, s. 148-149.

<sup>57</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, s.39,42.

<sup>58</sup> M. Tayyip Gökbilgin, *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlimi*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992, s.85.

### 2.2.7. Buyuruldu

Yüksek rütbeli devlet görevlilerinin, kendilerinden aşağıdaki mevkilerde görev yapan memurlara gönderdikleri emirlere *buyuruldu* denir<sup>59</sup>. Bu tip belgeler sade, basit ve az süslü şekillerdedir<sup>60</sup>.

### 2.2.8. Tezkireler

Aynı şehir ve kasabada bulunan resmi dairelerin birinden diğerine yazdıkları, resmi bir konuyu ihtiva eden belgelere *tezkire* denir<sup>61</sup>. Tezkireler, tam ve açık bir şekilde kaleme alınır. Çıktıkları daireye ve veriliş sebeplerine göre çok çeşitlidir. Bunlardan bazıları: Masraf tezkiresi, Rûûs tezkiresi, Arz tezkiresi, Davet tezkiresi, Berat tezkiresi, vb. gibi tezkireler mevcuttur<sup>62</sup>.

### 2.2.9. Temessük

Arapça “*Mesek*” kökünden gelen Temessük tutunma, sarılma anlamına gelir<sup>63</sup>. Şer‘iyye sicillerinde miri arazilerde ve gayr-ı resmi vakıflarda, tasarruf hakkını elinde bulunduran şahıslara yetkili makamlar ve şahıslar tarafından verilen belgelere denir<sup>64</sup>. Kadı defterlerinde rastlanan bir belge olan temessüklerde, vakıf ve miri arazilerde insanlar arasında sonradan ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların çözülebilmesi gözetilir<sup>65</sup>.

### 2.2.10. Mektup

İki belde ya da iki memleket arasındaki şahısların çeşitli vesilelerle birbirlerine gönderdikleri yazılara *mektup* denir<sup>66</sup>.

## 2.3. Tarihi Kaynak Olarak Sicillerin Önemi

Değişik kültür camialarını içerisinde barındıran Osmanlı Devleti’nde mahalli uygulamaların bilinmesi ve farklılıkların açık ve ilgi çekici bir biçimde ortaya çıkarılabilmesi için dönemin hâkimi “*kadı*” tarafından zabt u rabt diye adlandırılan

<sup>59</sup> Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, s.197.

<sup>60</sup> M. Tayyip Gökbilgin, *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*, s.99.

<sup>61</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, s.46.

<sup>62</sup> Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, s.245.

<sup>63</sup> M. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.III, s.453.

<sup>64</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer‘iyye Sicilleri*, s.48.

<sup>65</sup> Ali Duman, “Kadı Defterleri (Şer‘iyye Sicilleri), Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelenmelerinin Önemi”, s.152.

<sup>66</sup> Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, s. 221.



şer'iyeye sicilleri önemli bir yer tutmaktadır. Bu vesikalar, Osmanlı Devleti'nin merkezdeki müesseselerinin daha iyi anlaşılabilmesi için hem de bölge tarihçiliğinin gelişmesi açısından önemlidir<sup>67</sup>.

Şer'iyeye sicillerinin önemini şu şekilde sıralayabiliriz:<sup>68</sup>

1- Şer'iyeye sicilleri Osmanlı Devleti'nin siyasi, idari ve sosyal tarihinin bilinmeyen yönlerini ve bağlı olduğumuz geçmiş devirlerle ilgili yaşama koşullarını aydınlatmak ve belgelendirmek için fırsatlar sunan önemli hazinelerdir.

2- Siciller, bir bölgenin tarihini ve iktisadi şahsiyetlerini ortaya çıkarabilmek için bir bütün olarak değerlendirme yapılabilmesine katkı sağlarlar.

3- Geçmişte bulunan çeşitli fermanları, mektupları, tezkireleri ve diğer resmi kayıtları muhteva eden müspet belgelerdir.

4- Osmanlı Devleti'nden ayrılan ve bugün belki de sınırlarımız dışında olan toprakların gerçek tarihinin iyi bilinmesi için önemli vesikalardır.

5- Büyük devlet adamlarının hayat hikâyelerini bütün ayrıntılarıyla ortaya çıkarabilmek için şer'iyeye sicillerine başvurmak gerekir. Sicillerde, kimin nereye tayin edildiği, hangi tarihte hangi vasıfla, nasıl bir devlet hizmeti görevinde olduğu kaydedilmektedir.

6- Şehir tarihleri ve yurdun çeşitli bölgelerindeki mahalli hayata ait ilmi araştırmaların birinci derecede kaynağı olan şer'iyeye sicillerinde geçen kişi adları, yer adları, aşiret ve cemaat isimleri büyük bir önem teşkil etmektedir. Buralarda geçen kadın ve erkek adları, unvanları ve lakapları, tereke zabıtlarında ve râ'ic listelerinde görülen eşya ve yiyecek maddelerinin isimleri dil ve folklor yönlerinden inceleme ve karşılaştırma konularıdır.

7- Bu defterlerde askeri sefer hazırlıkları, ordunun ihtiyaçlarının nasıl karşılandığını hakkında önemli bilgiler içerir.

8- Birbirlerine hasım olarak mahkemede davalışan kişilerin nasıl dava açacakları, davalarını nasıl savunacakları, fıkıh kitaplarında yer alan bilgilerin nasıl hayata geçirildiği bu defterler yoluyla tespit edilebilir.

9- XV. ve XX. yüzyıllar arasında Anadolu halkının hayat ve geçim tarzı, ithalat ve ihracat olunan eşyalar, yetiştirilen tarım ürünleri, imal edilen sanayi mamulleri,

<sup>67</sup> Mehmet Beşirli, "385 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili'nin Tanıtımı ve Osmanlı Şehir Tarihi Açısından Önemi", *OTAM*, S.10, Ankara, 1999, s.4.

<sup>68</sup> Ahmed Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, s.12-17; Münir Atalar, "Şer'iyeye Mahkemelerine Dair Kısa Bir Tarihçe", s.312-313.

Anadolu'daki sanat ve meslek çeşitleri, halktan toplanan vergiler, para arzı ve çeşitleri, hukuk ve ceza davalarındaki tazminatların miktarı ve cinsi, iktisadi olaylar vb. şer'iyeye sicillerinde yer alır.

10- İdari müesseselerin ve adli müesseselerin idari yapısı ve fonksiyonları, sosyal ve iktisadi müesseselerin zabıtları şer'iyeye sicillerindeki kayıtlardan çıkartılabilir.

11- Aile hukuku ile ilgili kararlardan eski Türk aile yapısını, nişanlanma, evlenme müesseselerinin nasıl işlediğini, boşanma hakkının kadın tarafından nasıl kullanıldığını, karı-koca arasındaki mal ayrılığı rejimini, mehir olarak hangi eşyaların verildiğini, Türk ailelerinin refah seviyelerini ve Türk aile yapısında hangi şeylerin önem arz ettiği öğrenilebilir.

12- Şer'iyeye sicillerindeki kayıtlardan yararlanarak çeşitli etnik ve dinsel toplulukların birbiriyle ve yargı ve yönetim organlarıyla ilişkilerini incelemek mümkündür.

13- Eski sanat abidelerinin varlığını, abidelerin yapılış ve tamir tarihleri bu defterlerden öğrenilir.

14- Tıp tarihiyle ilgili bilgiler, doktorlar ve hastalar arasındaki mahkeme yolu ile düzenlenen anlaşmalar, ameliyat senetleri vs. şer'iyeye sicillerinden tespit edilebilir.

### **3. HARPUT ŞER'İYYE SİCİLLERİ KATALOĞU VE YAPILAN ÇALIŞMALAR**

Harput Şer'iyeye Sicilleri çeşitli araştırmacılar tarafından tasniflenerek katalog haline getirilmiştir. Diyarbakır Müzesi'nde bulunan Harput Sicilleri, 1990 yılından itibaren Ankara'daki Milli Kütüphane'de muhafaza altına alınmıştır<sup>69</sup>.

#### **3.1. Harput Şer'iyeye Sicilleri Kataloğu**

İncelediğimiz tasnif çalışmalarına göre, en eski Harput Şer'iyeye Sicili M.1624-1626 (H. 1034-1035) tarihlidir. En yeni sicil ise 394 numaralı sicildir. Bu sicil M. 1897-1919 (H.1315-1337) tarihlidir.

<sup>69</sup> Mehmet Beşirli, "385 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı ve Osmanlı Şehir Tarihi Açısından Önemi", s.9.

Harput Şer'iyeye Sicilleri Kataloğu;<sup>70</sup>

<b>Envanter No:</b>	<b>Hicri Tarih:</b>	<b>Miladi Tarih:</b>
181	1040-1042	1630/1631-1632/1633
218	1249-1256	1833-1840
278	1076-1077	1665/1666-1666/1667
324	1064-1090	1653/1654-1679/1680
331	1094-1096	1682/1683-1684/1685
350	1073	1662/1663
362	1082-1083	1671-1673
368	1074-1075	1663-1664
381	1283-1284	1866/1868
382	1072-1073	1661/1662-1662/1663
383	1034-1035	1624/1625-1625/1626
384	1047-1066	1637/1638-1655/1656
385	1064-1066	1653/1654-1655/1656
386	1042-1043	1632/1633-1633/1634
387	1310-1327	1892/1893-1909/1910
388	1122-1124	1710/1711-1712/1713
389	1279-1280	1862/1863-1863/1864
390	1280-1281	1863/1864-1864/1865
391	1103-1133	1691-1720
392	1260-1264	1844-1848
393	1253-1256	1837/1838-1840/1841
394	1315-1337	1897/1898-1918/1919
395	1315-1318	1897/1898-1900/1901
396	1136-1138	1723/1724-1725/1726
397	1076-1077	1665/1666-1666/1667
398	1230-1255	1814/1815-1839

<sup>70</sup> Ahmet Akgündüz, M. Fahrettin Kırzioğlu ve Osman Ersoy, 394 numaralı defterin bitiş tarihini H.1331 olarak vermiştir; ancak İbrahim Erdoğan, defterin orijinalini incelediğini ve defterin bitiş tarihinin H.1337 tarihine denk geldiğini belirtmektedir. Bkz. Ahmet Akgündüz, *Şer'iyeye Sicilleri*, s.189; M. Fahrettin Kırzioğlu, "Harput Mamuretil'Aziz Şer'iyeye Sicilleri" *Yeni Fırat*, S. 26, Elazığ, 1966, s.13-14; Osman Ersoy, "Şer'iyeye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru", *Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafiya Fakültesi Tarih Bölümü Araştırmaları Dergisi*, C.13, S.24. s.1; İbrahim Erdoğan, *XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Toplumunda Değişim Eğilimleri (Harput Örneği)*, (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Basılmamış Doktora Tezi), Ankara, 2006, s.9.

Yukarıda tablo halinde verdiğimiz sicillere ek olarak Prof. Dr. Mustafa Öztürk tarafından Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi'nde altı adet daha Harput Şer'iyeye Sicili tespit edilmiş ve bu sicillerin birer suretleri Fırat Üniversitesi Tarih Bölümü Kütüphanesi'ne kazandırılmıştır. Bu defterler ise şunlardır:

1. 38244-I. Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili
2. 38244-II. Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili
3. 38244-III. Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili
4. 38244-IV. Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili
5. 38244-V. Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili
6. 38244-VI. Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili

Buna göre tasnif edilerek katalog haline getirilen ve daha sonra tespit edilen sicillerle birlikte otuz iki adet Harput Şer'iyeye Sicilinin olduğu anlaşılmaktadır.

### **3.2. Harput Şer'iyeye Sicilleri Konusunda Yapılan Çalışmalar**

Bugüne kadar Harput Şer'iyeye Sicillerini konu alan çeşitli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalarını, Yüksek Lisans tez çalışmaları ve makaleler olmak üzere iki kısımda inceleyebiliriz.

#### **3.2.1. Yüksek Lisans Tez Çalışmaları**

1. HALAÇOĞLU, Ahmet, *381 Numaralı Harput "Mamuretü'l- 'Aziz" Şer'iyeye Sicili H.1283-84 (M.1866-68)*, (Basılmamış Yüksek lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 1986.

2. TIZLAK, Fahrettin, *398 Numaralı M.1814/1815-1839 (H.1230-1255), Harput Şer'iyeye Sicili*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elazığ, 1987.

3. YILMAZÇELİK, İbrahim, *392 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili H. 1260-1264 (M. 1844-1848)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü, Ankara, 1987.

4. AKSIN, Ahmet, *218 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili H.1249-1256 (M.1833-1840)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1990.

5. KOÇLAR, Bekir, *362 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili H.1082-1083(M. 1671-1673)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1990.

6. GÜLCÜ, Erdinç, *1691-1720 M.(1103-1133 H.) Tarih ve 391 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 1993.

7. UZUN, Celalettin, *H.1048-1049/M.1638-1639 Tarihli Harput Şer'iyeye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2011.

8. DANIK, Sevda, *H.1036-1037/M.1627 Tarihli Harput Şer'iyeye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme)*, (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2013.

### 3.2.2. Makaleler

1. KIRZIOĞLU, M. Fahrettin, "Harput Mamuratü'l-Aziz Şer'iyeye Sicilleri", *Yeni Fırat Dergisi*, S.2, Ankara, 1966, s.11-14.

2. HALAÇOĞLU, Ahmet, "Şer'iyeye Sicillerinin Önemi ve 381 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicili (H.1283-84, M.1866-68)'nin Tanıtımı", *Fırat Üniversitesi Dergisi*, C.1, S.1, Elazığ, 1987, s.33-48.

3. TIZLAK, Fahrettin, "398 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicilinin Özellikleri", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S.2, Elazığ, 1998, s.199-203.

4. AKSIN, Ahmet, "218 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.9, S.1, Elazığ, 1999, s.1-17.

5. BEŞİRLİ, Mehmet, "385 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı ve Osmanlı Şehir Tarihi Açısından Önemi", *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi (OTAM)*, S.10, Ankara, 1999, s.3-25.

6. UZUN, Celalettin, "1638-1639 (H.1048-1049) Tarihli Harput Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi", *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(1), Elazığ, 2013, s.255-290.

8. DANIK, Sevda, "1627 Tarihli Harput Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı ve Fihristi", *Fırat Üniversitesi Harput Araştırmaları Dergisi*, C.1, S.1, Elazığ, 2014, s. 65-132.

#### 4. H.1091-1092/M.1680-1681 TARİHLİ HARPUT ŞER'İYYE SİCİLİNİN (s. 125-247) TANITIMI VE TRANSKRİPSİYONUNDA TAKİP EDİLEN METOD

İncelememize konu olan Harput Şer'iyeye Sicili Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi'nde bulunmakta olup, 38244-VI demirbaş numarada muhafaza edilmektedir. Bu defter H.1091-1092/M.1680-1681 yıllarına ait olup, toplam 247 sayfadır. İncelediğimiz sicilin bu bölümünde (s.125-247) belgelerin birçoğunu alım-satım, borç, rehin, hibe, vekâlet, vasi, mehir, miras ve mal davaları oluşturmaktadır ki bunlara *sicil-i mahfûz* denilmektedir. İncelediğimiz sicilde, *sicil-i mahfûz defterlû* denilen kısımda, bir belge berat (s.229/b.3), beş belge ise buyuruldu (s.191/b.3-s.194/b.2-s.229/b.1-s.229/b.2-s.243/b.1) şeklinde kaydedilmiştir.

Defterde yer alan toplam belge sayısı 339'dur; ancak bu belgelerin bir tanesinin üzeri karalanarak (s.173/b.3), iki tanesinin de (s.190/b.1-209/b.1) üzerine "battal" yazılarak iptal edildiğinden, geçerli belge sayısı 336'dır. Metinlerde bazı kelimeler iki defa yazılmıştır, bu kelimeler "Mehmed (Mehmed) (s.137/b.1) şeklinde gösterilmiştir. Genel olarak sicilin incelediğimiz kısmındaki (s.125-247) belgeler okunaklıdır. Defterdeki sayfa numaraları sonradan verilmiştir, orijinal değildir. Ayrıca sayfa numaraları yanlış verildiği ve sayfalar yanlış sıralandığı için de tarafımızca tekrar düzenlenmiş ve sayfa sayısı 246 olarak kaydedilmiştir.

Defterdeki belgelere verilen numaralara bağlı kalınarak, kolaylık sağlamak amacıyla her belgeye tarafımızdan ayrı ayrı numara verilmiştir. Bu numaralar her sayfada birden başlamaktadır; mesela s.164/b.1, s.164/b.2, s.165/b.1 gibi.

Metnin transkripsiyonunda mümkün olduğu kadar genel kabul gören kurallara uyulmaya çalışılmıştır. Ayın harfi (ع) " " şeklinde gösterilmiştir. Elif ( ا ), vav ( و ), ye ( ي ) harfleri yapılan uzatmalar "â, û, î" şeklinde gösterilmiştir. Cümlelerde okuyup emin olamadığımız yerlerde (?) kullanılmış, okunamayan yerler ise aynen defterden alınarak kopyalanmıştır. Cümlelerde boş bırakılan yerlere parantez içinde "boşluk" yazılmış, boş bırakılmayıp yarım bırakılan yerlere ise (.....) yazılmıştır; mesela Emine bint-i (boşluk), karye-i ( ) gibi.

## BİRİNCİ BÖLÜM

### 1. SİCİLDEKİ BELGELERİN ÖZETLERİ

(s.125/b.1): Cami'-i Kebir Mahallesi'ne tabi Endek mezzarasındaki arazi ve evlerin satışına dair 1092 tarihli hüccet kaydı.

(s.125/b.2): Vasi tayinine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

(s.125/b.3): Sahik adlı zimminin Mornik Karyesi'nde bulunan evlerini, bağını ve bostan yerini es-Seyyid Ebubekir Çelebi'ye satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

(s.126/b.1): Miyadun Karyesi'nde babalarından kalan mevzilerin tasarrufu ile ilgili Mehmed Ağa ile Hacı Ağa arasındaki anlaşmazlığa dair Evâhir-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

(s.126/b.2): Haçuk adlı zimminin Kesrik Karyesi'nde bulunan bostan yerini ve iki kıt'a tarlayı el-Hac Mustafa'ya satışına dair Evâhir-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

(s.127/b.1): Ozan Nahiyesi'nde bulunan bir bağın tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâhir-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

(s.127/b.2): Kürdimlik Karyesi'ne tabi Kuru Gölcük'te bulunan arazinin satışına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

(s.128/b.1): Miyadun Karyesi'nde babalarından kalan karlık mevziinin tasarrufu ile ilgili Hacı Ağa ile kardeşi Mehmed arasındaki anlaşmazlığa dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

(s.128/b.2): Hoca Hamamı'nda bulunan mevzilerin ve su nöbetinin tasarrufu ile ilgili Evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

(s.128/b.3): Menzil hizmetinde olan Hüseyin Ağa'nın tekrar bu göreve tayin olduğuna dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

(s.129/b.1): Adedi mevziisinde bulunan bir sehm bağın satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.129/b.2):** Miras paylaşımındaki anlaşmazlığa dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûla 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.130/b.1):** İğiki Karyesi'nde harabe olan bir değirmenin tamirinin Kalik ve Fernik adlı zimmiler ile Ömer tarafından ortaklaşa yapılması ve değirmen gelirlerinin paylaşılmasına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûla 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.130/b.2):** Ölen kişinin eşyalarının getirilmesi, şahitlerin ücretleri ve gerekli olan bazı harcamalar için es-Seyyid Ebubekir Çelebi'den alınan yetmiş beş kuruşun varisler arasında taksim olunmasına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûla 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.130/b.3):** İpekhan Çarşısında bulunan dükkânın satışına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûla 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.131/b.1):** Bir yaralama iddiasına dair Cemâziye'l-‘ûla 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.131/b.2):** Miras paylaşımına dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.131/b.3):** Rahime adlı hatunun kardeşinden intikal eden hisselerinin taksimi hususunda kardeşi Yusuf Bey arasında olan davaları için Ali Efendi'yi vekil eylediğine dair Evâ'il-i Cemâziye'l-‘ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.132/b.1):** Bir borç tesciline dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûla 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.132/b.2):** Bir borç tesciline dair Evâ'il-i Cemâziye'l-‘ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.133/b.1):** Harput'da esnaf olan zimmilerden salyâne ve kefil talep edilmesine dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûla 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.133/b.2):** Tilenzid Karyesi'nde babasından kalan malların paylaşılmasından sonra oğlu Ebubekir adlı kişinin hisse talep etmesine dair Evâ'il-i Cemâziye'l-‘ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.134/b.1):** Şefri Nahiyesi'nde bulunan bir bağda şüf'a hakkı olduğuna dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûla 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.134/b.2):** Şefri Nahiyesi'nde bulunan bir bağın tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûla 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.135/b.1):** Cemşid Hamamı içerisinde ve dışarısında bulunan mevziilerin satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.



**(s.135/b.2):** Emine adlı hatunun kocası Derviş'den boşanması üzerine mehir ve nafaka talep etmesine dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.135/b.3):** Ortak Nahiyesi'nde bulunan bir bağın satışına dair Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.136/b.1):** Kesrik Karyesi'nde bulunan Bahçecik Değirmen'inin iki sehm hissesinin satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.136/b.2):** Danişmend Nahiyesi'nde bulunan bağ, bahçe ve arazilerin satılması ve satılan bağ içerisinde bulunan havuzda Emir Ahmed'in varislerinin şüf'a hakkı olduğu iddiasına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.137/b.1):** Adedi mevziinde babalarından kalan müşterek oldukları otuz iki sehmde yedi sehm hissenin satışına dair Evâ'il-Cemâziye'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.137/b.2):** Hüseyin Karyesi'nde bulunan bağ ve bahçenin satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.137/b.3):** Buğdayın narh beyanı kaydı.

**(s.138/b.1):** Hüseyin Karyesi'nde bulunan bağ ve bahçe hissesinin satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.138/b.2):** Kesrik Karyesi'nde bulunan Bahçecik Değirmen'inin on altı sehmde bir sehm hissesinin satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.138/b.3):** Elif adlı Hatun'dan kalan malların varisleri arasında paylaşılması hususunda çıkan anlaşmazlığa dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.139/b.1):** Hırhik Karyesi'nde miras paylaşımına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.139/b.2):** Vasi tayinine dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.139/b.3):** Safiye adlı hatunun babası Osman'dan kalan hisselerini satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.140/b.1):** Onan adlı zimminin Kesrik Karyesi'nde bulunan evlerini ve bostan yerini Meyrem adlı zimmiyeye satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.140/b.2):** Boyacı Değirmeni'nde Asiye Hatun'un babasından kalan yedi sehm hissenin Mehmed Çelebi'ye satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.141/b.1):** Ebu Tahir Mahallesi'nde bulunan evlerin satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.141/b.2):** Kal'a Hamamı'nda bulunan mevziilerin tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.141/b.3):** Şüşnaz Nahiyesi'nde Ahmed Çelebi'ye hibe edilen bağ, bahçe ve arazilerin satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.142/b.1):** Hozekdek ve Kehli karyeleri mahsullerinin iltizamı ile ilgili Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.142/b.2):** Sare Hatun Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.142/b.3):** Mutaf Çarşısı'nda bulunan bir aşçı dükkânının satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.143/b.1):** Sefer adlı zimminin Gürcü Bey Mahallesi'nde bulunan evlerini Oseb Keşiş adlı zimmiye satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.143/b.2):** Kesrik Karyesi'nde bulunan evlerin satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.143/b.3):** Raziye adlı hatunun evini satmak için kocası İbrahim Çelebi'yi vekil eylediğine dair Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.144/b.1):** Zalunı Karyesi'nde bulunan bir bostan yerinin satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.144/b.2):** Sare Hatun Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin satışına dair Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.144/b.3):** Kirakos adlı zimminin Kesrik Karyesi'nde bulunan bir bostan yerini el-Hac Mustafa'ya satışına dair Evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.145/b.1):** es-Seyyid Ahmed Çelebi ile Derviş Mehmed arasında, Derviş Mehmed'in havlusunda bulunan kenefin sorun yaratması ve bu soruna ilişkin gönderilen fermanda alınan kararlara dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.145/b.2):** Borç tesciline dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.146/b.1):** Piri Bey'in Holvenk Karyesi'nde bulunan evler harabesinin İğik adlı zimmiye satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.146/b.2):** Sinabud Mahallesi'nde bazı evlerin tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.147/b.1):** Bir hırsızlık olayına dair Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.147/b.2):** Kal'a Hamamı'nda bulunan mevzilerin paylaşımına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.147/b.3):** Meydan Mahallesi'nde havlu içerisinde yer alan sofa, bir bab kış evi, ahır, bir bab oda ve örtmenin satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.148/b.1):** Harput'da bulunan havâss-ı hümayun karyelerinin gılal mahsulünün iltizamı ile ilgili Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.148/b.2):** Ebu Tahir Mahallesi'nde bulunan evlerin satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.148/b.3):** Vefat eden Esmâ adlı hatundan kalan malların satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.149/b.1):** Osman adlı kişiye miras olarak kalan hisselerin kardeşi Mustafa Çelebi'ye satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.149/b.2):** Toprak satışına dair düzenlenen Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.150/b.1):** Bir yaralama iddiasına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.150/b.2):** Pekinik'de Kazar adlı zimminin Müslüman olmasına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.150/b.3):** Bir bağın bir sehminin fiyatına dair hüccet kaydı.

**(s.150/b.4):** Meydan Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.151/b.1):** Vasi tayinine dair evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.151/b.2):** Kal'a Hamamı'nda bulunan yıkanma mevziinin satışına dair Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.151/b.3):** Bir borç tesciline dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.152/b.1):** Ayşe adlı bir kadının, vefat eden eşinden kalan mehr-i müeccel hissesi karşılığında aldığı malları oğullarına ve kardeşine hibe etmesine dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.152/b.2):** Hoca Mahallesi'nde bulunan evlerin satışına dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.153/b.1):** Borç tesciline dair evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.154/b.1):** Mehmed Bey ile Begosar ve kardeşi Melkik arasında Hersenk Karyesi'nde bulunan bir bağın tasarruf hakkı ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.154/b.2):** Sahik adlı zimminin Mornik Karyesi'nde bulunan evini Simek adlı zimmiye satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.154/b.3):** Kürdimlik Karyesi'nde oturan Ebubekir'in Besni oğlu Mehmed'in evinde hırsızlık yaptığına dair Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.155/b.1):** Meydan Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.155/b.2):** Miyadun Karyesi'nde bulunan dört kıt'a tarlanın tasarrufu ile ilgili Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.155/b.3):** Ebu Tahir Mahallesi'nde iki koçun çalınması ile ilgili Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.156/b.1):** Bir borcun ödendiğinin tesciline dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.156/b.2):** Ebu Tahir Mahallesi'nde koç hırsız olarak bilinen Veli adındaki birinin hırsızlık yaptığına dair Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.157/b.1):** Şüşnaz Nahiyesi'nde bulunan bazı bağların satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.157/b.2):** Yakub Bey'in Gürcü Bey Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin ve harabesinin Serkes adlı zimmiye satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.157/b.3):** Ağyar mevziinden gelen suyun tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(158/b.1):** Mustafa Bey'in, Hüseyin Karyesi'nde mahkeme ile Haçuk adlı zimmiden aldığı bağın Ohan adlı zimmiye satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.158/b.2):** Şüşnaz'da bir zimminin Müslüman olmasına dair hüccet kaydı.

**(s.158/b.3):** Perçenç Karyesi'nde bulunan evler harabesinin tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.159/b.1):** Dadayic Karyesi'nde bulunan toprağın tasarrufu ile ilgili Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.159/b.2):** Danişmend Nahiyesi'nde bulunan bağların satışına dair Evâhir-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.159/b.3):** Bir borcun ödendiğine dair Evâhir-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.160/b.1):** Sare Hatun Mahallesi'nde bulunan bir evin satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.160/b.2):** Saduk Yeter, Hanbek ve Meyrem adlı zimmiyelerin Hüseyin Karyesi'nde bulunan evler harabesini Eysa adlı zimmiye satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.161/b.1):** Bir borcun tesciline dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.161/b.2):** Safiye adlı bir kadının, Halil'den seksen kuruş alacağı yanında yüz yirmi kuruş, bir at ve bir hançer alacağına da olduğunu iddia etmesine dair Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.161/b.3):** Meyrek ve Dibek adlı zimmiler ile Boğık adlı zimmi arasındaki bağ tasarruf hakkı ve mal satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.162/b.1):** Miras paylaşımına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.162/2):** Babaları vefat eden Emine ve Rahime'ye anneleri Hadice'nin vasi tayin edildiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.162/b.3):** Zimmi birinin Müslüman olmasına dair hüccet kaydı.

**(s.163/b.1):** Çakucılar Çarşısı'nda mehr-i müeccele karşılığında alınan bir kıt'a dükkânın satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.163/b.2):** Çakucılar Çarşısı'nda bulunan bir kıt'a dükkânın satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.163/b.3):** Vefat eden Zahide'den intikal eden malların varisleri arasında paylaşımına dair Evâsıt-ı Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.164/b.1):** Hoca Mahallesi'nde Hızır'ın eşi Mihriban ile kızı Asiye arasındaki mal taksimindeki anlaşmazlığın halline dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.164/b.2):** Müridi Nahiyesi'nde es-Seyyid Mehmed Çelebi'ye babası tarafından hibe edilen bağın satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.164/b.3):** Ohenik adlı zimminin Sürsürü Karyesi'nde bulunan evlerini Ennak adlı zimmiye satışına dair Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.165/b.1):** Ali Bey'in Mehmed'e yüz kuruş borcuna karşılık bahçe, bir adet katırı, bir teşt ve bir kazganı vermesine dair Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.165/b.2):** Vertetil Karyesinde Ezadik adlı zimminin kardeşinden intikal eden hisseleri ve malları Mevartik adlı zimmiye satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.166/b.1):** Zahiriyeh Mahallesi'nde nafaka ve kisveye muhtaç olan Mahmud ve Asiye'nin babalarından intikal eden bağı satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.166/b.2):** Esediyye Mahallesi'nde bulunan evlerin satışına dair Evâ'il-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.166/b.3):** Bogos adlı zimminin Hüseyin Karyesi'nde olan bağlarını Sarab adlı zimmiye satışına dair Evâhir-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.167/b.1):** Hamamcı Cercis'in es-Seyyid Mustafa Ağa'ya seksen iki kuruş borcu olduğu ve Zalunı Karyesi'nde Cercis'den kalan bağın satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.167/b.2):** Miras paylaşımına dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.168/b.1):** Havâss-ı hümayun karyeleri temsilcisi olan Nikegos'un yıllık yüz elli kuruşa meliklik görevine atanmasına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.168/b.2):** Ortak Mahallesi'nde bulunan iki bab ev ve havlunun satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.168/b.3):** Bir borcun ödendiğine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.169/b.1):** Sürsürü Karyesi'nde bulunan on yedi kıt'a tarlanın satışına dair Safer1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.169/b.2):** Han Karyesi'nde Ahmed Ağa'dan oğlu Mustafa Ağa'ya intikal eden yirmi bir kıt'a tarlanın satışına dair Evâhir-i Safer1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.170/b.1):** Osman Çelebi'nin el-Hac Hüseyin, Osman Beşe ve Mehmed Ağa'dan almış olduğu borca dair Evâhir-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.170/b.2):** Ozan Nahiyesi'nde bulunan bir bağın satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.170/b.3):** Hasan ve Ayşe adlı kişilerin vasileri olan es-Seyyid Mehmed'in vasi olduğu dönemde tasarruf ettiği hisseler hususunda varislerinin hisse talep etmesi ve Ali Beşe'ye vermiş oldukları borca dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.171/b.1):** Hoğı Karyesi'nde bulunan altı sehm arazinin tasarruf hakkı ile ilgili Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.171/b.2):** Sare Hatun Mahallesi'nde zevcesi tarafından hibe edilen evlerin satışına dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.172/b.1):** Kuyulu Karyesi'nde bulunan bir kıt'a tarlanın tasarruf hakkı ile ilgili Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.172/b.2):** Hüseyinik Karyesi'nde babaların kalan malların yarısının Zakik adlı zimmiye diğer yarısının Bedrus adlı zimmiye ait olduğunun tesciline dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.172/b.3):** Esrayik adlı zimminin Mornik Karyesi'nde bulunan bir bağ harabesini Serkes adlı zimmiye satışına dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.172/b.4):** Bir borcun tesciline dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.173/b.1):** Monlakendi Karyesi'nde bulunan bir vakıf medresesinin tamirine dair Evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.173/b.2):** Bir borcun tesciline dair Evâhir-i Rebî'ü'l-âhir 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.173/b.3):** Üzeri karalanarak iptal edilmiş belge.

**(s.174/b.1):** Haçuk ve Sadiç adlı zimmilerin Pekinik Karyesi'nde bulunan beş sehm bağlarını Siyağuş adlı kişiye satışlarına dair Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.174/b.2):** Vasi tayinine dair Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.174/b.3):** Bir borcun tesciline dair Evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.175/b.1):** Markar adlı zimminin Gürcü Bey Mahallesi'nde bulunan evlerini Menas Keşiş adlı zimmiye satışına dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.175/b.2):** Esediyye Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin satışına dair Evâhir-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.175/b.3):** Yagut adlı zimmiyenin Şehroz Mahallesi'nde bulunan evlerini Haçuk adlı zimmiye satışına dair Evâhir-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.176/b.1):** Mal paylaşımına dair Evâhir-i Safer1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.176/b.2):** Mal paylaşımına dair Evâhir-i Safer1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.176/b.3):** Beytihan'ın bir kazgan ile bir sim kemeri Veli'ye emanet vermesi ile ilgili Evâhir-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.177/b.1):** Malican'ın Gürcü Bey Mahallesi'nde bulunan bağını oğlu Evanes'e sattığına dair Evâ'il-i Safer1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.177/b.2):** Mazgir Nahiyesi'nde bulunan bağ ve bahçenin satışına dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.177/b.3):** el-Hac Hasan'ın mallarını oğlu Ahmed'e hibe ettiğine dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.178/b.1):** el-Hac Hasan'ın mehri karşılığında Meydan Mahallesi'nde bulunan evleri Asiye Hatun'a vermesi, bir takım mallarını oğlu Ahmed'e satması ve iki kurşunu oğlu Mehmed'e hibe ettiğine dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.178/b.2):** Babaları vefat eden Ahmed, Fatma ve Zahide'ye anneleri Asiye Hatun'un vasi tayin edildiğine dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.178/b.3):** el-Hac Hasan'ın bir bab dükkâmı Hüseyin'e hibe etmesine dair evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.178/b.4):** Müridi Nahiyesi'nde bulunan bir bağın tasarruf hakkı konusundaki anlaşmazlığa dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.179/b.1):** Adana Kazası'nda bulunan Dağlar ve Deklü adlı zimmilerden murabaalık akçesi alınmasına dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.179/b.2):** Pancarlık Nahiyesi'nde bulunan bazı evlerin satışına dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.179/b.3):** Zahiriye Mahallesi'nde Ümmü Hatun'un mehri teslim aldığı bir bab sofanın satışına dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.180/b.1):** Zahiriye Mahallesi'nde bulunan bir bab oda, bir bab odun damı, havlu ve kenefin satışına dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.



**(s.180/b.2):** Bir alacağın tahsiline dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.181/b.1):** Ebu Tahir Mahallesi'nde bulunan evin ve bostan yerinin satışına dair Evâ'il-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.181/b.2):** Ebu Tahir Mahallesi'nde bulunan bazı eşyaların ve hisselerin satışına dair Evâ'il-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.181/b.3):** Cib Karyesi'nde Fatma Hatun'un babasından iştirâ eylediği bahçe yerinin ve evlerin satışına dair Evâ'il-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.182/b.1):** Cib Karyesi'nde bulunan bazı tarlaların satışına dair Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.182/b.2):** Ebubekir'in tarlalarının yarısını kızı Fatma'ya satmasına rağmen sipahi izni olmadığından Fatma'nın tarlaların nisfindan feragat eylemesi, daha sonra her iki tarafın rızasının alınmasıyla Fatma'nın tarlaları otuz kuruşa satın aldığına dair Evâ'il-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.182/b.3):** Şüşnaz Nahiyesi'nde bulunan bağ, bahçe ve evlerin satışına dair Evâ'il-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.182/b.4):** Vekil tayinine dair Evâsıt-ı Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.183/b.1):** Osman'ın babası Mehmed'den kalan evlerin kendisine ait olan hissesini sattığına dair Evâhir-i Muharrem 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.183/b.2):** Ayşe adlı hatunun annesi ve babasından kalan evleri, tecemmülathanesi ve bir takım eşyalarıyla satışına dair Evâhir-i Muharrem 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.183/b.3):** Ozan Nahiyesi'nde Raziye Hatun'a intikal eden bağı babası el-Hac Hasan'a satışına dair Evâhir-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.184/b.1):** Kal'a Hamamı'nda bulunan mevziilerin tasarrufları ile ilgili Evâsıt-ı Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.184/b.2):** Bir mal davasına dair Evâhir-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.184/b.3):** Esediyye Mahallesi'nde bulunan bir bab sofa, bir bab kış evi ve havlunun satışı ile İbrahim Beşe'nin Calik Mehmed'den borç aldığına dair Evâhir-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.185/b.1):** Nakid ve kisve için Mornik Karyesi'nde bulunan bağ ve dokuz kıt'a tarlanın satışına dair Evâ'il-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.185/b.2):** Adedi mevziinde bulunan bağın satışına dair Gûrre-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.186/b.1):** Kengerli toprağında bulunan köm ve meraların tasarrufu ile ilgili gûrre-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.186/b.2):** Babaları vefat eden Süleyman, Hüseyin ve Asiye'ye amcaları es-Seyyid Osman'ın vasi tayin edildiğine dair gûrre-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.186/b.3):** Vefat eden eşinin zimmetinde olan mehr-i müeccele ve terekesinden semen hissesi için Fatma adlı hatuna Ebu Tahir Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin nisfının verildiğine dair Evâhir-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.186/b.4):** Ortak Nahiyesi'nde bulunan bir teğek bağının satışı ile ilgili Evâ'il-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.187/b.1):** Erciş Kazasına bağlı Erikan adındaki karyenin vergisini toplayan es-Seyyid Osman'ın, Erikanlı reayasından olup Sarını Karyesi'nde oturan Mehmed'den harç talep etmesine dair Evâ'il-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.187/b.2):** es-Seyyid Mustafa Çelebi'nin babasından kalan malların tasarrufu konusunda amcası el-Hâc Ömer Ağa arasındaki anlaşmazlığa dair Evâhir-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.188/b.1):** Bir borç tesciline dair Evâ'il-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.188/b.2):** Sürsürü Karyesi'nde bulunan bir teğek bağının satışı ile ilgili Evâ'il-i Safer 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.188/b.3):** Babalarından kalan malların paylaşımına dair düzenlenen Evâsıt-ı Şa'bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.189/b.1):** Kara Sofî Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin satışına dair Evâ'il-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.189/b.2):** İğiki Karyesi'nde babasından kalan tarlaların satışına dair Evâsıt-ı Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.189/b.3):** Saliha Hatun'un vefat eden babasından ve annesinden kalan mallardan kendi hissesini aldığına dair Evâsıt-ı Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.190/b.1):** Bu belge, üzerine battal yazılarak iptal edilmiştir.

**(s.190/b.2):** Adedi mevziinde bulunan bir bağın yarısının Monla Halil'in diğer yarısının ise es-Seyyid Ebubekir Efendi'ye ait olduğunun tesciline dair Evâhir-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.190/b.3):** Borç tesciline dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.191/b.1):** Parçikan Karyesi'nde Mustafa ve kardeşlerinin ortak olduğu bir kısrak ile bazı malların çalınmasına dair Evâhir-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.191/b.2):** Kal'a Hamamı'nda bulunan mevzilerin tasarrufu ile ilgili Evâhir-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.191/b.3):** Tilenzid Karyesi'nde bulunan bağ, bahçe ve tarlaların tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair buyuruldu.

**(s.192/b.1):** es-Seyyid İbrahim Çelebi'nin babasına satılan bir bab değirmen üzerinde, es-Seyyid Mehmed, es-Seyyid Osman ve kız kardeşleri Adile'nin tekrar hak talep etmelerine dair Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.193/b.1):** Ahmed Bey Mahallesi'nde bulunan yedi evin satışına dair Evâ'il-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.193/b.2):** Miras paylaşımına dair Evâ'il-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.194/b.1):** Hacılı Mahallesi'nde bulunan iki evin satışına dair Evâ'il-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.194/b.2):** Kömürhan yakınında meydana gelen eşkıyalık olayına dair 1092 tarihli buyuruldu-i şerif kaydı.

**(s.194/b.3):** Meydan Camii yakınında bulunan bir Kılıççı dükkânının satışına dair Evâ'il-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.195/b.1):** Müridi'de, Mehmed Çelebi'ye ait kavak bahçesinden on sekiz kavağın çalınmasına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.195/b.2):** Döne adlı bir kadının, mallarını kızı Esmâ'ya hibe ettiğine dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.195/b.3):** Beyzade adlı zimmiyenin vefat eden kocasından kalan evlerinden kendisine ait olan hissesini İğob adlı zimmiye satışına dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.196/b.1):** Cefer adlı zimminin Gürcü Bey Mahallesi'nde bulunan evlerini Kulican adlı zimmiye satışına dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.196/b.2):** Bir miras paylaşımına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.196/b.3):** Hamidi Nahiyesi'nde babasından kalan bağın satışına dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.197/b.1):** Vefat eden Kirakos'un eşi ve çocuklarının Kazar zimmiye borçlarını ödemek için Hüseyin Karyesi'nde bulunan ahır, borçlarına karşılık takas yolu ile verdiklerine dair Evâhir-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.197/b.2):** Bir borcun ödenmesi talebine dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.197/b.3):** Ayşe ve Ümmü adlı kadınlara babaları Veli'den kalan Bayezid Mezrasındaki bağın ve hisselerin satışına dair Evâhir-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.198/b.1):** Kõnk Karyesi'nin mamur hale getirilmesi için senede yirmi bin akçenin teslim olunmasına ve berat-ı şerif ile sadaka toplanmasına rağmen karyenin mamur hale getirilmesinin geciktiğine dair Harput emini olan el-Hac Mehmed Bey ile Hüseyin Bey'e yazılan ferman-ı şerif ile bir an evvel karyenin mamur hale getirilmesinin gerekliliğine dair Evâ'il-i Şa'bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.198/b.2):** Emine adlı bir kadının, vefat eden eşi Dilaver'den sekiz bin akçe mehr-i müeccele hissesi karşılığında verilen evlerin tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâhir-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.199/b.1):** Hoca Hamamı'nda bulunan mevziilerin tasarrufu ile ilgili Evâhir-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.199/b.2):** Miras paylaşımına dair Evâhir-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.199/b.3):** Emine ve Kerime adlı hatunlara, vefat eden babası ve annesinden kalan evlerin satışına dair Evâhir-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.200/b.1):** On iki levent taifesinin Konakçı namı ile Endek Karyesi'ne ve mezrasına gelip halka zulmettiğine ve karyeleri yağmaladığına dair Evâhir-i Muharrem 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.200/b.2):** Kalikanlı Cemaati ile Kızıl Uşağı arasındaki bir meranın tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâ'il-i Muharrem 1092 tarihli hüccet kaydı.

**(s.201/b.1):** Kozlıca Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin satışına dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.201/b.2):** Babaları vefat eden Mehmed ve Medine'ye anneleri Emine'nin vasi tayin edildiğine dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.201/b.3):** Safiye adlı bir kadının, eşi Timur'dan üç bin akçe mehr-i müeccele hissesi karşılığında Zahiriyeh Mahallesi'nde bulunan iki bab evleri takas yolu ile almasına dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.202/b.1):** Hefthisar Karyesi'nde es-Seyyid Ahmed'e annesinden kalan bahçenin satışına dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.202/b.2):** Zalunı Karyesi'nde bulunan bir kıt'a bağ harabesinin satışına dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.202/b.3):** Kara Sofi Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.203/b.1):** es-Seyyid Mehmed'in eşi Selver Hatun'a olan borcu karşılığında vermiş olduğu malların tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâ'il-i Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.203/b.2):** Monlakendi'nde bulunan dört hisse bağın bir buçuk hissesinin satışına dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.204/b.1):** Hırbito adlı mezranın tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.204/b.2):** Hacıseyli Karyesi'nde bulunan bahçenin satışına dair Evâsıt-ı Zi'l-hicce 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.205/b.1):** Mehmed Efendi'ye vefat eden kızı Emine'den kalan yirmi dört kuruşun diğer kızları Hadice, Atike ve Ayşe arasında paylaştırılmasına dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.205/b.2):** Fatma adlı kadının mallarını Abdullah Çelebi'ye hibe ettiğine dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.205/b.3):** Ertminik mevziinde Kesbir ile Meydan Mahallesi'nden Osman ve Sare Hatun Mahallesi'nden Mehmed'in kavga etmelerine dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.206/b.1):** Harput'da ileri gelen ayan, esnaf ve iş erlerinin Harput zabiti el-Hac Mehmed Bey'e gelerek köylerde ve şehirlerde artan eşkıyaların mallarını ve canlarını gasp ettiklerine dair şikâyetlerini ihtiva eden Evâhir-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.206/b.2):** Bir alacağın alındığının tesciline dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.207/b.1):** Kopu adlı zimminin Mustafa Bey'e olan borcunun tahsil edildiğine dair evâ'il-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.207/b.2):** Abvinran adlı zimminin kassarlık ederken ekrad taifesinden yedi kürd nefer tarafından yaralanmasına dair Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(S.207/b.3):** Sürsürü Karyesi'nde bulunan bir değirmen ve bir kıt'a kavak bahçesinin satışına dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.208/b.1):** Vefat eden Budan'dan kalan malların kardeşi Munzur'a kalan hissesinin diğerkardeşi Oruç tarafından satın alınmasına dair Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.208/b.2):** Bir yaralama olayına dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.208/b.3):** Dönmez mezrasındaki arazilerin, dört kıt'a otlığın, bir kıt'a bağın ve bahçelerin satışına dair Evâhir-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.209/b.1):** Bu belge, üzerine battal yazılarak iptal edilmiştir.

**(s.209/b.2):** Bezaz Çarşısı'nda bulunan bir dükkânın satışına dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.209/b.3):** Kafiye adlı Hatun'a babasından kalan malların kendisine ait olan hissesinin satışına dair Evâsıt-ı Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.210/b.1):** Perçenç Karyesi'nde bulunan dokuz kıt'a tarlanın tasarrufu ile ilgili Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.210/b.2):** Şehroz Mahallesi'nde Bağdasar adlı zimminin Müslüman olmasına dair Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.211/b.1):** Bir borç tesciline dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.211/b.2):** Bir borç tesciline dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.211/b.3):** Bir borç tesciline dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.211/b.4):** Bir borç tesciline dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.211/b.5):** Ali'nin kızı Rabia Hatun ile Mustafa'nın oğlu Ebubekir'in evlenmesine dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.212/b.1):** Vefat eden Yusuf'tan zevcesi Sultan'a kalan Şahin adlı kölenin satışına dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.212/b.2):** Kesrik Karyesi'nde tasarrufunda olan bir kıt'a tarlanın Karuk adlı zimmi tarafından Ahmed'e satışına dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.212/b.3):** Seyli Karyesi'nde bulunan bir kıt'a bağın tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.213/b.1):** Alaca Mahallesi'nde bulunan bir evde yüz kırk kuruşun çalınması ile ilgili Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.213/b.2):** Bir miras paylaşımına dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.214/b.1):** Avsiya, Bekermeye ve Samahto karyelerinin 1091 senesi gılal mahsulü ve penbe mahsulü toplama hakkının 250 kuruşa Mehmed Çelebi'ye, Mehmed Çelebi'den de Ömer Efendi'ye yine 250 kuruşa satıldığına dair Evâ'il-i Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.214/b.2):** Havass-ı Hümayun karyelerinden olan Bizmişen ve Holvenk'de bulunan çeşmelerin tamiri şartıyla verilen Holvenk Karyesi'ndeki üç çiftlik toprağın tasarrufu ile ilgili Zi'l-ka'de 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.215/b.1):** Şefri Nahiyesi'nde bulunan bir bağın tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair 15 Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.215/b.2):** Adedi mevziinde bulunan bir bağın nisf hissesinin satışına dair Evâsıt-ı Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.215/b.3):** Antayik Karyesi'nde bulunan iki kıt'a tarlanın tasarrufu ile ilgili Evâhir-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.216/b.1):** Mal paylaşımına dair Evâhir-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.216/b.2):** Ortak Mahallesinde bulunan bazı evlerin satışına dair Evâsıt-ı Şevvâlü'l 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.216/b.3):** Ahmed Bey Mahallesi'nde Mustafa Beşe'ye satılan evler harabesi üzerinde Süleyman Çelebi'nin hisse talep etmesine dair Evâhir-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.217/b.1):** Hızır'ın davarlarını Hüseyin'in merasına getirmesi sebebiyle çıkan kavgada, Hüseyin'in yaralandığına dair Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.217/b.2):** İçme Karyesi'nde bulunan toprağın tasarrufu hususunda Mehmed Çelebi ve kardeşleri Ahmed ve Yasin ile Kenan Ağa ve kardeşi oğlu Ahmed arasındaki anlaşmazlığa dair Evâsıt-ı Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.217/b.3):** Şefri Nahiyesi'nde Cünid Çayırı yakınında bulunan bir bağın satışına dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.218/b.1):** Beşir adlı kişinin es-Seyyid Mustafa Çelebi'ye olan 46 kuruş borcuna karşılık sulu ve susuz tarlalar ile kavak bahçesini es-Seyyid Mustafa Çelebi'ye satmasına dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.218/b.2):** Vefat eden Osman ile karısı ve çocuklarının, es-Seyyid Mustafa Çelebi'ye olan toplam 46 kuruş borcuna karşılık Sarını Karyesi'nde bulunan evlerin, bostan yerinin ve erik bahçesinin satışına dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.218/b.3):** Mehmed, Yusuf, Mahmud ve Süleyman adlı kişilerin babalarından aldıkları toprak, ev ve harman yerlerinin nisfının Ömer Ağa'ya satışına dair Evâ'il-i Şevvâlü'l 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.219/b.1):** Vefat eden Kafiye adlı hatundan kalan mallarda varislerin hisse talep etmesine dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.219/b.2):** Bir alacağın tesciline dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.220/b.1):** Bir borç tesciline dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.220/b.2):** Bir borç tesciline dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.221/b.1):** Pelte Karyesi'nde Mehmed adlı kişinin evlerini Yasin Efendi'ye satması ve Yasin Efendi'yle anlaşarak ürettikleri ürünün ortak olarak paylaştıklarına dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.221/b.2):** Bir borç tesciline dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.221/b.3):** Şeyh Emir adlı kişinin babasından yüz elli kuruş hisse kaldığı iddiasına dair Evâsıt-ı Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.222/b.1):** Selver adlı hatunun vefat eden kocasının zimmetinde kalan mehrini varislerinden talep etmesine dair Evâsıt-ı Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.222/b.2):** Vefat eden babalarından kalan malların paylaşımına dair Evâsıt-ı Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.222/b.3):** Zağfirani Karyesi'nde bulunan tarla, bir kıt'a bağ, iki kıt'a harabe bahçe ve harabe evlerin tasarruf hakkının satışına dair Evâsıt-ı Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.222/b.4):** Mehmed Beşe'nin babasından ve amcasından aldığı çiftliğin nisfının satışına dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.223/b.1):** Görgüşan Karyesi'nde, Zeyveli Şah Ali Uşağı'ndan gelen kişilerin doksan üç davarı çaldıkları ve sekiz nefer adamı yaraladıklarına dair Evâsıt-ı Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.223/b.2):** Vekil tayinine dair Evâsıt-ı Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.223/b.3):** Kayıp olan Mehmed adındaki bir kişinin mallarının zaptı ve mülklerinin korunması için Monla Mustafa'nın vekil tayin edilmesi ve babaları Ebubekir'den kalan malların varisleri arasında paylaşılmasına dair Evâsıt-ı Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.224/b.1):** Eyüb Beşe'nin vefat eden babası el-Hac Ebubekir'den kendisine kalan malları talep etmesine dair Evâsıt-ı Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.



(s.224/b.2): Bir miras paylaşımına dair Evâsıt-ı Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.224/b.3): Vasi tayinine dair Evâhir-i Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.224/b.4): Monla Mehmed'in Abdurrahman'a olan yüz yirmi kuruş borcunun altmış beş kuruşunu ödemesi ve Abdurrahman'ın kalan borcu talep etmesi üzerine Mehmed'in başka borcunun olmadığını iddia etmesi üzerine Evâhir-i Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.225/b.1): Kesrik Karyesi'nde Dibek adlı zimmiden kalan bir kıt'a tarlanın tasarrufu ile ilgili Dibek'in Haçuk ile İbrahim Çelebi arasındaki anlaşmazlığa dair Evâhir-i Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.225/b.2): el-Hac İbrahim'in el-Hac Ömer'e olan borcunu el-Hac Ali ile göndermesine rağmen, el-Hac Ömer'e borcun teslim olunmadığı iddiasına dair Evâhir-i Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.226/b.1): Mardik adlı zimminin Şintil Karyesi'nde bulunan bazı tarlaların tasarrufunu Sahik adlı zimmiye satışına dair Evâhir-i Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.226/b.2): Vasi tayinine dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.226/b.3): Meydan Çarşısında bulunan bir dükkânın beş hissesinden bir hissesinin satışına dair Evâsıt-ı Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.226/b.4): Asdur adlı zimminin Karingid Karyesi'nde bulunan bir bağı Dibek adlı zimmiye satışına dair Evâ'il-i Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.227/b.1): Babaları vefat eden Abdullah ve Ali'ye anneleri Ayşe'nin vasi tayin edildiğine dair Evâ'il-i Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.227/b.2): Mehmed Bey'in bir gümüş rahtını es-Seyyid Mehmed Çelebi'ye satışına dair Evâ'il-i Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.227/b.3): Ağa Camii Mahalesi'nde bulunan iki bab harabe evin satışına dair Evâsıt-ı Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.227/b.4): Seyyid İsrail ile kardeşi Süleyman Beşe'nin babalarından kalan bir evi paylaşmalarına rağmen, Süleyman Beşe'nin paylaşmada hile olduğunu iddia etmesine dair Evâsıt-ı Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.228/b.1): Kesrik Karyesi'nde bulunan Bahçecik Değirmeni'nin dört sehmede bir buçuk sehminin satışına dair Evâsıt-ı Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.228/b.2):** Bir yaralama iddiasına dair Evâ'il-i Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.228/b.3):** Hasan adlı kişiyle Ahmed Çelebi'nin kardeşi Mehmed Çelebi arasında çıkan kavgaya dair Evâsıt-ı Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.229/b.1):** Cihanbeyli Aşireti ile Badıllı Aşireti arasında çıkan kavganın halline dair Şa'bân 1091 tarihli buyuruldu-i şerif kaydı.

**(s.229/b.2):** Bir yaralama iddiasına dair Şa'bân 1091 tarihli buyuruldu kaydı.

**(s.229/b.3):** Bir mütevellî ve zaviyedar tayini berâtının kaybolması üzerine yeniden berât başvurmaya dair berât-ı şerif kaydı.

**(s.230/b.1):** Dibek adlı bir zimminin Kesrik Karyesi'nde bulunan bir kıt'a çorak toprağı İbrahim Çelebi'ye satışına dair Evâ'il-i Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.230/b.2):** Bir yaralama olayı üzerine gönderilen buyuruldu ile taraflar arasındaki sulh akdinin şartlarına dair Evâ'il-i Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.231/b.1):** Mustafa Çelebi'nin Sürsürü Karyesi'nde bulunan bezirhanede kendi hissesinde olan dört sehmin satışına dair Evâsıt-ı Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.231/b.2):** Badesar adlı zimminin oğlu Evanes'in ölümünün keşfi için el-Hac Mehmed Ağa'nın görevlendirildiğine dair Şa'bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.231/b.3):** Bir borç tesciline dair Evâ'il-i Şa'bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.232/b.1):** Kezban adlı hatuna mehri karşılığında, kocası es-Seyyid Halil'den kalan evlerin Ömer Çelebi'ye satışına dair Evâ'il-i Şa'bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.232/b.2):** Köse İğob adlı zimminin Gürcü Bey Mahallesi'nde bulunan bazı evleri ve havluyu Korkik adlı zimmiye satmasına dair Evâ'il-i Şa'bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.232/b.3):** Meydan Mahallesi'nde Ebubekir adlı kişiye babasından kalan on dört hissesinin annesi Saliha adlı hatuna hibe etmesine dair Evâsıt-ı Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.233/b.1):** Meydan Mahallesi'nde Saliha adlı hatunun kocasından kalan hisseleri ve oğlu Ebubekir'den aldığı hisseleri kızı Zeliha'ya ve damadı İbrahim'e satmasına dair Evâhir-i Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.234/b.1):** Meydan Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâ'il-i Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.234/b.2):** Bir borç tesciline dair Şa'bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.234/b.3): Adedi mevziinde bulunan bir bağın satışına dair Şa‘bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.235/b.1): Ribat Karyesi’nde bulunan iki kıt’a kömün tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâsıt-ı Şa‘bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.235/b.2): Pekinik Karyesi’nde bulunan üzüm bağının satışına dair Evâsıt-ı Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.236/b.1): es-Seyyid Mevlüd’ün tarlasını sürerken, Seyyid Ali ve oğulları ile es-Seyyid Mehmed oğulları tarafından yaralanmasına dair Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.236/b.2): Esediyye Mahallesi’nde bulunan bir bab bezirhane ve bir dibekhane harabelerinin ve havlusun satışına dair Evâhir-i Şa‘bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.236/b.3): Mildun adlı zimminin Gürcü Bey Mahallesi’nde bulunan bağını Mustafa adlı kişiye satmasına dair Evâhir-i Şa‘bân 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.237/b.1): Sün Karyesi sakinlerinden Şehriban adlı kadının katledildiği ve keşfi için İvas Ağa’nın gönderildiğine dair Evâ’il-i Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.237/b.2): Habusı Karyesi’nde bulunan bir bağın tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâsıt-ı Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.237/b.3): Verilen hüccetlerin ne zaman geçerli olacağına dair Receb 1091 tarihli kayıt.

(s.238/b.1): Şüşnaz Nahiyesi’nde Memşu yakınında bulunan bir bağ ile Hamidi Karyesi’nde bulunan bir bağın satışına dair Evâsıt-ı Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.238/b.2): Kal’a Hamamı’nın içerisinde bulunan mevzilerin satışına dair Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.238/b.3): Daldik Karyesi’nde Ömer adındaki kişinin, avarız malını almaya gelen Harput zabiti hizmetinde bulunan kişileri yaraladığına dair Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.238/b.4): Hüsrev adındaki kişiyle Ebubekir Ağa arasındaki iki kıt’a tarlanın tasarrufu ile ilgili anlaşmazlığa dair Evâ’il-i Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.239/b.1): es-Seyyid Osman’ın oğlu es-Seyyid Mehmed Çelebi’ye olan iki yüz altmış kuruşuna karşılık Meydan Mahallesi’nde bulunan evlerini yüz yetmiş kuruşa satması ve doksan kuruş borcu kalmasına dair Evâhir-i Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

(s.239/b.2): Meydan Mahallesi’nde bulunan bazı evlerin satışına dair Evâhir-i Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.240/b.1):** Hacılı Mahallesi'nde bulunan bazı evlerin satışına dair Evâhir-i Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.240/b.2):** Hamidi Deresinde bulunan bir bağın satışına dair Evâhir-i Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.240/b.3):** Malun ve Haçader adlı zimmilerin Hüseyin Karyesi'nde bulunan bağlarını Mustafa Bey'e satmalarına dair Ramazan 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.241/b.1):** Mustafa adlı birinin, Maruta adında bir zimminin damına sarhoş halde çıkarak kendisini öldürmesi üzerine Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.241/b.2):** Mustafa adlı birinin, Maruta adında bir zimminin damı üzerinde kendisini öldürmesi üzerine yapılan keşiflere dair Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.242/b.1):** Müridi Nahiyesi'nde bulunan bir bağın ve bağ içerisinde olan suyun tasarrufu ile ilgili Evâ'il-i Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.242/b.2):** Kesrik Karyesi yakınında bulunan Medine-i Münevvere'ye vakf olunmuş değirmenin gıralının toplanmasına dair Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.242/b.3):** Osman'ın oğlunun katledilmesi üzerine, oğlunun hizmetinde bulunan Hasan ile mahkemeye gelirken Malatya sakinlerinden Lüto ve kardeşleri tarafından yaralanmasına dair Evâsıt-ı Receb 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.243/b.1):** Kan parasının alınması hususunda buyuruldu kaydı.

**(s.243/b.2):** Kasapların narh fiyatının verilmesine dair kayıt.

**(s.243/b.3):** Pincirik Karyesi'nde 1091 tarihinde toplanan nüzül kayıtları.

**(s.243/b.4):** Bazı esnaflardan alınan vergilere dair kayıt

**(s.244/b.1):** Bazı gıda ürünlerinin narh fiyatlarına dair kayıt.

**(s.244/b.2):** 1091 Zi'l-hiccesi başlarından itibaren bir senelik icarın kaydı.

**(s.244/b.3):** Sığır akçesinden has ve tımarla kalan köyler için mübaşir Mehmed Ağa'ya verilen on kuruş ve bir topuzun teslim edildiğinin kaydı.

**(s.244/b.4):** Mübaşir Bekir Ağa'ya cerime verilmesine dair kayıt.

**(s.244/b.5):** Has meliki ve tımar melikine nüzul bakiyesinden kalan miktarla ilgili kayıt.

**(s.244/b.6):** Diyarbakır'a gönderilen atlar için alınan arpanın parasına dair kayıt.

**(s.244/b.7):** Toplanan bazı vergilere dair 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.244/b.8):** Kürk Karyesi'nin vermiş olduğu bazı hizmetlere dair kayıt.

**(s.245/b.1):** Bazı gıda ürünleriyle ilgili narh kayıtları.

**(s.246/b.1):** Bir borcun ödendiğinin tesciline dair Şevvâl 1091 tarihli hüccet kaydı.

**(s.246/b.2):** Borç tesciline dair bir kayıt.

**(s.246/b.3):** Bazı gıda ürünleriyle ilgili narh kayıtları.

## İKİNCİ BÖLÜM

### 2. H.1090-1091/M.1680-1681 (s.125-247) TARİHLİ HARPUT ŞER'İYYE SİCİLİNDEKİ BELGELERİN KONULARINA GÖRE TASNİFİ

#### 2.1. İdari Atamalarla İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Melik ataması	s.168/b.1
2	Berat	Mütevelli ve Zaviyedarlık beratı	s.229/b.3

#### 2.2. Menzillerle İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Menzilci tayin olunmasına dair	s.128/b.3

#### 2.3. İktisadi Nitelikli Belgeler

##### 2.3.1. Vergi ve Vergi Ödemeleri ile İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Vergi talebi	s.133/b.1
2	Hüccet	İltizam	s.142/b.1
3	Hüccet	İltizam	s.148/b.1
4	Hüccet	Vergi	s.179/b.1
5	Hüccet	Vergi talebi	s.187/b.1
6	Hüccet	Vergi toplanmasına dair	s.214/b.1
7	Hüccet	Gılalın toplanmasına dair	s.242/b.2
8	Hüccet	Vergi	s.244/b.7

### 2.3.2. Alım-Satım ve Kirayla İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Satış akdi	s.125/b.1
2	Hüccet	Satış akdi	s.125/b.3
3	Hüccet	Satış akdi	s.126/b.2
4	Hüccet	Satış akdi	s.127/b.2
5	Hüccet	Satış akdi	s.129/b.1
6	Hüccet	Satış akdi	s.130/b.3
7	Hüccet	Satış akdi ve şüf'a hakkı	s.134/b.1
8	Hüccet	Satış akdi	s.135/b.1
9	Hüccet	Satış akdi	s.135/b.3
10	Hüccet	Satış akdi	s.136/b.1
11	Hüccet	Satış akdi ve şüf'a hakkı	s.136/b.2
12	Hüccet	Satış akdi	s.137/b.1
13	Hüccet	Satış akdi	s.137/b.2
14	Hüccet	Satış akdi	s.138/b.1
15	Hüccet	Satış akdi	s.138/b.2
16	Hüccet	Satış akdi	s.139/b.3
17	Hüccet	Satış akdi	s.140/b.1
18	Hüccet	Satış akdi	s.140/b.2
19	Hüccet	Satış akdi	s.141/b.1
20	Hüccet	Satış akdi	s.141/b.3
21	Hüccet	Satış akdi	s.142/b.2
22	Hüccet	Satış akdi	s.142/b.3
23	Hüccet	Satış akdi	s.143/b.1
24	Hüccet	Satış akdi	s.143/b.2
25	Hüccet	Satış akdi	s.144/b.1
26	Hüccet	Satış akdi	s.144/b.2
27	Hüccet	Satış akdi	s.144/b.3
28	Hüccet	Satış akdi	s.146/b.1
29	Hüccet	Satış akdi	s.147/b.3
30	Hüccet	Satış akdi	s.148/b.2
31	Hüccet	Satış akdi	s.148/b.3
32	Hüccet	Satış akdi	s.149/b.1

33	Hüccet	Satış akdi	s.150/b.4
34	Hüccet	Satış akdi	s.151/b.2
35	Hüccet	Satış akdi	s.152/b.2
36	Hüccet	Satış akdi	s.154/b.2
37	Hüccet	Satış akdi	s.155/b.1
38	Hüccet	Satış akdi	s.157/b.1
39	Hüccet	Satış akdi	s.157/b.2
40	Hüccet	Satış akdi	s.158/b.1
41	Hüccet	Satış akdi	s.159/b.2
42	Hüccet	Satış akdi	s.160/b.1
43	Hüccet	Satış akdi	s.160/b.2
44	Hüccet	Satış akdi	s.163/b.1
45	Hüccet	Satış akdi	s.163/b.2
46	Hüccet	Satış akdi	s.164/b.2
47	Hüccet	Satış akdi	s.164/b.3
48	Hüccet	Satış akdi	s.165/b.2
49	Hüccet	Satış akdi	s.166/b.1
50	Hüccet	Satış akdi	s.166/b.2
51	Hüccet	Satış akdi	s.166/b.3
52	Hüccet	Satış akdi	s.168/b.2
53	Hüccet	Satış akdi	s.169/b.1
54	Hüccet	Satış akdi	s.169/b.2
55	Hüccet	Satış akdi	s.170/b.2
56	Hüccet	Satış akdi	s.171/b.2
57	Hüccet	Satış akdi	s.172/b.3
58	Hüccet	Satış akdi	s.174/b.1
59	Hüccet	Satış akdi	s.175/b.1
60	Hüccet	Satış akdi	s.175/b.2
61	Hüccet	Satış akdi	s.175/b.3
62	Hüccet	Satış akdi	s.177/b.1
63	Hüccet	Satış akdi	s.177/b.2
64	Hüccet	Satış akdi	s.179/b.2
65	Hüccet	Satış akdi	s.179/b.3
66	Hüccet	Satış akdi	s.180/b.1
67	Hüccet	Satış akdi	s.181/b.1



<b>68</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.181/b.2</b>
<b>69</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.181/b.3</b>
<b>70</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.182/b.1</b>
<b>71</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.182/b.2</b>
<b>72</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.182/b.3</b>
<b>73</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.183/b.1</b>
<b>74</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.183/b.2</b>
<b>75</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.183/b.3</b>
<b>76</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.185/b.1</b>
<b>77</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.185/b.2</b>
<b>78</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.186/b.4</b>
<b>79</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.188/b.2</b>
<b>80</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.189/b.1</b>
<b>81</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.189/b.2</b>
<b>82</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.193/b.1</b>
<b>83</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.194/b.1</b>
<b>84</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.194/b.3</b>
<b>85</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.195/b.3</b>
<b>86</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.196/b.1</b>
<b>87</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.196/b.3</b>
<b>88</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.197/b.3</b>
<b>89</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.199/b.3</b>
<b>90</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.201/b.1</b>
<b>91</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.202/b.1</b>
<b>92</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.202/b.2</b>
<b>93</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.203/b.2</b>
<b>94</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.204/b.2</b>
<b>95</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.207/b.3</b>
<b>96</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.208/b.1</b>
<b>97</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.208/b.3</b>
<b>98</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.209/b.2</b>
<b>99</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.209/b.3</b>
<b>100</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.212/b.2</b>
<b>101</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.215/b.2</b>
<b>102</b>	Hüccet	Satış akdi	<b>s.216/b.2</b>

103	Hüccet	Satış akdi	s.217/b.3
104	Hüccet	Satış akdi	s.218/b.3
105	Hüccet	Satış akdi	s.222/b.3
106	Hüccet	Satış akdi	s.222/b.4
107	Hüccet	Satış akdi	s.226/b.1
108	Hüccet	Satış akdi	s.226/b.3
109	Hüccet	Satış akdi	s.226/b.4
110	Hüccet	Satış akdi	s.227/b.3
111	Hüccet	Satış akdi	s.228/b.1
112	Hüccet	Satış akdi	s.230/b.1
113	Hüccet	Satış akdi	s.231/b.1
114	Hüccet	Satış akdi	s.232/b.1
115	Hüccet	Satış akdi	s.232/b.2
116	Hüccet	Satış akdi	s.233/b.1
117	Hüccet	Satış akdi	s.234/b.3
118	Hüccet	Satış akdi	s.235/b.2
119	Hüccet	Satış akdi	s.236/b.2
120	Hüccet	Satış akdi	s.236/b.3
121	Hüccet	Satış akdi	s.238/b.1
122	Hüccet	Satış akdi	s.238/b.2
123	Hüccet	Satış akdi	s.239/b.2
124	Hüccet	Satış akdi	s.240/b.1
125	Hüccet	Satış akdi	s.240/b.2
126	Hüccet	Satış akdi	s.240/b.3

### 2.3.3. Narh

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Narh beyanı	s.137/b.3
2	Narh	Narh beyanı	s.243/b.2
3	Narh	Narh beyanı	s.244/b.1
4	Narh	Narh beyanı	s.245/b.1
5	Narh	Narh beyanı	s.246/b.3

## 2.4. Sosyal Nitelikli Belgeler

### 2.4.1. Alacak, Verecek, Veraset, Miras, Mal, Emanet ve Yapılan Sulh Akidleri ile İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.126/b.1
2	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.127/b.1
3	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.128/b.1
4	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası ve satış akdi	s.128/b.2
5	Hüccet	Miras davası	s.129/b.2
6	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.130/b.1
7	Hüccet	Borç tescili	s.130/b.2
8	Hüccet	Miras davası	s.131/b.2
9	Hüccet	Borç tescili	s.132/b.1
10	Hüccet	Borç tescili	s.132/b.2
11	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.133/b.2
12	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.134/b.2
13	Hüccet	Miras davası	s.138/b.3
14	Hüccet	Miras taksimi	s.139/b.1
15	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.141/b.2
16	Hüccet	Borç tescili	s.145/b.2
17	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.146/b.2
18	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.147/b.2
19	Hüccet	Alacak-verecek davası	s.149/b.2
20	Hüccet	Borç tescili	s.151/b.3
21	Hüccet	Borç tescili	s.153/b.1
22	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.154/b.1
23	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.155/b.2
24	Hüccet	Borcun ödendiğinin tescili	s.156/b.1
25	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.158/b.3
26	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.159/b.1
27	Hüccet	Borcun ödendiğinin tescili	s.159/b.3

28	Hüccet	Borç tescili	s.161/b.1
29	Hüccet	Borç tescili	s.161/b.2
30	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası ve satış akdi	s.161/b.3
31	Hüccet	Miras davası	s.162/b.1
32	Hüccet	Miras taksimi	s.163/b.3
33	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.164/b.1
34	Hüccet	Borç davası	s.165/b.1
35	Hüccet	Borç tescili ve satış akdi	s.167/b.1
36	Hüccet	Miras davası	s.167/b.2
37	Hüccet	Borcun ödendiğinin tescili	s.168/b.3
38	Hüccet	Borç davası	s.170/b.1
39	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası ve borç tescili	s.170/b.3
40	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.171/b.1
41	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.172/b.1
42	Hüccet	Mal taksimi	s.172/b.2
43	Hüccet	Borç tescili	s.172/b.4
44	Hüccet	Borç tescili	s.173/b.2
45	Hüccet	Borç tescili	s.174/b.3
46	Hüccet	Mal paylaşımı	s.176/b.1
47	Hüccet	Mal paylaşımı	s.176/b.2
48	Hüccet	Emanet davası	s.176/b.3
49	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.178/b.4
50	Hüccet	Alacağın alındığının tescili	s.180/b.2
51	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.184/b.1
52	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.184/b.2
53	Hüccet	Borç tescili ve satış akdi	s.184/b.3
54	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.186/b.1
55	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	s.187/b.2
56	Hüccet	Borç tescili	s.188/b.1
57	Hüccet	Miras davası	s.188/b.3
58	Hüccet	Miras davası	s.189/b.3

<b>59</b>	Hüccet	Mal taksimi	<b>s.190/b.2</b>
<b>60</b>	Hüccet	Borç tescili	<b>s.190/b.3</b>
<b>61</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.191/b.2</b>
<b>62</b>	Buyuruldu	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.191/b.3</b>
<b>63</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.192/b.1</b>
<b>64</b>	Hüccet	Miras taksimi	<b>s.193/b.2</b>
<b>65</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.195/b.2</b>
<b>66</b>	Hüccet	Miras davası	<b>s.196/b.2</b>
<b>67</b>	Hüccet	Borcun ödendiğinin tescili	<b>s.197/b.1</b>
<b>68</b>	Hüccet	Borcun ödenmesi talebi	<b>s.197/b.2</b>
<b>69</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.198/b.2</b>
<b>70</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.199/b.1</b>
<b>71</b>	Hüccet	Miras taksimi	<b>s.199/b.2</b>
<b>72</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.200/b.2</b>
<b>73</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.202/b.3</b>
<b>74</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.203/b.1</b>
<b>75</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.204/b.1</b>
<b>76</b>	Hüccet	Miras davası	<b>s.205/b.1</b>
<b>77</b>	Hüccet	Alacağın alındığının tescili	<b>s.206/b.2</b>
<b>78</b>	Hüccet	Borcun ödendiğinin tescili	<b>s.207/b.1</b>
<b>79</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.210/b.1</b>
<b>80</b>	Hüccet	Borç tescili	<b>s.211/b.1</b>
<b>81</b>	Hüccet	Borç tescili ve rehin bırakma	<b>s.211/b.2</b>
<b>82</b>	Hüccet	Borç tescili ve rehin bırakma	<b>s.211/b.3</b>
<b>83</b>	Hüccet	Borç tescili ve rehin bırakma	<b>s.211/b.4</b>
<b>84</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.212/b.3</b>
<b>85</b>	Hüccet	Miras davası	<b>s.213/b.2</b>
<b>86</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.214/b.2</b>
<b>87</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.215/b.1</b>
<b>88</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.215/b.3</b>
<b>89</b>	Hüccet	Mal paylaşımı	<b>s.216/b.1</b>
<b>90</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.216/b.3</b>

<b>91</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.217/b.2</b>
<b>92</b>	Hüccet	Borç tescili ve satış akdi	<b>s.218/b.1</b>
<b>93</b>	Hüccet	Borç tescili ve satış akdi	<b>s.218/b.2</b>
<b>94</b>	Hüccet	Miras davası	<b>s.219/b.1</b>
<b>95</b>	Hüccet	Alacağın tesciline dair	<b>s.219/b.2</b>
<b>96</b>	Hüccet	Borç tescili	<b>s.220/b.1</b>
<b>97</b>	Hüccet	Borç tescili	<b>s.220/b.2</b>
<b>98</b>	Hüccet	Borç tescili ve mal anlaşmazlığı davası	<b>s.221/b.1</b>
<b>99</b>	Hüccet	Borç tescili	<b>s.221/b.2</b>
<b>100</b>	Hüccet	Miras davası	<b>s.221/b.3</b>
<b>101</b>	Hüccet	Miras taksimi	<b>s.222/b.2</b>
<b>102</b>	Hüccet	Miras davası	<b>s.224/b.1</b>
<b>103</b>	Hüccet	Miras davası	<b>s.224/b.2</b>
<b>104</b>	Hüccet	Borç davası	<b>s.224/b.4</b>
<b>105</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.225/b.1</b>
<b>106</b>	Hüccet	Borç davası	<b>s.225/b.2</b>
<b>107</b>	Hüccet	Miras davası	<b>s.227/b.4</b>
<b>108</b>	Hüccet	Borç tescili	<b>s.231/b.3</b>
<b>109</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.234/b.1</b>
<b>110</b>	Hüccet	Borç tescili	<b>s.234/b.2</b>
<b>111</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.235/b.1</b>
<b>112</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.237/b.2</b>
<b>113</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.238/b.4</b>
<b>114</b>	Hüccet	Borç tescili ve satış akdi	<b>s.239/b.1</b>
<b>115</b>	Hüccet	Mal anlaşmazlığı davası	<b>s.242/b.1</b>
<b>116</b>	Hüccet	Borcun ödendiğinin tescili	<b>s.246/b.1</b>

**2.4.2. Vasi, Vekil Tayini, Nafaka, Evlenme, Boşanma, Mehir, Kefalet, Hibe ve Tereke ile İlgili Belgeler**

<b>Sıra No</b>	<b>Belge Türü</b>	<b>Belgenin Konusu</b>	<b>Sicil Sayfa No/ Belge No</b>
1	Hüccet	Vasi tayini	s.125/b.2
2	Hüccet	Vekil tayini	s.131/b.3
3	Hüccet	Mehir ve nafaka talebi	s.135/b.2
4	Hüccet	Vasi tayini	s.139/b.2
5	Hüccet	Vekil tayini	s.143/b.3
6	Hüccet	Vasi tayini	s.151/b.1
7	Hüccet	Hibe	s.152/b.1
8	Hüccet	Vasi tayini	s.162/b.2
9	Hüccet	Vasi tayini	s.174/b.2
10	Hüccet	Hibe	s.177/b.3
11	Hüccet	Mehir, satış akdi ve hibe	s.178/b.1
12	Hüccet	Vasi tayini	s.178/b.2
13	Hüccet	Hibe	s.178/b.3
14	Hüccet	Vekil tayini	s.182/b.4
15	Hüccet	Vasi tayini	s.186/b.2
16	Hüccet	Mehir ve tereke hissesi	s.186/b.3
17	Hüccet	Vasi tayini	s.201/b.2
18	Hüccet	Mehr-i müeccele hissesi	s.201/b.3
19	Hüccet	Hibe	s.205/b.2
20	Hüccet	Evlenme	s.211/b.5
21	Hüccet	Mehir talebi	s.222/b.1
22	Hüccet	Vekil tayini	s.223/b.2
23	Hüccet	Vekil tayini ve Mal paylaşımı	s.223/b.3
24	Hüccet	Vasi tayini	s.224/b.3
25	Hüccet	Vasi tayini	s.226/b.2
26	Hüccet	Vasi tayini	s.227/b.1
27	Hüccet	Hibe	s.232/b.3

### 2.4.3. Arazi, Su Yolu, Sınır vb. Anlaşmazlıklar ile İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Kenef davası	s.145/b.1
2	Hüccet	Su kullanımı davası	s.157/b.3

### 2.4.4. Hırsızlık, Haneye Tecavüz, Kişiyte Tecavüz veya Kasdı ve Sû-i Hal İkrarıyla İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Hırsızlık iddiası	s.147/b.1
2	Hüccet	Hırsızlık iddiası	s.154/b.3
3	Hüccet	Hırsızlık iddiası	s.155/b.3
4	Hüccet	Hırsızlık iddiası	s.156/b.2
5	Hüccet	Hırsızlık iddiası	s.191/b.1
6	Hüccet	Hırsızlık iddiası	s.195/b.1
7	Hüccet	Hırsızlık iddiası	s.213/b.1

### 2.4.5. Diyet, Olay ve Ölüm Keşifleri ile İlgili Belgeler

#### 2.4.6. Gasb, Yaralama, Sözlü Saldırı, İftira ile İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Yaralama	s.131/b.1
2	Hüccet	Yaralama	s.150/b.1
3	Hüccet	Yaralama	s.205/b.3
4	Hüccet	Yaralama	s.207/b.2
5	Hüccet	Yaralama	s.208/b.2
6	Hüccet	Yaralama	s.217/b.1
7	Hüccet	Hırsızlık ve yaralama	s.223/b.1
8	Hüccet	Yaralama	s.228/b.2
9	Hüccet	Yaralama	s.228/b.3
10	Buyuruldu	Yaralama	s.229/b.1



11	Buyuruldu	Yaralama ve haneye tecavüz	s.229/b.2
12	Hüccet	Yaralama	s.230/b.2
13	Hüccet	Yaralama	s.236/b.1
14	Hüccet	Yaralama	s.238/b.3
15	Hüccet	Yaralama	s.242/b.3

#### 2.4.7. Eşkîyalık ile İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Buyuruldu	Eşkîyalık	s.194/b.2
2	Hüccet	Eşkîyalık	s.206/b.1

#### 2.4.8. Din Değişirme İle İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Din değiştirme	s.150/b.2
2	Hüccet	Din değiştirme	s.158/b.2
3	Hüccet	Din değiştirme	s.162/b.3
4	Hüccet	Din değiştirme	s.210/b.2

#### 2.5. Vakıf ve Fetva ile İlgili Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Vakıf medresesinin tamirine dair	s.173/b.1

#### 2.6. Diğer Belgeler

Sıra No	Belge Türü	Belgenin Konusu	Sicil Sayfa No/ Belge No
1	Hüccet	Bir sehim bağın fiyatına dair	s.150/b.3
2	Hüccet	Bir karyenin mamur hale getirilmesine dair	s.198/b.1
3	Hüccet	Karyelerin yağmalanması ve haksız yere vergi alınmasına dair	s.200/b.1

4	Hüccet	Şahin adlı bir kölenin satışına dair	s.212/b.1
5	Hüccet	Gümüş bir rahtın satışına dair	s.227/b.2
6	Kayıt	Verilen hüccetlerin ne zaman geçerli olacağına dair	s.237/b.3
7	Buyuruldu	Kan parasının alınması hususunda buyruldu kaydı.	s.243/b.1
8	Kayıt	Pincirik Karyesi'ne ait nüzül kayıtları	s.243/b.3
9	Kayıt	Bazı esnaftan alınan vergilere dair	s.243/b.4
10	Kayıt	Bir senelik icarın kaydına dair	s.244/b.2
11	Kayıt	Sığır akçesinden has ve tımar köyleri için mübaşire verilen paranın ve topuzun teslim alındığının kaydı	s.244/b.3
12	Kayıt	Mübaşire verilen cerimeye dair	s.244/b.4
13	Kayıt	Has ve Tımar meliklerine kalan nüzül kayıtları	s.244/b.5
14	Kayıt	Arpa parasına dair	s.244/b.6
15	Kayıt	Kürk Karyesi'nin vermiş olduğu bazı hizmetlere dair	s.244/b.8
16	Kayıt	Bir borç tesciline dair	s.246/b.2

### 2.7. Belgelerin Konularına Göre Yüzdelik Dilimleri

Mahiyeti	Adet	Yüzdesi %
<b>1. İdari Atamalarla İlgili Belgeler</b>	<b>2</b>	<b>0,59</b>
<b>2. Menzillerle İlgili Belgeler</b>	<b>1</b>	<b>0,29</b>
<b>3. İktisadi Nitelikli Belgeler</b>	<b>139</b>	<b>41,00</b>
3.1. Vergi ve Vergi Ödemeleri ile İlgili Belgeler	8	2,36
3.2. Alım-Satım ve Kirayla İlgili Belgeler	126	37,17
3.3. Narh	5	1,47
<b>4. Sosyal Nitelikli Belgeler</b>	<b>177</b>	<b>52,21</b>
4.1. Alacak, Verecek, Veraset, Miras, Mal, Emanet ve Yapılan Sulh Akidleri ile İlgili Belgeler	116	34,22

4.2. Vasi, Vekil Tayini, Nafaka, Evlenme, Boşanma, Mehir, Kefalet, Hibe ve Tereke ile İlgili Belgeler	27	7,96
4.3. Arazi, Su Yolu, Sınır vb. Anlaşmazlıklar ile İlgili Belgeler	2	0,59
4.4. Hırsızlık, Haneye Tecavüz, Kişiyeye Tecavüz veya Kasdı ve Sû-i Hal İkrarıyla İlgili Belgeler	7	2,06
4.5. Diyet, Olay ve Ölüm Keşifleri ile İlgili Belgeler	4	1,18
4.6. Gasb, Yaralama, Sözlü Saldırı, İftira ile İlgili Belgeler	15	4,42
4.7. Eşkîyalık ile İlgili Belgeler	2	0,59
4.8. Din Değişirme İle İlgili Belgeler	4	1,18
<b>5. Vakıf ve Fetva ile İlgili Belgeler</b>	<b>1</b>	<b>0,29</b>
<b>6. Diğer Belgeler</b>	<b>16</b>	<b>4,71</b>
<b>7. İptal Edilen Belgeler</b>	<b>3</b>	<b>0,88</b>
<b>TOPLAM</b>	<b>339</b>	<b>100</b>

## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### 3. H.1091-1092/M.1680-1681 (s.125-247) TARİHLİ HARPÜT ŞER'İYYE SİCİLİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

#### 3.1. 1680-1681 Yıllarında Osmanlı Devleti

İncelediğimiz sicil hazırladığı 1680-1681 tarihlerinde Osmanlı Padişahı IV. Mehmed'dir<sup>71</sup>. Bu dönemde Osmanlı Devleti ilk kez Ruslarla karşı karşıya gelmiştir.

Osmanlı Devleti ile Rusya arasındaki münasebetler, 1667 yılında Rusya ile Lehistan arasında akdedilen ve 1671 yılında yenilenen anlaşma sonucunda bozulmuştur<sup>72</sup>. Sarıkamış Kazakları hatmanı olan Doreşenko Osmanlı himayesinde olarak Lehlilerden alınan Ukrayna'ya sahip çıkmıştı<sup>73</sup>. Fakat 1675'de Doreşenko'nun Osmanlı hâkimiyetinden çıkıp Rus himayesine girmesi ve merkezi olan Çehrin Kalesini Ruslara teslim etmesi Osmanlı-Rus savaşına sebep olmuştur<sup>74</sup>. Bunun üzerine Osmanlı Devleti Çehrin Kalesinin alınması için Kırım Hanı Selim Giray ile Lehistan Seferinde olan İbrahim Paşayı görevlendirmiştir<sup>75</sup>. Ancak her iki komutan da yanındaki birliklerle kalenin alınmasında başarılı olmadıkları için görevlerinden azledilmişlerdir<sup>76</sup>. Bu netice üzerine, IV. Mehmed bu hadiseyi sonuçlandırmak için harekete geçmiş ve 1676'da vefat eden Köprülü Fazıl Ahmed Paşa<sup>77</sup>'nin yerine atanan Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'yı serdar yaparak sefere göndermiştir<sup>78</sup>.

Çehrin Kalesi, Özü Nehri'ne dökülen Tohma suyu kıyısında bulunmaktadır. Osmanlı Devleti ile ortak bir sınırı bulunmamasına rağmen Sadrazam Kara Mustafa Paşa bu sefere çok önem vermiştir<sup>79</sup>. 1678 yılında Rus Çarı nâme ile bir elçi gönderip Çehrin Kalesi'nden bahsetmeyerek Osmanlı Devleti ile olan dostluğun sürmesini

---

<sup>71</sup> İsmail Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, Türkiye Yayınevi, C.3, İstanbul 1950, s.448-449.

<sup>72</sup> Johann Wilhem Zinkeisen, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, Yeditepe Yayınları, C.V, İstanbul, 2011, s. 57.

<sup>73</sup> İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.III K.I, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2011, s. 429.

<sup>74</sup> Mustafa Cezar, *Mufassal Osmanlı Tarihi*, C. IV, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2011, s. 2132.

<sup>75</sup> Abdülkadir Özcan, *Zübde-i Vekaiyat Tahlil ve Metin (1066-1116/1656-1704)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1995, s. 81.

<sup>76</sup> Abdülkadir Özcan, Baki Çakır, Ahmet Zeki İzgöer, Yunus Uğur, *Târîh-i Râşid ve Zeyli*, C.I, Klasik Yayınları, İstanbul, 2013, s. 201.

<sup>77</sup> Abdülkadir Özcan, *Zübde-i Vekaiyat Tahlil ve Metin (1066-1116/1656-1704)*, s.76.

<sup>78</sup> İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi C.III K.I*, s. 430.

<sup>79</sup> *Netayic ül-Vukuat*, (Sad. Neşet Çağatay), C.I-II, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1987, s. 277.

istemmiştir. Fakat IV. Mehmed, kendisine ait bir kalenin işgaliyle dostluğun olamayacağını beyan ederek 1678 yılında Rusya'ya harp ilan edilmiştir<sup>80</sup>.

Çehrin Kalesi 21 Ağustos 1678'de Osmanlı Devleti'ne geçmiştir<sup>81</sup>. Kalenin düşüşünden sonra yaşanan çekişmeler, her iki taraf için de bir kazanç ve savaşın sonucunu değiştirebilecek bir netice getirilmeden büyük kayıplara sebep olmuştur<sup>82</sup>.

Savaş sonunda, Padişah IV. Mehmed Edirne'ye geçip, birkaç gün Kaşdıran, Çorlu ve Çatalca'yı ziyaret ederek İstanbul'a dönmüştür<sup>83</sup>. Serdarlıkta ve hudut bölgesinin korunması vazifesiyle Babadağı'nda kalan Kara Mehmed Paşa'ya Özü Nehri üzerinde iki kale inşa ettirilmesi emrolunmuştur<sup>84</sup>.

Ruslar tekrar savaş olma ihtimaline karşılık Kırım Hanı Mehmed Giray Han vasıtasıyla Osmanlı Devleti'ne sulh için müracaat etmişlerdir<sup>85</sup>. İki yıl süren müzakereler sonucunda 13 Şubat 1681 tarihinde yedi maddeden oluşan "Bahçesaray Barışı" adını taşıyan bir antlaşma yapılmıştır<sup>86</sup>.

Ayrıca bu tarihlerde, Trablusgarb Ocağı kalyonlarının Sakız adasına gelerek, adayı yağmaladıklarını ve buradaki sekiz yüz kadar Müslüman halkın Anadolu'ya göç ettirildiğini görmekteyiz<sup>87</sup>.

### 3.2. Harput Sancağı ve Sancak İdaresi

Harput, Doğu Anadolu'da Murad Vadisi'nin aşağı kısmına açılan Ulu Ova'nın batı kenarındaki Elazığ kasabasına beş km mesafede ve geniş ovalara hakim bir dağ ve kayalıklar üzerine kurulmuş eski ve tarihi bir şehirdir<sup>88</sup>.

Harput Sancağının oluşmasında coğrafi konumu ve tarihi önemli rol oynamıştır. Önemli ticaret yolları üzerinde olması ve savunmaya elverişli bir konumda olması, Harput'un hem ekonomik hem de stratejik önemini ortaya koymuştur<sup>89</sup>.

İdari bakımdan Osmanlı hâkimiyetine 1516 yılından itibaren katılan Harput, XIX. yüzyıl sonlarına kadar Diyarbakir Eyaleti'ne bağlı bir sancak olarak kalmıştır.

<sup>80</sup> İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, C.III K.I, s. 430.

<sup>81</sup> Mustafa Cezar, *Mufassal Osmanlı Tarihi*, s. 2137.

<sup>82</sup> Johann Wilhem Zinkeisen, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, s.59.

<sup>83</sup> Abdülkadir Özcan, Baki Çakır, Ahmet Zeki İzgöer, Yunus Uğur, *Târih-i Râşid ve Zeyli*, s.208.

<sup>84</sup> Abdülkadir Özcan, *Zübde-i Vekâiyat Tahlil ve Metin (1066-1116/1656-1704)*, s.109.

<sup>85</sup> Abdülkadir Özcan, Baki Çakır, Ahmet Zeki İzgöer, Yunus Uğur, *Târih-i Râşid ve Zeyli*, s. 218.

<sup>86</sup> Akdes Nimet Kurat, *Rusya Tarihi Başlangıçtan 1917'ye Kadar*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1987, s.234-235.

<sup>87</sup> Abdülkadir Özcan, Baki Çakır, Ahmet Zeki İzgöer, Yunus Uğur, *Târih-i Râşid ve Zeyli*, s. 220.

<sup>88</sup> İshak Sunguroğlu, *Harput Yollarında*, Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Yayınları, C.1, İstanbul, 1958, s. 15.

<sup>89</sup> Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1989, s.32.

Harput, askeri ve idari bakımdan Diyarbekir Beylerbeyisi'ne bağlı olmasına rağmen, tayin, terfi, sefere çağırılma gibi hususlarda Divân-ı Hümâyûn'a tabiydi<sup>90</sup>.

Sicilin ihtiva ettiği dönem içerisinde Diyarbekir valisi Mahmud Paşa idi<sup>91</sup>. 1090 (M. 1679-80) yılında Harput Kadısı ise Ahmed Efendi idi<sup>92</sup>.

### 3.3. Askeri ve İdari Görevliler

#### 3.3.1. Alaybeyi

Sancaktaki tımarlı sipahilerin en yüksek amiridir. Bunlar beylerbeyi ve sancakbeyinin arzıyla tayin edilmekte, kadı ve beylerbeyi arzıyla da görevlerinden azledilmekteydi<sup>93</sup>. Alaybeyi, sancağındaki sipahilerin komutanı olarak seferlere katıldığı gibi, seferlere katılmayıp sancakta da kalabilirdi<sup>94</sup>.

İncelediğimiz sicile göre Ağustos 1680 tarihinde Harput Alaybeyi, toplumun huzurunu bozan olaylarda görevlendirilmiştir<sup>95</sup>. Ancak sicilin incelediğimiz kısmında alaybeyinin ismi verilmemiştir.

#### 3.3.2. Dizdar

Kale kumandanı demek olan dizdarın, askeri görevinin yanı sıra şehrin asayiş ve kalede saklanan değerli eşyaların korunması gibi çeşitli vazifeleri vardı<sup>96</sup>. Genelde kapı kulu askerleri arasından seçilen dizdarlar sancakbeyi ve kadılara karşı sorumlu idiler. Herhangi bir başarısızlıkta veya görevini istismar ettiğinde yine bu kişiler tarafından azledilirdi<sup>97</sup>.

Dizdarların emrinde çalışan çeşitli görevliler vardır. Bunlar; kethüdâ, bölükbaşılar, kale imamı, müezzin, kapıcı, topçu, nöbetçi, terzi, demirci ve marangoz gibi özel görevliler<sup>98</sup> ile “kale erenleri” (veya müstahfızân) ve “azebân” denilen ulufeli

<sup>90</sup> Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı*, s.33,42.

<sup>91</sup> HŞS., 38244-VI, s.145/b.1; HŞS., 38244-VI, s.157/b.3; HŞS., 38244-VI, s.192/b.1; HŞS., 38244-VI, s.200/b.1; HŞS., 38244-VI, s.204/b.1; HŞS., 38244-VI, s.230/b.2; HŞS., 38244-VI, s.231/b.2; HŞS., 38244-VI, s.237/b.1; HŞS., 38244-VI, s.238/b.4; HŞS., 38244-VI, s.242/b.3.

<sup>92</sup> HŞS., 38244-VI, s.145/b.1.

<sup>93</sup> Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566)*, s.46.

<sup>94</sup> Enver Çakar, *Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2012, s.103.

<sup>95</sup> HŞS., 38244-VI, s.229/b.1; HŞS., 38244-VI, s.229/b.2.

<sup>96</sup> Yusuf Oğuzoğlu, “Dizdar”, *DİA*, C.9, İstanbul, 1994, s.481.

<sup>97</sup> Enver Çakar, *Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)*, s.111.

<sup>98</sup> Yusuf Oğuzoğlu, “Dizdar”, s.481.

askerlerdi<sup>99</sup>. İncelemiş olduğumuz sicilde, Harput kale dizdarı olarak İsmail Ağa'nın ismi geçmektedir<sup>100</sup>.

### 3.3.3. Çeribaşı (Serasker)

Sancakta alaybeyinden sonra en yüksek rütbeli sipahi subayı idi. Çeribaşılar, sancağın bir nahiyelik bölgesinin amiri durumunda idiler. Vazifeleri; asayişini temin etmek, sefer sırasında gereken askerleri çıkarmak ve sefer sonrasında iktiza edilenleri tahsil etmektir<sup>101</sup>. Sicilde, mahkemedeki şühûdü'l-hâl heyeti içerisinde çeribaşı olarak Mehmed Bey<sup>102</sup> ve Yasin Çelebi'nin<sup>103</sup> isimleri geçmektedir.

### 3.3.4. Kadı

İncelemiş olduğumuz sicilde (s.125-247), Harput kadısı olarak şu isimler yer almaktadır: H.1045/M.1645 tarihinde Abdülfettah<sup>104</sup>, H.1074/M.1663 tarihinde Abdülbaki Efendi<sup>105</sup>, H.1082/M.1671 tarihinde Hamdi Efendi<sup>106</sup>, H.1090/M.1679 tarihinde Ahmed Efendi<sup>107</sup> ve Şeyh Mehmed Efendi<sup>108</sup>.

### 3.3.5. Kethüda ve Kethüda Yeri

Kethüda tabiri, Osmanlı devlet teşkilatında XV. yüzyıldan itibaren devlet görevlilerinin işlerini yürüten yardımcı anlamı kazanmıştır. Devletin en üst kademesinden en alt kademesinde görev yapan görevlinin bile kethüda unvanını taşıyan yardımcısı bulunmaktaydı. Kethüdalar maaş karşılığı çalışır, başarılı kethüdalar tamamıyla valinin takdirine bağlı olarak daha üst memuriyetlere tayin edilirdi. Bazı kethüdaların kendisine ait bir sarayı ve şahsına intikal eden davalar için ayrı bir divanı bile bulunmaktaydı<sup>109</sup>.

<sup>99</sup> Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566)*, s.48

<sup>100</sup> HŞS., 38244-VI, s.184/b.1; HŞS., 38244-VI, s.193/b.1; HŞS., 38244-VI, s.201/b.1; HŞS., 38244-VI, s.206/b.1.

<sup>101</sup> Enver Çakar, *Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)*, s.106.

<sup>102</sup> HŞS., 38244-VI, s.125/b.3; HŞS., 38244-VI, s.137/b.1; HŞS., 38244-VI, s.137/b.2; HŞS., 38244-VI, s.138/b.1; HŞS., 38244-VI, s.140/b.1; HŞS., 38244-VI, s.144/b.1; HŞS., 38244-VI, s.144/b.2; HŞS., 38244-VI, s.179/b.3; HŞS., 38244-VI, s.187/b.2.

<sup>103</sup> HŞS., 38244-VI, s.183/b.1.

<sup>104</sup> HŞS., 38244-VI, s.129/b.2;

<sup>105</sup> HŞS., 38244-VI, s.164/b.1.

<sup>106</sup> HŞS., 38244-VI, s.145/b.1; HŞS., 38244-VI, s.187/b.2.

<sup>107</sup> HŞS., 38244-VI, s.145/b.1.

<sup>108</sup> HŞS., 38244-VI, s.187/b.2.

<sup>109</sup> Mehmet Canatar, "Kethüda", *DİA*, C.25, Ankara, 2002, s.332-333.

İncelediğimiz sicilde adı geçen kethüdalar, mahkemelerde bir nevi jüri görevini yapan ve şühüdül-hâl denilen heyet içerisinde yer almışlardır. Sicilde adı geçen kethüdalar ise şunlardır: Mahmud<sup>110</sup>, Ahmed<sup>111</sup>, Ali<sup>112</sup>, Ömer<sup>113</sup>, Ebubekir<sup>114</sup>, Mustafa<sup>115</sup>; Kethüda vekili ise İsmail Bey'dir<sup>116</sup>.

Kethüda yeri olanlar XVI. yüzyılın sonlarında şehrin ve beldenin huzur ve güvenliğini sağlamakla görevliydi. Bunlar, şer'î mahkemeye bağlı hareket ederek asayiş sağladılar<sup>117</sup>. İncelediğimiz sicile göre Harput'un kethüda yeri el-Hac Cercis Ağa idi<sup>118</sup>.

### 3.3.6. Şehir, Kale ve Kapı Kethüdaları

Görevi itibariyle bugünkü belediye başkanına benzeyen şehir kethüdaları, şehrin muhtelif işlerini yapmakla görevliydi. Bu kişiler halkın tamamının katıldığı bir seçimle değil, şehrin ileri gelenlerinin ve halkın ittifak kurduğu bir kişinin hükümete teklif edilmesiyle göreve başlardı<sup>119</sup>. Şehir kethüdaları, hukuki davlarda hazır buldukları gibi şehrin vergi, iltizam ve memur tayini işlerinde de etkili oluyorlardı<sup>120</sup>.

Devletle halk arasında ve mali konularda aracılık yapan şehir kethüdalarının değişik görevleri vardı. Bunlar, şehre gelen resmi görevlilere hizmet etmek, barınma ve beslenme problemlerini çözmek, bir şehirden başka bir şehre giden üst yöneticilerin yol boyunca masraflarını karşılamak, sefere çıkan askerin ihtiyacı olan zahireyi temin etmek gibi idari görevleri yürütmektedirler<sup>121</sup>.

Kale kethüdaları, kalede dirlik ve düzenin sağlamanın yanında, verilen emirlerin uygulanmasında kale dizdarlarının yardımcısı durumundaydılar<sup>122</sup>.

<sup>110</sup> HŞS., 38244-VI, s.126/b.1; HŞS., 38244-VI, s.150/b.3; HŞS., 38244-VI, s.161/b.2; HŞS., 38244-VI, s.193/b.1; HŞS., 38244-VI, s.195/b.1; HŞS., 38244-VI, s.198/b.2; HŞS., 38244-VI, s.203/b.1; HŞS., 38244-VI, s.210/b.1; HŞS., 38244-VI, s.211/b.1; HŞS., 38244-VI, s.221/b.1.

<sup>111</sup> HŞS., 38244-VI, s.136/b.2.

<sup>112</sup> HŞS., 38244-VI, s.168/b.1; HŞS., 38244-VI, s.176/b.2.

<sup>113</sup> HŞS., 38244-VI, s.177/b.3.

<sup>114</sup> HŞS., 38244-VI, s.151/b.3.

<sup>115</sup> HŞS., 38244-VI, s.184/b.1.

<sup>116</sup> HŞS., 38244-VI, s.200/b.1.

<sup>117</sup> Rifat Özdemir, *XIX. Yüzyılın Sonlarında Ankara*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1986, s.152.

<sup>118</sup> HŞS., 38244-VI, s.206/b.1.

<sup>119</sup> Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566)*, s.49.

<sup>120</sup> Mehmet Canatar, "Kethüda", *DİA*, C.25, Ankara, 2002, s.333.

<sup>121</sup> Rifat Özdemir, *XIX. Yüzyılın Sonlarında Ankara*, s.158.

<sup>122</sup> İbrahim Yılmazçelik, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1995, s.208.



İncelediğimiz sicilde şehir, kale ve kapu kethüdalarının isimler geçmektedir. Fakat bunların çoğu şühûdü'l-hâl içerisinde yer almaktadır. Sicile göre şehir kethüdası Ebubekir Kethüda<sup>123</sup>, Kale kethüdası da Ömer Kethüda<sup>124</sup> idi.

Sancakbeyinin yardımcısı olarak da Kapı Kethüdası vazife yapardı. İncelediğimiz sicilde, hem kapu kethüdası tarlasından<sup>125</sup> bahsedilmiş hem de kapu kethüdasının Mehmed olduğu ifade edilmiştir<sup>126</sup>.

### 3.3.7. Muhzırbaşı

Davalıları mahkemeye getirip götürme görevini üstlenen muhzırların reisi durumunda olan kişilerdi<sup>127</sup>. Sicilde muhzırbaşı olarak Maksud ismi geçmektedir<sup>128</sup>.

### 3.3.8. Melikler

Osmanlı Devleti'nde voyvodalıkların bir benzeri olarak Melikler vardı. Bunlar devletin hâkimiyetini tanımış, iç işlerinde serbest hareket eden yöneticilerdi<sup>129</sup>. Fakat sicilde geçen melikler, bu tür meliklerden farklıdır ve “has meliki” ve “tumar meliki” olmak üzere iki çeşittir. Öyle anlaşılıyor ki bunlar, gayrimüslim köylerde halkı devlete karşı temsil eden yöneticilerdi. H.1092/M.1681 tarihinde Harput'ta has meliki olan Nikegos'a hizmetine karşılık yıllık 150 kuruş ücret ödeniyordu<sup>130</sup>. Bu dönemde Harput'un tumar meliki ise Asdur adındaki zimmi idi<sup>131</sup>.

### 3.3.9. Subaşı

Osmanlı Devleti'nin ilk devirlerinde şehir muhafızı vazifesini yürüten subaşı, Sancak Beyi ve Kadı'dan sonra gelmekteydi. Şehrin iaşesinin sağlanması, suçluların bulunması, kadının emirlerinin uygulanması ve gerektiğinde teftiş görevinde bulunma

<sup>123</sup> HŞS., 38244-VI, s.151/b.2; HŞS., 38244-VI, s.151/b.3; HŞS., 38244-VI, s.153/b.1; HŞS., 38244-VI, s.154/b.1; HŞS., 38244-VI, s.155/b.1; HŞS., 38244-VI, s.156/b.1; HŞS., 38244-VI, s.158/b.3; HŞS., 38244-VI, s.168/b.3; HŞS., 38244-VI, s.173/b.2; HŞS., 38244-VI, s.180/b.2; HŞS., 38244-VI, s.210/b.2; HŞS., 38244-VI, s.212/b.2; HŞS., 38244-VI, s.234/b.3; HŞS., 38244-VI, s.241/b.2.

<sup>124</sup> HŞS., 38244-VI, s.193/b.1; HŞS., 38244-VI, s.201/b.1.

<sup>125</sup> HŞS., 38244-VI, s.169/b.1.

<sup>126</sup> HŞS., 38244-VI, s.170/b.1.

<sup>127</sup> İbrahim Yılmazçelik, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840)*, s.233.

<sup>128</sup> HŞS., 38244-VI, s.217/b.2; HŞS., 38244-VI, s.213/b.1; HŞS., 38244-VI, s.237/b.2.

<sup>129</sup> Orhan Kılıç, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı Eyalet Sancak Tevcihatı*, Elazığ, 1997, s. 17.

<sup>130</sup> HŞS., 38244-VI, s.128/b.3.

<sup>131</sup> HŞS., 38244-VI, s.128/b.3; HŞS., 38244-VI, s.175/b.1; HŞS., 38244-VI, s.177/b.1.

gibi görevleri vardı<sup>132</sup>. İncelemiş olduğumuz sicilde, şühûdü'l-hâl içerisinde subaşı olarak el-Hac Abdurrahman Beşe'nin ismi geçmektedir<sup>133</sup>.

### 3.3.10. Nakîbü'l-Eşraf Kaymakamı

Peygamber soyundan gelenlerle ilgilenmek üzere kurulan teşkilatın sorumlusuydu<sup>134</sup>. Bunların kazalarda bulunan temsilcilerine Nakîbü'l-Eşrâf Kaymakamı denirdi. Osmanlı Devleti'nde Hz. Peygamber'in torunları olan Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin soyundan geldiklerine dair ellerinde beratları bulunan kişilere devletçe bir takım ayrıcalıklar tanınmıştı. Nakîbü'l-Eşrâf Kaymakamları, buldukları kazalarda ne kadar Seyyid ve Şerîf var ise bunların vergi kolaylıklarından istifade etmelerini sağlamaya ve sahip oldukları ayrıcalıkların devam ettirmelerine yardımcı olmaya çalışırlardı<sup>135</sup>. İncelediğimiz sicile göre, Harput'taki Nakîbü'l-Eşrâf Kaymakamı es-Seyyid Süleyman Efendi idi<sup>136</sup>. Nakîbü'l-Eşrâf Kaymakam vekili ise es-Seyyid Mustafa Efendi idi<sup>137</sup>.

### 3.3.11. Sicilde Adı Geçen Diğer Görevliler

*Çaşnigirbaşı*: Hasan Ağa<sup>138</sup>

*Serdar*: Hacı Beşe<sup>139</sup>, Ömer Ağa<sup>140</sup>,

*Serdar Vekili*: Murad Ağa<sup>141</sup>

*Miralay*: Osman Ağa<sup>142</sup>, Hüseyin<sup>143</sup>, Mustafa<sup>144</sup> ve Munzur<sup>145</sup>

*Topçu*: Ali<sup>146</sup> ve Mustafa<sup>147</sup>

*Sipahi*: Ali<sup>148</sup>, Ömer<sup>149</sup> ve Hasan<sup>150</sup>

<sup>132</sup> Mücteba İlgürel, "Subaşı", *DİA*, C.37, İstanbul, 2009, s.447.

<sup>133</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.200/b.2

<sup>134</sup> Ş. Tufan Buzpınar, "Nakibüleşraf" *DİA*, C.32, İstanbul, 2009, s.322.

<sup>135</sup> İbrahim Yılmazçelik, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840)*, s.239.

<sup>136</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.133/b.2; *HŞS.*, 38244-VI, s.138/b.2; *HŞS.*, 38244-VI, s.161/b.3; *HŞS.*, 38244-VI, s.175/b.1; *HŞS.*, 38244-VI, s.200/b.1; *HŞS.*, 38244-VI, s.239/b.2.

<sup>137</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.206/b.1.

<sup>138</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.157/b.3.

<sup>139</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.131/b.1.

<sup>140</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.217/b.2; *HŞS.*, 38244-VI, s.238/b.3.

<sup>141</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.206/b.1.

<sup>142</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.130/b.2; *HŞS.*, 38244-VI, s.135/b.3; *HŞS.*, 38244-VI, s.136/b.1; *HŞS.*, 38244-VI, s.137/b.1; *HŞS.*, 38244-VI, s.143/b.3; *HŞS.*, 38244-VI, s.144/b.1; *HŞS.*, 38244-VI, s.144/b.2.

<sup>143</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.203/b.2.

<sup>144</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.206/b.1; *HŞS.*, 38244-VI, s.217/b.2.

<sup>145</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.230/b.1

<sup>146</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.163/b.1.

<sup>147</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.128/b.2; *HŞS.*, 38244-VI, s.157/b.3.

*Bölükbaşı:* Mehmed Beşe<sup>151</sup>

*Emin:* Mehmed<sup>152</sup> ve Hüseyin<sup>153</sup>

*Diyarbakir Valisi:* Mahmud Paşa<sup>154</sup>

*Palu Hâkimi:* Yansur Bey<sup>155</sup>

*Şehir Bekçisi:* Osman<sup>156</sup>

### 3.4. Sicilde Adı Geçen Nahiye; Köy, Mezra ve Mahalle İsimleri

#### 3.4.1. Nahiyeler

Nahiye, Osmanlı Devleti idari yapısı içerisinde *cihet, yön, taraf, bölge ve vilayet* anlamlarında kullanıldığı gibi, *en küçük idari yapı olarak daimi ve sınırlandırılmış bir bölgeyi* de ifade etmekteydi<sup>157</sup>. Nahiyeler, tahrir defterlerinde “nefs” olarak tabir edilen bir kasaba ile belirli sayıda köy ve mezralardan oluşmaktaydı. Fakat her nahiyenin kasabası olması gerekmiyordu. Bu durumda nahiye muhtelif sayıdaki köy ve mezralardan oluşan idari bir bölgeyi ifade ediyordu<sup>158</sup>.

Coğrafi olarak küçük veya büyük bir çevreyi ifade eden nahiyeler, tımar sistemi içerisinde bir bütünlük göstermekteydi. Nahiyelerin sınırının genişliği köy ve mezra sayısına göre değişmekteydi. İncelemiş olduğumuz sicilde geçen nahiyeler şunlardır: Ebu Tahir Nahiyesi, Kuzabad Nahiyesi ve Uluabad Nahiyesi’dir. Bunlara ilave olarak ekilip biçilmeye elverişli mevkilerin, çevresinde bulunan bağ ve bağçelerden oluşan köylerin de Harput’un nahiyelerine tabi olarak kaydedilmiştir<sup>159</sup>. Sicilde geçen bu tür özellikteki nahiyeler ise şunlardır: Danişmend Nahiyesi, Hamidi Nahiyesi, Mazgir Nahiyesi, Müridi Nahiyesi, Ortak Nahiyesi, Ozan Nahiyesi, Pancarlık Nahiyesi, Şefri Nahiyesi, Şüşnaz Nahiyesi’dir.

<sup>148</sup> HŞS., 38244-VI, s.130/b.2.

<sup>149</sup> HŞS., 38244-VI, s.181/b.3.

<sup>150</sup> HŞS., 38244-VI, s.199/b.3.

<sup>151</sup> HŞS., 38244-VI, s.174/b.1; HŞS., 38244-VI, s.217/b.2.

<sup>152</sup> HŞS., 38244-VI, s.148/b.1; HŞS., 38244-VI, s.172/b.1; HŞS., 38244-VI, s.198/b.1; HŞS., 38244-VI, s.204/b.1; HŞS., 38244-VI, s.214/b.1; HŞS., 38244-VI, s.214/b.2.

<sup>153</sup> HŞS., 38244-VI, s.198/b.1.

<sup>154</sup> HŞS., 38244-VI, s.145/b.1; HŞS., 38244-VI, s.157/b.3; HŞS., 38244-VI, s.192/b.1; HŞS., 38244-VI, s.200/b.1; HŞS., 38244-VI, s.204/b.1; HŞS., 38244-VI, s.230/b.2; HŞS., 38244-VI, s.231/b.2; HŞS., 38244-VI, s.237/b.1; HŞS., 38244-VI, s.238/b.4; HŞS., 38244-VI, s.242/b.3.

<sup>155</sup> HŞS., 38244-VI, s.229/b.1.

<sup>156</sup> HŞS., 38244-VI, s.201/b.2.

<sup>157</sup> Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı*, s.34.

<sup>158</sup> Enver Çakar, *Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)*, s. 182-183.

<sup>159</sup> Özcan Tatar, “Elazığ Tapu Müdürlüğü’ndeki Tapu Kayıt Defterlerinin Harput Tarihi Açısından Önemi”, *Fırat Üniversitesi Harput Uygulama ve Araştırma Merkezi Geçmişten Geleceğe Harput Sempozyumu Bildiriler*, C.II, Elazığ, 2013, s.595.

### 3.4.2.Köyler (Karyeler)

İdari taksimatta nahiyeleri oluşturan köyler, sosyal, kültürel, iktisadi ve etnik açılarından büyük önem arz ederler<sup>160</sup>. Köyler, ekonomik faaliyetleri tarım ve hayvanlığa dayanan, etrafında tarım arazileri bulunan iskân yerleri idi<sup>161</sup>.

İncelemiş olduğumuz sicilde geçen ve Harput'a tabi olan köyler şunlardır:

1. Ağınsı	24. Gidefik	47. Karingid	70. Pincirik
2. Ahur	25. Gölcük	48. Kehli	71. Rabat
3. Alaca	26. Görgüşan	49. Kendice	72. Sahri
4. Alıncak	27. Günay	50. Kesrik	73. Samahto
5. Ankuzı	28. Habusı	51. Kığı	74. Sarını
6. Antayik	29. Hacıseyli	52. Kinederic	75. Sarpulı
7. Aşvan	30. Hal	53. Könk	76. Seyli
8. Avsiya	31. Hamidi	54. Körpe	77. Sün
9. Balluca	32. Han	55. Kuyulı	78. Sürsürü
10. Bekerme	33. Harbeşini	56. Kürdimlik	79. Şintil
11. Bizmişen	34. Hefthisar	57. Kürk	80. Tadım
12. Cib	35. Hersenk	58. Malatyacık	81. Temte
13. Çorkığ	36. Hırhik	59. Mezraa	82. Tilenzid
14. Çörti	37. Hinsor	60. Mığı	83. Venk
15. Çulçapur	38. Hoğı	61. Miyadun	84. Vertetil
16. Dadayic	39. Hoh	62. Monlakendi	85. Yukarı Erzürük
17. Daldik	40. Holvenk	63. Mornik	86. Zağfirani

<sup>160</sup> Ahmet Aksın, *19 Yüzyılda Harput*, s.36.

<sup>161</sup> Enver Çakar, *Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)*, s. 215.

18. Dişidi	41. Horpenk	64. Muri	87. Zalunı
19. Endek	42. Hoş	65. Pekinik	88. Zertariç
20. Ertminik	43. Hozekdek	66. Pelte	89. Zeyve
21. Erzurik	44. Hüseyinik	67. Parçikan	
22. Erzük	45. İğiki	68. Perçenç	
23 Germuri	46. İçme	69. Perdik	

### 3.4.3. Mezralar

Mezra, üzerinde ziraat yapılan, ancak nüfus barındırmayan geniş arazilere verilen isimdir. Önceleri nüfusu olan bu yerler zaman içerisinde boşalmışlardır<sup>162</sup>.

İncelemiş olduğumuz sicilde adı geçen mezralar şunlardır:

- |                    |                   |
|--------------------|-------------------|
| 1. Endek Mezrası   | 5. Koruk Mezrası  |
| 2. Nur Ali Mezrası | 6. Dönmez Mezrası |
| 3. Bayezid Mezrası | 7. Eymil Mezrası  |
| 4. Hırbito Mezrası |                   |

### 3.4.4. Mahalleler

Sözlük anlamı olarak “*bir yere inmek, konmak, yerleşmek*” anlamına gelen mahalle, devamlı veya geçici olarak ikamet için kurulan yerleşim birimidir<sup>163</sup>.

Osmanlı şehirlerinde mahalleler, sosyal bir birim olarak sosyal dayanışma içerisinde oluşmuş toplulukları ifade etmekteydi. Aynı zamanda yönetim gayesi için bir araya gelmiş insan toplularını ifade eden mahalleler, şehirlerin temel yönetim birimini oluşturmaktaydı. Mahallelerin başında devlet ile mahalle sakinleri arasındaki ilişkilerde aracı olan *kethüdâ* bulunurdu<sup>164</sup>.

İncelemiş olduğumuz sicilde adı geçen mahalleler şunlardır:

- |                                |                       |                      |
|--------------------------------|-----------------------|----------------------|
| 1. Ağa Cami‘-i Şerîf Mahallesi | 8. Esediyye Mahallesi | 15. Meydan Mahallesi |
|--------------------------------|-----------------------|----------------------|

<sup>162</sup> Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı*, s.92.

<sup>163</sup> Ali Murat Yel, Mustafa Sabri Küçükbaşcı, “Mahalle”, *DİA*, C.27, Ankara, 2003, s.323.

<sup>164</sup> Enver Çakar, *Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)*, s. 129.

2. Ahi Musa Mahallesi	9. Gürcü Bey Mahallesi	16. Ortak Mahallesi
3. Ahmed Bey Mahallesi	10. Hacılı Mahallesi	17. Salahane Mahallesi
4. Alaca Mescid-i Şerîfi Mahallesi	11. Hoca Mahallesi	18. Sare Hatun Mahallesi
5. Arslaniye Mahallesi	12. Kara Sofi Mahallesi	19. Sinabud Mahallesi
6. Cami'-i Kebîr Mahallesi	13 Kozlıca Mahallesi	20. Şehroz Mahallesi
7. Ebu Tahir Mahallesi	14. Medrese Mahallesi	21. Zahiriyi Mahallesi

### 3.5. Menziller

Menzil, Osmanlı Devleti'nde ulaklar aracılığıyla resmi haberleşmeyi sağlayan posta teşkilatını ifade etmektedir<sup>165</sup>. Fakat menzillerin, buldukları yerin güvenliğini sağlamak, buldukları yerlere sosyal ekonomik hareketlilik kazandırmak ve sefer sırasında ordunun konaklama ihtiyacını karşılamak gibi farklı görevleri de vardı<sup>166</sup>.

Menzillerin masraflarının bir kısmı devlet hazinesinden, bir kısmı ulak ücretlerinden, bir kısmı da menzilci tayin edilen ahalinin avarız ve nüzüllerinden karşılanmaktaydı<sup>167</sup>. Bununla birlikte, menzillerin işlemesi ve sürekliliğinin sağlanmasında menzillerin civarında bulunan ve menzilkeş tayin edilen köy ve kasabaların da önemli katkıları vardı<sup>168</sup>.

İncelemiş olduğumuz sicilde yer alan 1681 tarihli bir belgeden anlaşıldığına göre, Harput'un ileri gelen esnaf taifesi, tımar meliki, havâss-ı hümâyûn karyeleri meliki ve padişah hizmetinde bulunan ulakların da talebiyle, hala menzilci hizmetinde olan Hüseyin Ağa'nın tekrar bu göreve devam etmesi istenmiş ve senesi iki bin üç kuruşa bu göreve tekrar tayin edilmiştir<sup>169</sup>.

### 3.6. İktisadi Yapı

#### 3.6.1. Vergiler

İncelediğimiz sicilde (s.125-247), bahsi geçen vergiler şunlardır:

<sup>165</sup> Yusuf Halaçoğlu, "Menzil", *DİA*, C.29, Ankara, 2004, s.159.

<sup>166</sup> Sema Altunan, "XVII. Yüzyıl Sonlarında İstanbul-Edirne Arasındaki Menziller ve Bazı Menzilkeş Köyler", *OTAM*, C. 25, S. 39, 2006, s. 76.

<sup>167</sup> Yusuf Halaçoğlu, "Menzil", *DİA*, s.160.

<sup>168</sup> Sema Altunan, "XVII. Yüzyıl Sonlarında İstanbul-Edirne Arasındaki Menziller ve Bazı Menzilkeş Köyler", *OTAM*, C. 25, S. 39, 2006, s. 78.

<sup>169</sup> *HŞS.*, 38244-VI, s.128/b.3.

### 3.6.1.1. Öşür

Öşür kelimesi, onda bir manasında kullanılır. Miri arazi sisteminin uygulandığı yerlerde, devlete ait toprakların kiracısı durumunda olan çiftçilerden elde ettikleri mahsulün öşrü alınmaktaydı. Bu alınan verginin hukuki mahiyeti ise toprak sahibinin mahsulünü devlet ile paylaşması olup *harâc-ı mukâseme* şeklinde tanımlanmaktadır. Reâyadan alınan bu toprak kirası, toprağın verimine göre mahsulün yarısıyla onda bir arasında değişmekte, Müslüman ve Hristiyan ayrımı yapılmaksızın bütün kiracılardan alınmaktaydı<sup>170</sup>.

Öşür *aynî ve nakdî* olmak üzere iki şekilde tahsil edilmekteydi. Arpa ve buğday gibi toprak mahsullerinin öşrü aynî olarak tahsil edilirdi. Hububat ve bakliyat dışında, bağ, bahçe ve bostan mahsullerinin öşrünü aynî olarak almak sipahiler tarafından pek kabul görmemiştir. Çünkü bu ürünlerin fazla bekletilmesi mümkün değildi. Bu yüzden, reâyaya bu mahsullerin öşrünü defterlerinde yazılan narh bedellerine göre nakdî olarak vermekteydi<sup>171</sup>.

### 3.6.1.2. Avâriz, Nüzül ve Sürsat

Avâriz, olağanüstü bir vergi olup, savaş sırasında padişahın emriyle halkın doğrudan doğruya vermeye mecbur tutulduğu vergidir<sup>172</sup>. Bu vergiden, bütün askeri sınıf mensupları, tarımla uğraşanlar, maden ocaklarında çalışanlar, menzilciler, derbentciler, imam, müezzin, müderris vb. kişiler muaf tutulmuşlardı<sup>173</sup>.

Olağanüstü dönemlere mahsus avâriz türü vergilerden biri olduğu halde, bazı kanunnamelerde şer'î vergi şeklinde açıklanan nüzül, Osmanlı maliyesinde sefere giden ordunun yiyecek ihtiyacını karşılamak üzere buğday, arpa gibi hububattan alınan aynî vergi idi<sup>174</sup>. Nüzül zahiresi şu şekilde toplanırdı: Bir kadılık yerde kaç hane var ise her hane beş kile arpa, bir kile un verir ve padişah hangi düşman kalesinin altına varırsa reâyaya bu zahireleri oraya getirip teslim ederdi<sup>175</sup>.

Nakliye ücretlerinin yüksek oluşu, taşıma masraflarının halka külfet getirmesi, nüzül vergisinin XVI. yüzyılın sonlarından itibaren uzak bölgelerden nakit şeklinde

<sup>170</sup> Ö. Lütfi Barkan, "Öşür", *İA*, C.IX, Ankara, 1988, s.485.

<sup>171</sup> Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı*, s.119-120

<sup>172</sup> Ö. Lütfi Barkan, "Avâriz", *İA*, C.II, Ankara, 1988, s.485.

<sup>173</sup> Enver Çakar, *Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)*, s. 301.

<sup>174</sup> Ömer İşbilir, "Nüzül", *DİA*, C.33, İstanbul, 2007, s.311.

<sup>175</sup> Ziya Karamursal, *Osmanlı Malî Tarihi Hakkında Tetkikler*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1989, s. 183.

toplanmasına ve ordu güzergâhına yakın yerlerden ihtiyaç maddelerinin satın alma yoluyla teminine neden olmuştur. Bunun sonucunda, ordudaki iâşe ihtiyacını belirli bir meblağ ödeyip karşılamak için de *Sürsat* denilen yeni bir vergi ortaya çıkmıştır<sup>176</sup>.

İncelediğimiz sicilde (s.125-247), bu konuyla alakalı iki belge bulunmaktadır. Bir belgede, Harput'ta Müslüman olan esnafların, her yıl avârız ve nüzül vergilerini düzenli olarak ödedikleri ifade edilmektedir. Ayrıca gayrimüslim taifeden Müslüman esnafa zarar verecekleri düşüncesiyle kefil talep edilmiştir. Ancak bunlar, zimmi oldukları için vergi vermediklerini ve burada yalnız oldukları için de kefilleri olmadığını belirtmişlerdir. Neticede, mahkemeden kefil getirmediği ve Müslümanların rızası olmadıkça iş yapamayacakları kararı alınmıştır<sup>177</sup>.

Şubat 1681 tarihli başka bir belgede ise Erciş Kazâsına bağlı Erikan adlı karyenin avârız ve nüzül vergisini tahsil eden es-Seyyid Osman Çelebi, kendisi Erikan karyesinden olup altmış senedir Sarını karyesinde ikamet eden Mehmed'den harcını talep etmiştir. Mehmed ise verdiği cevabında talep edilen avârız, nüzül ve sürsat vergilerini Sarını ahaliyle birlikte verdiğini belirtmiştir<sup>178</sup>.

### 3.6.2. Mukataa

Devlete ait bir gelirin bir bedel karşılığında geçici temlikine *mukataa* denir<sup>179</sup>. Mukataalar iltizam, emanet ve XVII. yüzyıldan itibaren mâlikâne şeklinde işletilirdi. İltizam ile işletilen mukataalar, çoğunlukla üçer yıllık süreler için açık arttırmayla verilirdi. Ancak bu üç yıllık süre dolmadan mukataa gelirlerinde olağandışı bir artış olması durumunda, öncelikli hakkı ilk sahibinin olmak üzere, daha yüksek fiyat veren başka bir kişiye verilebilirdi. İkinci işletme yöntemi olan emanet yönteminde, mukataa emin denen memurlar tarafından işletilirdi. Malikâne yöntemi ise; ömür boyu verilen iltizamdı<sup>180</sup>.

Sicilde, Harput mukataası gıhalı ve penbe mahsulünün Van sakinlerinden Şişko oğlu Mehmed Bey'e iki yüz elli kuruşa verildiğine dair Kasım 1680 tarihli bir belge

<sup>176</sup> Ömer İşbilir, "Nüzül", s.312.

<sup>177</sup> HŞS., 38244-VI, s.133/b.1.

<sup>178</sup> HŞS., 38244-VI, s.187/b.1.

<sup>179</sup> Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi Üzerinde Arşiv Çalışmaları*, Eren Yayıncılık, İstanbul, 2009, s.5

<sup>180</sup> Ahmet Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, Dergah Yayınları, İstanbul, 2005, s.203-205.



vardır. Yine bu belgede Harput mukataa emini olarak el-Hâc Mehmed Bey'in ismi geçmektedir<sup>181</sup>.

### 3.6.3. Narh

Narh, bir mala resmi makamlarca konulan azami fiyattır<sup>182</sup>. Osmanlı narh uygulamasında temel ölçü arz ve talep şartlarıydı. Amaç, tekelci eğilimlerin tesirini ortadan kaldırmaktı. Özellikle ziraî ürünlerde arz şartlarının çok değişken olması, böyle bir uygulamayı zorunlu kılmıştır. Kuraklık, ulaşım zorlukları ve üretimin çeşitli nedenlerle azalması sonucunda arzda bir daralma meydana geldiğinde narh fiyatları yükseltilir, arzın genişlemesi halinde ise fiyatlar düşürülürdü<sup>183</sup>.

Narh uygulamasıyla, aslında hem kalitenin hem de fiyatların kontrolü sağlanıyordu. Fiyatlarda ve kalitede standartlar dışına çıkan imalatçı, imalattan el çektilerikerek cezalandırılırdı. Narh fiyatının tespiti, kadının huzurunda olmak üzere ilgili esnafın idarecileri ve muhtesibin hazır bulunduğu komisyonlarda yapılırdı. Fiyat tespiti sırasında halkın menfaati ön planda tutulduğu gibi, esnafa da gerekli hammadde ve emeğinin ölçüsünde %10-20 arasında kâr oranı bırakılmaya çalışılırdı<sup>184</sup>.

İncelemiş olduğumuz sicile göre, Harput'ta buğdayın narhı yüz iki kuruştur<sup>185</sup>. Yine sicilde kasabın ve bazı gıda ürünlerinin narh kayıtları da verilmiştir<sup>186</sup>.

### 3.6.4. Alım-Satım ile İlgili Belgeler

İncelemiş olduğumuz sicilde (s.125-247), satış akdi ile ilgili birçok belge bulunmaktadır. Ayrıca şüf'a hakkından da bahsedilmektedir.

Sicildeki belgelerin büyük bir kısmı ev, bağ ve bahçe<sup>187</sup>, dükkân<sup>188</sup> ve değirmen<sup>189</sup> satışlarıyla ilgilidir. Satış işlemlerinde, öncelikle satılan yerin sınırı tam olarak tespit edilmekteydi. Mesela bir belgede “*bir tarafı Mehmed Çelebi dükkânı ve*

<sup>181</sup> HŞS., 38244-VI, s.214/b.1.

<sup>182</sup> İbrahim Erdoğan, “Osmanlı İktisadi Düzeninde İhtisâb Müessesesi ve Muhtesiblik Üzerine Bir Deneme”, *OTAM*, S.11, 2000, s. 135.

<sup>183</sup> Ahmet Tabakoğlu, *Türk İktisat Tarihi*, s.336.

<sup>184</sup> İbrahim Erdoğan, “Osmanlı İktisadi Düzeninde İhtisâb Müessesesi ve Muhtesiblik Üzerine Bir Deneme”, s. 136.

<sup>185</sup> HŞS., 38244-VI, s.137/b.3.

<sup>186</sup> HŞS., 38244-VI, s.243/b.2; HŞS., 38244-VI, s.244/b.1; HŞS., 38244-VI, s.245/b.1; HŞS., 38244-VI, s.246/b.3.

<sup>187</sup> HŞS., 38244-VI, s.137/b.2; HŞS., 38244-VI, s.172/b.3; HŞS., 38244-VI, s.202/b.2; HŞS., 38244-VI, s.238/b.1.

<sup>188</sup> HŞS., 38244-VI, s.130/b.3; HŞS., 38244-VI, s.163/b.1; HŞS., 38244-VI, s.163/b.2; HŞS., 38244-VI, s.209/b.2; HŞS., 38244-VI, s.226/b.3.

<sup>189</sup> HŞS., 38244-VI, s.207/b.3.

*bir tarafı Hâtib Ebubekir Efendi dükkânı ve bir tarafı Kebabcı oğlu dükkânı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd hâlâ Etmekci dükkânı.....*”<sup>190</sup>; başka bir belgede “*Şefri Nâhiyesi’nde vâki’ bir tarafı Bulanık oğlu bağı ve bir tarafı Mansur Osman bağı ve bir tarafı Piri oğlu bağı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bağı.....*”<sup>191</sup> şeklinde satılan yerin sınırları tam olarak tespit edilmiştir.

Bazı belgelerde de şüf’a hakkından bahsedilmektedir. Şüf’a hakkı, satılan bir toprağın veya evin alıcıya kaç mal olduysa yine o miktar bedelle önceliği olana satılmasıdır<sup>192</sup>. Mesela Şefri Nahiyesi’nde Numan ve Emrullah adındaki kişilerin mülkiyetleri üzerinde olan bir bağda, Osman adlı kişinin şüf’a hakkı olduğu, kendi iddiasından anlaşılmaktadır. Sonuçta Osman, bahse konu olan bağın başkasına satılabilmesine rıza göstermesi karşılığında iki çebiç almak suretiyle davasından feragat etmiştir<sup>193</sup>. Öte taraftan, arazi satışlarında şüf’a hakkının yanı sıra sâhibü’l arzın izni de gerekiyordu<sup>194</sup>.

Ev satışlarında; evin mevkii, oda sayısı, avlusu veya eklentileri; arazi satışlarında ise arazinin verimi, sulu veya susuz oluşu ile fiziki durumu fiyatları etkilemekteydi.

<b>Bulunduğu mevki</b>	<b>Bostan Yeri</b>	<b>Bağ</b>
Zalunı Karyesi	6 kuruş	5 kuruş
Kesrik Karyesi	35	-
Hamidi Nahiyesi	-	29 kuruş+ 1kara kılıç

Yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi, Zalunı Karyesi’nde bostan yeri altı kuruşa satılırken<sup>195</sup>; Kesrik Karyesi’nde bulunan çevirme bostan yeri otuz beş kuruşa

<sup>190</sup> HŞS., 38244-VI, s.130/b.3.

<sup>191</sup> HŞS., 38244-VI, s.134/b.2.

<sup>192</sup> M. Zeki Pakalın, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.3, s.360.

<sup>193</sup> HŞS., 38244-VI, s.134/b.1.

<sup>194</sup> Bu konuyla ilgili belgeler için Bkz. HŞS., 38244-VI, s.132/b.1; HŞS., 38244-VI, s.149/b.1; HŞS., 38244-VI, s.149/b.2; HŞS., 38244-VI, s.155/b.2; HŞS., 38244-VI, s.159/b.3; HŞS., 38244-VI, s.166/b.1; HŞS., 38244-VI, s.167/b.1; HŞS., 38244-VI, s.169/b.1; HŞS., 38244-VI, s.171/b.1; HŞS., 38244-VI, s.185/b.1; HŞS., HŞS., 38244-VI, s.203/b.2; HŞS., 38244-VI, s.208/b.3; HŞS., 38244-VI, s.210/b.1; HŞS., 38244-VI, s.212/b.2; HŞS., 38244-VI, s.149/b.1;215/b.3; HŞS., 38244-VI, s.218/b.3; HŞS., 38244-VI, s.222/b.3; HŞS., 38244-VI, s.22/b.4; HŞS., 38244-VI, s.225/b.1; HŞS., 38244-VI, s.230/b.1; HŞS., 38244-VI, s.23/b.1.

<sup>195</sup> HŞS., 38244-VI, s.144/b.1.

satılmıştır<sup>196</sup>. Yine aynı şekilde Zalunı'da bir kıt'a bağ harabesi beş kuruşa satılırken<sup>197</sup>; Hamidi Nahiyesi'nde bir bağ yirmi dokuz kuruş ile bir kara kılıca satılmıştır<sup>198</sup>.

<b>Bulunduğu mevki</b>	<b>Ev + eklentileri</b>	<b>Fiyatı</b>
Ebu Tahir Mahallesi	1 bab sofa + 1 bab kış evi + hayvan + ahır + saman evi+ harabe havlu	30 kuruş
Meydan Mahallesi	1 bab sofa + 1 bab kış evi + ahır + 1 oda + örtme	75 kuruş
Mornik Karyesi	1 bab ev	11,5 kuruş + bila-vezn penbe
Ortak Mahallesi	3 bab ev	16 kuruş

Yukarıdaki tablodan anlaşıldığı üzere, Meydan Mahallesi'ndeki ev ve eklentileri; Ebu Tahir Mahallesi'ndeki ev ve eklentilerinden<sup>199</sup> daha pahalıydı<sup>200</sup>. Yine Mornik Karyesi'nde bulunan bir evin fiyatı<sup>201</sup>; Ortak Mahallesi'ndeki üç evin fiyatına yakındı<sup>202</sup>. Fakat fiyatların tespitinde mevkinin yanı sıra satılan mülkün fiziki durumu da etkiliydi.

### **3.6.5. Alacak-Verecek Davaları**

İncelemiş olduğumuz sicilde (s.125-247), alacak-verecek davalarına ilişkin çok sayıda belge bulunmaktadır. Bu tür belgelerde, genellikle bir borcun kadı tarafından tescili, borcun itiraf edilmesi veya kabul edilmeme durumları, borç anlaşmazlıkları, alacaklının parasını aldığıın tescili gibi konular yer almaktadır.

Mesela, bir belgede, Murad adındaki kişi, oğlunun Halil Ağa'ya yüz altmış kuruş borcu olduğu, bu borcun yirmi kuruşunun Halil Ağa tarafından hibe edildiği, elli kuruşun da ödendiği görüldükten sonra, kalan doksan kuruş borcuna karşılık üç camus ile bir harabe ev yerini ve bir bostan yerini borcuna karşılık olarak verdiğini

<sup>196</sup> HŞS., 38244-VI, s.144/b.3.

<sup>197</sup> HŞS., 38244-VI, s.202/b.2.

<sup>198</sup> HŞS., 38244-VI, s.196/b.3.

<sup>199</sup> HŞS., 38244-VI, s.141/b.1.

<sup>200</sup> HŞS., 38244-VI, s.147/b.3.

<sup>201</sup> HŞS., 38244-VI, s.154/b.2.

<sup>202</sup> HŞS., 38244-VI, s.143/b.2.

mahkemede tescil ettirmiştir<sup>203</sup>. Aralık 1680 tarihli bir başka belgede de, Mustafa Bey'in Kopu adındaki zimmiden yirmi kuruş alacağını tahsil ettiğini tescil ettirdiği görülmektedir<sup>204</sup>.

Birkaç belgede de borçlara karşılık; evlerin, bağların ve arazilerin rehin bırakıldığı görülmektedir<sup>205</sup>. Mesela Şubat 1681 tarihli bir belgeden anlaşıldığına göre, es-Seyyid Murtaza'nın es-Seyyid Ebubekir'e on iki kuruş borcu bulunmaktaydı. Ancak es-Seyyid Murtaza vefat etmiş, kalan on iki kuruş borcu vasisi olan amcası es-Seyyid Osman kabul etmemiştir. Bu sebeple, Murtaza'nın kardeşi es-Seyyid Hamza Çelebi ve Süleyman Bey şahit gösterilerek borç tescil ettirilmiştir<sup>206</sup>. Bir başka belge de ise; es-Seyyid Osman Çelebi'nin es-Seyyid Mehmed Çelebi'ye olan iki yüz altmış kuruş borcuna ödemek üzere, yüz yetmiş kuruşa taşra avluda bulunan iki bab odasını, hayvanı ve ahırını ile bir saman damını ve avlusunu satmıştır<sup>207</sup>.

### 3.6.6. Miras ve Mal Davaları

İncelemiş olduğumuz sicilde yer alan miras ve mal davalarıyla alakalı belgeler, genellikle vefat eden kişiden kalan malların taksimi ile ev, toprak, bahçe, değirmen, hamam ve dükkân gibi yerlerin tasarruf hakkı ile ilgili anlaşmazlıkları içerir. Mesela, Emine ve Ayşe adlı kadınların, babaları İbrahim'in vefatı sebebiyle, kendilerine miras olarak kalan toprağın, vasileri olan amcası Ömer tarafından hile ile elde edildiği görülmektedir<sup>208</sup>.

Varislere paranın yanında eşya da kalıyordu. Mesela, babası ve annesi vefat eden Saliha'ya iki altın küpe, bir gümüş kemer, bir hamam leğeni, bir al renkte leğen ve iki kat yorgan döşek ile iki sahan miras olarak kalmıştır<sup>209</sup>.

Diğer taraftan, tarla, bağ ve çeşitli mülkler üzerinde tasarruf anlaşmazlıklarının olduğu da görülmektedir. Mesela Azuzik ve kardeşi Nehabik adlı zimmiler Mahmud Kethüdâ'ya elli bir buçuk kuruş olan borçlarına karşılık bağlarını vermişlerdir. Ancak Nehabik adlı zimmi vefat edince kardeşi Azuzik bağın tasarrufuna engel olmuştur. Bunun üzerine görülen davada, bahse konu olan zimmilerin yirmi kuruşa bağı Mahmud

<sup>203</sup> HŞS., 38244-VI, s.156/b.1.

<sup>204</sup> HŞS., 38244-VI, s.207/b.1.

<sup>205</sup> HŞS., 38244-VI, s.211/b.2; HŞS., 38244-VI, s.211/b.3; HŞS., 38244-VI, s.211/b.4.

<sup>206</sup> HŞS., 38244-VI, s.188/b.1.

<sup>207</sup> HŞS., 38244-VI, s.239/b.1.

<sup>208</sup> HŞS., 38244-VI, s.159/b.1.

<sup>209</sup> HŞS., 38244-VI, s.189/b.3.

Kethüdâ'ya verdikleri tescillenmiştir<sup>210</sup>. Bir başka belgede ise Veli ve kardeşi Salih'in bağları yanında bağı olan Raziye adlı kadının, Veli ve Salih'in bağının içerisinde olan suda hakkı olduğu ve sudan yararlanması yönünde karar çıkmıştır<sup>211</sup>.

### 3.6.7. Esnaf Grupları ve Çarşılar

İncelememize konu olan sicilde Harput'taki bazı esnafın ve çarşıların adları da yer almaktadır. Bunlar aşağıda ayrı başlıklar altında verilmiştir.

#### 3.6.7.1. Esnaf

Harput'ta faaliyet gösteren çok sayıda esnaf vardı. Bunlar içerisinde sayı bakımından en kalabalık olanları berber, ekmekçi, hamamcı, marangoz (neccar) ve saraç esnaflarıydı.

*Babuşçu:* el-Hâc Hüseyin<sup>212</sup>, el-Hâc Mevlüd<sup>213</sup>, Fazlı Beşe, Cafer Beşe<sup>214</sup>, Ali Beşe<sup>215</sup>, Seyyid Bektaş<sup>216</sup>, Mehmed Çelebi<sup>217</sup>

*Börekçi:* Yusuf Çelebi<sup>218</sup>, Eyüb Beşe<sup>219</sup>

*Boyacı:* Cafer Beşe<sup>220</sup>

*Berber:* Osman<sup>221</sup>, es-Seyyid Ali Çelebi<sup>222</sup>, es-Seyyid Mehmed Çelebi<sup>223</sup>, Mustafa<sup>224</sup>, Hüseyin<sup>225</sup>, Halil<sup>226</sup>, Kara Mehmed<sup>227</sup>, Ali<sup>228</sup>, Ebubekir<sup>229</sup>, Hacı<sup>230</sup>

*Cevahirci:* Hüseyin<sup>231</sup>

<sup>210</sup> HŞS., 38244-VI, s.237/b.2.

<sup>211</sup> HŞS., 38244-VI, s.242/b.1

<sup>212</sup> HŞS., 38244-VI, s.133/b.1

<sup>213</sup> HŞS., 38244-VI, s.128/b.3; HŞS., 38244-VI,s.133/b.2; HŞS., 38244-VI,s.137/b.1 HŞS., 38244-VI,s.150/b.3.

<sup>214</sup> HŞS., 38244-VI, s.152/b.2.

<sup>215</sup> HŞS., 38244-VI, s.170/b.3.

<sup>216</sup> HŞS., 38244-VI, s.212/b.3.

<sup>217</sup> HŞS., 38244-VI, s.231/b.3.

<sup>218</sup> HŞS., 38244-VI, s.148/b.3.

<sup>219</sup> HŞS., 38244-VI, s.160/b.1.

<sup>220</sup> HŞS., 38244-VI, s.231/b.3.

<sup>221</sup> HŞS., 38244-VI, s.129/b.1; HŞS., 38244-VI, s.184/b.1.

<sup>222</sup> HŞS., 38244-VI, s.152/b.1.

<sup>223</sup> HŞS., 38244-VI, s.155/b.1.

<sup>224</sup> HŞS., 38244-VI, s.158/b.1.

<sup>225</sup> HŞS., 38244-VI, s.161/b.1; HŞS., 38244-VI, s.166/b.3; HŞS., 38244-VI, s.238/b.1; HŞS., 38244-VI, s.242/b.1.

<sup>226</sup> HŞS., 38244-VI, s.165/b.1.

<sup>227</sup> HŞS., 38244-VI, s.172/b.4.

<sup>228</sup> HŞS., 38244-VI, s.205/b.1.

<sup>229</sup> HŞS., 38244-VI, s.212/b.2.

<sup>230</sup> HŞS., 38244-VI, s.216/b.3.

<sup>231</sup> HŞS., 38244-VI, s.168/b.1.

*Çizmeci:* Sefer<sup>232</sup>

*Çörekci:* Osman<sup>233</sup>

*Dellâl:* Hüseyin Beşe<sup>234</sup>

*Demirci:* Ömer<sup>235</sup>

*Derici:* Ömer Ebu Tahiri<sup>236</sup>, Abbas<sup>237</sup>, Piri bin Mahmud<sup>238</sup>

*Eğerci:* Hamza Çelebi<sup>239</sup>

*Ekmekçi:* Ahmed<sup>240</sup>, es-Seyyid Ebubekir Çelebi<sup>241</sup>, Mustafa<sup>242</sup>, el-Hâc Ebubekir<sup>243</sup>, Osman Beşe<sup>244</sup>

*Eskici:* Receb<sup>245</sup>, Ahmed Beşe<sup>246</sup>

*Ferrâş:* Yusuf<sup>247</sup>

*Hamamcı:* Mehmed<sup>248</sup>, es-Seyyid Ebubekir<sup>249</sup>, Çercis<sup>250</sup>, <sup>251</sup>el-Hâc Ebubekir, el-Hâc Abdullah<sup>252</sup>

*İpekçi:* Yusuf<sup>253</sup>

*Kahveci:* el-Hâc Süleyman<sup>254</sup>

*Kalaycı:* Yusuf Çelebi<sup>255</sup>, Mustafa<sup>256</sup>, Osman<sup>257</sup>

*Kasap:* Ebce Hasan<sup>258</sup>, es-Seyyid Osman<sup>259</sup>, İvas Beşe<sup>260</sup>, İbrahim<sup>261</sup>

<sup>232</sup> HŞS., 38244-VI, s.133/b.1.

<sup>233</sup> HŞS., 38244-VI, s.179/b.2.

<sup>234</sup> HŞS., 38244-VI, s.161/b.1; HŞS., 38244-VI, s.162/b.1; HŞS., 38244-VI, s.174/b.1; HŞS., 38244-VI, s.191/b.2; HŞS., 38244-VI, s.219/b.2; HŞS., 38244-VI, s.225/b.2; HŞS., 38244-VI, s.228/b.2.

<sup>235</sup> HŞS., 38244-VI, s.157/b.1.

<sup>236</sup> HŞS., 38244-VI, s.152/b.1.

<sup>237</sup> HŞS., 38244-VI, s.166/b.1; HŞS., 38244-VI, s.177/b.2.

<sup>238</sup> HŞS., 38244-VI, s.177/b.2.

<sup>239</sup> HŞS., 38244-VI, s.240/b.2.

<sup>240</sup> HŞS., 38244-VI, s.127/b.1.

<sup>241</sup> HŞS., 38244-VI, s.130/b.3.

<sup>242</sup> HŞS., 38244-VI, s.142/b.2; HŞS., 38244-VI, s.228/b.1.

<sup>243</sup> HŞS., 38244-VI, s.227/b.3.

<sup>244</sup> HŞS., 38244-VI, s.231/b.3.

<sup>245</sup> HŞS., 38244-VI, s.151/b.2; HŞS., 38244-VI, s.166/b.1.

<sup>246</sup> HŞS., 38244-VI, s.212/b.2.

<sup>247</sup> HŞS., 38244-VI, s.164/b.2.

<sup>248</sup> HŞS., 38244-VI, s.147/b.2.

<sup>249</sup> HŞS., 38244-VI, s.152/b.1.

<sup>250</sup> HŞS., 38244-VI, s.167/b.1; HŞS., 38244-VI, s.172/b.4; HŞS., 38244-VI, s.174/b.2.

<sup>251</sup> HŞS., 38244-VI, s.212/b.1.

<sup>252</sup> HŞS., 38244-VI, s.240/b.3.

<sup>253</sup> HŞS., 38244-VI, s.164/b.2.

<sup>254</sup> HŞS., 38244-VI, s.175/b.3.

<sup>255</sup> HŞS., 38244-VI, s.137/b.1; HŞS., 38244-VI, s.224/b.4.

<sup>256</sup> HŞS., 38244-VI, s.155/b.1; HŞS., 38244-VI, s.161/b.2.

<sup>257</sup> HŞS., 38244-VI, s.164/b.2; HŞS., 38244-VI, s.168/b.1.

<sup>258</sup> HŞS., 38244-VI, s.161/b.1.

<sup>259</sup> HŞS., 38244-VI, s.176/b.3.

- Katırcı:* Mehmed<sup>262</sup>, Mevlüd<sup>263</sup>, Veli<sup>264</sup>  
*Kazancı:* es-Seyyid Mahmud<sup>265</sup>  
*Kebabcı:* Seyyid Mustafa<sup>266</sup>  
*Kılıçcı:* Bekir<sup>267</sup>  
*Külahcı:* Molla Ali<sup>268</sup>  
*Madenci:* Monla Mehmed<sup>269</sup>  
*Menzilci:* Hüseyin Bey<sup>270</sup>  
*Mezarıcı:* Ebubekir Ağa<sup>271</sup>, Bekir Ağa<sup>272</sup>  
*Mumcu:* el-Hâc Ahmed<sup>273</sup>, Ağa<sup>274</sup>, Ahmed Ağazâde<sup>275</sup>  
*Mutaf:* es-Seyyid Mustafa Çelebi<sup>276</sup>, İbrahim Beşe, Veli<sup>277</sup>  
*Nalçacı:* Osman<sup>278</sup>, Süleyman Beşe<sup>279</sup>  
*Na'l-bend:* Ahmed<sup>280</sup>, es-Seyyid Osman<sup>281</sup>, İbrahim<sup>282</sup>  
*Neccâr:* Neccâr Ömer<sup>283</sup>, Neccâr Yunus<sup>284</sup>, Neccâr Mehmed<sup>285</sup>, Neccâr Halil<sup>286</sup>,  
 el-Hâc Osman<sup>287</sup>  
*Semerci:* es-Seyyid Mehmed<sup>288</sup>, Şaban<sup>289</sup>, Hızır<sup>290</sup>, Osman<sup>291</sup>

<sup>260</sup> HŞS., 38244-VI, s.197/b.2.

<sup>261</sup> HŞS., 38244-VI, s.213/b.1.

<sup>262</sup> HŞS., 38244-VI, s.168/b.2.

<sup>263</sup> HŞS., 38244-VI, s.175/b.3.

<sup>264</sup> HŞS., 38244-VI, s.190/b.2; HŞS., 38244-VI, s.215/b.2.

<sup>265</sup> HŞS., 38244-VI, s.197/b.3.

<sup>266</sup> HŞS., 38244-VI, s.142/b.2.

<sup>267</sup> HŞS., 38244-VI, s.129/b.2.

<sup>268</sup> HŞS., 38244-VI, s.175/b.3.

<sup>269</sup> HŞS., 38244-VI, s.132/b.2.

<sup>270</sup> HŞS., 38244-VI, s.202/b.3; HŞS., 38244-VI, s.240/b.3.

<sup>271</sup> HŞS., 38244-VI, s.206/b.1; HŞS., 38244-VI, s.216/b.3; HŞS., 38244-VI, s.231/b.2.

<sup>272</sup> HŞS., 38244-VI, s.227/b.3.

<sup>273</sup> HŞS., 38244-VI, s.129/b.2.

<sup>274</sup> HŞS., 38244-VI, s.169/b.1.

<sup>275</sup> HŞS., 38244-VI, s.188/b.2.

<sup>276</sup> HŞS., 38244-VI, s.130/b.1; HŞS., 38244-VI, s.132/b.1; HŞS., 38244-VI, s.141/b.1; HŞS., 38244-VI, s.142/b.3; HŞS., 38244-VI, s.143/b.2.

<sup>277</sup> HŞS., 38244-VI, s.236/b.2.

<sup>278</sup> HŞS., 38244-VI, s.161/b.2.

<sup>279</sup> HŞS., 38244-VI, s.157/b.1.

<sup>280</sup> HŞS., 38244-VI, s.142/b.2.

<sup>281</sup> HŞS., 38244-VI, s.155/b.3; HŞS., 38244-VI, s.210/b.2.

<sup>282</sup> HŞS., 38244-VI, s.164/b.2; HŞS., 38244-VI, s.239/b.2.

<sup>283</sup> HŞS., 38244-VI, s.129/b.2; HŞS., 38244-VI, s.134/b.1; HŞS., 38244-VI, s.134/b.2; HŞS., 38244-VI, s.136/b.2.

<sup>284</sup> HŞS., 38244-VI, s.141/b.2; HŞS., 38244-VI, s.151/b.2.

<sup>285</sup> HŞS., 38244-VI, s.150/b.4.

<sup>286</sup> HŞS., 38244-VI, s.151/b.2.

<sup>287</sup> HŞS., 38244-VI, s.182/b.2.

*Serrâc*: es-Seyyid Veli Çelebi<sup>292</sup>, es-Seyyid Abdullah<sup>293</sup>, es-Seyyid Mevlüd Çelebi<sup>294</sup>, Mahmud<sup>295</sup>

*Tütüncü*: Rıdvan<sup>296</sup>

### 3.6.7.2. Çarşılar

İncelediğimiz sicilde, Harput'ta yer alan altı çarşının adı geçmektedir. Bu çarşılar şunlardır:

Attar Çarşısı<sup>297</sup>, Bezaz Çarşısı<sup>298</sup>, Çakucılar Çarşısı<sup>299</sup>, İpekhan Çarşısı<sup>300</sup>, Meydan Çarşısı<sup>301</sup> ve Mutaf Çarşısı<sup>302</sup>.

İsimlerinden anlaşıldığına göre, Harput'ta baharat ve güzel koku satan esnaf ile bez, çakı, ipek ve kıl dokumaların imalatı ve satışını yapan esnafların ayrı ayrı çarşıları vardı. Meydan çarşısı ise isminden anlaşıldığına göre Meydan Camii ve Meydan Çeşmesi'nin de yer aldığı Harput'un merkezinde bulunuyordu.

## 3.7. Sosyal Yapı ve Toplumsal İlişkiler

### 3.7.1. Evlilik

Aile, insan türünün devamını sağlayan sosyal bir kurumdur. Evlilik ise erkek ve kadın ilişkisini meşru temele dayandıran toplumsal ilişkidir<sup>303</sup>.

İslam hukukuna göre, evlenme ile erkek, kadın üzerinde elde ettiği haklara karşılık ona mehr vermekteydi. Bunun çeşitleri vardı; mehrin miktarı belirtilmiş ise *mehr-i müsemma*; evlenme akdi sırasında ve düğünden önce verilen mehre *mehr-i*

<sup>288</sup> HŞS., 38244-VI, s.152/b.1; HŞS., 38244-VI, s.164/b.1; HŞS., 38244-VI, s.183/b.2; HŞS., 38244-VI, s.197/b.2; HŞS., 38244-VI, s.204/b.2; HŞS., 38244-VI, s.228/b.1; HŞS., 38244-VI, s.239/b.2; HŞS., 38244-VI, s.240/b.1.

<sup>289</sup> HŞS., 38244-VI, s.152/b.1

<sup>290</sup> HŞS., 38244-VI, s.183/b.3

<sup>291</sup> HŞS., 38244-VI, s.193/b.2

<sup>292</sup> HŞS., 38244-VI, s.192/b.1; HŞS., 38244-VI, s.217/b.3

<sup>293</sup> HŞS., 38244-VI, s.193/b.1.

<sup>294</sup> HŞS., 38244-VI, s.199/b.1.

<sup>295</sup> HŞS., 38244-VI, s.217/b.3.

<sup>296</sup> HŞS., 38244-VI, s.172/b.4.

<sup>297</sup> HŞS., 38244-VI, s.193/b.2.

<sup>298</sup> HŞS., 38244-VI, s.209/b.2.

<sup>299</sup> HŞS., 38244-VI, s.163/b.1; HŞS., 38244-VI, s.163/b.2.

<sup>300</sup> HŞS., 38244-VI, s.130/b.3.

<sup>301</sup> HŞS., 38244-VI, s.213/b.2.

<sup>302</sup> HŞS., 38244-VI, s.142/b.3.

<sup>303</sup> İbrahim Etem Çakır, "Osmanlı Toplumunda Eş ve Çocuk Sayısı, Statü, Servet: 1671-1678 Sofya Örneği", *OTAM*, S.31, 2012, s. 42.



*mu'accel*; kalan mehrin düğün sonrasında veya evlilik sona erdiği zaman verilen kısmına da *mehr-i mü'eccel* denirdi<sup>304</sup>.

İncelemiş olduğumuz sicilde yer alan bir belgede, Emine adlı bir kadın, kocası Derviş'ten boşanınca mehir ve nafaka talep etmiştir<sup>305</sup>. Şubat 1681 tarihli bir belgede, vefat eden eşinin zimmetinde olan mehr-i müeccele hissesi karşılığında Fatma adlı kadına Ebu Tahir Mahallesi'nde bulunan evlerin yarısı verilmiştir<sup>306</sup>. Yine sicilde geçen bir belgede, Safiye adında bir kadının eşi Timur'dan kalan üç bin akçe mehr-i müeccele hissesi karşılığında Zahiriyeye Mahallesi'nde bulunan evler takas yolu ile kendisine verilmiştir<sup>307</sup>.

### 3.7.1.1. Vasi Tayini

Ölen bir kimsenin çocuklarına bakmak ve korumak ve onlardan kalan malları tasarruf etmekle yükümlü kişilere vasi denir. İncelemiş olduğumuz sicilde (s.125-247) vasi tayiniyle alakalı 11 belge bulunmaktadır. Bu belgelerin çoğunda, genellikle yetim kalan çocuklara annelerinin vasi tayin edildiği görülmektedir<sup>308</sup>. Bununla birlikte, bazı belgelerde yetim kalan çocuklara amcalarının, dayılarının ve kardeşlerinin vasi tayin edildiği de görülmektedir<sup>309</sup>.

Vasi tayininde genellikle en yakın akrabalar seçilmekteydi. Eğer yakın bir akrabası yok ise vasileri hâkim tarafından atanırdı. Mesela, vefat eden Bağdik adlı zimminin yetimleri için Kirakos adlı bir zimmi vasi olarak tayin edilmiştir<sup>310</sup>.

Yetim kalan zimmi çocuklara, Müslüman kişilerden de vasi olarak atananlar olmuştur. Mesela Eylül 1680 tarihli bir belgede, vefat eden Dibek adlı zimminin oğlu Haçik için Mustafa Beşe'nin vasi olarak atandığı görülmektedir<sup>311</sup>.

### 3.7.1.2. Vekil Tayini

Mahkemelerde, tarafların menfaatlerini savunan ve onları temsil eden kişiler de bulunmaktaydı. Bu kişiler, çok yakın akrabalarından veya güvenilir kişilerden seçilirdi.

<sup>304</sup> Coşkun Üçok, Ahmet Mumcu, *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara, 1976, s.86-87.

<sup>305</sup> HŞS., 38244-VI, s.135/b.2.

<sup>306</sup> HŞS., 38244-VI, s.186/b.3.

<sup>307</sup> HŞS., 38244-VI, s.201/b.3.

<sup>308</sup> HŞS., 38244-VI, s.162/b.2; HŞS., 38244-VI, s.174/b.2; HŞS., 38244-VI, s.178/b.2; HŞS., 38244-VI, s.201/b.2; HŞS., 38244-VI, s.227/b.1.

<sup>309</sup> HŞS., 38244-VI, s.125/b.2; HŞS., 38244-VI, s.151/b.1; HŞS., 38244-VI, s.186/b.2; HŞS., 38244-VI, s.226/b.2.

<sup>310</sup> HŞS., 38244-VI, s.139/b.2.

<sup>311</sup> HŞS., 38244-VI, s.224/b.3.

İncelediğimiz sicilde (s.125-247) vekil tayini konusunda beş adet belge bulunmaktadır. Bu belgelerden anlaşıldığına göre, genellikle mal davaları için ya da mal satışları için vekil tayin edilmiştir<sup>312</sup>. Eylül 1680 tarihli bir belgede, Kerime ve annesi Mihriban hatunlar kendilerine kalan hisselerin taksim edilmesi için Monla Mustafa'yı vekil tayin etmişlerdir<sup>313</sup>.

### 3.7.1.3. Hibe (Bağışlama)

Hibe, bir malın kullanımını başkasına bağışlama anlamına gelmekte olup, incelemiş olduğumuz sicilde (s.125-247) hibe ile ilgili beş adet belge vardır. Bu belgelerin birinde, Ayşe adlı bir kadın kocasından kendisine kalan mallarını oğullarına ve kardeşine hibe etmiştir<sup>314</sup>. Bir diğer belge de ise, Fatma adındaki kadının kendisini besleyip koruyan Abdullah Çelebi'ye bir takım eşyalarını hibe ettiği görülmektedir<sup>315</sup>. Şubat 1682 tarihli başka bir belgede de el-Hac Hasan adlı kişinin mallarını oğlu Hüseyin'e hibe ettiği görülmektedir<sup>316</sup>.

Hibe edilen eşyalar ise; genellikle yorgan, döşek, kilim, sini, saç ayağı, nalbant, leğen, hamam leğeni, sahan, üsküre, teşt, kahve ibriği, hamam tası, bakır ve kazan ile bağ, bahçe ve ev hisseleridir<sup>317</sup>.

### 3.7.2. Din Değiştirme

İncelemiş olduğumuz sicilde (s.125-247) dört adet din değiştirmeye ilgili belge bulunmaktadır. Bu belgelerden birinde, Haziran 1681 tarihinde Kazar adlı zimminin Müslümanlığa geçerek ismini Yusuf olarak değiştirdiği görülmektedir<sup>318</sup>. Başka bir belgede ise, iki zimminin Müslümanlığa geçerek Mustafa ve Fatma isimlerini aldıkları görülmektedir<sup>319</sup>. Yine zimmi birinin Muhammed ismini aldığı<sup>320</sup> ve Bağdasar adlı bir zimminin de Kasım 1680'de Müslüman olduğu anlaşılmaktadır<sup>321</sup>.

<sup>312</sup> HŞS., 38244-VI, s.131/b.3; HŞS., 38244-VI, s.143/b.3; HŞS., s.182/b.4; HŞS., 38244-VI, s.223/b.2.

<sup>313</sup> HŞS., 38244-VI, s.223/b.3.

<sup>314</sup> HŞS., 38244-VI, s.152/b.1.

<sup>315</sup> HŞS., 38244-VI, s.205/b.2.

<sup>316</sup> HŞS., 38244-VI, s.178/b.3.

<sup>317</sup> HŞS., 38244-VI, s.152/b.1; HŞS., 38244-VI, s.177/b.3; HŞS., 38244-VI, s.178/b.3; HŞS., 38244-VI, s.205/b.2; HŞS., 38244-VI, s.232/b.3.

<sup>318</sup> HŞS., 38244-VI, s.150/b.2.

<sup>319</sup> HŞS., 38244-VI, s.158/b.2.

<sup>320</sup> HŞS., 38244-VI, s.162/b.3.

<sup>321</sup> HŞS., 38244-VI, s.210/b.2.

### 3.7.3. Toplumsal Düzeni Bozan Olaylar

Toplumsal düzeni bozan davalar, daha ziyade hırsızlık, adam yaralama, cinayet, eşkıyalık olayları, su ve mülk anlaşmazlıkları gibi konuları içermektedir.

#### 3.7.3.1. Hırsızlık Olayları

Halkın güvenliğini tehdit eden konuların başında hırsızlık gelmektedir. Hırsızlıkla ilgili davalara baktığımızda; genellikle gece vakitlerinde olduğu ve evlerin bacasından girilerek eşyaların çalındığı anlaşılmaktadır. Mesela, Ebubekir adlı biri Mehmed adlı başka birinin evine, gece vaktinde ve bacadan girerek bir teşt, bir kazan, bir hamail, bir buçuk kile buğday ve yedi adet şalvar ile bir orak ve bir miktar da pamuğunu çalmıştır<sup>322</sup>.

Hırsızlık olaylarına baktığımızda sadece evde bulunan eşyaların veya tahıl ürünlerinin değil, aynı zamanda hayvanların da çalındığı görülmektedir. Mesela, Ankuzu Karyesi ahalisinden Mehmed adındaki bir kişinin iki koçu çalınmıştır<sup>323</sup>.

Bazı hırsızlık olaylarında, hırsızlık yapmadığı halde üzerine iftira atılanlar da olmuştur. Mesela, Besni oğlu Mehmed'in evine Ebubekir adında biri girmesine rağmen Osman adlı kişi, iftira ile hırsızlıkla suçlanmıştır. Ancak gerekli araştırmalar yapıldıktan sonra Osman'ın hırsızlık yapmadığı anlaşılmıştır<sup>324</sup>.

#### 3.7.3.2. Öldürme, Yaralama, İntihar ve Eşkialık Olayları

İncelediğimiz sicilde (s.125-247), öldürme, yaralama, intihar ve eşkıyalık olayları da bulunmaktadır. Köylerde vergi memurlarına saldırılar da oluyordu. Mesela Hoğı Karyesi'nin penbe mahsulünü almaya gelen Hasan'ı Ali Ağazade adındaki bir kişi kılıç ile yaralamıştır<sup>325</sup>. Harput zabiti Mehmed Bey'in hizmetinde olan Mustafa ve Ahmed adındaki kişiler de Daldik Karyesi'nde avarız malını tahsil eylemek için gittiklerinde köy sakinlerinden Ömer adındaki kişi tarafından yaralanmışlardır<sup>326</sup>.

Bazı belgelerde de, yaralama olayları sonucunda tarafların birbirleriyle yaptıkları sulh akidleri ve davalarından feragatleri için para ve çeşitli eşyalar verildiği görülmektedir. Mesela, Osman ve Mehmed adlı kişiler Kesbir adlı bir zimmiyi hançer ile yaraladıktan sonra, Kesbir'e davasından feragat etmesi için on altı kuruş

<sup>322</sup> HŞS., 38244-VI, s.147/b.1.

<sup>323</sup> HŞS., 38244-VI, s.155/b.3.

<sup>324</sup> HŞS., 38244-VI, s.154/b.3.

<sup>325</sup> HŞS., 38244-VI, s.228/b.3.

<sup>326</sup> HŞS., 38244-VI, s.238/b.3.

vermişlerdir<sup>327</sup>. Yine, Herdi aşiretinden Mustafa'yı, Hoh karyesinden Ali, Süleyman, Selim ve Battal adındaki kişiler yaralayarak sol gözünü kör etmişlerdir. Bunun üzerine Mustafa Ağa mübaşir tayin edilmiş ve iki taraf arasında yapılan sulh için kırk kuruş, bir kılıç ve bir sarık verilmiştir<sup>328</sup>.

Bu dönemde Harput'taki bazı aşiretler arasında kavgaların olduğu da görülmektedir. Mesela Cihanbeyli aşiretiyle Badılı aşireti arasında çıkan kavgada Cihanbeyli aşiretinden bir kişi ölürken, Badılı aşiretinden de dört kişi ölmüş ve yetmiş kişi de yaralanmıştır<sup>329</sup>.

Bunlardan başka, incelemiş olduğumuz sicilde ölüm keşifleri ve intihar olayları ile ilgili belgeler de bulunmaktadır. Mesela, Badesar Keşiş adındaki zimminin oğlu Evanes ölü bulunmuş; yapılan keşif üzerine Evanes'in Murat Nehri'nde yıkanırken suda boğuldu anlaşılmıştır<sup>330</sup>. Yine Maruta adındaki bir başka zimminin evi önünde bulunan damı üzerine çıkan Mustafa bin İsmail'in bir süre bekledikten sonra, sağ eliyle yanında bulunan hançerini çıkarıp sol göğsüne saplamak suretiyle intihar ettiği görülmektedir<sup>331</sup>.

Öte taraftan, incelemiş olduğumuz sicilde eşkıyalık olayları ile ilgili belgeler de vardır. Mesela, Harput'un ileri gelen kişileri, devlet görevlileri ve askeri görevlilerden oluşan bir heyet, Harput zabiti el-Hac Mehmed Bey'in yanına gelerek mallarını çalan eşkıyalardan şikâyetçi olmuşlardır. Bunun üzerine, el-Hac Mehmed Bey harekete geçerek taşrada bulunan eşkıyaları yok etmiş ve çalınan malları da ele geçirmiştir<sup>332</sup>.

### 3.7.3.3. Komşular Arasındaki Anlaşmazlıklar

İncelediğimiz sicilde, komşular arasındaki anlaşmazlıklarla ilgili iki adet belge bulunmaktadır. Nisan 1681 tarihli bir belgede Derviş Mehmed'in avlusunda bulunan kenefinin es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin duvarına bitişik olduğu ve keneften gelen kötü kokuların da kendilerini rahatsız ettiği şikâyet konusu olmuştur. Harput kadısı Hamdi Efendi tarafından gönderilen bir naibin keşfi sonucunda, kenefin yıkılmasına karar verilmiştir. Fakat Derviş Mehmed kenefi yıkmamış olacak ki, bu hususa dair Diyarbekir valisi Mahmud Paşa tarafından bir buyuruldu gönderilmiş ve kenefin yıkılmasını

<sup>327</sup> HŞS., 38244-VI, s.205/b.3.

<sup>328</sup> HŞS., 38244-VI, s.230/b.2.

<sup>329</sup> HŞS., 38244-VI, s.229/b.1.

<sup>330</sup> 38244-VI, s.231/b.2.

<sup>331</sup> 38244-VI, s.241/b.2.

<sup>332</sup> 38244-VI, s.206/b.1.

emretmiştir<sup>333</sup>. Diğer bir belge ise; Ağyar mevziinde bulunan bir suyun kullanımı ile ilgili Germuri ile Kendice karyeleri arasındaki anlaşmazlığa dairdir<sup>334</sup>.

#### 3.7.4. Sicilde Adı Geçen Dini ve Sosyal Yapılar

İncelemiş olduğumuz sicilde (s.125-247) adı geçen Harput'taki mescit, cami ve hamamlar şunlardır:

##### Mescitler

Ahmed Bey Mescidi<sup>335</sup> ve Gökçe Mescidi<sup>336</sup>

##### Camiler

Ahi Musa Camii<sup>337</sup>, Meydan Camii<sup>338</sup>, Zahiriye Camii<sup>339</sup> ve Sare Hatun Camii<sup>340</sup>.

##### Hamamlar

Hoca Hamamı<sup>341</sup>, Cemşid Hamamı<sup>342</sup>, Dere Hamamı<sup>343</sup> ve Kal'a Hamamı<sup>344</sup>.

#### 3.7.5. Vakıflarla ilgili Belgeler

İncelemiş olduğumuz sicilde (s.125-247), sadece bir vakıfla ilgili belge vardır. Bu belge de, Monlakendi Köyü'nde bulunan bir vakıf medresenin (Molla Ahmed Peykerici Medresesi) keşfi ile ilgili ilgilidir<sup>345</sup>.

<sup>333</sup> 38244-VI, s.145/b.1.

<sup>334</sup> 38244-VI, s.157/b.3.

<sup>335</sup> HŞS., 38244-VI,s.130/b.2; HŞS., 38244-VI,s.164/b.3.

<sup>336</sup> HŞS., 38244-VI,s. 239/b.2.

<sup>337</sup> HŞS., 38244-VI,s. 158/b.1.

<sup>338</sup> HŞS., 38244-VI,s. 139/b.3

<sup>339</sup> HŞS., 38244-VI,s. 197/b.3

<sup>340</sup> HŞS., 38244-VI,s. 206/b.1

<sup>341</sup> HŞS., 38244-VI, s.128/b.2; HŞS., 38244-VI,s.199/1.

<sup>342</sup> HŞS., 38244-VI, s.135/b.1; HŞS., 38244-VI, s.193/b.2.

<sup>343</sup> HŞS., 38244-VI, s.139/b.3.

<sup>344</sup> HŞS., 38244-VI, s.141/b.2; HŞS., 38244-VI,s.147/b.2; HŞS., 38244-VI,s.151/b.2; HŞS., 38244-VI,s.238/b.2.

<sup>345</sup> HŞS., 38244-VI, s.173/b.1.

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### 4. METİN TRANSKRİPSİYONU

#### s.125/b.1:

Medine-i Harput mahallâtından Cami'-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden Halil Çelebi ibn-i Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka Bektaş Bey ibn-i Hüseyin Ağa nâm kimesne muvâhesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Endek mezraasının arazi ve evlerin ve bağçesinin yerlerini bundan evvel rub' benim olmağıyla rub'ın nisfi merkûm Bektaş Bey'e ve tefvîz ve temlîk eylemiş idim el-hâletü hâzihi ma'rifet-i sâhibü'l-arz ile sâlifü'z-zikr rub'ın nisfini zirâat olunmuş on yedi kîle tohumu ile zemininin hakk-ı tasarrifini tefviz-i kat' ile evlerin ve bağçenin ve harman yerlerinin rub'ının nisfi bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî ile merkûm Bektaş Bey'e altmış beş 'aded esedi guruş ve bir mısırî kılıc ve bir re's durı at'a bey' ve tefvîz eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere tefvîz ve iştirâ eyledüğünden sonra semen-i merkûm altmış beş 'aded esedi guruş ile mârrü'z-zikr kılıcı ve atı yedinden bi't-tamâm ve'l-kemâl ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr mezraasının arazisinde ve evlerinde ve bağçesinde ve harman yerlerinde medhalim kalmadı merkûm Bektaş Bey'in rub' müfevvîz-ı mahzı ve mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrif olsun didikden sonra kız karındaşları Emine ve Rahime taraflarından husûs-ı âtî'l ikrâr vekîl olub zâtlarını ârifân olan Mustafa Bey ve Salih Bey ibn-i Ömer Bey şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan Şeyh Ahmed meclis-i şer'de merkûm Bektaş Bey muvâcehesinde zikr olan mezra'da müvekkilelerimin kat'â medhalleri yokdur merkûm Bektaş Bey'in alduğı makbûlleridir deyü takrîr itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Muharremü'l-hâram li-sene 1092.

#### Şühûdü'l-hâl

Ali Efendi el-İmâm, Yusuf Ağa Alpavud, es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Mahmud Bey, Mehmed Çelebi el-Hâc Osman, Mahmud Bey, Ebubekir bin Davud, İbrahim Karbuz

**s.125/b.2:**

Medine-i Harput mahallatından Ortak Mahallesi sâkinlerinden olub bu sene-i mübârekede Hacc-ı şerîfden gelürken fevt olan el-Hâc Monla Mevlüd bin Mehmed nâm kimesnenin sulbî oğulları Mustafa ve Ebulkasım nâm sagirlerin emvâl-i mevrûselerini hıfz eylemek için bir vasî lâzım olmağın işbu hâfizü'l-vesîka li-ebeveyn karındaşları Monla Ali nâm Şâbb ve sâbit-i merkûm ehl-i ve müstehâk olmağın cânib-i şer' mutahharadan merkûm Monla Ali vasî nasb olunub ol-dahi ve sâbit-i merkûmeyi kabûl ve hidmet-i lâzimesin edâya müteahhid olmağın bu vesîka bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-ülâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib bî-Cami'-i Kebir, es-Seyyid Ebubekir Efendi es-Seyyid İbrahim, Mehmed Efendi Monla Hacı, es-Seyyid Ebubekir Çelebi Saman Satan, Hamza Beşe bin Hüseyin, Monla Mustafa bin Haydar, es-Seyyid Ebubekir bin Hazan Ali, Ehuhu es-Seyyid Hüseyin ve gayrihim.

**s.125/b.3:**

Medine-i Harput'a tâbi' Mornik nâm karye sâkinlerinden olub hâlâ kazâ-i Pertekde olan Sahik veled-i Mosik nâm zimmî tarafından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tescîline vekîl olub Mehmed bin Hüseyin ve Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan İsmail Bey ibn-i Mustafa nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka es-Seyyid Ebubekir Çelebi ibn-i Ömer nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mağdisi zimmî evleri ve bir tarafı Körkik zimmî evleri ve bir tarafı Begnis evi ve bir tarafı harâbe ev yeri bu hudûd ile mahdûd olub müvekkilim mesfûrun sekiz bâb evlerini örtmesi ve gügercin evi ve tevâbi' ile yine karye-i mezbûrede inde'l-cîrân (s.126) ma'lûmetü'l-hudûd iki kıt'a teğek bağını ve yine karye-i mezbûrede bir tarafı benim ve bir tarafı Mehmed Çelebi tarlası ve bir tarafı Koncı oğlu Ahmed tarlası ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bostan yerini safka-i vâhide ile tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî ile müvekkilim mesfûr Sahik zimmî merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi'ye yirmi bir 'aded esedi guraşa bey' ve temlîk eylediğinde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ eyledüğinden sonra semen-i merkûm yirmi bir 'aded esedi guraşa semen-i merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi yedinden

müvekkilim mesfûr Sahik zimmî ahz eyledi sâlifü'z-zikr evler ve bağlar ve bostan yerini merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdkî's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Şeyh Ahmed Piyale Ağa, Mehmed Bey Çeribaşı, es-Seyyid Ebubekir Efendi, Ömer Beşe ibn-i Hüseyin, Osman Beşe Cebeli, Osman Karaca ve gayrihim.

### **s.126/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Miyadun nâm karye sâkinlerinden Mehmed Ağa ibn-i Yadigar nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda karındaşı Hâcî Ağa mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' olub babamızdan müntakil merkûm Hâcî Ağa'nın ev hissesi önünde vâki' kayalık tesmiye olan mevzi'i ikimizin davarı yatub durmak için hîn-i taksîmde beynimizde münâsafâ üzere kalmış iken mezbûr Hâcî Ağa bir mikdâr mevzi'ni hâlâ binâ idüb vesâ'îrden dahi binâ itmek murad idüb su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mevzi'i merkûm bi'l-küllîye benimdir mezbûr Mehmed Ağa'nın hissesi yokdur deyü inkâr idüb müdde'i-i merkûm Mehmed Ağa'dan dâ'vâsını beyyine taleb olundukda müsliminden Osman Ağa ibn-i Ebubekir Beşe ve Ebubekir bin Kadir nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' sâlifü'z-zikr kayalık tesmiye olan mevzi'i babaları evi taksîm olundukda beynlerinde münâsafâ üzere taksîm olunub nisfi merkûm Mehmed Ağa'nın ve nisf-ı âheri karındaşı Hâcî Ağa'nın olub davarları yatub ve durmak için mülkleri olmuşdur Bu husûsa bu vech üzere şahidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-yı şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub münâsafâ üzere mutasarrıf olmalarına tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, es-Seyyid Ebubekir Efendi, Monla Mehmed el-İmam, el-Hâc Mehmed bin Kürd Ali, Mahmud Kethüdâ, Maksud Beşe ve gayrihim mine'l-hâzırûn.



**s.126/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi Kesrik nâm karye sâkinlerinden Haçuk veled-i Ohan nâm zimmî meclis-i şer' şerîf lâzîmü't-teşrifde işbu hâfizü'l-vesîka el-Hâc Mustafa bin Yusuf nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb karye-i mezbûrede vâki' olub bundan evvel tâht-ı tasarrufında olan bir tarafı Abdâl ve bir tarafı Karaca oğlu İsmail ve bir tarafı Keşîş ve bir tarafı çay bu hudûd ile mahdûd bostan yerini kadîmden câri olan suyu ile ve yine karye-i mezbûrede vâki' Dükne tarlası dimekle ma'rûf bir tarafı Abdüllatif Efendi tarlası ve bir tarafı Davud tarlası ve bir tarafı Serkes zimmî tarlası ve bir tarafı çay ve karye-i mezbûrda Karhik tarlası dimekle ma'rûf bir tarafı değirmen harkı bir tarafı Mustafa Ağa tarlası ve bir tarafı Davud tarlası bir tarafı Serkes tarlası ile iki kıt'a tarlaları dahi târih-i kitâbdan dört beş sene mukaddem işbu hâzirü'l-meclis yeğenim Kirkor dahi zimmî tarafından vekîl eylemiş idim bu dahi bana ve vâlidesine vekâleten salifü'z-zikr bostan yerini ve iki kıt'a tarlaları suyu ile yüz beş 'aded esedi guruşa merkûm el-Hâc Mustafa'ya bey' idüb kabz-ı semen eylemiş bey' ve kabz-ı semen eylediği makbûlum olub meblağ-ı merkûmdan hissem deynim edâ olunmuştur sâbîkü'z-zikr bostan yerinde ve tarlalarda medhalim kalmamıştır ve hâlâ beş guruş dahi el-Hâc Mustafa'ya ahz eyledim min-ba'd alâkam kalmadı didikden sonra mezbûr Kirkor dahi vech-i meşrûh üzere bey' eyledüğüne ol-dahi mukarrer olub mukarran-ı mesfûranın ikrârını merkûm el-Hâc Mustafa dahi tasdîk idüb mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Ebubekir Efendi bin es-Seyyid İbrahim, Ali Efendi el-Hatib, Fahrü'l-ulemâ es-Seyyid Ahmed Bey, Veli Beşe tâbi'-i o, İsmail Ağa ibn-i el-Hâc Mehmed, Ehuhu Ali Ağa, İbrahim Çelebi ibn-i el-Hâc Haşim ve gayrihim.

**s.127/b.1:**

Cami'-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden Ali Çavuş ibn-i Ahmed Çelebi şer'de Meydan Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Osman Çelebi ibn-i Nizameddin mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Ozan Nâhiyesinde vâki' mukaddemâ babam merkûm Ahmed Çelebi Ömer Efendi'den iştirâ eyledüğü bağa muttasıl olub mezbûr es-Seyyid Osman Çelebi'nin bundan akdem müteveffân olan zevcesi Elif'den müntakîl bağda Elif'in karındaşı Süleyman ve kız

karındaşı Esmâ'nın sekiz sehmede her birinin birer sehmi olmağıyla babam Ahmed Çelebi Süleyman'ın ve Esmâ'nın hisseleri iştirâ itmekle bağ-ı merkûmun rub' babamın olduktan sonra rub' hissesi ifrâz için babam merkûm mahalline bî-garez Müslümanlar götürüb mezbûr es-Seyyid Osman ve hâlâ zevcesi olup bağ-ı merkûmda hisse-dâr olan Fatma hâtûn hâzır olup taksîm olunmağıyla Ömer Efendi iştirâ olunan bağ tarafından rub' hissemiz ifrâz olunub merkûm es-Seyyid Osman Çelebi'nin hozanı(?) altından teğek ucunda olan küme güllükden bağçe ortasında ceviz dibinden doğru kayaya ve andan doğru Ömer Efendi'den alınan bağın sınırına varır sınır ta'yîn olunub ve Ömer Efendi'den alınan bağın dâhilinde bir kıt'a tarlası olmağıyla tarla-yı merkûm ve bu sınırın Ömer Efendi tarafında olan bağ tarafı dört günde bir gün bir gece suyu ile ki bize âyid olan hissenin iki tarafı bizim ve bir tarafı Etmekci Ahmed ve bir tarafı Ceblek oğlu olup mutasarrıf iken hâlâ mezbûr es-Seyyid Osman mâni' olur su'âl olunub icrâ olunmak matlûmdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr es-Seyyid Osman taksîm-i merkûmı münkir olup Ali Çavuş'dan beyyine talep olundukda müslimînden el-Hâc Bali bin Hüseyin ve el-Hâc Allahvirdi ibn-i Menteşe nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâzırân olup istişhâd olundukda fi'l-vâki' mezbûr es-Seyyid Osman ve zevcesi mahalline varıb ve bizler dahi hâzır olmağıyla Osman Çelebi'nin hozanı(?) altından teğek ucunda küme güllükden bağçe ortasından ceviz dibinden doğru kayaya ve andan doğru Ömer Efendi'den alınan bağa sınır ta'yîn olunub ve Ömer Efendi bağı içinde bir tarla ve dört günde bir gün gece suyu Ahmed Çelebi'nin hissesi ifrâz ve tahdîd ve ta'yîn olunub fasl olmuştur bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz ve şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'îyye eylediklerinde gıbbe'l-riâyet-i şerâitü'l-kabûl şahâdetlerimiz kabûlde vâki' olup mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib bî-Cami'-i Kebir, es-Seyyid Abdurrahman Çelebi Samanzâde, es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i Seyyid İbrahim, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed, es-Seyyid Hasan bin Selim, Mehmed Çelebi İmam, es-Seyyid Yahya Çelebi bin Monla Süleyman ve gayrihim mine'l-hükkâm.

**s.127/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi' Uluâbâd Nâhiyesi'nde Kürdimlik nâm karye sâkinlerinden Kapucı Hüseyin bin Bayram nâm kimesne ve Hasan Ebubekir nâm Şâbb ve diğêr Hasan bin Hızır nâm kimesneler asâlaten ve akd-i âtî'l-bey'-in tescîline Hüseyin bin Hasan ve Mustafa bin Mehmed nâm kimesneler şahâdetleriyle mezbûr Kapucı Hüseyin vekâleten meclis-i şer'-i şerîf-i lâzimü't-teşrîfde işbu sâhibü'l-kitâb fahrü'l-akrân el-Hâc Ebubekir Ağa ibn-i Karaman tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olan Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesne muvâcehesinde her biri asâleten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Kuru Gölçük'de vâki' bir tarafı kademgâhdan gelüb denize akan su ve bir tarafı kiliseden tahta maşada giden yol ve bir tarafı Ulus yolu ki Hor'ye gelür ve bir tarafı deniz bu hudûd ile mahdûd olub müştêrek mülkümüz olan kömi otlâğı ve sulağı ve mişede ve süreğı ve çayırı ve suyu tevâbi' ve levâhıkıyla tarafeynden icâb ve kabûl-i havî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yirmi 'aded esedi gurus bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimize ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eyledüğinden sonra semen-i merkûm yirmi 'aded esedi gurus bi't-tâmam yedinden ahz ve kabz eyledük ba'de'l-yevm sâlifü'z-zikr kömde ve otlakda ve sulağında ve mişede ve süreğinde ve çayırında ve suyunda tevâbi' ve levâhıkında kat'â medhalimiz kalmadı didiklerinde merkûm Mehmed Çelebi dahi bi'l-vekâle tasdîk itmeğın bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, Beyzâde Mehmed Ağa, Hasan Efendi sâkini Monlakendi, Monla Ali el-Müezzin, el-Hâc Ömer Ağa, Monla Halil İmam bî-mezcid-i mahalle-i ez-Zahiriye, Monla Ebubekir sâkini Monlakendi ve gayrihim.

**s.128/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Miyadun nâm karye sâkinlerinden Hâcî Ağa ibn-i Yadiğâr nâm kimesne meclis-i şer'at-ı garrâda karındaşı Mehmed mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb babamızdan müntakil olub karye-i mezbûrede vâki' evleri bundan evvel beynimizde taksîm eylediğimize Karlık mevzi' için beynimizde bir mikdâr hâli mevzi' müştêrek taksîm olunub ile'l-ân üzere iken hâlâ merkûm Mehmed bi'l-küllîye tasarruf murad ider su'âl olunub ba'de tebeyyün kendi hissemden kasr-ı yedine tenbîh

olunmak matlubumdır didikde gibbe's-su'âl merkûm Mehmed mevzi'î merkûm bi'l-küllîye benimdir vech-i meşrûh üzere 'alâ tarîki'l-münâsafa taksîm olunmuşdur deyü mezbûr Hâcî Ağa'nın hissesini münkir olub mezbûr Hâcî Ağa'dan beyyine taleb olundukda müslimînden Mehmed bin Molla ve Osman bin Bali nâm kimesneler liecli'ş-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' mekûman el-Hâc Ağa ve Mehmed evleri taksîm eylediklerinde münâzaun-fih olan mevzi'î Karlık nâmı ile beynlerinde münâsafa üzere müşterek taksîm olunub kalmışdır ile'l-ân müşterekdir deyü edâ-i şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub münâsafa üzere mutasarrıf olmalarına tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, Fahrü'l-akrân Hacı Ömer Ağa, es-Seyyid Abdurrahman Sağmani, Ahmed Beşe tâbi'-i Ömer Ağa, Osman Çelebi ibn-i Cafer Bey, el-Hâc Hasan Kalkancızâde ve gayrihim.

### **s.128/b.2:**

Hoca Mahallesi sâkinlerinden Emine bint-i Mustafa meclis-i şer' de Yahya Efendi bin Mehmed Efendi mahzarında be-tav'ühâ ikrâr ve i'tirâf idüb Hoca Hamamı'nda yevm-i erbâa' dâşrasında Yahya Efendi hemşiresiyle Kekdek oğlu evi hâlî beyninde olan hâlî mevzi' tasarrıfını ve içerüde şatırvan önünde bir legan ve bir sitil mevzi'lerin ve igtisâl mevzi'lerini ve sol tarafda mevzi'ni ve su etrafında Pike'de mesa(?) beyninde olan su nöbetimi bir mushaf-ı şerîf ile iki 'aded esedi guruşa merkûm Yahya Efendi'ye tefvîz ve feragât idüb mushaf-ı şerîf ile iki 'aded esedi guruşu yedinden ahz eyledim min-ba'd medhalim kalmadı dedi Yahya Efendi dahi tasdîk eyledi. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, İshak Çelebi el-Müezzîn, Osman Beşe Cebeli, Monla Mahmud el-Müezzîn, Monla Ebubekir Maksudzâde, Mustafa Tobcı, Hüdavirdi oğlu Halil zevcî mersûme, Mustafa Beşe ibn-i Hakvirdi ve gayrihim.

**s.128/b.3:**

Medine-i Harput'un nefsi-i şehri Müslümanları Kethüdâsı Ebubekir ve Bakkâl Esnâfî Şeyhi Seyyid Mevlüd Çelebi ve Babuşçı Esnâfindan el-Hâc Mevlüd ve esnâf-ı kassâban Yiğitbâşısı veledzâde Ahmed ve şehirde zimmîlerden Tomcan ve Haçuk ve Ohan ve Kazar ve havâss-ı hümâyûn karyeleri melîki Nikegos ve tımâr karyeleri melîki Asdur meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka fahrü'l-eşbâh Hüseyin Ağa ibn-i Haydar Ağa muvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb merkûm Hüseyin Ağa ve birkaç senedir Kasâba-i mezbûrede hizmet padişâhı olan menzil hizmetin görüb re'âyâ ve berâyâ teâdi ve zarar gelmeyüb mürûr-ı ubûr iden ulâklar dahi âsûde-hâl yollanmağıyla cümleye intifâ' ve hizmetinden râzı olub sene-i âtiyyeyi yine merkûm Hüseyin Ağa'ya virilmek cümlemizin ma'rifeti ve rızâsı olduğu ecilden senesi tekâmülüne kalmağın târih-i vesîkadan on dört ay hizmet-i merkûmeyi edâ idüb bir ferdin bargirin dutturmayub eğer ulâklar cebir iderse ücretin merkûm Hüseyin Ağa vire bu minvâl üzere senesi iki bin üç yüz esedi guruş olmak üzere ücret ta'yîn ve kat' eylediğik ki olıgeldüğü üzere meblağ-ı merkûm iki bin üç yüz esedi guruş beter ve sağ yerlere tevzî' idüb ma'rifet-i şer'le defter olunub yine def' oluna ve tevzî' olunan yerlerde tahsîl kabil olmayub bâkî kalursa herkes hânelerine göre hesabına mahsûb idelim didiklerinde vech-i muharrer üzere merkûm Hüseyin Ağa dahi hizmet-i merkûmeyi ücret-i mezkûr ile kabûl itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-vâizîn es-Seyyid İsmail Efendi, Fahrü'l-akrân el-Hâc Ömer Ağa, Fahrü'l-akrân es-Seyyid Mustafa Ağa, Fahrü'l-züemâ Veli Ağa ibn-i İbrahim Ağa, Fahrü'l-eşbâh Murtaza Ağa ve gayrihim.

**s.129/b.1:**

Medine-i Harput kal'ası sâkinlerinden İbrahim Çelebi ibn-i Munzur Bey nâm Şâbb meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka karındaşı Süleyman Bey muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Adedi nâm mevzi'de vâki' bir tarafı karındaşımız Yusuf Bey ile el-Hâc Mehmed oğlu Süleyman Çelebi bağları ve bir tarafı 'ammim Hüseyin Ağa bağı ve bir tarafı Karaca oğlu Hasan Bali ve Na'lçacı Ahmed bağları ve bir tarafı karye-i Pekinik'den gelen çay ile mahdûd

bağı babamız merkûm Munzur Bey'inden altı karındaş ber-vech-i iştirâk iştirâ eylediğimiz ecilden altı sehmdede bir sehmi kendi malım olmağıyla el-hâletü hâzihi zikr olan bağdan altı sehmdede bir sehmi hisse-i şâyiası tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'le karındaşım merkûm Süleyman Bey'e kırk altı 'aded esedi gurus ve bir sîm bıçak ve bir mikdâr fezni nâ-ma'lûm penbeye bey' ve teslîm ve temlik eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlik eylediğinden sonra semen-i merkûm kırk altı 'aded esedi gurus ile sîm bıçakı fezni nâ-ma'lûm penbeye tamâmen merkûm Süleyman bin yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağda min-ba'd medhalim kalmadı hisse-i merkûm mezbûr Süleyman Bey'in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi Hatib, Osman Çelebi bin Cafer Bey, Halil Beşe Bozikzâde, Hacı Çelebi Pekinikli, es-Seyyid Ebubekir Çelebi Köse, Osman Beşe Cebelizâde, İsmail Çelebi Karacazâde, Berber Usta Osman

### **s.129/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Emine bint-i Kaya nâm hâtûn husûs-ı âti'd-dâ'vâya vekîl olub zâtını ârifân olan Mevlûd bin Seydi ve es-Seyyid Fazlı bin Emir nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Neccâr Ömer bin Saru nâm kimesne meclis-i şer'î hatîri'l lâzimü't-tevkîrde Medine-i Harput'da Hacı Mahallesi sâkinlerinden işbu hâfizü'l-vesîka Mehmed bin Mehmed ve 'ammisi olub hâlâ Erzurum'da olan Ahmed bin Mustafa tarafından nehc-i şer'î üzere vekîl olan Monla Mustafa Haydar nâm kimesneler mahzarlarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Ozan nâhiyesinde vâki' bir tarafı Körpi Mehmed ve bir tarafı Kılıçcı Bekir ve bir tarafı Yalanız İbrahim ve bir tarafı Peyniryemez oğlu bağları ile mahdûd bağ müvekkillem mersûme Emine'nin ve benim vâlidem olub müteveffân olan nöker babası Mumcı el-Hâc Ahmed'in mülki olub müvekkileleri ve 'alâ tarikî'l asâbeti'n-nesebiye evlâd-ı zükûrdan olan merkûman Mehmed ve Ahmed'e müntakil iken el-Hâc Ahmed fevt olduğundan bu anâ gelince müvekkileme ve vâlidem hisse virmeyüb mezbûrlar tasarruf

iderler su'âl olunub icrâ-i hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Mehmed vekîl-i merkûm Monla Mustafa bağı mahdûd ve mezkûrı cedd-i a'lâmız olan merkûm el-Hâc Ahmed kemâl-i sıhâtinde evlâd-ı zükûrına sahîh ile vakf itmekle ile'l-ân evlâd-ı inâs müdâhale itmeyüb evlâd-ı zükûr mutasarrıf ola gelmişler yedimizde vakf isbât olduğuna hüccet-i şer'iyemiz dahi vardır deyü bin kırk beş tarihiyle müverrih ve târih-i mezbûrede Medine-i merkûmede hâkimü'ş-şer' olan Abdülfettâh imzasıyla mümzâ ve hâtemî ile mahtûm mazmûn-ı takrîrlerine mutâbık hüccet-i ibrâz eylediklerinde vakf olduğu mezbûr Neccâr Ömer münkir olub merkûman Mehmed ve Monla Mustafa'dan takrîrlerine mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden es-Seyyid Mehmed bin Ömer ve Osman bin Ece nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâzırân olub fi'l-vâki' bağı merkûmı mezbûr el-Hâc Ahmed evlâd-ı zükûrına vakf eyledüğünü bilürüz vakfiyet üzere ile'l-ân merkûman Mehmed ve Ahmed tasarruf iderler deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub bî-vech-i şer'î münâzaadan men'e tenbîh birle merkûm Ömer'e mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i es-Seyyid İbrahim Çelebi, Ali Efendi el-Hatib, Diğer Ali Efendi ibn-i Monla Süleyman, Osman Çelebi bin Cafer Bey, Kel Mahmud Beşe ve gayrihim mine'l-hâzırûn.

### **s.130/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Alaca Mahallesi sâkinlerinden Ömer bin Nuh nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda Medine-i mezbûra tâbi' İğiki nâm karye sâkinlerinden Kalik ve Fernik veled-i Köpek zimmîler muvâcehelerinde tav'an ikrâr ve i'tirâf idüb karye-i mezbûrede vâki' olub Dayızâde dimekle ma'rûf değirmen bundan akdem benim olub lâkin harâbe ve intifâ'i münkatı' olduğu halde nısfını mezbûran zimmîlerin karındaşları gaib-i'ani'l-meclis Ared zimmînin karye-i mezbûrede vâki' bağçeleri ile istibdâl idüb nısfı merkûmun zimmîlerin mülk-i müşterâları oldukdan sonra değirmen-i merkûmı kendi malları ile binâ idüb amele gelince diğer harcı sarfları kendülerinin olub amele geldükden sonra harcının nısfını ben görem ve nısf-ı âherin mesfûrun zimmîler göre ve icâresinin nısfı benim ve nısf-ı âheri mesfûrenin olmak üzere bey' eylemiş idik anlar dahi minvâl-i muharrer üzere binâ idüb amele gelmekle

nısfı benim ve nısf-ı âheri mesfûrun zimmîlerin olmuşdır didikde gibbe't-tasdîk mâvak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûlâ li-sene 1092.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, es-Seyyid Ebubekir Efendi, Ali Çelebi ibn-i Veli Ağa, es-Seyyid Mustafa Çelebi Mutaf, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed, es-Seyyid İslam bin Munzur, Maksud el-Muhzır ve gayrihim.

### **s.130/b.2:**

Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden Yusuf Bey ibn-i Ebubekir nâm kimesne asâlaten ve vâlıdesi Raziye kız karındaşı Kerime taraflarından Süleyman bin ibn-i Mehmed Bey ve Ömer Bey el-Cümdi şahâdetleriyle ve ibn-i Ahmed Bey vekâleten ve diğerkız karındaşları Rahime tarafından zevcî Maksud ve Ebubekir ve Ahmed nâm kimesneler şahâdetleriyle Ali Efendi ibn-i el-Hâc Osman vekâleten meclis-i şer‘de es-Seyyid Ebubekir Çelebi ibn-i es-Seyyid Hüseyin muvâcehesinde her biri asâlaten ve vekâleten ikrâr ve i‘tirâf idüb Raziye'nin oğlı ve Kerime ve Rahime ve Yusuf'un karındaşı olub fevt olan (boşluk) Mehmed Çavuş'un muhalledâtından âyid olan hissesi getirüb teslîm itmek içün nakl-i hüccetine ve şahidler ücreti ve harcdan ve lâzımına harc ve sarf içün bundan akdem merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi'den yetmiş beş guruş deyn ittihâz eylediğimiz ecilden vâcibü'l-edâ bundan olan vârisin deynidir ki her birisi hissesine binâ-i edâ idiler gerek deyü her biri asâlaten ve vekâleten ikrâr idüb mâvak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-‘ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Osman Ağa Miralay, el-Hâc İsmail bin Abdüssamed, es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i es-Seyyid İbrahim, Mahmud Efendi el-İmam bî-mescid-i Ahmed Bey, el-Hâc Ali Sipâhi, Ebubekir Beşe bin Mahmud Beşe ve gayrihim.

### **s.130/b.3:**

Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden Hasan ve Eyüb ibn-i Hüseyin nâm kimesneler meclis-i şer‘de es-Seyyid Ebubekir Çelebi bin es-Seyyid Hüseyin muvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb İpekhân sûkînda vâki' bir tarafı



Mehmed Çelebi dükkânı ve bir tarafı Hâtib Ebubekir Efendi dükkânı ve bir tarafı Kebabcı oğlu dükkânı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd hâlâ Etmekci dükkânın nısfı merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi'nin ve nısfı bizim olmağıyla nısfı hissemizi merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi'ye yirmi dört buçuk esedi guruşa bey'-i bât-ı sahîh ile bey' ve temlîk ve teslîm-i mebi' eyledik bâ'de'l-yevm sâlifü'd-dükkânda kat'â medhalimiz kalmadı didiklerinden sonra mezbûranın vâlideleri Esmâ bint-i (boşluk) ve kız karındaşları Kadre taraflarından mersûmana ârifân olan es-Seyyid Hamza bin Ömer ve Ali Çelebi ibn-i Cuma Beşe şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa vekâleten hâzır-ı bi'l-meclis olub merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi muvâcehesinde ikrâr idüb sâlifü'z-zikr dükkândan müvekkilelerime âyid olan hisseleri mukabelesinde sâ'ir emlâktan alub dükkân-ı merkûmda medhalleri kalmamışdır didikde gibbe't-tasdik mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Monla Mustafa bin Haydar, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed, Mehmed Efendi bin Monla Hacı, el-Hâc Ebubekir bin Hazan Ali, el-Hâc Ali tımâr, Hamza Beşe bin Hüseyin, es-Seyyid Mustafa Ebce, Ali Efendi el-Hatib ve gayrihim.

### **s.131/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Esediyye Mahallesi sâkinlerinden Mehmed Beşe bin Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'i hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde Herkelecizâde Ahmed bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i vesîka günü mezbûr Ahmed Şehzâde Ali Çelebi kapısı önünde sokakda bana mülâkî olmağıyla üzerime hancer çeküb başımı üç yerde hancer ucuyla darb ve mecrûh eylemişdir eseri cerâhâtime nazâr ve merkûm Ahmed'den su'âl olunub takrîri tahrîr ve icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde nazâr olunub fi'l-vâki' başında üç mevzi'de cerâhâtı olduğı müşâhede ve muayene olub merkûm Ahmed'den su'âl olundukda inkâr idüb müdde'i-i merkûm Mehmed Beşe'ye dâ'vâsına mutâbık beyyine lâzım gelmekle mecrûh-ı merkûm Mehmed Beşe husûs-ı merkûm için karındaşı Ali Beşe'yi vekîl eylediğinden sonra vekîl-i merkûm Ali Beşe ile mezbûr Ahmed yine hâzırân-ı bi'l-meclis olduklarında merkûm Ahmed vech-i muhârrer üzere karındaşım mezbûr Mehmed Beşe'yi hancer ile başına darb idüb üç yerde başını mecrûh eylemediğüne

şer'an yemin virilsün deyüb istihlâf eyledüğünde merkûm Ahmed'e bi't-tâleb yemin teklîf olundukda yeminde nükûl idüb mûcebiyle hükm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' aşer min şehr-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene 1092.

### Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Şeyh Abdurrahman Çelebi ibn-i es-Seyyid Mustafa, Ali Efendi el-Hatib bî-Cami'-i Kebir, es-Seyyid İbrahim Çelebi, Yusuf Bey ibn-i Molla Yahya Bey erbâb-ı timâr, es-Seyyid Mustafa Çelebi Ebce, Hacı Beşe Çavuş Serdar

### s.131/b.2:

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Rahime bint-i Ebubekir nâm hâtun tarafından husûs-ı ati'd-dâ'vâya vekîl olub zevcî Maksud Bey ve mersûmeyi ârifân olan Ebubekir bin Ahmed nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Ali Efendi ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda mersûmenin karındaşı Yusuf Bey mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmetü'l-hudûd evleri Borazan Mehmed'den müvekkilemin ve mezbûr Yusuf Bey'in karındaşı Mehmed Çavuş iştirâ idüb ba'dehû Mehmed Çavuş fevt olmağıyla sâlifü'z-zikr irs olduğu ecilden mezbûr Yusuf Bey müvekkilemin hissesini virmeyüb te'âllül ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm Yusuf Bey benim malımdır müteveffâ karındaşımızın malı değildir deyü inkâr idüb müdde'i-i Ali Efendi'den dâ'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden Mustafa bin Yusuf ve Mustafa Beşe ibn-i Ömer nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' münâzaun-fih olan mahalle-i mezbûrede vâki' evleri müteveffâ-i merkûm Mehmed Çavuş kendi malı ile üç yüz guruş bir saruğı Borazan Mehmed'den iştirâ idüb fevt olmağıyla mezbûrlara intikal eylemişdir bu husûsa şahidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'îye eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub 'alâ-mâ farzullâh-i te'âlâ taksîm eylemelerine hükm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi bin Monla Hacı, es-Seyyid Ebubekir Efendi, es-Seyyid Mustafa Ebce, Şeyh Abdurrahman Çelebi, Monla Bekir Maksudzâde, Osman Beşe Cebelizâde ve gayrihim.

**s.131/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Rahime bint-i Ebubekir nâm hâtun karındaşı müteveffâ Mehmed Çavuş'dan müntakil emvâlini sâ'îr vâris ile taksîme ve mahalle-i mezbûrede vâki' merkûm Mehmed Çavuş'un mülk-i müşterâsı olan evleri karındaşı Yusuf Bey'den dâ'vâ ve husûmete işbu hâfizü'l-vesîka Ali Efendi ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesneyi tarafından vekîl eylediğün mersûmenin zevcî Maksud Bey ve zâtını ârif olan Ebubekir bin Ahmed nâm kimesneler hasm-ı hâced mahzarında şahâdet eylediklerinden merkûm Ali Efendi dahi vekâleten merkûmeyi kabûl ve hidmet-i edâya taahhüd olmağın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid İslam bin Munzur, Osman Beşe Cebeli, es-Seyyid Ebubekir Köse, Seyyid Yahya Çelebi, Monla Mustafa el-Müezzin, es-Seyyid Mustafa Çelebi Ebce, Maksud ve Bayram el-Muhzıran ve gayrihim.

**s.132/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' İğiki nâm karye sâkinlerinden Kalik ve Fernik veled-i Köpek nâm zimmîler asâlaten karındaşları Arud zimmî tarafından mesfûr Kalik zimmî vekâleten meclis-i şer'-i şerîf lâzimü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka el-Hâc Ahmed Beşe bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde her biri ikrâr ve ve i'tirâf idüb merkûm el-Hâc Ahmed Beşe'ye bundan akdem vâcibü'l-edâ iki yüz esedi guruş virecek deynimiz olmağıyla yüz 'aded esedi guruş mukabelesinde karye-i mezbûrede vâki' ma'lûmetü'l-hudûd evlerimizi ve bağçelerimizi ve bağ yerini ve sulı ve susuz topraklarımızın hakk-ı tasarrufunu izn-i sâhibü'l-arz takas verub ve tefvîz ve teslîm idüb ol-dahi kabûl eylediğinden sonra bâki yüz 'aded esedi guruş kalmış idi yedi buçuk esedi guruş mukabelesinde dahi yine karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mahmud ve bir tarafı Mevlüd ve bir tarafı Kirakos ve bir tarafı Karaoğlan mülkleri ile mahdûd bağımızın

nısfını takas ve merkûm el-Hâc Ahmed Beşe'ye teslim eyledik bağ-ı merkumun nısfı bizim ve nısf-ı âheri merkûm el-Hâc Beşe'nin mülk-i müşterâsı olduktan sonra bâki zimmetimizde doksan iki buçuk esedi guruş zimmetimizde mukaddem kalub ve hâlâ yine merkûm el-Hâc Ahmed Beşe'den yetmiş altı buçuk esedi guruş yevm-i rub' dahi deyn-i ittihâz idüb cem'an yüz altmış dokuz esedi guruş bizim rub' zimmetimizde vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ virecek deynimiz kalub meblağ-ı merkûm için birbirimize kefil-i bi'l-mâl olduk ki hîn-i mutâlebede kankımızdan dilerse taleb ve ahz eyleye didiklerinde mukırrın-ı mesfûran Kalik ve Fernik nâm zimmîlerin asâlaten ve vekâleten ikrârlarını tasdik ve tahkik itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ li-sene 1092.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi Ahi vâiz, es-Seyyid Ebubekir Efendi es-Seyyid İbrahim Çelebi, Ali Efendi el-Hatib bî-Cami'-i Kebir, Ömer Çelebi Dayızâde, Ali Ağa bin Veli Ağa, es-Seyyid Mustafa Mutaf, Maksud Beşe ve gayrihim.

### **s.132/b.2:**

Türkman tâifesinden olub hâlâ Medine-i Harput'a tâbi' Çorkığ nâm karyede hoş-nişîn olan Mirza Ali bin Taşdemur ve oğulları Hasan ve Hüseyin nâm kimesneler meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde karye-i mezbûre toprağına mutasarrıf olan işbu hâfizü'l-vesîka Ali Çelebi ibn-i ve Ağa muvâcehesinde her biri bi't-tav'ih-i s-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb karz-ı şer'iyeden merkûm Ali Çelebi'ye vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ elli 'aded esedi guruş ki te'kîden li'l-asıl nısfı yirmi beş 'aded esedi guruş ider virecek deynimiz olub zimmetimizde olmağıyla üçümüz dahi birbirimize meblağ-ı merkûm için kefil-i bi'l-mâl olduk ki her ne zaman ve her kankımızdan dilerse taleb ve ahz eyleye didiklerinden sonra yine tâife-i merkûmeden olub karye-i mezbûrede hoş-nişîn olan Eyüb ve Yağmur ibn-i Cuma ve İvadik oğlu Cuma nâm kimesneler dahi hâzırûn-ı bi'l-meclis olub merkûm Ali Çelebi'nin muvâcehesinde her biri bî-tav'ihüm ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb bizim dahi karz-ı şer'den merkûm Ali Çelebi'ye vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ elli yedi 'aded esedi guruş ki taayyünen li'l-asıl nısfı yirmi sekiz buçuk esedi ider virecek deynimiz olub zimmetimizde olmağıyla kefil-i bi'l-mâl olduk ki hîn-i mutâlebede kankımızdan murad iderse taleb ve ahz eyleye didiklerinden sonra yine tâife-i mezkûreden karye-i mezbûrede hoş-nişîn olan Hamis bin Mehmed ve Mustafa

bin Durmuş nâm kimesneler dahi hâzırân olub merkûm Ali Çelebi muvâcehesinde her biri bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr-ı sahîh-i şer'î idüb bizim dahi karz-ı şer'îden merkûm Ali Çelebi'ye vâcibü'l-edâ lâzımü'l-kazâ kırk dört buçuk 'aded esedi guruş ki taayyünen li'l-asıl nısfı yirmi iki esedi ve bir rub' ider virecek deynimiz olub zimmetimizde olmağıyla kefil-i bi'l-mâl olduk ki vakt-i mutâlebede kankımızdan dilerse ahz ide didiklerinden sonra yine tâife-i merkûmeden karye-i mezbûrede hoş-nişîn olan Davud ve Maksud Ali ibn-i Murad nâm kimesneler dahi hâzırân-ı bi'l-meclis olub merkûm Ali Çelebi muvâcehesinde her biri bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ve i'tirâf idüb bizim dahi merkûm Ali Çelebi'ye vâcibü'l-edâ olan ve lâzımü'l-kazâ elli 'aded esedi guruş ki tevzihân li'l-asıl nısfı yirmi beş esedi guruş ider virecek deynimiz olub ikimiz birbirimize meblağ-ı merkûm için kefil-i bi'l-mâl olduk ki ne vakt dilerse bizlerden talep eyleye didiklerinden sonra yine tâife-i merkûmeden karye-i mezbûreden hoş-nişîn olan Ganim bin Durmuş ve oğlu Ali hâzırân olub Ali Çelebi muvâcehesinden her biri ikrâr idüb bizim dahi merkûm Ali Çelebi'ye vâcibü'l-edâ olan lâzımü'l-kazâ on altı buçuk esedi virecek deynimiz olub meblağı merkûm için ikimiz birbirimize kefil-i bi'l-mâl olduk didiklerinden sonra mezkûrunun cümlesi bî-tav'ihüm takrîr-i kelâm idüb cem'an iki yüz on sekiz guruş deynimiz için cümlemiz birbirimize kefil-i bi'l-mâl (s.133) olduk ki hesâbî'ş-şer' kankımızdan dilerse ahz eyleye didiklerinden sonra yine her biri takrîr-i kelâm idüb şerâit-i mezârî' mevcûd olmağıyla kendü ile 'akd-i mezârî eylediğine 'arz ve bezr kendinden amele ve bakar bizlerden olub karye-i mezbûrede her ne zirâat idersek nısfı merkûm Ali Çelebi'nin ve nısf-ı âheri bizlerün ola ve toprağın haracın bizler çekelüm didiklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Abdüllatif Efendi bin el-Vâiz, Ali Efendi el-İmam, Ahmed Efendi ibn-i Abdülbâki, Monla Mustafa bin Haydar, Ali Efendi el-Hatib bî-Cami'-i Kebir, Monla Mustafa Yadiğâr, Monla Cebrâil el-İmam, es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i es-Seyyid İbrahim Çelebi, Mahmud Bey ibn-i Ramazan Beşe, Ali Beşe ibn-i Mehmed Bey, Osman Beşe Cebelizâde, Monla Ebubekir Topcuzâde, Köse Bekir, Mustafa Beşe Pekinikli, Madenci Monla Mehmed, Osman Hasan Kulu, Mehmed ve Bayram el-Muhzıran, Maksud Beşe ve İbrahim ser-Muhzıran ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.133/b.1:**

Medine-i Harput'da Babuşçı esnâfı Müslümanlardan Tulunlîzâde el-Hâc Hüseyin ve Çırakzâde es-Seyyid Ali ve Ramazan ve Hacı Mehmed ve el-Hâc Mevlüd bin Velican ve Karaca oğlu Mevlüd ve Veli vesâ'îrleri ve zimmîlerden Çizmeci Sefer veled-i Epraham ve İgob ve Avid veled-i Malican ve Yagob veled-i Canik ve Kendi veled-i Ahrun ve gayrileri Palu'dan olub ve zimmîyandan Markos veled-i Mertan ve Abdul veled-i Enderik ve Arslanik veled-i Elkisan ve Banidik veled-i Arslanik ve Kors zimmîleri meclis-i şer'î şerîfe ihzâr ve mahzarlarında üzerlerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb esnâfımız her sene nüzûl ve avâriz vesâ'îr tekâlif-i edâ idüb kâr u kesb ideriz mesfûrun zimmîler fer oldukları için asla teklîf virmeyüb beynimizde babuşçılık işlediklerinden mâ'adâ mazanne olunan Ekrad tâîfesiyle mesfûrun ülfet iderler bizlere külli zarar ve salyâneelerin virüb ve bize zararları isâbet itmemek için ve ibâdullâhın eşyasın alub firâr itmemek için kefillerin taleb iderüz didiklerinde gibbe's-su'âl mesfûrun zimmîler sâlyâne virmeziz ve garib olduğumuz ecilden kefillerimiz yokdur bu vilâyetde işlemeziz deyü cevâb eylediklerinde mâ-dâm ki kefiller getürmedikçe ve esnâf-ı merkûmun rızâları olmadıkça işlemek ve gayrileri olmağın zabt-ı makal mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, Monla Mustafa el-Müezzîn, Monla Mahmud Suhte Bekir, İslam Bin Munzur, Monla Ahmed bin Ni'met

**s.133/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi' Tilenzid nâm karye sâkinlerinden Ebubekir bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde 'ammisi işbu hâfizü'l-vesîka Mustafa bin Ebubekir mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb 'ammim merkûm Mustafa ile babam merkûm Mehmed'in müşterek malların taksîm itmekle merkûm Mustafa Veli Ağazâde Ali Ağa ile 'akd-i mezârî' idüb 'arz ve bezr Ali Ağa'dan amel ve bakar 'ammim merkûmdan olub zirâat eyledikleri terekeyi dahi müşterek olub taksîm-i murad iderim te'âllül ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gibbe's-su'âl merkûm Mustafa fî'l-vâki' vech-i meşrûh üzere Ali Ağa ile 'akd-i mezârî' itmişüz merkûm Ebubekir'in mezârî'ada alâka ve şirketi yokdur deyü cevâb idüb

merkûm Ebubekir dahi vakı‘a mezâri‘a akdinde medhalim yokdur lâkin sâ‘îr mal gibi taksîm olunmak zu‘mi ile taleb iderim deyü cevâb-ı şer‘isi olmağıyla merkûm Mustafa’nın zirâate dâhıl itmeyüb mülk-i müntakileleri taksîm tenbîh birle mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye’l-‘ûlâ li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

es-Seyyid Süleyman Efendi Nakîb hâlâ, Ali Efendi el-Hatib, Mustafa Ali Müezzîn, el-Hâc Mevlüd Babuşçı, es-Seyyid Yahya Çelebi ve gayrihim.

### **s.134/b.1:**

Medine-i Harput sâkinlerinden Osman bin Piri nâm kimesne mahfil-i kazâda işbu hâfizü’l-kitâb Numan ve Emrullah ibn-i Hasan nâm kimesneler mahzarlarında tav‘an ikrâr ve i‘tirâf idüb bundan akdem karındaşım Mustafa merkûman Numan ve Emrullah ve karındaşları Hüseyin’e bey‘ eyledüğü Medine-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı Konık oğlu bağı ve bir tarafı Maksud oğlu Osman bağı bir tarafı Piri oğlu Osman bağı ve tarafı tarîk ile mahdûd olub Şefri Nâhiyesi’nde vâki‘ ve hâlâ merkûmun Numan ve Hüseyin’in mülkiyet üzere tasarruflarında olan bağda hakk-ı şüf‘am var idi el-hâletü hâzihi merkûman Numan ve Emrullah yedlerinden iki re’s çebiş alub hakk-ı şüf‘adan ve esvâb-ı gasl eylemeden ve gasl eylemeden ve merkûmların bağına husûs-ı merkûm için duhûl eylemeden hüsn-ü rızâm ile ferâgat ve bey‘ eyledim bâ‘de’l-yevm medhali kalmadı didikde gıbbe’t-tasdîk mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Cemâziye’l-‘ûlâ li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

es-Seyyid Ebubekir Efendi bin es-Seyyid İbrahim, Ali Efendi el-Hatib, İshak Çelebi el-Müezzîn, Monla Bekir Maksudzâde, Eyyüb Beşe Kel Hasan, Neccâr Ömer, Aşur Perçençli

### **s.134/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Kara Sofî Mahallesi sâkinlerinden Elif bint-i Ahmed nâm hâtun husûs-ı ati‘d-dâ‘vâya vekîl olub zâtını ârifân olan es-Seyyid Abdi Ömer Çelebi ibn-i Hasan ve Osman bin Piri nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü’l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa Çelebi bin Monla Süleyman

meclis-i şer'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Numan ve Emrullah ibn-i Hasan nâm kimesneler mahzarlarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Şefri Nâhiyesi'nde vâki' bir tarafı Bulanık oğlu bağı ve bir tarafı Mansur Osman bağı ve bir tarafı Piri oğlu bağı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bağı müvekkilem mersûme Elif'in zevcî müteveffâ Mustafa zimmetinde olan mehri için târih-i kitâbdan otuz sene mukaddem müvekkileme virüb müvekkilemin malı olmağıyla yirmi seneden mütecâvizdir ki icâre tarîkle merkûman Numan ve Emrullah'a ani'l-meclis karındaşları Hüseyin mutasarrıf iken hâlâ kasr-ı yed itmezler su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûran Numan ve Emrullah sâlifü'z-zikr bağı ve mersûme Elif'in zevci müteveffâ-yı merkûm Mustafa târih-i kitâbdan müteveffâ-yı yirmi seneden mütecâviz mersûme Elif hâzırâ iken bey'î kat' ile beynde bey' ve teslîm ve kabz-ı semen idüb mersûme Elif bey'-e 'alime olub sükût eyledüğinden mâ'adâ bilâ-nizâ' yirmi seneden mütecâviz mülkiyet üzere bilâ-nizâ' tasarruf iderüz deyü def' ile mukabele eyledüklerinde merkûm es-Seyyid Mustafa'nın iddiâsı târih-i mukaddem olmağıyla ve icâre iddiâ itmekle dâ'vâsını mübeyyine beyyine talep olundukda ityân-ı beyyineye istihâl idüb mehl-i şer'î ile imhâl olundukdan sonra ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz eyledikden sonra merkûm Mustafa'dan vech-i meşrûh üzere iştirâ eylediklerine merkûman Numan ve Emrullah'dan beyyine talep olundukda müslimînden Mustafa bin Mehmed ve Ali bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub eserü'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûr Mustafa sâlifü'z-zikr bağı târih-i merkûmede mezbûran Numan ve Emrullah ve karındaşları Hüseyin bey' eylediklerinde mersûme dahi hâzırâ idi sükût eyledi deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub bî-vech-i münâzi'fih tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı Cemâziye'l-ülâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Ebubekir ibn-i Seyyid İbrahim, Ali Efendi el-Hatib, Monla Ebubekir Maksudzâde, Eyyüb Beşe ibn-i Kel Hacı Hasan, Neccâr Ömer, İmam Mehmed Çelebi, Aşur Perçençli, Mehmed el-Muhzır ve gayrihim mine'l-hâzar.

### s.135/b.1:

Medine-i Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden Hadice bint-i Ebulkasım nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-ferâğı tescîle vekîl olub nehc-i şer'î



üzere sâbitü'l-vekâle olan torunu Ali Çavuş ibn-i Veli Bey nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka fâhrü'l-muhadderât Rabia hâtûn İbnetehû el-Hâc Hasan tarafından tasdîke vekîl olan merkûm el-Hâc Hasan muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûrede vâki' Cemşid Hamamı'nın mahûte-i hâriciyyesinde ricâl duhûl eylediğinde sol tarafta Molla Mehmed evi hâlîcesi mevzi' ile darb aldı oğlu es-Seyyid Mehmed evi hâlîcesi mevzi' beyninde yedi şibr ricâl mikdârı hâlîce mevzi' tasarrufını ve mahûte-i dâhiliyyesinde ise halvetde Peyke tarafında başda bir tarafı kurna ve tarafeyn divar ve kapu tarafı Deve Hızır oğlu el-Hâc Mehmed evinin igtisâl mevzi' beyninde igtisâl mevzi' tasarrufını nisâ beyninde vâki' su nöbetini her penc-şenbi gününde müvekkilem mersûme Hadice mersûm Rabia hâtûna târih-i vesîkadan altı sene mukaddem on dört 'aded esedi guruşa ferâgat eyleyüb ol-dahi minvâl-i muharrer üzere kabûl eyledüğinden sonra meblağ-ı merkûm on dört guruşa müvekkilem mersûma tamâmen ahz u kabz eyleyüb zikr olan mevzi'leri müvekkilem mersûmanın medhali kalmamışdır mutasarrıf olmak için hâlâ yedine hüccet virilsün didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhir-i şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-hütebâ Musa Efendi, Molla Cebrail el-İmam, Molla Halil Velican, İbrahim Çelebi el-Müezzin, Seyyid Mehmed Çelebi Kabakulakzâde ve gayrihim.

### **s.135/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Esediyye Mahallesi sâkinlerinden Emine bint-i nâm hâtûn meclis-i şer' de zevcî mutalliki olan Derviş bin Bali mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûre akd-i nikâh olduğında sekiz bin akçe mehr-i tesmiye olunmuşdur el-hâletü hâzihi meblağ-ı merkûm sekiz bin akçe taleb iderim ve bundan mâ'adâ mezbûr Nebi tatlık itmekle 'iddedim tekmi line dek nafakayı taleb iderim su'âl olunub icrâ-yı hakk matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Derviş fi'l-vâki' mezbûreyi redd eyledim nafaka ve kisvesini edâ eylemek üzerime lâzımdır lâkin sekiz bin akçe mehr-i tesmiye olduğu ma'lûmum değildir deyü inkâr idüb mezbûr Emine'den dâ'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Yusuf Beşe ibn-i Cafer ve Mahmud Beşe bin Ali nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' mezbûr Derviş müdde'i-iyye-i mersûmeyi

tezevvüc eyledüğünde sekiz bin akçe mehr olmak üzere akd-i nikâh olunduğuna şahidüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'iyeye eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

İsmail Ağa Solak, Seyyid Ebubekir Efendi bin Seyyid İbrahim Çelebi, Ali Beşe Hoşlı, el-Hâc Hasan Kalkancı, es-Seyyid Mustafa Ebce, Seyyid Yahya Çelebi ve gayrihim.

### **s.135/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından hâlâ Sare Hâtûn Mahallesinde sâkin Mehmed bin Osman nâm Şâbb meclis-i şer'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Ömer bin Ebubekir nâm kimesne muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı sahîh-i şer'i ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûra tâbi' Ortak Nâhiyesi'nde vâki' iki tarafı karındaşım Ömer hissesi ve bir tarafı es-Seyyid Ebubekir bağı ve bir tarafı müşterek hisseler ile mahdûd olub babamdan müntakil bağ hissemi eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle ve su hissesiyle ve tevâbi' ile tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile merkûm Ömer'e on iki 'aded esedi guruşa bey' ve teslîm ve temlîk eyledüğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eylediğinden sonra semen-i merkûm on iki 'aded esedi guruş zimmetinde kalub târih-i vesîka'dan altı ay tekmliline varınca beynimizde va'demiz olub va'de tamâmında meblağ-ı merkûmı edâ eyleye ba'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağda kat'â medhalim kalmadı (s.136) merkûm Ömer'in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis 'aşer min şehri-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Osman Ağa Miralay, Ali Efendi el-Hatib, Molla Mahmud el-İmam, Müezzîn Monla Mahmud, Müezzîn Monla Mustafa, Monla İsmail bin Abdülkadir, Ali Çavuş Paşamzâde, Ömer Ağa bin Allahvirdi Ağa ve gayrihim.

**s.136/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Alaca Mescid Mahallesi sâkinlerinden Hüseyin bin İbrahim nâm Şâbb-ı emred meclis-i şer' şerîf lâzîmü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka dayısı olan Ebubekir Çelebi ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Kesrik nâm karyede vâki' Bağçecik değirmeni dimekle ma'rûf olub mülk-i mevrûsem olan dört sehmdede iki sehm hissemde bir buçuk sehmini bundan akdem bey'î kat' ile dayım merkûm Ebubekir Çelebi'ye elli 'aded esedi gurus ve bir mushaf-ı şerîf ve bir kara kılıca bey' idüb semen-i merkûm elli 'aded esedi gurus ve bir mushaf-ı şerîfi ve kılıcı ahz idüb zimmeti ibrâ eylediğim ecilden hüccet-i şer'îye olunmuş idi lâkin sâlifü'z-zikr mushaf-ı şerîf 'alâ tarikî'l-emânet yanında olub taleb eyledüğimden mâ'adâ zikr olan bir buçuk hisse ziyâde kıymet ider deyü gabn dâ'vâsı ider idim el-hâletü hâzihi bir mazmûn hâdis-i şerîf seyyidü'l-enâmü's-sulh seyyidü'l-ahkâm beynimizde müslimûn ve muslihûn tavassut idüb dâ'vâlı merkumdan ferâgat itmek için dört ade(d) sahan ve bir tencere ve bir ibrik ve bir çift çizme beynimizi sulh eylediklerinde biz dahi sulh-ı merkûmı kabûl idüb meclis-i sulhde bedel-i sulh olan mârrü'z-zikr dört sahanı ve bir tencereyi ve bir ibriği ve bir çift çizmeyi merkûm Ebubekir Çelebi yedinden tamâmen ahz u kabz eylediğimden sonra zikr olan mushaf-ı şerîf dahi ahz eyledim bâ'de'l-yevm semen dâ'vâsı ile ve gabn dâ'vâsı ile taraf-ı şer'îden bir tarik ile merkûm Ebubekir Çelebi'de vechen mine'l-vücûh dâ'vâ ve nizâ'ım kalmadı dâ'vâmız zimmeti ibrâ-i 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledim didikde gibbe't-tasdik mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-'ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Osman Ağa Miralay hâlâ, es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i Seyyid İbrahim Çelebi, es-Seyyid Mustafa Çelebi, Monla Mahmud el-İmam, es-Seyyid Mustafa Çelebi Ebce, Ehuhu Seyyid Yahya, Eyyüb Beşe el-Hâc Hasan, Seyyid Bekir Köse

**s.136/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Hacılı Mahallesi sâkinlerinden Halil Bey ibn-i Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Safiye bint-i Kürd Ali nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olub mersûmeyi ârifân olan es-Seyyid Ebubekir Çelebi ibn-i Sofî Monla Mehmed ve Hacı Hasan bin Mehmed nâm

kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Emir Ahmed bin Halil nâm kimesne muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûra tâbi' Danişmend Nâhiyesi'nde vâki' bir tarafı Ece oğlu bağı ve bir tarafı Yağmur oğlu bağı ve bir tarafı Soğanyemez bağı ve bir tarafı Ahmed Kethüdâ bağı ve Boza Aşur ve Günyedi bağları ile mahdûd olub mülk-i mevrûsem olan bağ ve bağçeyi ve hozanını ve sularını ve arz-ı hâliyesini tevâbi' ve levâhıkıyla tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mersûme Safiye hâtûn'a yetmiş 'aded esedi guruşa bey' ve teslîm ve temlîk eyledüğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eyledüğünden sonra semen-i merkûm yetmiş esedi guruşa mersûme Safiye yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağı bağçede ve hozanında ve arz-ı hâlîyesinde tevâbi' ve levâhıkında ve sularında kat'â medhalim kalmadı mersûme Safiye'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrîf olsun lâkin bağ-ı merkûm dâhilinde olan havuzda merkûm Emir Ahmed zevcesinin ve oğlının hakk-ı şüf'aları ve esvâb-ı gasl idecekleri ve mevzi' igtisâlleri vardır mersûme Safiye mâni' olmaya didikden sonra mezbûr Halil Bey'in karındaşları Piri Ağa ve Ebubekir Beşe asâlaten ve kız karındaşları Safiye tarafından şâhidan merkûman şahâdetleriyle mezbûr Ebubekir Beşe vekâleten vekîl-i merkûm Emir Ahmed muvâcehesinde ikrâr iderler ki bağ-ı mezkûr mahsûsen Halil Bey'indir bizim alâka ve medhalimiz yoktur didiklerinde gibbe't-tasdik mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehri Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi Ah-i vâiz, Monla Mustafa bin Haydar, es-Seyyid Fazlı Çelebi, Mehmed Beşe ibn-i Süleyman Hoşlı, Monla Halil bin Suhte Bekir, Neccâr Ömer, İbrahim ve Bayram el-Muhziran ve gayrihim.

### **s.137/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Ahi Musa Mahallesi sâkinlerinden Belkıs bint-i Mehmed Bey nâm hâtûn tarafından akd-i âti'l bey' tescîle vekîl olub 'ammisi Ebubekir Ağa ibn-i Halil Ağa ve Hasan Bey ibn-i Mustafa Ağa nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan kayın babası Ali Bey ibn-i Şeyh Mehmed (Mehmed) nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzimü't-teşrifde mersûm hâtûnun zevcî işbu hâfizü'l-vesîka Mehmed Çelebi bin muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î

ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûra tâbi' olub Adedi nâm mevzi'de vâki' olub inde'l-cîrân ve ilm-i şer'î ile beynlerinde muayyen mersûm Belkıs hâtûnun babasından müntakil olub münâsafa üzere kız karındaşı Ayşe hâtûn ile müşterek olduğu bağ ve bağçe ve ahırından otuz iki sehmede yedi sehmi hisseyi muayenesini bey'î kat' ile otuz 'aded esedi guruş ve sîm düğmeli bir kadife kâftanı ve bir sîm som kemerini ve bir heft altun küpe ve bir altun hatemini otuz esedi guruşa müvekkilem mersûme zevcî merkûm Mehmed Çelebi bey' ve teslîm ve temîk eyledüğünde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm idüb ba'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağ ve bağçe ve evlerde ve sâlifü'z-zikr eşyada müvekkilemin medhali kalmadı meblağ-ı merkûm on beş esedi guruş merkûm Mehmed Çelebi zimmetide kaldı didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahriren fi evâ'il-Cemâziye'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Osman Ağa Miralay, Ali Efendi el-Hatib, Mehmed Bey Çeribaşı, el-Hâc Hasan Kalkancı, el-Hâc Bekir Kabuk, el-Hâc Mevlüd Babuşcı, Molla Mahmud el-Müezzîn, Hasan Beşe bin Habil, Yusuf Çelebi Kalaycı

### **s.137/b.2:**

Medine-i Harput muzâfâtından Hüseyinik nâm karye sâkinlerinden Mahmud Çelebi ibn-i Derviş nâm kimesne asâlaten ve kız karındaşı Hanife hâtûn tarafından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semen tescîle zevcî İshak Çelebi ve oğlu Halil Çelebi şahâdetleriyle mezbûr Mahmud Çelebi vekâleten meclis-i şer'î şerîf lâzimü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesfika Osman Çelebi ibn-i Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb karye-i mezbûrede vâki' Kehriz bağı dimekle ma'rûf bir tarafı merkûm Osman bağı ve bir tarafı Hüseyin bağı ve bir tarafı validemizin ve kız karındaşımız Abide ve Zahide hisseleri ve bir tarafı tarîk ile mahdûd babamızdan müntakil bağı ve bir tarafı Hüseyin bağçesi ve bir tarafı merkûm Osman Çelebi bağçesi ve bir tarafı yine vâlidemiz ve kız karındaşımız Abide ve Zahide hisseleri ve bir tarafı tarîk ile mahdûd babamızdan müntakil bağçe ve Zeyneb hemşîremizden iştirâ eylediğim hisse ile maan mukaddimden cârî olan suları ile kendi hissesi otuz 'aded esedi guruşu ve müvekkilem mersûme Hanife hâtûnun hissesini on üç guruşa merkûm Osman Çelebi'ye bey' ve teslîm eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm eyledüğünden sonra semen-i merkûm otuz beş 'aded esedi guruş kendim ve on üç 'aded

esedi gurusu müvekkilem mersûme Hanife ahz u kabz idüb sâlifü'z-zikr baĝ ve baĝçede ve sularında min-ba'd medhalimiz kalmadı merkûm Osman Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-ser'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahfîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, Mehmed Bey Çeribaşı, Ali Efendi el-İmam, Monla Ali Ulâk, Yusuf Bey tîmâr, İbrahim bin Mehmed Bey, İsmail Çelebi bin Musa, Ali Beşe ibn-i Şaban, Mustafa bin Zülfü, Mehmed el-Muhzır ve gayrihim.

### **s.137/b.3:**

el-Hâc Ali Bey Hasan Aĝa oĝlı ile mahsûl-ı nizâ'ı olub işbu mâh-ı merkûmede buĝday'ın nârhu cârîsi yüz iki gurusu olduğunu kendinin hesabıyla kâyd-ı müseccel olunmuşdur deyü.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mahmud Efendi İmam, Monla İlyas Efendi, İbrahim el-Muhzır

### **s.138/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Salahâne Mahallesi sâkinlerinden Ebubekir bin Ahmed nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfîzü'l-vesîka Osman Çelebi ibn-i Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûr muzâfâtından Hüseyinik nâm karyede vâki' Kehriz baĝı dimekle ma'rûf olub irs-i şer'le babamdan müntakil bir tarafı karındaşım Süleyman baĝı ve bir tarafı karındaşım Ömer baĝı ve bir tarafı kız karındaşım Abide baĝı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd baĝımı ve yine iki tarafı tarîk ile mahdûd olub karındaşım Süleyman ile müşterek üç buçuk hissede bir hisseyi muayyenemi tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î safka-i vâhide ile otuz yedi 'aded esedi gurusu merkûm Osman Çelebi'ye bey' ve teslîm ve temlik eyledüğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlik eyledüğinden sonra semen-i merkûm otuz yedi 'aded esedi gurusu yedinden ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr baĝ ve baĝçede ve su hissesinde kat'â medhalim kalmadı merkûm Osman Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır

keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarraf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

İshak Çelebi, Seyyid Halil bin Seyyid Mehmed, Osman bin Ali Beşe, İsmail Bey bin Musa, Monla Bekir el-Vekîl, Ali Beşe ibn-i Şaban, Mahmud bin Derviş, Tobal Osman, Osman Ağa Miralay, Mehmed Bey Çeribaşı ve gayrihim.

### **s.138/b.2:**

Medine-i Harput sükkânından olup hâlen nakîbü'l-eşrâf kâim-makâmı vekili olan fahrü's-sâdâtü'l-kirâm es-Seyyid Süleyman Efendi ibn-i es-Seyyid Hüseyin Çelebi nâm kimesne meclis-i şer'at-ı garrâda hâfîzü'l-vesîka fahrü'l-ulemâ Ahmed Efendi ibn-i Abdülbâki nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Kesrik nâm karyede vâki' Bağçecik değirmeni dimekle mâ'rûf değirmenin on altı sehmdede iki sehmini merkûm Ahmed Efendi ve ben münâsefe üzere iştirâ eylemiş idik el-hâletü hâzihi zikr olan on altı sehmdede bir sehm hissesi ellişer esbâbı ve tevâbi' ve levâhıkıyla merkûm Ahmed Efendi'ye dokuz 'aded esedi guruşa bey'-i bât-ı sahîh ile bey' ve temlik eyledüğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlik eyledüğünden sonra semen-i merkûm dokuz esedi guruş yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim iştirâ eylediğimiz hissede medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, el-Hâc İbrahim Efendi, es-Seyyid Mustafa Ebce, Osman Beşe Çelebi, Ali Beşe Hoşlı, Monla Mahmud el-İmam, (Ebu) Bekir Kethüdâ-yı (şehr) ve gayrihim.

### **s.138/b.3:**

Medine-i Harput muzâfâtından Hüseyinik nâm karye sâkinlerinden Kaya bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde dayısı müteveffa İbrahim ve kızı Ayşe nâm bîkr-i bâliğa tarafından bî-mahû nehc-i sübût vekîli olan Musa Efendi ibn-i Osman Efendi mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûre

kal'asında vâki' inde'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd ceddîm Mehmed'den vâlidem müteveffân Elif ve dayım merkûm İbrahime'e müntakil iden evlerde ve validemin bir def'a babasından müntakil hissesi ve ba'dehû dayıdan müntakil yine evlerde hissesi olmağıyla vâlidem müteveffân olub vârisi olduğım ecilden taleb iderim su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gibbe's-su'âl vekîl-i merkûm Musa Efendi müteveffân mersûme Elif kemâl-i sıhâtinde eğer babasından ve eğer karındaşı İbrahim'den intikal iden evlerin hissesi mukabelesinde sâ'îr eşyalardan olub sâlifü'z-zıkr evlerde medhali kalmayub müvekkilem mersûme Ayşe'nin mine'l-vücûh zimmeti ibrâ eylemişdir didikde merkûm Kaya vech-i meşrûh üzere vâlidesinin ibrâ eylediği münkir olub vekîl-i merkûmdan dâ'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden el-Hâc Mehmed bin Mustafa ve Ebubekir bin Davud nâm kimesneler hâzır-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' mersûme Elif kemâl-i sıhâtinde zıkr olan evlerden babasından ve karındaşı İbrahim'den müntakil hisseleri mukabelesinde sâ'îr maldan ahz idüb evlerde medhali kalmayub irse müteallik mersûme Ayşe'nin zimmeti ibrâ eyledi bu husûsa bu-vech üzere şâhidleriz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'iyeye eylediklerinden şahâdetleri mesmû'a olub bî-vech-i münâzaadan mezbûr Kaya'ya tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Müezzin İshak Çelebi, Hüseyin Bey Alaybeyizâde, es-Seyyid Ebubekir Köse, es-Seyyid İslam bin Munzur ve gayrihim.

### **s.139/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' an-asıl Kesrik nâm karyeden olub hâlâ Hırhıkde mütemekkin olan Meyrem veled-i Şeker nâm zimmîye tarafından husûs-ı âtî't-taksîm ve'l-ibrâyı tescîle vekîl oldı mesfûreyi ârifân olan Hasan Beşe ibn-i Abdullah ve Yusuf Beşe bin Bayram nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Norpek veled-i Herük nâm zimmî vekâleten meclis-i şer'de mersûmenin anası Şahmelik ve mürd olan karındaşı Bağdik'in oğlu Enanik nâm sagîrin dayısı Kirakos veled-i Marker zimmîler muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mersûme babası hissesi için karye-i Kesrik'de vâki' Hasan Beşe mülki ve bir tarafı bezirhâne ve bir tarafı Norpek zimmî mülki ve bir tarafı pınar



bu hudûd ile mahdûd iki bâb evleri ve karye-i mezbûrede iki tarafı el-Hâc Mustafa bahçesi ve bir tarafı Karaca oğlu tarlası ve bir tarafı çay ile mahdûd bostan yerinin yirmi dört sehmede yedi sehmi müvekkilem mersûme alub kabz ve kabul eyleyüb mezbûre irse müteallik mesfûre Şahmelik'de ve sagîr-i mesfûr Enan zimmîde vechen mine'l-vücûh alâkası kalmadı min-küllî'l-vücûh zimmetlerine ibrâ ve iskât eyledi didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-'ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Abdülkerim Abdülkadir, Abdâl Bey, es-Seyyid Yasin Çelebi bin Hasan Efendi, Süleyman Çelebi el-Hâc Mehmed, Hasan Beşe bin Abdullah ve gayrihim.

### **s.139/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi' Kesrik nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem mürd olan Bağdik veled-i Şeker nâm zimmînin sulbî oğlu Enan nâm sagîrin emvâlini hıfz ve ahvâlini zâbt itmek için bir vasî lâzım olmağın işbu hâmilü's-sefer Kirakos veled-i Marker vesâyet-i merkûmı müstehâk olduğu ecilden savb-ı şer'den mesfûr Kirakos sagîr-i mesfûrun emvâlini hıfz itmek için vasî nâsb olunub ol-dahi vesâyeten merkûmeyi kabul ve hidmet-i lâzimesi edâya müteahhid olmağın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Cemâziye'l-'ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Abdâl Bey, Hasan Beşe bin Abdullah, Yusuf bin Bayram, Süleyman Çelebi bin el-Hâc Mehmed, es-Seyyid Abdülkerim Çelebi, es-Seyyid Ebubekir Köse

### **s.139/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Hoca Mahallesi sâkinlerinden Safiye bint-i Osman Bey nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-ibrâyı tescîle vekîl olub zâtını ârifân olan el-Hâc Ebubekir bin Mahmud ve Mehmed Çelebi bin el-Hâc Osman nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Monla Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'at-ı garrâda kendi tarafından asil ve vâlidesi Kerime ve kız karındaşı Naime taraflarından tasdîke vekîl olan mersûme

Safiye'nin li-eb karındaşı Ömer Çelebi muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müvekkilem mersûme Safiye'nin babası müteveffâ Osman Bey'den müntakil Esediyye Mahallesi'nde vâki' evlerden ve tecemmülâthâneden Dere Hamamı'nda vâki' hissesinden ve Habusı karyesinden bezirhâne ve anbârlardan ve hâlâ zirâat olunan tohumdan ve bey' olan dükkân hissesinden cemî' ism-i mâl itlâk olunan emvâl ve erzâkdan guremadan hissesi mertebesi zimmetlerin ibrâ eyledüğinden sonra 'âla sebîlü't-tehârici's-şer'î müvekkilem mersûme Safiye hâtûn mezbûr Ömer Çelebi ve müvekkileleri mersûmetan Kerime ve Naime yedlerinden yirmi 'aded esedi guruşa ahz u kabz eyleyüb irse müteallik hissesinden mezbûrların zimmetlerine ibrâ-i 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât idüb mezbur evlerde ve tecemmülâthânedede ve hamam hissesinde ve Habus'da bezirhâne ve anbârda ve zirâat olunmuş tohumunda vesâ'ir eşyada ve müvekkilemin alâka ve medhali kalmadı şöyle ki bir tarîk ile müvekkilem mersûmeden bi'z-zât ve bi'l-vâsita dâ'vâm sudûr iderse inde'l-hükkâmü'l-kirâm mesmû'a olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene 1092.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i es-Seyyid İbrahim Çelebi, Molla Mustafa Müezzini-bî-Cami'-i Meydan, Hamza Beşe bin Hüseyin, el-Hâc Seyyid Mehmed Çelebi, Molla Mehmed bin Osman Nalcik, Molla Bekir Maksudzâde, Ali Çelebi bin Veli Ağa Çavuşzâde, Monla Veli bin Monla Süleyman ve gayrihim.

### **s.140/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' an-asıl Kesrik nâm karyeden olub hâlâ Hırhik nâm karyesinde mütemekkin olan Meyrem veled-i Şeker nâm zimmî tarafından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tescîlene vekîl olub mesfûreyi ârifân olan Hasan Beşe bin Abdullah ve Yusuf Beşe bin Behram nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan Nafenik veled-i Herdük nâm zimmî meclis-i şerî'at-ı garrâda mesfûrenin karındaşı oğlu Onan nâm zimmînin Ögay babası savb-ı şer' mutahharadan mensûb vasîsi olan Kirakos veled-i Marker muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ider ki karye-i Kesrik'de vâki' bir tarafı Hasan Beşe mülki ve bir tarafı Norpek zimmî mülki ve bir tarafı bezirhâne ve bir tarafı (üzeri çizilmiştir) bu hudûd ile mahdûd iki bâb evlerin ve karye-i mezbûrede vâki' iki tarafı el-Hâc Mustafa bağçesi ve bir tarafı Karaca oğlu tarlası ve bir tarafı çayır ile

mahdûd çevresi bostan yerinin yirmi dört hissede yedi hissesini on buçukdan müvekkilem sagîr mesfûrdan Vanas Şahmelik zimmîyeden almış idi el-hâletü hâzihi zikr olan evlerin ve bostan yerini bey'î kat' ile sagîr mesfûr Onan on üç guruşa müvekkilem mesfûre Meyrem'e bey' idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim bâ'de'l-yevm sagîr-i mesfûrun zikr olan iki bâb evlerden bostan yeri hissesi mülk-i müşterâsı keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehri Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Abdâl Bey bin Murad Bey, Süleyman Çelebi ibn-i el-Hâc Mehmed, Mehmed Çelebi ibn-i Ali Bey, es-Seyyid Ebubekir Köse, Maksud el-Muhzır ve gayrihim.

### s.140/b.2:

Esediyye Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Mehmed Bey ibn-i Halil Ağa nâm kimesnenin verâseti sulbî oğlu Halil ve sulbîyye kızları Asiye ve Belkıs hâtûnlara ve zevce-i metrûkesi Ayşe nâm hâtûn münhasıra olub tasmim meselesi otuz iki sehmden on dört sehmi mezbûr Halil'in ve yedi sehmi mezbûr Asiye hâtûnun ve yedi sehmi mersûme Belkıs hâtûnun ve dört sehmi mersûme Ayşe'nin olduğu zâhir olduktan sonra mersûme Asiye hâtûn tarafından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tescîline vekîl olub mersûmenin 'ammisi Ebubekir Ağa ve kayını Ahmed Bey şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan dayısı Hasan Bey ibn-i Mustafa Ağa nâm kimesne muvâcehesinde meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka mersûme Belkıs hâtûnun zevcesi Mehmed Çelebi bin Ali Bey nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' İğiki nâm karyede vâki' olub Boyacı Değirmeni dimekle ma'rûf değirmen müteveffâ-yı mezbûr müvekkilemin babası merkûm Mehmed Bey'den müntakil olub vech-i muharrer üzere zikr olunan değirmende ve li-eb esbâb ve tevâbi' ve kavak bağçesiyle ve levâhıkıyla müvekkilem mersûme Asiye hâtûnun otuz iki sehmden yedi sehmi olmağıyla el-hâletü hâzihi zikr olan yedi sehmi hissesini müvekkilem mersûme Asiye bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile iki yüz 'aded esedi guruşa merkûm Mehmed Çelebi'ye bey' ve teslîm ve temlîk eyleyüb edâmız minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eyledüğinden sonra meblağ-ı merkûmun yüz otuz 'aded esedi guruş nakd ve otuz guruş

dahi merkûm Mehmed Çelebi zevcesi mersûme Belkıs'dan iştirâ eylediği müvekkilem ile müşterek bağ hissesi olan nısfı bağ muayyen bağı ve yine zevcesinden merkûm Mehmed Çelebi iştirâ eylediği sîm düğmeli kadife kâftanı ve bir sîm soma kemeri ve bir heft altun küpe ve altunı hâtemî otuz guruşa ve on guruş dahi bir tüfeği müvekkilem mersûme Asiye merkûm Mehmed Çelebi yedinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr değirmende min-ba'd medhalim kalmadı bâ'de'l-yevm yedi sehmi merkûm Mehmed Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Osman Ağa Mirialay hâlâ, Mehmed Han Ağa ibn-i Allahvirdi Ağa, Hasan Ağa ez-Zâim, el-Hâc Ahmed Beşe bin Mehmed, İshak Çelebi el-Müezzin, Mehmed Bey Çeribaşı, Resul Bey tımâri, ibn-i Monla Süleyman Veli Çelebi, Ali Efendi ibn-i Monla Süleyman, Mehmed Bey bin Pehlülzâde, İbrahim Beşe bin Mehmed Bey, Ömer Çelebizâde, Maksud Beşe ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.141/b.1:**

Medine-i Harput sâkinlerinden olup hâlâ Bağdad Behişt Abâd'da olan Ahmed Beşe ibn-i Mehmed nâm kimesne (nâm kimesne) tarafından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semene vekîl olup Osman Çelebi ibn-i Maksud ve Ömer Beşe ibn-i İslam nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan el-Hâc İsmail bin Abdurrahman nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Ali Çelebi bin Harun nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm Medine-i Harput'da Ebu Tahir Mahallesi'nde vâki' bir tarafı şâhid merkûm Osman Çelebi menzili ve bir tarafı Monla oğlu menzili ve bir tarafı Kürk oğlu Şaban menzili ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olup müvekkilim mezbûr Ahmed Beşe'nin mülk-i müşterâsı olan bir bâb sofa ve bir bâb kış evi ve bir fevkanî eyvan ve tahtı ahurı ve bir bâb saman evini ve havlı harâbesiyle tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile vekâletim hasebiyle târih-i vesîkadan bir mukaddem-i merkûm Ali'ye otuz esedi guruşa bey' ve temlik eylediğimde ol-dahi iştirâ ve tesellüm ve temlik eylediğinden sonra semen-i merkûm otuz beş 'aded esedi guruş merkûm Ali yedinden vekâleten ahz eyledim sâlifü'z-zikr evlerde müvekkilim mezbûr Ahmed Beşe'nin medhali

kalmamışdır el-hâletü hâzihi yedine hüccet-i şer'iyeye virülsün didikde vekîl merkûm el-Hâc İsmail'in ikrârını mezbûr Ali Çelebi'den tasdîk itmek mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Ebubekir Efendi es-Seyyid İbrahim Çelebi, el-Hâc İbrahim Efendi, el-Hâc Ahmed tâbi' Ömer Ağa, Ali Efendi el-Hatib, Monla Ali Ulak, es-Seyyid Mustafa Mutaf

### **s.141/b.2:**

Medine-i Harput kal'ası sâkinlerinden Kerime bint-i Halil nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'd-dâ'vâya nehc-i şer'î üzere (üzere) vekîl olub oğlu olan Süleyman bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf lâzîmü't-teşrîfde kal'a-i mezbûr sâkinlerinden es-Seyyid Halil Çelebi ibn-i İbrahim nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Kal'a Hamamı'nda vâki' bir tarafı Karaca oğlu İsmail evi hâlîsi ve bir tarafı Tırtır oğlu Ahmed beyinde vâki' Han mevzi'ni ve içerüde halvetde sol tarafda bir tarafı merkûm es-Seyyid Halil evi ve bir tarafı altda mezbûr İsmail evi yeri ile mahdûd igtisâl mevzi'ni yevm-i selâse günü yirmi seneden mütecâviz vâlidem Halise ser-kariş idüb bilâ-nizâ' mutasarrıf iken hâlâ mezbûr es-Seyyid Halil Çelebi bî-vech-i tasarrıfımıza mâni' olur su'âl olunub kasr-ı yedlerine tenbîh olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr es-Seyyid Halil Çelebi zikr olan mevzi'leri Neccâr Yunus benimdir deyü hâlâ bana feragât eyledi vech-i meşrûh üzere mersûme Kerime'nin olub yirmi seneden mütecâviz tasarrıf eylediği ma'lûmum değildir didikde vekîl-i merkumdan dâ'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden olub ricâlden Ahmed bin İnâyetullâh ve nisvânda Ayşe ve Kezban bint-i Halil nâm hâtûnlar hâzırân-ı bi'l-meclis olub eserü'l-istişhâd fî'l-vâki' sâlifü'z-zikr mevzi'leri yevm-i selâsede mersûme Kerime seneden mütecâviz meblağ-ı mutasarrıf olub hâlîsi ferş eylediğini bilirüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde makbûl olub mevzi'-i merkumlardan merkûm es-Seyyid Halil Çelebi'nin kasr-ı yedinden tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî selh Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Ali Efendi el-Hatib, Ali Ağa ibn-i Allahvirdi Ağa, Mehmed ez-Zâim Hasan Ağa, Molla Mustafa el-Müezzîn, es-Seyyid İsmail Çelebi Mütevellizâde, el-Hâc Ali timâr

#### s.141/b.3:

Medine-i Harput Cami'-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden Ahmed Çelebi ibn-i Babahindi nâm kimesne meclis-i şer' de hâfizü'l-vesîka es-Seyyid Ebubekir Çelebi ibn-i es-Seyyid Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Şuşnaz Nâhiyesi'nde vâki' bir tarafı bazen mahsûsa benim ve bazen karındaşım ve vâlidem ile müşterek olduğumuz ve bir tarafı dahi Ahmed nâm kimesne tarlası ve bir tarafı Velican nâm kimesne bu hudûd ile mahdûd olub ceddım bana hisse ve temlîk eylediği bağ ve bağçe ve tarlanın evvela bağ ve bağçesini bey'î kat' ile yirmi beş 'aded esedi guruşa ve saniyen zimmetini ve tarlasını on beş esedi guruşa merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi'ye bey' ve tefvîz eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tefevvüz eylediğinden sonra meblağ-ı mezkûr cem'an kırk 'aded esedi guruş merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm zikr olan ceddım hîbe eyleyüb sudûr-ı mezkûr dâhilinde medhalim kalmadı didikde inde'l-tasdîk mâ-vak'a olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi, Ali Efendi Hatib, es-Seyyid Ebubekir Efendi, es-Seyyid Abdurrahman Şeyh, el-Hâc İbrahim Efendi, es-Seyyid Mustafa Ebce, Molla Mahmud el-Müezzîn, Molla Bekir Topcı ve gayrihim.

#### s.142/b.1:

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden olub hâlâ İstanbul tarafında olan Abdullah Çelebi ibn-i Abdullah Efendi tarafından Paşamzâde Ali Ağa ve es-Seyyid Resul bin es-Seyyid Mahmud nâm kimesneler şahâdetleriyle cem' umûrına sâbitü'l-vekâle olan el-Hâc Ali nâm kimesne meclis-i şer' de işbu hâfizü'l-vesîka Halil Ağa ile müvekkilim mezbûr Abdullah 'alâ tarîki'l-iştirâk Medine-i mezbûra tâbi' Hozekdek ve Kehli nâm karyelerin bin doksan bir senesinde mahsûlundan sipâhi Hasan'a âyid olan hissesini merkûm Hasan'dan iltizâm

eylemeleriyle müvekkilim mezbûr Abdullah Çelebi misaferete gitmekle merkûm Halil Ağa zabt eylemiştir intifâinden müvekkilim Abdullah Çelebi'ye âyid olan hissesini talep iderim su'âl icrâ olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm Halil Ağa merkûm Hasan'dan zikr olan karyelerde hissesini bana ve merkûm Abdullah Çelebi'den aldım didüğü vâkitde zirâ' dahi sünbül olmamış idi ba'dehû iltizâm virdüğüne pişman olub vâkt-i sünbüle mukaddem iltizâm ve bey' câiz değildir deyü dâ'vâ idüb fetvâ-yı şer'ine mücebince yine elinden olub kabz ve tasarrufına dâhil olduktan sonra hasât vakti olub bey'-i sahîh-i olduğu hinde mukaddem iltizâmımızdan ziyâde bahâ ile mahsûsen kendim almışım merkûm Abdullah Çelebi'nin medhali yokdur deyüb vekîl-i merkûm vech-i muharrer üzere tekrar bey' ve mezbûr Hasan dâ'vâ ile alduğunu münkir olub merkûm Halil Ağa'dan takrîrine mutâbık beyyine talep olundukda müslimînden Monla Mustafa bin İbrahim ve Ebubekir bin Ömer nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' mezbûr Hasan merkûm Halil Ağa'dan dâ'vâ idüb mukaddem iltizâm-ı şer'î olmadığı ecilden yedimden alduğundan sonra sâniyen ziyâde bahâ ile vakt-i hasâtda merkûm Halil Ağa'ya virilmiştir şahâdet eyledüklerinde şahâdetleri makbûle olub yedinde olan fetvâ-i şerîfe-i mücebince bî-vech-i münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Ağa ibn-i Allahvirdi Ağa, Hamza Bey, Ali Efendi el-Hatib, İshak Çelebi el-Müezzîn, es-Seyyid İsmail Mütevellizâde, es-Seyyid Ahmed Çelebi Ebce, Hamid Çelebi ve gayrihim.

### **s.142/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden Maksud bin Abdullah el-Muhzır meclis-i şer'î şerîfde işbu hâfizü'l-vesîka es-Seyyid Ali bin Ebulkasım nâm kimesne muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Osman Beşe menzili ve bir tarafı Kebabcı Seyyid Mustafa ve Hamza menzilleri bu iki tarafı tarîk ile mahdûd olub harâbesi mülk-i mevhubem ba'dehû binâ eylediğim bir bâb sofa ve bir bâb kış evi ve bir bâb matbah ve bir bâb ahur ve fevkî oda ve iki eyvan ve havlı tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm es-Seyyid Ali Çelebi'ye altmış 'aded esedi gurus ile bir

mikdâr veznî nâ-ma'lûm penbeye bey' ve teslîm ve temlîk eyledüğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eyledüğinden sonra semen-i merkûm altmış yedi 'aded esedi guruş ile veznî nâ-ma'lûm penbeyi yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr evlerde min-ba'd medhalim kalmadı merkûm es-Seyyid Ali'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i es-Seyyid İbrahim, Ali Efendi el-Hatib, İshak Çelebi el-Müezzîn, es-Seyyid Mustafa Ebce, Monla Ebubekir Maksudzâde, es-Seyyid Abdurrahman Sağmani, Mehmed Çelebi İmam, Etmekci Mustafa bin Na'l-bend Ahmed, Ömer Beşe ibn-i İslam, Ahmed Çelebi Keçecizâde, Kasım Beşe ibn-i Emir Ahmed, İbnehu Eyüb, Musa Efendi el-Hatib ve gayrihim.

### **s.142/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Ortak Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Hasan ve Halil ibn-i Zülfü nâm kimesneler asâlaten ve kız karındaşları Emine ve Ayşe hâtûnlar tarafından mersûmetanı ârifân olan es-Seyyid Osman Çelebi ibn-i Ali ve Osman Beşe ibn-i Bayram nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan merkûm el-Hâc Hasan vekâleten meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde hâfizü'l-vesîka el-Hâc Bali bin Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûrede Mutaf sûkında vâki' bir tarafı es-Seyyid Yusuf oğlu ve bir tarafı Osman Beşe dükkânı ve bir tarafı mescid ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub mülkimiz olan bir bâb Aşçı dükkânını bey'î kat' ile merkûm el-Hâc Bali'ye bir mushaf-ı şerîf ile yirmi üç 'aded esedi guruşa bey' ve teslîm eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm eyledüğinden sonra mushaf-ı şerîf ile yirmi üç 'aded esedi guruşa (s.143) asâlaten ve vekâleten bi't-tâmam ahz u kabz eyledik bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr dükkânda medhalimiz kalmadı merkûm el-Hâc Bali'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf karındaşımız Abdüllatif Beşe'nin sâlifü'z-zikr dükkânda hissesi yokdur eğer gelüb merkûm el-Hâc Bali'den dâ'vâ idersen zararın ben zâmin deyü merkûm el-Hâc Hasan'a takrîr itmeğîn



mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî‘ü’l-âhir li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, es-Seyyid Mustafa Çelebi Mutaf, es-Seyyid İslam bin Munzur, el-Hâc İsmail bin Abdüssamed, Veli Beşe bin Kizar Bey, Ali Beşe bin Abdülhalik, el-Hâc Derviş Mehmed, es-Seyyid Ebubekir Çelebi Koyubaş, Yusuf bin Hamid, es-Seyyid Yasin Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Monla Ebubekir Maksudzâde ve gayrihim mine’l-huzzâr.

### **s.143/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Sefer veled-i Kerabid nâm zimmî meclis-i şerî‘at-ı garrâda işbu hâmilü’s-sefer Oseb Keşiş veled-i Tomcan muvâcehesinde tav‘an ikrâr-ı sahîh-i şer‘i ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î idüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ iki tarafı mesfûr Tomcan zimmî ve bir tarafı Şağvat zimmî mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub bir bâb oda ve bir bâb kış evi ve bir bâb matbah ve bir çerdak ve bir örtmeyi harâbesiyle ve tevâbi‘ ile tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘i ile mesfûr Oseb Keşiş’e yirmi beş ‘aded esedi guruşa bey‘ ve teslim ve temlik eyledüğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlik eyledüğinden sonra semen-i merkûm yirmi beş ‘aded esedi guruşa mesfûr Oseb yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr evlerde ve harâbesinde mezbûr Oseb’in mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ’il-i Cemâziye’l-‘ûlâ li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

es-Seyyid Mustafa Çelebi Ebce, es-Seyyid İslam bin Munzur, Molla Veli bin Molla Süleyman, İsmail Çelebi Karacazâde, Osman Beşe Cebelizâde, Yarenci Monla Mehmed, Halil bin İshak Çelebi, Hüseyin Çelebi Çabgirzâde, Kirkor Keşiş, Minas Keşiş, Hoçik veled-i Şemdir ve gayrihim.

**s.143/b.2:**

Harput mahallâtından Ortak Mahallesi sâkinlerinden İsmail Bey ibn-i Mustafa nâm Cendi meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde hâfîzü'l-vesîka el-Hâc Mustafa bin Yusuf nâm kimesne tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olan İsmail Ağa ibn-i el-Hâc Mehmed muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Kesrik nâm karyede vâki' iki tarafı Yusuf Bey mülki ve bir tarafı Bedik zimmî mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan üç bâb evleri havlısıyla tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm el-Hâc Mustafa'ya on altı esedi guruşa bey' idüb ol-dahi iştirâ ve temlik ve tesellüm eyledüğinden sonra semen-i merkûm on altı 'aded esedi guruşa merkûm el-Hâc Mustafa yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim zikr olan üç bâb evlerde ve havlısında min-ba'd medhalim kalmadı merkûm el-Hâc Mustafa'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde vekîl-i merkûm İsmail Ağa dahi bi'l-vekâle tasdîk ve kabûl itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, es-Seyyid Ebubekir Köse, Osman Çelebi Cebeli, es-Seyyid Mustafa Çelebi Mutaf ve gayrihim.

**s.143/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden Raziye bint-i Haydar nâm hâtûn mahalle-i mezbûrede vâki' evini bey' idüb kabz-ı semen eylemek zevcî İbrahim Çelebi ibn-i Ahmed nâm kimesneyi tarafından vekîl eyledüğüne karındaşı Mahmud Çelebi ve Hemşirezâdesi Hasan Çelebi bin Süleyman nâm kimesneler hasm-ı hâced mahzarında şahâdet eyledüklerinde merkûm İbrahim Çelebi'den vekâlet-i merkûmeyi kabûl idüb mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l yevmi's-sâbi' min şehri Cemâziye'l-ülâ li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Osman Ağa Miralay, Hasan Beşe bin Habil, es-Seyyid İbrahim Çelebi bin Mustafa Çelebi, el-Hâc Hasan Kalkancı ve gayrihim.

**s.144/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Zalunî nâm karye sâkinlerinden Meradik veled-i Evik nâm zimmî asâlaten ve karındaşı oğulları Erziman ve Kesbir ve Melkik zimmîler taraflarından Ebubekir Çelebi ibn-i el-Hâc Murad Ağa ve el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed nâm kimesneler şahâdetleriyle mesfûr Meradik vekâleten meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Hasan bin Abdullah nâm kimesne muvâcehesinde asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı tâm bast-i merâm idüb karye-i mezbûre önünde bir tarafı Mustafa Ağa'nın kavak bağçesi ve bir tarafı yine benim seküm ve bir tarafı dere ve bir tarafı tarîk ile mahdûd mülki müşterek bostan yerimizi târih-i kitâbdan iki sene mukaddem altı 'aded esedi guruşa merkûm Hasan'a bey' idüb semen-i merkûm altı guruş tamâmen ahz u kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr hudûd dâhilinde medhalim kalmadı mezbûr Hasan'ın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Osman Ağa Miralay, Hasan Ağa ez-Zâim, Mehmed Han Ağa ez-Zâim, es-Seyyid Ebubekir Efendi el-İmam, Mehmed Bey Çeribaşı, Kôr Resul tımâri, İsmail bin Abdullah, Yusuf Bey Hamidili, Veli Murad, İbnehu Haydar ve İbrahim, Ahmed bin Abdullah ve gayrihim.

**s.144/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden Raziye bint-i Haydar nâm hâtûn tarafından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semene müseccel vekîli olan zevcî İbrahim Çelebi ibn-i Ahmed nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i es-Seyyid Yusuf muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı es-Seyyid Hasan oğlu mülki ve bir tarafı Gökçegüz oğlu Ahmed Beşe mülki ve bir tarafı Kara Bekir oğlu mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub fevkanî ve tahtânî müvekkilemin mülk-i müşterâsı olan evlerini vekâletim hasebiyle merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi'ye yüz 'aded esedi guruşa veznî nâ-ma'lûm penbe ve bir mikdâr bî-vezn bibere bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dûd teslîm-i mebî' mahdûd eyledim bâ'de'l-yevm zikr olan evlerde müvekkilemin medhali kalmadı merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi'nin mülk-i

müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l yevmi's-sâbi' min şehr-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi Hatib bî-Cami'-i Kebir, Osman Ağa Miralay, Hasan Beşe bin Habil, Ebubekir Ağa bin Halil Ağa, Mehmed Bey Çeribaşı, Ali Çelebi Şehzâde, İbnehu Mehmed Çelebi, el-Hâc Hasan ve gayrihim.

### **s.144/b.3:**

Medine-i Harput'a tâbi' Kesrik nâm karyede sâkine Şahmelik veled-i Ercü nâm zimmîye asâlaten ve mürd olan Bağdik zimmînin sulbî sagîr oğlu Onanik savb-ı şer' mutahharadan mensûb-ı vasîsi olan Kirakos veled-i Markar zimmî asâlaten meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrifde el-Hâc Mustafa bin Yusuf nâm kimesne muvâcehesinde her biri asâlaten ve vesâyeten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb karye-i mezbûrede vâki' iki tarafı merkûm el-Hâc Mustafa Bey bağçesi ve bir tarafı Karaca oğlu tarlası ve bir tarafı çayır bu hudûd ile mahdûd mülk-i mevrûsem olub sagîr mesfûr için Meyrem zimmîyeden iştirâ olunan çevirme bostan yerini sagîr mezbûrun nafâka ve kisveye ihtiyacı olub bey' itmek evlâ ve enfâ' olmağıyla mebî' arz olunub rağbât-ı nâs bi'l-küllîye münkatı' olub otuz beş guruşdan merkûm el-Hâc Mustafa üzerinde karar idüb ziyâde bahâ ile âher talebi olmadığından mâ'adâ meblağ-ı merkûm bahâsından ziyâde olmağıyla asâlaten ve vesâyeten sâlifü'z-zikr çevirme bostan yerini haftada bir gün yevmi's-sebt mülki suyu ile merkûm el-Hâc Mustafa'ya otuz beş 'aded esedi guruşa bey' idüb kabz-ı semen ve ma'dûd teslim-i mebî' mahdûd eyledik bâ'de'l-yevm el-Hâc Mustafa'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Cemâziye'l-ûlâ li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Çelebi ibn-i Ali Bey Şehzâde, Süleyman Çelebi ibn-i el-Hâc Mehmed, Yusuf Beşe ibn-i Bayram, Molla Mehmed Nanikzâde, Hasan Beşe ibn-i Abdullah ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.145/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn-i Hasan Efendi nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda hemcivârı olan Derviş Mehmed bin Hoca nâm kimesne mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Derviş Mehmed'in havlısında kenîfî mülki odamın divarına muttasıl olub çirkâbı divarımı zararı ve odama râyiha-i kerîhesi olmağıyla bundan akdem bin seksen iki târihinde Medine-i mezbûrede hâkimü'ş-şer' olan Hamdi Efendi tarafından naîb gidüb zararı müşâhede ve hedmine hükm ve hüccet-i şer'îye olunduktan sonra yine hedm itmeyüb ke'l-evvel zararı bâki olmağıyla hüccet-i şer'îyye mücebince bi-l-fi'l Şeyhü'l-islâm sellemehü's-selâm fâziletli Ali Efendi hâzretleri zararını def' için fetvâ-yı şerîfe i'tâ' idüb ve der-devlet-i âliyye ârz-ı hâl eylediğimde hüccet-i şer'îye ve fetvâ-yı münîfe mücebince hedm olunmak bâbında fermân-ı cihân-mutâ' sâdık ve ihsân buyurulub ba'dehû bin doksan târihinde dahi Medine-i mezbûrede hâkimü'ş-şer' olan Ahmed Efendi yine hedm olunmak için hükm ve hüccet-i şer'îyye eyleyüb ve hâlen vâli-i Diyârbekir saâdetli Mahmud Paşa hazretleri dahi hedmine buyruldu-i şerîfe virüb bu kâdir temessükât ma'mûl bahâ var iken yine itâat-i şer' itmeyüb hedm eylemez su'âl olunub takrîri tahrîr ve senedlerimize nazar olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır diyüb emr-i şerîfi ve fetvâ-yı münîfeyi ve hüccet-i şer'îyeleri buyruldu ibrâz eyleyüb nazar olundukda fermân-ı 'âlîşânın mazmûn-ı şerîfinde hücceti ve fetvâ-yı münîfesi mücebince kâdimdir deyü te'allül ittürilmeyüb hedm oluna deyü fermân buyurulub ve fetvâ-yı şerîfe mazmûnunda dahi zeyd cârî Amır'ın mülk divarına muttasıl olan kendi mülk arsasında bir kuyu hâfr idüb içine çirkâbını icrâ itmekle Amır'ın divarına zarar beydâ olsa hâlâ Amır ve zîde zararını def' itdürmeğe kâdir olur mı beyân buyurıla deyü mûmâ-ileyh şeyhü'l-islâm hazretlerine istifta olundukda cevâb bâ-cevâbında olur deyü buyurulmağın ve hüccet-i merkûmları dahi takririne mutâbık müşâhede olunub merkûm Derviş Mehmed'den su'âl olundukda fi'l-vâki' kenîfim merkûm es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin divarına muttasıldır lâkin zararı olmağıyla hedmine hükm olunmamışdır deyü Mevlânâ-yı merkûm Ahmed Efendi'nin hüccetini münkir olub merkûm es-Seyyid Ahmed Çelebi'den mazmûn hüccet-i beyyine talep olundukda hüccet-i merkûm zeylinde esâmîleri mestûr olan şûhud-ı meclisden olub ulemâdan Amır Efendi ibn-i Monla Abbas ve Mehmed Efendi ibn-i Monla Hacı nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' Mevlânâ-yı merkûm Hamdi Efendi tarafından Nâib Feyzullah Efendi varıb zararın müşâhede ve keşf eyledüğinden

sonra Mevlânâ-yı merkûm hedmine hüküm idüb işbu hücceti bizim muvâcehedemizde ketb eyledi deyü her biri edâ-i şahâdet eyleyüb şahâdetleri mesmû'a olduktan sonra fermân-ı âlî ve fetvâ-yı münife ve hüccet-i şer'iyeler ve buyurıldı mücebince yine kenîfî hedm ve kuyusını dutmağa hüküm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Ebubekir Efendi el-İmam, Ali Efendi el-Hatib bî-Cami'-i Kebir, İshak Çelebi el-Müezzîn, es-Seyyid Mustafa Ebce, Veli Beşe bin Mahmud Beşe Tosun, es-Seyyid Yahya Molla Süleyman, Osman Beşe Cebelizâde ve gayrihim.

### **s.145/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbî' Mornik nâm sâkinlerinden Ohan veled-i Manvek nâm zimmî meclis-i şer' de Medine-i mezbûra tâbî' Gölcük'de Ohenik veled-i Serak nâm zimmî mahzarında üzerine da'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mesfûr Ohenik'de kırk esedi gurus ve yirmi esedi dahi yirmi mâî kaftân bahâsından cem'an altmış esedi gurus alacak hakkım vardır su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mesfûr Ohenik mesfûr Ohan'da on beş gurus almış idim ve on beş gurus dahi kendüye edâ eyledim ziyâde olmamışım deyü on beş gurusdan ziyâde-i münkir olub müdde-i-i mezbûr Ohan'dan dâ'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Murad bin Hüseyin ve Mehmed bin İbrahim nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân bi'l-meclis olub münkir-i mesfûr Ohenik zimmî mahzarında istişhâd olundukda fi'l-vâki' münkir-i mesfûr Ohenik bizim huzûrumuzda müdde-i-i merkûm Ohan'dan kırk esedi gurus nakd alub yirmi gurus dahi yirmi mâî kaftan alub cem'an yetmiş gurus deyni olduğına şâhidlerüz ve şahâdet dahi iderüz deyü her biri şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub on beş edâya beyyine ikâme iderse kırk beş esedi (s.146) gurus edâya tenbîh birle bâ'de't-tebyîn altmış gurus edâya tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i şehri-i Rebî'ü'l-âhir li-sene 1092.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Mevlüd Süyük Yolan, Ali Efendi el-Hatib, Monla Ebubekir bin Mustafa, es-Seyyid Ebubekir Efendi el-İmam, es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Ömer ve gayrihim.

**s.146/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Nur Ali mezraası sâkinlerinden Piri Bey ibn-i Ali nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâmilü's-sefer karye-i Holvenk sâkinlerinden İğik veled-i Köseyük nâm zimmî muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb karye-i Holvenk'de vâki' bir tarafı mesfûr İğik menzili ve bir tarafı tarîk ve iki tarafı Manuk oğlu Remakar zimmî menzili ile mahdûd olub Boğık oğlu Veli Murad'ın zimmîden iştirâ eylediğim evler harâbesini târih-i kitâbdan dört sene mukaddem bey'-i bât-ı kat' ile mesfûr İğik'e dört 'aded esedi guruşa bey' ve teslîm ve temlîk eyleyüb ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eyledüğinden sonra semen-i merkûm dört esedi guruş mesfûr İğik zimmîden ahz idüb sâlifü'z-zikr evler harâbesinde min-ba'd medhalim kalmayub mesfûr İğik'in mülk-i müşterâsı olmuştur el-hâletü hâzihi yedine hüccet-i şer'iyeye ref' olunsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Molla Ebubekir bin Mustafa Beşe, Fahrü'l-akrân Ali Ağa, Ehuhu Mehmed Han Ağa, Hamid bin Mehmed, Monla Hasan bin Mirza Keykalı ve gayrihim.

**s.146/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Sinabud Mahallesi sâkinlerinden Arslan ve Kirakos veled-i Kilis nâm zimmî meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde kendi tarafından asil ve vâlidesi Medki zimmîye tarafından nehc-i şer'î üzere vekîl olub 'ammileri Ohan veled-i Vartanis nâm zimmî mahzarında her biri dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb ceddimiz mesfûr Vartanis Restayış Keşiş ile karındaşları olub mesfûr Vartanis kemâl-i hüccetinde Sinabud Mahallesi'nde vâki' evlerin ceddimiz mesfûr Medkiye hîbe eyledüğün mesfûre Medki isbât ve hüccet itmişdir lâkin mesfûr Vartanis Keşiş mürd olduğunda verâseti karındaşı mesfûr Vartanis oğlu 'ammimiz işbu Ohan ve diğer oğlu babamız Kilis diğer oğlu Elkisan'a münhasıra olub ba'dehû babamız mürd olub hissesi bizlere ve Elkisan mürd olub verâseti kızlarına ve avretine ve karındaşı işbu Ohan münhasıra olmuş iken mahalle-i mezbûrede vâki' olub mesfûre Medki'nin mülk-i mevhubı olan evlere muttasıl mesfûr Restayış Keşiş'den müntakıl evleri dahi mesfûr Ohan anası mesfûre Medki bi'l-külliyeye tasarruf idüb hissemizi virmezler su'âl olunub takrîrleri tahrîr ve mahalline varılıb hudûdu ta'yîn ve 'alâ mâ-farzullah-i teâla taksîme tenbîh olunmak

matlubumdır didiklerinde gıbbe's-su'âl mesfûr Ohan mahalle-i mezbûrede münâzi'fih olan evleri babası vâlidesi hıbe itmekle mutasarrıf evlerden Restayış Keşiş'in zikr olan evlerde hissesi olduğu ma'lûmum değildir üzerine varılıb ne mikdâr yeri isbât olursa taksime râzıyım didikde cânib-i şer'-i şerîfden Monla Mustafa irsâl olunub anlar dahi zeyl-i vesîkada mestûrû'l-esâmî olan Müslümanlar ile mahall-i nizâ'a varıb akd-i meclis eyledüğünde mesfûran Arslan ve Kirakos zimmîlerden beyyine taleb olundukda zimyandan Yigob veled-i Sefer Menas veled-i Ahik zimmîler hâzırân olub işbu altı bâb evlerin harâbesi ile durdı Vartanis'in olub hâlâ Medki'nin mülk-i mevhubıdır ve iki bâb evi ve bir havlı kilise tarafında ve bir bağ kış evinde direkden direk muayeneye tahtı ile nisf hazine evi dahi Keşiş'in evidir deyü her biri şahâdet eylediklerinden sonra nâib-i mekûm tahrîr ve gelüb takrîr itmeğın altı sehmin Keşiş otuz iki sehmi mesfûran Arslan ve Kirakos iki sehmi Ohan ve iki sehmi Elkisan kızlarına ve zevcesine ve Ohan'a taksime tenbîh olunub mâ-bâkiden kasr-ı yedlerine terefeyne hükm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Mustafa bin Molla Süleyman, Ahmed Çelebi ibn-i Abdullah, Ali Efendi el-Hatib, es-Seyyid İslam bin Munzur

### **s.147/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Monlakendi sâkinlerinden Mehmed bin Besi nâm kimesne Medine-i mezbûra tâbi' olub Uluabad Nâhiyesi'nde vâki' Kürdimlik nâm karye sâkinlerinden Ebubekir ibn-i Hüseyin nâm kimesneyi meclis-i şer'î şerîfe ihzâr mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan on gün mukaddem mezbûr Ebubekir gice ile evimin bacasından inüb bir teşt ve bir kazgan ve bir hamâil ve bir buçuk kîle buğday ve yedi 'aded şalvar ve bir orak ve bir mikdâr penbe eşyalarımı çıkarub gitudüğünden sonra tecessüs eyleyüb haberdar olduğımda teştı ve kazganı ve dört şalvarımın aynısı ile bana teslîm idüb bâki üç şalvar ve hamâil ve orak ve buğday ve penbem zimmetinde kalmışdır hâlâ su'âl olunub takrîri tahrîr ve icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm Ebubekir fi'l-vâki' gice ile mezbûr Mehmed'in evi bacasından girüb ve bir teşt ve bir kazganı ve beş şalvarını ve bir hamâilini ve bir orak ve üç rub' mikdarı buğdayını çıkarub serika eyledüğünden sonra teştini ve kazganını dört 'aded şalvarını teslîm idüb zimmetinde bir şalvar ve bir hamâil



ve orak ve üç rub‘ buğday kalduğını bi’t-tav‘a mukırr ve mu‘terif olmağın mûcebiyle hükm birle mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sânî ışrîn min Şehr-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib bî-Cami'-i Kebir, İşhak Çelebi el-Müezzin, Molla Mahmud Müezzin-i Esediyye, es-Seyyid Ebubekir Köse, es-Seyyid Yahya Çelebi ibn-i Molla Süleyman ve gayrihim.

### **s.147/b.2:**

Husûs-ı âtî'l-beyânı mahallinde taksîm ve tebeyyün ve gelüb meclis-i Şer‘de inhâ ve ta'yîn için savb-ı Şer‘ mutahharadan nâib iltimâs olunmağıyla Mevlânâ Monla Mustafa ta'yîn ve irsâl olunub ol-dahi zeyl-i vesîkadan mestûrü'l-esâmî olan müslimîn ile Medine-i mezbûrede vâki‘ Kal‘a Hamamı'na varıb akd-i meclis eyledüğinde Medine-i mezbûre sâkinlerinden es-Seyyid Yusuf oğlı İsmail ve el-Hâc Ahmed bin Fethullah nâm kimesneler hâzirûn olub hamam-ı merkûmun ricâl kapusundan girdikde sağ tarafında on Şibr hâlî mevzi'nin nısfı merkûman es-Seyyid Yusuf ile oğlı İsmail'in ve bir rub‘ı merkûm el-Hâc Ahmed'in ve bir rub‘ı Halil Beşe zevcesinin olmağıyla beş Őibrniki tahta dibi tarafından es-Seyyid Yusuf ile oğlına ta'yîn idüb ve Halim oğlı Halis tarafından iki buçuk Őibrni Halil Beşe zevcesi için hisse ta'yîn idüb ve mâ-beyninde dahi iki buçuk Şibr mevzi'ni merkûm el-Hâc Ahmed'e ta'yîn eyleyüb ve içerüde dahi kazgan önünün sağ tarafında kürün önünde igtisâl mevzi'leri cümlesinin beş Şibr mevzi' olmağıyla iki buçuk Őibri merkûman es-Seyyid Yusuf oğlına ve iki buçuk Őibrni dahi münâsafâ üzere merkûman el-Hâc Ahmed ile ve Halil Beşe zevcesine ta'yîn ve taksîm ve gelüb haber virmeğin mâ-vak‘a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Süleyman Çelebi ibn-i Munzur Bey, Ehuhu İbrahim Çelebi, Ebubekir Helüzkâde, Mahmud Bey Tımârzâde, Mehmed Hamamcı, Ebubekir bin el-Hâc Ahmed Beşe ve gayrihim.

**s.147/b.3:**

Medine-i Harbut mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Monla Cebrail bin Osman nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka Hamza Beşe bin Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr-ı tâm ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Uncı Osman mülki ve bir tarafı Keçeci oğlu Mehmed mülki ve bir tarafı Derviş Ahmed mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan havlı müştemil bir bâb sofa ve bir bâb kış evi ve ahur ve bir bâb oda ve örtmeyi tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Hamza Beşe'ye yetmiş 'aded esedi guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eyledüğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve temlîk ve tesellüm eyledüğünden sonra semen-i merkûm yetmiş 'aded esedi guruşa merkûm Hamza Beşe yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr sofada ve kış evinde ve ahurda ve örtmede ve odada ve havlıda katâ' medhalim kalmadı bâ'de'l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrif olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundi. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ömer Ağa ibn-i Murtaza Ağa, Yusuf Bey ibn-i el-Hâc İbrahim Ağa, Monla Veli bin Monla Süleyman, es-Seyyid Abdurrahim Çelebi ibn-i es-Seyyid İsmail Efendi ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.148/b.1:**

Medine-i Harput sâkinlerinden fahrü'l-akrân el-Hâc Ömer Ağa ibn-i Mustafa Ağa meclis-i şer'îde bin doksan bir senesinde Medine-i mezbûrede emîn olan fahrü'l-akrân el-Hâc Mehmed Bey ve şeriki Hüseyin Bey mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûreye tâbi' havâss-ı hümâyûn karyelerinden Kürk ve Hefthisar ve Günay ve Alıncak ve Perdik ve Karaçalı ve Sürek ve Çörti nâm karyelerin hâsıl mine'l-hums olmak üzere gılâl mahsûlâtın merkûman el-Hâc Mehmed Bey ve Hüseyin Bey tevâbi' lerimizden Mehmed Çelebi ve Mustafa Çelebi ve Ebubekir Beşe ve Yakub ber-vech-i sülûsân otuz sekiz müdd iltizâm virdüklerinden sonra narh-ı cârîden zikr olan otuz sekiz müdd gılâlin kıymeti hesâb olunub kendim deyn tezkiresi virmiş idim ba'dehû eğer tereke ve eğer akçe merkûman el-Hâc Mehmed Bey'e ve Hüseyin Bey'e teslîm olunub kefâletim hasebiyle iki yüz guruşları kalmışdır lâkin zikr olan Çörti karyesini Kürkli

Mehmed Çelebi nâm kimesne maktûğumuzdır deyü meclis-i şer‘de emînan-ı merkûman mahzarlarında iddiâ‘ idüb maktûğına hükm olunmağıyla mezbûre mahsûlî hâsıl mine‘l-hums olub mültezîmun-ı merkûmun ahz idecekler iken hâsıl mine‘l-hums keyl olunmağıyla karye-i Harbeşinin seksen beş keyl darı mahsûlî merkûm Mehmed Çelebi ahz idüb mültezîmun-ı merkûmun noksân ve zarar terettüb eylemiştir hâlâ darının keyli bir guruş olduğu ecilden seksen beş guruşlarına mahsûb olunub ve kırk iki buçuk keyl buğdaydan merkûman el-Hâc Mehmed Bey ve Hüseyin Bey zimmetlerine geçmiştir anı dahi tashîh idüb mâ-bâki guruşları alunub tezkiremiz şakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe’s-su‘âl merkûman el-Hâc Mehmed Bey ve Hüseyin Bey fi‘l-vâki‘ iki yüz guruş alacakları kaldığını ve Çörti karyesinin mahsûlinden merkûm Mehmed Çelebi mücerred yetmiş iki keyl darı ahz eylediğini mukırr ve mu‘terif olub lâkin ta‘yîn eyledikleri ecilden hesâbı görmemeleriyle ikrârları zabt olunub hâlâ narh-ı cârîsi olan beher keyl darı bir guruş olduğu mahâllinde mahsûb olunmak için mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî‘ü’l-âhir li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Fahrü’l-ulemâ Ebubekir Efendi el-Müfti, es-Seyyid Ahmed Bey, Ali Ağa Allahvirdi, Ehuhu Mehmedcan Ağa, Ali Efendi el-Hatib, es-Seyyid Ebubekir Efendi el-İmam, Hasan Ağa ibn-i el-Hâc Arslan, Mehmed Bey bin Hasan Ağa

### **s.148/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Ebu Tahir Mahallesi sâkinlerinden Monla Halil bin Monla Ebubekir nâm kimesne meclis-i şer‘i şerîf lâzîmü’t-teşrîfde işbu hâfizü’l-vesîka es-Seyyid Mahmud Çelebi ibn-i Mustafa nâm kimesne muvâcehesinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i‘tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ iki tarafı tarîk ve bir tarafı mescid-i şerîf ve bir tarafı mevzi‘-i hâlî bu hudûd ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan iki bâb evleri havlı yeriyle ve eyvan binâ olacak yeriyle ve tevâbi‘ ve levâhıkıyla sende zikr olan mescide mevzi‘ ecli için dört yüz dirhem don yağı virmek şartı ile mülk binâsını on ‘aded esedi guruşa bey‘î kat‘ ile merkûm es-Seyyid Mahmud Çelebi’ye bey‘ idüb kabz-ı semen-i mevrûd ve teslîm-i mebî‘ mahdûd eyledim bâ‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr evlerde ve tevâbi‘ ve levâhıkıyla kat‘â medhalim kalmadı bâ‘de’l-yevm mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî‘ü’l-âhir li-sene 1092.

### Şühûdü'l-hâl

Ali Efendi el-Hatib, es-Seyyid Mustafa bin es-Seyyid Halil, Monla Mustafa el-Müezzîn, Abdullah Çelebi ibn-i Ömer Çelebi, Hasan bin Dildili, Kör Yusuf ve gayrihim.

#### s.148/b.3:

An-asıl Medine-i Harput'dan olup Çüngüş Kazâsına tâbi' Ebu Tahir Nâhiyesi'nde Venk nâm karyede mütemekkin olan Safiye bint-i Ebubekir nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l ibrâyı tescîle vekîl olup zâtını ârifân olan kayın babası Mehmed bin Ali ve İbrahim Çelebi ibn-i Mustafa nâm kimesneler (kimesneler) hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Mustafa bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka Hamza Bey ibn-i Mehmed Ağa muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müvekkilem mersûme Safiye'nin babası merkûm Ebubekir'in anası olmağıyla müvekkilemin cedde-i sahîhası olup merkûm Hamza Bey evinde beş on seneden beri maîşet üzere iken müteveffân olan Esmâ bint-i Ali nâm hâtûnun verâseti mücerred müvekkilem mersûme Safiye hâtûn münhasıra olmağıyla müteveffân-ı mersûmeden müntakil olup merkûm Hamza Bey yanında olan bir teşt ve bir beyaz kaftan ve bir yeşil kaftan ve bir mor kaftan ve üç gömlek ve iki acem bezi zabun ve bir izâr ve bir peçe ve bir çakşır ve hamam esvâbı ve dört boğça ve iki çift kol bağı ve dört Halebi alaca ve dört Halebi sarı bez ve iki leçek ve bir yaşmak ve bir kat yorgan döşek ve bir sepet ve bir takye ve bir usba eşyalardan müvekkilem mersûme bi't-tamâm ahz u kabz eyledi ve yirmi dört guruş nakdîyesinden dahi vasiyeti olan iskât-ı salâvât ve taâm ve helva ve tecehhüz ve tekfinine masraf olan beş guruş müvekkilem tecvîz idüb mâ'adâsını kemâl-i sıhhâtinde müteveffân mersûme ahz eylediğini kabûl idüb min-ba'd merkûm Hamza Bey'de bir akçe alacağı kalmadı (s.149) min-küllî'l-vücûh zimmetin ibrâ-yı ve iskât eyleyüb dâ'vâ ve nizâ'ı kalmadı didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Ali Efendi ibn-i Monla Süleyman, Ömer Çelebi ibn-i Monla Mürid, Mehmed Ağa ibn-i Kasım Ağa, Yusuf Çelebi Börekci, el-Hâc Hasan Kalkancı, es-Seyyid

Mustafa Çelebi ibn-i Seyyid Himmet, Ömer Beşe Kürd Sefer, İbrahim Çelebi Keçecizâde ve gayrihim.

**s.149/b.1:**

Harput mahallâtından Ağa Cami'-i Şerîf Mahallesi sâkinlerinden Osman bin Murad Beşe nâm Şâbb meclis-i şer' de hâfizü'l- vesîka karındaşı Mustafa Çelebi muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' mülk-i mevrûsumuz olan ma'lûmetü'l-hudûd evlerden bana âid olan hisse-i şâyiamı bundan akdem altmış esedi guruş ve bir çûha ve bir kılıc ve bir hancer ve bir makrame karındaşım merkûm Mustafa Çelebi bey'î kat' ile bey' ve teslîm idüb semen-i ma'dûd ve eşyayı mezkûrı yedinden ahz u kabz idüb evlerde medhalim kalmamışdır ve tecemmülâthânedan dahi hisse-i muayenemi tamâmen bundan evvel kabz idüb merkûm Mustafa Çelebi'nin tecemmülâtında alâkam kalmamışdır el-hâletü hâzihi irsen ve kanûnen müntakil olub İğiki nâm karyede vâki' beynimizde muayyen bağçede olan sülüs hissesimi bey'î kat' ile izn-i sâhibü'l-arz ile karye-i mezbûrede vâki' beynimizde ma'lûm sulı tarlamı hakk-ı tasarrufını ve Kesrik karyesinde yine beynimizde muayyen bir kıt'a tarlada sülüs hissemim hakk-ı tasarrufını ve Hacıseyli karyesinde ma'lûmetü'l-hudûd iki kıt'a tarlada olan sülüs hissemim hakk-ı tasarrufını tefvîz kat' ile merkûm Mustafa Çelebi'ye bir re's kır at ve bir kara kılıc ve gri kablı yeşil çûha ve bir boylı tüfenk ve bir siyah abâ ve yirmi 'aded esedi guruşa bey' ve tefvîz eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tefevvüz eyledüğinden sonra sâlifü'z-zikr at ve eşya ve nakdi tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağ ve tarlalarda medhalim kalmadı merkûm Mustafa Çelebi'nin mülk-i müşterâ ve müfevvez-i mahzıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun ve bundan mâ'adâ irsen müntakil zemîm-i nâsda iki yüz guruş alacağımız vardır tahsîl oldukda hissemi ahz ideğim sâ'îr akarât ve menkûlat ve bağ ve bağçe ve tecemmülât ve muraba'aları zimmetinde ve tohum ve alâtda vechen mine'l-vücûh alâka ve medhalim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i es-Seyyid İbrahim, Ömer Çelebi ibn-i Monla Mürid, İshak Çelebi el-Müezzîn, es-Seyyid Yahya bin Monla Süleyman, es-Seyyid

İslam bin Munzur, Köse Ebubekir bin Ali Beşe, Monla Hasan es-Seyyidzâde ve gayrihim.

**s.149/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi' Miyadun nâm karye sâkinlerinden Hasan bin Hacı nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde Medine-i mezbûra tâbi' Sürsüri nâm karye sâkinlerinden hâmilü's-sefer Enanik ve Kazar ve Melkik ve Karuk ve Ohenik vesâ'îrleri muvâcehelerinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb karye-i Sürsüri'de vâki' bir mikdâr toprağı on iki guruşa mesfûr Ohenik bana virüb ben dahi meblağ-ı merkûmı mesfûr Ohenik'e virdüğimden sonra sâhibü'l-arz'dan dahi izn tezkiresi alub altı guruş dahi tezkireye virmiş idim lâkin alduğım toprak karye ahalsinin umûmen tasarrıflarında olub cifa toğrağı ta'bîr olunmağıyla mesfûr Ohenik zimmînin mahsûsa toprağı olmadığı ecilden hüsn-ü rızâm ile zikr olan cifa toprağından ferâgat eyleyüb mesfûr Ohenik zimmîden on iki guruşımı ahz eyledüğimden sonra tezkireye virdiğim altı guruş dahi mesfûr zimmî bana edâ eyledi ve bunlardan mâ'adâsı ferâgat eyledüğüm için iki guruş dahi Sarukbaha nâmı ile bana virüb bi't-tamâm yirmi guruşa ahz u kabz eyledüğüm sâlifü'z-zikr toprakda medhalim kalmadı yine mesfûrun zimmîlerin vesâ'ilerin tâht-ı tasarrıflarında bâkidir keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-ulemâ Ebubekir Efendi el-Müfti, es-Seyyid Mustafa Ağa, Ali Ağa ibn-i Allahvirdi Ağa, el-Hâc Beşe Ömer Ağa, es-Seyyid Mustafa Çelebi bin es-Seyyid Hamza, el-Hâc Hasan Kalkancı, Mehmed Çelebi Ahi mukadder, Molla Mahmud el-İmam, İshak Çelebi el-Müezzîn, Hasan Beşe bin Mustafa ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.150/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Miyadun nâm karye sâkinlerinden Hasan bin Hacı nâm kimesne meclis-i şerî'at'-ı garrâda Medine-i mezbûra tâbi' Sürsüri nâm karye sâkinlerinden hâmilü's-sefer Boğık veled-i Karuk ve Markos veled-i Ezadik nâm zimmîler mahzarlarında üzerlerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm mesfûr Boğık beni darb idüb ve mesfûr Markos ağzıma ve ayağıma şetm eylemiştir su'âl olunub icrâ-yı hakk

olunmak matlubumdır didikde gibbe's-su'âl mesfûran zimmîler inkâr eyledüğünde müdde'i-i mezbûr Hasan'dan dâ'vâsını mübeyyine beyyine tâleb olundukda ityân beyyine için istimhâl idüb mehl-i şer'î ile imhâl olundukdan sonra mehl-i şer'î mürûrundan sonra ityân-ı bi'l-beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf eyledüğünde mesfûr Boğık zimmîyi darb eylemedüğüne ve mesfûr Markos şetm eylemedüğüne her birine yemin teklîf olundukda anlar dahi 'alâ vakfi'l-mesûl halef-i billâh ellezi unzile'l-incil 'alâ İsa aleyhi's-selâm idüb bî'vech-i münâzaadan merkûm Hasan'a tenbîh olundukdan sonra merkûm Hasan hissesi merkûm için bâ'de'l-yevm mesfûran zimmîlerde vechen mine'l-vücûh sebeben mine'l-esbâb dâ'vâ ve nizâ'ım kalmadı zimmetlerine ibrâ-i 'âmm kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledim didikde mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Sâbıkûn.

### **s.150/b.2:**

Karye-i Pekinik sâkinlerinden olan Kazar veled-i Torik nâm Şâbb-ı emred meclis-i şer'e gelüb şeref-i İslâm ile müşerref vekâleten şahâdeten getirdüğünden sonra ismine Yusuf tesmiye olunub kayd-ı sicîl olunmuşdur. Tahrîren fî evâhir-i şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Mustafa Ebce, Hacı Pekinikli, Veli Beşe Tosun, Ali Efendi el-Hatib, Mahmud Çelebi Tımârzâde, Yusuf Bey ibn-i el-Hâc İbrahim Ağa ve gayrihim.

### **s.150/b.3:**

Bağat taleb eyleyânlardan Ali Efendi ve Ebubekir Efendi şer'de bağ sahîbi olan Kaymaz oğlu Mahmud Çelebi'den bağımızın bir sehmi beş yüz akçe taleb su'âl-i cevâbında bevâna gelince beş yüz akçe virdiğim yokdur deyü münkir-i müsliminden Timur Koca ve Topçî Mustafa Beşe beş yüz akçe babası ve Küçük İbrahim zamanında vech-i meşrûh üzere alınurdı deyü şahâdet eylediler kayd şüd.

**Şühûdü'l-hâl**

Ömer Ağa ibn-i Allahvirdi Ağa, Katib Ali Efendi, Mahmud Kethüdâ, Molla Veli, Ömer Beşe Kürd Sefer, el-Hâc Mevlüd Babuşçı, Hamza Beşe

**s.150/b.4:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Güher bint-i Mehmed Beşe nâm hâtûn tarafından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tescîline vekîl olub zâtını ârifân olan Mehmed bin Osman ve Avas bin Süleyman nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Ali Beşe ibn-i Süleyman nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfîzü'l-vesîka Veli bin Hamid nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Yusuf Ağa menzili ve bir tarafı Lâlezâde Hatib menzili ve bir tarafı el-Hâc Ni'met menzili ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub müvekkilem mersûmenin mülk-i sarîhi olan bir bâb sofa ve bir bâb oda ve bir bâb ahur ve sulı ve tevâbi' ve levâhıkıyla müvekkilem mersûme Güher bey'-i bât-ı kat' ile mezbûr Veli Çelebi'ye kırk altı 'aded esedi guruşa ve bir sîm hancere târih-i kitâbdan üç sene mukaddem bey' ve teslîm ve temlîk eyleyüb ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve temlîk eyledüğinden sonra kırk altı gurus ile zikr olan hanceri müvekkilem mersûme mezbûr Veli yedinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr evlerde min-ba'd medhalim kalmadı mezbûr Veli'nin mülk-i müşterâsı olmağıyla el-hâletü hâzihi yedine hüccet-i şer'îye virilsün didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-akrân Bektaş Bey ibn-i Ali Ağa, el-Hâc Hamza bin Abdurrahman, Ehuhu Derviş Mehmed, İbrahim Çelebi Paşâmzâde, Neccâr Mehmed, Hasan Ağa oğlu Halil Ağa, es-Seyyid Mehmed Çelebi ve gayrihim.

**s.151/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Ahi Musa sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Halil Beşe ibn-i Deve Hızır nâm kimesnenin sulbiyye sagîre kızı Safiye'nin tesviye-i umûrî için bundan akdem cânib-i şer'den vasî nasb olunan el-Hâc İbrahim Efendi ibn-i Mustafa nâm kimesne vesâyet-i merkûmeden nefsinin azl itmekle sagîre-i



mersûmenin emvâlini hıft için tekrar bir vasî lazım ve mühim olduğına binâ-i mersûme Safiye'nin dayısı işbu hâfizü'l-vesîka Mevlüd Beşe ibn-i Ali nâm kimesne vesâyet-i merkûme müstehâk olduğu ecilden vasî nasb ve ta'yîn olunub ol-dahi vesâyet-i merkûme-i kabûl meclis-i şer' de kabûl ve hizmet lâzimesin edâya müteahhid olduktan sonra mezbûr Mevlüd Beşe vasî sâbık merkûm el-Hâc İbrahim Efendi muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüb imzâlı defter ile sagîre-i mersûmenin merkûm el-Hâc İbrahim Efendi kabzından nakdîye ve eşya babasından kırk altı guruş olub ve iki sene mukabelesinden dahi on dokuz guruş hâsıl olmağıyla cem'an hesâbımız görüb altmış guruş vesâyetim hasebiyle ahz idüb merkûm el-Hâc İbrahim Efendi'nin zimmeti ibrâ eyledim didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Osman Beşe bin Cuma, es-Seyyid Mustafa bin Seyyid Halil, Hamza Beşe bin Hüseyin ve gayrihim.

### **s.151/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Kara Sofi Mahallesi sâkinlerinden Neccâr Yunus bin Pehlül nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda es-Seyyid Halil Çelebi ibn-i İbrahim nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûrede Kal'a Hamamı'nın mahûte-i hâriciyyesinde Karaca oğlu Sofi evi hâlîcesiyle Tırtır oğlu evi hâlîcesi beyninde vâki' hâlîce mevzi' tasarrıfını mahûte-i dâhiliyyesinde ise halvetde kapudan girince sol tarafta bir tarafı merkûm es-Seyyid Halil Çelebi evinin igtisâl mevzi' ve bir tarafı Karaca oğlu İsmail evinin igtisâl mevzi'si beyninde igtisâl mevzi'ni Nisa beyninde müteayyin olan sunûbetini yevm-i selâsede âdete binâen yedi guruş mukabelesinde vâlidem yeri olmağıyla ferâgat ve merkûm es-Seyyid Halil Çelebi'ye tefvîz idüb ol-dahi minvâl-i muharrer üzere tefevvüz eyledüğinden sonra meblağ-ı merkûm yedi guruş yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim medhalim kalmadı didikden sonra Neccâr Halil dahi hâzır-ı bi'l-meclis olub sâlifü'z-zikr mevzi'lerde medhalim yokdur deyü itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi't-tis'a min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Molla Mustafa el-Müezzîn, Mahmud Bey ibn-i Piri Beşe, es-Seyyid Abdurrahman Çelebi Sağmani, Ebubekir Kethüdâ-yı şehîr, es-Seyyid Halil bin Ali, Molla Halid Osman Bey, Mehmed Çelebi Mığılı, Süleyman Hızır bin Hasan, Hamza Çelebi ibn-i Eskici Receb, Bektaş bin Hasan Bali, Ali Çelebi ibn-i Ağ Mehmed Beşe, Mehmed el-Muhzır ve gayrihim.

#### s.151/b.3:

Medine-i Harput'a tâbi' Ağınsı nâm karye sâkinlerinden olup hâlâ karye-i (boşluk) olan Mirza bin Murad nâm kimesne meclis-i şerî-at-ı garrâda hâfizü'l-vesîka fahrü'z-zü'amâ Halil Ağa ibn-i el-Hâc Haşim nâm kimesne tarafından husûs-ı âtî'l-beyânî nehc-i şer'î üzere vekîl olan Yusuf Bey (boşluk) nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb babam merkûm Murad ile karındaşım Mahmud'un merkûm Halil Ağa'ya virecek deynlerinden elli 'aded esedi guruşını mezbûrun havâle eylediklerinde cümlemiz meclis ve âherde olduğumuz halde havâle-i merkûmeyi kabûl eylediğimizden sonra on 'aded esedi guruş merkûm Halil Ağa'ya edâ ve teslim eyleyüb bâki zimmetimde vâcibü'l-edâ kırk esedi guruş viricek deynim kaldı ve bundan mâ'adâ şerâit-i mevrâ'e (?) mevcûd olmağıyla merkûm Halil Ağa ile akd-i müzâe eyledik karye-i Zertariç'de arazi ve bezir ve bakar aleti ile merkûm Halil Ağa'dan mücerred amel benden olup 'öşri ihrâc olduktan sonra ma-bâkinin iki sehmi merkûm Halil Ağa'nın ve bir sehmi benim ola didikte merkûm Yusuf'un dahi bi'l-vekâle tasdik itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahriren fî evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Ebubekir Çelebi, es-Seyyid Mehmed Çelebi, es-Seyyid Ali Deve Hızır, İmam Mehmed Çelebi, Ebubekir Kethüdâ ve gayrihim.

#### s.152/b.1:

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Ayşe bint-i Ali nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtîyü'l-hîbe ve'l-bey'in tesciline vekîl olup zâtını ârifân olan karındaşım Ebubekir Efendi oğlı Mehmed Çelebi ve Ahmed Çelebi ibn-i Monla Hüseyin nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarıda sâbitü'l-vekâle olan Ömer Efendi ibn-i Monla Mürid nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrihde

mersûme Ayşe hâtûnun sulbî oğulları es-Seyyid Ahmed Çelebi ve es-Seyyid Yasin Çelebi ibn-i Hasan Efendi nâm kimesnelerin asâlaten ve karındaşları es-Seyyid Mahmud Çelebi tarafından tasdîke vekîl-i merkûm es-Seyyid Ahmed Çelebi'nin vekâleten muvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mersûmenin müteveffâ-yı merkûm Hasan Efendi zimmetinde mehr-i müeccelesi mukabelesinde bundan akdem hüccet-i şer'iyeye ile dokuz batmân on nuhâsiye ma'lûmetü'l-hudûd Zalunî'da bağ takas ve teslîm olunub müvekkilemin malı olmuş idi el-hâletü hâzihi sâlifü'z-zikr bağı bey'î kat' ile mezbûrun es-Seyyid Ahmed Çelebi ve es-Seyyid Yasin Çelebi ve es-Seyyid Mahmud Çelebi'ye üç kıt'a kılıca bey' idüb sâlifü'z-zikr kılıçları ahz eyledüğinden sonra birin es-Seyyid Ahmed Çelebi'ye ve birin es-Seyyid Yasin Çelebi'ye ve birin es-Seyyid Mahmud Çelebi'ye hibe ve temlik ve teslîm eylediğinde anlar dahi asâlaten ve vekâleten ahz u kabz eylediler ve bundan mâ'adâ zikr olan dokuz batmân bakır tecemmülâthânedan üç batmânı oğlu es-Seyyid Ahmed Çelebi'ye ve üç batmânını mezbûr es-Seyyid Yasin Çelebi'ye ve üç batmânını merkûm es-Seyyid Mahmud Çelebi'ye hibe ve temlik ve teslîm eylediğinde anlar dahi asâlaten ve vekâleten ahz u kabz eylediler deyüb merkûman es-Seyyid Ahmed Çelebi ve es-Seyyid Yasin Çelebi asâlaten ve vekâleten tasdîk eyledüklerinden sonra yine vekîl-i mezbûr Ömer Efendi mersûme Ayşe hâtûnun sulbî oğlu Ebulkasım tarafından tasdîke vekîl olan merkûm Yasin Çelebi muvâcehesinde ikrâr idüb babasından müntakil Adedi'de ma'lûmetü'l-hudûd bağını bir Muhammediye ve bir kılıca bey'î kati' ile mezbûr Ebulkasım bey' idüb bâ'de'l-kabz yine Mehmediye ve kılıcı kendüye hibe eyledi ve bir altun zincirini dahi Ebulkasım hibe idüb merkûm Yasin Çelebi vekâleten kabz eyledi didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Hamza Bey Gökçezeâde, es-Seyyid Mahmud Çelebi Kabakulak, Mustafa Çelebi bin Ali Bey, Hamamcı es-Seyyid Ebubekir, es-Seyyid Ali Çelebi Berber, Monla Mustafa el-Müezzin, Mustafa Çelebi Kara Bekir oğlu, es-Seyyid Mehmed Semerci, es-Seyyid İbrahim Obazâde, Murtaza Çelebi Mesci, Ali Çelebi Ali Çavuşzâde, Ahmed bin Semerci Şaban, Derici Ömer Ebu Tahiri, Mehmed el-Muhzır ve gayrihim.

**s.152/b.2:**

Harput mahallâtından Hoca Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan vanî İshak nâm kimesnenin verâseti sulbî oğlu Ömer nâm sagîre ve sulbiyye kebire kızı Kerime ve Döne'ye zevce-i metrûkesi Döne bint-i Mustafa nâm hâtûn münhasıra olub sagîr mezbûr savb-ı şer' mutahharadan mersûme Döne vasî nasb olunmağıyla mersûme Döne'nin vesâyeten ve asâlaten tarafından ve yine mersûme Kerime tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı tescîl vekîlleri olub mersûmetanı ârifân olan Bali bin Mahmud ve Ömer bin Ebulkasım nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan mersûme Döne'nin karındaşı Aşur nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka Ali Bölükbâşı nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müteveffâ-yı merkûmdan müntakil olub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mustafa Beşe menzili ve bir tarafı Frenkli oğlu zimmî menzili ve tarafeyn tarîk-i 'âmm ile mahdûd bir bâb oda ve bir bâb sofa ve bir bâb kış evi ve bir bâb kilar ve fevkanî eyvan tahtı ahur ve kenîfli harâbe müşrif olub ta'mîr ve termîmine vefâ ider menkulı ve nukudı olmadığından mâ'adâ sagîr-i mezbûr ve nafâka ve kisveye muhtaç olduğın Cafer Beşe ibn-i Davud Beşe ve Hasan bin Ebubekir vesâ'îr cemm-i gafîr haber virmekle savb-ı şer' den menzili mezbûrun bey'ine izn virilmeğın bey' arz olundukda merkûm Ali Bölükbâşı'nın mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı Uncı Hasan menzili ve bir tarafı Ken'an menzili ve bir tarafı Seyyid Ebubekir menzili (s.153) ve bir tarafı tarîk hâss müntehî menzili ile kırk sekiz guruşda üzerine karar idüb ziyâde ile âher talebi olmadığı ecilden müteveffâ-yı merkûmdan müntakil zikr olan büyü-t müteaddideyi müvekkilelerim mersûmetan Döne ve Kerime hâtûnlar asâlaten ve vesâyeten bey'î kat' ile merkûm Ali Bölükbâşı'nın sâlifü'z-zikr evleri ile kırk sekiz guruşa Ali Bölükbâşı'na bey' ve teslim eyleyüb evlerden minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm eyledüğinden sonra kırk sekiz guruş ile evlerini müvekkilelerim mersûmetan Döne ve Kerime bi'l-asâle ve bi'l-vesâye ahz u kabz idüb müteveffâ-yı mezbûr İshak Bey'den müntakil evlerde müvekkilelerimin medhali kalmadı ve merkûm Ali Bölükbâşı'nın dahi sâlifü'z-zikr evlerde medhali kalmadı her birimizin mülk-i müşterâlarını mutasarrıf olsunlar didikde gibbe't-tasdik mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Yahya Efendi Mehmed Efendi, İbrahim bin Mustafa, Hasan Beşe ibn-i Ahmed, Ebubekir Erzurumlu, Mehmed bin Abdullah, Ali Bey bin Rüstem, Ömer Efendi el-İmam, es-Seyyid Halil Ürektaş, Babuşçı Fazlı Beşe, Ömer Beşe Ah-i Bölükbaş, Cafer Beşe Babuşçı ve gayrihim mine'l-huzzâr.

Temme'sülûk fî hüve'l-vakk Hurrîre el-Fakir-i ileyh subhâbehu Osman el-Kadı be-Medine-i Harpet mühür

### s.153/b.1:

Medine-i Harput mahallâtından Medrese Mahallesi sâkinlerinden Ali bin Mahmud nâm kimesne meclis-i şer' de Medine-i mezbûrede Ortak Mahallesi sâkinlerinden olup bundan akdem fevt olan es-Seyyid Murtaza bin Ömer nâm kimesnenin sulbî oğlu Süleyman ve sulbiyye kızı Asiye nâm sagîr ve sagîrelerin mensûb vasîleri olup 'ammileri olan es-Seyyid Osman mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Ortak Mahallesi'nde vâki' ma'lûmetü'l-hudûd evlerimi bundan akdem mezbûr es-Seyyid Murtaza'ya otuz 'aded esedi guruşa bey' idüb on beş gurusımı kemâl-i sıhhâtinde bana teslîm idüb zimmetinde on beş gurusım kalmışdır su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl vasî-i merkûm es-Seyyid Osman mezbûr Ali otuz guruşa bey' idüb bâki on beş gurusı kaldığı ma'lûmum değildir didikde müdde'i-i merkûm Ali'den dâ'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden Ali bin Hamza ve es-Seyyid İbrahim bin Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olup eserü'l-istişhâd olundukda fi'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Murtaza mahalle-i merkûmede sâlifü'z-zikr evleri mezbûr Ali'den otuz guruşa iştirâ idüb on beş gurusını edâ ve on beş gurusı zimmetinde kaldı bu husûsa vech-i meşrûh şâhidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinden sonra tarîk-i şer' den bir tarîk ile ibrâ-i zimmet eylemedüğine merkûm Ali'ye yemîn teklîf olundukda halef-i billâh itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Ebubekir Efendi es-Seyyid İbrahim Çelebi, es-Seyyid Mustafa Çelebi Ebce, Hamza Beşe, Ebubekir Kethüdâ-yı şehîr ve gayrihim.

**s.154/b.1:**

Medine-i Harput sâkinlerinden Mehmed Bey ibn-i Ali Bey nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzîmü't-teşrîfde Medine-i mezbûra tâbi' Hersenk nâm karye sâkinlerinden Begosar ve veled-i Tomcan ve karındaşı Melkik tarafından nehc-i şer'î üzere vekîl olub oğlı olan Evik zimmîler muvâcehelerinde takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı hark ve iki tarafı Ahmed Bey tarlası ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bağı nısfî benim ve nısf-ı âheri mezbûran Begosar ve Melkik'in olmağıyla nısfına kanâat itmeyüb ziyâde tasarruf iderler su'âl olunub ziyadesinden kasr-ı yedlerine tenbîh olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mesfûran zimmîler muvâcehelerinde hudûd-ı merkumun dâhili mukaddemâ mezbûr Mehmed Bey'in tarlası idi nısfını on guruşa ferâgat eyledüğinden sonra bağı gars idüb kemâle geldükden sonra târih-i kitâbdan sekiz sene mukaddem hissesini ifrâz eylediğimizde hâlâ merkûm Mehmed Bey'in tasarrufunda olan bağı bir mikdâr a'lâ ve bizim tasarrufımızda olan bağı bir mikdâr etnâ olduğu ecilden nısfından ziyâdece bize virülüb taksîm olunmağıyla ile'l-ân her birimiz hisselerimizin mutasarrıflarız deyü cevâb eylediklerinden merkûm Mehmed Bey tarafından nâib hizmetine edâ idüb mahâllinde dâ'vâlarına mutâbık şâhid ikâme eylesünler didikde mesfûran zimmîler şâhidlerimiz yokdur nâib dahi getürmeziz deyü takrîr eylemeleriyle sâbitü'l-vekâle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahriren fi evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir li-sene 1092.

**Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i es-Seyyid İbrahim, Ali Efendi el-Hatib, es-Seyyid Mustafa Ebce, es-Seyyid Ebubekir bin Sofi Mehmed, Ebubekir Kethüdâ-yı şehir ve gayrihim.

**s.154/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi' Mornik nâm karye sâkinlerinden Sahik veled-i Mesik nâm zimmî asâlaten ve 'ammisi Meradik veled-i Kirkor zimmî tarafından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tescîline Bağdik veled-i Boğik ve Muradcan veled-i Melkik şahâdetleriyle mesfûr Sahik vekâleten meclis-i şer'î'at-ı garrâda işbu hâmilü's-sefer Simek veled-i Elkisan muvâcehesinde asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı benim mülkim ve bir tarafı Mağdis evi ve bir tarafı Körkik zimmî evi ve bir tarafı Pargam zimmî evi bu hudûd ile mahdûd bir bâb

evimizi tarafeynden icâb ve kabûl hâvî bey'-i bât-ı kat'-i ile mesfûr Simek zimmîye bir mikdâr bilâ-vezn penbe ile on bir buçuk esedi guruşa bey' ve teslîm eyleyüb ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm kabûl eyledüğinden sonra zikr olan penbe ile on bir buçuk guruşa yedinden tamâmen ahz u kabz eyledik bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr evler mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, es-Seyyid Ebubekir tâbi'î İsmail Ağa, el-Hâc Ebubekir Kınık, es-Seyyid Ahmed Ebce, Hasan Beşe Kesrikli, Yusuf Beşe bin Behram, Ehuhu Osman ve gayrihim.

### **s.154/b.3:**

Medine-i Harput'a tâbi' Monlakendi sâkinlerinden Osman bin Hüseyin nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda Medine-i mezkûra tâbi' Uluabad Nâhiyesi'nde vâki' Kürdimlik nâm karye sâkinlerinden Ebubekir bin Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde takrîr-i kelâm idüb merkûm Ebubekir târih-i kitâbdan on gün mukaddem karyemiz ahâlîsinden Besni oğlu Mehmed nâm kimesnenin gıce ile bacasından inüb bir mikdâr tecemmülâthânesini ahz idüb gitdüğünden sonra haberdar olunub ahz olunmağıyla Osman dahi benim ile böyledir deyü bana iftirâ-yı mahfî idüb getürdüğüm tecemmülât evindedir deyü kizbi ihtiyâd itmekle evim tecessüs olunub bir şey zuhûr itmedüğünden sonra yine kendi evinden zuhûr idüb cürmim olmayub iftirâ-yı azîm eyledüğü zâhir olmuşdur su'âl olunub takrîri tahrîr olunmak matlûmumdur didikde gıbbe's-su'âl merkûm Ebubekir vâki'a merkûm Osman'ın takrîri üzere mezbûr Mehmed'in tecemmülâtını kendim çıkarmışım mezbûr Osman'ın bu husûsda kat'â sanî' haberi yokdur bundan akdem iftirâ-i muharrefi eyledim deyü bi't-tav' takrîr eyledüğünden sonra merkûm Mehmed'den hâzır-ı bi'l-meclis olub dâ'vâm Ebubekir iledir mezbûr Osman'da vechen mine'l-vücûh dâ'vâ ve nizâ'im yokdur deyü takrîr itmeğin civârında olanlar dahi merkûm Osman'ın hüsn-ü haline dahi şahâdet itmeğin istikâmeti zâhir olub mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâlis ve'l-ısrîn min şehr-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Ali Efendi el-Hatib Yahya Efendi, İshak Çelebi el-Müezzin, Monla Ali Derviş Ebubekir, Monla Mahmud Sefer Hatem Bekir, es-Seyyid Ebubekir Köse, es-Seyyid Yahya bin Monla Süleyman ve gayrihim.

#### s.155/b.1:

An-asıl Medine-i Harput sükkânından olup hâlâ Medine-i mezbûra tâbi' karye-i Dişidi'de olan Osman bin Ebubekir nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Ebubekir Beşe ibn-i Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûre mahallâtından Meydan Mahallesi'nde vâki' bir tarafı es-Seyyid Nuh menzili ve bir tarafı zimmî menzili ve bir tarafı Torik zimmî menzili ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olup mülk-i müşterâm olan hüccet-i şer'îye ile evleri târih-i vesîka dört sene mikdâr-ı mukaddem tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Ebubekir Beşe'ye altmış altı esedi guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve temlîk ve tesellüm eylediğinden sonra semen-i merkûm altmış esedi guruş yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr evlerde kat'â medhalim kalmadı merkûm Ebubekir Beşe'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer' mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Ebubekir Çelebi ibn-i Sofi Mehmed, Hasan Beşe Çelenk, Ah-i Veli, Ebubekir Kethüdâ-yı (şehir), es-Seyyid Mehmed Çelebi Berber, Mustafa Kalaycı, Mehmed Efendi ve gayrihim.

#### s.155/b.2:

Medine-i Harput'a tâbi' Miyadun nâm karye sâkinlerinden Fatma bint-i Resul ve amcâzâdesi yine Fatma bint-i Kanber nâm hâtûnlar tarafından husûs-ı âtî'l-ibrâ ve ferâğın tesciline vekîl olup zâtlarını ârifân olan Mehmed bin Monla Kulı ve es-Seyyid Ali ibn-i es-Seyyid Musa nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Süleyman Bey ibn-i Rıdvan nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-kitâb karye-i mezbûre sâkinlerinden Ali bin Hüseyin Beşe nâm kimesne



muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Mehmed tarlası ve bir tarafı İbrahim oğlu Hüseyin tarlası ve bir tarafı Hızır tarlası ve bir tarafı dere ve yine Hacı tepede bir tarafı Mehmed tarlası ve bir tarafı Hızır tarlası Hüseyin tarlası ve bir tarafı tarîk ve yine bir tarafı Ali oğlu Hasan tarlası ve bir tarafı Monla oğlu Mehmed tarlası ve bir tarafı Hacı Ağa ve bir tarafı Osman Ağa ve yine bir tarafı tarîk-i 'amm ve bir tarafı Gürpınar yolu ve bir tarafı Sivri tepe ve bir tarafı dere bu hudûd ile mahdûd dört kıt'a tarla mukaddemâ babamızın idi deyü müvekkilelerim mersûmetan dâ'vâ sadedinde olmağıyla muslihûn tavassut idüb esfelide zikr olan sivri tepeye muntehî bir kıt'a tarla mersûm Resul kızı Fatma'nın mâ'adâ üç kıt'a bâlâda zikr olanlar merkûm Ali'nin olub ve beş gurus dahi mersûm Kanber kızı Fatma'ya virilmek üzere inşâ akd-i sulh olmağıyla Resul kızı Fatma zikr olan tarlayı ve Kanber kızı bedel-i sulh olan meblağ-ı merkûm beş gurusu aHz u kabz ve tarlanın izn-i sâhibü'l-arz ile tasarıfı kabûl idüb zikr olan üç kıt'a tarlada müvekkilelerimin min-ba'd alâka ve medhalleri kalmadı bâ'de'l-yevm müfevviz-i mahzıdır didikde vekîl-i merkûm Süleyman Bey'in ikrârını merkûm Ali dahi bi'l-muvâcehe tasdîk ve kabûl itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Çelebi bin el-Hâc Osman, Molla Mustafa, Hacı Ağa, Mehmed bin Yedigâr, Hasan bin Ali, Musa bin Yusuf, Hacı bin Köse Ali, Sefer Beşe, Mehmed Muhzır ve gayrihim.

### **s.155/b.3:**

Medine-i Harput Ankuzı nâm karye sâkinlerinden Ali Beşe ibn-i Şeyh Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîfde takrîr-i kelâm târih-i kitâbdan bir gün mukaddem ale's-sabah Medine-i mezbûre mahallâtından Ebu Tahir Mahallesi'nde Ördek Karnik zevcî Veli bin Kel Emir evime gelüb da'âm yiyüb gitmiş idi gicesi halımdan iki 'aded koçumu gelüb evimden çıkarub götürdüğünü mezinne eylediğim ecilden ma'rifet-i şer'îyle evi teecessüz olunmak matlubumdır didikde cânib-i şer'eden Muhzır Mehmed ile irsâl olunub mersûm Ördek odun evine vardıklarında kan ve katl eseri müşâhede olunub zebh olunduğzân gâlib olunub merkûm Veli buldırılıb ihzâr-ı şer'-i şerîf ve mürâfaa olduklarında husûs-ı merkûm mezbûr Veli'den istifâr olundukda an-asıl Çermik

Kazâsı'ndan olub hâlâ mersûm Ördek zevcî olunmağıyla Okay oğlu Ali ve Kürd Resul nâm kimesneler ile gice ile maan varıb merkûm Ali Beşe'nin zikr olan iki 'aded koçunu evinden çıkarub götürmekle Ördek'in evinde koyarak deyü bi't-tav mukırr ve mu'terif olub lâkin zebh olduğundan lehmi yerden olduğu yerden haberim yokdur Ali zebh eylemişdir didikde mezbûr Ali Bey'in kayını olan Bektaş nâm Şâbb'dan ihzâr ve istifâr (s.156) olundukda Ördek karı ve Ali'nin zevcesi Müridi'de Mirek oğlu Osman evine göturdüler deyü takrîr idüb mezbûr Osman'ın evi tecessüz olundukda iki nîme ve iki kelle ve bir poşet zuhûr idüb merkûm Osman ile ihzâr-ı şer' istifâr olundukda dünki gün ben çifte gitmiş idim zuhr vaktinde Ördek karı ve gelini çift getürüb evimde koyub gitmişlerdir deyü ol vech-i muharrer üzere takrîr itmeğın takrirleri zâbt olunub bu vesîka-i enîka 'alâ mâ-hüve'l-hakika bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâbi' min şehr-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Abdurrahman Ağa Yedekcizâde, İshak Çelebi el-Müezzın, Kel Mahmud Beşe, İbrahim bin Timur, es-Seyyid Osman Na'l-bend, es-Seyyid Ebubekir bin Sofi Mehmed

### **s.156/b.1:**

An-asıl Medine-i Harput'a tâbi' karye-i Ağınsı sâkinlerinden olub hâlâ karye-i Gidefik'de olan Murad bin Veli ve oğlu nâm kimesneler meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrifde işbu hâfizü'l-vesîka fahrü'z-zü'amâ Halil Ağa ibn-i el-Hâc Haşim nâm kimesne tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı nehc-i şer'î üzere tasdîke vekîl olan Yusuf Bey bin (boşluk) nâm kimesne muvâcehesinde her biri ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb kabz-ı şer'îde merkûm Halil Ağa'ya vâcibü'l-edâ yüz altmış 'aded esedi guruş deynimiz var idi merkûm Halil Hasbünallâh te'âlâ yirmi 'aded esedi guruşunu bize hîbe idüb bâki yüz kırk esedi deynimiz kalmağıyla meblağ-ı merkûmdan elli 'aded esedi guruşunu havâle-i sahîh ile işbu hâzır-ı bi'l-meclis oğlum Mirza'dan havâle eylediğimizde cümlemiz meclis vahidde olduğumuz halde havâle-i kabûl eyleyüb bâki zimmetimizde doksan esedi guruş deynimiz kalmağıyla üç re's çamuşumuzu yirmi guruş mukabelesinde ve karye-i Ağınsı'da zirâatlerimizi yirmi guruş ve karye-i mezbûre Ağınsı'da vâki' ma'lûmetü'l-hudûd evler harâbemizi ve bostan yerimizi elli guruşa merkûm Halil Ağa'ya def' ve teslîm eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere sâlifü'z-zikr çamuşları ve harâbe evler yerlerini ve bostan yerini ve zirâatı kabûl ve kabz idüb

meblağ-ı merkûm yüz altmış ‘aded esedi guruşdan zimmetimizi ibrâ ve iskât idüb bizim dahi çamuşlarda ve harâbelerde ve bostan yerinde ve zirâatimizde medhalimiz kalmadı didiklerinde vekîl-i merkûm Yusuf Bey dahi bi’l-muvâcehe mezkûratı kabûl ve tasdîk itmeğın mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı Rebî‘ü’l-âhir li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

es-Seyyid Ebubekir Çelebi ibn-i es-Seyyid Hüseyin, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Ali Kardaş, es-Seyyid Ali Çelebi Deve Hızır, İmam Mehmed Çelebi, Seydi Ağa, Osman bin Murad, Ebubekir Kethüdâ-yı (şehir), Monla Alişan İsmail

### **s.156/b.2:**

Medine-i Harput’a tâbi‘ Monlakendi sâkinlerinden Mehmed Bey ibn-i Zülfi Bey nâm kimesne meclis-i şer‘i şerîfde Çermik Kazâsı’ndan olub hâlâ Medine-i mezbûrede Ebu Tahir Mahallesi’nde idüb koç serikası ile ahz olunan Veli bin Kel Emir nâm kimesne mahzarında tahrîr-i kelâm idüb mezbûr Veli târih-i kitâbdan yedi gün mukaddem gelib gice ile evimde misafir olmuş idi kahve ibrîği ve bir kahve kisesi ve bir tas ve bir tabele ve bir at gemi eşyam ile bir re’s boz erkek merkebimi serika eyleyüb götürmüşdür su‘âl olunub takrîri tahrîr ba‘de’n-nazâr alıvirilmek matlubumdır didikde gibbe’s-su‘âl mezbûr Veli vech-i meşrûh üzere sâlifü’z-zikr eşyaları ve merkebi serika eyledüğü bi’t-tav‘ mukırr oldukdan sonra zikr olunan eşyaları zevcesi Ördek evinden getirüb teslim olunub lâkin merkebi karye-i Erzük’de Munzur bin Veli nâm kimesne yanında emânet-i vaz‘ eylemişim deyü takrîr itmekle merkûm Munzur bi’t-tâleb merkeb ile götürülüb yine merkûm Mehmed Bey ve mezbûr Veli merkûm Munzur mürâfaa-i şer‘ olub merkebi hâzır eylediklerinde merkûm Munzur’dan husûs-ı merkûm istifâr olundukda işbu merkebi mezbûr Veli getirüb benimdir deyü berây-ı va‘de ile üç guruşa bana bey‘ idüb ben dahi iştirâ eyledim merkûm Mehmed Bey’in olduğu ve mezbûr Veli serika eyledüğüm ma‘lûmum değildir vech-i meşrûh üzere iştirâ eyledüğimi bilür Müslümanlar vardır istifâr olunub istikâmetim mübeyyin olunmak matlubumdır deyüb li-ecli’ş-şahâde Süleyman bin Bayram ve Maksud bin Zeynel nâm kimesneler ihzâr eyleyüb istişhâd olundukda fi’l-hakika işbu Veli merkûm Munzur’a bu merkebi bizim huzûrumuzda berây-ı va‘de ile üç guruşa bey‘ idüb dört gün mürûr eylemişdir bu husûsa bu vech üzere şâhidleriz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-yı şahâdet-i şer‘iye

eyledüklerine makbûl olub li-ecli'n-nükkâr mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi't-tâsi' 'aşer min şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene 1092.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi, Monla Mustafa el-Müezzin, el-Hâc Mevlüd bin Veli, Hasan Beşe bin Mustafa, Mustafa bin Musa, Ebubekir Beşe ve gayrihim.

#### **s.157/b.1:**

Harput mahallâtından Esediyye Mahallesi sâkinlerinden Fatma bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer'î hatîr-i lâzîmü't-tevkîrde hâfizü'l-vesîka Mustafa bin Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde bî-tav'îha ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûra tâbi' Şüşnaz Nâhiyesi'nde vâki' bir tarafı Aslan oğlu Ahmed bağı ve bir tarafı Veli bağı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bağ ve bağçe yerini ve sularını târih-i kitâbdan on sene mikdâr-ı mukaddem karındaşım Mustafa ve Ben tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mezbûr Mustafa'ya otuz beş esedi guruşa bey' ve teslîm eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledüğinden sonra semen-i merkûm otuz beş esedi guruşa mezbûr Mustafa yedinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb bağ-ı merkumda kat'â medhalimiz kalmayub mezbûr Mustafa'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olunmak için hâliyâ yedine hüccet-i şer'iyye virilsün didikde mukirre-i mesfûre Fatma'nın ikrâr-ı meşrûhasını merkûm Mustafa dahi bi'l-muvâcehe tasdik itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mustafa Beşe Tobal, Süleyman Beşe Nalçacı, Tobal Ömer, Veli bin Cuma Beşe İtmekci, Ebubekir ibn-i Ahmed, İbrahim bin Demirci Ömer, Mehmed bin Hüseyin

#### **s.157/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Yakub bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer'î'at-ı garrâda hâmilü's-sefer Serkes veled-i Kemadik nâm zimmî muvâcehesinde bi't-tav'îs-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Camkuş Hokas zimmî mülki ve bir tarafı Kavbabik harâbesi ve bir tarafı tarîk ve bir tarafı hark ile mahdûd evleri karşusunda yol gece harâbesiyle tarafeynden

icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘i ile mesfûr Serkes zimmî‘ye yetmiş iki ‘aded esedi guruşa bey‘ ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve temlîk ve tesellüm eyledüğinden sonra semen-i merkûm yetmiş iki ‘aded esedi guruşu merkûm Serkes zimmî yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ‘de‘l-yevm sâlifü‘z-zikr evlerde ve harâbesinde ve tevâbi‘ ve levâhıkında medhalim kalmadı mesfûr Serkes zimmînin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-vak‘a bi‘t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ‘il-i Reb‘ü‘l-âhir li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### Şühûdü‘l-hâl

Mehmed Efendi Monla Hacı, es-Seyyid Mustafa Ebce, Monla Ebubekir sâkin-i Hüseyinik, Ali Beşe ibn-i Hasan, İshak Çelebi el-Müezzîn, es-Seyyid Ömer Çelebi el-İmam, Hasan Çelebi el-Müezzîn, İbrahim Muhzır

### s.157/b.3:

Medine-i Harput‘a tâbi‘ Germuri nâm karye sâkinlerinden Mustafa Bey ibn-i Zülfikâr ve Kanber ibn-i Ferhad ve İsmail bin Halil ve Osman bin Mehmed vesâ‘îrleri civârında vâki‘ Kinederic nâm karye sâkinlerinden Ahmed Yaramış ve İbrahim bin Mustafa ve İsmail bin Ali bin Mehmed vesâ‘îrleri meclis-i şer‘e hâzîr-i lâzımü‘t-tevkîrde bi‘l-fi‘l vâli-i Diyârbekir saâdetli Mahmud Paşa hâzretlerinin tarâf-ı ref‘lerinden husûs-ı âtî‘l-beyân ta‘yîn buyrulan Çaşnigirbaşı Hasan Ağa mübâşe(re)tle ihzâr-ı şer‘ ola(n) ve Medine-i mezbûra tâbi‘ karye-i Balluca sâkinlerinden es-Seyyid Ali bin Hüseyin ve karındaşı Seyyid Mahmud ve karye-i Malatyaçuk‘da sâkinlerinden Mehmed bin Sefer ve Hasan bin Veli ve Haydar bin Cafer nâm kimesneler mahzarlarında her biri dâ‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb kadîmü‘l-eyyâmdan berü Ağyar nâm mevzi‘den suyunun sûret-i defter-i cedîd-i hakâniyle beş gün beş gecesi karye-i Kendice ve dört gün ve dört gecesi Germuriye ta‘yîn olunub vech-i muharrer üzere ile‘l-ân hakk-ı sâkimizi mutasarrıf olub lâkin zikr olan su kesîr ve ihtiyâcımız olmadığı takdi(r)ce a‘lâsından mezbûrlar rızâmız ile terkelün sâkî iderken hâlâ hisse olmak mülâhazası ile bendimizi yukub ve suyumuzu kat‘ idüb bizlere zarar terettüb itmekle cânib-i şer‘de mürâsele ve muhzır irsâl olunmuşdı gelmedikleri ecilden ahvâlimizi vâli-i müşârün-ileyh hazretlerine i‘lâm eylediğimizde yedimizde olan sudan suret-i defter mücebince icrâ olunmak bâbında (silik) Ağa‘ya merkûm (s.158) ta‘yîn olunmuşdır su‘âl olunub

takrirleri matlubumuzdur deyüb bin altmış târihiyle müverrih mazmun-ı takrirlerine mutâbık suret-i defter-i cedîd ibrâz eylediklerinden bâ'de'l-kırâat merkûmdan su'âl olundukda müddeiyûn-ı merkûmun suret-i defter-i mûcebince sularım mukırr olub ve günlük temessükât olmayub mücerred cerâyan iderüz deyü bilâ-sınur takrîr eylemeleri ile mâ-dâmki temessük ibrâz eylemedikçe bî-vech-i şer' müdahale eylememek tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-hutebâ Ali Efendi bî-Cami'-i Kebir, Fahrü's-saâdat Süleyman Efendi kaim-makam-ı Harput, Seyyid Mevlüd Çelebi Süyük Yolun, Monla Ebubekir bin Mustafa Tobcı, Mehmed Ağa ibn-i Osman Çavuş, Kürd Mehmed Muhzır ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.158/b.1:**

Medine-i Harput kal'ası sâkinlerinden Mustafa Bey ibn-i Ömer Bey nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâmilü's-sefer Ohan veled-i Astan nâm zimmî muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûre muzâfâtından Hüseyinik nâm karyede vâki' bir tarafı tarîk-i 'âmm ve bir tarafı bağlara giden tarîk ve bir tarafı Cebiz bağından gelen çay ve bir tarafı tımâr toprağı bu hudûd ile mahdûd olub Mağdise Maluta Haçuk zimmîlerden hüccet-i şer'îye ile eyledüğim bağı tarafeynden icâb ve kabûl hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mesfûr Ohan zimmîye kırk bir 'aded esedi guruşa bey' ve teslîm ve temlîk eyledüğümüzde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere işbu teslîm ve temlîk eyledüğünden sonra semen-i merkûm kırk bir 'aded esedi guruşa mesfûr Ohan yedinden tamâmen ahz u kabz eyledüm bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağdan kat'â medhalim kalmadı mesfûr Ohan zimmînin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-vâizîn es-Seyyid İsmail Efendi, Monla Mustafa el-Müezzîn bî-Cami'-i Meydan, Ali Efendi el-Hatib bî-Cami'-i Kebir, Molla Sefer el-İmam bî-Cami'-i Ahi Musa, es-Seyyid Abdurrahman Sağmanızâde, es-Seyyid Ebubekir Köse, İbrahim Beşe

ibn-i Köse Mustafa, Mustafa Berber, Hasan Beşe ibn-i Ahmed, Mehmed Çelebi ibn-i Şeyh Veli ve gayrihim.

**s.158/b.2:**

Ribadlı olub hâlâ Şuşnaz'da olan zimmî iki budak tesmiye olunmuş ve hâlâ Mustafa tesmiye olunub şeref-i İslam ile müşerref olub kelime-i şahâdet götürüb ve kızı Nazlı sagîre olunmağıyla Fatma tesmiye olunub İslâmiye hükm olundu.

**Şühûdü'l-hâl**

Sunullah Çelebi, Eb o Feyzullah, Kürd Mehmed Muhzır, Pertekli Osman bin Mehmed ve gayrihim.

**s.158/b.3:**

Harput'a tâbi' Perçenç nâm karye sâkinlerinden Hasan bin Ali nâm kimesne ve kız karındaşı Elif nâm hâtûn meclis-i şerî'at-ı garrâda karye-i mezbûre sâkinlerinden hâfîzü'l-vesîka Ahmed Beşe ve Hasan ibn-i Subhanvirdi nâm kimesneler mahzarlarında üzerlerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Beşir Beşe'nin harem evleri ve Halli oğlu ahurı ve mezbûran Ahmed Beşe ve Hasan mülkleri ve bir tarafı Hâcî Veli bezirhânesi ve Mezid oğlu bezirhânesi ve bir tarafı tarîk ile mahdûd evler harâbesi bundan akdem babamızın olub babamızın yirmi seneden mütecâvizdir ki fevt olub bize müntakil iki mezbûran Ahmed Beşe ve Hasan bilâ-sebeb vaz'-ı yed iderse su'âl olunub ba'd(e) tebeyyünü'l-hâl icrâ-yı hakk olunmak matlubumuzdır didiklerinde gibbe's-su'âl mezbûran Ahmed Beşe ve Hasan sâlifü'z-zikr evler harâbesi bizim babamızın mülki olub müddeiyân-ı mezbûran Hasan ve Elif'in muvâcehelerinde yirmi seneden mütecâviz tasarruf idüb ve ba'dehû fevt olmağıyla on beş seneden mütecâvizdir ki mezbûrların muvâcehesinde bilâ-nizâ' zabt (zabt) ve tarasarrıf iderüz deyü def' ile mukabele eylediklerinde gibbe'l-istintâk müddeiyân-ı merkûman vech-i meşrûh üzere mezbûrlar tasarrufını münkir olub mezbûrlardan dâ'vâsına mutâbık tasarrıflarını mübeyyine beyyine talep oldukda müslimînden Ali Beşe ibn-i Hudehân ve Mehmed bin Mustafa nâm kimesne li-ecli'ş-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olub eserü'l-istîşhâd fi'l-hakikâ mârrü'z-zikr ile sâlifü'z-zikr harâbeleri merkûman Ahmed Beşe Hasan'ın babaları ile ve kendüler mezbûran Hasan ve Elif muvâcehelerinde bilâ-nizâ' otuz seneden mütecâvizdir ki mülkiyet üzere tasarrıf iderler bu husûsa şahidlerüz şahâdet

dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde makbûle olub bî-vech-i münâzaadan tenbîh birle mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Rebî‘ü’l-âhir li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Hasan Ağa ibn-i el-Hâc İslam, Mustafa Çelebi ibn-i Murad Beşe, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed, el-Hâc (silik) Ebubekir, Osman Çelebi Cafer Bey, (silik), Ebubekir Kethüdâ-yı şehîr ve gayrihim.

### **s.159/b.1:**

Medine-i Harput’a tâbi‘ Dadayic nâm karye sâkinlerinden Emine ve Ayşe bint-i İbrahim nâm hâtûnlar tarafından husûs-ı âtı’l-beyâna vekîl olub nehc-i şer‘î üzere vekîlleri es-Seyyid Mustafa bin Monla Süleyman nâm kimesne meclis-i şer‘î hâtır-ı lâzımü’t-tevkîrde mersûmetanın ‘ammileri olub bundan akdem vasîleri olan Ömer nâm kimesne mahzarında bi’l-vekâle dâ‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilelerimin babaları mezbûr İbrahim bilâ-veled-i mezkûr fevt olub bî-hasebi’l-kanûn tâht-ı tasarrıfında olan toprağı tapu eylemede kızları mukaddem iken mersûmetan sagîre olduğı ecilden mezbûr Ömer mersûmetan için tapu iderim deyü bir kalkân ve bir tüfeğı fırsat idüb hîle itmekle kendüye tapu eyleyüb lâkin mersûmetan için bu an gelince tasarrıf olunur idi hâlâ müvekkilelerim haberdar olmuşdur kendi nâmına tapu eyledüğüne su‘âl olunub takrîri tahrîr olunmak matlubumdır didikde gıbbe’s-su‘âl merkûm Ömer kendüye tapu eyledüğü mukırr olub ve kalkân ile tüfenk karındaşı ile müşterek olub üç guruşa bey‘ eyledüğü dahi mu‘terif olub tapu temessükün ibrâz itmekle bir buçuk guruşa mersûmetan malından tapu için zimmetinde zuhûr itmekle zıkr olan toprakdan dahi ferâgat eyleyüb ke’l-evvel mersûmetan mutasarrıf olmak için mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ’ıl-i Rebî‘ü’l-evvel li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, el-Hâc Ebubekir el-Hâc Yusuf, Halil Beşe ibn-i Hüseyin ve gayrihim mine’l-huzzâr.



**s.159/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Osman Çelebi ibn-i (boşluk) nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka es-Seyyid Mahmud Bey ibn-i es-Seyyid Ahmed Bey muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Danişmend Nâhiyesi'nde vâki' bir tarafı dere babamdan müntakil bağı ve bir tarafı Seyyid Bektaş bağı ve bir tarafı es-Seyyid Ömer bağı ve bir tarafı merkûm es-Seyyid Mahmud Bey bağı ile mahdûd olub Hüseyin ve Yusuf'dan iştirâ eylediğim bağları suyu ile ve tevâbi' ile târih-i kitâbdan on bir ay mukaddem bey'-i bât-ı sahîh ile bir kelâmullâh ile otuz esedi guruşa merkûm es-Seyyid Mahmud Bey bey' ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlik eylediğimden sonra zikr olan kelâmullâh'ı ve meblağ-ı merkûm otuz esedi guruşu merkûm es-Seyyid Mahmud Bey yedinden ahz u kabz idüb mârrü'z-zikr bağlar merkûm es-Seyyid Mahmud Bey'in mülk-i müşterâsı olmuştur keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun yedine hüccet-i şer'îye virilsün didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Çelebi bin Hacı Osman, Mustafa Beşe Tobal, Şahin Ağa, Seyyid Bektaş, Veli Beşe Tosun, es-Seyyid Mustafa Ağa, es-Seyyid Mustafa Ebce, Veli Bey Büyük Köse, Hasan Bey Mustafa Ağa, Monla Seyyid Ebubekir Yasin Çelebi

**s.159/b.3:**

Harput'a tâbi' karye-i Ağınsı sâkinlerinden Ezar ve Menkesar ve İgob veled-i Kesbir nâm zimmîler meclis-i şer'de hâfizü'l-kitâb es-Seyyid Mahmud Bey ibn-i es-Seyyid Ahmed Bey muvâcehesinde her biri ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb merkûm es-Seyyid Mahmud Bey'e karz-ı şer'iden vâcibü'l-edâ yüz kırk üç 'aded esedi guruş deynimiz olub zimmetimizi meblağ-ı merkûmdan kırk beş 'aded esedi guruş mukabelesinde karye-i mezbûrede vâki' Kerabir bağçesi tesmiye olan bir tarafı Esib zimmî bağçesi ve bir tarafı Keşiş bağçesi ve bir tarafı sebze yeri ile mahdûd bağçe zemini ile ve yine karye-i mezbûrede bir tarafı Norşin ve bir tarafı Norşin'den Ağınsı'ya gelen yol ve bir tarafı Halil Bey tarlası ve bir tarafı yol bu hudûd ile mahdûd bir kıt'a tarlanın hakk-ı tasarrıfını izn-i sâhibü'l-arz ile ve bir re's kır kısrağı bir re's dorı

kerresili takas ve merkûm es-Seyyid Mahmud Bey'e def' ve teslîm idüb sâlifü'z-zikr bağçede ve yerinde ve tarlada ve kısrak ve tayında medhalimiz kalmadı ve bâki deynimizin dahi on dört esedi guruş hesabımıza mahsûb idüb ba'dehû külli hesâb (s.160) seksen dört esedi guruş deynimize kabûl hâlâ altı 'aded esedi guruş dahi merkûm es-Seyyid Mahmud Bey'den alub cem'an doksan esedi guruş vâcibü'l-edâ zimmetimizde deynimiz kalmağıyla birbirimizden kefil-i bi'l-mâl olduk ve bundan mâ'adâ kendüye merâbi' olduk ki arz ve bezr merkûm es-Seyyid Mahmud Bey'den amel ve bakar bizlerden olup her ne zirâat idersek nısfı Mahmud Bey'in ve nısf-ı âheri bizim ola ve zirâat eylediğimiz zemine vâki' olan salyâneyi bizler virelim didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Çelebi bin el-Hâc Osman, Şahin Ağa tımâri, Molla Mehmed Nanikzâde, es-Seyyid Ebubekir Bulanıkzâde, Veli Beşe bin Mahmud Beşe, Kör Veli bin Mahmud Bali, Ömer Kurd ve gayrihim.

### **s.160/b.1:**

Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden bundan akdem müteveffân olan Fatma bint-i Kürd Bayram nâm hâtûnun verâseti zevcî Veli bin Ali nâm kimesne ve kız karındaşı Ümmügülsüm münhasıra zâhir oldukdan sonra mezbûr Veli asâlaten ve mersûme Ümmügülsüm tarafından akd-i âti'l-bey' ve kabz-ı semenin tescîline vekîl olup zâtını ârifân İbrahim bin İsmail ve Seyyid Yahya bin Ahmed nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında Monla İlyas bin Ahmed nâm kimesne vekâleten meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka İvas bin Abdullah muvâcehesinde her biri vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müteveffân-ı mersûme Fatma'dan müntakil olup mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı merkûm İvas menzili ve bir tarafı Hüsrev nâm kimesne menzili ve bir tarafı tarîk ile evler kayb-ı merkûm Hüsrev tarafından birer zirâ'ından gâyrısını tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm İvas yirmi beş esedi guruşa bey' ve teslîm idüb ol-dahi iştirâ ve tesellüm eylediğinden sonra semen-i merkûm yirmi beş esedi guruşa bize ve müvekkillerimize ahz u kabz idüb zik olan evlerde medhalimiz kalmadı merkûm

İvas'ın mülk-i müşterâsıdır didiklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ahmed Çelebi Ebulkasım, Molla Mahmud el-Müezzîn, Hacı Beşe tâbi' el-Hâc Murad Ağa, Eyüb Beşe Börekci, Receb Beşe Tosun, es-Seyyid Mehmed Feraği, Hasan bin Hızır ve gayrihim.

### **s.160/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi' Hüseyinik nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem mürd olan Padik veled-i nâm zimmînin verâseti sulbîyye kızları Saduk ve Yeter ve Hanbek ve sulbî oğlu Badik münhasıra olub ba'dehû mesfûr Badik dahi mürd olub verâseti sulbîyye kızı Meryem zimmîye ve li-ebeveyn kız karındaşları mersûmata nakl itmekle ve mesfûran Saduk Yeter ve Hanbek ve Meyrem taraflarından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tesciline vekîl olub zâtlarını ârifân olan zimyandan Norik veled-i Arslanik ve Menas veled-i Boğik nâm zimmîler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Tatik veled-i İğob nâm meclis-i şerî'at-ı garrâda hâmilü's-sefer Eysa veled-i Nurican muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' müvekkilelerim mesfûranın minvâl-i muharrer üzere mülk-i mevrûseleri olan bir tarafı Manul zimmî menzili ve bir tarafı Boğik zimmî menzili ve bir tarafı pınar ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olan evler harâbesini müvekkilelerim mesfûrat bey'-i bât-ı sahîh ile mesfûr Eysa zimmîye otuz 'aded esedi guruşa bey' ve temlîk ve teslîm eylediklerinde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve temlîk ve tesellüm eyledüğinden sonra semen-i merkûm otuz 'aded esedi guruşa mesfûr Eysa yedinden müvekkillerim ahz u kabz eylediler bâ'de'l-yevm mesfûr Eysa zimmînin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Monla Ebubekir ibn-i Hüseyin, el-Hâc İsmail bin Abdurrahman, Halil Beşe ibn-i Hüseyin sakin-i (silik), Abdullah Cin oğlu, Kirakos veled-i Sukbar, Ravnik veled-i Kirakos ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.161/b.1:**

Medine-i Harput sükkânından fâhrü'l-akrân Ömer Ağa ibn-i Allahvirdi Ağa meclis-i şerî'at-ı garrâda Medine-i mezbûra tâbi' Erzurik nâm karye sâkinlerinden Ömer ve Kasım ibnü'l-müteveffâ Tatar ve vâlideleri Döndü mahzarlarında üzerlerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Tatar'ın kabz-ı şer'iden babam merkûm Allahvirdi Ağa'ya elli beş guruş deyni olmağıyla Tatar fevt oldukda mezbûran Ömer ve Kasım ve anaları mersûme Döndü'den taleb eylediğimiz deyni mukırr olub biz zâmin edâ idelüm deyü her biri mu'terif olmuşlardır ve merkûm Tatar'ın deyni olduğu bundan evvel hüccet-i şer'îye olmuşdur deyü bin yetmiş bir târihiyle müverrih ve târih-i mezbûrede Medine-i Harput'da nâibü's-şer' olan Abdullah Efendi imzâsıyla mûmzâ ve hâtemî ile mahtûm hücceti ibrâz idüb fi'l-vâki' elli beş guruş ki öni yüzli mâ'adâsı hurde olmak üzere deyn-i merkûm mestûr olub mezbûran Ömer ve Kasım ve mersûme Döndü'den su'âl olundukda deyn-i merkûmı ve vech-i meşrûh üzere zâmin olduklarını münkir olub müdde'i-i mezbûr Ömer Ağa'dan dâ'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Mahmud bin Ömer ve Hamid bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub eserü'l-istişhâd fi'l-vâki' mezbûran Ömer ve Kasım ve vâlideleri işbu Döndü mezbûr Tatar'ın işbu hüccetde mestûr olan müteveffâ-yı merkûm Allahvirdi Ağa'ya deyn-i mukırr ve mu'terif olduklarından sonra bizim üzerimize ve bizler zâmin deyü her biri deyn-i merkûmı kabûl eylediler bizler bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz ve şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şâhadet-i şer'îye eylediklerinde bâ'de't-teklîf şahâdetleri mesmû'a ve makbûle olub edâsına tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhir-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, Mustafa Çelebi el-Müezzîn, Ali Çelebi bin Berber Hüseyin, Kasab Ebce Hasan, Dellâl Hüseyin Beşe, Ömer Çelebi Demirzâde ve gayrihim.

**s.161/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Esediyye Mahallesi sâkinlerinden Safiye bint-i Kürd Ali nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî't-takrîr ve'l-ibrânın tescîline vekîl olub zâtını ârifân olan Monla Halil ve Monla Mahmud ibn-i Ebubekir nâm kimesneler

şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa bin Monla Süleyman nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Halil bin İbrahim nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mersûmenin mezbûr Halil zimmetinde muayyen seksen 'aded esedi guruş alacak hakkı olub lâkin yüz yirmi 'aded guruş dahi bir def' ve bir re's bargir ve bir hancer alacağım vardır deyü mezbûr Halil'den nizâ' idüb ol-dahi seksen esedi guruşdan ziyâde vireceğim yokdur deyü cevâb idüb müvekkilem mersûmenin şâhid olmadığı ecilden merkûm Halil zimmetinde mücerred seksen esedi guruşu olub mârrü'z-zikr yüz yirmi esedi ve bargiri ve hanceri nizâ'dan müvekkilem mersûme Safiye ferâgat eyleyüb seksen esedi guruşdan gayrı merkûm Halil'de bir akçe ve bir hâbbesi kalmadı şöyle ki seksen guruşdan gayrı bir tarîk ile müvekkilem mersûmeden asâlaten ve vekâleten dâ'vâ ve sâdir olursa inde'l-hükkâmü'l-kirâm mesmû'a olmaya didikde gibbe't-tasfîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî selh Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ömer Ağa ibn-i Allahvirdi Ağa, Mahmud Kethüdâ tâbi'î o, Nalçacı Osman, Mustafa Kalaycı, Şahidan vükelâ ve gayrihim.

### **s.161/b.3:**

Harput'a tâbi' Holvenk nâm karye sâkinlerinden Meyrek ve Diradur veled-i İğob nâm zimmîler meclis-i şerî'at-ı garrâda hâmilü's-sefer Boğık veled-i Perseneh muvâcehesinde her biri ikrâr idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı İğiki bağı ve bir tarafı Diradur zimmî bağı ve bir tarafı Karbek zimmî tarlası ve bir tarafı dere bu hudûd ile mahdûd bağı mesfûr Boğık yirmi seneden mütecâviz muvâcehedemizden mutasarrıf olub lâkin zeminde alâkamız vardır deyü nizâ' ider idik el-hâletü hâzihi nizâ'dan rızâmız ile ferâgat eyledik bağı merkûm Boğık'in mülkidir nizâ'mız kalmadı zimmeti ibrâ eyledik ve bundan mâ'adâ karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı bıyıklı ve bir tarafı kendünün ve bir tarafı tarîk ve bir tarafı pınar ile mahdûd bir bâb ev harâbesini bey' kat'â ile iki guruşa ile bir rub' mesfûr Boğık'e bey' idüb arz-ı semen eyledik ve sâniyen kul eyledik ki mevzi'i (s.162) merkûmı bostan iderse evimiz tarafından üç mızrağ yerine dahl eylemeye tâkim su divarımıza zarar eylemeye ve ev binâ iderse bi't-tamâm

malıdır medhalim yokdur didiklerinde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehri Rebî'ü'l-âhir li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Ağa ibn-i Allahvirdi Ağa, Ehuhu Mehmedcan Ağa, ve Ömer Ağa, es-Seyyid Süleyman Efendi Nakîb hâlâ, Hamza Bey, Şahin Ağa, Mahmud Kethüdâ Hamid bin Mehmed ve gayrihim.

Gurre-i Rebî'ü'l-âhir sene yevmü'l-ehâd li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **s.162/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan İmam Kulı bin Yusuf nâm kimesnenin verâseti sulbîyye kebire kızı Ayşe'ye ve sulbîyye sagîre kızları Emine ve Rahime'ye ve zevce-i metrûkesi Hadice bint-i Ebulkasım nâm hâtûn ve li-ebeveyn kız karındaşı Fatma hâtûna münhasıra olduğu zâhir olduğundan sonra mersûme Fatma tarafından husûs-ı âtî'l-ibrânın tescîline vekîl olub zâtını ârifân olan Ahmed Çelebi bin Mirza ve Mustafa bin Ali nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Ebubekir bin Ahmed nâm kimesne vekâleten meclis-i şerî'at-ı garrâda sagîrtan mezbûretanın vasîleri olub vâlideleri olan mersûme Hadice'nin vesâyeten ve asâlaten tarafından ve mersûme Ayşe'nin dahi tarafından nehc-i şer'î üzere vekîlleri olan Monla Mahmud ibn-i Monla Ebubekir nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müteveffâ-yı mezbûr İmam Kulbindan müntakil akarât ve menkulât ve cemî' ism-i mâl itlâk olunan eşyadan müvekkilem mersûme Fatma'ya âyid olan hissesi mukabelesinde 'alâ sebîli't-tehârici's-şer'î on üç tob bez ve iki sahan ve bir na'l-beği ve bir bez gömleği müvekkilem mersûme Fatma ahz u kabz idüb husûs-ı irsden mersûmat Ayşe ve Emine ve Rahime ve Hadice'nin zimmetlerini ibrâ-i 'âmm ve kat'ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledi bâ'de'l-yevm müvekkilem mersûmenin irse müteallik dâ'vâ ve nizâ' kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Molla Mustafa el-Müezzîn, el-Hâc Süleyman Ebulkasım, Dellâl Hüseyin, Ahmed bin Ali Cebeli, Bayram Beşe ve gayrihim.

**s.162/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan İmam Kulı bin Yusuf nâm kimesnenin sulbîyye sagîre kızları Emine ve Rahime'nin emvâllerini hıfz ve ahvâllerini zâbt için bir vasî lâzım olmağıyla sagîrtan mersûmetanın vâlideleri işbu hâfizü'l-vesîka Hadice bint-i Ebulkasım nâm hâtûn vesâyet-i merkûmeye müstehâk olduğu bî-garez kimesneler haber virmekle mersûme hâtûn cânib-i şer' den sagîrtan-ı mersûmetanın emvâlini hıfz ve ahvâlini zâbt için vasî nasb olunub ol-dahi vesâyeten merkûmeyi kabûl ve hidmet-i lâzımesin edâya taahhüd olmağın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Molla Mustafa el-Müezzın, Mustafa bin Ali, Zekeriya bin Ömer, Halil Beşe Bozikzâde, Hasan tımâri ve gayrihim.

**s.162/b.3:**

Gölcük'den olub Germili'de olan Mardoros olmağa İslâm'a gelüb şeref-i İslam ile müşerref olub ismi Muhammed olduğu tenbîh birle.

**Şühûdü'l-hâl**

Osman Ağa bin Musa Ağa, el-Hâc Ebubekir bin el-Hâc Yusuf, es-Seyyid Ahmed Çelebi el-Kâtib, Feyzullah Çelebi

**s.163/b.1:**

Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden Elif bint-i Osman nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tescîline vekîl olub zâtını ârifân olan Eyyüb bin Hüseyin Beşe ve Yusuf bin Veli nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan karındaşı Mustafa nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Ali bin Habil nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûrede Çakucılar sükînde vâki' bir tarafı Mehmed dükkânı ve bir tarafı el-Hâc Ömer dükkânı ve bir tarafı Monla Osman dükkânı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub zevcî müteveffâ Mevlüd'den zimmetinde olan mehr-i müeccelesi mukabelesinde takas olunan bir kıt'a dükkânı müvekkilem mersûme Elif târih-i

vesîkadan üç sene mikdâr-ı mukaddem bey'î kat' ile mezbûr Ali Çelebi'ye üç 'aded esedi guruşa bey' ve teslîm idüb semen-i merkum üç esedi guruşa müvekkilem mezbûr Ali Çelebi yedinden ahz idüb merkûm Ali Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Abdurrahman Sağmanlı, Tobcı Ali, İbrahim ser-Muhzıran ve gayrihim.

### **s.163/b.2:**

Medine-i Harput sâkinlerinden Ali bin Habil nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde hâmilü's-sefer Karabik veled-i Menkesar nâm zimmî muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûrede Çakucılar sükûnde vâki' bir tarafı Monla Osman dükkânı ve bir tarafı el-Hâc Ömer dükkânı ve bir tarafı Mehmed Çelebi dükkânı ve bir tarafı tarîk bu hudûd ile mahdûd olub bundan evvel Elif hâtûndan iştirâ eyledüğim bir kıt'a dükkânı bey'î kat' ile mesfûr Karabik'e altı 'aded esedi guruş ile iki yüz 'aded bükre (?) ve bir kılıc kınına bey' ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm altı buçuk esedi ile iki yüz bükre (?) ve kılıc kınını mesfûr Karabik zimmî yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr dükkân mesfûr zimmînin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Mustafa bin es-Seyyid Halil, Ahmed bin Ali, Kürd Mehmed ve gayrihim.

### **s.163/b.3:**

Medine-i Harput sâkinlerinden Osman bin Alaaddin nâm kimesne asâlaten ve karındaşı Halil ve kız karındaşları Rahime ve Fatma ve vâlideleri Kaya taraflarından nehc-i şer'î üzere vekâleten ve diğerkız karındaşı Kezban hâtûn tarafından Seyyid



Mehmed bin Monla Ali ve Mehmed bin Hasan nâm kimesneler şahâdetleriyle es-Seyyid Mustafa bin Monla Süleyman vekâleten meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde mersûme Alaaddin'in kız karındaşı olub bundan akdem müteveffân olan Zahide bint-i Ahmed nâm hâtûnun sulbîyye kızı işbu hâfizü'l-vesîka Rahime bint-i Sefer nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olub zevcî olan Cafer Beşe muvâcehesinde her biri asâlaten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffân-ı mersûme Zahide'nin evinden ve bakarından ve havlısından bâ'de't-taksîm bize ve müvekkilelerimize on altı guruş isâbet itmekle asâlaten ve vekâleten meblağ-ı merkûm on altı guruşa bi't-tamâm ahz idüb mezbûr irse müteallik mersûme Rahime'de dâ'vâ ve mutâlebemiz kalmadı zimmeti ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Şevvâlû'l-mükerrerem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-akrân Mehmed Ağa ibn-i Hasan Ağa, es-Seyyid el-Hâc Ahmed, Ömer Efendi el-İmam, İmam Mehmed Çelebi, Sofî Ali, Mustafa Beşe Alişamlı, el-Hâc Ahmed Beşe bin Mehmed

### s.164/b.1:

Medine-i Harput Mahallesi'nden Hoca Mahallesi sâkinlerinden Asiye bint-i Hızır hâtûn tarafından âtî'd-dâ'vâ ve husûmet ve bir de cevâb ve dâ'vâya müteallik umûra vekîl olub zâtlarını ârifân olan Ömer Çelebi ve Osman Çelebi ibn-i Davud Efendi nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Molla Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'î-at-ı garrâda mersûme hâtûnun vâlidesi işbu hâfizü'l-vesîka Mihriban bint-i el-Hâc Ali nâm hâtûn tarafından nehc-i şer'î üzere sâbitü'l-vekâle olan İshak Çelebi ibn-i Ahmed Çelebi muvâcehesinde bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı el-Hâc Kaya menzili ve bir tarafı Oruç ve bir tarafı Yahya oğlu menzili ve bir tarafı tarîk ile mahdûd evler müvekkilem mersûme Asiye'nin babası müteveffâ Hızır'dan müntakil iken vâlidesi olub Hızır'ın zevce-i metrûkesi olan mersûme Mihriban bi'l-küllîyye mutasarrıf olub müvekkilem mersûmenin hissesi edâdan imtinâ' ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak bi'l-vekâle matlubumdır didikde gibbe's-su'âl vekîl-i mezbûr İshak Çelebi sâlifü'z-zikr evleri merkûm Hızır kemâl-i sıhhâtinde zevcesi mersûme Mihriban'a hîbe-i sahîh ile

hîbe ve temlîk ve teslîm idüb hüccet-i şer‘iye olunmağıyla mülk-i mevhubı olduğu ecilden mutasarrıf oldu deyü cevâb idüb bin yetmiş dört târihiyle müverrih ve târih-i merkûmede Medine-i mezbûrede hâkimü’ş-şer‘ olan Abdülbaki Efendi imzâsıyla mümzâ ve hâtemî ile mahtûm-ı hücceti ibrâz idüb mazmûn-ı takfîrine mutâbık müşâhede olunub vekîl-i mezbûr es-Seyyid Mustafa’dan istintâk olundukda hîbe-i merkûmeyi inkâr ile mukabele idüb vekîl-i merkûm İshak Çelebi’den mazmûn-ı hüccete beyyine talep olundukda zeylinde esâmîlerde mestûr olan şûhud-ı meclis’den Ahmed bin Piyale ve âherden müteveffâ-yı mezbûr Hızır’ın karındaşı el-Hâc Kaya nâm kimesneler li-ecli’ş-şahâde meclis-i şer‘e hâzırân olub eserü’l-istişhâd fi’l-vâki‘ mezbûr Hızır kemâl-i sıhhâtinde zikr olan evlerini hîbe-i sahîh ile zevcesi mersûme Mihriban’a hîbe ve temlîk ve teslîm eyledüğüne şahidüz deyü her biri edâ-i şahâdet idüb mazmûn-ı hüccete mutâbık olmağıyla şahâdetleri mesmû‘a olub bî-vech-i münazaadan men‘ tenbîh birle mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahfîren fi evâhir-i Rebî‘ü’l-âhir li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

es-Seyyid Mehmed Çelebi Semerci, Mehmed Beşe bin Balim, es-Seyyid Mustafa Paşâmzâde, es-Seyyid Halil Aşk evi, Halil bin İshak, Feyzullah Çelebi

### **s.164/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Ömer nâm kimesne meclis-i şer‘de işbu hâfizü’l-vesîka Mustafa Çelebi ibn-i Ali nâm kimesne muvâcehesinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i’tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi‘ Müridi Nâhiyesi’nde vâki‘ babam müteveffâ-yı merkûm bana hîbe ve temlîk eyledüğü bağdan iki tarafı tarîk ve bir tarafı kendi bağım dâhilinde soğan havzı tâbir olan havzın fevkînden ortak havzı tesmiye olan havzımın fevkîne ve andan Yenice kenarından şehir yoluna bu hududun dâhilini eşcâr-ı müsmire ve gâyr-ı müsmiresiyle ve üç mevzi‘den cârî olan sularıyla târih-i kitâbdan iki sene mukaddem bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm Mustafa Çelebi’ye bir kelâmullâh ile on ‘aded esedi guruşa ve bir kara kılıca bey‘ ve teslîm ve temlîk idüb ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ eyledüğünden sonra kelâmullâh ile on ‘aded esedi guruşa ve kılıca tamâmen ahz u kabz eyleyüb sâlifü’z-zikr bağ-ı mahdûdda medhalim kalmayub merkûm Mustafa Çelebi’nin mülk-i müşterâsıdır el-hâletü hâzihi yedinden hüccet-i şer‘iye virilsün

didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Osman Çelebi bin Hasan Efendi Darendeli, Ömer Çelebi bin Osman Kalaycı, Mustafa bin Yusuf Ferrâş, Ali Çelebi ibn-i Veli Ali Çavuş, İbrahim bin Na'l-bend, Yusuf İpekci

### **s.164/b.3:**

Karye-i Sürsüri sâkinlerinden Ohenik veled-i Manuk zimmî meclis-i şer' de hâmilü's-sefer Ennak veled-i Kirakos zimmî muvâcehesinde ikrâr idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Simek zimmî mülki ve bir tarafı Mardik zimmî mülki ve bir tarafı Haçuk zimmî mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub babamdan müntakil mülk-i mevrûsem olan bir bâb kış evi ve bir bâb odayı çerdağı ve havlısıyla ve müzeyyenesiyle tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh ile bir re's iğdiş bargir ve beş esedi guruşa mesfûr Ennak zimmîye bey' idüb kabz-ı semen eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr evlerde medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî selh Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mahmud Efendi İmam bî-Mescid-i Ahmed Bey, el-Hâc Allahvirdi, Mehmed Ağa bin Hasan Ağa, Sofi Ali, Ahmed Beşe ve gayrihim.

### **s.165/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Germi(u)ri nâm karye sâkinlerinden Mustafa Çelebi ibn-i Zülfikar Bey nâm kimesne asâlaten ve karındaşı müteveffâ Mehmed'in sulbîyye kızı Ayşe'ye savb-ı şer' den vasî nasb olunmağıyla vesâyeten meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde sagîre-i mersûmenin ceddî olub bundan akdem fevt olan karye-i Dadayicli Ali Bey nâm kimesnenin kızı Raziye nâm hâtûn tarafından dâ'vâ ve husûmete vekîl olub zâtını ârifân olan İbrahim bin Halil ve Mustafa bin Osman nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Monla Süleyman nâm kimesne mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbur Ali Bey'in karındaşım merkûm Mehmed'e yüz guruş deyni olub

karındaşım fevt olmağıyla merkûm Ali Bey'den taleb eyledüğimde fevti gününden iki ay mikdâr-ı mukaddem kemâl-i sıhhâtinde kızı mersûme Raziye Mevlüd nâm kimesneden alduğı tarlayı virüb kızından alduğı tarlayı bağçe itmiş idi zikr olan iki bağçe ve beynimizde muayyen bir re's supa katırı ve bir teşt ve bir büyük kazganı yüz guruş mukabelesinde Müslümanlar huzûrunda bize virüb takas itmiş iken Ali Bey fevt olmağıyla kızı mersûme vaz'-ı yed ider su'âl olunub ba'de't-tebeyyünü'l-hâl kasr-ı yed tenbîh olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl vekîl-i merkûm Ali Bey'in yüz guruş deyni olduğunu ve sâlifü'z-zikr tarlayı mübâdele eyledüğünü vech-i meşrûh üzere tefevvüz eyledüğünü bi'l-vekâle münkir olub müdde'i-i mezbûr Mustafa Çelebi'den dâ'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Rıdvan bin Ali ve Ahmed bin Ali nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâzırân olub eserü'l-istişhâd zikr olan bağçe yerini mersûme Raziye rızâsıyla babasına virüb mukabelesinde Mevlüd'den Ali Bey'in alduğı tarlayı kabûl eyledüğüne şahâdet-i şer'îye eylediklerinden sonra yine müslimînden Ahmed bin Mehmed ve Ömer bin Zeynel nâm kimesneler dahi hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' merkûm Ali Bey'in mevti konındı iki ay mikdâr-ı mukaddem kemâl-i sıhhâtinde bizim huzûrumuzda yüz guruş merkûm Mehmed'den alub vâcibü'l-edâ deyni olduğunu mukırr olduğundan sonra sâlifü'z-zikr yeni bağçesinde ve bir re's supa katırını ve bir teşt ve bir büyük kazganını deyn-i merkûm mukabelesinde virdüm deyü takrîr eyledi bizler bu husûsa bu vech üzere şahidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde şahâdetleri hayyiz-i kabûlde vâki' olub vekîl merkûmun ve müvekkilesinin kasr-ı yedine tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahfîren fi'l-yevmü'r-râbi' aşer min şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi, Mehmed Çelebi ibn-i Süleyman Efendi, Süleyman bin Berber Halil, Balım oğlu, Maksud el-Muhzır ve gayrihim.

### **s.165/b.2:**

Vertetil nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem mürd olan Kazar veled-i Fezik nâm zimmînin verâseti kızları Taku ve Meyrem ve Hâtûn'un ve zevce-i metrûkesi Mevadik ve karındaşı Ezadik ve Hocas mahzarında olduğu zâhir oldukdan sonra mesfûr Ezadik'den meclis-i şerî'at-ı garrâda karındaşı kızları mesfûrat Taku tarafından husûs-ı

âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olub zevcî olan Kirakos ve Meyrem ve Hâtûn'un taraflarından anaları mesfûre Muvartik muvâcehelerinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb karındaşım mürd mesfûr Kazar'dan müntakil olub karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Kirakos'un oğlu mülki ve bir tarafı Haçuk mülki ve bir tarafı Elfek mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bezirhânededen 'alâ tarîki'l-irs bana intikal iden hisse-i şâyiamı tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı kat' ile mesfûrat Taku ve Meyrem ve Hâtûn'un ber-vech-i iştirâk altı 'aded esedi guruşa bey' idüb anlar dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ eylediklerinde semen-i merkûm altı esedi guruş yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bezirhânedede ve bundan mâ'adâ mürd mesfûr Kazar'dan müntakil toprakda vesâ'îr eşya ve emlâkdan dahi hissesi olub bir vasî ve irse müteallik mutâlebem kalmadı didikde mukırr-ı mesfûr Ezadik'in ikrâr-ı meşrûhını vekîlden mesfûran Kirakos ve Mevartik'de dahi bi'l-muvâcehede tasdîk itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

İsmail Ağa bin el-Hâc Mehmed, Ehuu Süleyman Çelebi, es-Seyyid Hüseyin bin Hasan, Bektaş Bey bin Ali Ağa, Mehmed Çavuş Ömer Ağa, Mehmed bin Tatar ve gayrihim.

### **s.166/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Zahiriye Mahallesi sâkinlerinden olub bundan evvel fevt olan es-Seyyid Mustafa bin Mahmud nâm kimesnenin sulbî sagîr oğlu Mahmud ve sulbîyye sagîre kızı Asiye'nin savb-ı şer'den mensûb vasîleri olub müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkeleri Ayşe ve Eğlence taraflarından akd-i âtî'l bey' mersûmetanı ârifân olan Şeyh Ahmed bin Piyale Bey ve Mehmed bin Halil Bey nâm kimesneler şahâdetleriyle vekîlleri olan Monla Mustafa bin İbrahim meclis-i şer'de işbu hâfizü'l-vesîka Eyyüb Çelebi bin el-Hâc Receb nâm kimesne muvâcehesinde vesâyeten (ve) vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb sagîran-ı mezbûranın nafâka ve kisveye zarûretleri olub menkûlatdan kısmetdâr eşyaları olmadığından mâ'adâ müteveffâ-yı mezbûran müntakil yeni bağlarda vâki' bir tarafı Ömer Efendi ile Kel Ahmed kızı bağları ve bir tarafı Karaca oğlu bağı ve bir tarafı Kalabi oğlu hâtûn bağı ve bir tarafı Eskici Receb bağı ile mahdûd bağın ta'mîrine iktidârları olmayub harâbeye meyl itmekle yetîme gadr olmağıyla cânib-i şer'iden bey'ne izn ve icâzet virilüb

vesâyetim hasebiyle sûk-ı sultâniyede muradımız ide olunub riâyet-i nâs münkati‘ oldukdan sonra merkûm Eyyüb Çelebi’nin üzerinde on beş esedi guruş karâr idüb ziyâde ile âheri talebi olmayub muayyen akd-i semen-i merkûm meselesi olmağıyla bağ-ı merkûmı vesâyeten ve vekâleten cevânib-i erbaasından birer zirâ’ından gayrı semen-i merkûm on beş esedi guruşa bey’î kat‘ ile mezbûr Eyyüb Çelebi’ye bey‘ ve teslim eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm eyledüğinden sonra semen-i merkûmı tamâmen ahz u kabz eyledim bâ‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr bağ merkûm Eyyüb Çelebi’nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhir-i Rebî‘ü’l-evvel li-sene 1092.

### Şühûdü’l-hâl

es-Seyyid Ebubekir Köse, Eyüb Çelebi Çakacızâde, Ehuhu Hüseyin, Monla Mahmud bin Sûhte Ebubekir, Mustafa bin Balgarzâde, es-Seyyid Halil Çelebi ibn-i İshak, Abbas Debbâğ ve gayrihim.

### s.166/b.2:

Medine-i Harput mahallâtından Eseydiye Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Ebubekir Çelebi bin Sofi Mehmed nâm kimesne meslis-i şer‘i şerîf lâzımü’t-teşrîfde işbu hâfizü’l-vesîka Ümmü bint-i Mehmed nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî’l-beyânı tasdîke vekîl olan Aşçı Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i’tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı Musa nâm kimesnenin mülki ve bir tarafı Kôr Ahmed mülki ve bir tarafı mezbûr Aşçı mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub mersûme Ümmü hâtûnun karındaşı Mustafa’dan iştirâ eyledüğim iki bâb evleri eyvanı ve havlısıyla tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘i ile mersûm Ümmü hâtûna otuz üç esedi guruşa bey‘ ve temlik ve teslim eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve temlik eyledüğinden sonra semen-i merkûm otuz üç esedi guruşa mersûme Ümmü hâtûn yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr evlerde medhalim kalmadı mersûme Ümmü hâtûnun mülk-i müşterâsıdır didikde mukarrer-i mezbûr es-Seyyid Ebubekir Çelebi’nin ikrârını mezbûr Aşçı Ahmed’den bi’l-vekâle tasdîk itmeğın mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ’il-i Muharremü’l-harâm li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Halil Beşe Bozik oğlu, Ali Çelebi bin Behri Hüseyin, es-Seyyid Süleyman Efendi, Seyyid Ebubekir Köse, İshak Çelebi, Yazıcı Monla Mehmed, es-Seyyid Mustafa bin Hacı Mirza, es-Seyyid Mevlüd Çelebi, es-Seyyid Yasin Çelebi bin el-Hâc Halil ve gayrihim.

#### s.166/b.3:

Medine-i Harput mahallâtından Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Bogos veled-i Patuş nâm zimmî meclis-i şer‘de karye-i Hüseyinik sâkinlerinden hâmilü’s-sefer Sarab veled-i Masrub nâm zimmî muvâcehesinde tav‘an ikrâr ve i‘tirâf idüb karye-i mezbûre bağları beyinde vâki‘ bir tarafı Kabad bağı ve bir tarafı Kesbir bağı ve bir tarafı Ahruk bağı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan bağı tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i bât-ı kıt‘a ile mesfûr Sarab zimmîye on iki esedi guruşa bey‘ idüb kabz-ı semen ma‘dûd ve teslîm-i mebî‘ mahdûd eyledim bâ‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr bağı mesfûr Sarab’ın mülk-i müşterasıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Rebî‘ü’l-evvel li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

el-Hâc Ebubekir Keşişli, Ali bin Berber Hüseyin, Karabik veled-i Monik, Tomcan veled-i Bogos ve gayrihim.

#### s.167/b.1:

Medine-i Harput mahallâtından Alaca Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Hamamcı Cercis bin Ali nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi olub kendi tarafından asil ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbî oğulları Ahmed ve Mehmed ve Mustafa ve Ali ve sulbîyye kızları Zeliha ve Naime ve Rukiye nâm sagîr ve sagîrelerin tesviye-i umûrlarına savb-ı şer‘den mensûb vasîleri olub vâlideleri olan Hadice bint-i Mevlüd nâm hâtûnun asâlaten ve vesâyeten tarafından akd-i âtî’l-bey‘ ve kabz-ı semenin tesciline vekîl olub zâtını ârifân olan es-Seyyid Mehmed bin Mustafa ve Davud bin İsmail nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü’l-vekâle olan mersûmenin karındaşı Mehmed nâm kimesne meclis-i şerî‘at-ı garrâda işbu hâfizü’l-kitâb el-Hâc Allahvirdi bin Ömer nâm kimesne muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm

ve best-i merâm idüb müteveffâ-yı mezbûrede Cercis medyûna fevt olub husûsa es-Seyyid Mustafa Ağa'ya seksen iki esedi guruş deyni olduğunu huzûr-ı şer' de isbât ve hüccet-i şer' iye olunub terekesinden edâsı lâzım gelmekle menkûlatından ve nafâka vefâ ider malı olmayub lâkin karye-i Zalını bağı beyinde vâki' bir tarafı Çerhizâde bağı (ve) bir tarafı Gavur bağı ve bir tarafı tarla ve bir tarafı Cebele müntehî olan bağı müteveffâ-yı mezbûrdan müntakil olub ta'mîr ve termîmine yetmek iktidârı olmayub bâ'de'l-yevm harâbe olmağıyla semen-i tenzîl olub gadr-ı terettüb eyledüğünden mâ'adâ deyn-i merkûm edâ olunmak için savb-ı şer' den bey'ine izn-i icâzet olduktan sonra sûk-ı sultâniyede mirâren bey' men yezîd olunub riâyet-i nâs bi'l-külliyeye münkati' olmağıyla kırk üç esedi guruşa merkûm el-Hâc Allahvirdi üzerine karar idüb ziyâde ile âher talebi olmayub vâkt-i akd' de semen-i meselesi olduğu ecilden bey' yetîm ve yetîmlere evleri ve enfa' olmağın müvekkilem mersûme Hadice asâlaten ve vesâyeten bağı merkûmı bey'î kat' ile merkûm el-Hâc Allahvirdi'ye semen-i merkûm kırk üç esedi guruşa bey' ve temlîk idüb ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve temlîk eyledüğünden sonra semen-i mezkûr kırk üç esedi guruşa müvekkilem mersûme Hadice merkûm el-Hâc Allahvirdi yedinden tamâmen ahz u kabz eyledi bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağda müvekkilemin ve yetîmlerin medhali kalmadı merkûm el-Hâc Allahvirdi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdik mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahriren fî evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, Monla Mustafa el-Müezzin, es-Seyyid Süleyman Çelebi Hocaşâde, Monla Mahmud Nanikşâde, Ali Beşe bin Abdülhalik, Hasan Bey ibn-i Mustafa Ağa, Veli Çelebi Ali Balizâde, Kürd Mehmed ve gayrihim.

### **s.167/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Ahmed Bey Mahallesi sâkinlerinden Asiye bint-i Süleyman Efendi nâm tarafından husûs-ı âtî'l-ibrânın tesciline vekîl olub zâtını ârifân olan Yusuf bin Rıdvân ve Bektaş bin Rıdvân nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan fahrü'l-akrân Mehmed Çavuş ibn-i Cuma nâm kimesne meclis-i şer' i şerîf lâzımü't-teşrifde mersûmenin li-ebeveyn karındaşlarından Mehmed Çelebi ve Ahmed Çelebi'nin asâlaten ve karındaşları Yasin ve kız karındaşları Ayşe ve vâlideleri



Zahide taraflarından vekîlleri olan merkûm Mehmed Çelebi'nin vekâleten muvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mersûme Asiye merkûmun ile irsen meşâ' olub alacakları olan bağ gurmada hissesi mertebesi zimmetleri ibrâ eyledüğünden sonra mahalle-i mezbûrede vâki' evlerden ve Nur Ali'de olan bağ ve bağçe ve evler ve tohumdan ve İçme'de olan tohumlar ve emlâkdan ve tecemmülâthâne ve atlar ve katâr ve cemî' ism-i mâl itlâk olunan emvâl ve nakdîye'den müvekkilem mersûmeye âyid olan hissesi mukabelesinde 'alâ sebîli't-tehârici's-şer'î sekiz yüz otuz 'aded esedi gurus kıymetli esvâb ve halı ve inci ve döşeme ve Adana nuhâsiye ve yorgan ve döşek eşyaları müvekkilem mersûme Asiye bi't-tamâm ahz u kabz eyleyüb irse müteallik karındaşı mezbûrun Mehmed Çelebi ve Ahmed Çelebi ve Yasin Çelebi ve kız karındaşı Ayşe ve vâlidesi Zahide de vechen mine'l-vücûh sebeben mine'l-esbâb alâka ve mukabelesi kalmadı zimmetlerin ibrâ-i 'âmm kat'ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledi şöyle ki müvekkilem mersûmeden asâlaten ve vekâleten bir tarîk ile irse müteallik merkûmun ile dâ'vâları vâki' olursa inde'l-hükkâm mesmû'a olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehri Zi'l-hicce-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Ömer ibn-i, Mehmed Efendi Molla Hacı, Mehmed Çelebi el-Hâc Osman, Mehmed Çelebi ibn-i Zekeriya Müezzîn, Halil Beşe Kör Hüseyin, Mehmed Çelebi İmam, el-Hâc Mehmed Efendi Küfelizâde, Seyyid Monla Ömer ibn-i Seyyid Mahmud, Bektaş Bey ibn-i Ali Ağa, Mehmed Bey ibn-i Osman Çavuş ve gayrihim.

### **s.168/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' olub hâvass-ı hümâyûn karyelerinden karye-i Miyadun'dan Bali Beşe karye-i Temte'den Cebrail ve Ali Kethüdâ ve karye-i Hoş'dan Mustafa bin Monla Receb ve karye-i Zalını'dan Sefer bin Halil Beşe ve karye-i Seyli'den Süleyman bin Bayram ve karye-i Sarpulı'dan Mehmed Beşe ibn-i Hüdaverdi ve karye-i Alıncık'dan Hacı bin Şaban ve karye-i Çulçapur'dan Derviş bin Mahmud ve karye-i Kürk'den Hasan bin Yadigar ve karye-i Perdik'den Bektaş bin Bayram ve karye-i Daldik'den Ebulkasım bin Ramazan ve karye-i Mornik'den Bağdasar ve Kirkor ve karye-i İğiki'den Melkik ve Kalik ve karye-i Sahri'den Şefvat ve Bederus ve karye-i Kuyulu'dan Yagob veled-i Babacan ve karye-i Sürsüri'den Tatadik ve Artük ve karye-i

Bizmişen'den Serab ve karye-i Tatım'dan Elkisan ve karye-i Mezraa'dan Tarik veled-i Kirakos ve karye-i Zalını'dan Mahsud ve Kesbir ve karye-i Muri'den Bağdasar ve Mezraa'dan Ohan ve karye-i Holvenk'den Mirek ve Ağık ve karye-i Kesrik'den Markar ve karye-i Hırhık'den Avik ve karye-i Perçenç'den Kesbir ve Ohenik ve karye-i Pekinik'den Ohan ve karye-i Hoğı'dan Manuk ve Kaku ve karye-i Hamidi'den Padenek ve karye-i Hersenk'den Nikegos ve karye-i Karingid'den Enannik ve karye-i Gölcük'den Karagöz ve karye-i Körpe'den Maldun veled-i Menas ve karye-i Şintil'den Sehiik ve karye-i Aşvan'dan İgob vesâ'ir havâss-ı hümâyûn karyeleri ahâlîsi meclis-i şer'î-i şerîf lâzımü't-teşrîfde hâmilü's-sefer Nikegos veled-i Avik nâm zimmî muvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm idüb mesfûr zimmî dört beş seneden vilâyet ile ahvâli görmek için taraflarımızdan vekîl ve melîkimiz olub hizmetinden ve hareketinden cümlemiz dahi olub bî-vech ile bize zararı yoğıken dört beş nefer zimmî gazez ile milek (melîk) iderüz deyü cevâb eylemişler bizler mesfûr Nikegos senede yüz elli gurusu icrât ile milek (melîk) olub salyâneleri ve mübâşirleri ve vilâyet ile hâs karyeleri için harc ve sarfını görüb ba'dehû hallerimizi binâen edâ iderüz mâ-dâm ki hıyânet-i zâhir olmadıkça sâiri makbûlumuz değıldür didiklerinde gibbe't-tasdik mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Monla Osman bin Hasan Efendi, Ömer bin Osman Kalaycı, Ali Beşe Hoşlı, Ömer Çelebi bin Monla Mürid, Hüseyin Cevahirci ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.168/b.2:**

Harput sâkinlerinden es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Mahmud nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfîzü'l-vesîka Emine bint-i Hüseyin nâm hâtûn muvâcehesinde bi't-tav' ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûrede Ortak Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Abdüssamed oğılı Hamza mülki ve bir tarafı Cöde oğılı İbrahim mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan havlıyı müştemil iki bâb evleri tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh ile mersûme Emine hâtûn'a on altı 'aded esedi gurusu ile bir rub'a bey' ve teslîm ve temlik eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm on altı esedi gurusu ile bir rub' mersûme Emine yedinden bi't-

tamâm ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr evlerde ve havlısında medhalim kalmadı mersûme Emine'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-akrân Bektaş Ağa ibn-i Ali Ağa, Süleyman Beşe tâbi'î o, es-Seyyid Mustafa Ebce, es-Seyyid Ebubekir bin Sofi Mehmed, Mahmud Çelebi Herkeleci, Monla Halil bin Monla İsmail, el-Hâc Mirza oğlu Mehmed Bey, İbrahim Çelebi Çurazâde, el-Hâc Hamza bin Abdüssamed, Halil bin Katırcı Mehmed, Ebubekir bin el-Hâc Ahmed ve gayrihim.

### **s.168/b.3:**

Medine-i Harput'a tâbi' Gidefik nâm karyede sâkin Murad bin (boşluk) ve oğlu Hamza nâm kimesneler meclis-i şerî'at-ı garrâda hâfîzü'l-vesîka İbrahim Ağa ibn-i Hüseyin muvâcehesinde her biri bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ve i'tirâf idüb karz-ı şer'den vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ merkûm İbrahim Ağa'ya yüz yirmi 'aded esedi guruş ki te'kidü'l-asıl nisfi altmış bir 'aded esedi guruş ider virecek deynimiz olub zimmetimizde olmağıyla meblağ-ı merkûm için birbirimize kefil-i mâl olduk ki muayyen mutâlebede kankımızdan dilerse taleb ve ahz ile didiklerinden mukırr-ı mezbûran Murad ve Hamza Bey ikrâr-ı meşrûhlarını merkûm İbrahim Ağa'dan tasdîk itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Monla Mustafa el-Müezzin, Halil Beşe Bozik oğlu, es-Seyyid Mevlüd Süyük Yolun, Ebubekir Kethüdâ-yı şehr, Monla Mehmed Nanikzâde ve gayrihim.

### **s.169/b.1:**

Harput'da Ahi Musa Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Ebubekir Çelebi ibn-i Mustafa nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda fahrü'l-akrân Ahmed Ağa ibn-i Rıdvan nâm kimesne tarafından âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olan karındaşı Süleyman Bey muvâcehesinde ikrâr idüb karye-i Sürsüri'de vâki' olub el-Hâc Ömer oğlu es-Seyyid

Mehmed Çelebi'den tefevvüz eylediğim on yedi kıt'a tarla ki bir kıt'asının bir tarafı Mehmed Bey tarlası ve bir tarafı Kapu Kethüdâsı ve bir tarafı Melaz zimmî tarlası ve bir tarafı Zağfirani karyesine giden tarîke ve bağlar altında bir kıt'a ki bir tarafı Muşah zimmî tarlası ve bir tarafı Karuk zimmî tarlası ve bir tarafı Padik zimmî tarlası ve bir tarafı hark ve bir kıt'a çöl tarla ki ve bir tarafı Enanik zimmî tarlası ve bir tarafı Karuk tarlası ve bir tarafı Melkik zimmî tarlası ve bir tarafı köyden değirmene giden hark ve bir kıt'asının dahi bir tarafı bağçeye ve bir tarafı Melkik zimmî tarlası ve bir tarafı Karuk zimmî tarlası ve bir tarafı küçük değirmene giden tarîk ve bir kıt'a hurç tarla ki ve bir tarafı Mehmed Bey tarlası ve bir tarafı Mumcı Ağa tarlası ve bir tarafı bağçe ve bir tarafı Karuk zimmi tarlası ve bir kıt'asının dahi bir tarafı Kapu Kethüdâsı tarlası ve bir tarafı Urum (?) Çelebi tarlası ve bir tarafı Karuk zimmî tarlası ve bir tarafı Melkik zimmî tarlası ve değirmen başında bir kıt'a ki bir tarafı yine Kapu Kethüdâsı tarlası ve bir tarafı Karuk zimmî tarlası ve bir tarafı Venkden gelen tarîk ve bir tarafı hark ve yine değirmen başından bir kıt'a ki iki tarafı Keşiş zimmî tarlası ve bir tarafı hark ve bir kıt'a Bidgoy tarla ki ve bir tarafı Kapu Kethüdâsı tarlası ve bir tarafı Süleyman Ağa tarlası ve bir tarafı es-Seyyid Veli Çelebi tarlası ve bir tarafı Kara Ebubekir oğlu tarlası ba'zân karyeden köprüye giden yol ve Parkedakde bir kıt'a ki bir tarafı Mumcı Ağa tarlası ve bir tarafı Melkik zimmî tarlası ve bir tarafı çayırlardan kalan hark ve bir tarafı çayır ve bir kıt'asının dahi bir tarafı yine Mumcı Ağa tarlası ve bir tarafı Markar zimmî (zimmî) tarlası ve bir tarafı hark ve bir kıt'asının dahi iki tarafı Süleyman Ağa tarlası ve iki tarafı Markar zimmî tarlası ba'zân hark ve ba'zân Venke giden tarîk Pelürükde bir kıt'a ki bir tarafı Mehmed Bey tarlası bir tarafı Derşik zimmî tarlası ve bir tarafı Markar zimmî tarlası ve bir tarafı Könk'e giden yol ve çayır üstünde ve bir kıt'a ki bir tarafı Kapu Kethüdâsı tarlası ve iki tarafı Karuk zimmî tarlası ve bir tarafı hark ve bir kıt'asının dahi ve bir tarafı Karuk ve iki tarafı tarik ki Gürpınar'dan Han'a gider ve bir kıt'a dahi bir tarafı Melkik ve bir tarafı Karuk zimmî tarlası ve bir tarafı köyden değirmene giden hark ve bir tarafı karye-i Tadım'a giden tarîk bu hudûd ile mahdûd on yedi kıt'a sulı ve susuz tarlanın hakk-ı tasarrıfını sâhibü'l-arz izniyle mukaddemden cârî olan hakk-ı sâkî ile merkûm Ahmed Ağa'ya yüz 'aded esedi guruş mukabelesinde tefvîz-i kat' ile tefvîz ve ferâgat eylediğimde mukabele-i ferâğında olan meblağ-ı merkûm yüz esedi guruş merkûm Ahmed Ağa yedinden ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi'den tefevvüz eylediğim sâlifü'z-zikr tarlalarda ve suyunda medhalim kalmadı Ahmed Ağa'nın müfevviz-i mahzıdır didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb

ketb olundu. Tahrîren fî yevmü's-sâbî' 'ışrîn min şehr-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, es-Seyyid Mustafa Ebce, Hasan Bey Kara Cehim, Halil Beşe Bozik Bey, Ahmed Bey ibn-i Hergar Mehmed, Mehmed Ağa ibn-i Hasan Ağa, İbnehu Ahmed Bey, İbnehu diğêr Süleyman, Ömer Çelebi Molla Zeyd, Sofî Ali, Ali Beşe Tatarzâde, Ömer bin Osman Ağa, Hasan bin Ali, Mehmed el-Muhzır

### **s.169/b.2:**

Harput mahallâtından Hacılı Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Ahmed Ağa ibn-i Ali nâm kimesnenin sulbî oğlı Mustafa nâm sagîrin savb-ı şer'-i şerîfden mensûb-ı müseccel vasîsi ve vâlidesi olan Ayşe bint-i Abdünnebi nâm hâtûn tarafından tefvîz-i âtî'z-zikr ve kabz-ı meblağın tescîline vekîl olub zâtı ârifân olan Ebubekir ibn-i Ahmed ve diğêr Ebubekir bin Mahmud nâm kimesneler şahâdetleriyle vekâleti sâbit olan Mustafa Beşe bin Ömer nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Ali Bey muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Han nâm karye arazisinde vâki' olub müteveffâ-yı merkûm Ahmed Ağa'dan oğlı sagîr-i mezbûr Mustafa'ya müntakil olan sulı ve susuz (s.170) inde'l ahâlî ve'l-cirân ma'lûmetü'l-hudûd ve ilm-i şer'î ile beynimizde muayyen yirmi bir kıt'a tarlanın hakk-ı tasarrıfını ma'rifet-i sâhibü'l-arz ile sagîr mezbûr nafakaya ihtiyacı olduğı bundan akdem isbât olunmağıyla zikr olan tarlaları merkûm Ali Bey'in otuz beş guruş mukabelesinde müvekkilem mersûme merkûm Ali Bey tefvîz ve ferâgat eyleyüb ol-dahi tefevvüz ve kabûl eylediğinden sonra mukabele-i ferâğda olan otuz beş guruşu merkûm Ali Bey yedinden bi't-tâmam müvekkilem mersûme ahz u kabz eyledi bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr tarlalar merkûm Ali Bey'in müfevüz- mahzıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Eyüb Beşe bin Mustafa Beşe, Ali Çelebi Ali Çavuşzâde, Kara Mahmud el-Vani, İbnehu Hasan Bey, ibn-i diğêr Halil, İbrahim Ağa Cib oğlı, Osman Karaca, Hasan Beşe ibn-i Ahmed ve gayrihim.

**s.170/b.1:**

Harput mahallâtından Esediyye Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan el-Hâc Hüseyin bin Mustafa nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi olan kendi tarafından asil ve kendinden mütevellid müteveffâ-yı mezbûrun sulbî oğlu Mehmed nâm sagîr tarafından vasîsi olmağıyla vâlidesi Fatma bint-i Seyyid Behlül nâm hâtûn tarafından âtî'l-ibrâi'z-zikri tescîle vekîl olub zâtını ârifân olan Monla Halil ve Monla Mahmud Nebi Ebubekir nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Monla Süleyman vekâleten ve müteveffâ-yı mezbûrun diğere zevce-i metrûkesi olub kendi tarafından asil ve kendinden mütevellid müteveffâ-yı mezbûrun sulbîyye kızı Ümmügülsüm'ün vasîsi olan vâlidesi Belkıs bint-i Abdullah nâm hâtûn tarafından dahi zevcî Mevlüd bin Mehmed Beşe ve zâtını ârif olan Veli bin Ali nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan yine mezbûr es-Seyyid Mustafa Çelebi vekâleten meclis-i şerî'at-ı garrâda hâfizü'l-vesîka Osman Çelebi bin İbrahim nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb merkûm Osman Çelebi bundan akdem müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Hüseyin'den ve Osman Beşe nâm kimesneden ve Kapu Kethüdâsı Mehmed Ağa'dan muzâddeye tarîkiyle beynlerinde adedi muayyen meblağı alub ba'dehû merkûm Osman Beşe fevt olmağıyla varîsi muhâsebesin görüb ve müvekkilelerim mersûmetan Fatma ve Belkıs dahi asâlaten ve vekâleten el-hâletü hâzihi muhâsebesi görüb mâl-ı muzâddeyeden merkûm Osman Çelebi'nin zimmetinde bir akçe zuhûr itmeyüb lâkin merkûm Osman Çelebi müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Hüseyin zimmetine güzeşte taleb iderken merkûm Osman Çelebi dahi güzeşte dâ'vâsından ferâgat eyleyüb ve müvekkilelerim mersûmetan dahi asâlaten ve vesâyeten merkûm Osman Çelebi'nin zimmeti ibrâ-i 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât idüb biribirinde min-ba'd dâ'vâ ve nizâ'ları kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Monla Hacı, Hasan Beşe tâbi'- Mehmed Ağa, Diğere Hasan Beşe tâbi'î Mustafa Ağa, Ebubekir Abdülkadirzâde, es-Seyyid Ebubekir Köse, es-Seyyid Bektaş bin Hasan, Hüseyin Beşe bin İbrahim ve gayrihim.

**s.170/b.2:**

Harput sâkinlerinden Ahmed Bey ibn-i Mehmed Bey nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda hâfîzü'l-vesîka Mehmed bin Halil muvâcehesinde ikrâr idüb Medine-i mezbûra tâbi' Ozan Nâhiyesi'nde vâki' ma'lûmetü'l-hudûd olub bundan akdem Mentеше oğlından iştirâ eyledüğüm mülk bağımanı men diyâr-ı gurbetde iken karındaşım İbrahim Beşe yirmi esedi guruş ile iki re's katıra Fuzuli mezbûr Mehmed bey' eylemiş hâlâ geldüğimde gıbbe'ş-şer' bağ-ı merkûm bana hükm olmağıyla beynimizde muslihûn tavassut idüb zıkr olan bağı mezbûr Mehmed'e kırk dört 'aded esedi guruş ile zıkr olan iki re's katıra bey'î kat' ile bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm eylediğinden sonra yirmi dört guruşa merkûm Mehmed yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim ve yirmi guruş ile iki re's katırı karındaşım merkûm İbrahim Beşe'nin ahz eylediği makbûlüm olub sâlifü'z-zıkr bağda min-ba'd alâka ve medhalim kalmadı mezbûr Mehmed'in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikden sonra merkûm Ahmed Bey'in vâlidesi Safiye bint-i İbrahim ve kızları Kerime ve Emine nâm hâtûnlar taraflarından ati't-tasdîkde vekîl olub Yusuf Bey ibn-i el-Hâc İbrahim Ağa ve Hasan Bey ibn-i Mustafa Ağa nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Monla Süleyman vekâleten meclis-i şer' de merkûm Mehmed muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm mezbûr Mehmed'in mülk-i müşterâsı olan bağı merkûmda müvekkilelerimin mine'l-vücûh alâka ve mutâlebeleri yokdur mezbûr Ahmed Bey'in mülk-i müşterâsı olmağıyla mezbûr Mehmed bey' eyledi kat'â ve müvekkilelerimin mutâlebesi yokdur didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-akrân el-Hâc Ömer Ağa, Fahrü'l-eşbâh Ebubekir Ağa Karahan, Mehmed Çelebi el-İmam, Receb Beşe Tosunzâde, Veli Çelebi Baltazâde, Mehmed Çelebi ibn-i Hacı Osman, Halid Çelebi Osman Bey, el-Hâc Allahvirdi, Ahmed bin Piyale, Mustafa Beşe Tobal, es-Seyyid Yasin Çelebi Hasan Efendi Naib

**s.170/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Eseydiye Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Hasan ibn-i el-Hâc Mehmed nâm kimesne asâlaten ve kız karındaşı Ayşe ve vâlideleri

Kerime bint-i Mevlüd nâm hâtûnlar taraflarından husûs-ı âtî'l ibrâ-yı tescîle vekîl olub zâtlarını ârifân olan İbrahim bin Abdullah ve İslam bin Mehmed nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Yahya Çelebi ibn-i Monla Süleyman nâm kimesne vekâleten işbu hâfizü'l-vesîka mersûme Kerime'nin karındaşı mezbûran es-Seyyid Hasan ve Ayşe sagîrler iken vasîleri olan es-Seyyid Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde her biri asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb mezbûr es-Seyyid Mehmed bundan akdem vasî olduğu ecilden hıfz eylediği emvâl ve nakdîyeden her birimiz hisselerimizi (s.171) bâ'de'l-bülûğ ve mersûme Kerime'den hissesini bi'l-küllî merkûm es-Seyyid Mehmed yedinden ahz u kabz idüb bir vechle merkûm es-Seyyid Mehmed de mutâlebemiz asâlaten ve vekâleten kalmadı ve Babuşcı Ali Beşe'de seksen 'aded esedi gurusumuz olub bundan akdem havâle-i sahîh ile havâle eylediği ecilden on beş gurusumuzu merkûm Ali Beşe'den ahz idüb bâki altmış beş gurusu Ali Beşe'nin zimmetinde kalub lâkin meblağ-ı merkûmdan dâ'vâ sudûrunda olub havâlesi sahîh olmağıyla merkûm es-Seyyid Mehmed'den taleb kadîr olmayub havâlesi dahi makbûlumuz olmadı ve irse müteallik ve vesâyeten müteallik dâ'vâdan zimmeti ibrâ eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Monla Mustafa el-Müezzin, es-Seyyid Mevlüd Süyük Yolun, Mehmed Çelebi Hacı Osman, es-Seyyid Mustafa Ebce, es-Seyyid Yasin Çelebi bin Hasan Efendi, Maksud el-Muhzır ve gayrihim.

Gurre-i \_\_\_\_\_

Rebî'ü'l-evvel fî'l-yevmi'l-Cum'a Allahumme li-hatm-i bî'l-hayr ve's-Saâde li-sene 1092.

### s.171/b.1:

Medine-i Harput sâkinlerinden es-Seyyid Osman ibn-i es-Seyyid Süleyman nâm kimesne meclis-i şer' de Veli Bey ibn-i Ali Bey muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Hoğu nâm karyede vâki' olub taht-ı tasarrıfında olan sulı ve susuz tarlaların ve bağ ve bağçenin altı sehmdede iki sehmi merkûm Veli Bey izn-i sâhibü'l-arz bundan akdem tefvîz ve ferağ ve bey' idüb kabz-ı semen eylediğinden



sonra altı sehmede iki sehmi Veli Bey'in dört sehmi benim olmuş idi el-hâletü hâzihi yine sâhibü'l-arz izniyle zikr olan dört sehmin bir sehmini dahi yüz seksen 'aded esedi guruşa merkûm Veli Bey'e tefvîz ve ferağ ve bey' idüb meblağ-ı merkûm yüz seksen guruşu bi't-tamâm ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm karye-i mezbûrede taht-ı tasarrıfımda olan arazinin nısfı ve cârî olan suların nısfı ve bağ ve bağçenin nısfı merkûm Veli Bey'in ve nısf-ı âheri benimdir keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Şevvâl li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Abdurrahman Ağa Yedekci, Molla Halil bin Velican, Fazlı Bey, Ehuhu Mehmed Bey, Süleyman Bey Taşkun, Ali Bey bin Mezidzâde, Ali bin Monla Ali Osman Darendeli, es-Seyyid Hasan bin es-Seyyid Hüseyincan

### s.171/b.2:

Medine-i Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden Maksud bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda Medine-i mezbûre sâkinlerinden Receb Beşe ibn-i Osman nâm kimesne mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Cuma oğlu Osman Beşe mülki ve bir tarafı es-Seyyid Mustafa mülki ve bir tarafı es-Seyyid Hamza ve iki tarafı tarîk ile mahdûd olub mülk-i mev'hûm olan evleri merkûm Receb Beşe'ye doksan esedi guruşa bey' idüb ol-dahi iştirâ eylemiş iken semen virmeyüb te'âllül ider su'âl olunub takrîri tahrîr ve ba'de tebeyyünü'l-hâl semen-i merkûm alıvirilmek matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm Receb Beşe fi'l-vâki' sâlifü'z-zikr evleri merkûm Maksud'dan doksan esedi guruşa iştirâ eyledim lâkin zikr olan evler müteveffân zevcesi Raziye ile karındaşı olub bir müddet kazâ-i Van'da temekkün idüb hâlâ Şam-ı şerîf'de olan Halil bin İbrahim'in olub mezbûr Maksud fi'l-vâki' sâlifü'z-zikr olub zevcem müteveffân Raziye ile karındaşı merkûm Halil'in idi Halil hissesini kız karındaşı mersûme Raziye'ye hîbe ve temlik idüb ba'dehû mersûme Raziye dahi bi'l-külliyeye bana hîbe ve teslîm idüb ol-vechle mülk-i mev'hûbem olmuşdur deyüb takrîrine mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden olub Vani el-Hâc Mehmed Bey ibn-i el-Hâc Halil ve Ebubekir bin Ahmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâzırân olub eserü'l-istişhâd fi'l-vâki' merkûm Halil sâlifü'z-zikr evlerde olan hissesini bizim huzûrumuzda kız karındaşı mersûme Raziye

hâtûna hîbe idüb hissesinden ferâgat eyledi deyü şahâdet eylediklerinden sonra yine müslimînden es-Seyyid Ahmed bin İbrahim ve el-Hâc Ebubekir bin Ahmed nâm kimesnler dahi li-ecli'ş-şahâde hâzırân olub fi'l-hakika sâlifü'z-zikr evleri bi'l-külliyeye mersûme Raziye zevcî mezbûr Maksud'a hîbe ve temlik idüb müteveffân olmağıyla mezbûr Maksud'un mülk-i mevhûbudur deyü şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub sâlifü'z-zikr evler Maksud'un mülk-i mevhûbı olduğı zâhir olmağıyla semen-i mezkûrun edâya Receb Beşe'ye tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, es-Seyyid Mustafa Ebce, Ömer Çelebi Molla Mürid, es-Seyyid Yasin Çelebi bin Hasan Efendi, Maksud Bey el-Vani, Cebrail el-Vani, Molla Mustafa el-Müezzîn, es-Seyyid Halil bin el-Hâc Hasan, es-Seyyid Mustafa Şeyhzâde, Seyyid Mehmed bin Ömer, İbrahim bin Kara Mahmud

### **s.172/b.1:**

Karye-i Kuyulı sâkinlerinden Hokas veled-i Markar zimmî meclis-i şerî'at-ı garrâda hâmilü's-sefer Kazar veled-i Padik zimmî muvâcehesinde ikrâr i'tirâf idüb karye-i mezbûrede vâki' iki tarafı el-Hâc Ömer Ağa tarlası ve bir tarafı Yenice yolu ve bir tarafı karye-i Perçenç yolu bu hudûd ile mahdûd bir kıt'a tarlanın hakk-ı tasarrıfını bin yetmiş dokuz senesinde Medine-i mezbûrede hâvass-ı hümâyûn karyeleri emîni es-Seyyid Mehmed Bey izniyle babam mesfûr Markar işbu Kazar zimmîye yedi 'aded esedi gurus mukabelesinde tefvîz ve ferağ ve teslîm idüb mukabele-i ferâğında olan meblağ-ı merkûmı ahz idüb sâlifü'z-zikr tarlada babamın medhali kalmayub mesfûr Kazar'ın müfevvız-ı mahzı olub lâkin yedinde hücceti olmadığı ecilden el-hâletü hâzihi takrîrim zabt olunub mesfûr Kazar yedine def' olunsun ki zikr olan tarlada min-ba'd alâkam yokdur babamın ferâgatı ma'lûmum ve makbûlumdur didikde gıbbe't-tasdik mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Mahmud Bey ibn-i Ramazan, Mehmed tâbi'î mezbûr, Şahin bin Abdullah, Muhzır Bayram, Boğık veled-i Pervan, Serkes veled-i Haçuk, Köse Keşiş Kirakos veled-i Babacan, Malkon veled-i Hahan, Tavtil veled-i Avik ve gayrihim.

#### s.172/b.2:

Harput muzâfâtından Hüseyinik nâm karye sâkinlerinden Ağık veled-i Dolamzed nâm zimmî meclis-i şer'î şerîf'de bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb bundan akdem mürd olan oğlum Serkes zimmînin oğlları Zakik ve Bedrus nâm sagîrlerin ikisine maan bir oğlu(n) nasîb-i mislî hisse ta'yîn eyledik mürd olduğumdan sonra bâki kalan cümle malımın nısfı işbu hâzırü'l-meclis oğlum Padik mutasarrıf olâ ve nısf-ı âherin dahi sagîran mesfûran Zakik ve Bedrus mutasarrıf olâlar vech-i meşrûh üzere takrîrim zabt ve sagîran mezbûran tarafına def' olsun ki inde'l-hâce ibrâz idüb hisselerine nâil olâlar didikde mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Ali Ağa ibn-i Allahvirdi Ağa, Şahin tâbi'î o, Ömer Çelebi Dayızâde, el-Hâc Hasan Kalkancızâde, Mustafa Bey sâkin-i Germili, Tatik veled-i İğob zimmî ve gayrihim.

#### s.172/b.3:

Harput'a tâbi' Mornik nâm karye sâkinlerinden Esrayik veled-i Kirakos nâm zimmî meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâmilü's-sefer Serkes veled-i Ruhik nâm zimmî muvâcehesinde bi't-tav' ve'r-rızâ rızâ ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Piri Ağa tarlası ve bir tarafı Süleyman tarlası ve bir tarafı Mehmed Çelebi tarlası ve bir tarafı tepe bu hudûd ile mahdûd mülk bağ harâbesini tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı kat' ile mesfûr Serkes zimmîye beş 'aded esedi guraşa bey' idüb kabz-ı semen ma'dûd ve teslim-i mebî' bey' mahdûd eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağ harâbesinde kat'â medhalim kalmadı mesfûr Serkes'in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Hasan Efendi sâkin-i Monlakendi, Mehmed Efendi Molla Hacı, Molla Mustafa Müezzîn, es-Seyyid Ebubekir Çelebi tâbi'î İsmail Ağa, Ali Çelebi Ali Çavuşzâde, Semik veled-i Elkisan, Muradcan veled-i Melkik, Kesbir veled-i Donik ve gayrihim mine'l-huzzâr. (ve gayrihim mine'l-huzzâr)

#### s.172/b.4:

Harput sükkânından fahrü'l-ayân es-Seyyid Mustafa Ağa ibn-i Davud Beşe meclis-i şerî'at-ı garrâda Medine-i mezbûrede Alaca Mahallesi'nde sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Hamamcı Cercis'in zevce-i metrûkesi olub kendi tarafından asil ve müteveffâ-yı mezbûrun sulbî oğulları Mehmed ve Ahmed ve Mustafa ve Ali ve kızları Naime ve Zeliha ve Rukiye tarafından Hadice bint-i Mevlüd nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı husûmete redd ve cevâb ve murâafaya vekîl olub zâtını ârifân olan Mahmud bin Ahmed ve Seydi bin Halil nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan mersûmenin karındaşı Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb buğday ve kürk bahâlarından müteveffâ-yı merkûm Cercis zimmetinde seksen iki esedi gurus alacak hakkım olmağıyla tereke-i vâfiyesinden edâ olunmasın taleb iderim didikde gibbe's-su'âl vekîl-i merkûm Mehmed müteveffâ-yı merkûm zimmetinde seksen iki 'aded esedi alacağı olduğu ma'lûmumuz değildir didikde müdde'i-i merkûm es-Seyyid Mustafa Ağa'dan dâ'vâsında mutâbık beyyine taleb olundukda (s.173) müslimînden Hasan Bey ibn-i Mustafa Ağa ve Mahmud bin Ahmed nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub eserü'l-istişhâd olundukda fi'l-vâki' merkûm es-Seyyid Mustafa Ağa'nın müteveffâ-yı merkûm Hamamcı Cercis zimmetinde buğday ve kürk kıymetinden seksen iki esedi gurus alacak hakkı ve hakk-ı mutâlebesi olduğına şahidlerüz şahâdet deyü iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'iyeye eylediklerin gibbe'l-riâyet-i şerâitü'l-kabûl taraf-ı şer'iden bir tarîk ile müteveffâ-yı mezbûrun zimmetine ibrâ eylemedüğüne merkûm es-Seyyid Mustafa Ağa'ya bâ'de't-tahlîf terekesinden edâsına tenbîh birle mâvak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahîren fî evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Ali bin Rıdvân Tütüncü, Hasan Beşe ibn-i Mustafa, Berber Kara Mehmed, Osman Karaca, İbrahim el-Muhzır ve gayrihim.

#### s.173/b.1:

Harput'a tâbi' Monlakendi'nde vâki' Monla Ahmed Peykerici kaddese sırrehû el-azîz evkâfının zâviyedarı ve mütevellisi olan fahrû'l-ulemâ Hasan Efendi ibn-i Mehmed Emin nâm kimesne meclis-i şer'at-ı garrâda takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' vâkîf-ı merkûm bina eylediği medrese hücreleri ve su yolları bi'l-külliyeye harâb ve yebâb olub talebü'l-ilm ve iskân idemeyüz perişân olub gadr olmağıyla el-hâletü hâzihi tevliyetim hasebiyle ta'mîr murad iderim cânib-i şer'iden mahalline varılab ba'de'n-nazâr keşf ve tahrîr olunmak matlubumdır didikde savb-ı şer'iden Mevlânâ nâibü's-şer' Mehmed Efendi ta'yîn ve irsâl olunub ol-dahi zeyl-i vesîkada mestûr'l-esâmî olan müslimîn ile karye-i mezbûrede sâlifü'z-zikr medrese harâbesine varılab nazâr eylediğünde fi'l-vâki' medrese-i merkûmun der-divarı harâb ve hücreleri münhedem olub iskâna kabil olmadığına müşâhede eyleyüb keyfiyyet-i harâbîni bî-arz Müslümanlardan istifâr eylediğine ehl-i karyeden Sofi Halil bin Mustafa ve Mehmed Bey ibn-i Hasan ve Monla Ali bin Yusuf ve diğeri Monla Ali bin Abdürrahim ve civârında vâki' Hozekdek nâm karyeden Mustafa Bey ibn-i Abdi ve Hasan Ağa ibn-i Ömer ve Mehmed bin Allahvirdi vesâ'ir cemm-i gafir sâlifü'z-zikr medrese ve hücreleri ve sular yolları hâlâ müderrisi olan Osman Efendi'nin zamanında adem-i takayyüdünden harâb ve yebâb oldı mukaddemâ vâkîf-ı merhûm evlâdından olub şartı vakf üzere mütevellisi ve zâviyedarı olan merhûm Hasan Efendi'nin ceddi Ömer Efendi ve babası Mehmed Emin Çelebi ta'mîr ve termîm idüb hidmetin tahrîr iderler idi deyü her biri makâm-ı şahâdetde haber virdiklerini nâib-i mûmâ-ileyh mahallinde ketb ve imlâ ve gelüb meclis-i şer'de inhâ itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Ahmed bin Mehmed Aslanzâde, Osman bin İsmail, Ahmed bin Osman, Ebubekir bin İbrahim, Mustafa bin Yakub ve gayrihim.

**s.173/b.2:**

Harput sâkinlerinden bâis-i haze'l-küttâb Osman Çelebi Cafer Bey nâm kimesne mâhfel-i kazâda Medine-i mezbûra tâbi' Malatyaçık karyesi sâkinlerinden Mahmud bin (boşluk) nâm kimesne mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mahmud zimmetinde on 'aded esedi gurus ve on keyl buğday alacak hakkım vardır taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl âkibü'l-inkâr müdde'i-i merkûm Osman Çelebi'den dâ'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Ahmed bin Bayram ve Mirza bin İbrahim nâm kimesneler şer'e hâzırân olub eserü'l-istişhâd fi'l-hakika mezbûr Osman Çelebi'nin işbu Mahmud zimmetinde on 'aded esedi gurus ve on keyl buğday alacak hakkı ve hakk-ı mutâlebesi olduğına şâhidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü münkir-i mezbûr muvâcehesinde edâ-i şahâdet eylediklerinde gıbb-ı riâyet-i şerâitü'l-kabûl şahâdetleri makbûl olub edâsına tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fi evâhir-i Rebî'ü'l-âhir li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Molla Mustafa el-Müezzin, es-Seyyid Ebubekir Köse, Ebubekir Kethüdâ-yı şehir, Mehmed el-Muhzır ve gayrihim.

**s.173/b.3:**

Üzeri karalanarak iptal edilmiş belge.

**s.174/b.1:**

Medine-i Harput'da Pekinik nâm karye sâkinlerinden Haçuk ve Sadiç veled-i Erkir nâm zimmîler meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Siyağuş bin Abdullah nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb karye toprağında vâki' bir tarafı Harun oğlu bağı ve bir tarafı Vayberaşek oğlu bağı ve bir tarafı Abdullah Ağa bağı ve bir tarafı Cebele müntehî bu hudûd ile mahdûd bağın beş sehmdede iki sehmi bizim olub üç sehmi karındaşımız Yusuf Beşe nâm Mefkud ve Kirakos ve Eznur zimmîlerin olmağıyla zikr olan beş hissemizi târih-i vesîkadan yüz elli güne varunca bey' bi'l-vefâ tarîkiyle mezbûr Siyağuş'a kırk iki 'aded esedi gurus bey' idüb semen-i merkûm kırk iki 'aded esedi gurus yedinden tamâmen ahz eyledük ve va'de-i merkûmda kendüye edâ idersek bağ-ı merkûmdan yine hissemizi bize redd eyleye eğer edâ idemeyüb ve va'de-i merkûmdan bir gün tecâvüz iderse bey'-i bât-ı mübeddel ve münkalib ola didiklerinde

gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi'l-hâmis aşer min şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi, Ömer Çelebi ibn-i Monla Mürid, İsmail Beşe Derzi, es-Seyyid İsmail Çelebi ibn-i el-Hâc Bekir, Mehmed Beşe Bölükbaş, el-Hâc Hasan, Mehmed Çelebi Zekeriya Efendi, Ehuu Ahmed Çelebi, Hüseyin Dellâl

### **s.174/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Alaca Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Hamamcı Cercis nâm kimesnenin sulbî oğlu Mehmed ve Ahmed ve Mustafa ve Ali ve sulbîye kızları Naime ve Zeliha ve Rukiye nâm sagîr sagîrelerin emvâlini hıfz ve ahvâllerini zabt itmek içün bir vasî lâzım ve mühim olmağıyla işbu hâfîzü'l-vesîka vâlideleri ve mürebbiyeleri Hadice bint-i Mevlüd nâm hâtûn vesâyet-i merkûmede kabûl ve hidmet-i lâzımesin edâya müteahhid olmağın 'alâ târiki'l-istikâm sagîrun-ı mezbûrunun emvâllerini hıfz ve ahvâllerini zabt itmek mersûme Hadice vasî nasb olunub bu vesîka 'alâ-mâ hüve'l-hakika bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi'l-âşir min şehr-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-akrân es-Seyyid Ahmed Bey, Ehuu es-Seyyid Mustafa Ağa, Yusuf Çelebi tâbi'î merkûm, Mehmed bin Mevlüd, Mahmud bin Ahmed ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.174/b.3:**

Harput mahallâtından Ahmed Bey Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Davud bin Abdullah nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi Hanife bint-i Hasan nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'd-dâ'vâya nehc-i şer'î üzere sâbitü'l-vekâle karındaşı Süleyman nâm kimesne vekâleten ve müteveffâ-yı mezbûrun usbe-i sebebiyesi olub hâlâ âher diyârda olan Mehmed Beşe ibn-i Hüseyin nâm kimesne tarafından dahi Ömer bin Osman ve İslam bin Osman nâm kimesnler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Yahya Çelebi ibn-i Monla Süleyman nâm kimesne vekâleten meclis-i şer'at-ı garrâda hâmilü's-sefer Kirakos veled-i Bedrus nâm zimmî

mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı merkûm Dilaver'in mesfûr Kirakos zimmî zimmetinde on bir guruş otuz yedi semen alacağıyla müvekkilelerimiz tarafından bi'l-vekâle taleb ider su'âl olunub icrâ olunmak matlubumdır didiklerinde gıbbe's-su'âl mesfûr Kirakos fi'l-vâki' on bir guruş otuz yedi semen mezbûr Dilaver'e deynim var idi kemâl-i sıhâtinde on iki keyl buğday virüb zimmetimi ibrâ eylemişdir deyü def' ile mukabele idüb vekîlan-ı mezbûran müteveffâ-yı mezbûrun on iki keyl buğday aldığını münkir olub mesfûr Kirakos'dan beyyine taleb olundukda müslimînden Osman bin Abdullah ve İbrahim bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub eserü'l-istişhâd fi'l-hakika mezbûr Dilaver on iki keyl buğdayı mesfûr Kirakos'dan ahz idüb on bir guruş otuz yedi semenden zimmeti ibrâ eyledi bizler bu husûsa şahidüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri biri edâ-i şahâdet idüb gıbbe'l-kabûl münazâadan men'e vekîlan tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Rebî'ü'l-evvel li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi Ah-ii Vâiz Efendi, es-Seyyid Mustafa Ebce, es-Seyyid Mevlüd Süyük Yolun, Mehmed Çelebi bin el-Hâc Osman, Abdurrahman Çavuş, es-Seyyid İsmail ibn-i el-Mütevelli ve gayrihim.

### **s.175/b.1:**

Gürcü Bey Mahallesi'nde sâkin-i Markar veled-i Kirkor nâm zimmî meclis-i şer' de hâmilü's-sefer Keşiş Menas veled-i Menas zimmî muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Keçi Kesbir ve bir tarafı Musih oğlu Kesbir ve bir tarafı Evanes zimmî ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bir bâb sofalı tahtı ile ve bir bâb oda ve kış evi ve ahur ve eyvan ve havlıyı bey'-i bât ile otuz beş guruş ile bir kara kılıca mesfûr Menas Keşiş bey' idüb kabz-ı semen eyledim didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsit-ı Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, es-Seyyid Süleyman Efendi kaim-makam-ı nakîbü'l-eşrâf Mustafa Beşe, es-Seyyid Ebubekir Köse, Tımâr Melîki Asdur zimmî ve gayrihim.



**s.175/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Esediyye Mahallesi sâkinlerinden Hadice bint-i Mehmed nâm hâtûn meclis-i şer‘de işbu Hâfiz es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i es-Seyyid Halil nâm kimesne muvâcehesinde bi’t-tav‘an ikrâr-ı sahîh-i şer‘i ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î idüb mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı Keçeci Osman vârisi mülki ve bir tarafı Ece Osman vârisi evleri ve bir tarafı Kezban hâtûn menzili ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd olub mülk-i mevrûsem olan bir bâb kış evini ve bir bâb odayı fevkînde eyvanıyla ve bir bâb ahurı tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile mezbûr es-Seyyid Mustafa Çelebi’ye yirmi esedi guruşa bey‘ ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eylediğinden sonra semen-i merkûm yirmi esedi guruşa mezbûr Mustafa Çelebi yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr evlerde min-ba‘d medhalim kalmadı merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi’nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdîki’s-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Saferü’l-hayr li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

**Şühûdü’l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, Molla Mustafa el-Müezzîn, Osman bin Musa Dost, İbrahim ve Maksud el-Muhzıran ve gayrihim.

**s.175/b.3:**

Harput mahallâtından Şehroz Mahallesi sâkinlerinden Kirakos veled-i Tavtil nâm zimmî asâlaten ve zevcesi Yagut veled-i Mircan zimmîye tarafından akd-i âtî’l-bey ve kabz-ı semenin tescîline vekîl olub mesfûreyi ârifân olan İğob veled-i Evanes ve Sehit veled-i Elkisan nâm zimmîler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü’l-vekâle olan Sefer veled-i Epraham zimmî vekâleten meclis-i şer‘at-ı garrâda hâmilü’s-sefer Haçuk veled-i Kesbir zimmî muvâcehesinde her biri asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı Ahmed nâm kimesne mülkine ve üç tarafı tarîk ile mahdûd bir bâb sofa ve bir bâb kış evi ve bir kilar fevkî odayı mine’l-tevâbi‘ ve’l-levâhik tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile asâlaten ve vekâleten mesfûr Haçuk’a on yedi esedi guruşa ve bir donluk ve münevves sof ve üç tob acem çiti ve üç al çuha kavuk ve otuz üç arşun kırmızı dirâyı al ve bir rub‘ nehûde bey‘ ve temlîk eyleyüb ol-dahi iştirâ ve temlîk ve tesellüm

eylediğinden sonra semen-i merkûm on yedi esedi guruşa ve bir donluk münevves sofi ve üç tob acem çiti ve üç al çuha kavuğu ve otuz üç arşun kırmızı dirâyı ve bir rub‘ nehûdeyi tamâmen mesfûr Haçuk zimmi yedinden ahz eyleyüb benim ve müvekkilim mesfûre Yagut’un medhali kalmadı mesfûr Haçuk’un mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun deyü mesfûran Kirakos ve mesfûr asâlaten ve vekâleten takrîr eylediklerinde gıbbe’t-tasdîk mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Safer li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Molla Ali Külâhçı, İbnehu Seyyid Mehmed Çelebi, Ali Çavuş Paşâmezâde, el-Hâc Süleyman Kahveci, Mevlüd Katırcı, İbrahim Muhzır, Marduras veled-i Evanes Keşiş, Melkik Keşiş, Saki oğlu Sefer zimmî, Kerabidyazen oğlu Derencancı Kavukcı

### **s.176/b.1:**

Harput muzâfâtından Hüseyinik nâm karye sâkinlerinden Serab veled-i Mesruf nâm zimmî meclis-i şeî‘at-ı garrâda bundan akdem mürd olan oğlu Kesbir’in oğlu olub kendi tarafından asil karındaşı Avik tarafından tasdîke vekîl olan Bedrus muvâcehesinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i’tirâf idüb mesfûran Bedrus ve Avik cümle malımdan bir oğul nasîbi mislî hisse ta’yîn eyledim ki mürd olduğumda cümle malımdan mesfûran Bedrus ve Avik’in ikisi bir oğlul nasîbi mislî ahz u kabz eyleyüb hissesini oğullarım Hoşik ve Mekrubec ahz eyleyeler vech-i meşrûh üzere takrîrim zabt olunub mesfûran Bedrus ve Avik yedlerine def‘ olunsun ki inde’l-hâce ibrâz idineler didikde gıbbe’t-tasdîk mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Saferü’l-hayr li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Molla Mustafa, Mehmed Çelebi Ahi el-Müfti, el-Hâc Hasan Kalkancı, el-Hâc Ebubekir bin Mahmud, Hasan Bey ibn-i Kara Mahmud, Osman Karaca, İbrahim Muhzır

### **s.176/b.2:**

Harput’a tâbi‘ Holvenk nâm karye sâkinlerinden İğik veled-i Köse Mirek zimmî meclis-i şer‘de bundan akdem mürd olan oğlu Haçuk’un oğulları Semik ve İprik taraflarından tasdîke vekîl Sağik veled-i Kavlik zimmînin vekâleten muvâcehesinde

bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb mesfûran Semik ve İprık zimmîlerin ikisine bir oğul nasîbi mislî hisse ta'yîn eyledik mürd olduğumda cümle malımdan oğullarımn Mirek ve Hatirik ve Ohan ve Karuk zimmîler birer hisse aldıklarında mesfûran Semik ve İprık dahi bir oğul nasîbi mislî hisse ahz u kabz eyleyüb oğullarım mesfûrun torunlarım mesfûranın zikr olan hisselerine mâni' olmayalar vech-i muharrer üzere takrîrim zabt olunub mesfûran Semik ve İprık yedlerine i'tâ' olunsun inde'l-hâce ibrâz idinelere didikde gıbbe't-tasdik mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhir-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühüdü'l-hâl

el-Hâc Ebubekir bin Mehmed, Mahmud Kethüdâ bin Ömer, Mehmed bin Ebubekir Temteli, Bıyıklı Mirek veled-i İğob, Boğık veled-i Persuh, Nanik veled-i İğob Hüseyinikli

### s.176/b.3:

Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Beytihan bint-i Ali nâm hâtûn tarafından âti'd-dâ'vâya vekîl olub zevcî Yusuf bin Osman ve vakt-i simâsını ârif olan Ebubekir Beşe ibn-i Ahmed nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan Mustafa Beşe bin Ömer meclis-i şerî'at-ı garrâda hâfîzü'l-vesîka Veli bin Bali nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem Beytihan bir kazgan ve bir sîm som kemerini zevcî olub vefat iden Cüce Ebubekir müvekkilemin rızâsı yoğiken mezbûr Veli'nin yanına emânet-i vaz' itmekle vekâletim hasebiyle taleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Veli münâzaun-fih olan kazgan ile sîm kemeri târih-i kitâbdan on sene mikdâr-ı mukaddem mersûme Beytihan ile zevcî müteveffâ mezbûr Cüce Ebubekir'den her birini altışar guruşa iştirâ idüb cem'an on iki guruşları teslim eylemişim deyü def' ile mukabele idüb vekîl-i merkûm müvekkilesinin beyânı münkir olmağıyla mezbûr Veli'den beyyine taleb olundukda İbrahim bin Ali ve Mehmed bin Süleyman nâm kimesneler li-ecliş-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-hakika mersûme Beytihan ve müteveffâ zevcî Cüce Ebubekir târih-i merkûmede bir yerde iken nizâ' olunan kazgan ile sîm kemeri mezbûr Veli'ye her birini altışar guruşa bizim hissemizde bey' idüb kabz-ı semen eylediler deyü her biri şahâdet eylediklerinde mesmû'a olub bî-vech-i münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-

vak‘a bi‘t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Saferü‘l-hayr li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü‘l-hâl**

es-Seyyid Mahmud Bey ibn-i es-Seyyid Ahmed Bey, Veli Beşe bin Mahmud Beşe, Mehmed Çelebi bin el-Hâc Osman, Şahin Ağa tımâri, es-Seyyid Osman Kasab ve gayrihim mine‘l-huzzâr.

### **s.177/b.1:**

Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Evanes veled-i Malican nâm zimmî meclis-i şerî‘at-ı garrâda hâmilü’s-sefer Herdek veled-i Samil nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf idüb Medine-i mezbûre muzâfâtından karye-i Hüseyinik bağları beyninde vâki‘ bir tarafı Nanik bağı ve bir tarafı Korıcı haymesi ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ve bir tarafı bağ yolu ile mahdûd olub bundan akdem babam mesfûr Malican bana temlîk eylediği bağı ve suyunu babam bana vekâleten târih-i kitâbdan on sene mukaddem bey‘ idüb kabz-ı semen eylediği makbûlum olub sâlifü‘z-zikr bağda medhalim olmadığı ecilden el-hâletü hâzihi takrîrim zabt olunub mutasarrıf olmak üzere yedine hüccet-i şer‘iye virilsin didikde gıbbe‘t-tasdîki‘ş-şer‘î mâ-vak‘a bi‘t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ‘il-i Saferü‘l-hayr li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü‘l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, Mehmed Çelebi bin el-Hâc Osman, Halil Beşe Hüseyinikli, Hüseyin bin Derviş, Tımâr Melîki Asdur zimmî ve gayrihim.

### **s.177/b.2:**

Harput mahallâtından Zahiriyeye Mahallesi sâkinlerinden Debbâğ Piri bin Mahmud nâm kimesne meclis-i şer‘î şerîfde işbu hâfizü‘l-vesîka Ahmed Çelebi bin Osman nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûra tâbi‘ Mazgir Nâhiyesi‘nde vâki‘ bir tarafı merkûm Ahmed Çelebi bağı ve bir tarafı Debbâğ Abbas bağı ve bir tarafı Hellik oğlu bağı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan bağ ve bağçeyi eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle ve dâhilinde olan evleri ile ve suyu ile tevâbi‘ ve levâhıkıyla tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i bât-ı sahîh ile merkûm Ahmed Çelebi‘ye yüz on esedi guraşa bey‘ ve temlîk

ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm yüz on aded esedi guruşu mezbûr Ahmed Çelebi yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağda ve bağçede ve suyunda medhalim kalmadı merkûm Ahmed Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrif olsun didikde gıbbe't-tasdikî'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Saferü'l-hayr li-sene 1092.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Çelebi bin el-Hâc Osman, Ali Çelebi Ali Çavuşzâde, es-Seyyid Abdurrahman Sağmani, Monla Hızır bin Osman Bey, Yusuf Bey Küçük Köse, Seyyid İslam bin Ömer, Mahmud Bey Piri Beşe, ve Veysi Beşe bin Cuma, es-Seyyid İsmail bin Sofi Süleyman, es-Seyyid İbrahim bin el-Hâc Ferruh, el-Hâc Allahvirdi Menteşe, Mirza tâbi' Bekir Beşe, Mehmed el-Muhzır ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.177/b.3:**

Meydan Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Hasan bin Murtaza nâm kimesne meclis-i şer' de ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Danişmend Nâhiyesi'nde vâki' olub inde'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd bağımı eşcâr-ı müsmiresiyle ve dâhilinde olan evleri ile ve sularıyla ve Hamidi Nâhiyesi'nde vâki' ma'lûmetü'l-hudûd bağımı ve esâsdan beş kat yorgan döşek ve üç kilim ve üç sagîr halı ve bir vasât sînî ve iki sagîr tabak sînî ve iki köm ve on beş sahan ve bir üsküre ve iki teşt ve bir kahve ibriği ve bir saç ayağı ve iki hamam tası ve dört na'l-beği ve iki tencereyi hîbe-i sahîh ile sulbî sagîr oğlım Ahmed'e hîbe ve temlîk eyleyüb lâkin mezbûr Ahmed sagîr olub kabzına ehl olmamağıyla velâyetim hâsebiyle tarafından kabz eyleyüb min-ba'd sâlifü'z-zikr bağda ve bağçede ve esâsda medhalim kalmadı didikde sıhhâtine hükm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-vâizîn Abdüllatif Efendi, İbnehu Abdurrahman Çelebi, ibn-i diğeri Abdullah Çelebi, İshak Çelebi, Monla Mahmud, Derviş Mustafa, el-Hâc Bali, İbnehu Ömer, Yusuf Çelebi bin el-Hâc Abdurrahman, Ehuhu Mehmed Çelebi, Ah-i Mahmud Beşe, Monla Mustafa Cebelizâde, Monla Hüseyin Çakıcızâde, es-Seyyid Ebulkasım

Çelebi ibn-i es-Seyyid Hasan Ahmed, Receb Beşe Tosun, Ömer Çelebi Kethüdâ ve gayrihim.

**s.178/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Hasan bin Murtaza nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrada sulbî oğlu olup bey'in salîbî ve şırânın calîbî olduğına ilmi olup rüşd-i bülûğını müdde'î-i vâhşiyesinin dahi bi'l-vefâ tahammîli olan işbu hâfizü'l-vesîka Mehmed nâm Şâbb muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' silk-i mülk-i sarîhinde münselik olup ma'lûmetü'l-hudûd evlerden bir bâb kış evini ve dâhilinde olan iki bâb evleri hâlâ zevcem olan Asiye bint-i el-Hâc Ni'met'e mehr-i mukabelesinde mersûm Asiye hâtûn'a teslîm idüb sâlifü'z-zikr kış evinde ve dâhilinde olan iki bâb evlerde medhalim kalmamışdır el-hâletü hâzihi içeri ve taşrâda fevkanî ve tahtanî evleri ve odaları ve eyvanları ve havlıları ve kenîfleri ve esâsdan bir köhne halı ve iki sagîr halı ve iki yan döşemesi nihâlî ve bir kazgan ve bir sagîr kazgan ve on beş sahan ve bir tencere ve bir sagîr tencere ve bir kebîr sînî ve bir sagîr sîni ve bir kebîr hışti ve bir kebîr gügüm ve bir vasat köm ve dört na'l-beki ve bir kebîr kahve ibriği ve bir kebîr hamam leğeni ve iki kebîr sitil ve iki üsküre ve bir kebîr helva tenceresi ve iki hamam tası ve beş kat yorgan döşeği ve bir çit yün perdesi ve safka-i vâhîde ile tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile oğlum mezbûr Ahmed'e iki yüz guruşa bey' idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eylediğimden sonra semen-i merkûm iki yüz esedi guruşu hîbe-i sahîh ile yine oğlum Mehmed'e hîbe ve temlîk ve teslîm eylediğimde ol-dahi kabûl eyledim bâ'de'l-yevm zikr olan evlerde esâsda medhalim kalmadı keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Sâbıkûn.

**s.178/b.2:**

Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Hasan bin Murtaza nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde zevcesi Asiye bint-i el-Hâc Ni'met tarafından tasdîke vekîl olan fahrü'l-vâizîn Abdüllatif Efendi muvâcehesinde takrîr-i

kelâm idüb bî-emrillahi teâlâ ecel isâbet idüb fevt olduğında mersûme Asiye vasî-i muhterem olub sagîr oğlum Ahmed ve sagîre kızlarım Fatma ve Zahide'nin emvâllerini hıfz ve zabt idüb cümle umûrunı göre didikde mersûme Asiye tarafından mûmâ-ileyh Abdüllatif Efendi bi'l-muvâcehe tasdîk ve kabûl idüb mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Safer li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Sâbıkûn.

#### **s.178/b.3:**

Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Hasan bin Murtaza nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfi şânım el-beyânda oğlı müteveffâ Ebubekir'in sulbî oğlı işbu sâhibü'l-kitâb Hüseyin tarafından tasdîke vekîl olan fâhrü'l-vâizîn Abdüllatif Efendi muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûrede ve bağ hânede vâki' silk-i mülkimde münselik ma'lûmetü'l-hudûd bir bâb dükkânı fevkî ile ba'de't-tahlîye mezbûr Hüseyin'e hîbe ve temlik ve teslim eylediğimde ol-dahi ittihâb ve kabûl ve kabz eylediği ecilden mezkûr dükkânda ve fevkînde medhalim kalmamışdır mezbûr Hasan'ın mülk-i müşterâsıdır didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Safer li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Sâbıkûn.

#### **s.178/b.4:**

Meydan Mahallesi'nde sâkine Fatma ve Perihan bint-i Yusuf nâm Bıkr bâliğalar taraflarından husûs-ı âtî'd-dâ'vâya vekîl olub zâtlarını ârifân olan Ebubekir Beşe Ahmed ve Mehmed bin Ömer nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Mustafa Beşe ibn-i Ömer nâm kimesne meclis-i şer'de işbu hâfizü'l-vesîka Ömer Çelebi bin Hüseyin nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Müridi Nâhiyesi'nde vâki' olub hâlâ mezbûr Ömer Çelebi tasarrıf eylediği bağ müvekkilelerimin ceddinden 'alâ tarîki'l-münâsaha müntakil olub müvekkilelerimin hissesi var iken mezbûr Ömer Çelebi bilâ-sebeb mutasarrıf ider su'âl

olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm Ömer Çelebi zıkr olan bağı mersûmetan sagîre iken babaları Yusuf asâlaten ve vekâleten bana sâ'ir vâris ile yüz yirmi guruşa bey' idüb hisse-i şer' eylemişlerdir didikde hüccet-i şer' iye vardır deyü bin seksen yedi tarihiyle müverrih ve târih-i mezbûrede hâkimü'ş-şer' olan İbrahim Efendi imzâsıyla mûmzâ ve hâtemî ile mahtûm-ı mazmûn takrîrine mutâbık hüccet-i şer' iye ibrâz idüb gıbbe't-istintâk vekîl-i merkûm husûsı ma'lûmumuz değildir deyüb babaları mezbûr Yusuf dahi ihzâr ve istifâr olundukda ol-dahi bi'l-küllîye bey' ni münkir olub mazmûn hüccete beyyine taleb olundukda müslîminden el-Hâc Ebubekir bin Mahmud ve oğlu Resul Beşe nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' işbu Yusuf'a asâlaten ve vekaleten bağı merkûmda olan hisseleri merkûm Ömer Çelebi'ye bey' idüb kabz-ı semen eyledi deyü her biri edâ-i şahâdet idüb bî-vech-i münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi, es-Seyyid Ebubekir Köse, Monla Şit el-İmam, Ömer Çelebi ibn-i Monla Mürid, Maksud el-Muhzır ve gayrihim.

### **s.179/b.1:**

Medine-i Harput sâkinlerinden Mehmed Bey ibn-i Ali Bey nâm kimesne meclis-i şer' de Medine-i mezbûra tâbi' İğiki nâm karye sâkinlerinden Kazar veled-i Korkik nâm zimmî muvâcehesinde ikrâr idüb Medine-i mezbûra tâbi' Kesrik nâm karye sâkinlerinden olub hâlâ Adana Kazâsı'nda olan Dağlar ve Deklü zimmîlerde olan elli yedi guruş murâbaalık akçemi ahz idüb bana îsâl için mesfûr Kazar'ı vekîl-i nâsb eylemiş idim Kazar dahi oğlu Erkil zimmîyi kazâ-i mezbûre götürüb meblağ-ı merkûmı mesfûran Dağlardeklü'den taleb eylediğinde kırk yedi esedi guruşu mesfûr Erkil teslim eyleyüb on guruşu arpa ve penbe hesâbımız vardır deyü cevâb eylemeleriyle meblağ-ı merkûm kırk yedi guruşu götürüb babası Kazar'a teslim idüb ol-dahi bana def' ve teslim eylemekle ben dahi kırk yedi guruşu dahi tamâmen ahz eyledim ve on guruşu dahi zıkr olan arpa ve penbelerin hesâbına mahsûb eyledim mesfûran Dağlar ve Deklü'de vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb alacak hakkım kalmadı zimmetlerine ibrâ eyledim mesfûr Kazar'da dahi vekâlet husûsıyla alacağım kalmadı didikde mesfûr



Kazar dahi bi'l-muvâcehe tasdîk itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-emâsil es-Seyyid Ahmed Bey, Ehuhu es-Seyyid Mustafa Ağa, Mahmud Bey ibn-i Ramazan Ağa, Kürd İbrahim Ağa, Osman Beşe Cebelizâde, es-Seyyid Ebulkasım Çelebi bin Hasan Efendi

### **s.179/b.2:**

Harput mahallâtından Kozlıca Mahallesi sâkinlerinden el-Hâc Süleyman bin Ebulkasım nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda hâfız-ı hâze'l-kitâb Bektaş bin Nasuh muvâcehesinde ikrâr ve i'tiraf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Pancarlık Nâhiyesi'nde vâki' bir tarafı Kaya Beşe bağı ve bir tarafı el-Hâc Ahmed bağı ve bir tarafı Seki deresi ve bir tarafı Çerik zimmî bağı bu hudûd ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan bağı ve bağçeyi evi harâbesiyle ve sularıyla tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Bektaş'a yedi guruşa bey' idüb kabz-ı semen-i ma'dûd teslîm-i mebî' mahdûd eyledim bâ'de'l-yevm evlerde ve sularında medhalim kalmadı merkûm Bektaş'ın mülk-i müşterâsıdır didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Monla Hacı, Monla İlyas el-İmam, Osman Çelebi ibn-i Cafer Bey, Halil Beşe Bozikzâde, Evliya Bey Kösezâde, Osman Çörekci ve gayrihim.

### **s.179/b.3:**

Harput mahallâtından Zahiye Mahallesi sâkinlerinden Ümmü bint-i Osman Beşe nâm hâtûn meclis-i şer'de el-Hâc Yusuf bin Abdullah nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'an ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' inde'l-cîrân ve ilm-i şer'î ile beynimizde muayyen olub mehrim mukabelesinde bana teslîm olunan bir bâb sofayı icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm el-Hâc Yusuf'a on sekiz 'aded esedi guruşa bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eylediğinden sonra semen-i merkûm on sekiz guruşa yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm zıkr olan

sofada medhalim kalmadı mezbûr el-Hâc Yusuf'un mülk-i müşterâsıdır didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Çelebi eş-Şehr bî-İmam, Mehmed Ağa Çeribaşı, Sunullah bin Feyzullah, Derviş bin Mustafa ve gayrihim.

### **s.180/b.1:**

Harput sâkinlerinden Osman bin Piri nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf şâmihü'l-beyânda hâfiz-ı hâze'l-kitâb el-Hâc Yusuf bin Abdullah nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûrede Zahiriye Mahallesi'nde vâki' inde'l-cîrân ve ilm-i şer' ile beynimizde muayyen olub mülk-i müşterâm olan bir bâb oda ve bir bâb odun damı ve havlı ve kenîfi tarafeynden icâb ve kabûl-i havî bey'-i bât-ı sahîh ile merkûm el-Hâc Yusuf'a on beş 'aded esedi guruşa bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ eyledüğinden sonra semen-i merkûm on beş guruşu mezbûr el-Hâc Yusuf yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr odada ve odun damında ve havlısında ve kenîfde medhalim kalmadı mezbûr el-Hâc Yusuf'un mülk-i müşterâ ve hakk-ı sarîhidir keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Ağa ibn-i Ahmed Ağa, Diğer Mehmed Çelebi el-İmam, Derviş bin Mustafa, Bektaş bin Nasuh, Maksud el-Muhzır ve gayrihim.

### **s.180/b.2:**

Harput'a tâbi' Muri nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem âher diyâra giden Markos veled-i Manuk nâm zimmî tarafından vekîl olub Ohan veled-i Bağdasa ve Bedrus veled-i David nâm zimmîler şahâdetleriyle cem' umûrını görüb hisseleriyle mürâfaa-i şer'-i şerîf olub husûmet ve redd-i cevâbı için sâbitü'l-vekâle olan Enderik veled-i Asdudik nâm zimmî meclis-i şer'at-ı garrâda hâmilü's-sefer Asdur zimmî mahzarında bi'l-vekâle üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mesfûr

Markos târih-i kitâbdan dokuz sene mukaddem mesfûr K p de olan sekiz esedi gurusu bargir akçesi ve yirmi iki esedi gurusu dahi nakd vesâ'ir emânet eşyasını ahz u kabz beni vekil itmekle el-hâletü hâzihi taleb iderim su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdur didikde gibbe's-su'âl mesfûr Küpü fi'l-hakika mesfûr Enderik zimmînin müvekkili olan mesfûr Markos'un vech-i meşrûh üzere otuz gurusu anası malındır emânet-i tarîkiyle orak ve k lbe eşyası var idi gitd ğinde kendüye edâ ve teslîm eyleyüb min külli'l-vuc h zimmetimi ibrâ eylemişdir deyü def' ile mukabele vekil-i mesfûr Enderik müvekkili mesfûr Markos'un ahz ve ibrâsını münkir olub mesfûr Küpü'den def'ini mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Mustafa bin Hüdavirdi ve  mer bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'ide h zır n olub istişhâd olundukda fi'l-hakika mesfûr Enderik'i vekil mesfûr Markos zimmî bizim huzûrumuzda işbu Küpü zimmîden beş 'aded esedi gurusu ile dört orak ve altı k lbe ahz eylediğinden sonra takrîr eyledik mesfûr Küpü'de sekiz esedi gurusu bargir kıymeti ve yirmi iki gurusu nakd ki cem'an otuz esedi gurusu alacağımın yirmi gurusu mukaddem ahz eylemiş idim hâlâ beş esedi gurusımı anam malından emânet-i vaz' olunan eşyaları tamâmen mesfûr Küpü'den ahz u kabz idüb asla ve kat'  alacak hakkım kalmamağıyla zimmeti ibrâ eyledim deyü takrîr idüb bizi işhâd eyledi bizler bu husûsa bu vech üzere şahidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri ed -i şahâdet-i şer' ye eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a ve makbûl olub b -vech-i münâzaadan men'e tenbîh birle m vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fi evâsıt-ı Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **şühûdü'l-hâl**

Mehmed  elebi ibn-i el-Hâc Osman, Halil Beşe bin Bozik Bey, Ebubekir Kethüdâ-yı (şehr), Molla Mehmed Nanikzâde, Mustafa Beşe Gartem ve gayrihim.

### **s.181/b.1:**

Ebu Tahir Mahallesi'nde sâkin-i Mustafa bin Alih n nâm kimesne asâlaten ve kız karındaşı İsmihan tarafından zevc  Ahmed vekâleten meclis-i şer'de hâfizü'l-vesîka kendi tarafından asil ve Cafer bin Kuld ş nâm kimesne tarafından tasdîke vekil olan Rıdvân bin şah Ali n m muvâcehesinde her biri asâlaten ve vekâleten ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i Harput'a tâbi' Bağdere toğrağında iki tarafı Osman tarlası ve bir tarafı tarîk ile mahdûd evlerini ve ev kında bostan yerini mukaddemden cârî olan suyu havlı

ile babamız merkûm Alihân kemâl-i sihhâtinde mezbûran Rıdvan ve Cafer'e bey'î kat' ile mezbûranın mülk-i müşteraları olmağıyla zıkr olan evinde ve bostan yerinde ve suyunda medhalim olmağıyla mezbûran Rıdvan ve Cafer mutasarrıf olmak için takririmiz zabt olunub birlerine hüccet-i şer'îye virülsün didiklerinde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mustafa Beşe Gartem, Osman Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Kalender bin Ali, Ali bin Dolabi, Beyan bin Hamza, Hasan Bey oğlu ve gayrihim.

### **s.181/b.2:**

Medine-i Harput mahallatından Ebu Tahir Mahallesi sâkinlerinden Zahide bint-i İsmail nâm hâtûn tarafından akd-i âtî'l-beyânı tescîline vekîl olub zâtı ârifân olan Monla Halil bin Ebubekir nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan İbrahim bin Ömer nâm kimesne vekâleten meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrifde mersûmenin zevcî hâfîzü'l-vesîka Ebubekir bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müvekkilem mersûmenin mehri için zevcî evvelinden takas olunub mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Sarı oğlu Mevlüd ve bir tarafı Seyyid Eyyüb ve iki tarafı yol bu hudûd ile mahdûd bir bâb sofa ve havlı ve Ortak Nâhiyesi'nde vâki' iki tarafı benim bağım ve bir tarafı Ağa Mehmed ve bir tarafı Sarı oğlu Mevlüd bağları ile mahdûd bağın üç hissede bir hissesini ve evini bi'l-küllîye ve suyını ve safka-i vâhide ile müvekkilem mersûme Zahide zevcî merkûm Ebubekir'e bey' bât ile bir kazganı ve altı tob bezi ve bir sahanı ve bir tası bey' ve teslim ve temlîk eyleyüb ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm eylediğinden sonra sâlifü'z-zıkr kazganı ve altı tob bezi ve sahanı ve tası bi't-tamâm ahz u kabz eyledi bâ'de'l-yevm zıkr olan sofa ve havlı süls hisse bağ ve evi ve suyu mezbûr Ebubekir'in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Safer li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Mehmed Efendi el-İmam, Sunullah bin Feyzullah, Mustafa bin Hatib, Kör Hasan, Mevlüd Sarı oğlu, el-Hâc Hasan Beşe ve gayrihim.

#### s.181/b.3:

Harput'a tâbi Cib nâm karye sâkinlerinden Fatma bint-i Ebubekir nâm hâtûn tarafından âti'l-bey' ve kabz-ı semenin tesciline vekîl olub zâtı ârifân olan Hasan bin el-Hâc Osman ve Sefer bin Ebubekir nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan zevcî Ömer bin Süleyman nâm kimesne meclis-i şer' de karye-i mezbûrede sipâhi olub çeribâşı olan Mehmed Ağa ibn-i Ahmed Ağa muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Rüstem oğlu bağçesi ve bir tarafı İsa nâm kimesne bağçesi ve bir tarafı Zeynel bağçesi ve bir tarafı hark ile mahdûd bağçe yerini karye-i mezbûrede vâki' inde'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd bu saman evini harâbeleriyle müvekkilem mersûme Fatma babası merkûm Ebubekir'den iştirâ idüb evleri ta'mîr eylemiş idi el-hâletü hâzihi zikr olan bağçe yeri ve evleri bi'l-cümle binasıyla tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh ile merkûm Mehmed Ağa'ya on beş esedi guruşa bey' ve teslîm ve temlik eylediğinde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm eylediğinden sonra semen-i merkûm Mehmed Ağa'dan ahz u kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr bağçe yerinde ve evlerde müvekkilem mersûmenin alâkası kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer' mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Hüdavirdi bin Veli, Mustafa bin el-Hâc İbrahim, Mehmed bin Ebubekir, Mustafa bin Halil, Şâhidanü'l-vükelâ Hasan ve Sefer

#### s.182/b.1:

Medine-i Harput'a tâbi Cib nâm karye sâkinlerinden Ebubekir bin Halil nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka Mehmed Ağa ibn-i Mehmed Ağa muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb karye-i mezbûrede vâki' olub inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd olub mukaddemâ benim olub kızıma virüb aldığım sulı ve susuz kalîl ve kesîr tarlalarımın hakk-ı tasarrıfını on sipâhi ile otuz sekiz esedi guruş mukabelesinde merkûm Mehmed Ağa'ya tefvîz ve ferâgat

eylediğimde ol-dahi tefevvüz ve kabûl eylediğinden sonra meblağ-ı merkûm Mehmed Ağa yedinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb karye-i mezbûre toprağında medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min şehr-i Safer li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc İsmail bin Abdurrahman, Ali Bey Şeyhzâde, el-Hâc Ahmed bin Mehmed, Abdullah Bey Pekinikli, Hüdavirdi bin Veli, Mahmud Beşe, Ağcezâde ve gayrihim.

### **s.182/b.2:**

Harput'a tâbi' Cib nâm karye sâkinlerinden Fatma bint-i Ebubekir nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı tesciline vekîl olub zâtını ârifân olan Hasan bin el-Hâc Osman ve Sefer bin Ebubekir nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan zevcî Ömer bin Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka mersûmenin babası merkûm Ebubekir muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ebubekir karye-i mezbûrede taht-ı tasarrıfında olan sulı ve susuz tarlalarının nısfını kızı mersûme Fatma'ya otuz guruş mukabelesinde ferâgat eylemiş idi lâkin izn-i sipâhi olmaduğundan mâ'adâ tarafeyn rızâsıyla el-hâletü hâzihi müvekkilem mersûme sâlifü'z-zikr nısfı tarlaları babam merkûm Ebubekir'e ferâgat eyleyüb ol-dahi kabul eylediğinden sonra meblağ-ı merkûm otuz guruşa babam merkûm yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyleyüb tarlayı merkûmede mersûme Fatma'nın kat'â medhali kalmadı didikde vekîl-i mezbûr Ömer'in ikrâr-ı meşrûhı mezbûr Ebubekir dahi tasdîk itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mahmud Beşe Ağcezâde, Osman Beşe ibn-i Rıdvan, el-Hâc Osman Neccâr ve gayrihim.

### **s.182/b.3:**

Harput'a tâbi' Şüşnaz Nâhiyesi sâkinlerinden Ali Bali bin Kel Ahmed nâm kimesne meclis-i şer'î'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka sulbî oğlı Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb nâhiye-i merkûmede vâki' bir tarafı Davud mülki ve

bir tarafı Adile karı mülki ve bir tarafı Kacur Ahmed ki düz tarlaya çıkar ve bir tarafı Tilki delüği ki Kara İncirik'e varır bu hudûd ile mahdûd bağ ve bağçe'nin ve beynimizde muayyen evlerin nısfını târih-i kitâbdan yirmi sene mukaddem kırk guruşa oğlum mezbûr Mehmed'e bey' idüb kabz-ı semen eylemiş idim el-hâletü hâzihi nısf-ı âherin dahi bey'î kat' ile yine mezbûr Mehmed'e on beş esedi guruşa bey' eylediğimde ol-dahi kabul eyledikten sonra semen-i merkûm on beş 'aded esedi guruşı yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağ ve bağçede ve evlerde min-ba'd medhalim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehri Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Fazlı, Receb Beşe Tosunzâde, Osman Çelebi ibn-i Cafer Bey, Sunullah, Kürd Mehmed ve gayrihim.

### **s.182/b.4:**

Arsalaniye Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem mefkûd olan İbrahim bin Hüseyin nâm kimesnenin emvâlini hıfza bir kaim lâzım olmağıyla taraf-ı şer'iden vâlidesi Raziye bint-i Abdülkerim'e kaim nâsb olunub ol-dahi minvâl-i muharrer üzere kabul eyledi Tahrîren fî evâsıt-ı Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

İshak Çelebi, Mehmed Çelebi, Osman Karaca ve gayrihim.

### **s.183/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Yukarı Erzürük nâm karye sâkinlerinden Osman bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde hâfız-ı hâze'l-kitâb Halil Ağa ibn-i Hasan Ağa muvâcehesinde bi't-tav'i's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Hüseyin nâm kimesne mülki ve bir tarafı merkûm Halil Ağa'nın tarlası ve bir tarafı merkûmun harman yeri ve bir tarafı târik ile mahdûd olub baba müteveffâ Mehmed'den müntakil evlerin satışı ve ba'dehû müteveffâ karındaşım Mustafa'nın süls hissesinin nısfı mülk-i mevrûsem olub ve mahdûd merkûmun dâhilinde karındaşım Halil ile iştirâ eylediğimiz evlerin nısfı benim olmağıyla zikr olan irsen ve şer'an hisseleri tarafeynden icâb ve kabûl-i havî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile

merkûm Halil Ağa'ya on iki 'aded esedi gurus ile sîm kablı hancere bey' ve teslim ve temlik eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlik eylediğinden sonra semen-i merkûm on iki esedi gurus ile sâlifü'z-zikr hanceri merkûm Halil Ağa yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim zikr olan evlerde medhalim kalmadı nisfi merkûm Halil'in ve nisf-ı âheri merkûm Halil Ağa'nın oldu keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrif olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Muharremü'l-hâram li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ebubekir bin Ömer, diğer Ebubekir Çelebi bin Osman Çavuş, Ehuu Ömer Çelebi, Osman bin Ebubekir, Yasin Çelebi Çeribaşızâde ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.183/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından hâliya Esediyye Mahallesi sâkinlerinden Ayşe bint-i Mustafa Beşe nâm hâtûn tarafından husûs-ı âti'l-ibrânın tesciline vekil olub zâtını ârifân olan Musa Efendi ibn-i Osman Efendi ve es-Seyyid İbrahim Çelebi ibn-i Molla Ali nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Ali Çelebi ibn-i es-Seyyid Mahmud nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrifde işbu hâfizü'l-vesîka li-ebeveyn karındaşı Mehmed Çelebi muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müvekkilem mersûmenin babası müteveffâ Mustafa'dan ve vâlidesi Perihan'dan müntakil evlerden ve tecemmülâthânedan ve cemî' ism-i mâl itlâk olunan eşyadan müvekkilem mersûmeye âid olan hissesi mukabelesinde 'alâ sebîli't- tehârici'ş-şer'î müvekkilem mersûme Ayşe on 'aded esedi gurus ve iki sahan ve bir tas ve bir na'l-beği ve bir ibrik ve iki kıt'a kara kınılı kılıcı karındaşı merkûm Mehmed Çelebi yedinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb irse müteallik hisseden merkûm Mehmed Çelebi'nin zimmeti ibrâ-i 'âmm ve kat'ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledi bâ'de'l-yevm evlerde ve tecemmülâthânesinde vesâ'ir emlâkımda müvekkilem mersûme Ayşe'nin alâkası kalmadı merkûm Mehmed Çelebi'nin mülk-i mahsûsa malıdır şöyle ki tarafeynden irse müteallik dâ'vâları sudûr iderse mesmû'a olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Muharremü'l-hâram li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.



### Şühûdü'l-hâl

Yasin Çelebi el-İmam, es-Seyyid Mehmed Çelebi Semerci, es-Seyyid Hasan Çelebi bin Monla Ali, es-Seyyid Mehmed Çelebi Kabakulak, İbrahim bin Timur, es-Seyyid Halil Dâî, Halil bin Osman, Ehuhu İbrahim, Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi ve gayrihim.

#### s.183/b.3:

Medine-i Harput mahallâtından Ortak Mahallesi sâkinlerinden Raziye bint-i el-Hâc Hasan nâm hâtûn tarafından akd-i âfî'l-bey' ve kabz-ı semenin tesciline vekîl olub zâtını ârifân olan es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn-i es-Seyyid Mevlüd ve Hacı bin Hamza nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan mersûmenin 'ammisi Mehmed Beşe ibn-i Hüseyin nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-kitâb mersûmenin babası mezbûr el-Hâc Hasan muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Ozan Nâhiyesi'nde vâki' bir tarafı Hüseyincan oğlu Osman bağı ve bir tarafı Cemal oğlu bağı ve bir tarafı Semerci Hızır bağı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm'a muntehî olub bundan akdem müvekkilem mersûme Raziye hâtûn ceddî olan (boşluk) hîbe ve temlîk eylediği bağ evi ile ve sularıyla ve tevâbi' ve levâhıkıyla tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahlh-i şer'î ile târih-i kitâbdan beş sene mukaddem babası merkûm el-Hâc Hasan'a yüz 'aded esedi guruş ile bir kırmızı kadife kaftana bey' ve teslîm idüb ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm eylediğinden sonra semen-i merkûm yüz 'aded esedi guruş ile zikr olan kadife kaftanı müvekkilem mersûme Raziye babası merkûm el-Hâc Hasan yedinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr bağda müvekkilemin medhali kalmamışdır el-hâletü hâzihi merkûm el-Hâc Hasan'ın yedine hüccet-i şer'îye i'tâ' olunsun ki keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf (s.184) olâ didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâhir-i Muharremü'l-hâram li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Abdülkerim Çelebi bin es-Seyyid Mehmed, Fahrü'l-ulemâ Mehmed Efendi, es-Seyyid Mehmed ibn-i el-Hâc İsmail, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin Mevlüd, Ahmed Çelebi bin Mehmed Çelebi, Kara Osman bin İbrahim, Şaban Beşe ibn-i Receb Beşe ve gayrihim.

**s.184/b.1:**

Medine-i Harput kal'ası sâkinlerinden Mahmud Bey ibn-i Ebubekir Bey nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda hâfîzü'l-vesîka Kerime bint-i İbrahim ve Fatma bint-i Abdullah nâm hâtûn taarfından âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olub nehc-i şer'î üzere sâbitü'l-vekâle olan mersûme Kerime hâtûnun oğlu Salih Çelebi ibn-i Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûre Kal'a Hamamı'nda mahûte-i hâriciyyesinde bir tarafı Kal'alı Şeyh oğlu Mehmed'in evi hâlîsi mevzi' ve bir tarafı Pandik oğlu Ebubekir evi tarafı hâlîsi mevzi' beyinde olan hâlîce mevzi' mahûte-i dâhiliyyesinde Peykede igtisâl ve leğen mevzi' sağ kurbında nisa beyinde ma'lûm su nöbeti ile her hafta isneyn günü Medine-i mezbûrede olıgeldüğü üzere tasarrıfını mersûmetan Kerime ve Fatma hâtûnlar ber vech-i iştirâk mutasarrıf olmak üzere on bir 'aded esedi guruşa tefvîz ve ferâgat eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere kabûl eylediklerinden sonra meblağ-ı merkûm on bir aded esedi mersûmetan yedlerinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb zikr olunan mevzi'lerde kat'â müdâhalem kalmamışdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsunlar didikde mezbûr sağ Çelebi'den bi'l-vekâle kabûl ve tasdik itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Muharremü'l-hâram li- sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-müstahfizîn İsmail Ağa Dizdar, Ali Çelebi bin Receb, Osman Çelebi Darendelizâde, Seyyid Halil Çelebi bin İshak, Eyüb Çelebi Çakılıcızâde, Mustafa Kethüdâ, el-Hâc Bayram, Berber Osman ve gayrihim.

**s.184/b.2:**

Harput sâkinlerinden Rabia ve Sacide ve Kezban ve İsmihan bint-i Hüseyin nâm hâtûnlar taraflarından husûs-ı âtî't-takrîr ve'l-ibrânın tescîline vekîlleri olub mersûmatı ârifân olan Mehmed Efendi ibn-i Monla Hacı ve Hacı bin Hamza nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan el-Hâc Hasan nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfîzü'l-vesîka li-ebeveyn karındaşları Mehmed Beşe muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilelerim mersûmetan babalarından ve vâlideleri Döne hâtûndan müntakil olub Medine-i mezbûrede Ahi Musa Mahallesi'nde vâki' iki tarafı es-Seyyid Mustafa menzili ve bir tarafı Veli nâm kimesne menzili ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bir bâb sofa ve bir bâb kış evi ve bir bâb ahır ve

havlısından tecemmülâthânedен mezbûr Mehmed Beşe hüsn-ü rızâsıyla hisse ahz eyleyüb kız karındaşları mersûmata ferâgat itmekle bi't-tamâm müvekkilelerimin olub mutasarrıf olmuşlardır ve bundan mâ'adâ babalarından ve validelerinden sermâye vesâ'îr eşya müntakil olmağıyla merkûm Mehmed Beşe diyâr-ı gurbete gidüb arak-ı cebin ile kesb eyledüğünü nakdîye cemî' ism-i mâl itlâk olunan eşyasından müvekkilelerimin vechen mine'l-vücûh alâka ve medhalleri ve iştirakları yokdur ve Cami'-i Kebir Mahallesi'nde iştirâ idüb sâkin olduğu evler merkûm Mehmed Beşe'nin mahsûs-ı mülkidir tecemmülâthânesi ve cümle mutasarrıf olduğu emvâlinde müvekkilelerimin mutâlebesi yokdur şöyle ki bâ'de'l-yevm müvekkilelerim mersûmatdan bi'z-zât ve bi'l-vâsıta bir tarîk ile irse müteallik dâ'vâları sudûr iderse mesmû'a ve makbûle olmaya didikden sonra merkûm el-Hâc Hasan tekrar kendi tarafından asâlaten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb benim dahi karındaşım merkûm Mehmed Beşe'nin sermâyesinde ve sâlifü'z-zikr evlerinde ve tecemmülâthânesinde vesâ'îr malında alâka ve medhali yokdur cümle kendi malıdır benim dahi dâ'vâm sâdır olursa mesmû'a olmasun didikde merkûm el-Hâc Hasan'ın ikrârın merkûm Mehmed Beşe bi'l-cümle tasdîk ve tahakkuk itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Muharremü'l-hâram li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Halil bin es-Seyyid Hüseyin, Ebubekir bin Halil, Ebubekir Hüseyinikli, Kürd Resul, Seyyid Hamza Hazan Ali, Ahmed bin Şaban, Musa Efendi ibn-i Monla Osman, es-Seyyid İbrahim Çelebi Oymazâde, es-Seyyid Mehmed Çelebi bin es-Seyyid Mevlüd, Mustafa bin Hasan

### **s.184/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Esediyye Mahallesi sâkinlerinden müteveffâ İbrahim Beşe nâm kimesne meclis-i şer'î şerîfde işbu hâfizü'l-vesîka ve Kadir Veli Beşe ibn-i el-Hâc Abdülgani nâm kimesne tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olan Mustafa Beşe ibn-i Ömer Ağa muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Hoşlı oğlu Beşe menzili ve bir tarafı Monla oğlu Ebubekir tarlaları mülki ve bir tarafı el-Hâc Hüseyin timârı mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bir bâb sofa ve bir bâb kış evi ve havlı tarafeynden icâb ve kabûl-i bey'-i bât ile merkûm Veli Beşe'ye otuz iki buçuk esedi guruşa bey' idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî'

eyledim didüğinden sonra merkûm Veli Beşe kefil olub Calik Mehmed Ağa'dan yirmi beş guruş alub bana teslîm itmekle merkûm Mehmed Ağa'ya teslîm etmek için semen-i merkûm otuz iki buçuk esedi guruşun yirmi beş guruşu takas ve havâle eyledim (s.185) bâkî zimmetinde yedi buçuk kaldı bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr evleri ve havlı merkûm Veli Beşe'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mezbûrun ikrârını merkûm Mustafa Beşe'den bi'l-vekâle tasdîk itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Muharremü'l-hâram li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Monla Mustafa el-Müezzın, Monla Osman ibn-i Hasan Efendi, Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Osman, Ali Beşe Hoşlı, Osman Karaca

#### s.185/b.1:

Harput sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Herkelecizâde Ahmed Ağa'nın sulbî oğlu Mustafa nâm sagîrin savb-ı şer' den mensûb vasîsi olub vâlidesi olan Ayşe bint-i Abdünnebi nâm hâtûn tarafından husûs-ı atî'l-ferâğın tescîline nehc-i şer'î üzere vekîl olan Mustafa Beşe ibn-i Ömer Ağa nâm kimesne meclis-i şer' de hâfız-ı hâze'l-vesîka el-Hâc Murad Ağa tarafından âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olan oğlu Ömer Çelebi muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb sagîr mezbûrun nakd ve kisve ihtiyacı olduğımı 'ammizâdesi Mustafa Çelebi ibn-i Osman Çavuş ve Hemcivârı Halil oğlu Mehmed'e haber virdiklerinden sonra Medine-i mezbûra tâbi' Mornik nâm karyede vâki' bir kıt'a Mornik göli altında ve bir kıt'a karye kurbında ve bir kıt'a derede Sefer tarlasına muttasıl ve bir kıt'adan Hüseyinik sınırına ve bir kıt'adan Kesrik sınırında bir kıt'a bağlar başında ve bir kıt'adan bağlar içinde ve bir kıt'adan şehidler önünde ve bir kıt'a dahi yol üzerinde sulı ve susuz dokuz kıt'a tarlaların hakk-ı tasarrıfını izn-i sâhib-i arz ile ve çay içinde ma'lûmetü'l-hudûd bağçe yerini tefvîz ve beyân izni virilmekle merkûm el-Hâc Murad Ağa'ya Şems gölünde haftada bir göl suyu ile zikr olan tarlaları ve bağı on iki 'aded esedi guruşa müvekkilem vasî-i mersûme Ayşe tefvîz kat' ile tefvîz ve ferâğ idüb kabz-ı semen eyledi bâ'de'l-yevm sagîr mezbûrun alâkası kalmadı el-Hâc Murad Ağa keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Muharrem li-sene 1092.

**Şühûdü'l-hâl**

Murtaza Bey Yedikcizâde, Ahmed Bey Yedikcizâde, el-Hâc Ebubekir Kabak, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed, Mustafa Bey Yedikcizâde ve gayrihim.

**s.185/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Ağa Cami'-i Şerifi Mahallesi sâkinlerinden Osman bin Murad Beşe nâm Şâbb meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka Ebubekir Çelebi ibn-i Ali nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Adedi nâm mevzi'de vâki' bir tarafı Fecer oğlu bağı ve bir tarafı Tosun oğlu Mahmud Beşe bağı ve bir tarafı el-Hâc Bali bağı ve bir tarafı Murad suyu ile mahdud olub mülk-i mevrûsem olan bağı tevâbi' ve levâhıkıyla tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Ebubekir Çelebi'ye yirmi 'aded esedi gurus ile bir saruğa bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eylediğinden sonra semen-i merkûm ile zikr olan sa(r)uğı merkûm Ebubekir Çelebi yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm zikr olan bağda kat'â medhalim kalmadı mezbûr Ebubekir Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî gûrre-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ali Çavuş Paşâmezâde, Cafer Beşe ibn-i Mustafa, Mehmed Beşe ibn-i Yusuf Beşe, es-Seyyid Ebubekir Köse, es-Seyyid İslam bin Munzur, Seyyid İsmail Çelebi bin el-Hâc Bekir, İshak Çelebi, Mehmed Beşe Hoşlı, Ömer Çelebi bin Davud Efendi

Gurre-i \_\_\_\_\_

Mâh-ı Saferü'l-hayr Allahumme ihtiyâd fî'l-yevmi'l-hâmse li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

**s.186/b.1:**

Harput'a tâbi' Kürdimlik nâm karye sâkinlerinden işbu bâisü'l-vesîka Mustafa Bey ibn-i Haydar nâm kimesne asâlaten Veli ve Şaban nâm kimesneler taraflarından vekâlaten meclis-i şer' de takrîr-i kelâm idüb Kengerli toprağında vâki' bir tarafı Gölcük suyu ve bir tarafı Musa deresi ve bir tarafı Elmalı ve bir tarafı Cafer kömi ile mahdûd

köm ve mer‘a tarlalar eben-an-cedd mülkimiz olub merkûman Veli ve Şaban ve Ali ‘âle’l-iştirâk tasarrıfımızda olmağıyla lâkin hüccetimiz zâi‘ olmuşdır el-hâletü hâzihi bilür Müslümânlardan istibhâr olunub ihbârları zabt olunmak matlubumdır didikde Paşâmzâde Ali Çavuş ve Mustafa bin Musa Ağa ve Hüseyin Beder nâm kimesneler hâzirün olub eserü’l-istişhâd fi’l-vâki‘ zikri murûr iden hudûdun dâhilinde olan köm ve mer‘a ve tarlaları otuz seneden mütecâviz ‘âle’l-iştirâk mülkiyet üzere mezbûrun Mustafa’nın ve Veli ve Şaban mutasarrıf olub mülkleri olduğını bilürüz deyü her biri ihbâr itmeğın mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî gûrre-i Safer li-sene 1092.

### **Şühûdü’l-hâl**

Ali Ağa Hohlı, es-Seyyid Ebubekir Köse, Osman Bey Karaca, Maksud Beşe, Mehmed Muhzır ve gayrihim.

### **s.186/b.2:**

Harput mahallâtından Ebu Tahir Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan es-Seyyid Murtaza bin Ömer nâm kimesnenin sulbî sagîr oğlları Süleyman ve Hüseyin ve sulbîyye sagîre kızı Asiye’nin emvâllerini hıfz ve ahvâllerini zabt itmek için bir vasî lâzım ve mühim olmağıyla işbu hâfizü’l-vesîka ‘ammileri olan es-Seyyid Osman vesâyet-i mersûme ehl olduğu ecilden savb-ı şer‘den sagîrun-ı mezbûru’nın emvâllerini hıfz ve ahvâllerini zabt itmek için vasî nasb olunub ol-dahi vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hidmet-i lâzımesin edâya taahhüd ve iltizâm itmeğın mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî gûrre-i Saferü’l-hayr li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

es-Seyyid Mevlüd Çelebi Süyük Yolan, Osman Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Monla Mahmud el-İmam, Mustafa Beşe Gartem ve gayrihim mine’l-huzzâr.

### **s.186/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Ebu Tahir Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan es-Seyyid Murtaza bin Ömer nâm kimesnenin sulbî sagîr oğlları Süleyman ve Hüseyin ve sulbîyye sagîre kızı Asiye’nin savb-ı şer‘den mensûb vasîsi ve ‘ammileri olan es-Seyyid Osman Çelebi meclis-i şer‘de müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid

Murtaza'nın zevce-i metrûkesi işbu hâfizü'l vesîka Fatma bint-i Osman nâm hâtûn muvâcehesinde bi'l-vesâye ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mersûme Fatma'nın müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde olan mehr-i müeccellesi ve terekesinden semen hissesi için mahalle-i mezbûrede vâki' olub müteveffâ-yı merkûmdan müntakil bir tarafı es-Seyyid Mirza menzili ve bir tarafı Ali nâm kimesne menzili ve iki tarafı tarîk ile mahdûd bir bâb sofa ve bir bâb kış evi ve bir örtme ve bir havlının nisfını vesâyetim hâsebiyle mersûme Fatma hâtûna def' ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere kabûl eyleyüb mehr ve semen hissesinden zikr olan sagîrlerin zimmetin ibrâ idüb sâ'ir malında alakası kalmadı ve yetîmlerin dahi zikr olan evlerin nisfında medhalleri kalmadı nisfî mersûme hâtûnun ve nisf-ı âheri yetîmlerindir didikde gıbbe't-tasdik mâvak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Mevlüd bin İbrahim, Mustafa Beşe Gartem, Mustafa Çelebi el-Hâc Mirza, Osman Çelebi Darendeli, Mahmud bin Halil, Bektaş bin Osman ve gayrihim.

### **s.186/b.4:**

Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden bâisü'l-vesîka es-Seyyid Mustafa bin Ömer nâm kimesne meclis-i şer'î şerîfü't-teşrîfde bundan akdem fevt olan karındaşı es-Seyyid Murtaza'nın eytâmına mensûb vasîsi olan diğerkarındaşı es-Seyyid Osman mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbî' Ortak Nâhiyesi'nde vâki' bir tarafı Halil bağı ve bir tarafı diğerkarındaşı Halil bağı ve bir tarafı benim ve bir tarafı Hamza bağı ile mahdûd teğek bağında müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Murtaza kemâl-i sıhhâtinde altı 'aded esedi guruşu bana bey' ve teslîm eylemiş idi vasî-i merkûm tasarrıfıma manî' olur su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl vasî-i merkûm tarafından sâlifü'z-zikr teğek bağını merkûm es-Seyyid Murtaza kemâl-i sıhhâtinde altı 'aded esedi guruşa Mustafa'ya bey' ve kabz-ı semen eylediği ma'lûmum değildir deyüb müdde'i-i mezbûr es-Seyyid Mustafa'dan beyyine taleb olundukda müslimînden (s.187) Hasan bin Cebeci ve es-Seyyid Osman bin Ebubekir nâm kimesneler meclis-i şer'e hâzırân olub eserü'l-istişhâd fî'l-vâki' müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Murtaza zikr olan teğek bağını mezbûr es-Seyyid Mustafa'ya altı guruşa bey' eylediğine bizim huzûrumuzda mukırr ve mu'terif

oldı bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'iyeye eyleyüb şahâdetleri makbûl olduktan sonra semen-i merkûm altı guruşa merkûm es-Seyyid Murtaza'ya edâ eyledüğünü merkûm es-Seyyid Mustafa beyân idemeyüb vârisine edâsı lâzım gelmekle semen-i merkûm altı 'aded esedi guruş meclis-i şer'de vasî-i merkûm es-Seyyid Osman'a edâ ve teslîm idüb ol-dahi müteveffâ-yı mezbûrun dâyin es-Seyyid Ebubekir Çelebi'ye edâ idüb mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Safer li-sene isneyn ve ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mustafa Beşe Gartem, Monla Mehmed el-İmam, es-Seyyid Mevlüd Çelebi bin İbrahim, Osman Çelebi ibn-i Hasan Efendi Darende

#### **s.187/b.1:**

Erciş Kazâsına tâbi' Erikan nâm karyenin avâriz ve nüzûl vesâ'îr tekâlîfin iltizâm iden es-Seyyid Osman Çelebi ibn-i Ali nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde Medine-i Harput'a tâbi' Sarını nâm karye sâkinlerinden Mehmed bin Abdullah nâm kimesne mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Mehmed Erikan nâm karye reâyasından olmağıyla harc taleb iderüm te'allül ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm Mehmed altmış yetmiş seneden mütecâviz Sarını karyesinde sâkin olub vâki' olan avâriz ve nüzûl ve sürsâd vesâ'îr tekâlîfi Sarını ahâlisî ile ma'an edâ iderim deyü def ile mukabele idüb merkûm es-Seyyid Osman'ın yedinde sûret-i defteri olmaduğundan mâ'adâ zikr olan seneler karye-i Sarını'da mezbûr Mehmed'in sâkin olub tekâlîfin Sarını ahâlisiyle edâ eyledüğüne münkir olub merkûm Mehmed'den beyyine taleb olundukda müslimînden el-Hâc Ahmed bin Fethullah ve es-Seyyid Osman bin Hüseyin nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân olub eserü'l-istişâd fî'l-vâki' altmış yetmiş seneden mütecâvizdir Sarını da sâkin olub cümle tekâlîfi Sarını ahâlisî ile virdir bu husûsa şâhidlerüz deyü şahâdet eylediklerinde gıbbe'l-kabûl bî- vech-i münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi el-İmam, Süleyman Çelebi bin el-Hâc Mehmed, Osman Çelebi Darende, Musa Çelebi ibn-i el-Hâc Mehmed ve gayrihim.



**s.187/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Zahiriye Mahallesi sâkinlerinden fahrü's-sâdâtü'l-kirâm es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i merhûm Mahmud Ağa nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf-i garrâda bundan akdem vasîsi olub 'ammisi olan işbu hâze'l-vesîka fahrü'l-akrân el-Hâc Ömer Ağa bin Mustafa Ağa mahzarında takrir-i kelâm idüb 'ammim merkûm el-Hâc Ömer Ağa vasî olduğu hâsebiyle babam müteveffâ-yı merkûmdan müntakil emvâlimi hıfz eylemiş idi bâ'dehû bana teslîm idüb beynimizde ba'zı hesabımız olmağıyla fasl olmak murad iderim imtinâ' ider su'âl olunub ba'de't-tebeyyünü'l-hâl icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm el-Hâc Ömer Ağa bundan akdem mûmzâ ve mahtûm ma'rifet-i şer'le defter olan malı bi'l-cümle bâ'de'l-bülûğ kendüye teslîm olub Medine-i mezbûrede bin seksen iki tarihinde kâdı olan Hamdi Efendi huzûrunda defterde mestûr olan malını tamâmen ahz u kabz idüb zimmetimi ibrâ eyledüğünü takrîr itmekle yedime ibrâ-i sahîh virmişdir ve ba'dehû karyelerinden kendüye âyid olan gılâl ve alât ve esbâbını hesabın görüb ve âbdi olub fevt olan İvas'ın malından ahz eylediğim kırk yedi guruş ve zimmî defterini ve beynimizde muayyen olub istibdâl eylediğimiz evlerden zimmetimde olan iki yüz 'aded esedi guruşu bi'l-küllîye kendüye teslîm idüb min-küllî'l-vücûh zimmetimden alacak hakkı kalmadığı ecilden yine Medine-i mezbûrede hâkimü's-şer' olan Şeyh Mehmed Efendi huzûrunda zikr olunan nakdîye ve gılâl vesâ'îrden bir nesnesi kalmayub ol-dahi mallarımdan zimmetimi ibrâ eyledüğünü yine mu'terif olub hüccet-i şer'îye virilmişdir deyü def' ile mukabele idüb mazmûnı takririne muhafık ve mefhûmları müddeâsını nâtik zikr olan hüccetleri ve muhalledât defterini ibrâz idüb merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi muvâcehesinde kırât ve istifâr olundukda bâ'de'l-bülûğ defterde mestûr olan eşya bi'l-küllîye bana teslîm olmamışdır muhâsebemiz görüb ibrâ ve zimmet eylemişim deyü mazmûn-ı hüccetleri münkir olub merkûm el-Hâc Ömer Ağa'dan hüccetlerin mazmûnını mübeyyine beyyine taleb olundukda 'udûl-ı müslimîn ve sikât-ı muvâhhidin Yasin Efendi ibn-i Davud Efendi ve Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-hakika merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi bâ'de'l-bülûğ işbu defterde mestûr olan eşyalarını tamâmen ahz eylediğini vesâ'îr gılâl ve nakdîye vesâ'îr malını ahz (s.188) idüb merkûm el-Hâc Ömer Ağa'nın zimmetini ibrâ eylediğini zikr olunan Efendi'ler huzûrunda takrîr idüb hüccetler ketb olundu şâhidlerüz deyü edâ-i şahâdet-i şer'îye eylediklerinde

mesmû‘a olub bî-vech-i münâzaadan men‘e tenbîh birle mâ-vak‘a bi‘t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Muharremü‘l-hâram li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü‘l-hâl**

Hasan Ağa ez-Zâim, Osman Merdüm-i Küçük Köse, Ehuhu Yusuf, Hüseyin Merdüm Miralay, el-Hâc Hasan Kalkancı, Mahmud Bey Piri Beşe, Mehmed Bey Çeribaşı, Kör Mahmud bin Ömer, Kara Mahmud el-Müezzîn, Hüseyin Beşe İğiki

### **s.188/b.1:**

Harput mahallâtından Alaca Mescidi Şerifi Mahallesi sâkinlerinden bâisü‘l-vesîka es-Seyyid Ebubekir Çelebi ibn-i es-Seyyid Yasin nâm kimesne meclis-i şer‘de Medine-i mezbûrede Ebu Tahir Mahallesi sâkinlerinden iken bundan akdem fevt olan es-Seyyid Murtaza bin Ömer nâm kimesne’nin eytâmına savb-ı şer‘iden mensûb vasîsi olub ‘ammileri olan es-Seyyid Osman Çelebi muvâcehesinde dâ‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûrede on iki ‘aded esedi gurus alacak hakkım olmağıyla bilâ-edâ-i fevt olub zimmetinde kalmağın tereke-i vâfiyesinden edâ olunmasın taleb iderim su‘âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe’s-su‘âl vasî-i merkûm es-Seyyid Osman Çelebi ma‘lûmumuz değıldir deyü inkâr ile mukabele idüb müdde‘i-i merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi’den dâ‘vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden müteveffâ-yı mezbûrun karındaşı es-Seyyid Hamza Çelebi ve Süleyman Bey ibn-i Halil nâm kimesneler li-ecli‘ş-şahâde hâzırân-ı bi‘l-meclis olub eserü‘l-istişhâd fi‘l-hakika müdde‘i-i mezbûr es-Seyyid Ebubekir Çelebi’ye vâcibü‘l-edâ on iki ‘aded esedi gurus deyni olduğın mezbûr es-Seyyid Murtaza kemâl-i sıhhâtinde bizim huzûrumuzda be-tav‘a mukırr ve mu‘terif oldı müdde‘i-i mezbûr es-Seyyid Ebubekir Çelebi’nin hakk-ı mutâlebesi vardır bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer‘iyye eylediklerinden sonra bir tarîk ile müteveffâ-yı mezbûrun zimmeti ibrâ eylemedüğüne merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi’ye yemîn teklîf olundukda ‘alâ vakfi‘l-mesûl halef-i billâh itmeğın terekesinden edâya hükm birle mâ-vak‘a bi‘t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ‘il-i Saferü‘l-hayr li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ömer Çelebi ibn-i Monla Mürid, el-Hâc Mehmed bin Mustafa Efendi Ağ Boğaz,  
Mehmed Efendi ibn-i Monla Hacı, Maksud el-Muhzır

**s.188/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Ağa Cami'-i Şerifi Mahallesi sâkinlerinden Sofi Ali bin Osman meclis-i şerî'at-ı garrâda sahîb-i hâze'l-kitâb Osman Beşe ibn-i Rıdvan nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi Sürsüri nâm karyede vâki' bir tarafı Kurd Beşe bağı ve bir tarafı Mağdese bağı ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ve bir tarafı bağlar yolu ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan teğek bağını tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Osman Beşe on yedi esedi guruş ile bir re's al kısrağa bey' ve teslîm ve temlik eylediğimde ol-dahi iştirâ ve tesellüm ve temlik eyledüğinden sonra semen-i merkûm on yedi guruşa tamâmen ahz eyleyüb zikr olan kısrağı merkûm Osman Beşe yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim zikr olan bağda medhalim kalmadı merkûm Osman Beşe'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Saferü'l-hayr li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Mustafa Beşe Gartem, Mehmed Bey ibn-i Hasan Ağa, İbnehu Ahmed Bey, ibn-i diğeri Mustafa Bey, ibn-i diğeri Süleyman Bey, el-Hâc Ebubekir bin Yusuf, Ahmed Mumcî Ağazâde

**s.188/b.3:**

Cami'-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden Rabia bint-i Abdürrezzâk nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-ibrâ-yı tescîline vekîl olub zâtını ârifân olan es-Seyyid Ahmed bin Mehmed ve Mehmed bin Mirza nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Abdurrahman Çelebi ibn-i es-Seyyid Mustafa nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda hâfizü'l-vesîka mersûmenin li-ebeveyn karındaşı es-Seyyid Ebubekir ve karındaşı oğlu es-Seyyid Mahmud muvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müvekkilem mersûme Rabia mezbûran es-Seyyid Ebubekir ve es-Seyyid Mahmud ile irsen müşâ' ve müşterek oldukları evler

mukabelesinde ve tecemmülâthâne ve emlâkdan vesâ'ir eşyadan hisse-i irsiyesin bi'l-külliyeye ahz u kabz idüb irse müteallik husûsdan mezbûranın zimmetlerin ibrâ-yı 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledi didikde vekîl-i mezbûr es-Seyyid Abdurrahman Çelebi'nin ikrâr-ı meşrûhını merkûman es-Seyyid Ebubekir ve es-Seyyid Mahmud bi'l-muvâcehe tasdik ve tahkîk itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Şa'bânü'l-muazzam li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc İsmail bin Kureyş, el-Hâc Ahmed bin Osman, Monla Mustafa bin Haydar ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.189/b.1:**

Harput mahallâtından Kara Sofi Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Mehmed (Mehmed) Çelebi ve es-Seyyid Osman Çelebi ibn-i Yasin Efendi nâm kimesneler asâlaten ve vâlideleri Ayşe ve kız karındaşları Adile nâm hâtûnlar taraflarından dahi husûs-ı âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tescîline vekîl olub mersûmetanı ârifân olan Murtaza bey ibn-i Mahmud Bey ve Yasin ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan Mahmud Bey ibn-i Ebubekir Ağa nâm kimesne vekâleten meclis-i şer' de işbu hâfizü'l-vesîka Mustafa Bey ibn-i Ömer muvâcehesinde her biri asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Köse Mustafa mülki ve bir tarafı (mülki) ve bir tarafı Hacı Bey mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub bizim ve müvekkilelerimizin mülk-i mevrûsı olan mahute-i dâhiliyyesinde havlı ve kenîfi müştemil bir bâb sofa ve bir matbah ve bir kilar ve bir eyvanı mahute-i hâriciyyesinde havlı ve kenîfi müştemil iki bâb fevkanî oda ve eyvan ve ahurı tarafeynden icâb ve kabul-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile bizler ve müvekkilelerimiz Ayşe ve Adile merkûm Mustafa Bey'e yirmi beş kıymetli bir sîm gaddâre ve yirmi beş guruş kıymetli bir haydarî rahta ve on sekiz guruş kıymetli bir sîm kılıca ve on iki guruş kıymetli iki batman bakıra ve dokuz buçuk esedi guruş dahi nakd ki cem'an seksen dokuz buçuk ider bey' ve temlik eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl ve temlik eylediğinden sonra zikr olan gaddâreyi ve rahtayı ve kılıcı ve bakırı ve dokuz buçuk esedi guruş mezbûr Mustafa yedinden tamâmen ahz u kabz eyledik mülk-i müşterâsıdır bu vecîhle alâkamız kalmadı eğer bizlerden ve müvekkilelerimizden zikr olan evleri tarîk-i şer'iden bir târik ile dâ'vâ

sudûr iderse lede'l-hükkam mesmû'a olmayub vâli tarafına yüz elli guruş nezzim olusun didiklerinde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Muharremü'l-hâram li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Ömer Bey Büyük Köse, Molla Mustafa Müezzîn, Veli Bey ibn-i Ömer Bey, Abdullah Bey ibn-i Abdullah, Ehuhu Süleyman, el-Hâc Bekir Ali Bali, Yakub tâbi'î Osman Bey, Ahmed Pekinikli

### **s.189/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Ahi Musa Mahallesi sâkinlerinden Mustafa Çelebi ibn-i Osman Çavuş nâm Şâbb ve li-ebeveyn karındaşı olub cüssesinin bülûğa tahammülü ve bülûğünü mu'terif olan Muradhân meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' karye-i İğiki'de vâki' bir tarafı Dayızâde ve bir tarafı merkûm el-Hâc Ahmed Beşe ve bir tarafı Kazar ve bir tarafı Kesrik karyesi harkı bu hudûd ile mahdûd olub babamızdan müntakil tarlanın hakk-ı tasarrufını izn-i sâhib-i arz ile kadimi suyını eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle tarafeynden icâb ve kabul-i hâvî tefvîz kat' ve bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm el-Hâc Ahmed Beşe'ye kırk dokuz 'aded esedi guruşa tefvîz ve bey' ve teslîm eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere tefevvüz ve iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra semen-i mezkûr kırk dokuz esedi guruş yedinden tamâmen ahz u kabz eyledik bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr tarlada ve suyunda ve eşcârında medhalim kalmadı merkûm el-Hâc Ahmed Beşe'nin mülk-i müfevvezidir keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsunlar didiklerinde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Muharremü'l-hâram li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Ebubekir Kabak, es-Seyyid Mevlüd Çelebi, el-Hâc Ömer Ağa, Yasin Çelebi, Ahmed bin Mehmed, Mustafa Çelebi bin Murad Beşe, Seyyid İvas bin Abdullah ve gayrihim.

**s.189/b.3:**

Harput mahallâtından Cami'-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden Saliha bint-i Mustafa nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-ibrânın tesciline vekîl olub dayısı Veli Beşe ibn-i İbrahim ve Hemşirezâde Mehmed Çelebi ibn-i Süleyman Bey nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan zevcî es-Seyyid Musa Çelebi ibn-i İsmail nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-kitâb mersûmenin li-ebeveyn karındaşları Yusuf Beşe ve Mehmed beşe nâm kimesneler muvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müvekkilem mersûmenin babası müteveffân merkûm Mustafa'dan ve vâlideleri müteveffân Rahime'den müntakil emvâl ve erzakdan kendüye âyid olan hissesi mukabelesinde 'alâ sebîli't-tehârici's-şer'î nasîbi mertebesi girâs-ı zemîn ibrâ eylediğinden sonra iki heft (s.190) altun küpe ve bir kıt' sîm kemer ve bir hamam leğeni ve bir al leganı ve iki kat yorgan döşek ve iki sahan ve yirmi 'aded esedi gurus nakdi müvekkilem mersûme karındaşları ve merkûmandan ahz u kabz idüb irse müteallik husûsdan zimmetlerine ibrâ-i 'amm ve kat'ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledi evlerinde ve bağlarında ve tecemmülâtlarında ve cümle ism-i mâl ıtlak olunan eşyalarında min-ba'd alâka ve medhali kalmadı Şöyle ki müvekkilemden dâ'vâ ve nizâ' sâdır olursa mesmû'a olmasun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Muharremü'l-hâram li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Monla Mehmed bin Halil, Molla Mustafa bin Mehmed, Monla Abdullah bin İlyas, Osman Çelebi bin Hasan Efendi, Süleyman Bey ibn-i Veli Bey, es-Seyyid Yasin Çelebi bin Molla Süleyman, Mahmud bin Cebeci ve gayrihim.

**s.190/b.1:**

Bu belgenin üzerine battal yazılarak iptal edilmiştir.

**s.190/b.2:**

Harput mahallâtından Cami'-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden Ahmed bin Babahindi nâm kimesne kendi tarafından asâlaten ve vâlidesi Rabia bint-i Ebulkasım nâm hâtûn ve karındaşı Süleyman tarafından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tesciline vekîl olub es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i es-Seyyid Abdurrahman ve Veli Çelebi ibn-i el-Hâc Hasan nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle

olan mezbûr Ahmed vekâleten meclis-i şer‘de işbu hâfîzü’l-vesîka es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i es-Seyyid Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı sahîh-i şer‘i ve i‘tirâf-ı sarîh-i mer‘î idüb Medine-i mezbûra tâbi‘ Adedi nâm mevzi‘de vâki‘ bir tarafı el-Hâc Murad Ağa bağı ve bir tarafı Katırcı Veli bağı ve bir tarafı hark ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub mülk-i mevrûsımız olan bağımızın nısfı muayyenesini bundan akdem es-Seyyid Monla Halil Efendi’ye bey‘ eylemiş idik el-hâletü hâzihi nısf-ı âherin dahi bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘i ile merkûm es-Seyyid Ebubekir Efendi’ye kırk iki buçuk esedi guruşa semen-i müvekkilelerim bey‘ ve teslîm eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm kırk iki buçuk esedi guruş yedinden tamâmen ahz u kabz eyledik bâ‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr nısfı bağ Monla Halil’in olunub ve nısf-ı âheri merkûm es-Seyyid Ebubekir Efendi’nin mülk-i sarîhileridir keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahfîren fî evâhir-i Muharremü’l-hâram li-sene isneyn ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Fahrü’l-eimme Bekir Efendi el-Müfti, el-Hâc Hasan Âb el-Müfti, Monla Hasan bin Selim, Molla Halil Bikmanzâde, Şeyh Abdurrahman bin Mustafa, Hızır Beşe bin Mustafa, Veli Beşe bin Sofi Mehmed Tosunzâde

### **s.190/b.3:**

Harput zâbiti Fahrü’l-akrân el-Hâc Mehmed Bey meclis-i şer‘-i şerîfde hâfîz-ı hâze’l-vesîka Mustafa Çelebi ibn-i Mehmed Çelebi nâm kimesne mahzarında takrîr-i kelâm idüb karye-i İçme’de şahnem olan işbu hâzır-ı bi’l-meclis Mahmud’dan dokuz müdd buğday ve altı müdd arpa mahsûlümü mezbûr Mustafa Çelebi ahz eylemiş su‘âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe’s-su‘âl mezbûr Mustafa Çelebi cevâbında merkûm el-Hâc Mehmed Bey üç yüz esedi guruşu asâlaten kendi ahz idüb ve yirmi bir buçuk esedi guruşu dahi kâtibi İbrahim Efendi yediyle kendüye teslîm olunub cem‘an üç yüz yirmi bir buçuk esedi guruş alacak hakkım olmağıyla buğdayın müddi yirmi beş esedi guruş ve arpa’nın müddi on yedi guruş olmak üzere zikr olunan dokuz müdd buğday ve altı müdd arpa’nın cem‘an üç yüz yirmi yedi esedi guruş ider bana fûrûht idüb alacağım olan üç yüz yirmi bir buçuk esedi guruşımı mahsûb ve beş buçuk esedi guruşu bana hîbe itmekle buğday ve arpayı bana teslîm için işbu Mahmud emr

idüb tezkere virmiş idi ol-dahi teslîm itmekle ahz u kabz eylemişim deyü cevâb idüb merkûm Mahmud'dan fi'l-vâki' zabt-ı merkûm el-Hâc Mehmed Bey'in emri ile dokuz müdd buğdayı ve altı müdd arpayı ba'de'l-vekîl Mustafa Çelebi'ye teslîm eylediğim vakâdır didikde zabt-ı merkûm el-Hâc Mehmed Bey dokuz müdd buğdayı ve altı müdd arpa'nın Mustafa Çelebi'ye teslîm olunduğunu kabûl idüb hüccetine hükm olunduğunu kabûl idüb hüccetine hükm olunduktan sonra dokuz müdd buğdayı ve altı müdd arpa'dan ziyâde bu vecîhle bana gadr eylemedüğüne mezbûr Mustafa Çelebi yemîn eylesün didikde ol-dahi 'alâ vâkfi's-su'âl halef-i billâh itdüğünden sonra merkûm el-Hâc Mehmed Bey üç yüz esedi guruşundan ziyâde almamışım ve bir buçuk esedi guruşa hîbe eylememişim demekle mezbûr Mustafa Çelebi'den takririne binâen (s.191) yirmi esedi guruş için isbât veyahûd el-Hâc Mehmed Bey'in yeminine mevkûf kalub sâ'ir nizâ'ları fasl olmamağıyla mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-ka'de li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi, Mehmed Çelebi bin Süleyman Efendi, el-Hâc Ahmed Beşe bin Mehmed, Osman Çelebi ibn-i Cafer Bey, Ken'an Bey sâkin-i İçme ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### s.191/b.1:

Harput'a tâbi' Parçikan nâm karye sâkinlerinden işbu bâisü'l-vesîka Şahab bin Cafer ve Kartal bin Pir Hasan nâm kimesneler meclis-i şerî'at-ı garrâda karye-i mezbûre sâkinlerinden Mustafa bin Abdülhalil nâm kimesne mahzarında her biri dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb tarîh-i kitâbdan altı ay mukaddem müşterek olduğumuz iki re's dorı kısarak ve bir re's siyah kısarak ve iki re's irkek bargirlerimizi ve bir cadır ve otuz batman asel vesâ'ir eşyamızı mezbûr Mustafa gaib âni'l-meclis karındaşları Murtaza ve Allahvirdi ve Kalendervirdi ve Kemâl gice ile götürüb girdüklerinden sonra biz dahi tecessüs idüb vukuf-ı hâsıl idüb taleb eylediğimizde mezbûr Mustafa karındaşları mezbûrun ile bir re's dorı kısrağımızı virüb sâ'irden virelim deyü mukırr olmuşlardır hâlâ taleb eylediğimizi edâdan imtina' ider su'âl olunub takrîri tahrîr olunmak matlubumuzdır didiklerinde gıbbe's-su'âl âkibü'l-inkâr müdde'yan-ı mezbûrandan takrirlerine mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden Davud bin Cemal ve İlyas bin Kavli nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olub eserü'l-istişhâd fi'l-vâki'



mezbûrların malları gidüb bir ay mikdâr-ı mürûr eyledüğinden sonra merkûm Mustafa karındaşları mezbûrun ile merkumların bir re's dorı kısrağını teslim idüb sâ'îrden dahi getirüb teslim idelim deyü mukırr oldı deyü mezbûr Mustafa üzerine şahâdet ve karındaşlarına haber virmeleriyle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Muharrem li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Monla Osman bin Hasan Efendi, el-Hâc Abdullah bin Mustafa, el-Hâc Abdurrahman Vâlî, İbrahim bin Kara Mahmud ve gayrihim.

### **s.191/b.2:**

Harpur mahallâtından Kara Sofi Mahallesi sâkinlerinden işbu bâisü'l-vesîka el-Hâc Ahmed bin Fethullah nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde Halil bin Ebubekir ve es-Seyyid Yusuf bin Mevlüd nâm kimesnler muvâcehelerinde takrîr-i kelâm idüb Kal'a Hamamında selâse günü bir ricâl kapusunun sağ tarafında bir tarafı Abdülhalim oğlı evi hâlîsi ve bir tarafı kapu ve içerüde kazgan önünde igtisâl mevzi'ni ve leğen yerleri otuz kırk seneden mütecâviz beynimizde müşterek olub Medine-i mezbûrede olı geldiği üzere ehl ve ıyâllarimizi mutasarrıf olı gelmişlerdir su'âl olunub takrîri tahrîr olunmak matlubumdır didikde gibbe's-su'âl mezbûran Halil ve es-Seyyid Yusuf fi'l-vâki' yevm-i merkûmda sâlifü'z-zikr hamamın zikr olan mevzi'leri beynimizde müşterek olub fi'l-hakika otuz kırk seneden mütecâviz müşterek mutasarrıf olı gelmiştir deyü her biri mukırr ve mu'terif olunduklarında zabten el-makbûle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Muharremü'l-hâram li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Ebubekir Beşe bin el-Hâc Yusuf, Osman Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Hüseyin Beşe Dellâl, Molla Mustafa el-Müezzin, Mahmud bin Çûhadâr Mehmed ve gayrihim.

### **s.191/b.3:**

Fazîlet me'âb Harpur kadısı zîde fazlûhu inhâ ve i'lâm olunur ki İbrahim ve Süleyman ve Hüseyin nâm yetamların divân-ı Amid'e arz-ı hâl sunub kazâ-i mezbûra

tâbi' Tilenzid nâm karyede vâki' değirmen ve bağ ve bağçe ve tarlaları mezbûrların bi'r-rey sûk-ı sultâniyede müzâyede olunduktan sonra mezbûr yetmiş guruşa bey'-i bât-ı kat' ile hüccet-i şer'iyeye ile iştirâ ve kabz ve bağçesinden mutasarrıf olduktan sonra yine kazâ-i merkûme ahâlîsinden Seyyid Mehmed ve Seyyid Osman ve mübâşirlerin tarafından oğlı vekîl olan es-Seyyid İsmail nâm şirrete sâlik olub gâh-ı vakf oladır ve gâh-ı bey' bi'l-vefâ ile bey' olunmuşdur deyü münâzaadan hâlî olmağıyla bundan akdem Diyarbekir mahkemesi'nde Monla Efendi huzûrunda mürâfi' olduklarında men' ve def' olunub eytâm-ı merkûm yedlerine hüccet-i şer'iyeye virüldüğünden gayrı Monlakendi nâm karyede dahi huzûrumuzda akd-i meclis olunub ahâlisi Harput muhızırlarından dahi mürâfi' olunub müceddeden hüccet-i şer'iyeye ittürülüb nısfı için buyurulub ve âstâne-i (s.192) emr-i şerîfe ve fetvâ-yı münîfe ihdâr olunmuşken merkûm Seyyid Mehmed ve Seyyid Osman ve hemşiresi tarafından vekîl es-Seyyid İsmail kanaât itmeyüb şirret ve tezvire sâlik olub tekrar divân-ı Amid'e mürâfi' olduklarında hakk-ı min külli'l-vücûh etyâm-ı merkûmun olduğu ve mülk-i müşterâları idük sabî ve zâhir ve yerlerinde olan hâcm-ı şer'iyeye-i şer'-i şerîfe mutâbık olub ve fetvâ-yı şerîfe'den ve emr-i âliyeden dahi min-ba'd istimâ' ve noksına cevâz gösterilmemek fermân buyurulmağın müceblerimiz buyuruldu tahrîr olunub virilmişdir gerektir ki zikr olunan değirmen ve bağ ve bağçe ve tarlaların eytâm-ı merkûmun yedlerinde olan hâcm-ı şer'iyeye ve fermân-ı âli ve fetvâ-yı şerîfe müceblerimiz mezbûrlara zabt ve tasarruf idüb min-ba'd şer'en ve tezvîn-i sâlik olan merkûm Seyyid Mehmed ve Seyyid Osman ve hemşiresi tarafından vekîli olan es-Seyyid İsmail dahl ve taarruz ittürmeyüb men' ve def' eyleyüb min-ba'd hilâf-ı şer' ve fetvâ-yı münîfe ve emr-i şerîfi âlî-şân'a muğâyir iş ittürmeyüb mücebiyle âmil olasın deyü buyuruldu. Fî 17 M. sene 1092.

**s.192/b.1:**

Medine-i Harput sâkinlerinden es-Seyyid İbrahim Çelebi ibn-i el-Hâc Mustafa nâm Şâbb asâlaten ve es-Seyyid Hüseyin ibn-i es-Seyyid Hasan ve es-Seyyid Süleyman ibn-i es-Seyyid Mevlüd nâm yetimlerin vasîleri olan vâlideleri Rahime bint-i Bali nâm hâtûn tarafından Monla Ali bin el-Hâc Osman nâm kimesne vekâleten meclis-i şerî'at-ı garrâda Medine-i mezbûre sâkinlerinden es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Osman bin Hüseyin nâm kimesnelerin asâlaten ve kız karındaşları Adile nâm hâtûn tarafından bülûğuna ma'rûf olan oğlı es-Seyyid İsmail'in vekâleten mahzarlarında her biri dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' karye-i Tilenzid'de vâki' hudûd-ı

mekânında muayyen olduğundan mâ'adâ münâzaât-ı kesîre sebebiyle meşhûr olub mülk-i mevrûseleri olan bir bâb değirmende bağ ve bağçesiyle târih-i kitâbdan yedi sene mukaddem sûk-ı sultâniyede üç ay mikdârı bey' men-yezîd olunub ba'de rağbetü'n-nâs yetimân-ı mezbûran ve babam merkûm el-Hâc Mustafa'ya yedi yüz yetmiş guruşu mezbûran es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Osman ve kız karındaşları mersûme Adile ve vâlideleri Ayşe bey'-i bât-ı kat' ile bey' idüb kabz-ı semen eylediklerinde alâkamız kalmadı bu vecîhle dâ'vâ idersek mesmû'a olsun deyü her biri huzûr-ı müsliminde mukırr ve mu'terif olub bu vech üzere hüccet-i şer'iyeye olunmuş iken bundan akdem bir def'a vefâ dâ'vâsıyla ve bir def'a vakf-ı evlâd-ı zükûr dâ'vâsı ile Diyarbekir'de Monla hazretleri huzûrında ve Harput mahkemesinde mürâfaa-i şer'-i şerîf olduğumuzda şer'an mezbûrlar men' olduklarından sonra yine kanaât itmedükleri ecilden hâliyâ vâli-i Diyarbekir saâdetli Mahmud Paşa yesserallâhü bi'l-hayr mâ-yeşâ hazretleri âstâne-i saâdet tarafından Diyarbekir'e azîmet buyurdıklarında Harput'a tâbi' Monlakendi menziline hâkümü'l-vakt olan fazîletli Ahmed Efendi huzûrında mürâfaa-i şer'-i şerîf olduğumuzda Mevlânâ-i merkûm mülkiyyetine hükm virdiğimizde olan mülkiyyet hüccetine binâ-i hüccet-i şer'iyeye virüb vâli-i müşârü'n-ileyh hazretleri dahi buyuruldu-i şerîfe i'tâ' idüb men' olunmuş iken hâlâ mezbûrlar ve kız karındaşları mersûme Adile tarafından oğlı mezbûr es-Seyyid İsmail yine vaz'-ı yed idüb bize gadr iderler su'âl olunub takrirleri tahrîr ve yedimizde olan emr-i şerîf-i âlî-şân ve müteaddid hüccet-i şer'iyeye ve fetvâ-yı münîfelerimiz mücebinece kasr-ı yedlerine tebeyyün olunmak matlubumuzdır didiklerinde gıbbe's-su'âl mezbûran es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Osman'ın cevâb-ı şer'iyeleri olmayub vekîl-i mezbûr İsmail zikr olunan değirmende ceddin evlâd-ı anasına dahi vakf eylemiş vâlidesi tarafından Diyarbekir'de karındaşlarıyla mürâfa'a olub hüccet aldığım ecilden tasarrıflarına mâni' olurum deyü hâliyâ mahmiyye-i merkûmede nâibü's-şer'ü's-şerîfe olan Ahmed Efendi imzâsıyla mûmzâ-i hücceti ibrâz idüb bey' eyledikleri değirmeni hîle ile almak için bir biri beyinde vakfıdır deyü mukırr oldukları hüccet-i merkûmede mestûr olub lâkin nâib-i mûmâ-ileyhin gâflet ile def' eylediği hüccet meşrûa olmadığından mâ'adâ bir def'a dahl olmadığından dâ'vânın tekrar istimâ'î mûmzâadır deyü fermân-ı cihân-mutâ' ve fetvâ-yı şerîfeleri olmağıyla imtisâlen li'l-emri'l-alâ bundan evvel mürâfaa-i şer' olunub dahl olduğuna binâ-i kasr-ı yedlerine tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmi't-tis'a min şehri Muharremü'l-hâram li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Süleyman Çelebi ibn-i el-Hâc Kara Mehmed, Seyyid Mevlüd Çelebi Süyük Yolân, Ali Çavuş Türkmânzâde, Osman Çelebi bin Hasan Efendi, el-Hâc Ebubekir bin el-Hâc Yusuf, es-Seyyid Süleyman kaim-makam-ı Nakîbü'l-eşrâf, es-Seyyid Ömer Çelebi Anukzâde, el-Hâc Osman Düdükzâde, Musa Çelebi bin el-Hâc Kara Mehmed, es-Seyyid Veli Çelebi Serrâc, Hüseyin Beşe ibn-i Hasan, Mahmud Kazancızâde, Ehuhu Resul Bey ve gayrihim.

#### s.193/b.1:

Medine-i Harput sâkinlerinden Mahmud Kethüdâ ibn-i Ömer nâm kimesne meclis-i şer' de işbu hâfizü'l-vesîka Veli bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûrede Ahmed Bey Mahallesi'nde vâki' cevânib-i erbaası tarîk ile mahdûd silk-i mülk-i sarîhimde münselik olan fevkanî ve tahtanî yedi bâb evleri eyvanı ve havlısı ile târih-i kitâbdan iki sene mukaddem tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer' ile Veli'ye elli esedi guruşa bey' ve teslîm ve temlik eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere kabûl eylediğinden sonra semen-i mezkûr elli 'aded esedi guruşa mezbûr Veli yedinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr evlerde medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Muharremü'l-harâm li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-müstahfizîn İsmail Ağa Dizdar, Ömer Bey Kethüdâ-yı Kal'a, Osman Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Sunullah Çelebi, Tobal Bekir, İbrahim bin Timur, Ebubekir bin Ömer, es-Seyyid Abdullah Serrâc

#### s.193/b.2:

Medine-i Harput mahallâtından Ortak Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Piri Beşe ibn-i Receb Beşe nâm kimesnenin verâseti sulbî oğlu Ömer Çelebi'ye ve sulbîyye kızları Kerime nâm kebîre ve Emine nâm sagîreye ve zevce-i metrûkesi Fatma bint-i Habil Beşe nâm hâtûna münhasıra olduğu sâbit ve zâhir oldukdan sonra mezbûr Ömer Çelebi kendi tarafından asâlaten ve kız karındaşı mersûme Emine'nin tesvîye-i umûrî için cânib-i şer'iden mensûb vasîye-i şer'iyesi olan

vâlidesi mersûme Fatma'nın vesâyeten ve asâlaten ve mersûme Kerime'nin asâlaten ve taraflarından husûs-ı âtî'l-fâzlı'l-ibrânın tesciline mersûme Fatma'nın karındaşları el-Hâc Mustafa ve Hasan Beşe şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan mezbûr Ömer Çelebi vekâleten meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde müteveffâ-yı mezbûr Piri Beşe'nin li-ebeveyn karındaşı ve kendünün 'ammisi olan işbu hâfizü'l-vesîka Şaban Beşe muvâcehesinde asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb ceddım müteveffâ Receb Beşe kemâl-i sıhhâtinde malını tansîf idüb nısfını 'ammim Şaban Beşe'ye ve nısfı babam Piri Beşe'ye tevzi' ve taksîm itmekle babam dahi fevt olub hissesi vech-i muharrer üzere bana ve müvekkilelerime müntakil olub her birimiz muayyen ve tasarrıfımızda idi lâkin bazı eşya ve ceddım müteveffân Hadice'den babam ve 'ammim merkûm Şaban Beşe'ye müntakil emlâk mahlût olmağıyla el-hâletü' hâzihi bi'l-cümle mallarımızı ifrâz ve ta'yîn ve takassîm idüb âtî'z-zikr vech-i üzere mahalle-i mezbûrede vâki' inde'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd evlerin taşre kapudan yolu ve kapu fevkinî binâ itmek şartıyla hârem evleri 'ammim merkûm Şaban Beşe'nin ve taşre evlerde ceddım Hadice'den müntakil oda 'ammim merkûm Şaban Beşe'nin alâkası kalmamağıyla taşre evler virdüğim oğlumdun iştirâ eylediğim evler bi'l-cümle bizim olub Müridi Nâhiyesi'nde vâki' bağın nısfı 'ammimin nısfı bizim ve karye-i İğiki'de vâki' Baş değirmen'in dört sehmdede iki sehmi kimesnenin olmağıyla bir rûb' 'ammimin ve bir rûb' bizim ve bağçenin nısfı 'ammimin ve nısfı bizim ve Kesrik karyesinde tasarrıfımızda olan tarlaların nısfı 'ammimin ve nısfı bizim ve Meydan Cami'-i Şerîfi ardında bir tarafı Kôr Ahmed ve bir tarafı Kalkık oğlu dükkânları vardı Kazgan oğlu evi ile mahdûd berber dükkânının nısfı 'ammimin ve nısfı bizim ve Attar sükûnda bir tarafı vakıf dükkân ve bir tarafı Abdulkadirzâde ile mahdûd Attar dükkânının dahi nısfı 'ammimin ve nısfı bizim ve Gürci an-asıl İsmail Abdî 'ammimin ve Gürci an-asıl Gülistan câriye bizim ve Cemşid Hamamında sebt günü mevzi'lerin nısfı 'ammimin ve nısfı bizim ve koyun ve keçinin nısfı 'ammimin ve nısfı bizim oldu ve tecemmülâthâne kâlil ve kesîr nukudı takassîm eyleyüb 'ammimin zimmetinde bir akçemiz kalmamışdır ve 'ammimin dahi bizim yedimizde olan nukudda alâkası yokdır ve zimmetimde olan alacağımız tahsîl olursa nısfı 'ammimin ve nısfı bizimidir ve irse müteallik husûsda ve birbirimizin zimmetin ibrâ eyledik ve Bizmişen'de bağ ve bağçenin nısfı 'ammimin ve nısfı bizimidir bu minvâl üzere fasl olduk 'ammimin hissesi muayyen ve mahsûsı ve benim ve kız karındaşlarımın ve validemin muayyen ve mahlûtdır şöyle ki tarafeynden husûs-ı merkûm için dâ'vâmız sâdır olursa mesmû'a olmaya didikde gıbbe't-tasdîki's-

şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Muharremü'l-harâm li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-vâizîn Abdülatif Efendi, Monla Mustafa el-Müezzîn, el-Hâc Ahmed Çelebi Sağmani, Mahmud bin Suhte Bekir, es-Seyyid Ebubekir Çelebi bin Sare Mehmed, Halil Beşe bin Ebubekir, el-Hâc Abdurrahman bin Ahmed, Semerci Osman, Kara Osman ve gayrihim.

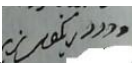
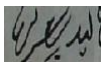
### s.194/b.1:

Harput sâkinlerinden İslam bin Mehmed nâm Şâbb meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Süleyman Beşe ibn-i Abdullah nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûre mahallâtından Hacılı Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Tosunzâde Tobal mülki ve bir tarafı Çeciroğlu mülki ve iki tarafı tarîk ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan iki bâb evleri örtmesi ve havlısı ve kenîfi ile tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile merkûm Süleyman Beşe'ye kâmilü'l-vezn ve'l-ayârü'l altmış 'aded esedi guruş ile merkûmdan bilâ-vezn penbeye bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eyledüğinden sonra semen-i merkûm altmış 'aded esedi guruş ile vezni nâ-ma'lûm penbeyi merkûm Süleyman Beşe yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr evler ve örtme ve havlı ve kenîf merkûm Süleyman Beşe'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Muharremü'l-harâm li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Osman Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Ali Çelebi ibn-i Veli, Osman Çelebi ibn-i İbrahim, Mehmed Beşe ibn-i Ömer Efendi, Süleyman Çelebi Çacikzâde, Ömer Beşe ibn-i Mehmed, Mahmud Çelebi Kazgancızâde, Halil Bey Kethüdâzâde

### s.194/b.2:

Şerî'at-meâb Harput kadısı zîde fazlûhu ve kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Harput ihtisâbı  zîde't-kadrûhu her ve Harput kazâsında olan karyelerin 

olunur ki Harput kurrâlarında ve K m rhanı kurbında birkaç eŐkiya ve haremi yerlerde gezüb mürûr ve ubûr idenlerin emvâl ve erzakların neh ve garet idüb rencîde ve rem de eyledikleri istimâ'ımız olmağıyla bu mak le fesat idenleri takayyüd ve imtis h idüb ele getirib kayd-ı bendiyle ihzâr eylemeniz babında buyuruldu olunub k dvet 'l-emâsil Mehmed Bölükbâşı z de kadruh  ta'yîn olunub gönderilmiŐtir vardıkda gerekir ki ol-tarafta olan kura ah lileriyle maen taavv z idüb kıza-i mezbûre kuraları ve K m rhanı kurbında teftiş idüb bu fes tlığı iden mezbûrları her kande bulunurlar ise 'al  vech-i kan ele getirib mes kını hıfz ve hırâset idüb kayd-ı bendiyle divân-ı Amid'e ihzâr eyleyesin ki Şer'en haklarında lazım gelen icrâ-yı hakk oluna bununla yaramaz ve haremiz de olanlara him yet ve sim net olunursa yedd-i h mil külli Ő hid eyleyeceğiniz mek r halinde olub vel  bu bah ne ile rencîde eylemeyesiz. F  sene 1092.

### s.194/b.3:

Medine-i Harput'da vâki' Ebu Tahir Mahallesi s kinelerinden ve Seyyid Efendi ibn-i el-Hâc Receb nâm kimesne meclis-i Şer'-i Şerif lâzımü't-teşrîfde işbu hâfiz-ı hâze'l-kitâb el-Hâc Hüseyin ibn-i Hamza nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle  mer  elebi vesâyeten ikrâr ve i'tirâf eyledim ki Medine-i mezbûrede Meydan Cami'-i Şerifi kurbında vâki' bir taraflı kendi mülki ve bir taraflı yine m Őter  mülki ve bir taraflı tarîk-i ' mm ve bir taraflı Abdullah mülki ve bu hudûd ile mahdûd ve mümtâz olub mülk-i mevh be olan bir bâb kılıĉcı dükkânı bey'-i b t-ı kat' ile nakdî'r-ray c-i fi'l-v kt' zimmetini dahi on altı 'aded esedi guraşa bey' idüb kabz-ı semen-i mahdûd eylediğinden sonra teslîm-i mebî' mahdûd eylemişim b 'de'l-yevm dükkânı mahdûd işbu mezbûr el-Hâc Hüseyin'in mülk-i müşterâsıdır keyfe m -yeşâ ve yuhtâr sâir m Őtemili mutasarrıf olsun deyü mukırr mu'terif olacak müfit-i mezburun vech-i meşrûh üzere ve cârî ve sâdır olan ikrârını el-mukırr-ı leh 'l-mezbûr el-Hâc Hüseyin vicahen ve Őifahen kabûl ve tasdîk idecek h cset-i bey' ve sened ve Őir ya cezm birle m -vak'a gibbe't-tâleb ketb ve terkîm olundu yedi talibine vaz' ve def' olundu. H rrire fi ev 'il-i Muharremü'l-har m li-sene isneyn ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Monla Mustafa el-Müezzin b -Cami'-i Meydan, Ali  avuŐ Paşâmzâde, Hasan  elebi ibn-i Hasan Efendi, el-Hâc Bayram Muhzır Maksud, ve Süleyman bin Caskir, Mevlüd Bey sakin-i Kal'a, İsmail bin Bekir ve gayrihim.

**s.195/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından bâis-i hâze'l-vesîka Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Osman meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde Medine-i mezbûra tâbi' Müridi'de sâkin Osman bin Hüseyin mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb zikr olan Müridi'de vâki' mülk kavak bağçemden on sekiz kıt'a eşcârımın mezbûr Osman gasben fuzûlî götürüb gitmişdir su'âl olunub ba'de't-tebeyyünü'l-hâl icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl âkibü'l-inkâr müdde'i-i mezbûr Mehmed Çelebi'den dâ'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden Mehmed Bey ibn-i el-Hâc Mirza ve Mahmud Kethüdâ ibn-i Ömer nâm kimesneler hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-vâki' müdde'i-i mezbûr Mehmed Çelebi'nin zikr olan kavak bağçesinden on sekiz kıt'a eşcârını sürüb sagîrleriyle getürmeğin mezbûr Osman bizim huzûrumuzda be-tav'a mukırr ve mu'terif oldı bizler bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz şâhadet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şâhadet-i şer'îye eylediklerinde gıbb-ı riâyet-i şerâitü'l-kabûl şâhadetleri mesmû'a oldukdan sonra gasbı zâhir olub eşcârın mevcûd ise aynını ve illâ lâzım gelen hamanını edâya tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Ömer, Bektaş Bey, Mehmed Ağa bin Hasan Ağa, Ömer Efendi el-Hâtib, es-Seyyid Abdurrahman Sağmani ve gayrihim.

**s.195/b.2:**

Ebu Tahir Mahallesi sâkinlerinden Mustafa bin İbrahim nâm kimesne tarafından âti'd-dâ'vâya nehc-i şer'î üzere vekîli olan es-Seyyid Mustafa bin Molla Süleyman meclis-i şer'îde mezbûr Mustafa'nın kız karındaşı olub müteveffân olan Döne hâtûnun sadrî kızı sâhibetü'l-kitâb Esmâ bint-i Abdünnebi tarafından Ömer Beşe bin İsmail ve Abbas bin Cuma nâm kimesneler şâhadetleriyle sâbitü'l-vekâle olan zevcî İbrahim bin İbrahim mahzarında bi'l-vekâle dâ'vâ idüb müteveffân mersûme Döne'nin verâseti kızı mezbûre Esmâ ile müvekkilem mezbûr Mustafa'ya münhasıra iken mahalle-i mezbûrede vâki' mersûmeden müntakil bir tarafı Ağce oğlu ve bir tarafı Harun Ali ve iki tarafı tarîk ile mahdûd bir bâb sofa ve bir bâb kış evi ve bir eyvan ve havlı ve bir kazgan ve bir kat yorgan döşek mersûme Esmâ zabt idüb müvekkilem mezbûr Mustafa'nın hissesi edâdan imtinâ' ider su'âl olunub didikde gıbbe's-su'âl vekîl-i



mezbûr İbrahim cevâbında mezbûre Döne kemâl-i sıhhatinde zikr olan evleri ve kazganı ve yorgan döşeği kızı mersûme Esmâ hâtûn hîbe-i sahîh ile bâ'de't-tahliye hîbe ve temlîk ve teslîm itmekle müvekkilemin mülk-i mevhubudur deyü def ile mukabele eylediğine müslimînden Ali Beşe ibn-i Mahmud ve Osman Beşe ibn-i Şaban nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân olub istişhâd olundukda fî'l-hakika mersûme Döne kemâl-i sıhhatinde zikr olan sofa ve kış evi ve eyvan ve havlı ve kazganı ve yorgan döşeği bâ'de't-tahliye kızı mersûme Esmâ hâtûn hîbe ve temlîk ve teslîm eyledi deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a ve makbûl olub bu vechle hükm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Abdurrahman Sağmani, es-Seyyid Mevlüd Çelebi, Mahmud bin Ali, Ömer Beşe bin İsmail, Abbas bin Cuma

### **s.195/b.3:**

Sare Hâtûn Mahallesi'nde sâkine Beyzâde veled-i Avid nâm zimmîye tarafından vekîl olub mesfûreyi ârifân olan Bağdesar ve Kazar veled-i Hazar nâm zimmîler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan Asdur nâm zimmî meclis-i şerî'at-ı garrâda mersûmenin zevcî hâmilü's-sefer İğob veled-i Nurcan zimmî muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr idüb mahalle-i mezbûrede vâki' inde'l-cîrân ma'lûmü'l-hudûd olub mesfûrenin (s.196) bundan evvel mürd olan zevcî Elkisan'dan müntakil evlerden müvekkilem Beyzâde'ye âyid olan semen hissesini zevcî mesfûr İğob bir donluk kırmızı merreye bey' eyledüğünde ol-dahi hisse-i merkûmı iştirâ eylediğinden sonra zikr olan merreyi mesfûr İğob yedinden mesfûre Beyzâde ahz u kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr sekiz hissede bir hissesi mesfûr İğob'un mülk-i müşterâsıdır didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Mustafa Ebce, es-Seyyid Abdurrahman Çelebi Sağmani, Mustafa bin Hüseyin, İbrahim bin Hüseyin, es-Seyyid Fazlı Çelebi

**s.196/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Cefer veled-i Şahik nâm zimmî meclis-i şerî'at-ı garrada işbu hâmilü's-sefer Kulican veled-i Padican nâm zimmî muvâcehesinden bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Murad zimmî mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub mülk-i mevrûsem olan bir bâb sofa ve iki bâb tahtanî evleri ve fevkanî ceradağı nısfı havlısı ve kapısı ile tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'i ile mesfûr Kulican'a otuz guruş ile bir sîm kılıca bey' ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve temlik ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm otuz esedi guruş ile bir sîm kılıca mesfûr Kulican yedinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr evlerde medhalim kalmadı mesfûr Kulican'ın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarraf olsun didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, Mustafa Çelebi ibn-i Hüseyin, İbrahim el-Muhzır, Kırkor Keşiş, Menas Keşiş, Marduris veled-i Kulican, Hokas veled-i Arslan, Kazar zimmî

**s.196/b.2:**

Harput mahallâtından Ahi Musa Mahallesi sâkinlerinden Fatma bint-i Mustafa nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-ibrânın tesciline vekîl olub zevcî Osman bin İbrahim zâtını ârifân olan Mahmud Beşe ibn-i Ebulkasım nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle Monla Ali bin el-Hâc Osman nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde mersûme Fatma hâtûnun kız karındaşı Rahime hâtûn tarafından nehc-i şer'î üzere vekîl ve kendi tarafından asil olan zevcî Hüseyin Beşe ibn-i Hasan Beşe muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müvekkilem mersûme Fatma ile mersûme Rahime hâtûnun babalarından ve vâlideleri Rahime'den ve karındaşları İbrahim ve Ali'den ve kız karındaşları Emine ve Rabia'dan 'alâ tarîki'l-münâsaha emvâl ve erzâk ve Ozan Nâhiyesi'nde bağlar müvekkilem mersûme Fatma'ya ve mersûme Rahime'ye ve vârisi olduğu ecilden zevcî merkûm Hüseyin Beşe'ye münhasıra olmağıyla nâhiye-i merkûmede Eyvar bağı dimekle ma'rûf bağı müvekkilem mersûme Fatma cümleden irs hissesi için kabûl eyleyüb irse müteallik biri birinde vechen mine'l-vücûh ve sebeben

mine'l-esbâb dâ'vâ ve nizâ'ları kalmadı her birinin zimmetlerine ibrâ-i 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eylediler didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehri Zi'l-hicce-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Ömer Ağa Çavuş Karındaşı, Hüseyin Ağa ibn-i Hasan Ağa, Ehuhu Mehmed Ağa, Ömer Efendi el-Hâtib, es-Seyyid Abdurrahman Çelebi, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed ve gayrihim.

### **s.196/b.3:**

Harput mahaallâtından Ağa Camî-i Şerifi Mahallesi sâkinlerinden Osman bin Murad Beşe nâm Şâbb meclis-i şer'-i şerîfde karındaşı Mustafa Çelebi'nin zevcesi olan hâfizü'l-vesîka Beytihan bint-i Hasan nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı bî-mâ hüve'n-nehc-i şer'î tasdîke vekîl olan Maksud bin Abdullah muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûra tâbi' Hamidi Nâhiyesi'nde vâki' bir tarafı el-Hâc Hasan bağı ve bir tarafı Kürd Ahmed Beşe bağı ve bir tarafı tarîk ve bir tarafı dereye müntehî bu hudûd ile mahdûd babamdan müntakil mülk-i mevrûsem olan bağı bi'l-cümle el-levâhık ve't-tevâbi' tarafından icâb ve kabûl-i hâvî (s.197) bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile mersûme Beytihan'a yirmi dokuz kıt'a esedi guruş ile bir kara kılıca bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm eylediğinden sonra semen-i merkûm yirmi dokuz esedi guruş ile zikr olan kılıcı mersûme Beytihan yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağda medhalim kalmadı mersûme Beytihan'ın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Osman, Ali Çelebi ibn-i Muhammed eş-Şehr-i Permişe, İvas bin Abdullah, Feyzullah Çelebi bin Mehmed Efendi, Bayram el-Muhzır

### **s.197/b.1:**

Hüseyinik nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem mürd olan Kirakos zimmînin oğlu Manuk zimmî ve diğeri oğlu olub mürd olan Serkes zimmînin oğlu Pergam

nâm Şâbb ve vâlidesi olub mesfûr Serkes zimmînin zevce-i metrûkesi olan Bağdad nâm zimmîye meclis-i şer‘de kendi tarafından asil ve vâlidesi olub mürd mesfûr Kirakos’un zevce-i metrûkesi olan Meyrem zimmîye tarafından vekîl olan Kazar veled-i Manuk muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf idüb mesfûr Kazar’ın mürd mesfûr Kirakos’da on üç guruş olduğu bâ‘de’l-isbât zâhir olub ve bizim dahi on guruş yine mesfûr Kazar’a deynimiz olub cem‘an yirmi üç guruş deynimiz olduğundan mesfûre Meyrem zimmîyenin mürd mesfûr Kirakos terekesinden semen hissesi olmağıyla karye-i mezbûrede vâki‘ bir tarafı Nanik zimmî menzili ve iki tarafı bizim ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bir bâb ahurı meblağ-ı merkûm yirmi üç guruşa ve mesfûre Meyrem zimmîyenin semen hissesi mukabelesinde takas ve def‘ eylediğimizde anlar dahi kabûl ve teslîm idüb meblağ-ı merkûmdan ve semen hissesinden zimmetimizi ibrâ eylemeleriyle sâlifü’z-zikr ahurlarda medhalim kalmadı mesfûr Kazar ve vâlidesi mesfûrun Meyrem zimmîyenin mülk-i sarîhleridir didiklerinde gıbbe’t-tasdîk mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Zi’l-hicce li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

es-Seyyid Monla Ebubekir el-Vekîl, Halil Beşe Kız Hüseyin, Mustafa Kalkancı, es-Seyyid Halil karye-i mezbûre, Abdi bin Ali Bey ve gayrihim.

### **s.197/b.2:**

Tüccâr taifesinden bâisü’l-vesîka Mirza bin (boşluk) nâm kimesne meclis-i şer‘de Harput sâkinlerinden olub kasab tâifesinden İvas Beşe bin Osman nâm kimesne mahzarında dâ‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr İvas zimmetinde koyun ve keçi kıymetinden kırk beş esedi alacak hakkım kalmışdır edâdan imtinâ‘ ider su‘âl olunub alıvirilmek matlubumdır didikde gıbbe’s-su‘âl İvas Beşe cevâbında merkûm Mirza’nın koyun ve keçisin Mevlüd ve Emir Ahmed nâm kimesneler ile müşterek üzere fûr(û)ht eylediğimizden sonra kırk beş guruşu benim zimmetimdedir ki merkûm Mirzâ’ya edâya eylemeyüb ben dahi on yedi guruşu Emir Ahmed zimmetinde olduğu ecilden taleb iderim deyü takrîr itmeğın kırk beş guruşu kendüsi mukırr olmağıyla edâsına tenbîh birle mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ’il-i şehri Zi’l-hicce-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Mehmed Çelebi Semerci, es-Seyyid Monla Ebubekir sâkin-i Hüseyinik, Halil Beşe bin Kız Hüseyin, Monla Osman Darendeli

**s.197/b.3:**

Harput'a tâbi' Ankuzı sâkinlerinden Ayşe ve Ümmü bint-i Veli nâm hâtûnlar taraflarından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semen tescîline vekîl olub mersûmetanın zâtını ârifân olan Mustafa bin Yusuf ve Mehmed bin Resul nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan Hasan bin Ömer nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfîzü'l-vesîka Hamza bin Pir Sultan nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı (s.198) sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûra tâbi' olub Bâyezid mezraası dimekle ma'rûf mevki'de vâki' bir tarafı tarîk ve üç tarafı merkûm Hamza bağı bu hudûd ile mahdûd olub müvekkilelerim mersûmetan babaları mezbûr Veli'den müntakil bağın ve arz-ı hâliyenin cevânib-i erbaasından birer zirâ'ından gayrısını tarafından icâb ve kabul-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile müvekkilelerim mersûmetan mezbûr Hamza'ya elli 'aded esedi guruşa bey' ve teslîm eylediklerinde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve kabûl eyledüğinden sonra semen-i merkûm elli 'aded esedi guruş mezbûr Hamza yedinden tamâmen ahz u kabz idüb kat'â medhallerim kalmadı mezbûr Hamza'nın mülk-i müştêrâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahîren fî evâhir-i Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib bî-Cami'-i Kebir, Monla Ebubekir el-İmam Cami'-i Zahiriye, Bektaş Bey ibn-i Ali Ağa, Süleyman Çelebi ibn-i el-Hâc Kara Mehmed, es-Seyyid Mahmud Kazancı, Mehmed bin Mustafa, İsmail Beşe Dürzi

**s.198/b.1:**

Medine-i Harput sükkânından olub hâlâ âstâne-i saâdet tarafında olan fâhrü'l-ümera es-Seyyid Ahmed Bey ibn-i Davud Beşe tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı vekîl olan oğlu fâhrü's-saâdat es-Seyyid Mahmud Bey meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde Medine-i mezbûrede bin doksan senesinde ve bin doksan bir senesinde emîn olan fâhrü'l-akrân el-Hâc Mehmed ve Hüseyin Bey mahzarlarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve

takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Kônk nâm karye memeri'n-nâs olmağıyla ve bundan evvel hâlî ve harâbe olub cânib-i mîrîye intifâ kat' olduğı ecilden şîn ve âbâdân itmek şartıyla babam müşârün-ileyh uhdesinde senede yirmi bin akçe maktû' kayd olunub taraf-ı saâdet-i âliyeden berât-ı âlî-şân sadaka ve ihsân olunub vech-i muharrer üzere tasarrıf olunub maktû' olan yirmi bin akçesi ümenâ olanlara edâ olunduğına emîn olan el-Hâc Mehmed ve Hüseyin Bey iki senedir zehl olunub tasarrıfımıza mani' oldukları ecilden babam müşârün-ileyhedir devlet-i âliye arz-ı hâl eyledüğüne ke'l-evvel maktû' olunub rencîde olunmamak babında fermân-ı şerîf-i âlî-şân sadaka ve ihsân olunmuştur su'âl olunub emînan-ı merkûmanın takrirleri tahrîr ve fermân-ı cihân-mutâ' mücebince hükm olunmak muradıdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûran el-Hâc Mehmed Bey ve Hüseyin Bey karye-i mezbûre mücerred ümerâ temessükü maktû'dır deyü fi'l-vâki' iki senedir vaz'-ı yed eylemişüz vech-i meşrûh üzere fermân-ı şerîf olmuş ise mütevviz didiklerinde vekîl-i merkûm fermân-ı şerîfi ibrâz iderse kırât olundukda mazmûn-ı şerîfide vech-i meşrûh üzere karye-i mezbûre maktû' olduğı baş muhâsebe defterinde mestûr bulunmağıyla maktû' olunub mahsûlüne dahl olunmaya deyü fermân buyurulmağıyla imtisâlen li'l-emri'l-alâ karye-i mezbûrenin maktûatına hükm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i Şa'bânü'l-muazzam li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Yasin Çelebi bin Süleyman Efendi, Monla Mustafa el-Müezzin, es-Seyyid Bektaş Çelebi bin Mehmed, Mahmud Bey ibn-i Bekir Bey, Veli Beşe bin Mahmud Beşe ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.198/b.2:**

Harput mahallâtından Ahmed Bey Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Dilaver bin Abdullah nâm Abd-ı mütekin verâseti zevce-i metrûkesi olan Emine bint-i Hasan nâm hâtûn ve usbe-i sebebiyye-i cihetinde vârisi olan Mehmed Beşe ibn-i Hüseyin nâm kimesneye münhasıra olduğı zâhir oldukdan sonra mersûme Emine tarafından husûs-ı âtî'd-dâ'vâya nehc-i şer'î üzere vekîl olan Resul Bey ibn-i Mahmud Kethüdâ nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda merkûm Mehmed Beşe tarafından bî-mâ hüve'n-nehc-i şer'î vekîl olan es-Seyyid Yahya Çelebi ibn-i Monla Süleyman mahzarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Dilaver'in

mülk-i sarfihinde olup mahalle-i mezbûrede vâki' Vâni Ali mülki ve bir tarafı Çabkir oğlu mülki ve bir tarafı tarîk ve bir tarafı kaya ile mahdûd olan evlerini bundan akdem kemâl-i akl-i sıhhatinde zevcesi müvekkilem Emine'nin sekiz bin akçe mehri müeccelesi mukabelesinde takas ve müvekkilem def' eylemiş iken hâlâ vekîl-i merkûm es-Seyyid Yahya tasarrifına mani' olur su'âl olunub her birine beyyine olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl âkibü'l-inkâr müdde'i-i mezbûr Resul Bey'den dâ'vâsına mutâbık beyyine talep olundukda müslimînden es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Mahmud ibn-i Monla Ali nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olup istişhâd olundukda fi'l-hakika târih-i kitâbdan dört sene mukaddem sâlifü'z-zikr evleri merkûm Dilaver zevcesi mesfûre Emine'nin (s.199) sekiz bin akçe mehri müeccelesi mukabelesinde takas ve mersûma teslim eyledi bu husûsa şâhidlerüz deyü şahâdet eylediklerinde mesmû'a olup mücebiyle hükm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Monla Mustafa el-Müezzin, Mahmud Kethüdâ, Ebubekir bin Ömer, Maksud Beşe, Bayram Beşe el-Muhzır ve gayrihim.

### s.199/b.1:

Harput mahallâtından Hoca Mahallesi sâkinlerinden Atike bint-i İskender nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-ifrâğın ve kabz-ı meblağın tesciline vekîl olan zâtını ârifân olan Ahmed bin Mehmed ve Şahin bin Abdullah nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan zevcî Oruç bin Cafer nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu bâisü'l-vesîka Yasin Efendi bin Davud Efendi muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûrede vâki' Hoca Hamamın mahûte-i hâriciyyesinde ricâl kapusunun sağ tarafında vâki' bir tarafı merkûm Yasin Efendi'nin ehl-i hâlîcesi ve bir tarafı zikr olan kapu tarîki beyninde olan hâlîce mevzi'nin üç sehmdede bir sehmini ve mahûte-i dâhiliyyesinde namâzgâhda divare muttasıl bir legan mevzi' ile igtisâl mevzi'si Medine-i mezbûrede olı geldiği vech üzere her hafta yevmi's-sebt tasarrifını müvekkilem mersûme Atike mezbûr Yasin Efendi'nin ehl-i tasarrifi olmak için altı esedi guruş ile buçuk keyl buğday merkûm Yasin Efendi'ye ferağ ve teslîm ve kasr-ı yed itmekle ol-dahi minvâl-i muharrer üzere kabûl eylediğinden sonra meblağ-ı merkûm elli esedi guruş ile buçuk kîle buğday müvekkilem

mersûme bi't-tamâm ahz u kabz idüb sâlifü'z-zikr mevzi'lerde müvekkilemin medhali kalmadı keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Ahmed Beşe bin Mehmed, es-Seyyid Mevlüd Çelebi Serrâc, Mustafa Beşe Gartem, es-Seyyid Ebubekir Çelebi bin Sofi Mehmed, İbrahim Çelebi Bali Beşezâde, Şahin tâbi'î Bali Beşe ve gayrihim.

### **s.199/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi' Hüseyinik nâm karye sâkinlerinden İgob veled-i Melkik nâm zimmî meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrifde bundan akdem mürd olan oğlu Ohan nâm zimmînin oğulları işbu hâmilü's-sefer Asdur ve Körtik muvâcehelerinde bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ve i'tirâf idüb mesfûran Asdur ve Körtik'e bir oğul nasîbi mislî hisse ta'yîn eyledik mürd olduğımın sonra oğullarım ile şerîk olub ikisi bir oğul hissesi mislî ahz eyleyeler terkîmden ve cümle muhallefâtımdan ve deynisi mesfûran Asdur ve Körtik vech-i meşrûh üzere edâ eylemede bir oğul hissesi mislî oğullarım ile ma'an edâ eyleyeler didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Zi'l-hicce-i şerîf li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ebubekir Efendi el-Vekil, Monla Osman Hasan Efendi, Hüseyin bin Halil Beşe, Hacı Beşe Ahurlı, Murad Bey veled-i Kirakos, Serkes Bağık, İvan Keşiş

### **s.199/b.3:**

Harput mahallâtından Cami'-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden Emine ve Kerime bintü'l-müteveffâ Mustafa nâm hâtûnlar taraflarından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tesciline vekîl olub zâtlarını ârifân olan İsmail Bey ibn-i Musa ve Ken'an bin Abdullah nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan Monla Mahmud bin el-Hâc Ni'met nâm kimesne meclis-i şer' de hâfizü'l-vesîka Musa Ağa ibn-i Veli Ağa muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müvekkilelerimizin babaları müteveffâ-yı merkûmeden vâlideleri müteveffân Ayşe'den müntakil olub kız karındaşları İsmihan ve Neslihan ile ibrâ olmağıyla hâssa mülkleri olan inde'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd evleri



tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile müvekkilelerim mersûmetan merkûm Musa Ağa'ya yirmi esedi guruşa bey' idüb kabz ve teslîm-i mebî' eyledim zikr olan evlerde medhalim kalmadı merkûm Musa Ağa'nın mülk-i müşterâsıdır mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahîren fî evâhir-i Zi'l-hicce-i şerîf li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Veli Bey Süyük Köse, Monla Mustafa el-Müezzîn, Hasan Sipâhi, Ali Beşe ibn-i el-Hâc Kara Mehmed, Ömer Palulı, Molla Osman bin Hasan Efendi, Hasan Beşe ve gayrihim.

### **s.200/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' karye-i Endek'de Serkes zimmî ve Mezraa'dan Markos zimmî vesâ'îr karye fukârası meclis-i şer'e gelüb on iki nefer levend tâfesi karyelerimize konub müft ve meccânayim ve yicek ve Konakçı nâmı ile akçelerimizi alub zûlm iderler ihsâr-ı şer'î olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumuzdır didiklerinde bi'l-fâsl vâli-i Diyarbekir devletli ve merhâmetlü Mahmud Paşa yesserallâhü bi'l-hayr mâ-yeşâ hazretlerinin tarâf-ı ref'ilerinden husûs-ı merkûm için vârid olan buyuruldu-i şerîflerine Medine-i mezbûre zâbiti fahrü'l-akrân el-Hâc Mehmed Bey'in ve ayân-ı vilâyet ma'rifetleriyle zikr olan Endek karyesinde bulunub ihsâr-ı şer'-i şerîf olunan Medine-i mezbûra tâbi' karye-i Hinsor'dan Küçük Ali ve Yusuf ve meskenleri ma'lûm olmayan diğeri Ali ki on iki neferâtı ve Malatya'dan Veli nâm piyâde mahzarlarında zikr olan fukâra dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Küçük Ali Bölükbâşım ve işbu Veli müdde'i olmağıyla vâli-i müşârün-ileyh hazretleriyle buyuruldu-i şerîf ile mübâşirim deyü karye-i be-karye gezüb ziyâde zulm iderler su'âl olunub takrirleri tahîr olunmak matlubumuzdır didiklerinde gıbbe's-su'âl mezbûrlar on gice karyelerde konub ve gecüb ve müft ve meccânayim yicek ve yirmi beş gurus bilâ-sebeb aldıklarında mukırr olub lâkin hizmete gider deyü mezbûr Veli nâm kimesneyi müdde'i eyledüklerinde münkir olduklarında 'udûl-ı müslimînden el-Hâc Ömer Ağa ibn-i Mustafa Ağa ve el-Hâc Ahmed bin Mehmed nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâziran-ı bi'l-meclis olub eserü'l-istişâd fî'l-vâki' târih-i kitâbdan on gün mikdâr ve mukaddem kazâ-i Palu'dan gelürken Karacalı mevzi'nde mezbûrları mülâki olduğumuzda su'âl eylediğimizde işbu Veli müdde'idir burkân-ı hizmete ta'yîn olmuşuz deyü cevâb

eylediler bu husûsı ikrârlarına şahidüz ve şahâdet eylediğimizde makbûl olub mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Muharrem li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Hazretlü Ebubekir Efendi el-Müfti hâlâ, Fahrü’l-ulemâ Abdüssamed Efendi, Fahrü’l-hute(ba) Musa Efendi, Fahrü’l-ümera es-Seyyid Ahmed Bey, es-Seyyid Süleyman kaim-makam-ı Nakîb, İsmail Bey Kethüdâ-yı Vekil, Veli Ağa ibn-i İbrahim Ağa ve gayrihim mine’l-huzzâr.

### **s.200/b.2:**

Husûs-ı âti’l-beyânı mahallinde ketb ve imlâ ve gelüb meclis-i şer‘de inhâ için nâib taleb olunmağıyla savb-ı şer‘den Mevlânâ es-Seyyid Ahmed Efendi ve Muhzır Beşe ibn-i İbrahim ta‘yîn ve irsâl olunub anlar dahi zeyl-i vesîkada mestûrû’l-esâmi olan müslimîn ile Medine-i Harput’a tâbi‘ Zeyve nâm karye toprağına varıb akd-i meclis-i şer‘-i şerîf eylediğinde karye-i mezbûreden olub Kalikanlı Cemââtinden bâisü’l-vesîka Sencar bin Mehmed Ali ve Sefer bin Hüseyin ve Mehmed bin Ceber ve Mehmed Ağa ibn-i Kara nâm kimesneler meclis-i mevkûd-ı âliyede yine Zeyve’den olub Kızıl uşâğından Monla Yusuf ve Hasan ve Hacu ebnâ-i Kara Kızıl nâm kimesneler mahzarlarında her biri dâ‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb Zeyve toprağında işbu cebel-i uzmâki bir tarafı Kalikanlı sınuru ki Kösik deresidir ve bir tarafı Zülfikar kömi ile harmandır ve bir tarafı büyük kavşak kayaya varır ve bir tarafı Takuz pınarı Harun yurduna varınca bu hudûd ile mahdûd mer‘a kadîmden bizlerin zabt ve tasarrufunda mer‘amız iken hâlâ mezbûrlar bî-vech-i şer‘î vaz‘-ı yed idüb tasarrufına mani‘ olurlar su‘âl olunub ba‘dehû tebeyyünü’l-hâl kasr-ı yedlerine tenbîh olunmak matlubumuzdır didiklerinde gıbbe’s-su‘âl mezbûrun Monla Yusuf ve Hasan ve Hacu zikr olan mevzi‘-i mezbûrların mülkleri olduğu ma‘lûmumuz olmayub arz-ı hâliye zuamâ ile bu senede bir mikdâr yerini felhân eylemişüz mezbûrların mülkleri ol-dahi ma‘lûmumuz değildir didiklerinde müdde‘i-iyun-ı mezbûrundan dâ‘vâlarına matâbık beyyine taleb olundukda müslimînden Aşâir-i Herdi Cemââtinden Hacı bin Şit ve Holesanlı Cemaâtinden Hasan bin Cihan Bey ve Malatya’ya tâbi‘ Piruzeli Veli Kendik ve Hızır bin Monla nâm kimesneler li-ecli’ş-şahâde hâzirûn-ı bi’l-meclis olub istişhâd olundukda fi’l-hakika işbu hudûd ile mahdûd cebeli uzmâ müdde‘i-iyun-ı mezbûrun Kalikanlı Cemââtinin eb-an-cedd mer‘aları ve mülkleri olub tasarrıflarında olduğunu bilirüz bu husûsa şahidüz

şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub nâib-i merkûm mahallinde tahrîr ve gelüb muhızır-ı merkûm ile takrîr itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Muharrem li-sene isneyn ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Abdurrahman Beşe Subâşı, Cebrail Bey sâkin-i Kesrik, İbrahim bin Kara Mahmud, Mahmud el-İmam, Şav Herdili, Hasan bin Derviş Ali, Hızır bin Hacu, Rıdvan bin İmam, Osman bin Ali ve gayrihim.

### **s.201/b.1:**

Harput'a tâbi' Hal nâm karye sâkinlerinden Abdüllatif bin Emirhan nâm kimesne meclis-i şer' de Rabia bint-i es-Seyyid İsmail nâm hâtûn mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûrede Kozluca Mahallesi'nde vâki' bir tarafı Mehmed Çelebi ve bir tarafı Şadik zimmî mülki ve bir tarafı tarîk ile mahdûd evler kız karındaşım Mevhume'den irsi şer'iyile bana müntakil iken mersûme hâtûn bî-vech-i tasarrıf ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gibbe's-su'âl mersûme Rabia zikr olan evleri müdde-i-i mezbûr Abdüllatif'in kız karındaşı mersûme Mevhume bundan akdem kemâl-i sıhhâtinde yirmi 'aded esedi guruşa damadım Derviş nâm kimesneye bey' idüb kabz-ı semen eylediğinden sonra mezbûr Derviş'in mülk-i müşterâsı olub fevt olmağıyla hâlâ bir yetimde olan eytâmına müntakil olub vesâyetim hasebiyle tasarrıf iderim deyü def' ile mukabele eyledikde gibbe'l-istintâk mezbûr Abdüllatif bey'-i merkûmı münkir olub mersûme Rabia'dan def'-i merkûmını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Hızır bin Ebubekir ve Ali Türkman nâm kimesneler meclis-i şer'e hâzırân olub eserü'l-istişhâd fi'l-vâki' zikr olan hudûd ile muayyen olan evleri merkûm Abdüllatif'in kız karındaşı Mevhume kemâl-i sıhhâtinde bizim huzûrumuzda bey'î kat' ile mersûme Rabia hâtûn damadı Derviş'e yirmi 'aded esedi guruşa bey' idüb kabz-ı semen eylemekle mezbûr Derviş'in mülk-i müşterâsı idi bizler bu husûsa bu vech üzere şahidlerüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'iyeye eylediklerinde şahâdetlerimiz makbûle olub bî-vech üzere münâzaadan mezbûr Abdüllatif'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-müstahfizîn İsmail Ağa Dizdar, Ömer Kethüdâsı Kal'a, Mehmed Bey ibn-i Hüseyin Ağa, Hızır Beşe bin Mustafa es-Seyyid Ali Çırak ve gayrihim.

**s.201/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Ömer ibn-i Hüseyin nâm kimesnenin sulbî oğlu Mehmed ve sulbîyye kızı Medine nâm sagîr ve sagîrenin emvâlini hıfz ve ahvâlini zabt itmek için bir vasî lâzım olmağın sagîran-ı mezbûranın vâlideleri olub hâcer terbiyesinde olan işbu hâfizü'l-vesîka Emine bint-i Mehmed nâm hâtûn vesâyet-i merkûm müstehâk olmağıyla sagîran-ı mezbûranın emvâlini hıfz itmek için mersûm Emine hâtûn şer' den dahi nâsb olunub ol-dahi vesâyet-i merkûmeyi kabûl ve hidmet-i lâzimesin edâya müteahhid olunmak mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Yasin Efendi bin Davud Efendi, Osman Çelebi ibn-i Cafer Bey, Osman eş-Şehr Bekçi, Bayram Muhzır ve gayrihim.

**s.201/b.3:**

Harput mahallâtından Zahirîye Mahallesi sâkinlerinden Timur bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer' de hâfizü'l-vesîka zevcesi Safiye bint-i Mehmed nâm hâtûn muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı el-Hâc Murad Ağa ve iki tarafı es-Seyyid Mehmed menzili bu hudûd ile mahdûd silk-i mülkimde münselik iki bâb evleri mersûmenin zimmetimde müteferrid üç bin akçe mehr-i müeccelesi mukabelesinde takas ve mersûme Safiye'ye def' ve teslîm eylediğimde ol-dahi kabûl ve kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr üç bin akçe mehrden zimmetimde ibrâ itmekle zikr olan iki bâb evlerde medhalim kalmadı bâ'de'l-yevm mersûme Safiye'nin mülk-i mevhubıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Mehmed bin Ali, Mehmed Efendi, Mustafa bin Veli, Osman Tobal, es-Seyyid Mehmed bin Ahmed ve gayrihim.

**s.202/b.1:**

Çermik Kazâsı sâkinlerinden es-Seyyid Ahmed bin İbrahim nâm kimesne asâlaten ve karındaşları Süleyman ve Halil ve kız karındaşları Emine ve Havva taraflarından vekâleten meclis-i şer' de işbu hâfizü'l-vesîka Mustafa bin Habib nâm kimesne muvâcehesinde asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Hefthisar nâm karyede vâki' olub validemizden irsi şer'le müntakıl iki tarafı merkûm Mustafa Çelebi mülki ve bir tarafı Cafer mülki ve bir tarafı târik-i 'âmm ile mahdûd bağçe mevzi'ni cevânib-i erbaasında olan eşcâr-ı müsmiresiyle ve yine bir tarafı merkûm Mustafa mülki ve bir tarafı Egümkoz ve bir tarafı Şeker oğlu mülki ve bir tarafı Çalgan bu hudûd ile mahdûd ceviz bağçesini safâka-i vâhide ile tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey'î kat' ile yedi esedi guruşa merkûm Mustafa'ya bey' ve teslîm eylediğimde ol-dahi iştirâ ve tesellüm ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm yedi esedi guruş yedinden tamâmen asâlaten ve vekâleten ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm zikr olan bağçemizde medhalim kalmadı keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Hüseyin Bey ibn-i Hasan Ağa, es-Seyyid Alihan Bey, Mustafa Bey an-karye-i mezbûre, Abdullah bin Karakaş, Ali bin İsmail ve gayrihim.

**s.202/b.2:**

Harput mahallâtından Kara Sofi Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Mehmed Çelebi ve es-Seyyid Osman Çelebi ibn-i Hüseyin Efendi nâm kimesneler asâlaten ve kız karındaşları Adile hâtûn tarafından mezbûran es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Osman şahâdetleriyle akd-i ati'l-bey' ve kabz-ı semen tesciline vekîl olan oğlu İsmail nâm Şâbb vekâleten meclis-i şer'at-ı garrâda hâfizü'l-vesîka Bayram Beşe el-Muhzır muvâcehesinde her biri asâlaten ve vekâleten ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Zalunı nâm karyede vâki' iki tarafı Enanik oğlu Monla Mehmed bağı ve bir tarafı Receb nâm kimesne bağı ve bir tarafı târik ile mahdûd olub babamdan

müntakil bir kıt'a bağ harâbesini tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile beş esedi guruşa merkûm Bayram Beşe'ye bey' idüb kabz ve teslim-i mebî' mahdûd eyledik bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağ harâbesinde benim ve mersûme Adile hâtûnun alâkamız kalmadı didiklerinde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, Ali Beşe ibn-i Ali Bali, Monla İbrahim bin Abdullah Efendi, Ebubekir Çelebi Kethüdâ-yı şehr ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.202/b.3:**

Harput sâkinlerinden Raziye ve Ayşe bint-i Büyük Köse nâm hâtûnlar taraflarından husûs-ı âtî'l-ibrânın tesciline vekîl olub zâtını ârifân olan Fazlı Bey ve Mehmed Bey ibn-i Ebubekir Bey nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan karındaşı el-Hâc Ömer Ağa nâm kimesne meclis-i şer'de hâfizü'l-vesîka karındaşı oğulları Ahmed Beşe Süleyman Bey muvâcehelerinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûrede Kara Sofi Mahallesi'nde vâki' hâlâ mezbûran Ahmed Beşe ve Süleyman Bey'in tasarrıfında olan bir bâb sofa ve bir bâb kelâm ve kapu mâbeyni validemizden müntakil olmağıyla hissemiz vardır deyü müvekkilelerim Raziye ve Ayşe dâ'vâ eylediler idi el-hâletü hâzihi es-sulh-ı seyyidü'l-ahkâm fehvâsıyla bir kıt'a kumaş alub zikr olan evler husûsundan mezbûran Ahmed Beşe ve Süleyman Bey'in zimmetin ibrâ-yı 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eylediler husûs-ı merkûm müteallik müvekkilelerimin vechen mine'l-vücûh dâ'vâ ve nizâ' ve mutâlebeleri kalmadı didikde vekîl mezbûrun ikrâr-ı tâm meşrûhını merkûman Ahmed Beşe ve Süleyman Bey vechen tasdîk itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-ı Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, Hasan Ağa ez-Zâim, Beşir Beşe bin Ali, Hüseyin Bey Menzilci, Mustafa Beşe Gartem, Sarı Veli, el-Hâc Ebubekir bin Yusuf

**s.203/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden işbu hâfizü'l-vesîka Selver bint-i Ağacan nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'd-dâ'vâya vekîl olub zâtını ârifân olan Mustafa Çelebi ibn-i el-Hâc Mirza ve el-Hâc Mirza bin Ömer nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Monla Mustafa bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer' de mersûme hâtûnun sadrî oğlu es-Seyyid Yasin Çelebi'nin asâlaten ve sadrîye kızları Rabia ve Rahime bint-i es-Seyyid Mehmed nâm hâtûnlar taraflarından husûs-ı âtî'l-beyânı vekîl olub mersûmetanı ârifân olan yine mezbûran Mustafa Çelebi ve el-Hâc Ömer şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan Monla Mahmud ibn-i Suhte Ebubekir nâm kimesnenin vekâleten mahzarlarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mersûme Selver'in zevcî olub müdde'i-i mezbûr Seyyid Yasin Çelebi'nin ve mezbûran Rabia ve Rahime'nin babaları olub bundan akdem fevt olan mezbûr es-Seyyid Mehmed müvekkilemin seksen guruşlık eşyasın ekl ve bel' idüb müvekkilem mersûmeye vâcibü'l-edâ deyni olduğu ecilden silk-i mülkinde münselik olub Medine-i mezbûra tâbi' Müridi Nahiyesi'nde vâki' bir tarafı Abdülatif Efendi bağı ve bir tarafı Ozan Mehmed bağı ve bir tarafı es-Seyyid Mehmed bağı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bağ ve bağçesini ve bağ evini ve sularını ve tevâbi' ile ve mahalle-i mezbûrede vâki' ve bir tarafı Kead oğlu Veli mülki ve bir tarafı Ramazan mülki bu hudûd ile mahdûd bir bâb kış evini ve beynimizde muayyen bir kazganı zikr olan deyni mukabelesinde mezbûr es-Seyyid Mehmed kemâl-i sihhâtinde müvekkilem mersûme Selever'e def' ve teslîm eyleyüb müvekkilemin mülk-i sarîhi olmuş iken mezbûrlar tasarrıflarına mani' olurlar su'âl olunub bâ'de't-tebeyyünü'l-hâl icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr es-Seyyid Yasin Çelebi ve vekîl-i merkûm Monla Mahmud vech-i meşrûh üzere mezbûr es-Seyyid Mehmed mersûme Selver'e virdüğü ma'lûmumuz olmamağıyla tasarrıfına tâbi' oluruz deyü inkâr ile mukabele eylediklerinde müdde'i-i mezbûrdan dâ'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden es-Seyyid Musa ve es-Seyyid İbrahim ibn-i es-Seyyid Hüseyin nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-hakika müteveffâ-yı mezbûr es-Seyyid Mehmed kemâl-i sihhâtinde bizim huzûrumuzda zevcesi mersûme Selver'e seksen guruş deyni olduğu mukırr ve mu'terif oldukdan sonra zikr olan bağ ve bağçeyi ve bağ evini ve sularını ve zikr olan kış evini ve kazganı mersûme Selver'e def' ve teslîm eyledikde ol-dahi tesellüm ve kabûl eyledi bizler bu husûsa bu vech üzere şahidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü

şahâdet-i şer'îye eylediklerinde gibbe riâyet-i şerâitü'l-kabûl kabûle makbûl olub mûcebiyle hükm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mahmud Kethüdâ, es-Seyyid Yasin Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Ömer ibn-i Mehmed, Mehmed Bey ibn-i Çeribâşı ve gayrihim.

### **s.203/b.2:**

Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Mahmud Beşe ibn-i Mehmed nâm kimesnenin sulbî oğulları Ömer ve İbrahim nâm sagîrlerin savb-ı şer' den mensûb vasîleri olub Ögay babaları Osman Odabaşı vesâyeten ve müteveffâ-yı mezbûrun zevce-i metrûkesi olub hâlâ Odabaşı zevcesi olan Raziye bint-i Habil nâm hâtûn tarafından akd-i ati'l-bey' ve kabz-ı semen mersûmenin karındaşı Hasan Beşe ve zâtını ârifân olan Osman bin İbrahim nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan merkûm Odabaşı vekâleten meclis-i şer' de hâfizü'l-vesîka Ahmed bin Mehmed muvâcehesinde vesâyeten ve vekâleten takrîr-i kelâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Mahmud Beşe' den müntakil olub Monlakendi'nde vâki' bir tarafı Beyzâde bağı ve bir tarafı Seyithan Bey bağı ve bir tarafı Tobal Mustafa bağı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bağın dört hissede bir buçuk hissesi sagîran-ı mezbûranın müvekkilem mersûmenin mülki olub mürur-ı eyyâm ile harâbe meyl itmekle sagîran-ı mezbûr tertîb (silik) ve tevkî olan Müslümanlardan su'âl olunub bâ'de'l-ihbâr beyyine izn taleb iderim deyüb ehl-i karye' den Ahmed bin Mehmed ve Mehmed bin Hasan fi'l-vâki' (s.204) li-senesinde harabe olub sagîran-ı mezbûran gadr olduğu vâki'dir deyü her biri haber virdiklerinde beyyine izn virilüb merkûm Odabaşı zikr olan bir buçuk hisseyi bey'î kat' ile yirmi bir buçuk guruşa merkûm Ahmed'e bey' idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim bâ'de'l-yevm bağı-ı merkûmede sagîrlerin zevcesi mersûme Raziye'nin medhali kalmadı bir buçuk hissesi mezbûr Ahmed'in mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarraf olsun didikde gibbe't-tasdik mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.



### Şühûdü'l-hâl

Hüseyin Bey İbn-i Alaybeyi, Ömer Çelebi ibn-i Monla Mürid, Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi, Ali Çavuş Türkmânzâde, Muhsır Maksud ve gayrihim.

#### s.204/b.1:

Medine-i Harput'a tâbi' hâlâ Kürk nâm karyede bâisü'l-vesîka el-Hâc Mehmed bin Piri Bey nâm kimesne meclis-i şer'î-i şerîf lâzımü't-teşrîfde Medine-i mezbûrede hâlâ emîn olan fahrü'l-akrân el-Hâc Mehmed Bey mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Hirbito Mezraa'sı yüz seneden mütecâviz hâlî ve harâbe olub cânib-i mirîye nesne hâsıl olmamak ile babam merkûm Piri mezraa-i mezbûrî şîn ve âbâdân itmek şartıyla cânib-i mîrîye senede on üç guruş virmek üzere maktû' kayd ittürdüb vech-i meşrûh üzere yirmi seneden mütecâviz zabt idüb ba'dehû babam fevt olmağıyla ben dahi otuz seneden mütecâviz emîn olanlara maktû'ın her sene edâ idüb bu ana gelince bilâ-nizâ' tasarrıf iderken merkûm el-Hâc Mehmed kâdime muhâlif-i mahsûl taleb eyledik ecilden der-devlet-i âliye'ye arz-ı hâl eylediğimde maktû'en olub rencide olunmamak babında fermân-ı şerîf-i âlî-şân mücebince vâli-i Diyarbekir saâdetli Mahmud Paşa hazretleri buyuruldı-i şerîf-i i'tâ' olunmuşdır su'âl olunub takrîri tahrîr ve bir müceb-i fermân-ı âlî hükm olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl emîn-i merkûm el-Hâc Mehmed Bey cevâbında mezraa-i merkûm mücerred voyvoda temessiki ile zabt olunur harâbeden şîn olduğu ve altmış üç seneden ber vech-i meşrûh üzere 'alâ tarîki'l-maktû' zabt olunduğı ma'lûmum değildir didikde bî-garez Müslümanlardan Osman Beşe ibn-i Çelebi ve Maksud bin Abdullah vesâ'îr cemm-i gafîr elli atmış seneden mütecâviz zikr olan mezraa-i merkûm el-Hâc Mehmed ve babası Piri Bey maktû'ıyet üzere tasarrıf eylediklerini bilüriz deyü her biri haber virdiklerinden sonra yedinde olan fermân-ı âlî-şân kiraât olunub fi'l-vâki' öşre muâdil maktû'î olunub ziyâde tâbısıyla bir günde olunmaya deyü buyurulmağın imtisâlen li'l-emri'l-alâ maktû'en olub âher-i tarîkle bir günde eylemek merkûm el-Hâc Mehmed Bey tenbîh birle ve mezraa-i merkûmun maktû'atına hükm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Cebrail el-Vâli, es-Seyyid İslam, Osman Çelebi sâkin-i Kubas, Kara Mahmud oğulları, es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn-i Hasan Efendi ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.204/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi' Hacıseyli nâm karye sâkinlerinden Monla Mehmed bin Ali nâm kimesne meclis-i şerî'at-ı garrâda hâfız-ı hâze'l-vesîka Yusuf bin Murad nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb karye-i mezbûrede bir tarafı Derviş ve İbrahim nâm kimesneler bağçeleri ve bir tarafı Iğık oğlu bağçesi ve bir tarafı tarîk ve bir tarafı çayır ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan bağçeyi tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile otuz esedi guruşa merkûm Yusuf Bey'e bey' ve teslîm ve temlîk eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve tesellüm ve temlîk eylediğinden sonra otuz 'aded esedi guruşa mezbûr Yusuf yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim zikr olan bağçede kat'â medhalim kalmadı merkûmun mülk-i müşterâsıdır ve karındaşım oğlu Derviş'in zikr olan bağçede olan sudan mücerred hakk-ı şüf'ası vardır ki şürb ider bundan gayrı medhali yoktur didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahfîren fî evâsıt-ı şehr-i Zi'l-hicce li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi el-İmam, es-Seyyid Mehmed Çelebi Semerci, es-Seyyid Ali Çelebi bin Hacı, Osman Çelebi bin Cafer, Arslan bin Bayram, Ahmed Beşe bin Bayram, Mustafa Çolak, Ebü'l-mezbûr İvas, Murad bin Hasan ve gayrihim.

**s.205/b.1:**

Meydan Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Osman bin es-Seyyid Ömer nâm kimesne meclis-i şer'ide hâfızü'l-vesîka Ken'an Bey oğlu Mehmed Bey nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Mehmed Bey'in zevcesi olub bundan akdem müteveffân olan Emine hâtûnun verâseti babası Mehmed Efendi'ye ve zevcî merkûm Mehmed Bey ve oğlu Ali'ye münhasara oldukdan sonra babası merkûm Mehmed Efendi'ye isâbet iden sūdüs hissesini ahz u kabz idüb diğerkızları beyninde taksîm eylemediği için merkûm Mehmed Efendi kızı Hadice hâtûnı vekîl eylediği bâ'de'l-ısbât mersûme Hadice'nin vekâleti zâhir oldukdan sonra müteveffân mersûme Emine'nin mahallâtından ve mehrinden bâ'de'l-hesâb merkûm Mehmed Efendi'ye yirmi dört guruş âid olmağıyla mersûme Hadice'ye ben dahi vekâleten merkûm Mehmed Bey'den yirmi dört guruşın sekiz guruşını müvekkilem Hadice için ben ahz eyledim ve on altı guruşu dahi diğerkızları Atike ve Ayşe için taraflarından vekîlleri

olan işbu hâzır-ı bi'l-meclis Mustafa Beşe ahz idüb müvekkilelerine teslîm itmekle merkûm Mehmed Bey'in zimmetin ibrâ ve iskât eylemişüzdür didikde merkûm Mustafa Beşe'den fi'l-vâki' on altı guruşu vekâletim hasebiyle merkûm Mehmed Bey'den es-Seyyid Osman ahz eylediğinden sonra bana teslîm eyledi ben dahi mersûmetan Atike ve Ayşe hâtûnlara teslîm eyledim didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Zi'l-ka'de li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ahmed Efendi ibn-i Abdülbâki, Mustafa Bey Malatyadan, Berber Ali ve gayrihim.

### **s.205/b.2:**

Harput mahallâtından sâkinelerinden bâis-i hâze'l-kitâb Abdullah Çelebi ibn-i (boşluk) nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde hâlesi Fatma bint-i nâm hâtûn mahzarında takrîr-i kelâm idüb mersûme hâtûn bundan akdem kendi malından bir kazgan ve bir teşt ve bir tahra ve bir ibrik ve legan ve bir hamam leganı iki sahan ve iki kat yorgan ve döseği bana hîbe ve temlik eyleyüb ben dahi ittihâb ve kabz eylediğimde bir kelâm-ı şerîfe mersûmeye arz virmiş iken tasarrıfıma hâlâ mani' olur su'âl olunub âher olunmak matlubumdur didikde gibbe's-su'âl mersûme Fatma hâtûn fi'l-vâki' zikr olan eşyaları merkûm Abdullah Çelebi'ye hîbe ve temlik eyledim ol-dahi beni besleyüb gözete gerek deyü hibesi vech-i meşrûh üzere mukırr olmağın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Zi'l-ka'de-i şerîf li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Ebubekir el-Hâc Yusuf, Ali Çavuş der-Zebhâni, es-Seyyid Mevlüd Süyük Yolun, Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.205/b.3:**

Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Osman bin Ebubekir ve Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden Mehmed bin Ahmed nâm kimesneler meclis-i şer'de işbu hâmilü's-sefer Kesbir veled-i Haçuk nâm emrâd muvâcehesinde her biri betav'üha ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb târih-i kitâbdan iki sene mukaddem Medine-i mezbûre muzâfâtından Erterminik nâm mevzi'de bizler ve mesfûr Kesbir birbirimiz ile

gavga eylediğimizde mesfûr Kesbir bir hâncer ile mecrûh eyledüğün hüccet eylemiş idik ba'dehû cerâhâtlerimiz sihhât bulub agsamıza noxsân isâbet itmamiş idi bâ'de'l-yevm husûs-ı merkûm dâ'vâsından ferâgat eylemek için on altı 'aded esedi guruşu merhem bahâ ahz eylediğimizden mâ'adâ her birimiz birer saruk alub mesfûr Kesbir zimmîde vechen mine'l-vücûh dâ'vâmız kalmadı min külli'l-vücûh zimmeti ibrâ ve iskât eyledik şöyle ki dâ'vâmız sudûr iderse inde'l-hükkâm mesmû'a olsun didiklerinde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Zi'l-ka'de li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Ebubekir Efendi ibn-i es-Seyyid İbrahim, Ali Efendi ibn-i Ah-i vâiz Efendi, es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn-i Ali Kardaş, Osman Beşe Cebelizâde, Monla Süleyman ibn-i Mustafa

### **s.206/b.1:**

Husûs-ı âtî'l-beyânı tahrîr için Medine-i Harput ahâlisi talebiyle Sare Hâtûn Cami'-i Şerîfe varılıb akd-i şer'-i şerîf olundukda Medine-i mezbûrede mezun-ı bi'l-iftâ olan faziletli Ebubekir Efendi ve fahrü'l-vâizîn es-Seyyid İsmail Efendi ve fahrü'l-ulemâ Abdüllatif Efendi ve fahrü'l-hutebâ Ömer Efendi ve fahrü'l-eimme Süleyman Efendi vesâ'ir ulemâ Efendiler ve nakîbü'l-eşraf kaim-makamı fahrü's-sâdâtü'l-kirâm es-Seyyid Mustafa Efendi ve hâlâ serdâr vekili fahrü'l-eşbâh el-Hâc Murad Ağa ve miralay olan amîdü'l-akrân Mustafa Bey ve fahrü'l-emâsil kethüdâ yeri el-Hâc Cercis Ağa ve fahrü'l-emâcid ve'l-ekârim es-Seyyid Ahmed Bey ve ayân-ı vilâyetinden Ali Ağa ve serdâr-ı sâbık el-Hâc Ömer Ağa ve Abdurrahman Ağa ve Hüseyincanzâde Mehmed Ağa ve Zaîm Veli Ağa vesâ'ir ayân ve esnaftan olub vesâ'ir iş erlerinden es-Seyyid Abdurrahman Çelebi ve Maksudzâde Osman Çelebi ve el-hâc Mevlüd ve es-Seyyid Mevlüd ve Ebulkasım Beşe ve Ömer Beşe ve el-Hâc Ebubekir vesâ'ir cemm-i gafîr meclis-i şer'-i şerîfe ma'kûd-ı âliyyede hâlâ Medine-i mezbûre zâbıtı olan fahrü'l-emâsil ve'l-akrân el-Hâc Mehmed Bey muvâcehesinde her biri takrîr-i kelâm ve bast-i merâm idüb Medine-i mezbûre kurâlarında ve şehirde kuttâ'i't-tarîk ve sarîk vâki' olub ehl-i arz rencîde ve malların gasb ve sarîke itmeleriyle cümlemize zarar isâbet eylediği zâhir olmağıyla zâbıtımız olan merkûm el-Hâc Mehmed Bey hıfz ve harâset eyleyüb taşrada olan eşkıyayı ahz idüb ve nefsi-i şehirde sarîk olanı ele getirib şer'an üzerine

isbât ve hüccet-i şer'îye olunduktan sonra taraf-ı saltânat-ı âlfîyeden yedine virilen fermân-ı cihân-mutâ' mücebince salb-ı siyâset ve lâzım olan icrâ olunduktan sonra eğer âstâne-i saâdet tarafından ve eğer vâli-i Diyarbekir tarafından merkûm el-Hâc Mehmed Bey su'âl ve cevâb olursa cümlemize vilâyet ile şer'an muayyen olub mâl ile ve can ile ihdâd eyleyelim ve merkûm el-Hâc Mehmed Bey dahi bir kimesneyi ahz eyledükde madem ki şer'-i şerîfe ihzâr idüb üzerine fermân-ı beyân olub hüccetini almadıkca rencîde eylemeye ve bilâ-isbât ve ez-gayr-ı ma'rîfetü'ş-şer' bir ferdi rencîde eylemeğe rızâmız yokdur ancak tâhtımı zâhir olanların hakkından gelmek için muayyen oluruz didiklerinde merkûm el-Hâc Mehmed dahi vech-i meşrûh üzere müteahhid olmağın mâvak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i şehr-i Zi'l-ka'de li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Yahya Efendi Molla Malatyadan, Mezarıcı Ebubekir Ağa, Dizdar İsmail Ağa, İbrahim Çelebi Gümüşli, Muhzır İbrahim

Gürre-i \_\_\_\_\_

Zi'l-hücceti'ş-şerîfe min yevmü'l-isneyn senetü'l-mezbûre

### **s.206/b.2:**

Harput sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Yusuf Beşe ibn-i Hüseyin nâm kimesnenin sulbî oğlu İsmail nâm Şâbbü'l-merâd asâlaten ve karındaşı Süleyman ve kız karındaşı Kafiye nâm sagîr ve sagîrenin mensûb-ı müseccel vasîsi olan Mahmud Bey vesâyeten meclis-i şer'de hâfizü'l-vesfika Ali Çavuş ibn-i Mehmed Ağa nâm kimesne muvâcehesinde her biri asâlaten ve vesâyeten ikrâr idüb merkûm Ali Çavuş'dan bir kılıc ve bir gömlek ve bir seccâde ve bir ihrâm ve bir yaka sîm düğme ve makreme bahâlarından yirmi yedi 'aded esedi gurus iddiâ' ider idik el-hâletü hâzihi yirmi yedi gurus merkûm Ali Çavuş yedinden tamâmen ahz eyleyüb zimmeti ibrâ-i 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledik bâ'de'l-yevm bizim merkûm Ali Çavuş'da ve Ali Çavuş'un bizlerde kat'â alâka ve medhalimiz kalmadı deyüb merkûm Ali Çavuş tasdik eyledikten sonra merkûman İsmail ve Süleyman'ın dayıları olan es-Seyyid Osman Çelebi ve es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn-i es-Seyyid Hüseyin Efendi nâm kimesnelerden hâzırân-ı bi'l-meclis olub bizim dahi Ali Çavuş'da iki re's bargir ve bir kılıc bahâsı iddiâ' ider idik el-hâletü hâzihi bir kelâmullâh alub bargiri ve kılıcı

bahâsından merkûm Ali Çavuş'ın zimmetine ibrâ-i 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledik didiklerinde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Zi'l-ka'de li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Ağa ibn-i Hasan Ağa, el-Hâc Ahmed ibn-i Mehmed, Mustafa Bey ibn-i Ömer Bey, Veli Bey Büyük Kösezâde, Fazlı Bey Bekir Bey, Hasan Beşe ibn-i Ahvan, Sunullah, Mehmed el-Muhzır ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.207/b.1:**

Harput kal'ası sâkinlerinden Mustafa Bey ibn-i Ömer Bey nâm kimesne Markerek veled-i Sadur nâm zimmî meclis-i şer' ihzâr ve mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb bundan akdem marâbam olan Kopu zimmetinde yirmi üç guruş alacak hakkımı mesfûr Markerek bana vekâlet ile kazâ-i Ozan'da Kopu'dan ahz itmekle taleb eylediğimde edâdan imtinâ' ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gibbe's-su'âl akübü'l-inkâr müdde'i-i merkûm Mustafa Bey'den dâ'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden Ahmed bin Mehmed ve Hüseyin Hasan nâm kimesneler hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-hakika merkûm Mustafa Bey vekâleten Kopu zimmîden yirmi üç guruşını Adana'da bi't-tamâm ahz eylediğini bizim huzûrumuzda Markerek be-tav'ûha mukırr olmağıyla vech-i meşrûh üzere ikrârına şahidlerüz şahâdet dahî iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub edâsına tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Zi'l-ka'de li-sene 1091.

### **Şühûdü'l-hâl**

Abdurrahman Çelebi Sağmanlı, Molla Mustafa el-Müezzîn, el-Hâc Ebubekir bin el-Hâc Yusuf ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.207/b.2x**

Medine-i Harput mahallâtından Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Abvinran veled-i Avanis nâm zimmî mecrûhen meclis-i şer'-i şerîfe gelüb takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb târih-i kitâb günü kabl-i tulûğü'l-fecr Ertminik nâm mevzi'de kassârlık iderken ekrâd taiffesinden yedi nefer kürd üzerime gelüb kılıc ve hancer ile sol elime

darb idüb baş barmağımı kat‘ ve başımı ve omuzlarımı ve arkamı mecrûh eylediklerinden mâ‘adâ iksâr eyledisem bizleri ahz idüb firâr eylediler eseri cerâhâtlerim nazâr olunub keşf olundukdan sonra takrîrim zabt olunsun takîm bu cerâhâtden mürd olduğum ehl-i mahallede bu vecîhle dâ‘vâ ve nizâ‘ım yokdur didikde nazâr olunub fi‘l-vâki sol elinden bağ barmağı kat‘ olduğu ve başı ve omuzları ve arkası mecrûh olduğu müşâhede oldukdan sonra vech-i meşrûh üzere takrîr-i zabt olunub mâ-vak‘a bi‘t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi‘l-yevmi‘l-âşir min şehr-i Zi‘l-ka‘de li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü‘l-hâl**

es-Seyyid Mevlüd Süyük Yolan, el-Hâc Ahmed bin Molla Abdurrahman, İsmail bin İbrahim Beşe, Ali bin Musa ve gayrihim.

### **s.207/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Mehmed Çelebi ibnü‘l-merhûm el-Hâc Ömer nâm kimesne meclis-i şer‘de fahrü‘l-hutebâ Ebubekir Efendi ibn-i Abdullah nâm kimesne tarafından husûs-ı âtî‘l-beyânı tasdîke vekîl olub oğlı Molla Osman ve Ahmed ibn-i Abdullah nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü‘l-vekâle olan es-Seyyid Abdurrahman Çelebi ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i‘tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi‘ Sürsüri nâm karyede vâki‘ babam merkûm bundan akdem Monla Mevlüd evlâdından iştirâ eylediği ba‘dehû bana temlik eylediği beynimizde muayyen olmağıyla tahdîdden müstağnî olan bir bâb değirmeni alât-ı esbâbi ile ve bundan mâ‘adâ bir tarafı değirmen harkı ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ve bir tarafı karye-i İğiki toprağı ve bir tarafı bend bu hudûd ile mahdûd bir kıt‘a kavak bağçesini tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile seksen guruş ile bir sîm raht kemer ve mikdâr bilâ-vezn penbe ve bilâ-keyl bir mikdâr bulgura mûmâ-ileyh Ebubekir Efendi’ye bey‘ ve teslîm eylediğimde ol-dahi kabûl eylediğinden sonra semen-i mezkûr ile sîm raht kemeri vezni nâ-ma‘lûm penbeyi ve keyli gayr-ı ma‘lûm bulguru mûmâ-ileyh Ebubekir Efendi yedinden ahz u kabz eyledim zikr olan değirmen ve bağçede kat‘â medhalim kalmadı didikde mukırr-ı mezbûr es-Seyyid Mehmed Çelebi’nin ikrâr-ı meşrûhını vekîl-i merkûm es-Seyyid Abdurrahman Çelebi dahi bi‘l-vekâle tasdîk itmeğın mâ-vak‘a bi‘t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı şehr-i Zi‘l-ka‘de li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Mevlüd Çelebi, el-Hâc Ebubekir bin el-Hâc Yusuf, el-Hâc Mehmed bin Cebrail, es-Seyyid İslam bin Ömer, Ömer Beşe bin İsmail, Osman Bey bin el-Hâc İbrahim Ağa, İbnehu Halid Çelebi ve gayrihim.

#### s.208/b.1:

Medine-i Harput'a tâbi' Koruk mezraası sâkinlerinden Oruç bin Şahvirdi nâm kimesne meclis-i şer' de sâhib-i hâze'l-kitâb karındaşı Munzur tarafından husûs-ı âtî'l-ibrâyı tasdîke vekîl olan nehc-i şer'î üzere Mustafa bin Oruç nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb bundan akdem fevt olan karındaşımız Budan'ın verâseti sulbî oğlu Badağ'a ve zevce-i metrûkesi Yüzikutlı nâm hâtûna münhasara olub ba'dehû oğlu Badağ zimmî fevt olub verâseti vâlidesi mersûme Yüzikutlı ile bana ve karındaşım merkûm Munzur'a münhasara olmağıyla 'alâ tarîki'l-münâsaha müntakil olan evlerden ve bağ ve bağçesinden ve tecemmülâthâne ve sagîrlerinden ve cemî' ism-i mâl ıtlak olunan eşyasından ve nakdîyesinden bana âyid olan hisse-i şâyiam mukabelesinde hissem mertebesi garâmanın zimmetini ibrâ eylediğimden sâkine 'alâ sebîli's-sulh ve't-tehârici's-şer'î bir re's öküz ve bir re's inek ve bir kilim ve bir harsenk ve bir kazgan-ı kebîr ve bir tencere ve bir sahan ve bir ibrik ve beş kîle buğday ve beş kîle şâir ve beş esedi guruş nakd ve bir bâb ev ve beş kîle tohum istivâb ider ve bir kıt'a beynimizde muayyen tarlayı ahz u kabz eyleyüb irse müteallik husûsdan karındaşım merkûm Munzur'ın zimmetin ibrâ-i 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledim bâ'de'l-yevm irse müteallik merkûm Munzur'da vechen mine'l-vücûh ve sebeben mine'l-esbâb dâ'vâ ve nizâ'im kalmadı şöyle ki bir tarîk ile dâ'vâm sudûr iderse mesmû'a olsun didikde mukırr-ı mezbûr Oruç'ın ikrâr-ı meşrûhını merkûm Mustafa dahi bi'l-vekâle tasdîk itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâni 'ısrîn min şehr-i Zi'l-ka'de li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Ali Çelebi ibn-i Veli Ağa, es-Seyyid Yasin Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Ahmed bin veled-i Kasab, es-Seyyid Ahmed Çelebi el-Kâtib, Mahmud el-Muhzır ve gayrihim.



**s.208/b.2:**

Husûs-ı âtî'l-beyânın mahallinde tahrîr-i taleb olunmak ile taraf-ı şer' mutahhâradan Mevlânâ Süleyman Efendi ta'yîn ve irsâl olunub ol-dahi Medine-i Harput'a tâbi' Kuzabad Nâhiyesi'ne tâbi' Mesti uşâğında Hasan bin Abbas nâm kimesne'nin zeyl-i kitâbda muharremü'l-esâmi olan müslimîn ile akd-i meclis-i şer' eyledikte meclis-i ma'kudda hâzır olan sâhibü'l-beyt-i merkûm Hasan takrîr-i kelâm eylediğinde hâlîmde olub işbu evimde sâkin iken gaib-i ani'l-meclis olub yine civarımız olan Yasin bin Mehmed nâm kimesne kendü oğlu Osman ile işbu evimi basub emvâl-i erzâkımı nehb-i gâret eylediğinden sonra sağ elimi kılıc ile darb ve mecrûh idüb ve bundan mâ'adâ oğlu Osman'dan işbu hâzır olan kendü oğlum Mehmed'in sol elini kılıc ile darb ve mecrûh eylemişdir nazâr olunub keşf ve tahrîr olunmasın iltimâs iderüz didiklerinde nazâr olundukda merkûm Hasan'ın sağ elini kılıc ile darb ve mecrûh olduğunu ve merkûm Hasan'ın oğlu Osman'ın sağ elini kılıc ile darb ve mecrûh olduğunu müslimîn ile müşâhede eylediklerinden sonra nâib-i merkûm mahallinden keşf ve tahrîr ba'dehû meclis-i şer'de bu fakîre takrîr itmekle vâki' hâl bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Zi'l-ka'de li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Hızır bin Mustafa, Mustafa bin Hızır, Musa bin Mehmed, İbrahim Çelebi Gümüşli ve gayrihim.

**s.208/b.3:**

Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden İbrahim Çelebi ibn-i el-Hâc Haşim nâm kimesne meclis-i şer'de es-Seyyid Mustafa Ağa muvâcehesinde i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi olub Pervane oğlu Hasan nâm kimesneden iştirâ eylediğim Dönmez mezraası ki bir tarafı kara kayaya ve bir tarafı dere ki kızıl kayaya varır ve bir tarafı Kademgah boğazına ve bir tarafı mezar çeşmesine bu hudûd dâhilinde olan bi'l-cümle arazinin hakk-ı tasarrufını izn-i sâhibü'l-arz ile ve yine hudûd-ı merkûm dâhilinde vâki' ve dört kıt'a kömi otağı ve sulağı ile ve bir kıt'a bağını ve meyve bağçesini ve kavak bağçesini ve ceviz eşcârını ve buyut-ı müteaddidesini ve çayırlarını ve sularını bey' tevâbi' ve levâhıkıyla tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî tefvîz-i kat' ve bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile kıt'a mısırî kara kılıcı ve münevveş iştirâlı münevveş abâya merkûm es-Seyyid Mustafa Ağa'ya bey'-i bât ve tefvîz ve ferâğ eylediğimde ol-dahi

minvâl-i muharrer üzere tefvîz ve iştirâ eylediğinden sonra zikr olan mısırî kılıcı ve münevveş abâyı yedinden ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm zikr olan Dönmez mezraasında kat'â medhalim kalmadı merkûm es-Seyyid Mustafa Ağa'nın müfevviz-i mahzıdır ve mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Zi'l-ka'de li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Süleyman Efendi ibn-i Velican, Abdurrahman Bey, Ehuu Murtaza Bey, Mehmed Efendi, Ahmed tâbi'î Süleyman Bey, İsmail tâbi'î O, Mahmud Beşe Tosunzâde, Veli Beşe, Hasan Bey ibn-i Mustafa Ağa, Hasan Beşe bin Mustafa, Süleyman Çelebi bin Veli Bey, Yusuf bin Dilaver ve gayrihim mine'l-hâzirûn.

#### **s.209/b.1:**

Bu belgenin üzerine battal yazılarak iptal edilmiştir.

#### **s.209/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Hoca Mahallesi sâkinlerinden Hacı Kaya bin Yusuf nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde kendi tarafından asil ve karındaşı el-Hâc Mustafa bin Habil tarafından âti'l-beyânı tasdîke vekîl olan Hasan Beşe muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûre esvâkından Bezaz sûkında vâki' kible tarafı tarîk-i 'âmm ve şimâlen Cami'-i şerîf-i Meydan şârken Ömer Çelebi ibn-i el-Hâc Osman ve gârben Karaca oğlu dükkânlarıyla mahdûd bir kıt'a mülki bazar dükkânımın mezbûran Ömer Çelebi ve Karaca oğlu dükkânları taraflarından birer şibrinden gayrısını tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile yüz 'aded esedi guruşa merkûman Mustafa Çelebi ve Hasan Beşe'ye bey' ve teslîm eylediğimde merkûm Hasan Beşe dahi asâlaten ve vekâleten iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûmı yüz 'aded esedi guruşa bi't-tamâm ahz u kabz eyledim ve sâniyen zikr olan şibrini dahi yine bey'î kat' ile yirmi 'aded esedi guruşa mezbûran el-Hâc Mustafa ve Hasan Beşe'ye bey' idüb yirmi esedi guruş dahi tamâmen merkûman el-Hâc Mustafa ve Hasan Beşe'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-ka'de-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Molla Hacı, Molla Mustafa bin Haydar, el-Hâc Hasan Kalkancı, el-Hâc Bali, Mehmed Beşe Çalık, Yusuf bin Hamza, Mehmed Çelebi Kerşanlı

**s.209/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Esediyye Mahallesi sâkinlerinden Kafiye bint-i Ömer nâm hâtûn tarafından husûs-ı âfî'l-ibrânın tescîline vekîl olub mersûmenin kameti-i simâsını ârifân olan es-Seyyid Osman bin Ahmed ve Osman Beşe ibn-i Şaban nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Monla Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'î şerîfde işbu hâfizü'l-vesîka mersûme Kafiye'nin vâlidesi Safiye Hâtûn ibnetehu Ali tarafından husûs-ı âfî'l-beyânı tasdîke vekîl olan kız karındaşı oğlu Halil Çelebi ibn-i İbrahim muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müvekkilem mersûme Kafiye'nin babasından müntakil evlerinden ve tecemmülâthânesinden ve cemî' ism-i mâl ıtlak olunan eşyasından müvekkileme (s.210) âyid olan hisse-i mukabelesinde 'alâ sebîli's-sulh ve't-tehârici's-şer'î müvekkilem mersûme vâlidesi mersûme Safiye'den altı lenger ve dört sahan ve üç cam tas ve bir tencere ve bir kat yorgan ve döşek ve bir sîm önlük ve bir sîm bıçak eşyaları ahz u kabz eyleyüb irse müteallik vâlidesi mersûme Safiye'nin zimmetin ibrâ-i 'âmm ile ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledim bâ'de'l-yevm mersûme Kafiye'nin irsi husûsıyla vâlidesi Safiye vechen mine'l-vücûh dâ'vâ ve nizâ'ı kalmadı şöyle ki bir tarîk ile müvekkilem mersûmeden dâ'vâ ve nizâ' sudûr iderse lede'l-hükkâmü'l-kirâm mesmû'a olmasun didikde vekîl-i merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi'nin ikrârına vekîl-i mezbûr Halil dahi tasdîk itmeğin hüccet-i ibrâyâya cezm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Zi'l-ka'de li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ahmed bin Osman, İlyas bin Cuma, es-Seyyid Zeynel bin Yusuf, İbrahim bin Hacı, el-Hâc Ali ve gayrihim.

**s.210/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Perçenç nâm karye sâkinlerinden İsa bin Mahmud nâm kimesne meclis-i şer'de karye-i mezbûre sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan

Ebubekir Beşe ibn-i Hızır Beşe nâm kimesnenin sulbî oğlu Ömer nâm sagîrin tesvîye-i umûrî için Monla Mustafa bin İbrahim ve Mahmud Kethüdâ ibn-i Ömer nâm kimesneler şahâdetleriyle vasî-i muhtarî ve karındaşı Hızır tarafından vekîl olan ‘ammileri Resul Beşe muvâcehesinde tav‘an ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb karye-i mezbûre arazisi beyninde vâki‘ inde’l-cîrân ve ilm-i şer‘î ile beynimizde ayân olan dokuz kıt‘a sulî tarlalarımından bir kıt‘a tarlanın hakk-ı tasarrufını bundan akdem izn-i sâhibü’l-arz ile merkûman Ömer ve Hızır’ın babasına otuz üç esedi gurusş mukabelesinde ferâgat ve tefvîz ve teslîm eyleyüb mukabele-i ferâgat olan otuz üç esedi gurusşı babaları Ebubekir Beşe’den tamâmen ahz u kabz eyledim el-hâletü hâzihi zikr olan dokuz kıt‘a tarlanın dahi hakk-ı tasarrufına izn-i sâhibü’l-arz ile on beş günde nîm gün hakk-ı sakî ile tefvîz-i kat‘ ve ferağ-ı mer‘î ile kırk yedi gurusş mukabelesinde sagîr-i mezbûr Ömer ile karındaşı Hızır için ferâgat ve tefvîz eylediğimde merkûm Resul Beşe dahi vesâyeten ve vekâleten tefevvüz ve kabûl eylediğinden sonra meblağ-ı merkûm kırk yedi ‘aded esedi gurusş sagîr-i mezbûr Ömer ile Hızır mallarında vasî-i vekil merkûm Resul Beşe yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ‘de’l-yevm karye-i mezbûre toprağında kat‘â medhalim kalmadı didikden sonra Medine-i mezbûre sâkinlerinden Beşir Beşe ibn-i Ali nâm kimesne dahi hâzır-ı bi’l-meclis olub merkûm İsa târih-i vesikadan üç gün mukaddem zikr olan tarlaları bana ferâgat eyleyüb akçemi ahz eylediğine meclis-i şer‘de takrîr eylemiş idi tarafeyden rızâmız ile tefvîz-i merkûmı fesh idüb akçemi alub zikr olan tarlalarda medhalim kalmadı didikde mukırran-ı mezbûranın ikrârını Resul Beşe dahi vesâyeten ve vekâleten tasdîk itmeğın hüccet mâvak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahriren fi’l-yevmi’s-sâdis aşer min şehr-i Zi’l-ka‘de-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

İsmail Beşe ibn-i Ebubekir, Ali bin Monla Şit, Ahmed bin Murad, Veli bin İbrahim, Ahmed Beşe ibn-i Rıdvan, Mahmud Kethüdâ ve gayrihim.

### **s.210/b.2:**

Huzûr-ı fi meclis-i şer‘ü’ş-şerîf Sefer veled-i Bağdasar eş-şâbü’l emrâdü’l-bâlig‘ an-mahalle-i Şehroz min mahalletü’l-Harpud nekl-i anî’d-dini’l-bâtıl ve âtî bî- kelimeteyni’ş-şahâdetin bî-hidâyet-i rabbî’l-âlemîn ve semmi’t-Muhammeden el-

hamdülillâh-i rabbî'l-âlemîn fi'l-yevmi's-sâmin aşer min şehr-i Zi'l-ka'de-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Yusuf bin Ahmed, Süleyman Çelebi ibn-i el-Hâc Kara Mehmed, Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi, es-Seyyid Osman Çelebi Na'l-bend, İsmail Beşe ibn-i Ali, es-Seyyid Mehmed Çelebi Kabakulakzâde, Ebubekir Kethüdâ-yı şehr ve gayrihim.

### **s.211/b.1:**

Kesrik'den olub Ertminik'den olan Kalik veled-i Markos ve oğlu Erut zimmîler şer'de kendi tarafından asil ve karındaşları Ali Ağa ve Mehmedcan Ağa taraflarından vekil olan Ömer Ağa muvâcehesinde her biri ikrâr idüb karz-ı şer'iden merkûmun ağalara elli esedi gurus vâcibü'l-edâ deynimiz olub bir birimize kefil-i bi'l-mâl olduk arz ve bezr ağalardan amele ve bakar bizden olub akd-i müzârî'e eyledik nısfı ağaların ve nısfı bizim ola ve tarlaların teklîfîn biz virelim didiklerinde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. fi evâ'il-i Şevvâl li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Yasin Efendi ibn-i Davud Efendi, es-Seyyid Ali bin Celali, Monla Osman bin Hasan Efendi, Eşbehi Ebubekir Beşe, Mahmud Kethüdâ, İğik zimmî sâkin-i Holvenk, Boğik karye-i mezbûre ve gayrihim.

### **s.211/b.2:**

Holvenk'den Avkil veled-i Kavlik ve oğlu İprik zimmîler şer'de Ali Ağa ve Mehmed Can Ağa taraflarından kendi asil olan Ömer Ağa muvâcehesinde ikrâr idüb elli esedi virecek deynimiz olub birbirimize kefil-i bi'l-mâl olduk ve evlerimizi ve bağımızı topraklarımızı rehîn vaz' eyledik ve murâbaa olduk ki arz ve bezr ağalardan ve amele ve bakar bizlerden olub nısfı ağaların ve nısfı bizim ola ve tarlaya vâki' olan teklifi biz virelim didiklerinde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î târih-i mezbur.

### **Şühûdü'l-hâl**

Sâbıkûn.

**s.211/b.3:**

Holvenk'den Devid veled-i Manuk zimmî şer' de Ali Ağa ve Mehmed Han Ağa tarafından vekîl ve kendi asil olan Ömer Ağa muvâcehesinde ikrâr ider ki kırk üç guruş virecek deynim olub evlerim ve bağım ve topraklarım rehîn vaz' eyledim ve 'akd-i mezârım eyledim ki arz ve bezr ağaların ameile ve bakar bizlerin olub nısfı ağaların ve nısfı bizim ola ve teklîfi biz virelim didiklerinden mâ-vak'a ketb olundu târih-i mezbûr.

**Şühûdü'l-hâl**

Sâbıkûn.

**s.211/b.4:**

Holvenk nâm karyeden İgob veled-i Takur şer' de Ali Ağa ve Mehmed Can Ağa tarafından vekîl ve kendi tarafından asil muvâcehesinde ikrâr idüb doksan guruş merkûmlara virecek deynim olub evlerim ve bağım ve topraklarım rehîn vaz' eyledim ve murâbaa oldum ki arz ve bezr ağaların ve ameile ve bakar bizden olub nısfı ağaların ve nısfı benim ola topraklara isâbet iden teklîfi biz virelim didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î târih-i mezbûr.

**Şühûdü'l-hâl**

es-sâbıkûn.

**s.211/b.5:**

Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden Ebubekir bin Mustafa nâm kimesne tarafından husûs-ı âtî'd-dâ'vâya vekîl olub nehc-i şer'î üzere sâbitü'l-vekâle olan Mustafa Beşe ibn-i Ömer nâm kimesne meclis-i şer' de mahalle-i mezbûre sâkinlerinden Ali bin Ömer nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Ali sulbîyye kızı Rabia nâm bîkr-i bâliğayı rızâsıyla târih-i kitâbdan elli ay mukaddem müvekkilem mezbûr Ebubekir'e bî-emrillâh-i teâla tezevvüclik ikrâr idüb müvekkilemin babası dahi kabûl itmekle tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî vâki' olmuş iken hâlâ te'allül ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak bi'l-vekâle matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl akibü'l-inkâr vekîl-i mezbûrdan dâ'vâsına mutâbık olundukda müslimînden Hasan bin Mustafa ve Bali bin Cafer nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer' e hâzırân olub münkir-i mezbûr Ali muvâcehesinde istişhâd olundukda fi'l-

hakika târih-i kitâbdan altı ay mukaddem müvekkil-i mezbûr Ebubekir'in babası işbu Ali'nin sulbîyye kızı Rabia nâm bikr-i bâliğa bi'l-vekâle Ebubekir'e tezevvüclîği talib olundukda mezbûr Ali rızasıyla mezbûr bikr-i bâliğa bizüm huzûrumuzda ikrâr idüb oldahi kabûl itmekle icâb kabûl-i vâki' oldı bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri şahâdet-i şer'îye eylediklerinde makbûle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

(s.212)

### Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Mustafa Ebce, Hasan Beşe ibn-i Mustafa, Mehmed Efendi el-İmam, Osman Çelebi ibn-i Hüseyin Efendi ve gayrihim.

Gürre-i\_\_\_\_\_

Zi'l-ka'de-i şerîfe min yevmi's-sebt li-sene 1091.

### s.212/b.1:

Medine-i Harput'a tâbi' Alaca nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Yusuf Beşe ibn-i (boşluk) nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi olub evlâd-ı suğârına savb-ı şer şerîfden bundan akdem vasî' nasb olan Sultan bint-i Allahvirdi nâm hâtûn meclis-i şer'de işbu hâfizü'l-vesîka es-Seyyid Ebubekir Çelebi ibn-i es-Seyyid Hasan nâm kimesne muvâcehesinde be-tav'üha ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Yusuf Beşe'den müntakil olan Şahin nâm Gürci el-asıl bir re's abdını altmış beş esedi guruşa merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi'ye bey'-i bât ile bey' idüb meblağ-ı merkûm altmış esedi guruşu bi't-tamâm ahz u kabz eyledikten sonra merkûm Yusuf Beşe'nin isbâtıyla deyni olmağıyla bazı deynini edâ eyledim ve bazı eytâmına harc ve sarf eyledim merkûm es-Seyyid Ebubekir Çelebi zimmetinde bir akçe alacağımız kalmadı zıkr olan Şahin Abd mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Zi'l-ka'de-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Mustafa Çelebi ibn-i Murad Beşe, es-Seyyid Mirza Çelebi, Mustafa Çelebi bin Ali Bey Tobal, Mehmed Efendi, Yusuf bin Abdullah Tobal Mahmud Beşe'nin yeğeni,

Süleyman bin Fazlı, el-Hâc Ebubekir Hamamcı, Mehmed Beşe Çolak, Ebubekir Beşe Tosun ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.212/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi' Kesrik nâm karye sâkinlerinden Karuk veled-i Vasil nâm zimmî asâlaten ve kız karındaşı Kohrik zimmîye tarafından vekâleten meclis-i şerî'at-ı garrâda işbu hâfizü'l-vesîka Ahmed bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı es-Seyyid Mustafa Ağa tarlasına ve bir tarafı müteveffâ Bektaş Bey yetîmi tarlası ve bir tarafı felüç evlâdı Semus zimmî tarlası ve bir tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub tâht-ı tasarrıfında olan bir kıt'a tarlanın hakk-ı tasarrıfını izn-i sâhibü'l-arz ile etrafında olan eşcârını ve dâhilinde cârî olan suyunu tarafından icâb ve kabûl-i hâvî tefvîz-i kat' ve bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile otuz üç 'aded esedi guruşu merkûm Ahmed'e tefvîz ve bey' eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere tefevvüz ve iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm otuz üç 'aded esedi guruşu bi't-tamâm ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr tarlada ve eşcârında ve suyunda medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Zi'l-ka'de-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ebubekir Beşe ibn-i Mahmud Beşe, Maksud Beşe, Ebubekir Kethüdâ-yı, Ahmed Beşe Eskici, Yusuf bin Yecik, Berber Ebubekir bin Mustafa, Elkisan Karabaş, Boryaz zimmî

**s.212/b.3:**

Dircan Aşîreti'nden olub Medine-i Harput'a tâbi' Şahab nâm karyeden olan Ali bin Hacı nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde Medine-i mezbûra tâbi' Seyli nâm karye sâkinlerinden Bayram bin (boşluk) nâm kimesne tarafından husûs-ı âtî'l-beyâna tasdîke vekîl olan oğlı Musa nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb zikr olan Seyli karyesi toprağında vâki' iki tarafı fahrü'l-vâizîn Abdullatif Efendi tarlası ve bir tarafı Musa oğlı Hüseyin nâm kimesne tarlası ve bir tarafı çaya muntehi olan bir kıt'a tarlanın nısfî müvekkile-i mezbûr berât-ı ferâgat ve kat' ile bize ferâgat eylemiş deyü cevâbımızda olub ve merkûm Bayram dahi vefâ tarîkiyle virmişim deyü nizâ'



üzere olduğumuzda beynimizde muslihûn tavâssut idüb altı guruş deynimizi ıslâh eyledikleri ecilden biz dahi sulh-ı merkûmı kabul idüb bedel-i sulh olan altı guruş vekîl-i merkûm Musa yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim sâlifü'z-zikr nısfı tarladan ferâgat idüb kazr-ı yed eyledim bâ'de'l-yevm tarla-yı merkûmda alâka ve medhalimiz kalmadı ve tarla-yı merkûm dâhilinde çayır tarafında eşcâr-ı garz eylediğimiz için kemâle irüşüb baltaya gelinceye dek tarafından kat' olunmayub kamîl olunca kat' olundukda nısfı merkûm Bayram'ın ve nısf-ı âheri bizim olub zimmeti mezbûr Bayram'ın mülkidir didikde (s.213) (didikde) gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Zi'l-ka'de-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-vâizîn Abdülatif Efendi, Seyyid Mevlüd Çelebi, Seyyid Bektaş Babuşcı, Mustafa bin Mübarek, Maksud bin Allahvirdi, Diğer Maksud Muhzır

### s.213/b.1:

Kazâba-i Muş sâkinlerinden İgob veled-i Tomcan nâm zimmî meclis-i şer' de Suveyde Kazâbası'na tâbi' Kığı nâm karye sâkinlerinden hâfizü'l-vesîka Talan bin Velican ve Ali bin Veli nâm kimesneler muvâcehelerinde takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb târih-i kitâbdan altı gün mukaddem Medine-i Harput mahallâtından Alaca Mahallesi'nde Kalkancızâde dimekle ma'rûf Mustafa nâm kimesnenin evinde mezbûran Talan ve Ali ve refikleri Kirakos zimmî ve Muşlı Bedros ve Şahin ve Kazar ve oğlim Muradik bir evde olurken gice ile yüz kırk guruşım başım altından gaib olmağıyla mezbûran Talan ve Ali'ye mazinne idüb bundan evvel mürâfaa-i şer'-i şerîf olduğumuzda mezbûran Talan ve Ali hâşâ husûs-ı merkûmdan bir vechle haber ve agâhımız yokdur deyü her biri münkir olub bî-hasebi'ş-şer' beyyine taleb olunmağıyla eytân-ı beyyine için mehl olub mezbûran Talan ve Ali Medine-i mezbûre zâbiti fahrü'l-akrân el-Hâc Mehmed Bey'e zabt için teslim olunmuş idi el-hâletü hâzihi husûs-ı merkûhım için şâhidim yokdur itlâk olunsun didikde şer'en mezbûrlara bir nesne teveccüh itmeyüb itlâkı lâzım gelmekle itlâkına tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâni aşer min şehr-i Zi'l-ka'de-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Molla Mustafa Müezzîn-i bî-Cami'-i Meydan, Piri Ağa ibn-i Ahmed, İbrahim Kasab, Mahmud Bey el-Vâni, Maksud Muhzırbaşî ve gayrihim.

#### s.213/b.2:

Medine-i Harput sâkinlerinde Şerife Rahime hâtûn ibnetehu es-Seyyid Hüseyin tarafından husûs-ı âtî'd-dâ'vâya vekîl olub zâtını ârifân olan es-Seyyid İsmail Çelebi ibn-i Osman ve İbrahim bin Osman nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan zevcî es-Seyyid Ebubekir Efendi bin İbrahim ve mersûmenin 'ammizâdesi olub bundan akdem fevt olan es-Seyyid Ebubekir bin Mustafa nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi Ümmügülsüm bint-i Monla Halid nâm hâtûn tarafından dahi vekîl olub kamet ve simâsını ârifân olan Monla Ebubekir bin Mustafa ve mezbûr es-Seyyid İsmail Çelebi nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Monla Süleyman nâm kimesneler meclis-i şer' de mersûme Rahime hâtûnun li-ebeveyn karındaşı işbu hâfizü'l-vesîka es-Seyyid Halil Efendi nâm kimesne mahzarında her biri bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûre mahallâtından Cami'-i Kebir Mahallesi'nde vâki' olub Karacehimmzâde evlerine muttasıl bir tarafı hâlâ bezirhân ve bir tarafı Kara Bağdad mülki ile mahdûd evler ve Medine-i mezbûre esvâkından Meydan sükûnda vâki' ma'lûmetü'l-hudûd iki kıt'a dükkân ve Medine-i mezbûra tâbi' Şuşnaz Nâhiyesi'nde inde'l-cirân ve ilm-i şer'î ile beynimizde muayyen bağ ve bağçe müvekkilemden Rahime ile mersûme Ümmügülsüm'ün zevcî müteveffâ-yı merkûm es-Seyyid Ebubekir'in ve merkûm es-Seyyid Halil Efendi'nin cedda-i â'lâları olan Derviş Mehmed'den irsen müntakil olmağıyla el-hâletü hâzihi 'alâ vechi'l-münâsaha taksîm olunub müvekkilelerimin hisseleri ta'yîn ve taksîm olunmak matlubumdır didiklerinde gıbbe's-su'âl merkûm es-Seyyid Halil Efendi fi'l-vâki' zikr olunan evler ve dükkânlar ve bağ ve bağçe cedd-i â'lâmız merkûm Derviş Mehmed'in mülk-i sarîhi olmağıyla kemâl-i sıhhâtinde vakf-ı sahîh ile batnen ba'de batnın evlâd-ı zükûrî mutasarrıf olmak için vakf habs idüb ba'de inkırâz ez-zükûr evlâd-ı inâsa şart itmekle ile'l-ân evlâd-ı zükûr vakfiyyet üzere tasarrıf ide gelüb ben dahi vâkıf-ı müşârün-ileyh evlâdından olduğım için yedimde olan vakfiye-i ma'mûlün bahâ mucebince tasarrıf iderim deyüb dokuz yüz otuz üç tarihiyle müverrih ve târih-i mezbûrede Medine-i mezkûre mahkemesinde mütevellî olan Mustafa Efendi imzâsıyla mumzâ ve hâtemi ile mahtûm vakıf-ı nâmeyi ibrâz idüb

mazmûnı takririne mutâbık ve müşâhede olunub gıbbe'l-istintâk ve vekîlan-ı merkûman vech-i meşrûh üzere vakf olduğu müvekkilelerimizin ma'lûmı değildir deyü mazmûnı hüccet-i münkir olduklarında merkûm es-Seyyid Halil Efendi'den mazmûn-ı hüccete beyyine talep olundukda müslimînden es-Seyyid Ömer bin Murtaza ve Mustafa bin Ömer nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-hakika zıkr olunan evleri ve dükkânları ve bağ ve bağçeyi merkûm Derviş Mahmud evlâd-ı zükûrına vakf idüb merkûm es-Seyyid Halil Efendi evlâd-ı zükûrdan olduğu ma'lûmumuzdır bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'ıye eylediklerinde şahâdetleri makbûle ve mesmû'a olan evlâd-ı zükûra vakfiyyeti zâhir olduğu ecilden müvekkiletan-ı mersûmetan Rahime ve Ümmügülsüm'ün medhali olmayub vech-i münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i şehri (s.214) (şehr-i) Zi'l-ka'de-i şerife ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Ali Efendi Ah-i Vâiz, es-Seyyid İsmail bin Osman, es-Seyyid Ahmed Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Feyzullah Çelebi ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### s.214/b.1:

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden fahrü'l-hutebâ Ömer Efendi ibn-i Molla Abbas nâm kimesne meclis-i şer' de Medine-i mezbûre mahallâtından Cami'-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Ebubekir Çelebi bin es-Seyyid Osman nâm kimesnenin li-ebeveyn karındaşı es-Seyyid Ahmed nâm sagîrin savb-ı şer'-i şerîfden vasî-i mensûbı olan es-Seyyid Ebubekir bin Ali nâm kimesne muvâcehesinde takrîr-i dâ'vâ idüb Medine-i mezbûre mukataasına tâbi' Ebu Tahir Nâhiyesi'nde vâki' Avsiya ve Bekirme ve Samahto nâm karyelerin bin doksan senesinin gılâl mahsûlatın ve penbe mahsûlın ve rüsûm-ı şer'-iyesin mukata'a-i mezbûre emîni el-Hâc Mehmed Bey mahmiyye-i Van sâkinlerinden Şişko oğlu Mehmed Çelebi'ye bey' idüb ol-dahi bana iki yüz elli guraşa bey' idüb kendi yanımdan akçesi edâ idüb fazlasın merkûm es-Seyyid Ebubekir'i rızâ-i müştereği idüb karyelerin mahsûlatı mersûmatı ahz u kabz idüb muhâsesin görmezden mukaddem merhûm olmuşdır hâlâ muhâsesesi görülib resm-i mâl tekmîl ve fazlası beynimizde takassîm olunmasın talep eylediğimde îbâ ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır

didikde gibbe's-su'âl âkibü'l-inkâr mûmâ-ileyh Ömer Efendi'den dâ'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden el-Hâc Ahmed bin (boşluk) ve Ömer Çelebi ibn-i Davud Efendi nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakika zikr olan Avsiya ve Bekermeye ve Samahto karyelerin bin doksan senesinin gılâl mahsûlatın ve penbe mahsûlî ve rûsûm-ı şer'îyesi merkûm Şişko oğlu Mehmed Çelebi iki yüz elli guruşa mûmâ-ileyh Ömer Efendi'ye bey' idüb meblağ-ı merkûm iki yüz elli guruş bi't-tamâm Ömer Efendi'den ahz u kabz eyledi bu husûsa bu vech üzere şâhidüz ve şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i Zi'l-ka'de li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Maksud ve oğlu Osman, es-Seyyid Abdurrahman Çelebi Sağmani, es-Seyyid Mevlüd Süyük Yolun, el-Hâc Ebubekir el-Hâc Yusuf ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.214/b.2:**

Medine-i Harput sükkânından olub âstâne-i saâdet tarafında olan fahrü'l-emâsil ve'l-akrân es-Seyyid Ahmed Bey ibn-i Davud Beşe tarafından husûs-ı âtî'l-beyân nehc-i şer'î üzere vekîl olub karındaşı olan fahrü's-saâdatü'l-kirâm es-Seyyid Mustafa Efendi nâm kimesne meclis-i şer'de hâlâ Medine-i mezbûre emîni olan el-Hâc Mehmed Beşe şeriki Hüseyin Bey ibn-i Hasan Kethüdâ nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Kuzabad Nahiyesi'nde vâki' havâss-ı hümayun karyelerinden Bizmişin ve Holvenk nâm karyeler mâ-beyninde olan çeşmeler bundan akdem harab olub ol-ecilden zikr olunan karyeler ahâlisi perişan ve cânib-i mîriye noksân isâbet itmekle sâlifü'z-zikr çeşmeleri ta'mîm ve termîm itmek şartıyla zikr olan Holvenk toprağında üç çiftlik zeminin mahsûlî mukabelesinde senede sekiz yüz akçeye müvekkilem müşârün-ileyh uhdesine maktû' kayd olunub bin altmış dört tarihinde berât-ı şerîf-i âlî şân-ı sâdık ve ihsân buyurulub şart-ı merkûmun tekmîlinden sonra vech-i meşrûh üzere maktû'î Van kulları tarafından gelen ümenâyâ edâ ecir alunub mahsûlüne müdâhale olunmuş iken iki senedir merkûm Hüseyin Bey ve şeriki Mehmed Bey berât-ı şerîfe mugayyer mahsûlüne vaz'-ı yed idüb müvekkilim merkûm es-Seyyid Ahmed Bey'in tasarrifına mani' oldukları ecilden der-devlet-i âlîyeye arz-ı hâl itmekle men' olunmaları babında fermân-ı şerîfe i'tâ' olunmuşdur su'âl olunub

takrîri tahrîr ve fermân-ı şerîf mucebince kasr-ı yedlerine tenbîh olunmak matlubumdır deyüb fermân-ı cihân-mutâ' ibrâz eylediğimde mazmûn-ı şerîfde çiftlik-i mezkûr merkûm es-Seyyid Ahmed Bey uhdesine sekiz yüz akçeyi Van kulları tarafından gelen emînlere edâ eylemek üzere maktû'î olduğu işbu muhâsebe defterlerinde mestûr olunub berât-ı âlî-şân virüldüğü muhakkak olmağıyla berât-ı âlî-şân-ı mûcebince zabt ittirile deyü fermân buyurulmağıyla gıbbe's-su'âl merkûm Hüseyin Bey itâat-ı fermân itmeğın imtisâlen li'l-emri'l-alâ zıkr olan çiftliğin vech-i meşrûh üzere berât-ı âlî-şân ve fermân-ı cihân-mutâ' mûcebince maktû'atına hükm birle bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâni aşer min şehr-i Zi'l-ka'de-i şerîfe li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi, Süleyman Çelebi ibn-i Veli Bey, Mehmed Bey ibn-i Çeribâşı, Resul Bey ibn-i Mahmud, Hasan Beşe ibn-i Mustafa ve gayrihim.

### **s.215/b.1:**

Medine-i Harput sâkinlerinden olub hâlâ Pertek Kazâsı'nda olan Ayşe bint-i Mehmed Beşe nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'd-dâ'vâya vekîl olub zâtı ârifân Süleyman bin Mehmed ve Cuma bin Ali nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Ömer bin (boşluk) nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka mersûme hâtûnun kız karındaşı Hadice nâm hâtûn tarafından el-Hâc Osman bin Ömer ve es-Seyyid Halil Hacı Hasan nâm kimesneler şahâdetleriyle âtî'l-beyâna vekîl olan es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Monla Süleyman nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Şefri Nâhiyesi'nde vâki' inde'l-cirân ma'lûmetü'l-hudûd olub hâlâ mersûme Hadice'nin tasarrufında olan bağı müvekkilem mersûme Ayşe hâtûnun valîdesinden müntakil iken bi'l-küllîye mersûme Hadice tasarrıf ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl vekîl-i merkûm es-Seyyid Mustafa münâzaun-fih olan bağı bundan akdem müvekkilem mersûme karındaşı Süleyman Çelebi'den iştirâ eylediğinde mersûme Ayşe bağı merkumda kat'â medhalim yokdır hissemden karındaşım Süleyman Çelebi'nin zimmetine ibrâ eyledim mebî' eylediği makbulümdür deyüb Müslümanları işhâd itmekle müvekkilem dahi iştirâ eylemiştir deyü def ile mukabele eylediğinde takrîrine mutâbık beyyine taleb olundukda 'udül-ı müslimînden Monla Ömer bin Rıdvan ve el-Hâc Mustafa bin İsa nâm kimesneler li-

ecli'ş-şahâde hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' zikr olan bağda vechen mine'l-vücûh alâkam yokdır hissemden karındaşım Süleyman'ın zimmetine ibrâ eyledim mebî' makbulümdür deyü mersûme Ayşe bizim huzûrumuzda mukırre olub ba'dehû Süleyman dahi mersûme Hadice'ye bey' eyledi deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'iyeye eylediklerinde makbûle olub münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi 15 Şevvâl li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Ali Çavuş Paşâmzâde, Ehuhu İbrahim Çelebi, Mustafa Beşe Gartem ve gayrihim.

### s.215/b.2:

Medine-i Harput mahallâtından Cami'-i Kebir Mahallesi sâkinlerinden Ahmed ibn-i el-Mütevelli Osman nâm kimesne asâlaten ve karındaşı Süleyman ve vâlideleri Rabia bint-i Ebulkasım taraflarından akd-i âti'l-bey' ve kabz-ı semenin tescîline es-Seyyid bin Mustafa nâm ibn-i Şeyh Abdurrahman nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan merkûm Şeyh Abdurrahman vekâleten meclis-i şer' de hâfizü'l-vesîka es-Seyyid Halil Efendi ibn-i es-Seyyid Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde her biri asâlaten ve vekâlaten ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûra tâbi' Adedi nâm mevzi' de vâki' bir tarafı el-Hâc Murad bağı ve bir tarafı Hamidili Katırcı Veli bağı ve bir tarafı Keçeci bağı ve bir tarafı harka müntehî bu hudûd ile mahdûd müteveffâ-yı merkûm Osman'dan müntakil bağı nısfını tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile kırk iki buçuk guruşa merkûm es-Seyyid Halil Efendi'ye bey' ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm kırk iki buçuk esedi guruş merkûm es-Seyyid Halil Efendi yedinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb bizim ve müvekkilelerim mezbûr Süleyman ve Rabia'nın bağı merkûmun nısfında kat'â medhallerimiz kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Mustafa Ebce, Monla Osman bin Hasan Efendi, Mehmed Çelebi Tasalızâde, Halil Beşe Köse Mustafa, el-Hâc Murad el-Vâli, el-Hâc Ahmed ibn-i el-Hâc Yusuf

#### s.215/b.3:

Medine-i Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Süleyman ve es-Seyyid Ahmed ibn-i Hızır ve 'ammizâdeleri Kara Mustafa bin Fereç nâm kimesneler meclis-i şer' de hâfizü'l-vesîka Behram Bey ibn-i Ebubekir nâm kimesne muvâcehesinde her biri bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Antayik nâm karyede vâki' olub yedimizde olan hüccetinde mestûr olan Sarı Kaya ki bir tarafı Velican tarlası ve bir tarafı Kesbir oğlu ferâgat eylediği tarla ve bir tarafı bayır ve bir tarafı çay ve iğdeli ve bir tarafı ol-tarîk ve bir tarafı Bağnik'den gelen yol ve bir tarafı Osman Ağa tarlası ve bir tarafı çay bu hudûd ile mahdûd iki kıt'a tarla için beynimizde nizâ'ımız var idi el-hâletü hâzihi zikr olan iki kıt'a tarladan (s.216) ferâgat eyleyüb izn-i sâhibü'l-arz ile hakk-ı tasarrufını merhûm Behram Bey'e tevfiiz idüb mukabelesinde bir sîm balta ve iki kara kılıca ahz u kabz itmek zikr olan tarlalar müfevviz-i mahzıdır ve bundan mâ'adâ üç kıt'a sınuru Ali ve Hacı ve Karagölde nazâr tarlasında kat'â alâka ve medhalim yokdır vesâyet-i sebîli merkûm Behram Bey'den elli guruş taleb ider idik mukaddemâ on guruş almışdık hâlâ kırk guruş talebinden kendi tarafımızdan fâriğ olub dâ'vâyı merkûmdan dahi merkûm Behram Bey'in zimmetine ibrâ-i 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ ve iskât eyledik bâ'de'l-yevm mezbûr birbirimizde vechen mine'l-vücûh dâ'vâ ve nizâ'ımız kalmadı didiklerinde mukırrun-ı mezbûreden es-Seyyid Süleyman ve es-Seyyid Ahmed ve Kara Mustafa'nın ikrâr-ı meşrûhları merkûm Behram Bey'in dahi bi'l-küllîye tasdîk itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Hızır Beşe bin Mustafa, Mustafa Beşe Gartem, Osman Ağa ibn-i Mustafa, Monla Osman bin Hasan Efendi, el-Hâc Cercis Ağa, Mehmed Bey ibn-i Osman Çavuş ve gayrihim.

**s.216/b.1:**

Kürdimlik nâm karye sâkinlerinden Hüseyin bin Mehmed meclis-i şer‘de işbu hâfizü’l-vesîka karındaşı oğlu Ali bin Hasan nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki‘ taht-ı tasarrıfında olan tarlaların ve ma‘lûmetü’l-hudûd bağ ve bağçe ve cemî‘ ism-i mâl itlâk olunan eşyanın sülisânı benim ve sülüsî merkûm Ali’nindir ki ecel isâbet idüb fevt olduğumdan sonra tarlaların ve bağ ve bağçenin ve cemî‘ ism-i mâl itlâk olunan emlâk ve erzâkın üç sehmdede iki sehmini ‘alâ-mâ fârzullah vârisimi taksîm eyleye ve üç sehmdede bir sehmi merkûm Ali’nin olmağıyla kimesne vaz‘-ı yed eylemeyüb merkûm Ali mutasarrıf ola didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Şevvâlü’l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

**Şühûdü’l-hâl**

Veli Bey ibn-i İbrahim Ağa, İbrahim Paşâmzâde, Ebubekir bin Hüseyin, Hacı bin Nefs, Ebubekir Beşe bin Mehmed ve gayrihim.

**s.216/b.2:**

Medine-i Harput sâkinlerinden Ahmed bin Mustafa nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf lâzımü’t-teşrîfde husûs-ı âtî’l-beyâna Ömer Çelebi ibn-i Piri tarafından bi’-mâ hüve’n-nehc-i şer‘î vekîl olan Osman Çelebi ibn-i İbrahim nâm kimesne muvâcehesinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i’tirâf idüb Medine-i mezbûre mahallâtından Ortak Mahallesi’nde vâki‘ bir tarafı merkûm Ömer Çelebi menzili ve bir tarafı Balta oğlu Veli menzili ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile mahdûd evlerin bir bâb fevkanî oda ve tahtanî ahur ve havlısının nısfı mülki sarîhim olmağıyla zikr olan oda ve ahurı ve nısfı havlıyı tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i bât-ı sahîh-i şer‘î ile yirmi ‘aded esedi guruşa merkûm Ömer Çelebi’ye bey‘ idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî‘ eyledim bâ‘de’l-yevm sâlifü’z-zikr evlerde medhalim kalmadı didikden sonra Medine-i mezbûre sâkinlerinden Emine bint-i Ömer nâm hâtûn tarafından akd-i âtî’l-beyâna ve kabz-ı semene vekîl olub zâtını ârifân olan es-Seyyid Hamza bin Osman ve Emir İbrahim bin Enes nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü’l-vekâle olan zevcî Ali bin Harun meclis-i şer‘de yine Ömer Çelebi ibn-i Piri tarafından vekîl olan mezbûr Osman Çelebi muvâcehesinde bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb hudûd-ı merkûmun dâhilinde bir bâb sofa ve bir örtme ve havlının nısf-ı âheri müvekkilem



mersûmenin olmağıyla zikr olan sofayı ve örtmeyi ve nısfı havlıyı bey'î kat' ile otuz guruşa merkûm Ömer Çelebi'ye vekâletim hasebiyle bey' idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî' eyledim müvekkilem medhali kalmadı didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Şevvâlû'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Monla Mustafa el-Müezzin, Mehmed Çelebi ibn-i Kalkancı, Mehmed Efendi Monla Hacı, es-Seyyid Mustafa Çelebi es-Seyyid Himmet Çelebi, Süleyman Çelebi ibn-i Kara Mehmed, Monla Osman ibn-i Hasan Efendi, Ömer Beşe bin Ali ve gayrihim.

### **s.216/b.3:**

Harput sâkinlerinden Süleyman Çelebi ibn-i Mehmed Efendi meclis-i şer'de hâfizü'l-vesîka Mustafa Beşe bin Abdullah tarafından vekîl Beşir Beşe muvâvehesinde ikrâr idüb Ahmed Bey Mahallesi'nde vâki' inde'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd evler harâbesi hemşirelerim bundan akdem bey'î kat' ile mezbur Mustafa Beşe'ye bey' idüb kabz-ı semen eyledüğü evler harâbesinde hissem vardır deyü merkûm Mustafa Beşe ile nizâ' ider idim mübeynimize muslihûn tavassut idüb bir kelâmullâh ide kıt'a hindi kılıcı sulh eylemeleriyle kelâm ile kılıcı ahz idüb min-ba'd alâkam kalmadı zimmeti ibrâ-i 'âmm ve kat'-ı nizâ' ile ibrâ eyledim eğer dâ'vâmız olursa mesmû'a olmasun didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Şevvâlû'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Cercis Ağa, el-Hâc Mustafa Hefthisar, Ömer bin Mehmed Parezâde, Mezarıcı Ebubekir Ağa, el-Hâc Hasan bin Fazlı, Ehuhu Ali, Mustafa Beşe bin Suphan Dürzi, es-Seyyid Mustafa Hakimzâde, Hasan Çelebi bin Berber Hacı, Bekir Perçençli ve gayrihim.

### **s.217/b.1:**

Harput'a tâbi' Mıgı nâm karye sâkinlerinden bâisü'l-hâze'l-kitâb Hüseyin bin Maksud nâm kimesne Kiği Sancâğı'ndan Hızır bin Tavail nâm kimesnede şer'e ihzâr ve mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâb günü mülkimde ganem râî ider iken mezbûr Hızır davarın mer'amdan getirib râî ittürürken çıkar didüğüm için değnek ile

sağ kaşım üzerine darb ve mecrûh eyledi eser-i cerâhâtım nazâr ve su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikte fi'l-vâki' sağ kaşım mecrûh olduğu müşâhede oldukdan sonra mezbûr Hızır'dan su'âl olundukda inkâr ile mukabele idüb dâ'vâsına mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Mahmud bin İlyas ve Ali bin İlyas nâm kimesneler şer'ime hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' mezbûr Hızır davarını merkûm Hüseyin'in mer'asına getirib merkûm Hüseyin davarını çıkar didüğü içün değnek ile merkûm Hüseyin'in sağ kaşı üzerine darb ve mecrûh eyledi bizler şahidüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri şahâdet eylediklerinde mesmû'a olub mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'r-râbi' şehr-i Şevvâl li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Mehmed Kürd Ali, es-Seyyid Mehmed bin es-Seyyid Mahmud

### **s.217/b.2:**

Husûs-ı âtiyyü'l-ircâhı sulhûn haddini mahallinde tahrîr itmek içün cânib-i şer'den nâib-i iltimas olunmağıyla Mevlânâ Feyzullah Efendi ta'yîn ve irsâl olunub ol-dahi zeyl-i vesîkada mestûrû'l-esâmi olan Müslümanlar ile Medine-i mezbûra tâbi' İçme nâm karye toprağında işbu hâfizü'l-vesîka Mehmed Çelebi ibn-i Süleyman Efendi ve karındaşları Ahmed ve Yasin nâm sagîr tasarrıf eyledikleri toprak ile karye-i mezbûre sâkinlerinden Ken'an Ağa ve karındaşı oğlu Ahmed tasarrıf eyledikleri toprak mâ-beyninde bundan evvel nizâ' vâki' olub hâlâ sulh olunub takassîm olunan mevzi'e vardıklarında merkûm Mehmed Çelebi ve mezbûr Ken'an Ağa hâzırân olub münâzaun-fih olan mevzi'nin üç sehmdede bir sehmi merkûmun Mehmed Çelebi ve Ahmed Çelebi ve Yasin nâm sagîrin olub ve iki sehmi merkûman Ken'an Ağa'nın ve Ahmed'in olmak vechi üzere merkûman Mehmed Çelebi ve Ken'an Ağa hüsn-ü rızâlarıyla râzılar olmağıyla ve Diyarbekir'e giden tarîk-i 'âmm'ın altı merkûm Mehmed Çelebi tarafında olan tepeye karîb su harkında kuru harka varınca zirâ' ile ölçülüb Ken'an Ağa tarafından yetmiş altı zirâ' ki otuz sekiz büyük arşun ider merkûmun Mehmed Çelebi'ye ve Ahmed Çelebi'ye ve Yasin nâm sagîre ve yüz elli iki zirâ' ki yetmiş altı büyük ider merkûman Ken'an Ağa'ya ve Ahmed'e isâbet idüb ve kuru harkdan mâ-beyni yine üç sehmi olub bir sehmi merkûmun Mehmed Çelebi'nin ve Ahmed Çelebi'nin ve Yasin'in ve iki sehmi merkûman Ken'an Ağa ve Ahmed'in olub vech-i meşrûh üzere merkûman

Mehmed Çelebi ve Ken'an Ağa râzı ve bir birinin dâ'vâdan zimmetin ibrâ ve iskât eylediklerinde nâib-i mürsel minvâl-i muharrer üzere hudûd ve hisselerini mahallinde tahrîr ve gelüb meclis-i şer' de Muhzırbâşı Maksud ile tahrîr itmeğın sıhhâtine cezm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâsıt-ı Şevvâlü'l-mükerrerem li-sene ihdâ ve tis'ın ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-emâcid Mustafa Bey Miralay hâlâ, el-Hâc Ömer Ağa Serdar, Hüseyin Bey ibn-i Miralay, es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Mehmed Ağa, Ahmed Ağa sâkin-i Peri, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed, Şahin tâbi'î Ebubekir Ağa, Hüseyin tâbi'î Ebubekir Ağa, el-Hâc Yusuf tâbi'î Ömer Ağa, Mustafa Çelebi ibn-i Mehmed Çelebi ve gayrihim.

### s.217/b.3:

Harput sâkinlerinden Serrac Mahmud bin İbrahim nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf lâzımı't-teşrifde hâfizü'l-vesîka Hasan bin Ömer nâm kimesne muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi Şer'î<sup>346</sup> Nâhiyesi'nde Çünid çayırı kurbında vâki' olub Cenkihakir Tüle bağları dimekle ahâlisi beyninde ma'rûf bir tarafı Hüseyinli oğlu Musa bağı ve bir tarafı Seyyid bağı ve bir tarafı Ankuzılı Ahmed bağı ve bir tarafı çakıllı tepeye muntehî bu hudûd ile mahdûd ve mümtâz olub silk-i mülk-i sarîhimde münselik bağımı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle ve damlarıyla ve suları ve havızlarıyla ve süreğiyle ve cemî' tevâbi' ve levâhıkıyla tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile bir kelâmullâh ile seksen 'aded esedi guruşa merkûm Hüseyine'e<sup>347</sup> bey' ve temlik eylediğimde ol-dahi iştirâ ve tesellüm ile kabûl eylediğinden sonra zikr olan kelâmullâh ile semen-i mezkûrı mezbûr Hasan yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bağ mezkûr Hasan'ın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikden sonra mezbûr Mahmud Çelebi'nin kız karındaşı Fatma hâtûn (s.218) tarafından dahi âtî't-takrîre vekîl olub zâtını ârifân olan Ömer bin Ahmed ve es-Seyyid Abdullah ibn-i Mehmed nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Veli Çelebi ibn-i Mehmed nâm kimesne meclis-i şer' de merkûm Hasan muvâcehesinde bi'l-vekâle takrîr-i kelâm idüb

<sup>346</sup> Doğrusu muhtemelen Şefri olmalıdır.

<sup>347</sup> Sehven Hüseyin olarak yazılmıştır.

zıkr olan bağda ve evlerinde ve sularında ve havızlarında ve süreğinde ve tevâbi'nde müvekkilem mersûm Fatma'nın vechen mine'l-vücûh alâka ve medhali yokdır merkûm Mahmud Çelebi'nin mahsûsi mülki olmağıyla mezbûr Hasan'a bey' eyledi şöyle ki müvekkilem mersûmeden bağ-ı merkûm için bir tarikle dâ'vâsı sudûr iderse inde'l-hükkâmü'l-kirâm mesmû'a olmasun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

İbrahim Çelebi bin Timur, Mehmed Bey Kösezâde, Monla Osman bin Osman Efendi, es-Seyyid Yasin Hazan Ali, es-Seyyid Veli Serrac, Maksud el-Muhzır

### **s.218/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Sarını nâm karye sâkinlerinden olub kendi tarafından asil ve karındaşları Ahmed ve Ali nâm sagîrlerin taraflarından vasî olan Beşir bin Osman nâm kimesne meclis-i şer'de işbu hâfizü'l-kitâb es-Seyyid Mustafa Çelebi bin Himmet muvâcehesinden asâlaten ve vesâyeten ikrâr-ı tâm ve best-i meram idüb merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi'ye kırk altı guruş isbât ile vireceğimiz olmağıyla mukabelesinde babamızdan müntakil karye-i mezbûrede vâki' evlerimizi ve bostan yerimizi ve erük bağçemizi def' ve teslîm eyleyüb yedine hüccet-i şer'îyye virilmekle mülk-i sarîhi olmuş idi el-hâletü hâzihi babamızdan müntakil olub yine karye-i mezbûrede vâki' ma'lûmetü'l-hudûd sulı ve susuz tarlalar ile kavak bağçesini zıkr olan evler ve bostan yeri ve erük bağçesi ile istibdâl sagîran mezbûran evli olmağıyla zıkr olan sulı ve susuz tarlaların hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i sâhib-i arz ile zıkr olan kavak bağçesini merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi'ye tefvîz ve ferâğ ve teslîm eyleyüb evleri ve bostan yerini ve erük bağçesini biz kabûl eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere sulı ve susuz tarlalar ile kavak bağçesini alub evleri ve bostan yerini ve erük bağçesini bize virdi bâ'de'l-yevm babamızdan müntakil sulı ve susuz tarlalarda min-ba'd alâkam ve medhalim kalmadı didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Mahmud Bey ibn-i Bekir Bey, Süleyman Çelebi ibn-i el-Hâc Mehmed, Fazlı Beşe bin İsa, Mustafa Beşe ibn-i Ömer, Hasan Ankuzılı, es-Seyyid Veli bin Ali, Mehmed Bey ibn-i Ali Bey Büyük Köse ve gayrihim.

#### s.218/b.2:

Medine-i Harput'a tâbi' Sarını nâm karye sâkinlerinden Beşir ibn-i müteveffâ Osman nâm kimesne vesâyeten ve karındaşları Ahmed ve Ali ve kız karındaşları Fatma ve Hava nâm sagîr ve sagîreler taraflarından vesâyeten ve diğerkarındaşı Safiye ve vâlidesi Sultan bint-i Aslan nâm hâtûnlar taraflarından vasî-i husûs-ı âtî'l-beyânı tescîle zâtlarını ârifân olan Ömer bin İsmail ve Bektaş bin Şaban nâm kimesneler şahâdetleriyle vekâleten meclis-i şer' de işbu hâfizü'l-vesîka es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i es-Seyyid Himmet nâm kimesne muvâcehesinde asâlaten ve vesâyeten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb babamız müteveffâ-yı mezbûr Osman'ın merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi'ye otuz üç guruş virecek deyni olduğı sabît olub ve bizlerin dahi on üç guruş deynimiz olub cem'an kırk altı guruş olmağıyla müteveffâ-yı mezbûr babamızdan müntakil olub karye-i mezbûrede vâki' inde'l-cîrân ve ilmi-i şer'î ile beynimizde muayyen evleri ve bostan yerini ve erük bağçesini meblağ-ı merkûm kırk altı guruş mukabelesinde merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi'ye def' ve teslîm eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere kabûl u kabz idüb meblağ-ı merkûm kırk altı guruşdan deynimizi ibrâ eyledi bâ'de'l-yevm zikr olan evler ve bostan yeri ve erük bağçesi merkûm es-Seyyid Mustafa Çelebi'nin mülk-i sarîhi oldu keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i şehri Şevvâlû'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Sâbıkûn.

#### s.218/b.3:

Medine-i Harput kal'ası sâkinlerinden Mehmed Bey ve Yusuf Bey ve Mahmud Bey ebnâ-i Munzur Bey nâm kimesneler meclis-i şer' de hâfizü'l-vesîka fahrü'l-akrân el-Hâc Ömer Ağa bin Mustafa Ağa muvâcehesinde her biri ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Eymil mezraasının arazisini ve evlerini ve sularını ve harman yerlerini

babamız merkûm Munzur Bey bizlere karındaşımız Süleyman Bey'e izn-i sâhibü'l-arz ile hüccet-i şer'îye ile bundan akdem tefvîz ve ferâğ (s.219) ve bey' itmekle dördümüzün olub her birimizin rûb' hissesi olmağıyla el-hâletü hâzihi sâlifü'z-zikr üç rûb' toprağımızdan iki rûb' hissemizin hakk-ı tasarrufını ma'rifet-i sâhib-i arz ile kâmilü'l-vezn ve'l-ayâr iki yüz 'aded esedi guruş mukabelesinde müşârün-ileyh el-Hâc Ömer Ağa'ya tefvîz-i kat' ve ferâğ-ı mer'î ile ferâğ eyledik ve bundan mâ'adâ zikr olan ma'lûmetü'l-hudûd evlerden ve harman yerlerinden ve sulardan vech-i meşrûh üzere üç rûb' hissemizin iki rûb' hissesini tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh ile elli 'aded esedi guruşu ile elli guruş kıymetli bir re's kula at'a bey' ve teslîm eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere tefevvüz ve iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra cem'an iki yüz elli 'aded esedi guruş ile zikr olan kula atı bi't-tamâm müşârün-ileyh el-Hâc Ömer Ağa yedinden ahz u kabz eyledik bâ'de'l-yevm zikr olan mezraa arazisinin nısfı ve evlerin ve harman yerlerinin nısfı merkûm el-Hâc Ömer Ağa'nın müfevviz-i mahzı ve mülk-i sarîhidir keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun şöyle ki vefâ dâ'vâsı ve gabn dâ'vâsı ve rehn dâ'vâsı ve ariye davası ve taraf-u şer'îyeden bir tarîk ile dâ'vâmız sudûr iderse inde'l-hükkâm mesmû'a ve makbûle olmasun didiklerinden mukırrun-ı mezbûrun Mehmed Bey ve Yusuf Bey ve Mahmud Bey'in ikrâr-ı meşrûhlarını müşârün-ileyh el-Hâc Ömer Ağa dahi tasdîk itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Ağa ibn-i Hasan Ağa, Yasin Efendi İmam, Mehmed Çelebi İmam, es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Mahmud Ağa, Osman Bey Kürkçü Köse, es-Seyyid Abdurrahman Sağmani, Ali Çelebi Pebe, Yusuf bin Kürd İbrahim, Yakub bin Ali, el-Hâc Ahmed Beşe, Ehuhu Ömer Beşe, Bekir Beşe Hamid

### **s.219/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Ağa Cami'-i Şerîfi Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem müteveffân olan Kafiye bint-i Sefer nâm hâtûnun zevcî olan Süleyman bin Hasan nâm kimesne asâlaten ve sulbî oğlı Hasan ve sulbîyye kızı Piruze nâm sagîr ve sagîre taraflarından velâyeten meclis-i şer'de işbu hâfizü'l-vesîka müteveffân-ı mezbûrenin kız karındaşı Rahime nâm hâtûn tarafından nehc-i şer'î üzere sâbitü'l-

vekâle olan zevcî Hızır bin Mevlüd Beşe nâm kimesne mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb zevcem müteveffân-ı mezbûrenin babası ve atâsından intikal iden emvâl-i erzâkdan hisse-i şâyiası edâ olunmayub mersûme Rahime hâtûnun zimmetinde olub 'alâ tarîki'l-irs bana ve sagîr ve sagîreye müntakil olmağıyla ve irs olduğım ecilden evlerinden vesâ'îr emvalinden hissemizi talep iderim su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gibbe's-su'âl vekîl-i mezbûr Cafer müteveffân-ı mersûme kemâl-i sıhhâtinde babası ve anası mallarından ve evlerinden kendüye âid olan hissesini müvekkilem ve zevcem mersûme Rahime hâtûndan bi't-tamâm ahz idüb zimmetin ibrâ ve iskât eylemişdir deyü def' ile mukabele eyleyüb ve def'ini mübeyyine beyyine talep olundukda müslimînden Mehmed Çelebi ibn-i Abdullah ve Davud Beşe ibn-i Yusuf Beşe nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakika müteveffân-ı mersûme kemâl-i akl-ı sıhhâtinde bizim huzûrumuzda babası ve anası malından kız karındaşı mersûme Rahime'nin zimmeti ibrâ ve iskât idüb irse müteallik Rahime'de asla alâka ve medhali kalmadı bizler bu husûsa bu vech üzere şahidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde mesmû'a olub bî-vech üzere münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

es-Seyyid Mustafa Çelebi Hakimzâde, Mustafa Çelebi Kalkancızâde, Monla Abbas Müderriszâde, Maksud Çelebi tâbi'î Ömer Ağa, Maksud bin el-Muhzır

### s.219/b.2:

Medine-i Harput kal'ası sâkinlerinden bâis-i hâze'l-kitâb İbrahim Çelebi ibn-i Munzur Bey nâm Şâbb meclis-i şer'de karındaşı Mehmed Bey mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Mehmed Bey ve diğerkarındaşlarım Yusuf Bey (s.220) ve Mahmud Bey ve Süleyman Bey hâlâ tasarrifında olan Eymil mezraası sâkinlerinden Kesbir veled-i (boşluk) nâm zimmîde yüz doksan iki guruş hakkım olub ve babam merkûm Munzur Bey dahi alâkam yokdır oğlum İbrahim'in malıdır deyü Müslümanlar istişhâd eylemekle merkûm Mehmed Bey meblağ-ı merkûm benim ve karındaşlarım merkûmun Yusuf'un ve Mahmud'un ve Süleyman'ın zimmetine geçmekle elli guruş kendi deynimdir İbrahim'e ben edâ eyledim deyü mukırr ve mu'terif olmuş iken hâlâ talep eylediğim edâdan imtinâ' ider su'âl olunub ba'dehû

ta'yînü'l-hâl elivirilmek matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm Mehmed Bey vech-i muharrer üzere babasının takrîri ve kendünün edâya sâmi olduğu bi'l-külliyeye münkir olub müdde'i-i mezbûr İbrahim'den dâ'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden Ebubekir ibn-i Davud ve Mustafa bin ibn-i Ömer Bey nâm kimesneler liecli'ş-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olub münkir-i mezbûr muvâcehesinde istişhâd olundukda fi'l-hakika merkûm İbrahim Çelebi'nin babası merkûm Munzur Bey târih-i kitâbdan iki sene mukaddem kemâl-i sıhhâtinde bizim huzûrumuzda sâlifü'z-zikr Kesbir zimmîde olan yüz doksan iki guruşda alâkam yokdur oğlum malıdır deyü mukırr ve mu'terif olmağıyla merkûm Mehmed Bey sâlifü'z-zikr meblağı zimmetimize geçmekle elli guruşu kendi deynidir deyü İbrahim'e ben edâ ideyim deyü ol-dahi minvâl-i muharrer üzere mukırr oldu bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde gıbbe'r-riâyet-i şerâitü'l-kabûl şahâdetleri mesmû'a olub elli guruşu merkûm İbrahim'e edâ eylemek Mehmed Bey'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Cercis Ağa, Mustafa Bey Kığıvenkli, Mehmed Efendi el-İmâm, Ebubekir Kütehüdâ-yı, Hüseyin Dellâl ve gayrihim.

### **s.220/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi an-asıl Mornik nâm karyeden olub hâlâ İrtimnik nâm karyede olan Devid Keşiş veled-i ve karındaşı Epraham nâm zimmîler meclis-i şer'de kendi tarafından asıl ve karındaşları Ali Ağa ve Ömer Ağa ibn-i Allahvirdi Ağa taraflarından nehc-i şer'î üzere vekîl olan fahrü'l-akrân Mehmedcan Ağa muvâhesinde her biri bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ve i'tirâf idüb ceht-i karz-ı şer'iden vâcibü'l-edâ merkûmun Ali Ağa ve Mehmedcan Ağa ve Ömer Ağa'ya yüz 'aded esedi guruş ki tekîyeden li'l-asıl nısfı elli 'aded esedi guruş ider zimmetimizde deynimiz olub bir birimize kefl-i bi'l-mâl olduk ki hîn-i mutâlebede kankımızdan diler bi't-tamâm ahz u kabz eyleyeler ve bundan mâ'adâ şerâit-i mezraa mevcûd olmağıyla kendüleriyle akd-i mezraa eyledik ki karye-i mezbûrede arz ve bezr merkûmun Ali Ağa'nın ve Mehmedcan Ağa'nın ve Ömer Ağa'nın olub ve amele ve bakar bizlerden olub her ne ziraât idersek öşr-i şer'iyesi ihrâc oldukdan sonra nısfı merkûmun Ali Ağa ve



Mehmedcan Ağa ve Ömer Ağa'nın olub nısf-ı âheri bizim olan ziraât eylediğimiz arza her ne teklîf isâbet iderse ikimiz edâ eyleyelim didiklerinde mukırran-ı mezbûran David ve Epraham nâm zimmîlerin ikrâr-ı meşrûhlarını merkûm Mehmedcan Ağa dahi asâlaten ve vekâlaten tasdîk ve kabûl itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehri Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Efendi el-Hatib, Hüseyin Ağa bin Hasan Ağa, Osman Bey Taşkun, Ebubekir Beşe, el-Hâc Ebubekir ibn-i el-Hâc Yusuf, Ebubekir Beşe Tobal, Mahmud Bey el-Vali

### **s.220/b.2:**

Medine-i Harput'a tâbi' an-asıl Mornik nâm karyeden olub hâliyâ İrtemlik nâm karyede olan Körtik veled-i nâm zimmî meclis-i şerîfe lâzımü't-teşrîfde kendi tarafından asil ve karındaşları fahrü'l-akrân Ali Ağa ve Ömer Ağa taraflarından nehc-i şer'î üzere âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olan fahrü'l-emsâl Mehmed Can Ağa muvâcehesinde tav'an ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb merkûmun Ali Ağa ve Mehmedcan Ağa ve Ömer Ağa'ya babam mesfûrun elli gurus vâcibü'l-edâ deyni olub edâsı bana lâzım geldiğinden mâ'adâ on iki 'aded esedi gurusdan kendi deynim olmağıyla cem'an altmış iki gurus ki tebeyyünen li'l-asıl nısfı otuz bir 'aded esedi gurus iderse merkûmun Ali Ağa ve Mehmedcan Ağa ve Ömer Ağa'ya deynimdir ve bundan mâ'adâ şerâit-i mezraa mevcûd olmağıyla akd-i mezraa eylediğin karye-i mezbûrede arz ve bezr merkûmun Ali Ağa ve Mehmedcan Ağa ve Ömer Ağa'nın olub ve amele ve bakar benim olub karye-i mezbûrede her ne ziraât idersem oşr-i şer'iyesi ihrâc olduktan sonra (s.221) nısfı merkûmdan Ali Ağa ve Mehmedcan Ağa ve Ömer Ağa'nın ve nısf-ı âheri benim ola ziraât eylediğün zimmeti her ne teklîf isâbet iderse ben edâ ideyim didikde merkûm mesfûr Körtik zimmînin ikrâr-ı meşrûhunu merkûm Mehmedcan Ağa asâlaten ve vekâlaten tasdîk ve kabûl itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehri Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Sâbıkûn.

**s.221/b.1:**

Medine-i Harput'a tâbi' Pelte nâm karye sâkinlerinden Mehmed bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer' de hâfizü'l-vesîka Yasin Efendi muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb karye-i mezbûrede vâki' ma'lûmetü'l-hudûd evlerimizi ve taht-ı tasarrufımızda olan sulı ve susuz tarlalarımızı bundan akdem bey' bi'l-vefâ tarikiyle kırk guruşa merkûm Yasin Efendi'ye bey' eylemiş idik ve bundan mâ'adâ karz-ı şer'iden vâcibü'l-edâ elli altı 'aded esedi guruş ki tekîyeden li'l-asıl nısfı yirmi sekiz esedi guruş ider yine Yasin Efendi'ye deynim olub zimmetimde bâkidir ve bundan mâ'adâ mezraa mevcûd olmağıyla kendi ile mezraa evlerim ki karye-i mezbûrede arz ve bezr merkûm Yasin Efendi'den olub amel ve bakar benden olub her ne ziraât idersem öşr-i ihrâc olundukdan sonra nısfı merkûm Yasin Efendi'nin ve nısf-ı âheri benim olub ancak iki keyl buğdayı kendim başka ziraât itmek üzere kabûl eyledik didikde mukırr-ı mesfûr Mehmed'in ikrâr-ı meşrûhını bi'l-külliyeye merkûm Yasin Efendi dahi vechen tasdîkmeli mütemekkin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahriren fi evâ'il-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-akrân el-Hâc Ömer Ağa, Mahmud Kethüdâ, Şahin tâbi'î O, Ömer Ağa, Halil Ağa ibn-i Hasan Ağa, Seyyid İvas tâbi'î Ömer Ağa, Osman Çirolehe, el-Hâc Yusuf tâbi'î Ömer Ağa, Mehmed Çelebi el-İmam, Ahmed ve Hüseyin Beşe tâbi'î Ömer Ağa, Alihan Bey ibn-i Hüseyin Bey, Köle Mehmed, el-Hâc Ahmed ibn-i Mehmed Bey, Süleyman Bey ve Mustafa Bey, Yusuf, Veli Bey, Mustafa ve gayrihim.

**s.221/b.2:**

Harput'a tâbi' Gidefik nâm karyede sâkin Yusuf bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîfde işbu hâfizü'l-vesîka İbrahim Ağa ibn-i Hüseyin nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb karz-ı şer'iden merkûm İbrahim Ağa'ya vâcibü'l-edâ ve lâzımü'l-kazâ yirmi 'aded esedi guruş ki tekîyeden li'l-asıl nısfı on 'aded esedi guruş ider zimmetimde deynimdir ve yedi keyl darı ve üç keyl buğday dahi kezalik merkûm İbrahim Ağa'ya virecek deynimdir ve bunlardan mâ'adâ ferâgat eyledüsem penbenin dahi nısfı merkûm İbrahim Ağa'nın nısf-ı âheri bizim olmak üzere kabûl eylemişüz deyü mukırr ve mu'terif olunmağın merkûm İbrahim Ağa dahi bi'l-muvâcehe tasdîk ve tahkik eylemeğın mâ-vak'a bi't-

tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-selâse aşer min şehr-i Şevvâlû'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ömer Efendi el-Hatib, Ahmed Efendi Abdullah, Mehmed Efendi İmam, İsmail Ağa Solak, Hızır Beşe, Seyyid Süleyman Tutuşdı ve gayrihim.

### **s.221/b.3:**

Husûs-ı âtî'l-beyânı mahallinde tahrîr ve gelüb meclis-i şer' de takrîr itmek için nâibü't-temâs olunmağıyla Mevlânâ Mehmed Efendi ta'yîn ve irsâl olunub ol-dahi zeyli vesîkada mestûrû'l-esâmi olan müslimîn ile Medine-i mezbûra tâbi' Hopik nâm karye'ye varıb akd-i meclis-i şer' eyledüğünde karye-i mezbûre sâkinlerinden Şeyh Emir bin Mahmud nâm kimesne meclis-i ma' kud-ı âlîyede işbu hâfizü'l-vesîka karındaşı Hüseyin muvâcehesinde ikrâr ve i'tirâf idüb babamız müteveffâ Mahmud'dan müntakil nakdîye yüz elli guruş hissem için ahz u kabz eyledim deyü mukırr ve mu'terif olmağıyla mukırr-ı mezbûr Şeyh Emir'in ikrârına merkûm Hüseyin dahi bi'l-muvâcehe tasdik itmeğın nâib-i mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ve gelüb Muhzır Mehmed ile meclis-i şer' de tasdik itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Şevvâlû'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali bin Şah Ali, Mehmed bin İsmail, Maksud bin Ali, Süleyman bin İlyas

### **s.222/b.1:**

Husûs-ı âtî'l-beyânı mahallinde ve imlâ ve gelüb meclis-i şer' de inhâ itmek için cânib-i şer' den nâibü't-temâs olunmağıyla Mevlânâ Mehmed Efendi ta'yîn ve irsâl olunub ol-dahi zeyli vesîkada mestûrû'l-esâmi olan Müslümanlar ile Medine-i Harput'a tâbi' Hopik nâm karye'ye varıb akd-i meclis-i şer'-i şerîf eylediğimde karye-i mezbûre sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Mahmud bin Ali nâm kimesnenin zevce-i metrûkesi Selver bint-i Ahmed Bey nâm hâtûn zevcî müteveffâ-yı mezbûr zimmetinde bâki kalan mehrini sâ'îr vereseden dâ'vâ ve taleb ve ahz u kabz idüb kendüye teslîm eylemek işbu hâfizü'l-vesîka Monla Rıdvan'ı vekîl eyledüğüne zâtını ârifân olan Hacı bin İbrahim ve karındaşı Yakub Beşe nâm kimesneler hasm-ı hâced mahzarında edâ-i

şahâdet eylediklerinde merkûm Monla Rıdvan dahi vekâleten merkûmeyi kabûl eyledüğine nâib-i mûmâ-ileyh mahallinde imlâ ve Muhzır Mehmed ile meclis-i şer‘de inhâ itmeğin mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı şehr-i Şevvâlû’l-mükerrerem li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Sâbıkûn.

#### **s.222/b.2:**

Husûs-ı âtî’l-beyânı mahallinde imlâ ve gelüb meclis-i şer‘de inhâ itmek için nâibü’t-temâs olunmağıyla Mevlânâ Mehmed Efendi ta’yîn ve irsâl olunub ol-dahi zeyli vesıkada mestûrû’l-esâmi olan Müslümanlar ile Medine-i Harput’a tâbi‘ Hopik nâm karye’ye varıb akd-i meclis-i şer‘-i şerîf eylediğinde karye-i mezbûre sâkinlerinden Hamza ve Abbas ibn-i Mahmud nâm kimesneler meclis-i ma‘kud-ı âlfyede li-eb karındaşı işbu hâfizü’l-vesıka Hüseyin muvâcehesinde her biri bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i‘tirâf idüb babamız müteveffâ Mahmud’dan müntakil akârat ve menkûlat ve nakdîye tecemmülât ve öküz ve inek ve merkeb at ve cemî‘ ism-i mâl ve emlâk ve ıtlak olunan eşyalarını beynimizde taksîm eylediğimizde nakd yüz ellışer gurusş alub kabz idüb irsi husûsıyla birbimizin zimmeti ibrâ-i ‘âmm ve kat‘-ı nizâ‘ ile ibrâ ve iskât eyledik bâ‘de’l-yevm merkûm Hüseyin zimmetinde irse müteallik vechen mine’l-vücûh alâka ve medhalim kalmadı şöyle ki birbirimiz ile irse müteallik dâ‘vâmız sudûr iderse inde’l-hükkâmü’l-kirâm mesmû‘a olmasun didiklerinde mukırran-ı mezbûran Hamza ve Abbas’ın ikrârını merkûm Hüseyin dahi tasdîk eyledüğine nâib-i mûmâ-ileyh mahallinde tahrîr ve Muhzır Mehmed ile gelüb meclis-i şer‘de takrîr itmeğin bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Şevvâlû’l-mükerrerem li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Sâbıkûn.

#### **s.222/b.3:**

Meydan Mahallesi sâkinlerinden Ali Çelebi ibn-i Mehmed nâm kimesne meclis-i şer‘de işbu hâfizü’l-vesıka Ebubekir Bey ve İsmail ve Ömer ebnâ-i Osman Çavuş nâm kimesneler muvâcehelerinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i‘tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi‘ Zağfirani nâm karyede vâki‘ taht-ı tasarrıfımda olan sulı ve susuz inde’l-cîrân

ma'lûmetü'l-hudûd tarlalarımın hakk-ı tasarrıfını izn-i sâhibü'l-arzıyla ve bir kıt'a bağ ve iki kıt'a harâbe bağçe ve harâbe evleri tefvîz-i kat' ve bey'-i bât-ı sahîh-i şer'î ile on iki kıt'a esedi guruşa merkûmun Ebubekir Bey'e ve İsmail Bey'e ve Ömer Bey'e tefvîz ve ferâğ ve bey' eylediğimde anlar dahi minvâl-i muharrer üzere tefevvüz ve iştirâk ve kabûl eylediğinden sonra meblağ-ı merkûm on iki 'aded esedi guruşu tamâmen ahz eyledim bâ'de'l-yevm karye-i mezbûrede medhalim kalmadı didikde gibbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Şevvâl li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Bey ibn-i Şeyh Mehmed, Mehmed Çelebi ibn-i Ali Bey, Monla Mustafa el-Müezzin, Mehmed Ağa ibn-i Ebulkasım Ağa, Monla Ali bin Derviş Mehmed, el-Hâc Ahmed bin Mehmed tâbi'î Ömer Ağa ve gayrihim.

### **s.222/b.4:**

Medine-i Harput'da Ahmed Bey Mahallesi'nde Mehmed Beşe bin Yusuf nâm kimesne meclis-i şer'de Tilenzid nâm karyeden Veli bin Demirtaş ve Mehmed ve Ömer ibn-i Osman nâm kimesneler muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' ma'lûmetü'l-hudûd olub karıma babalarından ve 'ammilerinden alduğım nısfı çiftliğin hakk-ı tasarrıfını izn-i sâhibü'l-arz ile altmış esedi guruş mukabelesinde merkûmun Veli'ye ve Mehmed'e ve Ömer'e ale'l-iştirâk tefvîz-i kat' ile tefvîz ve ferâğ eylediğimde anlar dahi minvâl-i meşrûh üzere tefevvüz ve kabûl eylediklerinden sonra mukabele-i ferâğında olan meblağ-ı merkûm altmış guruş yedlerinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm zıkr olan nısfı çiftlikde min-ba'd alâkam kalmadı merkûmun Veli ve Mehmed ve Ömer'in mülk-i müfevviz-i mahzılarıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsunlar didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ebulkasım bin Kara Hüseyin, Ali Beşe Tilenzidli, Mansur Beşe Tilenzidli, Beşir Beşe bin Ali, Maksud bin Allahvirdi, Hüseyin Hacı, Osman Çelebi, Molla Mehmed melik-i Ahmed, Ömer bin Mansur ve gayrihim.

**s.223/b.1:**

Harput'a tâbi Görgüşan nâm karye sâkinlerinden Ali dost nâm kimesne meclis-i şer'e gelüb takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan beş gün mukaddem zuhûr vaktinde Zeyveli Şah Ali uşağından andan tevâbi'le karyemize mensûb doksan üç 'aded davarımızı sürüb götürdiklerinden mâ'adâ sekiz nefer adamımızı darb ve mecrûh eylemişlerdir mahalline varılıb cerâhâtlerine nazâr ve takrîrleri zabt olunmak matlubumuz deyü nâibü't-temâs itmekle cânib-i şer'den Mevlânâ Mehmed Efendi ta'yîn olunub ol-dahi zeyl-i vesîkada olan Müslümanlar ile karye-i mezbûra varıb fi'l-hakika Abdâl bin Ebubekir'in sağ kaburgasında taş cerâhâtı olub cârehi su'âl olundukda Ferhad oğlu Ali taş ile darb eyledi deyü darb idüb Yusuf bin Bayram'ın dahi başında kılıc zahmî ve sol kulağı altında taş zahmî olmağıyla cârehi su'âl olundukda Şah Ali oğlu Kesbir kılıc ile ve Osman taş ile darb eyledi deyü zarar idüb ve Cafer bin Maksud'un dahi sağ kasığında taş zahmî olmağıyla zarbî su'âl olundukda Ali'nin oğlu taş ile darb eyledi deyü takrîr idüb ve Hamza bin Küçük nâm kimesnenin sol kolı şikest ve iki dişi sol tarafından darb aldugı müşâhede olunub cârehi su'âl olundukda Şah Ali oğlu Kesbir kolına ve Beşir oğlu dişine darb eyledüğüne mukırr olub İmam oğlu Cemal kılıc ile darb eyledi deyü takrîr idüb ve Monla Ali bin Derviş'in sol kolunda kılıc zahmî olmağıyla cârehi su'âl olunub Halil kılıc ile darb eyledi deyü takrîr idüb Hacı Mehmed bin Derviş'in alnında taş zahmî olmağıyla cârehi su'âl olunub Osman bin Şah Ali darb eyledi deyü takrîr idüb ve Hanzâde bint-i Beşir nâm hâtûnun sağ böğründe taş zahmî olmağıyla cârehi su'âl olunub Beşir oğlu Mehmed darb eyledi deyü takrîr eyleyüb sebebi su'âl olundukda gice ile birkaç davarımız gitmiş idi Şah Ali uşağı evinde bulunmağıyla cümlemize ihânet eylemişlerdir deyü takrîrlerine zabt ve gelüb haber virmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazan li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Osman Ağa bin Musa Ağa, Cebrail Ağa, Ali dost bin Cafer, Ali Bey Balizâde ve gayrihim.

**s.223/b.2:**

Harput mahallâtından Zahiriye Mahallesi sâkinlerinden Asiye ve Ümmühan bint-i el-Hâc Ebubekir nâm hâtûnlar babalarından irsi şer' iyle intikal iden hisse-i

şâyialarını sâ'îr irsden ahz u kabz ve tevdi' ve taksîme ve hissesi merkûma müteallik umûrun cümlesine taraflarından işbu hâfizü'l-vesîka es-Seyyid Mustafa bin Monla Süleyman nâm kimesne vekîl eylediklerine zâtlarını ârifân olan Osman bin Musa Ağa ve Eyyüb Çelebi ibn-i Mevlüd nâm kimesneler hasm-ı hâced mahzarında edâ-i şahâdet eylediklerinde merkûm es-Seyyid Mustafa dahi vekâlet-i merkûmeyi kabûl ve hidmet-i lâzimesin edâya taahhüd olmağın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazan li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Habib, Mustafa Beşe Gartem, Hasan Beşe ibn-i Ömer ve gayrihim.

### **s.223/b.3:**

Medine-i Harput kal'ası sâkinlerinden olup bundan akdem gaybet-i menkûta' ile gaib olan Mehmed bin el-Hâc Ebubekir nâm kimesnenin mülk-i mevrûse ve emlâğı müntâkilesi zabt idüb istiflâl ve istirbâhda sa'y ve meşkûr için bir emîn hakkım lâzım olmağıyla hâfizü'l-vesîka Monla Mustafa bin İbrahim nâm kimesne savb-ı şer'den hakkım nâsb olunub ol-dahi kabûl ve hidmeti edâya müteahhid oldukdan sonra gaib-i mezbûrun kız karındaşı Kerime ve vâlideleri Mihriban bint-i Bekir nâm hâtûnlar dahi müteveffâ el-Hâc Ebubekir'den kendülerine isâbet iden hisse-i şâyialarını ve irsiden ahz ve taksîm eylemeye ve husûs-ı merkûm umûrun cümlesine merkûm Monla Mustafa'ya tarafından vekîl eylediklerine Osman Ağa ibn-i Musa ve Eyyüb Çelebi bin Mevlüd nâm kimesneler hasm-ı hâced mahzarında edâ-i şahâdet eylediklerinde vekâleten merkûmeyi dahi kabûl idüb mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazani'l-mübârek li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Molla Mehmed bin Mahmud, es-Seyyid Habib Çelebi, Hasan Beşe bin Ömer, Mustafa Beşe Gartem ve gayrihim.

### **s.224/b.1:**

Medine-i Harput kal'ası sâkinlerinden olup bundan akdem fevt olan el-Hâc Ebubekir bin el-Hâc Süleyman nâm kimesnenin sulbî oğlu olup âher diyârda olan Eyüb Beşe nâm kimesne tarafından vekâlet ile işbu hâfizü'l-vesîka Hamza Çelebi bin Maksud

nâm kimesne meclis-i şer‘de merkûm Eyüb Beşe’nin karındaşı olub gaybet-i menkûta‘ ile gaib olan Mehmed’in hissesi ve kız karındaşı Kerime nâm hâtûnun müseccel vekili olan Monla Mustafa bin İbrahim nâm kimesne mahzarında dâ‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilem mezbûr Eyüb Beşe’nin babasından müntakil mülk-i mevrûsı vekâletim hasebiyle taleb iderim te‘âllül ider ider su‘âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe’s-su‘âl merkûm Monla Mustafa vech-i muharrer üzere merkûm Eyüb Beşe vekîl eylediği ma‘lûmumuz değildir deyüb merkûm Hamza Çelebi’den dâ‘vâsını mübeyyine beyyine taleb oldukda müslimînden Monla Mehmed bin Mahmud ve Ahmed Çelebi bin Ali nâm kimesneler li-ecli’ş-şahâde hâzırân olub münkir-i merkûm muvâcehesinde istişhâd olundukda fi’l-hakika mezbûr Eyüb Beşe’nin babasından müntakil maldan hissesini ahz u kabz ve taksîmesi ve hissesi merkûm müteallik umûrun cümlesine merkûm Hamza Çelebi vekîl eyledi bizler bu husûsa şahidlerüz deyü edâ-i şahâdet-i şer‘iyye eylediklerinde makbûle olub mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı Ramazan li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Mustafa Beşe Gartem, es-Seyyid Habib, es-sâbıkûn.

### **s.224/b.2:**

Medine-i Harput kal‘ası sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan el-Hâc Ebubekir bin el-Hâc Süleyman nâm kimesnenin verâseti sulbî oğlu olub mefkud olan Mehmed’e ve diğere oğlu olub hâlâ âher diyârda olan Eyüb Beşe ve kız karındaşları Kerime ve Asiye ve Ümmühan ve zevce-i metrûkesi Mihriban bint-i Ebubekir nâm hâtûn mahzarında olduğu zâhir oldukdan sonra müseccel vekîl olan Hamza Çelebi ibn-i Maksud vekâleten ve mersûmetan Asiye ve Ümmühan taraflarından müseccel vekîlleri olan es-Seyyid Mustafa bin Molla Süleyman vekâleten meclis-i şer‘de mefkud-ı merkûm için kaim-nâsb olunub mersûmetan Kerime ve Mihriban taraflarından vekîlleri olan Monla Mustafa bin İbrahim muvâcehesinde her biri bi’l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb mezbûre Mihriban zevcî müteveffâ-yı el-Hâc Ebubekir zimmetinde mahrûm kalmışdır deyü iddiâ‘ itmekle ‘alâ sebîli’s-sulh Kal‘a-i mezbûrede vâki‘ ma‘lûmetü’l-hudûd evleri ve Danişmend Nahiyesi’nde ma‘lûmetü’l-hudud bağı merkûme Mihriban’ın mehri ve semen hissesi ve zikr mesele hazzü’l-isneyn mezbûre Kerime’nin hissesi için virme-yüb anlar dahi kabul eyledi ve mefkud-ı merkûm



Mehmed'e dahi iki batman bakır ve bir köhne halı ve on bir guruşu iki sülüs âyid olmağıyla merkûm Monla Mustafa'ya teslîm olundu ve mezbûr Eyüb Beşe için dahi iki batman bakır ve bir köhne halı ve on bir guruşu iki sülüsü ben ahz eyledim deyü Hamza Çelebi mukırr olub ve mersûmetan Asiye ve Ümmühan dahi iki batman bakır ve bir köhne halı ve on bir guruş iki sülüs isâbet itmekle her birleri ahz eylediler deyüb vekîl-i merkûm es-Seyyid Mustafa takrîr itmeğın gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazan li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Sâbıkûn.

#### **s.224/b.3:**

Medine-i Harput'a tâbi' Kesrik nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem mürd olan Dibek veled-i (boşluk) nâm zimmînin sulbî oğlı Haçık nâm sagîrin emvâlini hıfz ve ahvâlini zabt bir vasî lâzım ve mühim olmağın işbu hâfizü'l-vesîka Mustafa Beşe bin Ömer nâm kimesne vesâyeten merkûma müstehak olduğı ecilden vasî nâsb olunub ol-dahi vesâyeten merkûmeyi kabûl ve hidmet-i lâzimesin edâya müteahhid olmağın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Ramazani'l-mübârek li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Molla Mustafa Müezzin, Molla Osman bin Hasan Efendi, Maksud Beşe ve gayrihim.

#### **s.224/b.4:**

Harput sükkânından Abdurrahman bin Ferhad nâm kimesne tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı nehc-i şer'î üzere müseccel vekîl olan Mustafa Beşe bin Ömer Ağa nâm kimesne meclis-i şer'îde hâfizü'l-vesîka Monla Mehmed bin Ali mahzarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb müvekkilim mezbûr Abdurrahman'ın merkûm Monla Mehmed zimmetinde yüz yirmi guruş olmağıyla bundan evvel mürâfaa-i şer'î olduklarında altmış beş guruşını merkûm Abdurrahman'a teslîm eyledüğüne merkûm Monla Mehmed isbât ve hüccet-i şer'îye olunmağıyla elli beş guruşu zimmetinde kalmışdır vekâletim hasebiyle taleb iderim su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak

matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm Monla Mehmed cevâbında altmış beş guruş virecek deynim olmağıyla edâ eyledim yirmi beş guruşın dahi rib'â taleb ider idi olcilden edâdan imtinâ' eyledim ve gayrı bir akçe vireceğim yokdur deyüb takrîrine mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden Monla Mustafa bin İbrahim ve Hüseyin Beşe ibn-i İbrahim nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' merkûm Abdurrahman'a altmış beş (s.225) guruş re'sen malım ve yirmi beş guruş dahi rub' eder ki Monla Mehmed'de alacağım var deyü bizim huzûrumuzda takrîr eylemişdir bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'iyye eyleyüb makbûle ve mesmû'a oldukdan sonra otuz guruş vasî vekîl merkûm Mustafa Beşe'den beyyine taleb olundukda ityân-ı beyyineden izhâr-ı acz ile istihlâf eylediğinde merkûm Monla Mehmed'e muayyen teklîf olunub 'alâ vakfi'l-mesûl halef-i billâhi'l-azîm itmeğin bî-vech-i şer'î münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhir-i Ramazani'l-mübârek li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Karaca oğlu İsmail Çelebi, Diğer İsmail ibn-i Kalaycı Yusuf, Ağcezâde Mehmed Çelebi, Molla Mustafa bin Mehmed, Osman Karaca, Molla Süleyman bin Mustafa ve gayrihim.

### **s.225/b.1:**

Harput'a tâbi' Kesrik nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem mürd olan Dibek veled-i Şeker nâm zimmînin sulbî oğlu Haçuk nâm sagîrin savb-ı şer'den mensûb-ı müseccel vasîsi olan Mustafa Beşe ibn-i Ömer nâm kimesne meclis-i şer'de işbu hâfizü'l-vesîka İbrahim Çelebi ibn-i Yusuf nâm kimesne mahzarında bi'l-vesâye dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûrede vâki' bir tarafı Karaca oğlu tarlası ve bir tarafı Abdâl Bey tarlası ve bir tarafı merkûm İbrahim Çelebi tarlası ve bir tarafı Ağanik nâm zimmî tarlası bu hudûd ile mahdûd bir kıt'a tarla sagîr mesfûre babası mürd-i mesfûr Dibek'den kanun-ı padişâh üzere müntakil iken mezbûr İbrahim Çelebi bilâ-sebeeb tasarrıf ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm İbrahim Çelebi sâlifü'z-zikr tarlayı mesfûr Dibek sıhhâtinde sâhibü'l-arz olan Ahmed Bey ve Hüseyin Bey iznleriyle yirmi bir guruş mukabelesinde bana tefvîz ve ferâgat eyleyüb üç guruşa alub on sekiz guruşa zimmetimde iken mürd olmağıyla diğer

oğlı Kenü zimmîye edâ eylemişim deyü cevâb idüb mûmzâ ve mahtûm tapu tezkiresi ibrâz eylediğinde vasî-i merkûm Mustafa Beşe mesfûr Dibek'in vech-i meşrûh üzere ferâgat eyledüğünü gayrı vâki'dir deyüb merkûm İbrahim Çelebi'den takrîrine mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden Ömer Beşe ibn-i İlyas ve Abdullah bin Murad Bey nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân olub fi'l-vâki mesfûr Dibek zikr olan tarlayı kemâl-i akl-ı sıhhâtinde merkûman izniyle merkûm İbrahim Çelebi'ye tefvîz-i kat' ile ferâgat eyledi deyü şahâdet eyledi münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhir-i Ramazan li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ömer Çelebi ibn-i el-Hâc Murad Ağa, Monla Mustafa el-Müezzin, Mehmed Bey ibn-i Abdullah, İsmail Ağa ibn-i Mustafa, el-Hâc Mehmed bin Kürd Ali ve gayrihim.

### **s.225/b.2:**

Harput sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan el-Hâc Ömer bin Osman nâm kimesnenin verasetinden olan Esmâ bint-i Mustafa nâm hâtûn tarafından bî-mâ hüve'n-nehci's-sübût müseccel vekîli es-Seyyid Mustafa Çelebi bin Molla Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'de işbu hâfizü'l-vesîka el-Hâc Ali bin Ahmed nâm kimesne mahzarında bi'l-vekâle dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr el-Hâc Ömer'in Kapucuzâde İbrahim nâm kimesnede alacak hakkı olmağıyla merkûm el-Hâc Ali'ye merkûm Ali virmeyüb zimmetinde kalmağıyla müvekkilem mersûmeye irsen nakl itmekle taleb iderim su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm el-Hâc Ali fi'l-vâki merkûm İbrahim emânet tarîkiyle el-Hâc Ömer'e isâl için otuz dört guruş virmiş idi getürüb el-Hâc Ömer'e teslîm eyledim deyü def' ile mukabele eyleyüb vekîl-i merkûm el-Hâc Ömer'e teslîm olduğunu münkir olub merkûm el-Hâc Ali'den def'ini mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Osman bin Piri ve Musa bin Mahmud nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân olub eserü'l-istişhâd fi'l-hakika merkûm İbrahim mezbûr Ali'ye virdüğün otuz dört guruşu el-Hâc Ömer'e teslîm eyledi bizler müşâhede eyledik bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde mesmû'a olub münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâhir-i Ramazani'l-mübârek li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Molla Mehmed el-İmam, Hüseyin Beşe Dellâl, Maksud Beşe, Kürd Mehmed ve gayrihim.

**s.226/b.1:**

Harput'a tâbi Şintil nâm karye sâkinlerinden Mardik veled-i Mosik zimmî meclis-i şer'e hâzır lâzımü't-tevkîrde hâmilü's-sefer Sahik veled-i Vartan zimmî muvâcehesinde ikrâr ve itirâf idüb karye-i mezbûrede vâki' olub inde'l-cirân ve ilm-i şer'î ile beynimizde muayyen hakk-ı tasarrıfımda olan sulı ve susuz tarlalarımın hakk-ı tasarrıfını ma'rifet-i sâhibü'l-arz ile on guruş mukabelesinde mesfûr Sahik'e tefvîz-i kat' ile tefevvüz ve ferâgat eyledim mukabele-i ferâğında olan meblağ-ı merkûm on guruşa bi't-tamâm yedinden ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm karye-i mezbûrede hakk-ı tasarrıfımda olan sulı ve susuz tarlalar mesfûr Sahik'in müfeviz-i mahzıdır didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Ramazan li sene 1091.

**Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-akrân Mehmed Ağa, Yasin Efendi İmam, Veli Bey ibn-i İbrahim Ağa ez-Zâim, Hasan Beşe Bin Rıdvan ve gayrihim.

**s.226/b.2:**

Harput'a tâbi Sarını nâm karye sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan İsmail bin Osman nâm kimesne sulbî oğlu Ahmed ve Ali ve sulbîye kızı Fatma nâm sagîr ve sagîrelerin emvâllerini hıfz için bir vasî lazım ve mühim olmağıyla işbu hâfizü'l-vesîka karındaşları Beşir nâm kimesne vesâyeten merkûm ehli ve müstehâk olduğu ecilden vasî nâsb olunub ol-dahi vesâyeten merkûmeyi kabûl ve hidmet-i lâzımesin edâya müteahhid ve iltizâm itmeğın hâze'l-vesîka bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Şevvâlü'l-mükerrem li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ali Bey Timâr, Ömer bin Ali, Kürd Mehmed, Maksud Beşe ve gayrihim.

**s.226/b.3:**

Harput sâkinlerinden olup gaybet-i menkûta‘ ile gaib olan Mehmed bin el-Hâc Ebubekir’e savb-ı şer‘den kaim-nâsb olunan Monla Mustafa bin İbrahim ve gaib merkûmun karındaşı Eyyüb tarafından husûs-ı âtî‘l-beyâna vekîl olup Ahmed bin Ali ve Monla Mehmed bin Mahmud nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü‘l-vekâle olan Hamza bin Maksud vekâleten ve mezbûran Mehmed ve Ebubekir li-eb kız karındaşları Asiye ve Ümmühan nâm hâtûnlar taraflarından vasî vekîl olup mersûmetanı ârifân olan Eyyüb bin Mevlüd ve Osman Ağa ibn-i Musa Ağa nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü‘l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa bin Monla Süleyman nâm kimesne vekâleten meclis-i şer‘de hâfizü‘l-vesîka Rabia bint-i Hacı Seydi nâm hâtûn tarafından tasdîk-i âtî‘l-beyânı nehc-i şer‘î üzere vekîl olan karındaşı Mehmed Çelebi nâm kimesne muvâcehesinde her biri vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb Medine-i mezbûre esvâkında Meydan‘da vâki‘ bir tarafı vekîl-i mezbûr Mehmed Çelebi dükkânı ve bir tarafı Bekirzâde hâtûnun dükkânı ve bir tarafı Mescid-i atîk ve bir tarafı tarîk-i ‘âmm ile hudûd olan dükkânın beş hissede bir hissesi müvekkilelerimin mülk-i mevrûtı olmağıyla zikr olan hisseyi tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i bât-ı sahîh ile otuz beş guruşa mersûm Fatma Hâtûn’a bey‘ ve temlîk eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra meblağ-ı merkûm otuz beş guruş vekâletim hasebiyle müvekkilelerimize isâl için bi’t-tamâm ahz u kabz eyledik bâ‘de‘l-yevm zikr olan dükkânın beş hissede bir hissesi mersûme Rabia’nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didiklerinde gıbbe‘t-tasdîk mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazani‘l-mübârek li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

**Şühûdü‘l-hâl**

Fahrü‘l-ulemâ Abdülatif Efendi, el-Hâc Hasan bin Himmet, el-Hâc Ebubekir ibn-i Mahmud, Ebubekir Çelebi bin Mustafa, Monla Mustafa ibn-i Haydar, el-Hâc Ahmed bin Osman

**s.226/b.4:**

Karingid nâm karye sâkinlerinden Asdur veled-i Markar zimmî şer‘de hâmilü‘s-sefer Dibek veled-i Boğık muvâcehesinde tav‘an ikrâr idüb karye-i mezbûre akârında vâki‘ bir tarafı Mardik bağı ve bir tarafı Tomcan bağı ve bir tarafı Kesbir bağı ve bir

tarafı dağ ve bazen dere ile mahdûd olan bağımlı on bir kıt'a esedi guruşa bey' ve teslîm eylediğimde ol-dahi eyleyüb semen-i mezkûrı Dîbek zimmî yedinden bi't-tamâm ahz idüb sâlifü'z-zikr bağı mezkûrın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i Şevvâl li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Cebraîl el-Vali, İsmail bin Kürd Mehmed, Nikegos hass Meliki, Boğık veled-i Kirakos, Sinubor veled-i Kesbir, Tafık zimmî

### **s.227/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Ebu Tahir Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Mustafa bin nâm kimesnenin sulbî oğulları Abdullah ve Ali nâm sagîrlerin emvâllerini hıfz ve ahvâllerini zabt itmek için bir vasî lâzım ve mühim olmağıyla sagîran-ı mezbûranın vâlideleri Ayşe bint-i Ali nâm hâtûn vesâyeten merkûmeye ehl ve müstehâk olmağın savb-ı şer'-i şerîfden mersûme hâtûn sagîran-ı mezbûranın emvâllerini hıfz ve zabt itmek için vasî nâsb ve ta'yîn olunub ol-dahi vesâyeten merkûmeyi kabûl ve hidmet-i lâzımesin edâya müteahhid olmağın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i şehr-i Ramazani'l-mübârek li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Molla Mustafa el-Müezzin, Ali Çavuş Paşâm, Mustafa bin Ali, Osman Çelebi bin Hasan Efendi

### **s.227/b.2:**

Medine-i Harput sükkânından Mehmed Bey ibn-i Ali Bey nâm kimesne meclis-i şer' de Medine-i mezbûre sâkinlerinden es-Seyyid Mehmed Çelebi ibn-i Hüseyin Efendi nâm kimesne mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi bir sîm rahtîmı yirmi 'aded esedi guruşa benden iştirâ idüb semen-i merkûm yirmi guruş zimmetindedir su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi fi'l-vâki' sîm rahtîmı yirmi guruşa

iştirâ eylemişim deyü mukırr ve mu'terif olmağın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâ'il-i Ramazani'l-mübârek li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi el-İmam, Maksud Beşe ve gayrihim.

#### **s.227/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Ağa Cami'-i Şerîfi Mahalesi sâkinlerinden Raziye ve Hadice ve Halime ve Habibe benât-ı Kôr Çelebi ve Fatma bint-i Mirza Ali nâm hâtûnlar taraflarından husûs-ı âtî'l-bey' ve kabz-ı semenin tescîline vekîl olub mersûmatı ârifân olan el-Hâc Yakub bin Hüseyin ve Osman bin Zülfikar nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Monla Mustafa bin (boşluk) nâm kimesne meclis-i şer'de işbu hâfizü'l-kitâb Monla Osman ve Halil ibn-i Kara Mehmed nâm kimesneler muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki bir tarafı Kôr Ebubekir menzili ve bir tarafı Hızır oğlu Ebubekir Beşe menzili ve bir tarafı merkûman Monla Osman ve Halil menzilleri ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olub müvekkilelerim mersûmetanın mülk-i sarîhleri olan iki bâb harâbe evleri havlısıyla tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh ile müvekkilelerim mersûmat Raziye ve Hadice ve Habibe ve Fatma mezbûran Monla Osman ve Halil ber-vech-i iştirâk on guruşa bey' ve teslîm eylediklerinde anlar dahi vech-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl eylediklerinden sonra semen-i merkûm on 'aded esedi guruşu müvekkilelerim mersûmat bi't-tamâm ahz u kabz eyleyüb zikr olunan evlerde ve havlıda kat'â medhalim kalmadı mezbûran Monla Osman ve Halil'in mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarıf olsunlar didikde mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazan li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Monla Osman bin Hasan Efendi, el-Hâc Ebubekir Etmekci, Mezarcı Bekir Ağa, Ali Beşe ibn-i Ebubekir, Seyyid Hasan bin Molla Mustafa, Veli bin Resul Beşe, Muhzır İbrahim ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.227/b.4:**

Medine-i Harput sâkinlerinden Seyyid İsrâil bin Seyyid Ahmed nâm kimesne karındaşı işbu hâfizü'l-kitâb Süleyman Beşe meclis-i şer'-i şerîf ihzâr ve mahzarında takrîr-i kelâm idüb babamızdan müntakil evimizi beynimizde taksîm eyledik lâkin Süleyman Beşe hissesi ziyâde bahâ itmekle gabn-ı fahiş vardır cânib-i şer'den mahalline varılıb müşâhede olunmak matlubumdır didikde cânib-i şer'den Kara Hasan Feyzullah Efendi irsâl olunub (olunub) ol-dahi Mehmed ile münâzaun-fih olan menzile varıb her birinin hissesi muayene eylediğinde taksîmleri istikâmet üzere olub gabn yokdır deyü takrîr eylediklerinden sonra merkûm es-Seyyid İsrâil karındaşımın hissesi bana viresin on beş guruş üstüne virim deyüb merkûm Süleyman Beşe dahi (s.228) râzı olub tarafeyn rızâsıyla havlı ve ahur ve kış evi ve tahtı ve kenîf merkûm es-Seyyid İsrail'in olub sofa ve kış evi tahtanî fevkanî oda merkûm Süleyman Beşe'nin olub on beş guruş dahi merkûm es-Seyyid İsrâil'in merkûm Süleyman Beşe'ye deyni olub vech-i muharrer üzere bizler sulh oldukdan sonra nâib-i mürsel mahallinde tahrîr ve gelüb şer'-i şerîfe inhâ itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazani'l-mübârek li-sene ihdâ ve tis'ın ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Molla Mustafa, Hasan Beşe bin Ahmed, Mustafa Beşe Karakaş, Seyyid Mustafa Hakim, el-Hâc Mehmed Kürd Ali, Seyyid Osman Nizameddin

**s.228/b.1:**

Harput sâkinlerinden Hüseyin bin İbrahim nâm Şâbb meclis-i şer'de işbu hâfizü'l-vesîka Ebubekir Çelebi ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesne muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûra tâbi' Kesrik nâm karyede vâki' olub Bağçecik değirmeni dimekle ma'rûf mezkûr değirmenin dört rub'da iki rub' mülk-i sarîhim olmağıyla bir rûb' yarımın bey' bât ile bir kelâmullâh ve bir kara kılıc ve elli 'aded esedi guruşa merkûm Bekir Çelebi'ye bey' ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra zikr olan kelâmullâhı ve kılıcı ve elli 'aded esedi guruş merkûm Bekir Çelebi yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ'de'l-yevm zikr olan değirmenin dört sehmdede bir buçuk sehmi merkûm Ebubekir Çelebi'nin mülk-i müşterâsıdır didikde gibbe't-tasdîkiş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazani'l-mübârek li-sene ihdâ ve tis'ın ve elf.



### Şühûdü'l-hâl

Ali Çelebi ibn-i Veli Ağa, Mahmud Bey ibn-i Rıdvan Ağa, Mehmed Bey Küçük Köse, Seyyid Mehmed Semerci, İbnehu Monla Osman, Seyyid İbrahim Obâzâde, Ehuhu Seyyid Mehmed, Mustafa Beşe Etmekci

#### s.228/b.2:

Medine-i Harput sâkinlerinden el-Hâc Süleyman bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu bâis-i hâze'l-kitâb Mehmed Çelebi ibn-i Zekeriya Efendi nâm kimesne ihzâr ve mahzarında üzerlerine iddiâ' ve dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb didiki târih-i kitâbdan bugün mukaddem hazine-i hümâyumda işbu merkûm Mehmed Çelebi Ali Ağazâde Bektaş Bey ile penbe iken penbelerinde nizâ' olub ikisinin mâ-beynini faslı murad eyledikde işbu merkûm Mehmed Çelebi Bektaş Bey'in üzerine seyl-i seyf vürût def' murad eylediğimde seyf ile sol elimin baş parmağına darb ve mecrûh eylemişdir nazâr olunub keşf ve tahrîr olundukdan sonra su'âl olunub takrîri tahrîr olunması iltimâs iderim didikde nazâr olundukda fi'l-hakika sol elinde baş parmağı seyf ile mecrûh olduğunu müşâhede olundukdan sonra merkûm Mehmed Çelebi su'âl olundukda kılıc ile darb ve mecrûh eylediğini münkir olacak müdde'i-i mezbûr el-Hâc Süleyman'dan iddiasına mutâbık beyyine taleb olundukda udûl-ı ricâlden es-Seyyid Osman Bey ibn-i Süleyman ve Osman bin Ömer nâman kimesneler li-ecli'ş-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olub şöyle ki edâ-i şahâdet eylediler ki fi'l-hakika işbu merkûm Mehmed Çelebi ibn-i Zekeriya karye-i Hoğı'da Ali Ağazâde Bektaş Bey ile yine Kesrik'de beynlerinde nizâ' oldukda mezkûr Bektaş Bey'in elinde değnek ile işbu mezbûr Mehmed Çelebi'nin destine darb eylediği ol-dahi merkûm Bektaş Bey'in üzerine seyl-i seyf olub işbu mezbûr el-Hâc Süleyman fasl iderken def'î merkûm Mehmed Çelebi mezbûr Süleyman Bey'in sol elinde baş parmağına darb idüb mecrûh eylemişdir bizler bu husûsa bu vech üzere şahidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'îye eyledüklerinde şahâdetleri ba'de't-tasdîk ve't-tezkîye hîn-i kabulde mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i şehr-i Ramazan li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Molla Mustafa el-Müezzin, Hüseyin Beşe Çavuş, İbrahim Hakim, Hüseyin Dellâl ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.228/b.3:**

Medine-i Harput sâkinlerinden bâisü'l-vesîka Ahmed Çelebi ibn-i Zekeriya Efendi nâm kimesne meclis-i şer' de Hasan bin İbrahim mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb karındaşım Mehmed Çelebi karye-i Hoğı'nın penbe mahsulün iltizâm itmekle marâba'alarımızın penbe mahsulün kat' Ali Ağazâde Bektaş Bey kılıç ile üzerimize gelüb kılıc ile sağ kaşımı darb idüb çuhamı kesmeğın kılıc kayub sol elimin ayası mecrûh idüb beni katl eylemek sadedinde olmuşdur su'âl olunub icrâ-yı olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Hasan'ı fi'l-vâki' darb idüb ancak çuhasını kesmişimdir eline mecrûh eylemedim deyü be-tav'a mukırr olmağın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâsıt-ı Ramazan li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Mustafa Çelebi (silik), Hüseyin Beşe Çavuş ve gayrihim.

**s.229/b.1:**

Cenâb-ı emmâr-meâb Palu hâkimi Yansur Bey dâme ulvehu şer'at-meâb Harpurt (kadısı) zîde fazlûhu ve izzet bî-medâr Harpurt emîni zîde kadrûhu ve Harpurt Alaybeyi ve aşîreti mezbûre Kethüdâları ve iş erlerisiz olunur ki bundan akdem Göçer Ulus taifesinden olub Cihanbeyli aşîreti ve Badılı aşîretiyle Pertek Kazâsı sevinesine vardıklarında ubûr itmeden ile azîm gavgaları oldukda Cihanbeyli aşîretinden adam katl olunub Badılı'dan dört adam kâtlı ve yetmiş adam mecrûh olub şer'le görülmesi için buyruldı vardıkda mezbûrlar firâr idüb yaylağa gitmekle hâlâ avdet olunmağıyla buyruldı tahrîr olunub ağalarımızdan kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân zîde kadrûhu ta'yîn ve irsâl olunmuşdur vardıkda gerektir ki aşîret-i mezbûrlardan bu fezâd iden mezbûrları bî-vech-i kân ele getürüb mübâşir-i merkûm koşub ihzâr eyleyesiz ki da'vâları şer'le divân-ı Amid'e huzurumuzda görülüb haklarında lâzım gelen hakk oluna deyü buyuruldı. Fî 26 Ş sene 1091.

**s.229/b.2:**

Cenâb-ı emmâr-meâb Palu hâkimi ve şer'at-meâb Harpurt kâmini ve Alaybeyisi zîde kadrûhu Malatya'nın Sultan hasında sâkin Ramazan bin Hasan nâm kimesneyi divân-ı Amid'e arz-ı hâl idüb Cihanbeyli taifesinden Şah kulu Osman ve Mehmed ve Yusuf ve karındaşı Hindi ve 'ammizâdesi Şedid nâm kimesneler tevâbi'leriyle ve varıb

âlât-ı harb ile evlerin basub yirmi öküz ve beş yüz koyun ve cümle esvâbların ve avretlerin Kömüş imâretlerinde alub ziyâde te‘addî eylemek ile hâlâ mezbûrlar bizlerin toprağına varıb sâkin olmalarıyla ele getürüb ihzâr ittürilmek babında buyuruldı tahrîr olunub ağalarımızdan kıdvetü’l-emâsil ve’l-akrân Ali Ağa zîde kadrühu ta’yîn ve irsâl olunmuşdır vardukda gerekir ise bunları iden mezbûrları bî-vech-i kân ele getürüb mübâşir-i merkûm koşub ihzâr eyleyesiz ki huzurumuzda görüle diye buyuruldı. Fî 26 Ş sene 1091.

Gurre-i \_\_\_\_\_

Şehr-i Ramazanü’l-mübarek fî yevmi’l-erbaâ‘

Nişan-ı şerîfi âlî-şân hükmi oldur ki

**s.229/b.3:**

Harput Kazâsında vâki‘ merhûm Peykerici Ahmed evkâfının ve vâzife-i muayenesi ile evlâdiyed meşrûtiyet üzere müteveli ve zâviyedârlığı bundan akdem Şeyhü’l-İslam işâretiyle tevcîh olunub üzerinde iken elinde olan berât-ı zâyi‘ eylemekle mahallinde âlî-şânım virilmek bâbında inâyet rica itmeğın zâyi‘den berât-ı şerîfim virilmek fermânım olunmağın işbu Darende-i tevkî‘ refî‘ü’ş-şân-ı hâkânî kıdvetü’l-ulemâ-i muhâkkikin umdetü’l-füzela-i’l-mudâkkikin Mevlânâ Hasan zîde ilmîhu hakkında mezîd-i inâyet-i padişâhanım zuhûre getürüb ve ilmü’l-ulemâ-i’l-müteccirin evdâdü’l-füzelâ-i’l-müteverrin bi’l-fasl Şeyhü’l-İslam olan Mevlânâ Ali Edemallâhu teâla fesailühu işâretiyle rûûs-ı hümâyunum sureti mücebince bin seksen sekiz Recebü’l-müreccebinin on üçüncü gününde zâyi‘den bu berât-ı hümâyun-ı izzet-i mahrûnı virdüm ve buyurdum ki Mevlânâ-yı mûmâ-ileyh Hasan zîde ilmîhu varıb zikr olunan zâviyedârın evlâdından olmağıyla evlâdiyet ve meşrûtiyet üzere müteveli ve zâviyedârı olub hidmet-i lâzimesin mer‘î ve müeddi kıldıktan sonra bundan evvel zâviye-i mezkûreye müteveli ve zâviyedâr olub vâzife-i muayenesine minvâl üzere mutasarrıf ola gelmişler ise el-mezkûr dahi evvel ola şöyle ki minvâl üzere vakf-ı mezbûre (s.230) dahi mutasarrıf ola şöyle (silik) şerîfe i‘timâd virülsün. Tahrîren el-yevmi’l-ihda aşer min şehr-i Recebü’l-mürecceb fî mâhî’l-mezbûr.

Konstantiniyye el-mahrûse

**s.230/b.1:**

Kesrik nâm karye sâkinlerinden Kenü veled-i Dibek zimmî meclis-i şer‘de hâfizü’l-vesîka İbrahim Çelebi ibn-i Yusuf muvâcehesinde ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb karye-i mezbûre toprağında vâki‘ bir tarafı Karaca oğlı tarlası ve bir tarafı İğiki nâm zimmîye tarlası ve bir tarafı Abdâl Bey tarlası ve bir tarafı merkûm İbrahim Çelebi tarlasıyla mahdûd bir kıt‘a çorak tarlanın hakk-ı tasarrifini izn-i sâhibü’l-arz ile cevânib-i erbaasından olan eşcâr-ı müsmiresiyle ve haftada bir gün yevmi’s-sebt hakk-ı sâkî ile bundan akdem babam mürd mesfûr Dibek tefvîz-i kat‘ ile yirmi bir buçuk guruşa İbrahim Çelebi’ye tefevvüz ve ferâğ eyleyüb meblağ-ı merkûmdan üç guruş alub bâki on sekiz buçuk guruşu merkûm İbrahim Çelebi yedinden hâlâ tamâmen ahz u kabz eyleyüb sâlifü’z-zikr tarla müfevvîz-i mahzıdır sâhibü’l-arz temessik mûcebine savb-ı şer‘den dahi hüccet-i şer‘iye virilmesün didikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ’il-i Ramazani’l-mübârek li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

**Şühûdü’l-hâl**

Ömer Beşe ibn-i İlyas, İsmail Beşe ibn-i Ali, el-Hâc Mehmed Hoşlızâde, Avas bin Hüsrev, Dilaver bin Abdullah ve gayrihim.

**s.230/b.2:**

Medine-i Harput’a tâbi‘ Herdi aşîretinden Mustafa bin Hasan nâm kimesne meclis-i şer‘de Medine-i mezbûra tâbi‘ Hoh nâm karye sâkinlerinden hâfizü’l-vesîka Ali bin Osman ve Süleyman bin Mansur ve Selim bin Muharrem ve Battal bin Osman nâm kimesneler muvâcehelerinde tav‘an ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb merkûmeden târih-i kitâbdan beş sene mukaddem sol gözüm darb ve ihrâc eylemişlerdir deyü bundan akdem dâ‘vâ sadedinde olduğumda ikrâhen bizi sulh eylemişler idi lâkin ikrâhen sulh-ı sahîh olmadığına binâen icrâ-yı hakk olunmak babında tarâf-ı saltânat-ı âlîyeden yedime fermân-ı cihân-mutâ‘ buyurulmağıyla hâlâ vâli-i vilâyet-i saâdetli ve devletli Mahmud Paşa yesserallahü bi’l-hayr mâ-yeşâ hazretlerinin taraf-ı ref‘lerinden buyuruldu-i şerîf ile işbu hâzır-ı bi’l-meclis Mustafa Ağa’yı mübâşir olub geldiğimizde beynimizde muslîmîn-ı muslihîn tavâssut idüb bir mazmûn-ı hidmet-i şerîfe seyyüdü’l-enâmü’s-sulh seyyidü’l-ahkâm dâ‘vâ merkûmdan ferâgat eylemek için kırk ‘aded esedi guruşu ve bir kılıcı ve bir kaftan ve bir sarıka beynimizi inşâ-i akd-i sulh eylediklerinde ben dahi hüsn-ü rızâm ile sulh-ı merkûmı kabûl idüb bedel-i sulh olan mârrü’z-zikr kırk

‘aded esedi guruşı ve kılıcı ve kaftanı ve sarukı merkûmun Ali ve Süleyman ve Selim ve Battal yedlerinden tamâmen ahz u kabz idüb husûs-ı merkûm müteallik merkûmlarda vechen mine’l-vücûh ve sebeben mine’l-esbâb dâ’vâ ve nizâ’ım kalmadı zimmetlerine ibrâ-yı ‘âmm ve kat’-ı nizâ’ ile ibrâ ve iskât eyledim didikde gibbe’t-tasdîk mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ’il-i Ramazani’l-mübârek li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Ali Çavuş Paşâm, Munzır Bey bin Miralay, es-Seyyid Mevlüd Süyük Yolan, Ömer Çelebi ibn-i Osman, Ahmed Beşe Kinediriçli, Deli Mehmed Helezürli ve gayrihim.

Kazâba-i Harput’da Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Tomcan veled-i Dibek

Gûrre-i \_\_\_\_\_

Şa‘bânü’l-muazzam min yevmi’s-selâse li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### **s.231/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i es-Seyyid Himmet nâm kimesne şer‘-i şerîf lâzımü’t-teşrîfde işbu sâhibü’l- hâze’l-kitâb fahrü’l-akrân Mehmed Ağa ibn-i Hasan Ağa nâm kimesne muvâcehesinde bi’t-tav‘i’s-sâf ikrâr ve i’tirâf idüb Medine-i mezbûre muzâfâtından Sürsüri nâm karyede vâki‘ olub inde’l-cîrân ve ilm-i şer‘î ile beynimizde muayyen bezirhane’nin on iki sehmdede iki sehmi merkûm Mehmed Ağa’nın ve dört sehmi benim ve altı sehmi anamın nâm Zimmet’in olmağıyla zikr olan dört sehmi hissemi alât-ı esbâbın ile tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey‘-i kat’ ile on iki ‘aded esedi guruşa merkûm Mehmed Ağa’ya bey‘ ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm on iki ‘aded esedi guruşı yedinden tamâmen ahz u kabz eyledim bâ‘de’l-yevm zikr olan bezirhânedede kat‘â alâkam kalmadı nisfi Mehmed Ağa’nın ve nisf-ı âheri mestûr anasının Zimmet’inin mülkleridir keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Recebü’l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi Monla Hacı, Monla Mustafa el-Müezzin, es-Seyyid Monla Ebubekir Dadayicli, Hızır Beşe ibn-i Maksud, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed ve gayrihim mine'l-huzzâr.

#### s.231/b.2:

Bi'l-fi'l vâli-i Diyarbekir olan devletli ve saâdetli Mahmud Paşa yesserallâhü bi'l-hayr mâ-yeşâ hazretlerinin tarâf-ı ref'lerinden buyuruldu-i şerîfleriyle husûs-ı âtî'l-beyânı teftîş için ta'yîn buyurulan fahrü'l-akrân el-Hâc Mehmed Ağa Medine-i Harput'a tâbi' Ahur nâm karyede zimmîyun taîfesinden Badesar Keşiş veled-i Boğık ve Herid veled-i Haçuk ve Sarkis veled-i Muradik vesâ'îrleri meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr ve mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan on sekiz gün mukaddem mesfûr Badesar Keşiş'in oğlu Evanes dahi bilâ-mecrûh maktûl bulunmuşdır deyü divân-ı Amid'e i'lâm olunmağıyla ol-ecilden teftîşi için ta'yîn olduğım hasebiyle su'âl olunub takrîrleri tahrîr ve resm-i öşirlerini tâleb iderim didikde gıbbe's-su'âl mesfûr Badesar Keşiş târih-i merkûmede oğlum mesfûr Evanes esvâbın çıkarub Murad suyunda yıkanur iken kazâullâh suya gark olub asla eseri zuhûr itmedi didikden sonra mesfûrun zimmîler dahi vech-i meşrûh üzere cevâb idüb husûs-ı merkûm minvâl-i muharrer üzere olduğımı müşâhede eylemiş bî-fârz Müslümanlar vardır su'âl olunsun didiklerinde udûl-ı müslimînden olub Ağçekend imamı Monla Mehmed bin Monla Ahmed ve Hızır bin Abdünnebi nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub eserü'l-istişhâd fi'l-hakika târih-i merkûmda beyne's-selâtinde mesfûr Badesar Keşik'in oğlu Evanes garban Murad suyunda yıkanurken suya batup gark oldu bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz ve şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'îye eylediklerinde bâ'de't-teklîf mesmû'a olub mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâlis min şehri-i Şa'bânü'l-muazzam li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi Monla Hacı, Fahrü'l-akrân el-Hâc Ebubekir Ağa Karamanzâde, Mehmed Çelebi el-İmam, Ali Çavuş Türkmanzâde, Ebubekir Ağa Mezarıcı, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed

**s.231/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Esediyye Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan İbrahim el-Hâc Hasan bin Hasan nâm kimesnenin eytâmına savb-ı şer'eden mensûb vasîleri olan vâlideleri Fatma bint-i Halil nâm kimesne tarafından husûs-ı âtî'd-dâ'vâya nehc-i şer'î üzere vekîl olan es-Seyyid Mustafa bin Monla Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-kitâb Osman Beşe ibn-i (boşluk) nâm kimesne mahzarında bi't-tav' dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mezbûr Osman Beşe müvekkilem mersûme Fatma'da bilâ-sebeeb elli 'aded esedi gurusı ahz eylemiş taleb iderim su'âl olunub bâ'de't-tebeyyünü'l-hâl icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr el-Hâc Hasan'dan altmış beş esedi gurusım vardır on beş gurusı kemâl-i sıhhâtinde kendüden ahz eyledim ve elli gurusımı dahi terekesinden mersûme Fatma bana edâ eyledi didikde vekîl-i mezbûr es-Seyyid Mustafa vech-i meşrûh üzere müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Hasan'ın merkûm Osman Beşe'ye deyni olduğu ma'lûmumuz değildir deyüb merkûm Osman Beşe de cevâbında mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden es-Seyyid Ali bin ve es-Seyyid Mahmud ve es-Seyyid Mehmed bin Monla Ali nâm kimesneler li-ecli's-şahâde meclis-i şer'e hâzıran olub istişhâd olundukda fi'l-hakika müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Hasan'ın merkûm el-Hâc Osman Beşe'ye (s.232) altmış beş gurusı deyni olub on beş gurusımı kemâl-i sıhhâtinde edâ eyleyüb elli gurusı zimmetinde kalmış idi bu husûsa bu vech üzere şahidlerüz ve şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olundukdan sonra taraf-ı şer'iden bir tarîk ile müteveffâ-yı mezbûr el-Hâc Hasan'ın zeâmetin ibrâ eylediğine mezbûr Osman Beşe'ye semen teklîf olundukda ol-dahi alâ vakfi'l-mesûl halef-i billâh itmeğin bî-vech-i münâzaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i şehr-i Şa'bân li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Monla Mustafa el-Müezzın bî-Cami'-i Meydan, Osman Beşe Etmekçi, Mehmed Çelebi Babuşcı, Bayram el-Muhzır, İbrahim el-Muhzır, Boyacı Cafer Beşe ve gayrihim mine'l-huzzâr.





mesfûr Körkik zimmîye bey' ve teslim eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra semen-i mezkûr yirmi esedi guruşı mesfûr Körkik zimmî yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim b 'de'l-yevm zikr olan evler ve havlı mesfûr Körkik zimmî'nin mülk-i müşterâsıdır keyfe m -yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde mukırr-ı mesfûr  gob zimmî'nin ikrâr-ı meşr hunı el-mukırr-ı leh 'l-mesfûr Körkik zimmî dahi bi'l-muvâcehe tasdik ve kabûl itmeğin m -vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren ev 'il-i şehr-i şa'b n 'l-muazzam li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### **şühûdü'l-hâl**

Monla Mustafa el-Müezzin, Osman  elebi ibn-i Hasan Efendi, Muhzır Cuma bin Habib,  brahim el-Muhzır, Bayram el-Muhzır, Nikegos zimmî melik-i hass ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.232/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Rıdvan bin  mer Efendi nâm kimesnenin verâseti sulb  oğlı Ebubekir Beşe'ye ve sulbîyye kızı Zeliha'ya ve zevc  metrûkesi Saliha bint-i  brahim n m hâtûn münhasıra olduğı zâhir olub tashîh meselesi yirmi dört sehmden müstakîm olmağıyla on dört sehmi Ebubekir Beşe'ye ve yedi sehmi mersûm Zeliha hâtûn ve  c sehmi mersûm Saliha'ya Âyid olmasun mezbûr Ebubekir Beşe tarafından akd-i  t 'l-bey' ve hîbe ve teslimine vekîl olub Ebubekir bin Abdullah ve es-Seyyid Mustafa  elebi ibn-i Seyyid Yusuf n m kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı h ced (s.233) mahzarında sâbitü'l-vekâle olan Seyyid el-Hâc Ahmed ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesne vekâleten meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde işbu hâfizü'l-vesîka mersûm Saliha hâtûn tarafından Musli Beşe ibn-i Mustafa ve Sefer bin Osman n m kimesneler şahâdetleriyle husûs-ı  t 'l-beyânı tasdik  vekîl olan  sma l bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb müteveffân-ı mezbûr Rıdvan'dan m ntak l olub mahalle-i mezbûrede vâki' ma'lûmetü'l-hudûd evlerde ve Ortak Nâhiyesi'nde vâki' yine ma'lûmetü'l-hudûd evlerde ve bağ ve bağce beynimizde muayyen tecemm l th nede müvekkilim mezbûr Ebubekir Beşe'ye vech-i meşrûh üzere Âyid olan yirmi dört sehmden on dört sehmi bey'-i b t-ı sahîh ile vekâletim hasebiyle otuz  c  aded esedi guruşa mersûm Saliha Hâtûn'a bey' ve teslim idüb semen-i mezkûr otuz  c  aded esedi guruşı mersûm Saliha Hâtûn'a hîbe-i sahîh ile hîbe ve teslim eylediğimde ol-dahi

meclis-i hîbete ittihâb-ı kabz eyledi bâ'de'l-yevm zikr olan evlerde ve bağ ve bağçede ve tecemmülâthânedede müvekkilim mezbûr Ebubekir Beşe münkir medhali kalmadı didikde gıbbe't-tasdîki's-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Recebû'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Musa Efendi bin Osman Efendi, es-Seyyid Mustafa Çelebi ibn-i Seyyid Himmet, Mahmud Efendi Ebu Tahirli, İsmail Çelebi bin Mehmed Efendi, Osman Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Monla Mustafa el-Müezzın ve gayrihim.

### **s.233/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Rıdvan bin Abdullah nâm kimesnenin verâseti sulbî oğlı Ebubekir ve sulbîyye kızı Zeliha nâm hâtûn vech-i metrûkesi Saliha bint-i İbrahim nâm hâtûn münhasıra olub ve tashih meselesi yirmi dört sehmede müstakîm olmağıyla on dört sehmi mezbûr Ebubekir Beşe'nin ve yedi sehmi mersûme Zeliha'nın üç sehmi mersûme Saliha'nın olduğına muhakkık olduklarından sonra mersûme Saliha tarafından husûs-ı âtî'l-beyânı tescîle vekîl olub mersûmeden ârifân olan Musli Beşe ibn-i Mustafa ve Sefer bin Osman nâm kimesneler şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan İsmail bin Mehmed nâm kimesne meclis-i şer'î şerîf lâzımü't-teşrîfden mersûme Saliha hâtunun sadrîyye kızı Zeliha tarafından âtî'z-zikr bî-mâ hüve'n-nehc-i şer'î tasdîke vekîl ve kendi tarafından asil olan zevcî İbrahim bin Ömer nâm muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb müteveffâ-yı mezbûr Rıdvan'dan müntakil olub mahalle-i mezbûrede vâki' inde'l-cîrân ma'lûmetü'l-hudûd evlerde ve Ortak Nâhiyesi'nde vâki' ma'lûmetü'l-hudûd bağ ve bağçede ve beynimizde muayyen tecemmülâthânedede vech-i meşrûh üzere mezbûr Ebubekir Beşe'nin ve mersûme Zeliha'nın ve müvekkilem mersûme Saliha'nın hisseleri olub lâkin mezbûr Ebubekir Beşe'nin zikr olan on dört hissesini bundan akdem müvekkilem mersûme Saliha iştirâ idüb cem'an on yedi hissesi olmağıyla zikr olan evlerde ve bağ ve bağçede ve tecemmülâthânedede beş hissesini bey'î kat' ile yirmi beş esedi guruşa kızı mersûme Zeliha'ya bey' idüb ve on iki hissesi dahi mezbûr İbrahim bey'î kat' ile yirmi beş kıt'a esedi guruşu müvekkilem mersûmeye bey' eylediğinden sonra cem'an otuz üç kıt'a esedi guruşu müvekkilim mezbûre bi't-tamâm ahz u kabz idüb zikr olan evlerde ve

bağda ve bağçede ve tecemmülâthânedede müvekkilemin medhali kalmadı nısfı mersûme Zeliha'nın ve nısf-ı âheri mezbûr İbrahim'in mülk-i sarfihidir keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gıbbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Recebül-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Musa Efendi el-Hatib, es-Seyyid Mustafa bin Himmet, İsmail Çelebi ibn-i Mehmed Efendi, Osman Çelebi ibn-i Hasan Efendi, Molla Mustafa el-Müezzin ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.234/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden Ömer Beşe bin İlyas nâm kimesne meclis-i şer' de işbu hâfizü'l-vesîka Hadice hâtûn ibnetehu Ebubekir tarafından husûs-ı âtî'z-zikre bî-mâ hüve'n-nehc-i şer'î vekîl olan es-Seyyid Mustafa ibn-i Monla Süleyman nâm kimesne muvâcehesinde dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Şani oğlu Mehmed menzili ve bir tarafı Maksud menzili ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olan evler 'ammizâdem müteveffâ Cafer'in mülki olup bana müntakil iken mersûm Hadice zevce-i şer'î tasarrıf ider su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl vekîl-i mezbûran es-Seyyid Mustafa fi'l-vâki' zikr olan evler müteveffâ Cafer'in olup lâkin mezbûr Cafer kemâl-i sihhâtinde zevcesi Mihriban Hâtûn'a mehr-i mukabelesinde def' ve teslîm idüb mersûm Mihriban on seneden mütecâviz zevcî mezbûr Cafer muvâcehesinde tasarrıf eylediğinden sonra Mihriban dahi hîbe-i sahîh ile müvekkilem mersûmeye hîbe ve temlîk itmekle on seneden mütecâviz müvekkilem dahi mülki üzere mutasarrıfdır deyü def' ile mukabele eyleyüb müdde'i-i mezbûr Ömer Beşe'den vech-i muharrer üzere mersûm Mihriban mehri için def' olunub ba'dehû mersûm Hadice'ye hîbe olduğunu münkir olunmak vekîl-i mezbûr es-Seyyid Mustafa def'-i merkûmını mübeyyine beyyine taleb oldukda müslimînden Receb bin Bektaş ve es-Seyyid Mahmud bin Monla Ali nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde hâzırân olup istişhâd olundukda fi'l-hakika zikr olan evleri mezbûr Cafer zevcesi Mihriban mehr-i mukabelesinde virüb ol-dahi mezbûre Hadice'ye hîbe eyledi bizler bu husûsa şahidüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olup bî-vech-i münâziaadan men'e tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâ'il-i Recebül-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Piri Ağa ibn-i Ahmed, Bektaş ibn-i Hüseyin Bey, Mahmud Bey ibn-i Munzur Bey, Monla Mustafa el-Müezzîn ve gayrihim.

#### s.234/b.2:

Medine-i Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden bâisü'l-vesîka Ömer Beşe ibn-i Safer nâm kimesne meclis-i şer' de Abdülkadir ibn-i Mehmed nâm Şâbb muvâcehesinde dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb yirmi tob beyaz Musul bezi kıymetinden mezbûrun babası Mehmed zimmetinde altmış esedi gurus için hakkım olmağıyla kemâl-i sıhhâtinde bir buçuk gurus kıymetli bir kavak virüb lâkin zimmetinde elli sekiz buçuk gurus hakkım var iken fevt olmağıyla tereke-i vâfiyesinden edâ olunmağın taleb iderim su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gibbe's-su'âl mezbûr Abdülkadir vech-i meşrûh üzere babamın deyni olduğı ma'lûmum değildir deyü inkâr idüb müdde'i-i mezbûr Ömer Beşe'den dâ'vâsına mutâbık beyyine taleb olundukda müslimînden Ebubekir Beşe ibn-i Ahmed ve Osman ibn-i Ozan Ali nâm kimesneler li-ecli's-şahâde hâzırân-ı bi'l-meclis olub münkir-i mezbûr muvâcehesinde istişhâd olundukda fi'l-vâki' merkûm Abdülkadir'in babası mezbûr Mehmed bizim huzûrumuzda yirmi tob beyaz Musul bezi kıymetinden mezbûr Ömer Beşe'ye vâcibü'l-edâ altmış 'aded esedi gurus deyni olduğini mukırr ve mu'terif olmuştur bizler bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer' iye eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a oldukdan sonra taraf-ı şer'îden bir tarîk ile mezbûr Mehmed'in zimmetini ibrâ eylediğine merkûm Ömer Beşe'ye bi't-taleb yemîn teklif olundukda ol-dahi 'alâ vakfî'l-mesûl halef-i billâhi'l-alâ el-gafûr itmeğın tereke-i vâfiyesinden edâya tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi't-tâsi min şehr-i Şa'bânü'l-muazzam li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Molla Mustafa el-Müezzîn, Piri Ağa ibn-i Ahmed, Sunullah Çelebi, Ebubekir Börekcizâde, İbrahim el-Muhzır

**s.234/b.3:**

Medine-i Harput Kazâsına tâbi‘ Kürdimlik nâm karye sâkinlerinden İsmail Beşe bin Ali nâm kimesne meclis-i şer‘-i şerîf lâzımü’t-teşrîfde kendi tarafından asâlaten ve li-ebeveyn kız karındaşları Gülistan ve Hatun ve Hadice ve Sultan nâmun kimesneler taraflarından Kanber bin Hüseyin ve Yusuf bin Şerif nâman kimesneler şahâdetleriyle vekâleten işbu hâfız-ı-hâze’l-kitâb İsmihan bint-i Monla İsmail nâm hâtûn tarafından bî-mâ hüve’n-nehc-i şer‘î husûs-ı âfî’l-beyânı tescîle ve tasdîke vekîl olan zevcî Ahmed Efendi bin Abdûlbaki nâm kimesne muvâcehesinde bi’l-vesâye ve bi’l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm eylediği kazâ-i mezbûra tâbi‘ Adedi nâm mevzi‘de vâki‘ bir tarafı vekîl-i merkûm Ahmed Efendi bağına ve bir tarafı Cercis bağına ve bir tarafı çayır ve bir tarafı âher cebele müntehî bu hudûd ile mahdûd mümtâz olan mülk-i mevrûse teğek bağımızı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle (s.235) ve mâ-fihân tevâbi‘ ve levâhık cevânib-i erbaasından bir zirâ‘ yerinden mâ‘adâ işbu merkûm Ahmed Efendi’nin müvekkilesi mezbûre İsmihan Hâtûn’a bey‘-i bât-ı kat‘î ile nakd-i rayic fi’l-vakt-ı kazîy kırk kıt‘a esedi guraşa bey‘ idüb her birlerimiz semen-i mezbûrî ‘alâ kaderi’l-hakk ahz u kabz eylediklerimizden sonra teslîm-i meb‘ hudûd eyledik bâ‘de’l-yevm sâlifü’z-zıkr bağ işbu merkûm İsmihan hâtûnun şırâ-yı bâtıyla mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun deyü bi’l-asâle bi’l-vekâle mukırr ve mu‘terif olunmak mukırr-ı mezbûrun vech-i meşrûh üzere cârî olan ikrârını vekîl-i merkûm Ahmed Efendi dahi bi’l-vekâle tasdîk ve kabûl idicek hüccet-i bey‘e virdüm cezm birle mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Hurrîre fi yevmi’r-râbi‘ aşer min şehr-i Şa‘bânü’l-muazzam li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

**Şühûdü’l-hâl**

Osman Çelebi ibn-i Hasan Efendi, es-Seyyid el-Hâc Ahmed Çelebi Sağmanlı, Ahmed Çelebi Tasalızâde, Ehuhu Mehmed Çelebi ve Hasan Çelebi, Abdâl Bey bin Murad Bey sâkin-i karye-i Kesrik, Ebubekir Kethüdâ-yı şehr, Muhzırlar ve gayrihim. (ve gayrihim)

**s.235/b.1:**

Medine-i Harput Kazâsına tâbi‘ an-asıl Ribat nâm karye sâkinlerinden olub hâlâ Endek mezreaası sâkinlerinden Murad ve Evak veled-i Merkos ve Kışla mezreaası sâkinlerinden Yosefik veled-i Kender ve İğob veled-i Hokas nâmun zimmîler meclis-i

şer‘-i şerîfde işbu bâisanü’l-kitâb Medine-i mezbûra tâbi‘ Aşâir-i Herdi aşîretinden Mesti Cemââtinden Bali bin İsmail ve Hasan bin Ali nâman kimesneler ihzâr ve mahzarlarında üzerlerine her biri alâ-hide dâ‘vâ ve takrîr-i kelâm idüb didiler ki mezbûr Ribat toprağında iki kıt‘a babalarımızdan intikal iden mülk-i kömlerimizi bizler âher karyeye intikal eylediğimizde işbu hâzır- bi’l-meclis olan Süleyman Bey’e ve gaib-i ani’l-meclis olan İlyas Bey ve Hacı Yusuf ve Tülek Mehmed nâmun kimesnelere izn-i sâhibü’l-arz ile tefvîz ve ferâgat eylediklerimizde işbu mezbûran tefvîz-i ferâgat eylemelerimize mâni‘ olub müfevvizün-leh olan mezbûrun Süleyman Bey ve İlyas ve Hacı Yusuf ve Tülek Mehmed’i tasarrıflarından mâni‘ iderler su‘âl olunub takrîrleri tahrîr ve icrâ-yı şer‘-i şerîf olunması iltimâs iderüz didiklerinde mezbûran Bali’den ve Hasan’dan su‘âl olundukda cevâblarında mezbûrun zimmîlerin zikr eyledikleri iki bâb köm fi’l-hakika babalarından kendülerine intikal eylemişlerdir bizim bir vechle alâka ve medhalimiz yoktur ancak cevâbında olan hırâset ve hırâsete kabl olan arazi mezbûrun zimmîlerin babalarından iştirâ eylemişüzdür mezbûrların kömlerine müdâhalemiz yoktur didiklerinden ol ki vâki‘î hâldir ketb ve terkîm olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Şa‘bânü’l-muazzam li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### **Şühûdü’l-hâl**

Mehmedcan Ağa ez-Zâim, Ehuhu Ali Ağa, Mehmed Çelebi bin Süleyman Efendi, Mehmed Çelebi ibn-i Hacı Osman, Bekir Çelebi bin Osman Çavuş

### **s.235/b.2:**

Harput mahallâtından Hacı Mahallesi sâkinlerinden Mustafa Beşe bin Abdullah nâm kimesne meclis-i şer‘ide hâfizü’l-vesîka Hacı Ali bin Ahmed muvâcehesinde ikrâr idüb Pekinik nâm karyede vâki‘ bi tarafı el-Hâc Bali ve bir tarafı Ramazan oğlu ve bir tarafı Sofî İbrahim ve bir tarafı Ali bu hudûd ile mahdûd olan mülk üzüm bağımı cevânib-i erbaasından bir ziraînden mâ‘adâsını mezbûr el-Hâc Ali’ye yetmiş guruş ile bir kılıca bey‘-i bāt-ıyla bey‘ idüb kabz-ı semen ve teslîm-i mebî‘ eyledim bâ‘de’l-yevm mezbûrun mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf olsun didikde gibbe’t-tasdîki’ş-şer‘î mâ-vak‘a bi’t-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Recebü’l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis‘în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed, el-Hâc Ali bin Hamza, es-Seyyid Mehmed bin Monla Ali, Musa Efendi, Monla Mustafa el-Müezzîn, Seyyid Mehmed bin Hacı, es-Seyyid Fazlı bin Ahmed, es-Seyyid Fazlı Pekinikli ve gayrihim mine'l-huzzâr.

#### s.236/b.1:

Medine-i Harput'a tâbi' Sün nâm karye sâkinlerinden es-Seyyid Mevlüd ibn-i es-Seyyid Hızır nâm kimesne mecrûhen meclis-i şer'e gelüb takrîr-i kelâm ve best-i merâm idüb târih-i kitâbdan bir gün mukaddem gice ile kendi tarlamda ekinimi hıfz için dururken karye-i mezbûreden Seyyid Ali bin Tacim ve karındaşı es-Seyyid Mehmed oğulları Selef ve Hasan ve Seyyid Ali oğulları Dursun ve kaim nâm kimesneler hevâlarına tâbi' üç nefer Kizirli ve üç nefer Şah Ali taifesinden alât-ı harb ile üzerime gelüb ekinlerimi gasb-ı murad eylediklerinde mezbûr Seyyid Ali kılıc ile yüzümün sol tarafına darb ve mecrûh eyledi ve mezbûr Selef dahi yine kılıc ile sol kolımı ve başımı kılıc ile darb ve mecrûh eyledi eser-i cerâhâtime nazâr ve keşf olunduktan sonra takrîrim tahrîr olunsun ki bu cerâhâtden fevt olursam kanlım mezbûrlardır bunlardan gayrı ehl-i karyede vesâ'ir kimesnelerde dâ'vâm yokdur didikde nazâr olunub fi'l-vâki' yüzümün sol tarafı ve sol kolı ve başı azîm mecrûh olduğu müşâhede ve muayene oluduktan sonra vech-i muharrer üzere takrîr-i zabt olunub mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis ve'l-aşer min şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed, Halil Beşe ibn-i Hüseyin, Maksud tâbi'î Ömer Ağa ve gayrihim mine'l-huzzâr.

#### s.236/b.2:

Esediyye Mahallesi sâkinlerinden Ebubekir Çelebi ibn-i Halil Ağa şer'-i şerîfde işbu hâfizü'l-vesîka el-Hâc İbrahim Beşe ibn-i Yusuf nâm kimesne muvâcehesinde tav'an ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Kaman İbrahim Beşe mülki ve bir tarafı Hoşlı oğulları mülki ve bir tarafı kendi bağçem ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bir bâb bezirhâne ve bir bâb dibekhâne harâbelerini ve havlısını taşra yola gelinceye dek bey'-i bât-ı sahîh ile yirmi iki kıt'a esedi guruşa merkûm el-Hâc İbrahim

Beşe'ye bey' ve teslîm idüb kabz-ı semen eyledim ve bundan mâ'adâ ve bir kazgan ve bir teşt ve iki güğüm ve bir kafes lekan ve bir ibrik ve bir küre desti ve iki türde sahan ve sekiz 'aded eşyalarımı dahi bey' kat'î ile otuz iki 'aded esedi guruşa yine merkûm el-Hâc İbrahim Beşe'ye bey' idüb kabz-ı semen eyledim bâ'de'l-yevm sâlifü'z-zikr bezirhân ve dibekhâne ve havlı ve mârrü'z-zikr eşyalar mülk-i müşterasıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren evâhir-i Şa'bânü'l-muazzam li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi Monla Hacı, Mehmed Çelebi ibn-i el-Hâc Osman, Mutaf İbrahim Beşe, Mutaf Veli, es-Seyyid Ebubekir Kobaşzâde, Sunullah Çelebi ibn-i Feyzullah, Ömer Çelebi Monla Mürid, Culha Süleyman ve gayrihim.

### **s.236/b.3:**

Harput mahallâtından Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Mildun veled-i Osab nâm zimmî meclis-i şer' de Mustafa bin Mahmud muvâcehesinde be-tav'a ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûre muzâfâtından Hüseyinik nâm karyede vâki' bir tarafı Norik zimmî bağı ve bir tarafı çay ve iki tarafı tarîk-i 'âmm ile mahdûd olub mülk-i müşterâm olan Teğek bağı mı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle tarafeynden icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh ile yirmi iki guruş ile bir siyah kınlı kılıca mezbûr Mustafa'ya bey' ve teslîm eylediğim de ol-dahi iştirâ ve tesellüm ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm ile sâlifü'z-zikr kılıcı mezbûr Mustafa yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim zikr olan bağda alâka ve medhalim kalmadı didikde mukarr-ı mesfûr Mildun zimmînin ikrâr-ı meşrûhını merkûm Mustafa dahi tasdîk itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren evâhir-i Şa'bân li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Süleyman Beşe ibn-i es-Seyyid Ahmed, Ömer Beşe ibn-i Çelebi, el-Hâc Hasan bin Mustafa, Eyüb Çelebi bin Mevlüd, Hasan Beşe ve gayrihim.

### **s.237/b.1:**

Bi'l-fi'l vâli-i Diyarbekir olan saâdetli Mahmud Paşa yesserallâhü bi'l-hayr mâ-yeşâ hazretlerinin tarâf-ı ref'lerinden husûs-ı âtî'l-beyânı teftiş içün ta'yîn buyurulan



İvas Ağa tevâbi'nden Mehmed Ağa nâm kimesne Medine-i Harput'a tâbi' Sün nâm karye sâkinlerinden Zeynel Abidin bin es-Seyyid Yusuf ve es-Seyyid Bayram bin es-Seyyid Hasan ve es-Seyyid Kalender bin es-Seyyid Mahmud ve es-Seyyid Selef bin es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid Yunus ibn-i es-Seyyid Mazlum nâm kimesneleri meclis-i şer'-i şerîfe ihzâr ve mahzarlarında takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûre sâkinlerinden Şehriban nâm hâtûn mecrûhen katl olunmuşdur deyü istimâ' olunmağıyla vâli-i müşârün-ileyh hazretleri teftîş ve tefahhus olunmak için buyuruldu-i şerîf ile müvekkilim merkûm İvas Ağa'yı mübâşir ta'yîn buyurmuşlardır su'âl olunub takrîrleri tahrîr olunmak matlubumuzdur didikde gibbe's-su'âl mezbûrun cevâblarında fi'l-hakika târih-i vesfkadan yetmiş gün mukaddem mersûm Şehriban karye-i mezbûre sâkinlerinden Hasan nâm kimesne ile gavga eyleyüb üç dört güne mürûr eylediğinden sonra mezbûr Şehriban ve zevcesi es-Seyyid Ali ehl-i iyâlleriyile ve mezbûr Hasan dahi kalkub âher kazâya revân olunmuşlardır ve nehr-i Fırat'ı selâmet-i mürûr eylediklerin âherden müşâhede eylemiş kimesneler dahi vardır istifâr olunsun didiklerinde Çemişgezek Kazâsı'ndan Mehmed bin Ahmed ve Ömer bin Osman nâm kimesneler fi'l-hakika mezbûre Şehriban'ı ve zevcî es-Seyyid Ali ehl-i iyâlleriyile selâmet ile nehr-i Fırat'ı geçüb revân olduklarına müşâhede eyledik deyü her biri haber virüb fevti ma'lûm olmağıyla mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâ'il-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-akrân Ali Ağa, Ehuhu Ömer Ağa, Barik ibn-i Osman, Ömer Çelebi ibn-i Nuh, Monla Mustafa el-Müezzin ve gayrihim.

### **s.237/b.2:**

Medine-i Harput sükkânından bâis-i hâze'l-kitâb Mahmud Kethüdâ nâm kimesne Medine-i mezbûra tâbi' Habusı nâm karye sâkinlerinden Azuzik veled-i (boşluk) nâm zimmî meclis-i şer'de ihzâr ve mahzarında dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb mesfûr zimmî ile karındaşı Nehabik zimmîlerde elli bir buçuk esedi gurusım olmağıyla otuz birer buçuk gurus nakd virdiklerinden sonra yirmi gurusım için karye-i mezbûrede vâki' inde'l-ahâlî ve'l-cîrân ve ilm-i şer'î ile beynimizde muayyen bağlarını bundan akdem mesfûran Azuzik ve Nehabik zimmîler bana bey'î kat' ile bey' ve teslîm eyleyüb kat'-ı nizâ' olunmuş iken mesfûr Nehabik mürd olub lâkin mesfûr Azuzik tasarrıfıma

mâni' olur su'âl olunub bâ'de't-tebeyyünü'l-hâl kasr-ı yedine tenbîh olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mesfûr Azuzik zimmî bağı merkûmı vech-i muharrer üzere virdiklerini münkir olub müdde'i-i mezbûr Mahmud Kethüdâ'dan dâ'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Mehmed bin el-Hâc Mirza ve Mahmud bin Eĝhan nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakika mesfûran zimmîler evine gitmezden mukaddem sâlifü'z-zikr bağlarını yirmi guruşa zimmîleri mukabelesinde merkûm Mahmud Kethüdâ'ya Azuzik ve Nehabik zimmîler bey' ve teslîm idüb birbirinin zimmetlerine ibrâ ve iskât eylediler bu husûsa bu vech üzere şâhidüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet-i şer'îye eylediklerinde şahâdetleri mesmû'a olub kasr-ı yedine mesfûran zimmîye tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi evâsıt-ı Recebü'l-mürecceb li-sene 1091.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mehmed Efendi el-İmam, Ömer Çelebi ibn-i Nuh, Maksud Muhzırbaş, Kürd Mehmed ve gayrihim mine'l-huzzâr.

### **s.237/b.3:**

Fâziletli efendimiz Osman Efendi hâzretleri Sadr-ı a'zam Ağası ile heman Palu'ya revân olundu berü virilan hüccetler bundan sonra vâki' olmuştur Tahrîren fi'l-yevmi's-sâdis aşer şehr-i Receb li-sene 1091.

### **s.238/b.1:**

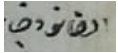
Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Mehmed ve es-Seyyid İbrahim ibn-i es-Seyyid Mustafa nâm kimesneler meclis-i şer'de Ahmed Çelebi bin Mehmed nâm kimesne muvâcehesinde her biri bi't-tav'i's-sâf ikrâr idüb Medine-i mezbûra tâbi' Şüşnaz Nâhiyesi'nde Memşu kurbında vâki' üç tarafı tarîk ve bir tarafı Ahmed nâm kimesne bağı ile mahdûd babamızdan müntakil bağımızı Ahmed Çelebi'nin Hamidi'de vâki' bir tarafı el-Hâc Bali bağı ve üç tarafı tarîk ile mahdûd bağı ile istibdâl eyleyüb beş 'aded esedi guruşdan nakd Ahmed Çelebi yedinden ahz u kabz eyledik bâ'de'l-yevm Şüşnaz Nâhiyesi'nde sâlifü'z-zikr bağı Ahmed Çelebi'nin mülki olub ve Hamidi'de mârrü'z-zikr bağı bizim mülk-i sarîhimiz oldu keyfe mâ-yeşâ mutasarraf olsun didiklerinden sonra merkûmanın karındaşı Bektaş asâlaten ve vâlidesi

Emine ve kız karındaşları Hadice ve Beytihan taraflarından husûs-ı âtî't-tasdîke mersûmatı ârifân olan Mustafa bin Bekir ve Osman bin Ebubekir nâm kimesneler şahâdetleriyle vekâleten mezbûr Ahmed Çelebi muvâcehesinde bi'l-asâle ve bi'l-vekâle ikrâr idüb benim ve müvekkilelerimizin sâlifü'z-zikr Şüşnaz Nâhiyesi'nde olub merkûm Ahmed Çelebi istibdâl eylediği bağda medhalimiz yokdır didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Receb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.


### Şühûdü'l-hâl

Fahrü'l-eimme Mehmed Efendi, el-Hâc es-Seyyid Ahmed Sağmani, Monla Mustafa Haydar, Maksud tâbî'î Ömer Ağa, Ali Çelebi ibn-i Berber Hüseyin ve gayrihim.

### s.238/b.2:

Medine-i Harput mahallâtından Kara Sofi Mahalesi sâkinlerinden Zülfihan bint-i Mehmed Bey nâm hâtûn meclis-i şer'î-i şerîf lâzımü't-teşrîfde sâhib-i hâze'l-kitâbü's-saf Beytullah Hoca nâm hâtûn muvâcehesinde bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr ve i'tirâf idüb Medine-i mezbûrede vâki' Kal'a Hamamı dimekle ma'rûf hamamda vâki' tasarrıfında erbâ günü hâlîce yerin içerüğünde sağ taraftan taht-ı tasarrıfında bir tarafı Kasrah oğlu Ali'nin evi hâlîcesi ve bir tarafı sağ taraftaki yol bu hadîde ile tahdîd olub ve yine dâhiliyesinde vâki' sofalarında sağ tarafında iki leğenci yeri ve kazgan önünde kara taş üzerinde su almak üzere ki bir tarafı Osman Bey'in evi ve bir tarafı Munzur oğlu Mustafa Bey evi tarafı bu hadîde ile tahdîd mersûm insâfa (?) Hâtûn'a dokuz buçuk esedi guraşa hakk-ı tasarrıfı tefvîz ve ferâğ eyledi didikden sonra mersûm  minvâl-i muharrer üzere tefvîz ve kabul eyledikden sonra semen-i mezkûrı dokuz buçuk esedi guraşa mersûm insâfa (?) yedinden tamâmen ahz u kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr mevzi' merkûmlara bir vecîhle alâka ve müdahalem kalmadı bâ'de'l-yevm mülk-i müştera ve hakk-ı tasarrıfıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde mukirre-i mersûm Zeliha'nın cârî olan ikrâr-ı meşrûhusını inkirâz ve halef-i billâh ve bi'l-muvâcehe tasdîk ve kabûl itmeğin hüccet-i ferağa cezm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi's-sâni aşer min şehri Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

Deli Ahmed Bey bin Mustafa  zincir oğlu, Aşur bin Hızır, İsmail Beşe ibn-i Ali Beşe, Mustafa Çelebi ibn-i Bali Çavuş, Maksud Beşe, Mehmed Karaca ve gayrihim.

#### s.238/b.3:

Harput zâbiti fahrü'l-akrân Mehmed Bey tevâbi'lerinden bâisü'l-vesîka Mustafa bin Ahmed ve Ahmed bin İbrahim nâm kimesneler meclis-i şer' de Daldik nâm karyeden Ömer bin Zeynel nâm kimesneyi ihzâr ve mahzarında takrîr-i dâ'vâ idüb karye-i mezbûrede avâriz malını cemî' ve taksîl eylemek için vardığımızda mezbûr Ömer üzerimize hücum eyleyüb serd-i sette ile bizleri darb eylemiştir Ömer'den su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak muradımızdır didiklerinde gibbe's-su'âl âkibü'l-inkâr ve bâ' de taleb ebniye-i müslimînden Mustafa bin Hüseyin ve Cuma bin Süleyman nâm kimesneler şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-vâki' avâriz malı için geldiklerinde işbu hâzır-ı bi'l-meclis Ömer serd-i sette ile mezbûranı darb eylemiştir bizler bu husûsa bu vech üzere şahidüz şahâdet dahi iderüz deyü şahâdet eylediklerinde şahâdetleri makbûle olub mücebiyle hükm birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahriren fi'l-yevmi's-sâni aşer min şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

### Şühûdü'l-hâl

el-Hâc Ahmed tâbi'î Ömer Ağa, Ahmed Beşe ibn-i Hüseyin Beşe, Ebubekir el-Vali ve gayrihim.

#### s.238/b.4:

Husûs-ı âtî'l-beyânın faslı için mahallinde akd olunan meclis-i şer' de Çüngüş Kazâsı'na tâbi' Elyus nâm karye sâkinlerinden Musli Beşe bin Abdullah nâm kimesne meclis-i ma'kûd-ı âlfyede hâliyâ vâli olan devletli ve saâdetli Mahmud Paşa yesserallâhü bi'l-hayr mâ-yeşâ hazretlerinin mataracısı fahrü'l-akrân Ebubekir Ağa muvâcehesinde ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb Hüsref nâm kimesnenin bizim ile iki kıt'a tarla nizâ'ı olub merkûm Bekir Ağa'yı mübâşir getürmekle tesfîye üzere mutasarrıf olmağıyla mâ-beynimizi bî-garez Müslümanlar faslı hûsumet itmekle (s.239) merkûm

Ebubekir Ağa'ya hüsn-ü rızâm ile yirmi guruşu hizmet virmişim bâ'de'l-yevm husûs-ı merkûm için bir tarîkiyle dâ'vâ ve mutabelem yokdır takrîrim zabt olunub merkûm Ebubekir Ağa'ya virilsün ki vakt-i hâcetde ibrâz ideriz didikde nâib-i Mürsel es-Seyyid Ahmed Efendi mahallinde imlâ ve gelüb haber virmeğin mâ-hüvelü'l-vâki' bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâ'il-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Ağa sâkin-i Hoh, Murtaza Ağa Herdili, Ahmed Çavuş Kemhalı, Battal Bey sâkin-i Hoh, Yarenci oğlu Mehmed

### **s.239/b.1:**

Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden es-Seyyid Osman Çelebi ibn-i Ömer nâm kimesne meclis-i şer' de hâfîzü'l-vesîka sulbî oğlu es-Seyyid Mehmed Çelebi muvâcehesinde bi't-tav'î's-sâf ikrâr ve i'tirâf idüb merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi'ye karz-ı şer'iden iki yüz altmış guruşu tekîyeden an-asıl nısfı yüz otuz guruş ider virecek deynim olub zimmetimde olmağıyla mahalle-i mezbûrede vâki' olub hâlâ sâkini olduğım mâ'lûmetü'l-hudûd evlerden taşra havlıda iki bâb fevkanî oda ve eyvanı ve tahtında ahurı ve bir bâb saman damını ve iki kapusu kendimin olub köşesinden ahum kapusu yanında olan yemliğe divar çıkub tarafında olan havlı yüz yetmiş 'aded esedi guruşa bey'î kat' ile merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi'ye bey' ve teslîm eylediğimde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl idüb bâki zimmetimde doksan guruş kaldı ve bundan mâ'adâ merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi'nin yedinde olan kalîl ve kesîr sermâyesinden ber vechle alâka ve medhali yokdır kendi malıdır didikde mukırr-ı mezbûr es-Seyyid Osman Çelebi'nin ikrâr-ı meşrûhını el-mukırr-ı lehü'l-merkûm es-Seyyid Mehmed Çelebi dahi bi'l-muvâcehe tasdîk ve kabûl itmeğin mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâhir-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-hutebâ Ömer Efendi, İbnehu İsmail Çelebi, es-Seyyid İslam Çelebi bin Ömer, es-Seyyid Derviş Çelebi ibn-i Ebubekir, es-Seyyid Yusuf Çelebi Tunazâde, es-Seyyid Ali Çelebi, es-Seyyid Halil Çelebi ibn-i Nasuh, Osman Karaca, Mehmed el-Muhzır ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.239/b.2:**

Harput mahallâtından Meydan Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem fevt olan Monla İsmail bin Ahmed nâm kimesnenin sulbîyye kızı İsmihan nâm hâtûn tarafından akd-i âtî'l-bey' ve kabz-ı semene vekîl olub mersûmeyi ârifân olan es-Seyyid Ebulkasım Çelebi ibn-i Hasan Efendi ve es-Seyyid Halil Çelebi bin Hızır nâm kimesnelere şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan zevcî Ahmed Efendi bin Abdünnebi ve diğêr sulbîyye kızı Kezban hâtûn tarafından dahi yine akd-i âtî'z-zikre vekîl olub zâtını ârifân olan mezbûran es-Seyyid Ebulkasım ve es-Seyyid Halil şahâdetleriyle hasm-ı hâced mahzarında sâbitü'l-vekâle olan zevcî Monla Ali ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesneler meclis-i şer' de kendi tarafından asil ve zevcesi Hadice bint-i Ömer nâm hâtûn tarafından âtî'l-beyânı tasdîke vekîl olan Veli Çelebi ibn-i Osman nâm kimesne muvâcehesinde her biri bi'l-vekâle ikrâr-ı tâm ve takrîr-i kelâm idüb mteveffâ-yı mezbûr Monla İsmail'den müvekkileleri mersûmetan İsmihan ve Kezban'a müntakil olub mahalle-i mezbûrede Gökçe mescid-i şerîfnde muttasıl bir tarafı Na'l-bend İbrahim Çelebi evleri ve bir tarafı Kara Bekir nâm kimesne menzili ve bir tarafı mescid-i mezkûr ve bir tarafı tarîk bu hudûd ile sofa ve kış evini ve kıları ve içerüde ve taşrada odaları ve eyvanları ve örtmeyi ve havlıları kenîfi ve cemî' tevâbi' ile tarafından icâb ve kabûl- hâvî bey'-i bât-ı sahîh yüz altmış esedi guruş mezbûr Veli Çelebi ile zevcesi mersûme Hadice hâtûn münâsafâ üzere iştirâken bey' eylediğimizde evler dahi vech-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl idüb tarafeynden icâb ve kabûl-i vâki' oldukdan sonra semen-i mezbûr yüz altmış guruşa bi't-tamâm ahz u kabz eyleyüb sâlifü'z-zikr evlerde müvekkilelerimiz medhalleri kalmadı bâ'de'l-yevm mezbûr Veli Çelebi ve zevcesi Hadice hâtûnun mülk-i müşterâlarıdır keyfe mâ-yeşâ mutasarrıf olsun didikde gibbe't-tasdîki'ş-şer'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

es-Seyyid Süleyman Efendi Nakîb-i Sabık, Molla Mustafa Müezzîn-i bî-Cami'-i Meydan, Molla Ali bin Derviş Bey, es-Seyyid Mehmed Çelebi Semerci, Osman Koncı Ahmed, Salih bin Monla Yusuf, Ebubekir Ağa Şehrozlı, Ehuhu Seyithan ve gayrihim.

**s.240/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Hacılı Mahallesi sâkinlerinden olub bundan akdem müteveffân olan (silik) bint-i Osman nâm hâtûnun karındaşı oğlu Monla Ali asâlaten müteveffân mersûmenin sulbîyye kızı Asiye bint-i Ahmed nâm hâtûn tarafından Seyithan bin Mehmed ve Salih bin Monla Yusuf şahâdetleriyle vekâleten ve diğerkızı Kerime hâtûn tarafından dahi âtî'l-bey' ve kabz-ı semene vekîl olub kayını Ebubekir Ağa bin Mehmed ve mezbûr Monla Ali şahâdetleriyle zevcî olan mezbûr Seyithan vekâleten ve diğerkızı Mihriban hâtûn tarafından dahi oğlu mezbûr Salih vekâleten meclis-i şer' de hâfizü'l-vesîka Asiye bint-i Hızır nâm hâtûn tarafından husûs-ı âtî'l-beyâna bî-mâ hüve'n-nehc-i şer'î tasdîke vekîl olan zevcî Osman bin Ahmed nâm kimesne muvâcehesinde her biri asâlaten ve vekâleten ikrâr-ı tâm ve best-i merâm idüb mahalle-i mezbûrede vâki' bir tarafı Hacı Mirza oğlu Mehmed Çelebi menzili ve bir tarafı Kezir oğlu Halil Bey menzili ve bir tarafı kaya ve bir tarafı tarîk ile mahdûd olan bir bâb müteaddide tarafeynden icâb ve kabûl- hâvî bey'î kat' ile bir kelâmullâh ile kırk elli esedi guruşa mersûm Asiye Hâtûn'a bey' ve teslîm eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra zikr olunan kelâmullâh ile kırk elli guruşu bi't-tamâm ahz idüb her birimiz hisselerimizi beynimizde taksîm eyledik bâ'de'l-yevm zikr olan evlerde bizim ve müvekkilelerimizin medhalleri kalmadı bâ'de'l-yevm mersûm Asiye hâtûnun mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarraf olsun didiklerinde vekîl-i merkûm Osman dahi bi'l-muvâcehe tasdîk ve kabûl itmeğın mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Recebû'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-eimme Ahmed Efendi Abdülbaki, Ali Efendi el-Hatib, Monla Mustafa Müezzîn-i Meydan, es-Seyyid Mehmed Çelebi Semerci, Veli Çelebi bin Osman, Ehuhu Osman, es-Seyyid Halil Çelebi Ali Yayazâde, Ahmed Çelebi Babahindi, Monla Halil el-İmam bî-Cami'-i Kebir, Kürd Mehmed ve gayrihim.

**s.240/b.2:**

Harput sükkânından Kalender Bey ibn-i Uğurlu nâm kimesne meclis-i şer' de Medine-i mezbûre sâkinlerinden Yusuf bin mahzarında üzerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb Medine-i mezbûra tâbi' Hamidi deresinde vâki' bir tarafı benim bağım ve bir tarafı

Zekeriya bağı ve bir tarafı tarîk ile mahdûd bağı târih-i kitâbdan on gün mukaddem bey'î kat' ile on iki guruşa bana bey' idüb beş guruşdan ve bir re's merkebi alub ve yedi guruşını dahi ahz eyleyüb bağı mezbûrda medhali kalmamışdır tasarrıfıma mâni' olub su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gıbbe's-su'âl mezbûr Yusuf fi'l-vâki' sâlifü'z-zikr bağı mezbûr Kalender'e on iki guruşa bey' idüb yedi guruşını ahz eyledim lâkin merkebini beş guruşa kabûl eyledim deyü münkir olub müdde-i-i mezbûr Kalender'den dâ'vâsını mübeyyine beyyine taleb olundukda müslimînden Cuma bin Ali ve Ahmed bin Abdullah nâm kimesneler li-ecli'ş-şahâde meclis-i şer'e hâzırân olub istişhâd olundukda fi'l-hakika mezbûr Yusuf zikr olan bağı yedi guruşını nakd alub beş guruşını dahi merkebi müşâhede eyledikten sonra kabûl ve kabz eyledi bizler bu husûsa bu vech üzere şâhidlerüz şahâdet dahi iderüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde makbûle olub bağı mezbûrdan kasr-ı yedine mezbûr Yusuf'a tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâhir-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Veli Çelebi bin Mehmed, Ahmed bin Mehmed, es-Seyyid Ahmed bin Mustafa, Hamza Çelebi Eğerci, İbrahim bin Mehmed, Mehmed el-Muhzır ve gayrihim.

### **s.240/b.3:**

Medine-i Harput mahallâtından Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Hefdebeş Malun ve Haçader veled-i Simaven zimmîler meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde hâfiz-i hâze'l-kitâb Mustafa Bey ibn-i Ömer Ağa nâm kimesne muvâcehesinde her biri bi't-tav' ve'r-rızâ ikrâr-ı sahîh-i şer'î ve i'tirâf-ı sarîh-i mer'î idüb Medine-i mezbûre muzâfâtından Hüseyinik nâm karye toprağında vâki' tarîk-i 'âmm ve bir tarafı bağlara giden tarîk ve bir tarafı Han bağlarından gelen çay ve bir tarafı tımâr toprağı bu hudûd ile mahdûdan olub mülk-i sarîh-i arz olan bağıımızı eşcâr-ı müsmire ve gayr-ı müsmiresiyle tarafından icâb ve kabûl-i hâvî bey'-i bât-ı sahîh ile elli esedi guruşa merkûm Mustafa Bey'e bey' ve teslîm eylediğimizde ol-dahi minvâl-i muharrer üzere iştirâ ve kabûl eylediğinden sonra semen-i merkûm elli 'aded esedi gurusı yedinden bi't-tamâm ahz u kabz ider eyledik bâ'de'l-yevm zikr olan bağda asla medhalimiz kalmadı merkûm Mustafa'nın mülk-i müşterâsıdır keyfe mâ-yeşâ ve yuhtâr mutasarrıf



olsun didikde gıbbe't-tasdîki's-ser'î mâ-vak'a bi't-tâleb ketb ve tevhîm olundu. Tahrîren fî şehr-i Ramazani'l-mübârek li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Fahrü'l-müstahfizîn İsmail Ağa, Murtaza Mataracı Ebubekir, Molla Mustafa el-Müezzîn, el-Hâc Abdullah Hamamcı, el-Hâc Mahmud ibn-i Akboğaz, Hüseyin Ağa Menzilci, Şeyh Ahmed Çelebi, Mevlüd Ağa Kal'a-i Bey, Sunullah Çelebi, İvas Beşe Kassar

Ya fettâh Ya Rezzâk

Ya müfettihü'l-ebvâb ifteh lenâ hayrû'l-bâb


### **s.241/b.1:**

Medine-i Harput mahallâtından Gürcü Bey Mahallesi sâkinlerinden Papuci Maruta veled-i Simek nâm zimmî bâ'de'l-sagîr meclis-i şer'-i şerîfe gelüb takrîr-i kelâm idüb Mustafa bin İsmail nâm kimesne sarhoş olduğu halde kabl-i inde'l-vakt evime gelüb fevkanî eyvağın önünde dam üzerinde oturub ba'dehû kendi yanından hancerini çıkarub sağ eliyle sol göğsünün sol tarafına darb itmekle ol-cerâhâtden fevt olub hâlâ meyti zikr olan dam üzerinde yatur cânib-i şer'den üzerine varılıb eseri cerâhâtine nazâr ve keşf olunmak matlubumdır didikde savb-ı şer'den Mevlânâ Bahi Efendi ta'yîn olunub ol-dahi Medine-i mezbûre zâbiti fahrü'l-akran Mehmed Bey tarafından ta'yîn olunan Zeyneddin Bey ve zeyl-i vesîkada mesturü'l-esâmi olan müsellimin ile mahalle-i mezbûrede mesfûr Maruta zimmînin fevkanî eyvanı önünde dam üzerine varıb mezbûr Mustafa'yı meyt-i müşâhede idüb agsâsine nazâr eylediklerinde fi'l-hakika göğsünün sol tarafı mecrûh olduğunu muayene eylediklerinden sonra vâki' hâli gelüb meclis-i şer'de haber virmeleriyle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî'l-yevmi't-tâsi' min şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Mahmud Bey ibn-i Ebubekir Ağa, Mustafa Bey ibn-i Ömer Bey, el-Hâc Ahmed Beşe ibn-i Mehmed, Monla Osman bin İbrahim, el-Hâc Murad bin Ebubekir, Süleyman Çelebi ibn-i Halil Bey, Bektaş Ebubekir

**s.241/b.2:**

Medine-i Harput mahallâtından Sare Hâtûn Mahallesi sâkinlerinden olub Gürcü Bey Mahallesi'nde Maruta veled-i Simek nâm zimmînin fevkanî eyvanı önünde damı üzere mecrûhen maktûl bulunan Mustafa bin İsmail nâm kimesnenin vâlidesi Fatma bint-i Ali nâm hâtûn asâlaten ve zevce-i metrûkesi olub kendi tarafından asil ve sulbî oğulları İbrahim ve Halil ve sulbîyye kızları Sadıka ve Sabiha nâm sagîr ve sagîreler tarafından müseccel vasîleri olan Hadice bint-i Mehmed Efendi nâm hâtûn tarafından el-Hâc Ebubekir bin Ahmed ve es-Seyyid Ebubekir bin Mehmed nâm kimesneler şahâdetleriyle sâbitü'l-vekâle olan es-Seyyid Mustafa bin Monla Süleyman nâm kimesne vekâleten meclis-i şer'-i şerîf lâzımü't-teşrîfde mesfûr Maruta mahzarında her biri dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb merkûm Mustafa mesfûr Maruta zimmînin eyvanı önünde damı üzerinde mecrûhen maktûl bulunmuşdur su'âl olunub icrâ-yı hakk olunmak matlubumuzdır didiklerinde gibbe's-su'âl mesfûr Maruta merkûm Mustafa târih-i kitâbdan iki gün mukaddem beyne'l- sarhoş evime gelüb fevkanî eyvanım önünde damı üzere bir mikdâr oturub mi-hayâli ile kendi hancerini yanından çıkarub göğsünün sol tarafına sağ eliyle darb ve mecrûh itmekle cerâhâtinden derhâl fevt oldu (yırtık) müşâhede eylemişiz Müslümanlar vardır deyü cevâb eyledüğünde cevâbını mübeyyine beyyine taleb (yırtık) Hüseyin bin Hacı Hasan ve İvas bin Osman nâm kimesneler hâzırân-ı bi'l-meclis olub istişhâd olundukda fi'l-hakika mezbûr Mustafa kendi hanceriyle göğsünün sol tarafına sağ eliyle darb ve mecrûh idüb ol-cerâhâtden fevt olduğunu müşâhede eyledik bu husûsa bu vech üzere şahidlerüz deyü her biri edâ-i şahâdet eylediklerinde bâ'de't-teklîf makbûle olub mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fi'l-yevmi'l-âşir min şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'in ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

el-Hâc Mahmud bin Mustafa Efendi, Mehmed Efendi el-İmam, es-Seyyid İslam bin Munzur, es-Seyyid Fazlı Dürzi, es-Seyyid Ebubekir Köse, Osman Bey Karaca, Ebubekir Kethüdâ-yı şehr, İbrahim bin Küçük Sipâhi ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.242/b.1:**

Harput sükkânından Veli bin Ali ve karındaşı Salih taraflarından bî-mâ hüve'n-nehc-i şer'î vekîl olan Mustafa bin Monla Süleyman nâm kimesne meclis-i şer'de

hâfizü'l-vesîka Raziye bint-i Ahmed nâm hâtûn muvâcehesinde bi'l-vekâle ikrâr ve takrîr-i kelâm idüb mersûm Raziye mutasarrıf olub Müridi Nâhiyesi'nde vâki' ma'lûmetü'l-hudûd bağına müvekkilim mezbûr Salih ve Veli'nin bağı muttasıl olmağıyla mersûm hâtûnun müvekkilim bağında olan suda hakk-ı şirbi vardır ve bundan mâ'adâ mersûm hâtûn mutasarrıf olduğu bağına kadîmden mürûr ide geldiği tarîkde müvekkilim mezbûr Veli'nin dahlı yokdır ke'l-evvel mürur eylesinler didikde gibbe't-tasdîk mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî evâ'il-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Ali Beşe ibn-i Süleyman, Osman bin Ömer, Ali Çelebi ibn-i Berber Hüseyin, Bayram Muhzır ve gayrihim.

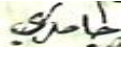
### **s.242/b.2:**

Medine-i Harput sükkânından fahrü'l-hutebâ Ali Efendi ibn-i el-Hâc Osman nâm kimesne meclis-i şer' de Medine-i mezbûra tâbi' Kesrik nâm karye sâkinlerinden Marduros Keşiş veled-i Vertan ve Haçuk veled-i Simek ve Korkik veled-i Moşeh nâm zimmîler mahzarlarında üzerlerine dâ'vâ ve takrîr-i kelâm idüb karye-i mezbûre kurbında vâki' lede'l-ahâlî ve'l-cîrân ma'lûm olub Medine-i münevvereye vakf olan değirmenin nısfı üç senedir mesfûrun zimmîler mutasarrıflar olub zikr olan değirmenin berât-ı âlî-şân ile mütevellisi olduğım hasebiyle gallesini taleb eylediğimde edâdan imtinâ' iderler su'âl olunub bâ'de't-tebeyyünü'l-hâl icrâ-yı hakk olunmak matlubumdır didikde gibbe's-su'âl mesfûrun Marduros Keşiş ve Haçuk ve Korkik zimmîler fi'l-hakika zikr olan değirmen vech-i meşrûh üzere vakf olub mülkiyye-i müteallik bir vecîhle alâka ve medhalim yokdur ve üç seneden mutasarrıf olub nısfı gallesini merkûm Ali Efendi'ye teslîm eylemişüz deyü her biri be-tav'ühüm mukırr ve mu'terif olduklarında nısfının dahi icrâ-yı mislîni edâya mesfûrun zimmîlere tenbîh birle mâ-vak'a bi't-tâleb ketb olundı. Tahrîren fî'l-yevmi'r-râbi' aşer min şehr-i Recebü'l-mürecceb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

### **Şühûdü'l-hâl**

Monla Mustafa el-Müezzin, Ali Çavuş Paşamzâde, Yusuf Ağa Alpavudlı, Osman Bey eş-şehr-i Bakırcı ve gayrihim mine'l-huzzâr.

**s.242/b.3:**

Medine-i Harput'a tâbi' Sarını nâm karye sâkinlerinden Ömer bin Halil Bey ve husûs-ı âtî'l-beyâna vâli-i Diyarbekir saâdetli Mahmud Paşa yesserallâhü bi'l-hayr mâ-yeşâ hazretlerinin tarafından mübâşir ta'yîn buyurulan Mehmed Ağa nâm kimesneler meclis-i şer'e gelüb evvela mezbûr Ömer takrîr-i kelâm idüb târih-i kitâbdan beş ay mukaddem Medine-i mezbûra tâbi' Malatyacık nâm karye sâkinlerinden Gökçe ve İsmail ve Hasan nâm kimesneler 'ammim Osman'ın oğlu Mehmed'i hakk-ı katl eylemeleriyle deyni edâ eylemeyüb te'allül eylediği ecilden 'ammim mezbûr Osman vâli-i müşârün-ileyh hazretlerinin tarâf-ı ref'lerinden ağayı merkûmı getirib karye-i mezbûreden Allahvirdi karındaşı Ahmed ve Mehmed ve İsmail nâm kimesneleri karyelerinde ahz idüb şer'-i şerîfe getirirken çişî geldüğü dimekle ma'rûf (silik) geldiklerinde Malatya sâkinlerinden Lûto ve karındaşı Beyandır ve Halil ve Hacı Hasan ve İbrahim nâm kimesneler sâir hevâllerine tâbi' kimesneler ile yollarına alât-ı harb ile gelüb 'ammim Osman'ı ve merkûm Mehmed Ağa'nın tevâbi' Hasan nâm kimesneyi darb ve mecrûh itmişler cânibü'ş-şer'iden üzerlerine varılıb eseri cerâhâtlerine nazâr ve takrîrleri zabt olunmak matlubumuzdır deyüb sâniyen mezbûr Mehmed Ağa'dan minvâl-i meşrûh üzere takrîr ve nâibü't-temâs itmekle cânibü'ş-şer'den Mevlânâ Mehmed Efendi ta'yîn olunub ol-dahi zeyl-i vesîkada mesturü'l-esâmi olan müslimîn ile varıb mezbûr Osman'ı ve Hasan'ı mecrûhen yatur görüb agsâllerine nazâr eylediklerinde mezbûr Osman'ın başında üç taş zahmî ve agzâsı kara pere ve merkûm Hasan'ın dahi başının sağ tarafında topuz zahmî olub ağzından ve kulağından dem-i seyelân eylediklerinden sonra  su'âl olundukda mezbûr Osman fi'l-hakika mevzi'-i merkûma geldiğimizde Colak Halil ve Beyander ve Hacı Hasan ve İbrahim beni darb idüb kılıc ve bir saruk ve çizme ve çefşerimi ahz eylediler deyüb ve mezbûr Hasan dahi Lûto İbrahim ve yine Beyandır ve Allahvirdi nâm kimesne ve dahi beni mecrûh idüb bir yeşil kürk ve bir mukaddem ve kılıcımı almışlardır didiklerinde nâib-i mürsel vâki' hâli tahrîr ve gelüb meclis-i şer'ide inhâ itmeğin vak'a bi't-tâleb ketb olundu. Tahrîren fî evâsıt-ı Receb li-sene ihdâ ve tis'în ve elf.

**Şühûdü'l-hâl**

Ali Çavuş ibn-i Mehmed Ağa, Mahmud Bey ibn-i Murad Bey, el-Hâc Davud bin Süleyman, İvas bin Abdullah, Ahmed bin Süleyman ve gayrihim.

**s.243/b.1:**

Harput kadısı zîde fazlûhu mahallinde şer‘le tevcih eden demi diyetini mübaşir ma‘rifetiyle alıvirüb te‘allül olunmaya deyü buyuruldu.

Saâdetli sultanım hazretleri sağolsun Harput kazâsında Malatyacık(dan) nâm karyeden Neder oğlu Gökçe ve Allahvirdi oğlu Mustafa Hasan ve Mustafa oğlu İsmail nâmun kimesneleri eşkıyalar tevâbi‘leri ile Sarılu nâm karyede bu fukaranın oğlu Mehmedcan nâm kimesneyi katl idüb sultanım hazretlerinin öşri virülüb demi ve diyetimi virmeyüb îsyân üzere olmuşlardır sultanım hazretlerinden buyuruldu-i şerîf rica olunur ki demi ve diyetimizi tahsîl oluna mübaşir ma‘rifetiyle.

**s.243/b.2:**

Kasâb külfetine mâh-ı Şâ‘ban’ın âherinde mâh-ı Şâ‘ban’ın yirmi altıncı günü

narh virildi ki

Lahm

Lahm

Men

batman

Sümün


sekiz (silik)

7,5

Beher vûkıyyesi 5 akçe olmak üzeredir.

**s.243/b.3:**

El-Fâkir Osman

Harput kadısı efendi zîde fazlûhu mukaddemâ mahalli  üzerine varılıb temyîz ve keşf-i hüccet olunmağıyla yedlerinde olan temessükâtları mücebince alıvirüb teaddi olunur ise ihzâr eyleyesin huzurumuzda mürâfaa olunub icrâ-yı hakk oluna deyü buyuruldu.

Karye-i Pincirik

Karye-i Pincirik

Karye-i Pincirik

İmzalı defter ile sürsât malı alınub halâs virildi.

İmzalı defter nüzûl salyânesi alınub halâs

mücebince Hane

Rub

el-Fakir Mehmed Ağa	virildi.	2
	el-Fakir Hüseyin Ağa	Bin doksan birde vâki' defter ile bedel-i nüzûlî alımb halâs virildi.
		el-Fakir İbrahim Ağa

Zikr olunan imzalı tezkerelere Kâtib Osman Çelebi adıyla gelüb tescil olunmuştır.

**s.243/b.4:**

Mahalline şer'-i ile görölüb yerli yerinde ber-vech-i edâ eylemezlerden tahsîl oluna buyuruldu.

Esnâf-1 salyâne isâbet eyledikde yüzde her biri bu minvâl tevzi' olunmağa karar şüd.

Esnâf-1 Etmekci	Esnaf-1 Bakkal	Esnaf-1 Kassâb	Esnâf-1 Debbağ	Esnâf-1 Attar
guruş	guruş	guruş	guruş	guruş
6	10	14	14	14
rub	rub			
1	2			
Esnâf-1 Semerci	Esnâf-1	Esnâf-1 Eskici	Esnâf-1 Berberan	Esnâf-1 Babuşcı
guruş	Na'l-bend	guruş	guruş	guruş
2	guruş	4	6	8,5
rub	3		rub	
1	rub		3	
	1			

Esnâf-1 Mutaf	Esnâf-1 Demürçi	Esnâf-1 Serrac	Esnâf-1 Neccâr	Esnâf-1 Allâf
rub	guruş	guruş	guruş	guruş
3	3	1,5	1	2,5
Esnâf-1 Uncı	Esnâf-1 Na'l-çeci	Esnâf-1 Kalaycı	Sâkî	Esnâf-1 Aşçı
guruş	guruş	guruş	rub	guruş
1	3,5	2	3	2
		rub		
		1		
Yekün guruş 100				

**s.244/b.1:**

es'âr \_\_\_\_\_

fî'l-yevmi's-sâni min şehr-i Zi'l-ka'deti's-şerîfe el-Vâki mâh-ı teşrîn-i sâni Fi 15

li sene 1091.

Beyaz pekmez	Siyah pesdil	Beyaz pesdil	Sızmış	Kere	Bal
kıyye	kıyye	kıyye	Yağ	revgan	kıyye
meblağ	meblağ	meblağ	kıyye	kıyye	meblağ
12	-	20	meblağ	meblağ	32
			38	36	
Don yağı	Kayısı	Kuru üzüm	Badem	Ceviz	Siyah
kıyye	kıyye	meblağ	sucuğu	sucuğu	pekmez

meblağ	meblağ	10	kıyye	kıyye	kıyye
24	10		meblağ	meblağ	meblağ
			-	10	10
Leblebi	Sumak	Tin	Badem	Mum	Ağamış iç yağı
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
-	20	16	32	24	-
Ceviz içi	Sarımsak	Hezâri Elma	Elma	Enar	Keş
kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye	kıyye
meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ	meblağ
-	12	-	8	-	-
Yaze bağ semen	Hâlâ Sabun-ı Defne semen 10	Sabun kıyye semen	Lahana batman meblağ	Kuyruk kıyye meblağ	Soğan kıyye batman meblağ
-		11	12	-	20

li sene nârh-ı cedîd-i Cemâziye'l-evvel (silik) li sene 1092 (?)

Aşkara hass meliki iki guruş deyn (silik) şehri Cemâziye'l-ûlâ

Kuyruk

Pare Soğan

Bakar Lahm

Vukıyye

Vukıyye

Vukıyye

akçe

akçe

akçe



5	(silik)	(silik)
Silik	Narh (?)	Lahm
	Vukıyye	Vukıyye
	akçe	6
	22	

**s.244/b.2:**

Tomcan ve Haçuk ve hass melîki ve tımar melîki ve şehir kethüdâsı yedleriyle bin doksan bir Zi'l-hiccesi guresinden bir sene tamâmına varıncaya değin sakkâ Eyvas ve Serbazar ve Oherbenisi on iki guruşa icâre olundu.

**s.244/b.3:**


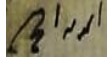
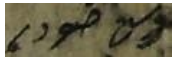
Hass meliki ve tımar meliki yedleriyle sığır akçesinden hassda ve tımar da bâki kalan hâneler için mübâşir Mehmed Ağa'ya on guruş nakd ve on beş guruş dahi bir sîm topuz teslim olundu kayd şüd.

**s.244/b.4:**

Yeni getürdüğü mübâşir mezarıcı Bekir Ağa'ya hass meliki on altı guruş cerîme virüldüğüne kayd şüd.

**s.244/b.5:**

Tımar melikinin	Hass melîkinin nüzûl
Bir günde	bakiyesine kalan hâlî (silik)
guruş	Üç günde
1	guruş
	4,5

Hass meliki ile timar melikin'in   için hass meliki zimmetinde hass ve timar  olunur guruşdur timarıyla hesâb görüle.


**s.244/b.6:**

Diyarbeki vâlisi Mahmud Paşa astâne-i saâdete irsâl eylediği atların zahiresi için otuz kîle şaîr ta'yîn eylemeleriyle melîkler Tadım ahalisinden almışlardır.

Kıymeti	Şaîr
guruş	kıyye
40	30
Yalnız kırk guruşdur.	Yalnız otuz guruşdur.

**s.244/b.7:**

el-Hâc Mehmed Bey'in avârız bâkiyesi el-Hâc Ebubekir'in ikrârı li sene 1091.

Esnâf-ı berber	Nişâncı Mevlüd takrîri	
guruş	Doksan (yırtık)	guruş
5	Şehir kethüdâsı	3,5
	guruş	sümün
	8	7
	(silik)	
	Guruş	
	(silik) Tomcan	
	Teslim	

Bu zikr olunan akçeden yirmi guruşunu ve düme akçesine mahsûb olunmuştur.

**Şühûdü'l-hâl**

İshak Çelebi el-Müezzîn, el-Hâc Ebubekir Kabak, Molla Mahmud Suhte Bekir,  
Mustafa Beşe Tapucı

Kader Ağa'ya şehir kethüdâsı yediyle tımar melîki üç günlük guruş 5.

**s.244/b.8:**


Hizmetine virdüğü

Karye-i \_\_\_\_\_ Kürk

Tavuk	Guşt	Etmek	Bulgur
aded	-	çift	-
10	3	200	5
	Odun	Ve bir mikdar	Yumurta
	yük	peşte	aded
	3	5	50

Kürk ahâlisinin inhâ olunur ki zikr olunan defter mücebince mübâşir adamlarımız ile bu tarafa gönderesin mevcûd varâkı ile âmil olasın Mustafa kethüdâ-yı (silik)

**s.245/b.1:**

Tomcan yediyle	Şehroz	Kethüdâ Bey'e	Esnâf-ı
Yağ	Yağ	masrâf	Pirinç
batman	batman	Sinabud Mahallesi	müdd
3	3	Bal	30
Bal		müdd	
müdd		2	
1			
Sumak	Nohud	Biber	
kıyye	şinik	dirhem	

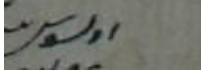
3

1

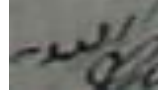
100

kıyye

1



beyânına Mustafa



fî 16 Ramazan Beheyim rub' 1

hâmis 1

**s.246/b.1:**

Aşur oğlu Mehmed Çelebi'nin yeğeni ve kendüsü maen Kalkancızâde Mustafa Çelebi zimmetinde yedi guruş alacak hakkı bi't-tamâm ahz eyledik didiklerinde kayd-ı sicil olunmuştur ki mahallinde ibrâz idine. Tahriren min şehr-i Şevvâl li sene 1091.

**Şühûdü'l-hâl**

Seyyid Mustafa Hekim, Mehmed Bey Hicabi, Sofi Ali tâbi'î O,

**s.246/b.2:**

Tımar melîki Ali Çavuşdır deyni olduğu guruş 10 arpa bâkiyesi husûsı için vâdesi gün 40 Şevvâlin evâsıtında.

**s.246/b.3:**

Fî 8 mâh-ı Recebden narh virilmiştir.

Taze Üzüm

Vukıyye

Akçe

8

Yalnız sekiz akçedir.

## SONUÇ

Harput, Doğu Anadolu'da kalesi olan müstahkem bir şehir olarak teşekkül etmiştir. Tarih boyunca çeşitli devletlerin idaresinde kaldıktan sonra XI. Yüzyılın sonlarına doğru Türk hakimiyetine geçmiştir. Çubukoğulları, Artuklular, Selçuklular, Dulkadiroğulları, Akkoyunlular ve Safeviler tarafından idare edildikten sonra 1516 yılında Osmanlı idaresine geçmiştir.

Harput, Osmanlı hâkimiyetine geçtikten kısa bir süre sonra "Sancak" statüsüyle Diyarbekir Beylerbeyliği'ne bağlanmıştır. Harput'un bu idarî statüsü XVII. yüzyılın sonlarında da devam ediyordu. Sancak, merkezden gönderilen bir Sancakbeyi tarafından yönetiliyordu. Sancakbeyi, Harput'un en yetkili idarî ve askerî yöneticisi konumundaydı. Yine merkezden gönderilen bir Kadı da sancağın adlî ve idarî işlerini bakıyordu. Bu iki yönetici birbirine işlerini yürütmeleri konusunda birlikte hareket ederlerdi. Fakat birbirlerinden emir almazlardı. Her iki yöneticinin de işlerini yürütmeleri konusunda yardımcıları ve memurları vardı. Alaybeyi, çeribaşı, sancak kethüdası, dizdar, kethüda yeri ve subaşı gibi görevliler sancağın askerî ve idarî işlerinde sancakbeyinin yardımcıları olarak onun emrinde çalışırlardı. Kadıların ise; naip, muhızırbaşı, muhızırlar ve kâtip gibi idarî ve adli işlerinde kendisine yardımcı olan memurları bulunmaktaydı.

Şer'iyeye Sicilleri, kadılar ve ona bağlı kâtipler tarafından tutulan defterler olduğundan, hem mahkemeye intikal edilen davaların içerikleri hem de kadının idarî görevleriyle bağlantılı olarak ortaya çıkan konular hakkında bilgi veren çok kıymetli kaynaklardır. Bu bağlamda; incelediğimiz şer'iyeye sicili, Osmanlı Devleti'nin bir taşra idarî bölgesi olan Harput'un XVII. yüzyılın son çeyreğindeki adlî, idarî, sosyal, kültürel, askerî ve iktisadî durumunu tespit açısından oldukça önemlidir. Yine bu defterler sayesinde, bölgede yaşayan halkın günlük hayatını, ödedikleri vergileri, örf ve âdetlerini, yiyecek ve giyecek fiyatlarını, vakıflarını, cami, mescit, tekke, zaviye vb. mimari yapılarını ve işleyişlerini, halkın devlet görevlileriyle olan münasebetlerini vb. birçok konuda bilgi edinmek mümkündür.

Sicilin ihtiva ettiği dönemde Osmanlı Padişahı IV. Mehmed olup bu yıllarda Osmanlı Devleti ile Rusya savaş halindeydi. 1675 yılında Kazak Hatmanı Doreşenko'nun Çehrin Kalesi'ni Ruslara teslim etmesi, Osmanlı-Rus savaşına neden olmuş, 21 Ağustos 1678 tarihinde Osmanlılar Çehrin Kalesi'ni geri alarak, 1681 yılında

sulh antlaşması yapmışlardır. Fakat bu savaşın Harput'taki gündelik hayatı ne ölçüde etkilediği mevcut belgelere göre pek anlaşılamamaktadır. Çünkü, sicil tarafımızdan incelenen kısmı, merkezden gelen emir ve fermanların kaydedildiği kısım olmayıp, mahkemeye intikal eden davalarla ilgilidir. Bu davalar da daha ziyade hırsızlık, adam yaralama, mal paylaşımından kaynaklanan anlaşmazlıklar, şufa hakkı vb. konularla ilgilidir. Ayrıca, satış ve borç tescilleri, vâsi tayini ve narh tespiti gibi konularla ilgili çok sayıda belge de bulunmaktadır.

İncelediğimiz sicilde, Harput'a ait 12 nahiye, 89 köy, 7 mezra ve 21 mahallenin ismi geçmektedir. Fakat nahiyeleri hepsi köyleri olan idarî ve coğrafi bölgeler olmayıp, çoğu mevki adı olarak ön plana çıkmaktadır. Mesela Uluabad ve Kuzabad bilinen ve kabul gören nahiyelerdir. Buna karşın Ortak, Danişmend ve Pancarlık gibi nahiyeler aslında mevki ifade eden isimlerdir.

Harput'ta iktisadi hayat, diğer sancaklarda olduğu gibi, daha ziyade tarım ve hayvancılığa dayanmaktaydı. Ekimi yapılan ürünlerin başında buğday, arpa ve darı gibi hububat mahsulleri gelmekteydi. Ayrıca bağcılık da oldukça yaygındı. Akarsuyun olduğu yerlerde inşa edilen değirmenler de bir geçim kapısı olarak faaliyet gösteriyordu.

Harput'taki evler genellikle çeşitli bölümlerden oluşuyordu. Bunlar; kiler, ahır, havlu, kenef, odunluk (odun damı), sofa ve mutfak gibi eklentilerdi. Ayrıca, kış evi ve bağ evi gibi mesken çeşitleri de vardı.

İncelediğimiz sicilde, Harput'ta faaliyet gösteren 35 meslek çeşidi ile 6 çarşının ismi geçmektedir. Harput'ta bulunan ve sicilde adı geçen çarşılar; Meydan Çarşısı ile kıl dokumalarının imal ve satışının yapıldığı Mutaf Çarşısı, bez dokumaların satıldığı Bezzazlar Çarşısı, ipekçiler faaliyet gösterdiği İpekhanı, baharatçıların örgütlendiği Attarlar Çarşısı, bıçakçıların bulunduğu Bıçakçılar Çarşısı idi. Ayrıca Harput'ta nalçacı, semerci, marangoz (neccar), kahveci, kalaycı, kasap, bakkal, katırcı, kebabçı, kazancı, kılıççı, madenci, külahçı, mezarcı ve mumcu gibi değişik iş kollarında faaliyet gösteren esnafların olması, Harput'ta oldukça canlı bir ticari hayatın olduğuna işaret etmektedir.

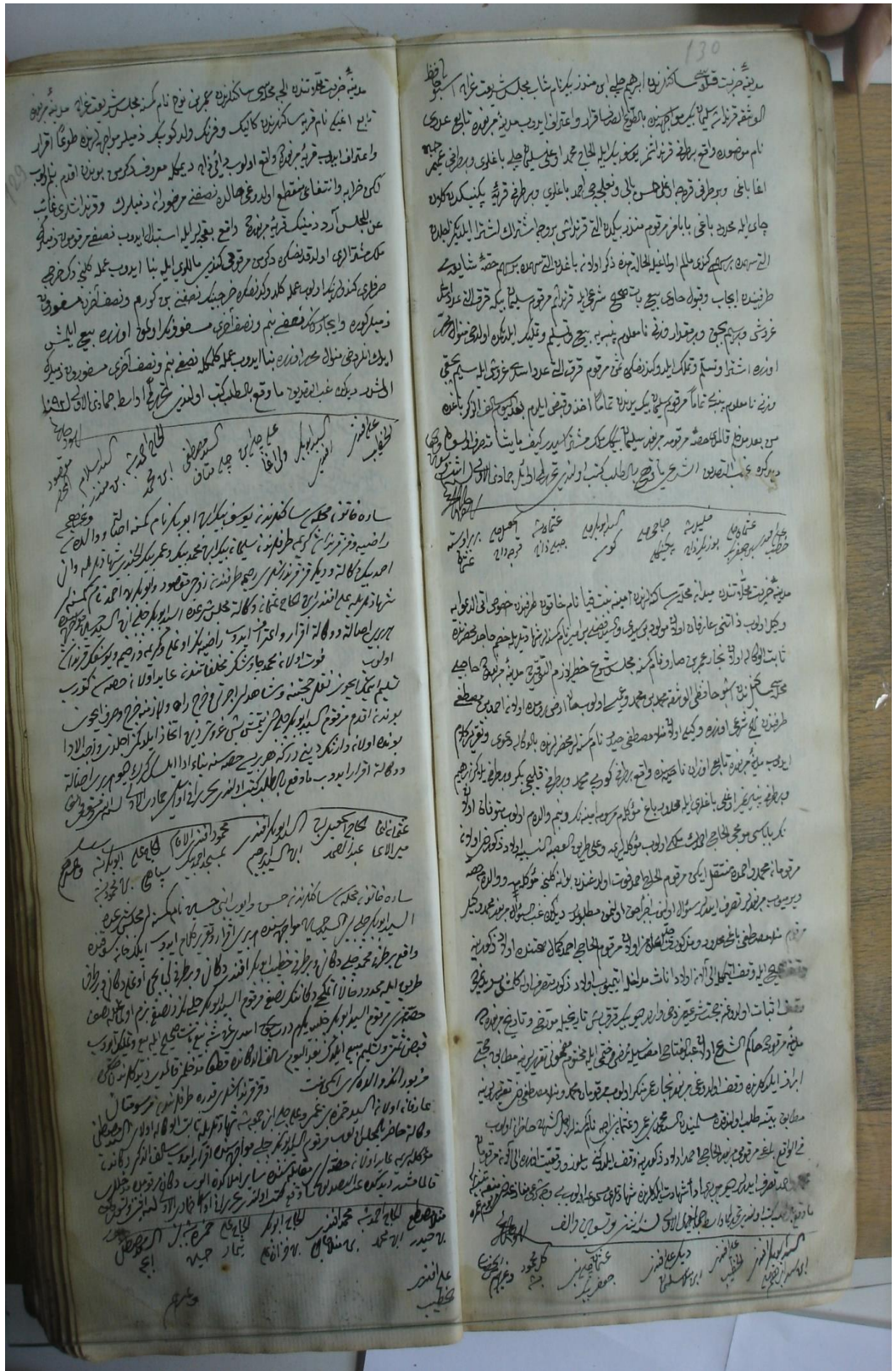
Yine Sicilde yer alan belgeler, Harput'ta müslim ve gayrimüslim halkın birbirleriyle uyum içinde yaşadığını göstermektedir. Nitekim din ve etnik farklılıklardan kaynaklanan hiçbir dava bulunmadığı gibi, aksine müslim ve gayrimüslimlerin birbirlerinden borç alıp verdikleri, mal alım-satımı yaptıkları ve genelde mahalle ve köylerde karışık oturdukları, komşuluk ilişkisine önem verdikleri de görülmektedir. Bazı belgelerden ise bazı gayrimüslimlerin Müslüman oldukları anlaşılmaktadır.

Mahalle ve köylerde devletle halk arasında münasebetlerde aracı rolü oynayan kethüdalar olduğu gibi, gayrimüslimlerin yaşadıkları köylerde de havass-ı hümayun ve tımar melikleri vardı. Bunlar devlete karşı halkı temsil ediyorlardı ve bu hizmetlerini muayyen bir ücret karşılığında yürütüyorlardı. Görevlerini suiistimal etmedikleri sürece de görevlerinde kalırlardı.

Diğer taraftan, boşanması veya eşinin ölümü halinde ekonomik bakımdan kadının korunduğu da görölmektedir. Yine yetim kalan çocukları ve mallarını korumak için de vasi tayin edildiği ve bütün bu işlemlerin sicile kaydedilmek suretiyle sağlama alındığı yani tescil edildiği anlaşılmaktadır.

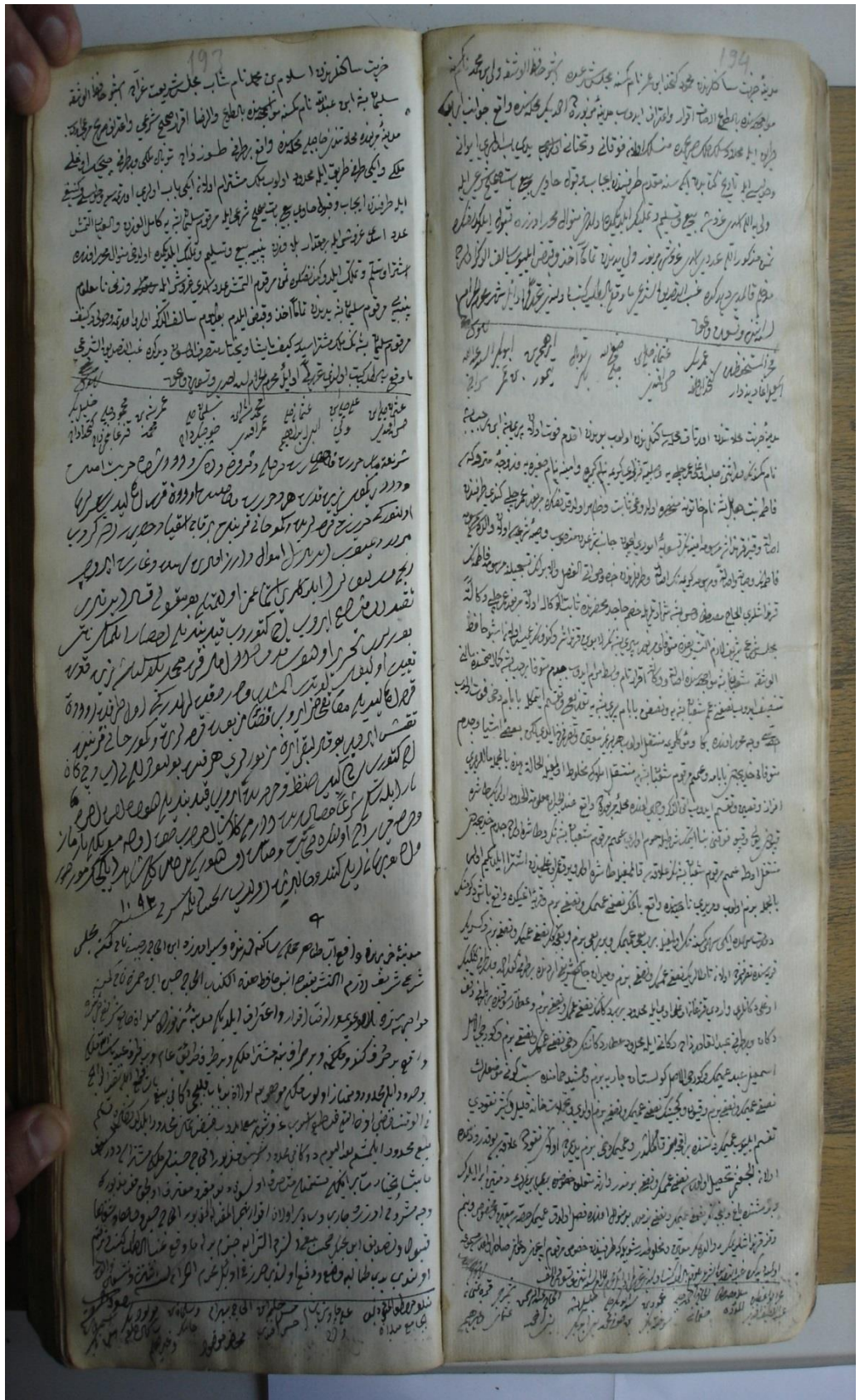
EKLER

ÖRNEK BELGE-1



HŞS., 38244-VI, s. 129/b.1, s.129/b.2, s.130/b.1, s.130/b.2, s.130/b.3.

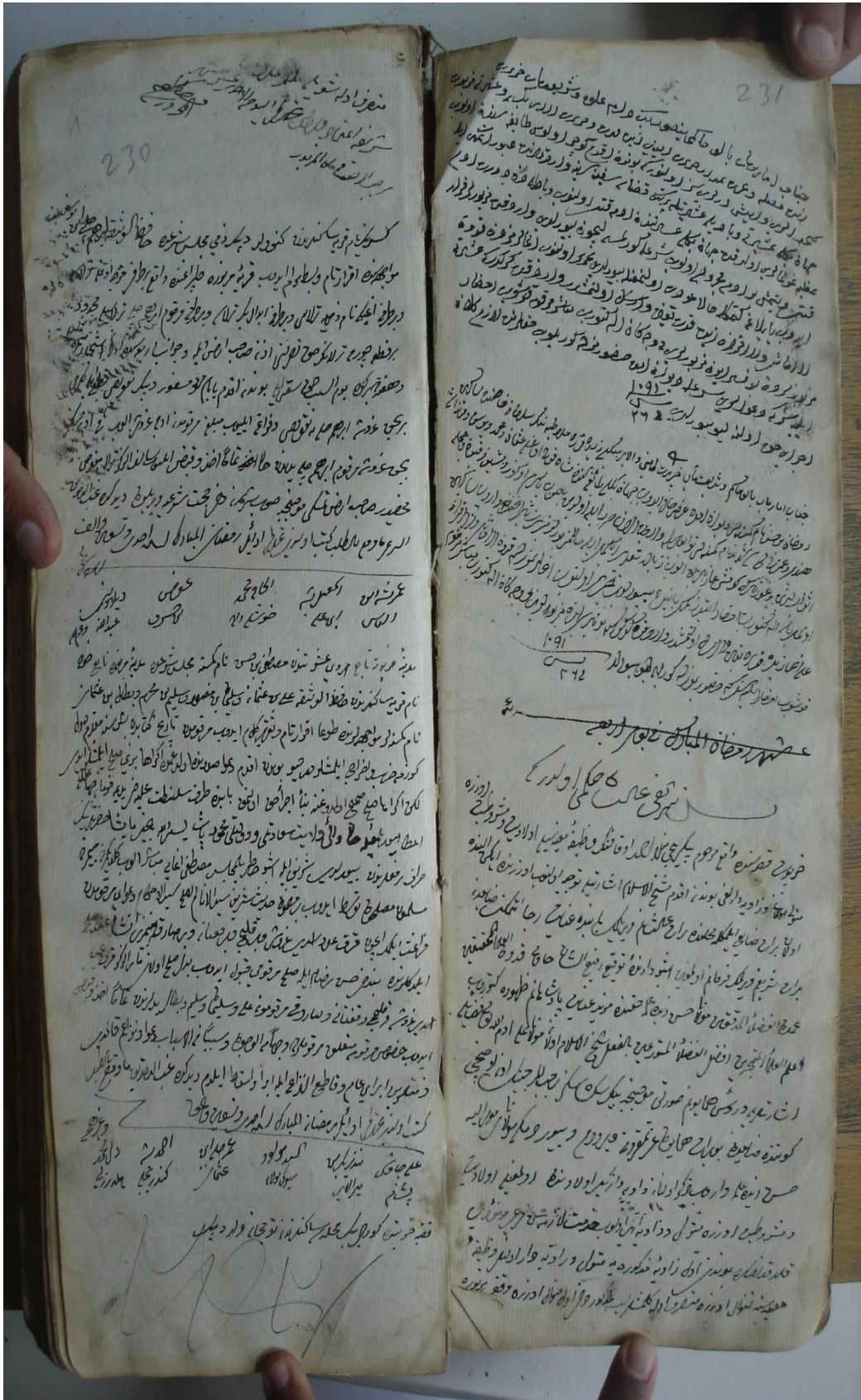




HŞS., 38244-VI, s.193/b.1, s.193/b.2, s.194/b.1, s.194/b.2, s.194/b.3



ÖRNEK BELGE-3



HŞS., 38244-VI, s.229/b.1, s.229/b.2, s.229/b.3, s.230/b.1, s.230/b.2.

EK-4



## SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

## YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ	
Adı-Soyadı	Yavuz KISA
Öğrenci Numarası	122 211 130
Enstitü Anabilim Dalı	TARİH
Programı	GENİGAĞ TARİHİ
Danışmanın Unvanı, Adı-Soyadı	Prof. Dr. Enver ÇAKAR
Tez Başlığı (Türkçe)	H. 1091-1092 / m. 1680-1681 (s. 125-247) Tarih: Harput Ser'iyye Sicili (Transkripsiy ve Değerlendirme)

## SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 316 sayfalık kısmına ilişkin, 23.07.2015 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orjinallik raporuna göre, tezin benzerlik oranı % 9,16'dır.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen öğrencinin doktora tezi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Prof. Dr. Enver ÇAKAR

Danışmanın Adı-Soyadı  
(İmzası)

Prof. Dr. Yüksel ARSLANTA

Anabilim Dalı Başkanı  
(İmzası)

## F.Ü.LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ÖĞRETİM YÖNETMELİĞİ

**Madde 41-** Lisansüstü tezleri ile birlikte teslim edilmesi gereken belgeler şunlardır:

- a) Lisansüstü tezler, savunma öncesinde **intihal program raporu** ve ilgili makale şartını<sup>1</sup> sağladığına dair belgeleri ile birlikte enstitüye teslim edilir.
- b) İntihal raporu ile ilgili olarak etik kurallar dâhilindeki benzerlik oranları ilgili Enstitü Yönetim Kurulu tarafından belirlenir. (Enstitü Yönetim Kurulu tarafından tezin, intihal kapsamı dışında değerlendirilmesi için TURNITIN'den alınan raporda "benzerlik oranı"nın, "alıntılar hariç" en fazla %10, "alıntılar dâhil" % 30'u geçmemesi şeklinde kabul edilmiştir).

<sup>1</sup> Makale şartı doktora öğrencilerini kapsamaktadır.

## KAYNAKÇA

- AKDAĞ, Mustafa, *Türkiye'nin İktisadi ve İçtimai Tarihi*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2014.
- AKDAĞ, Mustafa, "Osmanlı Müesseseleri Hakkında Notlar", *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Dergisi*, C:13, S.1-2, 1955, s.27-51.
- AKGÜNDÜZ, Ahmed, *Şer'iyeye Sicilleri*, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları, C.1, İstanbul, 1988.
- AKGÜNDÜZ, Ahmed, "İslam Hukukunun Osmanlı Devletinde Tatbiki: Şer'iyeye Mahkemeleri ve Şer'iyeye Sicilleri", *İslam Hukuku Araştırmaları Dergisi*, S.14, Konya, 2009, s.13-48.
- AKSIN, Ahmet, *19. Yüzyılda Harput*, Ceren Ofset ve Matbaacılık Reklamcılık, Elazığ, 1999.
- ALTUNAN, Sema, "XVII. Yüzyıl Sonlarında İstanbul-Edirne Arasındaki Menziller ve Bazı Menzilkeş Köyler", *OTAM*, C. 25, S. 39, 2006, s.75-99.
- ARIK, Feda Şamil, "Osmanlılarda Kadılık Müessesesi 1" *OTAM*, S.8, 1997, s.1-71.
- ATALAR, Münir, "Şer'iyeye Mahkemelerine Dâir Kısa Bir Tarihçe", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü Dergisi*, S.4, İstanbul, 1980, s.303-328.
- BARKAN, Ömer Lütfi, "Öşür", *İA*, C.IX, Ankara, 1988, s.485-488.
- BARKAN, Ömer Lütfi, "Avârız", *İA*, C.II, Ankara, 1988, s.13-19.
- BEŞİRLİ, Mehmet, "385 Numaralı Harput Şer'iyeye Sicilinin Tanıtımı ve Osmanlı Şehir Tarihi Açısından Önemi", *OTAM*, S.10, Ankara, 1999, s.3-25.
- BOZATAY, Şeniz Anbarlı, DEMİR, Konur Alp, "Osmanlı Adli ve İdari Sisteminde Kadılık: Kurumsal Bir Değerlendirme", *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C.6, S.10, Burdur, 2014, s.71-89.
- BUZPINAR, Ş. Tufan, "Nakibüleşraf" *DİA*, C.32, İstanbul, 2009, s.322-324.
- CANATAR, Mehmet, "Kethüda", *DİA*, C.25, Ankara, 2002, s.332-334.
- CEYLAN, Muhammed, "Tanzimat Dönemi Sonrası Şer'iyeye Sicil Defterlerinin Muhteva ve Diplomatik Açidan Tahlili", *OTAM*, S.29, Ankara, 2011, s.49-82.
- CEZAR, Mustafa, *Mufassal Osmanlı Tarihi*, C. IV, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.



- ÇAĞATAY, Çağatay, *Netayic ül-Vukuat*, C.I-II, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1987.
- ÇAKAR, Enver, *Doğu Akdeniz Sahilinde Bir Osmanlı Sancağı: Trablus (1516-1579)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2012.
- ÇAKIR, İbrahim Etem, “Osmanlı Toplumunda Eş ve Çocuk Sayısı, Statü, Servet: 1671-1678 Sofya Örneği”, *OTAM*, 2012, S.31, s.41-65.
- DANIŞMEND, İsmail Hami, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, Türkiye Yayınevi, C.3, İstanbul 1950.
- DUMAN, Ali, “Kadı Defterleri (Şer‘iyye Sicilleri) Mahiyetleri, Muhtevaları ve İslam Hukuku Açısından İncelemelerinin Önemi”, *EKEV Akademi Dergisi*, S.33, No:11, Ankar, 2007, s.139-156.
- ERDOĞDU, İbrahim, “Osmanlı İktisadi Düzeninde İhtisâb Müessesesi ve Muhtesiblik Üzerine Bir Deneme”, *OTAM*, S.11, 2000, s.123-145.
- ERDOĞDU, İbrahim, *XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Toplumunda Değişim Eğilimleri (Harput Örneği)*, (Ankara Üniversitesi Sos. Bil. Ens. Basılmamış Doktora Tezi), Ankara, 2006.
- ERGENÇ, Özer, *XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul, 2012.
- ERSOY; Osman, “Şer‘iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru”, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Tarih Bölümü Araştırmaları Dergisi*, C.13, S.24, s.1-20.
- GÖKBİLGİN, M. Tayyip, *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçevesinde Paleografya ve Diplomatik İlmî*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992.
- HALAÇOĞLU, Ahmet, “Şer‘iyye Sicillerinin Önemi ve 381 Numaralı Harput Şer‘iyye Sicili, (H.1283-84/M.1866-68)’nin Tanıtımı”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, C.1, S.1, Elazığ, 1987, s.33-48.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2014.
- HALAÇOĞLU, Yusuf, “Menzil”, *DİA*, C.29, Ankara, 2004, s. 159-161.
- İLGÜREL, Mücteba, “Subaşı”, *DİA*, C.37, İstanbul, 2009, s.447-448.
- İNALCIK, Halil, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi Üzerinde Arşiv Çalışmaları*, Eren Yayıncılık, İstanbul, 2009.
- İŞBİLİR, Ömer, “Nüzül”, *DİA*, C.33, İstanbul, 2007, s.311-312.

- KARAMURSAL, Ziya, *Osmanlı Malî Tarihi Hakkında Tetkikler*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1989.
- KILIÇ, Orhan, *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devleti'nin İdari Taksimatı Eyalet Sancak Tevcihatı*, Elazığ, 1997.
- KIRZIOĞLU, M. Fahrettin, "Harput Mamuretil' Aziz Şer'iyeye Sicilleri", *Yeni Fırat*, S.26, Elazığ, 1966.
- KURAT, Akdes Nimet, *Rusya Tarihi Başlangıçtan 1917'ye Kadar*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1987.
- KÜTÜKOĞLU, Mübahat S., *Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik)*, Kubbealtı Neşriyat, İstanbul, 1994.
- OĞUZOĞLU, Yusuf, "Dizdar", *DİA*, C.9, İstanbul, 1994, s.480-481.
- ORTAYLI, İlber, "Osmanlı Kadısı: Tarihi Temeli ve Yargı Görevi", *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, C.30, Ankara, 1975, s.117-128.
- ORTAYLI, İlber, "Osmanlı Kadı'sının Taşra Yönetiminde Rolü Üzerine" *Ortadoğu Amme İdaresi Dergisi*, C.9, S.1, 1976, s.95-107.
- ÖZCAN, Abdülkadir, *Zübde-i Vekaiyat Tahlil ve Metin (1066-1116/1656-1704)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.
- ÖZCAN, Abdülkadir, ÇAKIR, Baki, İZGÖER, Ahmet Zeki, UĞUR, Yunus, *Târîh-i Râşid ve Zeyli*, C.I, Klasik Yayınları, İstanbul, 2013.
- ÖZDEMİR, Rifat, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1986.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, C.III K.I, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2011.
- UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilâtı*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 2014.
- ÜÇOK, Coşkun, MUMCU, Ahmet, *Türk Hukuk Tarihi*, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, Ankara, 1976.
- ÜNAL, Mehmet Ali, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1989.
- ÜNAL, Mehmet Ali, *Osmanlı Tarih Sözlüğü*, Paradigma Yay., İstanbul, 2011.
- PAKALIN, Mehmet Zeki, *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*, C.1-2-3, M.E.B., İstanbul, 1983.

- SUNGUROĞLU, İshak, *Harput Yollarında*, Elazığ Kültür ve Tanıtma Vakfı Yayınları, C.1, İstanbul, 1958.
- ŞAHİN, İlhan, “Nahiye”, *DİA*, C.32, İstanbul, 2006, s. 306-308.
- TABAKOĞLU, Ahmet, *Türkiye İktisat Tarihi*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 2005.
- TAK, Ekrem, *Diplomatik Bilimi Bakımından XVI-XVII. Yüzyıl Kadı Sicilleri ve Bu Sicillerin İhtiva Ettiği Belge Türlerinin Form Özellikleri ve Gelişimi*, (Yayınlanmamış Doktora Tezi), İstanbul, 2009.
- TATAR, Özcan, “Elazığ Tapu Müdürlüğü’ndeki Tapu Kayıt Defterlerinin Harput Tarihi Açısından Önemi”, *Fırat Üniversitesi Harput Uygulama ve Araştırma Merkezi Geçmişten Geleceğe Harput Sempozyumu*, C.II, Elazığ, 2013, s.587-596.
- YEL, Ali Murat, KÜÇÜKAŞCI, Mustafa Sabri, “Mahalle”, *DİA*, C.27, Ankara, 2003, s. 323-326.
- YILMAZÇELİK, İbrahim, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara, 1995.
- ZİNKEİSEN, Johann Wilhemm, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, Yeditepe Yayınları, C.V, İstanbul, 2011.

**ÖZGEÇMİŞ**

01.01.1987 Uşak doğumluyum. İlk, orta ve lise tahsilimi Uşak'ta tamamladım. 2005 yılında Trakya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih bölümünü kazandım. 2009 yılında lisans programını tamamladım. 2013 yılında Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans'a başladım. Halen Fırat Üniversitesi'nde Araştırma Görevlisi olarak çalışmaktayım.